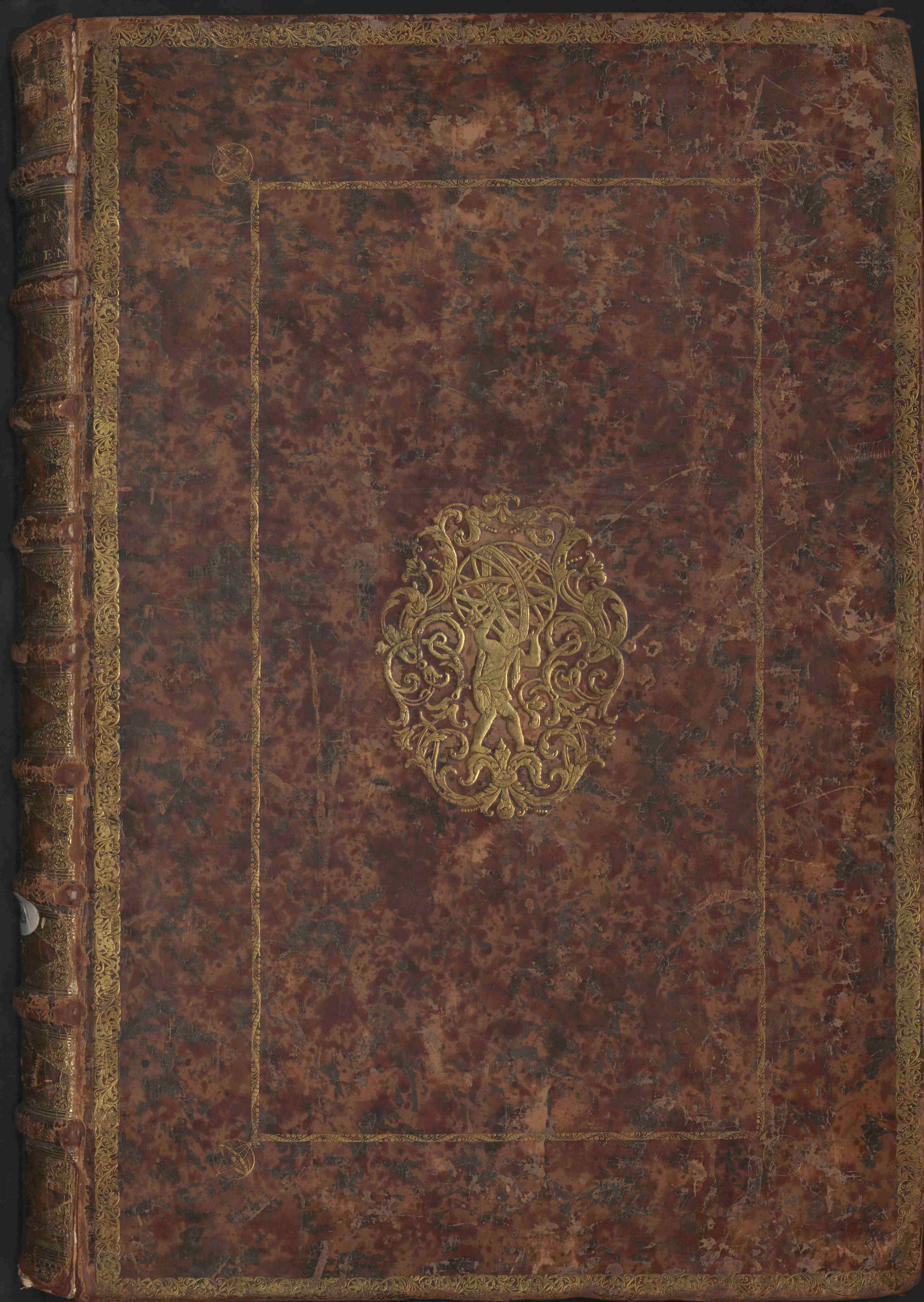

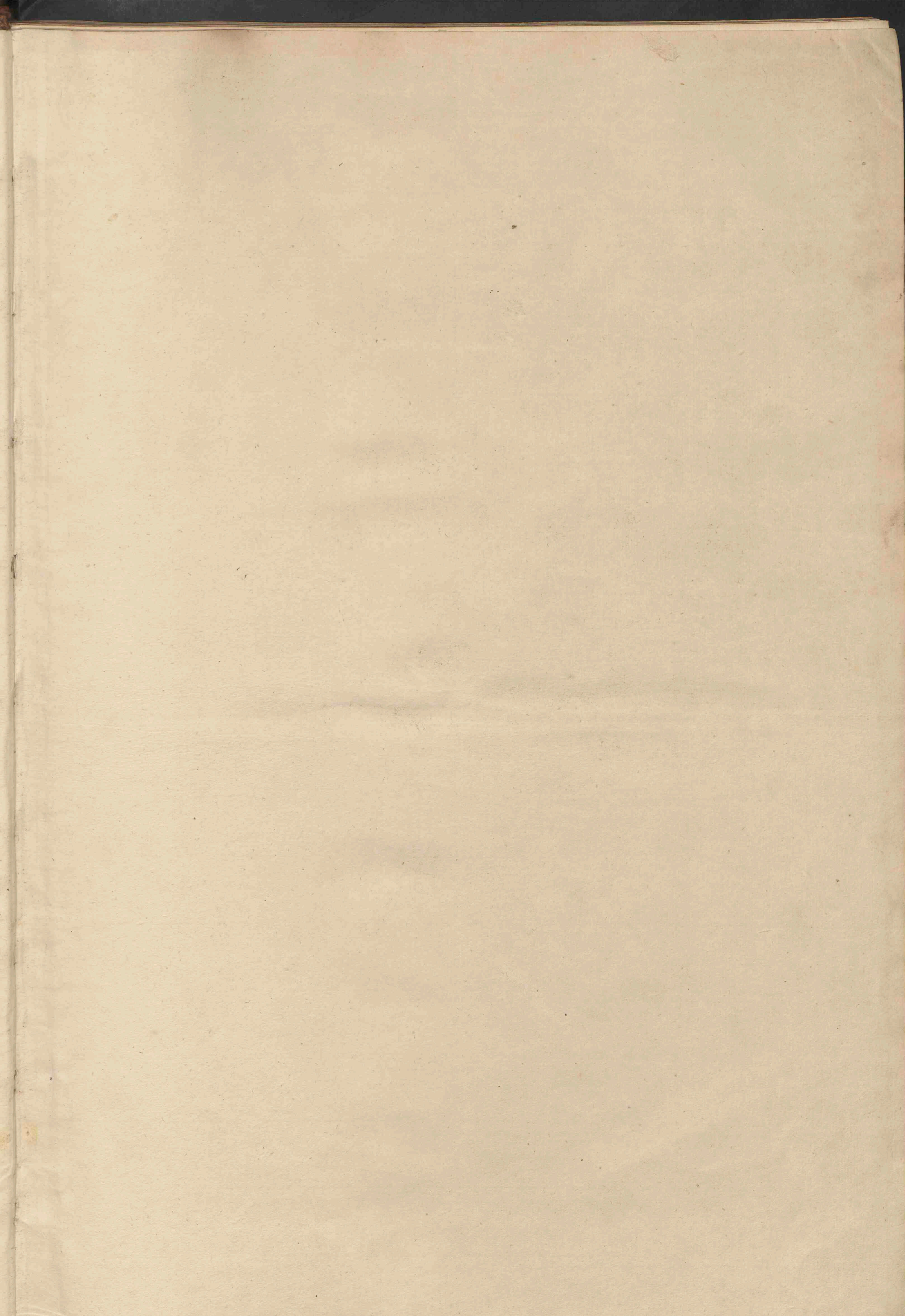
De nieuwe groote lichtende zee-fakkel ...

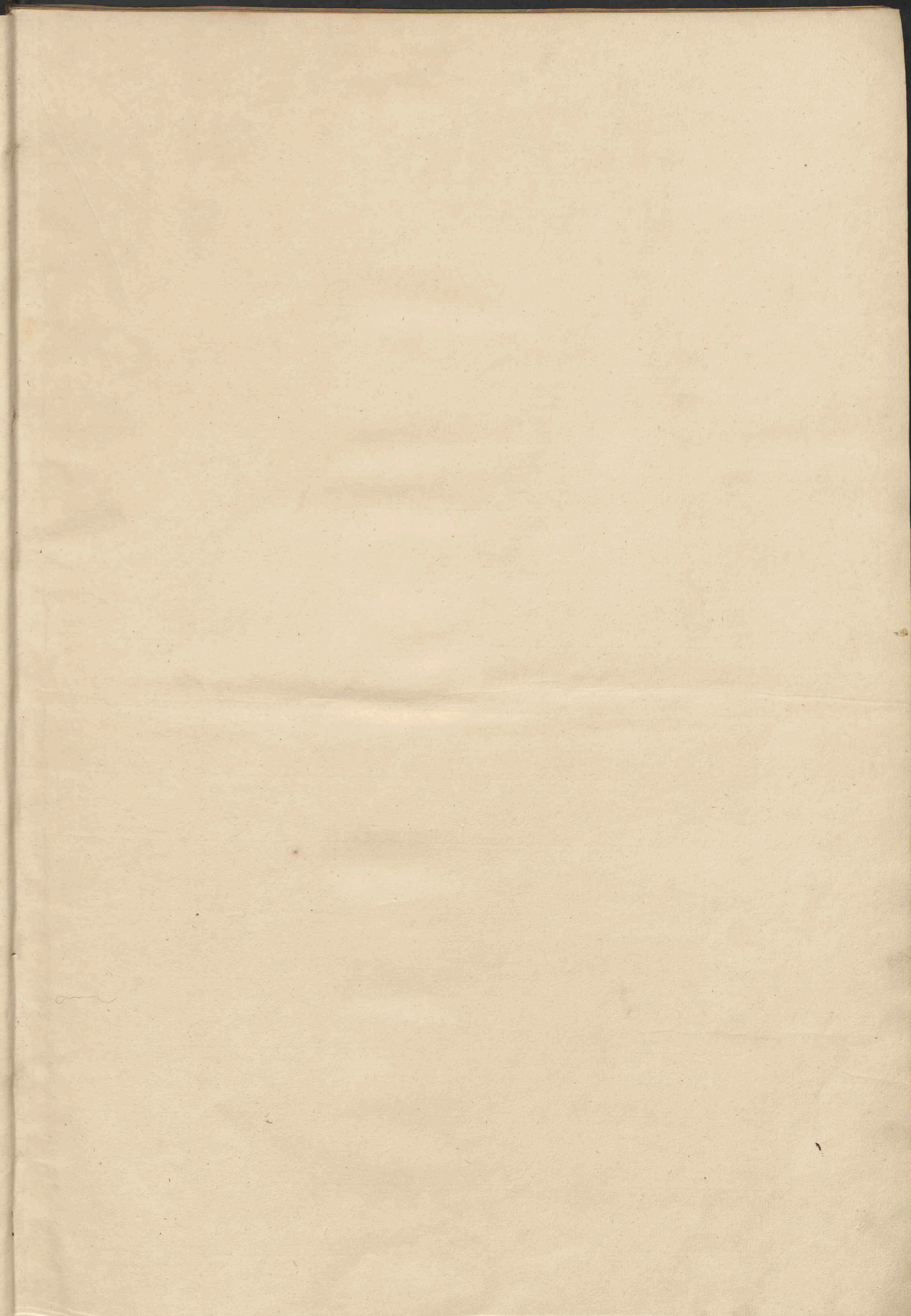
<https://hdl.handle.net/1874/370938>

Libri formae maximae.

nº. ~~III~~ 129.

GEDRUKT TOT AMSTERDAM BY
IOANNES VAN KEULEN
 BOEK, ZEE-KAART VERKOOPER ALS OOK GRAAD-BOOGEN,
 QUADRANTEN, OCTANTE, ASIMUTHS, PYL-COMPASSE, ETC.
 EN VERDERE MATHEMATISCHE INSTRUMENTE, INSGELYKS OOK
 VERSCHEIDE DITO BOEKEN, AANDE OOST ZYDE VANDE NIEUWE BRUG,
 in de Gekroonde Lootsman.

* Biblioth. Rhen.-Trej. *
* d. d. *
* Vir. Cl. G. Moll. *

DE
NIEUWE GROOTE
LICHTENDE
ZEE-FAKKEL,
HET SESDE DEEL,

Vertoonende de Zee-Kusten, Eylanden en Havens van

OOST-INDIËN.

Beginnende aan Caab de Goede Hoop, en van daar langs de
Kusten van Afrika, Arabie, Perſie, Guſaratte, Cuncan, Canara,
Malabaar, Cormandel, Orixā, Bengalen, Arrakan, Pegu
Tanasriën, Malye, Siam, Cambodia, Couchin China
Tonqien, Sina, tot de Haven van Nangafakki in
Japan; Mitsgaders de Eylanden Cylon, Sumatra,
Java en andre Eylanden by de boven gemelde
Kusten of in de Indiſche Zee gelegen.

Mebeng

Een Beſchryving van derzelver Strekking, geſteltheid, opdoening, Havens, Diep-
ten, Droogten, Stroomen, Winden, Aardkloots Lengte en Brete, en op
welke een wyze dezelve werden bezeilt.

Alleg

Volgens de nieuwſte en beſte aantekeningen der Hollandſche, Engeliſche
en Franſche Zeelieden, en eigen bevinding, ten dienſt der Zeelieden
by een gebragt en opgeſtelt door

JANDEMARRE,

Examineur der Zeevaart van de Nederlaſche Ooſt-Indiſche Compagnie.

EN

Met de nodige Kaarten en Landvertooningen verrykt en in 't
Licht gebragt door

JOANNES VAN KEULEN,

Kaartmaker der zelve Compagnie.

t'Amſterdam by JOANNES VAN KEULEN, Boek-en-Kaartverkoper
aan de Nieuwe Brug in de gekroonde Lootsman. 1753.

D. I.
NIEUWE GROOTE
LICHTENDE
ZEEFAKKEL.
HET SEBDE DEEL.

OOST-INDIEN.

Begint met een Catechismus der Goede Hoop, en van dat land de
Rijck van Afrika, Arabie, Perzie, Genuene, Genuene, Genuene,
Malabar, Comorren, Orix, Bengalen, Afrika, Beng
Tasmanien, Male, Siam, Cambodja, Cochinchina
Tondina, Siam, tot de rivier van Nangasaki in
Japan; Mergader de Eilanden Ceylon, Sumatra,
Java en andere Eilanden by de boven gemelde
Kustten of in de Indische Zee gelegen.

Hierna
Ten Belang van dezelver Grading, getalheid, opvoeding, Haven, Dier
ten, Drogen, Stroom, Winden, Aardkloos, Langer en Korte, en op
welke een wijk dezelve wordt breedte.

Hierna
Volgens de nieuwste en beste aantekeningen der Hollandische, Engelsche
en Franche Zeevaarten, en eigen bevinding, van dienst der Zeevaarten
by een getal en opgeleide door.

JANDEMARRE.

Examen van de Zeevaart van de Nieuwlandse Oef. Indische Compagnie.

En
Met de nodige Kaarten en Landvertoningen, en vermits in
licht gebracht door.

JOANNES VAN KEULEN.

Kaartmaker der zeevaar Compagnie.

Amsterdam by JOANNES VAN KEULEN, Boek- en Kaartverkoop
aan de Nieuwe Brug in de gekroonde Loodsman. 1773.

Aan *De*
Edelē Achtbaare Heeren
BEWINDHEBBEREN
Der geootroyeerde
OOSTINDISCHE MAATSCHAPPYE
der verēenigde Nederlanden,
en *derzelver*
MINISTERS.

Wordt deeze Nieuwe Grote Ligtenoe Zee-Pakkel,
vertoonende de Zeekusten, Eilanden en Havens van
OOSTINDIËN,

Met alle pligtschuldige eerbiedigheid en hoogachting opgedraagen
door
Hunner Ed. Achtbaarhedens

bereidwilligen Dienaar
JOANNES VAN KEULEN.

VOORBERICHT.

Dat het Schryven van Zeeboeken of Onderrigtingen voor den Zeeman ten hoogsten nodig is, om hem de Gesteldheid van het Vaarwater, dat hy nooit bezeylt, en de Kusten dien hy nooit bestevent heeft, te leeren kennen, op dat hy alle onheilen op en by dezelve te wagten zoude kunnen voorzien en vermyden; is een waarheid die door geen verstandige kan wederprooken worden: de Portegeesche, Engelsche en Fransche Zeelieden, die ten nut van haar navolgers in de Zeevaart, haar ondervindingen op de Uythemsche en Indische Kusten, en haar Onderrigting om dezelve gelukkig te bezoeken aan de Waereld hebben mede gedeelt bevestigen dit: Ja den yver van onze Voorouders die op dat spoor meede haar Beschryvingen van de Gesteldheid der Europische Kusten door den Drukpers, en haar Onderrigtingen wegens de Indische gewesten in haar ongedrukte Schriften ons hebben nagelaten, getuigen mede dat deze Waarheid ontegenzeglyk is.

Wy weten wel dat 'er menschen werden gevonden, die zulke Onderrichtingen en Voorschriften onnodig achten, willende dat yder Zeeman, zonder dezelve, het Vaarwater en de Kusten door eigen ondervinding leer kennen.

Dog dit is iets eischen dat onmogelyk is: want wyl de Zeelieden niet geduurig dezelfde, of alle Kusten, maar somtyds een derzelve in hun geheele Levenstyd bestevenen, voor deze zyn dan de Onderrichtingen nodig: de Ongelukken die eenige van hen op deze Eerste togten, door Onkunde hebben ondergaan, toonen in deze dagen, waarin veel Vreemdelingen en Onkundige op het Vaarwater, de Indiën bezoeken, de noodzaaklykheid om hen zulke Onderrichtingen en Voorschriften ter hand te stellen.

Wy zyn boven dit ook wel bewust dat heden zulke waanwyze Zeelieden worden gevonden, die, om dat zy geleerd hebben een Schip te bestieren, oordeelen in staat te zyn, om alle Gewesten des Aardkloots te bestevenen, en daarom alle Voorschriften, Onderrichtingen en bepalingen in de Zeevaart verachten, agter de bank werpen en haar Eigen Zin, tegen alle bevindingen in het stellen der Coerssen op Zee, en in het aandoen der Kusten volgen. Maar de zulke die zonder de Onderrichtingen van onze Voorouders, niet in staat zoude zyn, om een Schip, zonder Ramp uit Teest door het Canaal in volle Zee te brengen, behoorden door de Ongelukken die hen door die eigen Wysheid zyn overgekomen, reets te hebben geleert beter te Oordeelen van een zaak die tot haar eigen welzyn zo nodig is, en waar van de Waarheid, aan den geene die deze Beschryving willen nazien, ten Overvloede blyken zal.

Deze Zeelieden die zulke onderwyzingen onnodig achten, oordeele niet minder verkeerd van het aftekenen der Landen; gelovende dat dit van geen Zeeman moet worden gevordert ten zy hy de Tekenkonst heeft geleert, en dat buiten dien alle aftekeningen hem van geen dienst zyn, maar deze menschen begrypen niet, dat door een geduurige behandeling in zulk een eenvoudige zaak als het maken van een omtrek van gebergten is, een oplettend Zeeman zo verre kan komen, dat hy in staat is om zonder Meester dezelve zo naauwkeurig te schetsen, als of hy de Tekenkonst had geleert: en gestelt zynde dat hem dat niet gelukte, zo zullen door deze wyze, waar toe een geduurig Beschouwing der Landen vereischt word, de voorwerpen of de gedaante der Kusten, zo vast in zyn harssenen worden ingeprent, dat hy dezelve, wanneer hy die weder op dien afstand beschouwt, aanstonds zal herinneren en kennen.

Deze verkeerde Oordeelen dan ter zyde latende, hebbe wy uyt Zucht voor 't Welzyn van den Zeeman, ondernomen om uit de Ongedrukte Schriften en Dag-Registers der Oude en Hedendaagsche Zee-Officieren der Oost-Indische Compagnie, een Beschryving van de gesteldheid der Indische Kusten en het Vaarwater na en by dezelve op te stellen; Wy hebben dezelve vereenigt en vermeerdert met de Bevindingen der Engelsche en Fransche Zeelieden aangaande de Kusten die beter by hen dan ons bekend zyn; wy hebbe hier nevens eige Onder-

T H V O R B E R I C H T.

vindingen en Landvertooningen bygevoegt, en zo veel ons bewuſt ware, of wel door vergelykinge vanden Eene Schryver met den ander, de miſtellingen weg genomen, en wy hebben het werk in die ordre gebragt zo als wy nodig dagten te zyn, en gelyk het thans aan de Waereld word mede gedeelt.

De Zeeman verbeele zig niet dat in dit werk geen verſchil met zyn Ondervindingen zal worden gevonden. Enkelde Berigten van de Geſteltheid eener Kuſt die tegens geen andere bevindingen van dezelve konden vergeleken worden, zoude dit kunnen veroorzaken. Verders kan het verſchil in het wyzen der Compaſſen, het Onegaal verbeteren der Zeelieden van derzelver Variatie; de ongelykheid der Zeevarende in haar giffing van den aſtand der Kuſten; het kwade gebruyk om dezelve met het blote oog, en niet (gelyk het behoorden) door de Viſieren van een Pyl-Compaſſe te pylon; dit alles of een van dezen kan een verſchil in de Cours, ende geſtrektheid en aſtand der Plaatsen van den een tot den ander, of van den Beſchouwer veroorzaken dat van veel belang is, en dat niet kan verbeterd worden, dan door veele vergelykingen van een en dezelfde zaak, of door de nader ondervinding, waartoe wy den Zeeman verzoeken zyn yver aan te wenden, als het grootſte belang daarby hebbende, en raden hem om by het aandoen der Kuſten voorzigtig te zyn, wyl zyn welvaart of leven daar aanhangt.

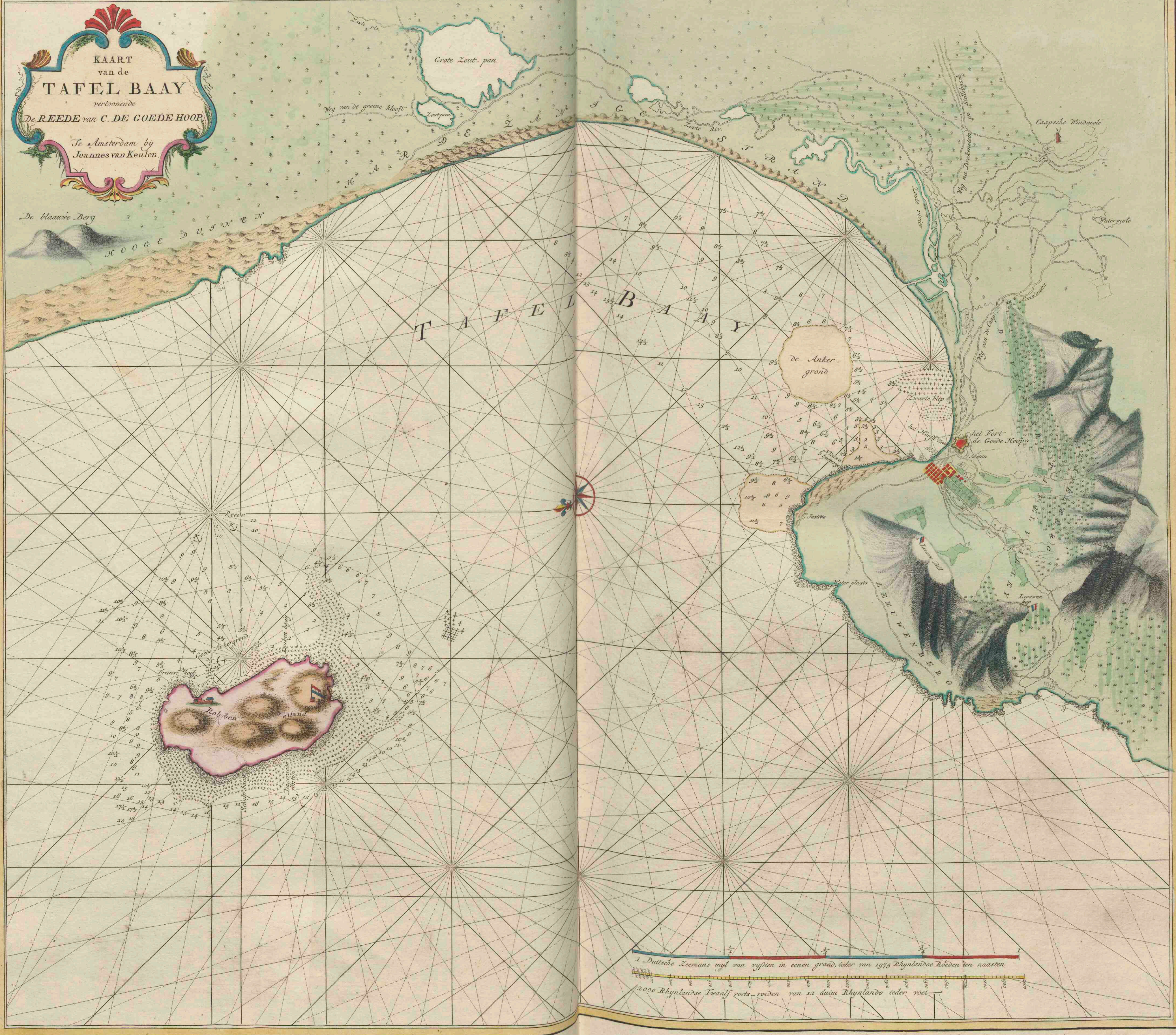
Wat nu de Kaarten hiernevens gevoegt betreft, dezelve zyn nog veele na de oude en hedendaagſche tekening, hebbende geen bevinding genoeg om die alle te verbeteren, en wyl dit een Werk van veel tyd en moeyte is, hebben wy beſt geoordeelt de Uytgave van dit Zeeboek daarna niet uyt te ſtellen, maarden Uytgever van dit werk zal zyn yver en koſten aanwenden om dezelve na deze Beſchryvinge en verdere bevinding te verbeteren, om alle ongelukken voor te komen.

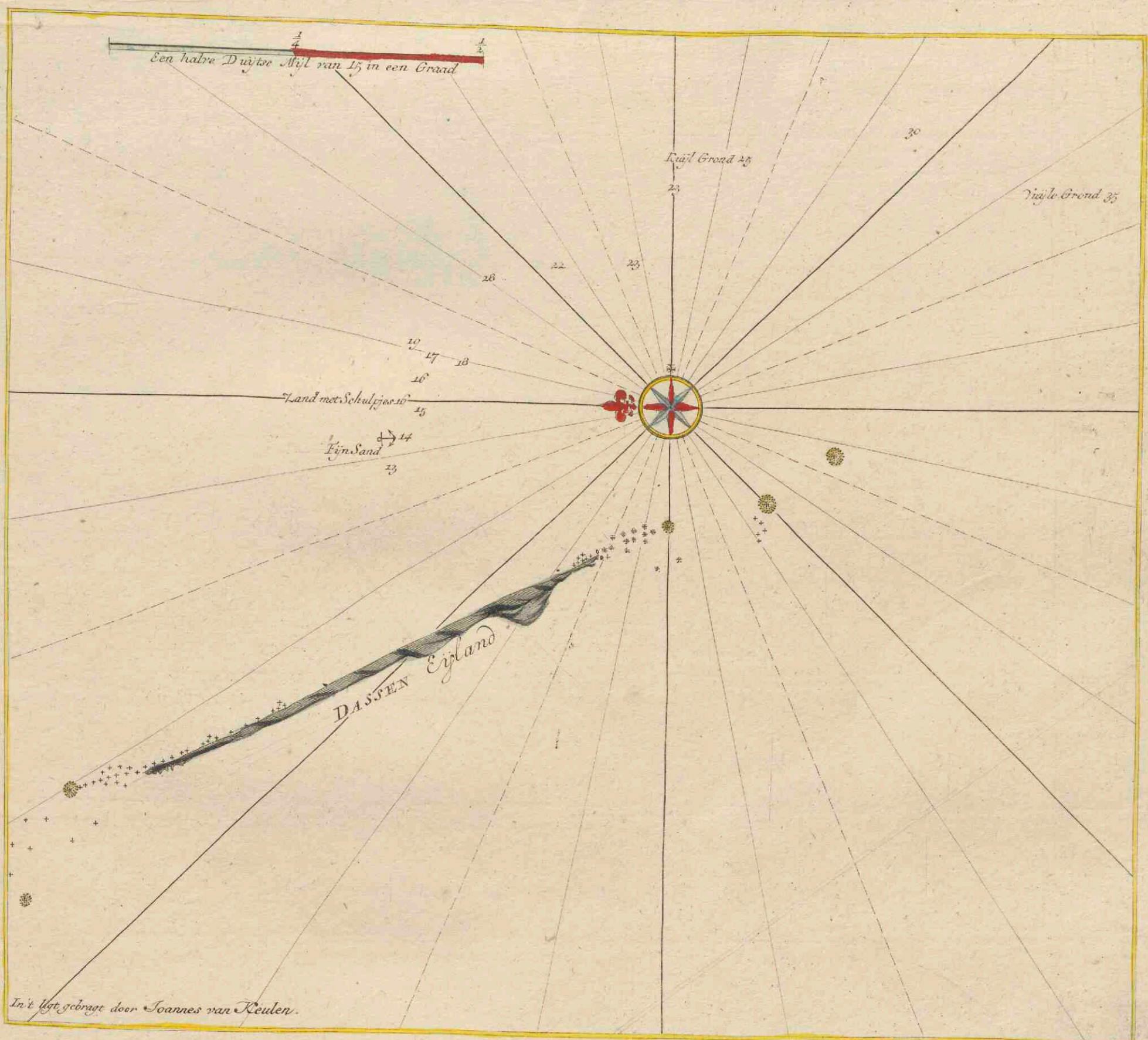
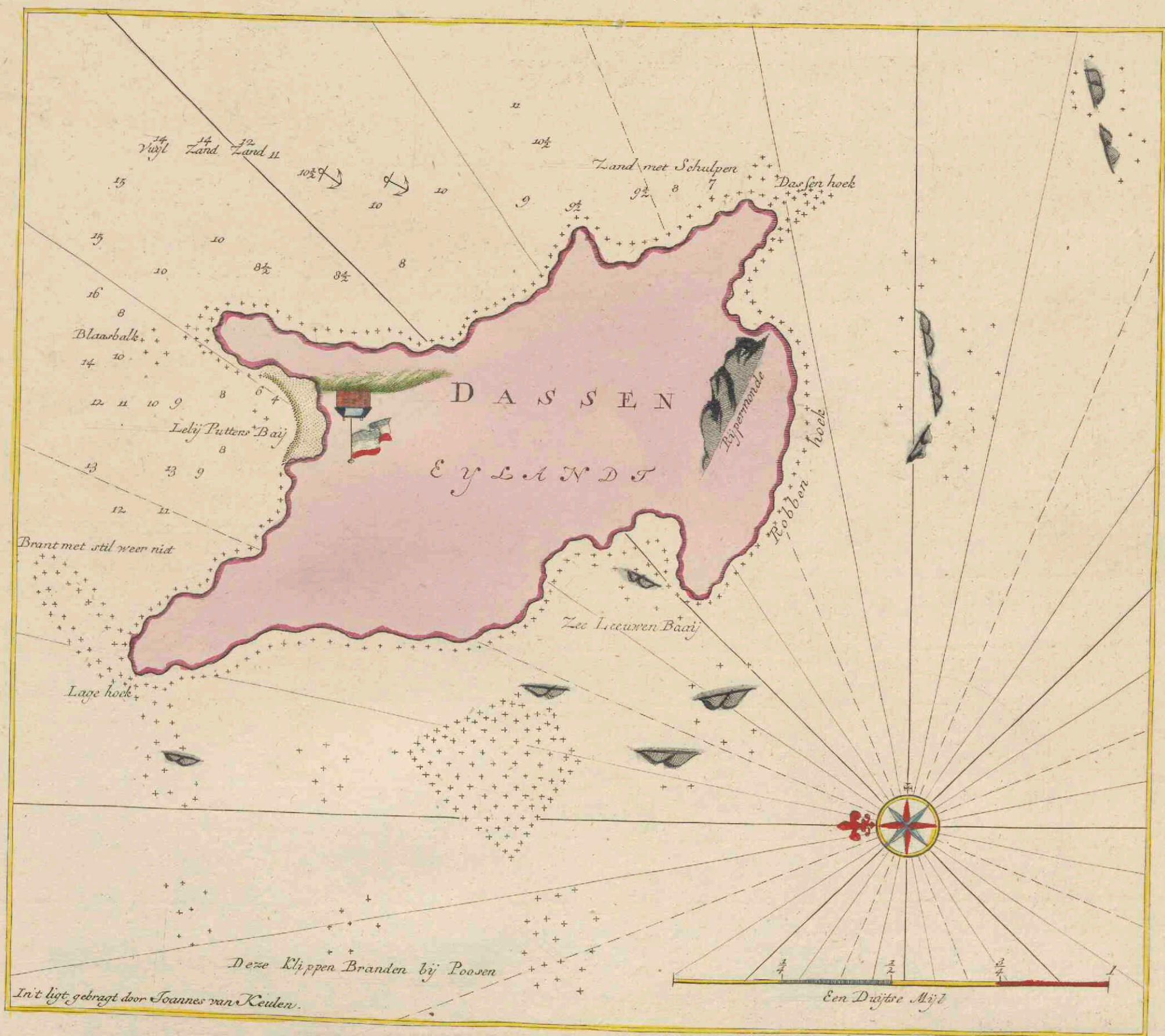
Wat nu de juistheid der Landvertooningen aangaat, dezelve durft de Opſteller voor zyn reekening nemen, wyl zy alle door hem getekent zyn; maar dus is het met de feilen in de aan-een-ſchakeling der reden of Zinſcheidingen, die in dit Werk mogten gevonden worden, niet gelegen, wyl die aan de Correctors van dit Werk zyn overgelaten; maar wyl ons eenige grove Drukfeilen in 't oog gelopen zyn, hebben wy deze Beſchryving nog eens herleezen, en de voornaamſte Zinbedervende Drukfouten aangetekend, en dezelve met nog eenige nader bevindingen agter dit Werk gevoegt, verzoekende den Zeeman de nog overige feilen gunſtig te verbeteren, en deze Beſchryving met zyn Ondervinding, het zy na zyn Dagregister, of by aanwezen op de Kuſten zelf, te vergelyken, en alles daarmede overeenſtemmende dit op de kant der bladeren, daar wegens diē Kuſt gehandeld word, aan te rekenen; dog niet overeenkomende, zyn bevinding en naam op de gemelde plaats te ſchryven, zullende by herdruk van dit Werk deze nader of andere Bevindingen, nevens den naam van den Verbeteraar tot zyn gedagtenis en eer in dit Zeeboek worden ingevoegt, en dus door dit middel deze Beſchryving van 't Indiſche Vaarwater tot dienſt en welzyn der Nakomelingen tot volmaaktheid worden gebragt, en ons doel getroffen zyn.

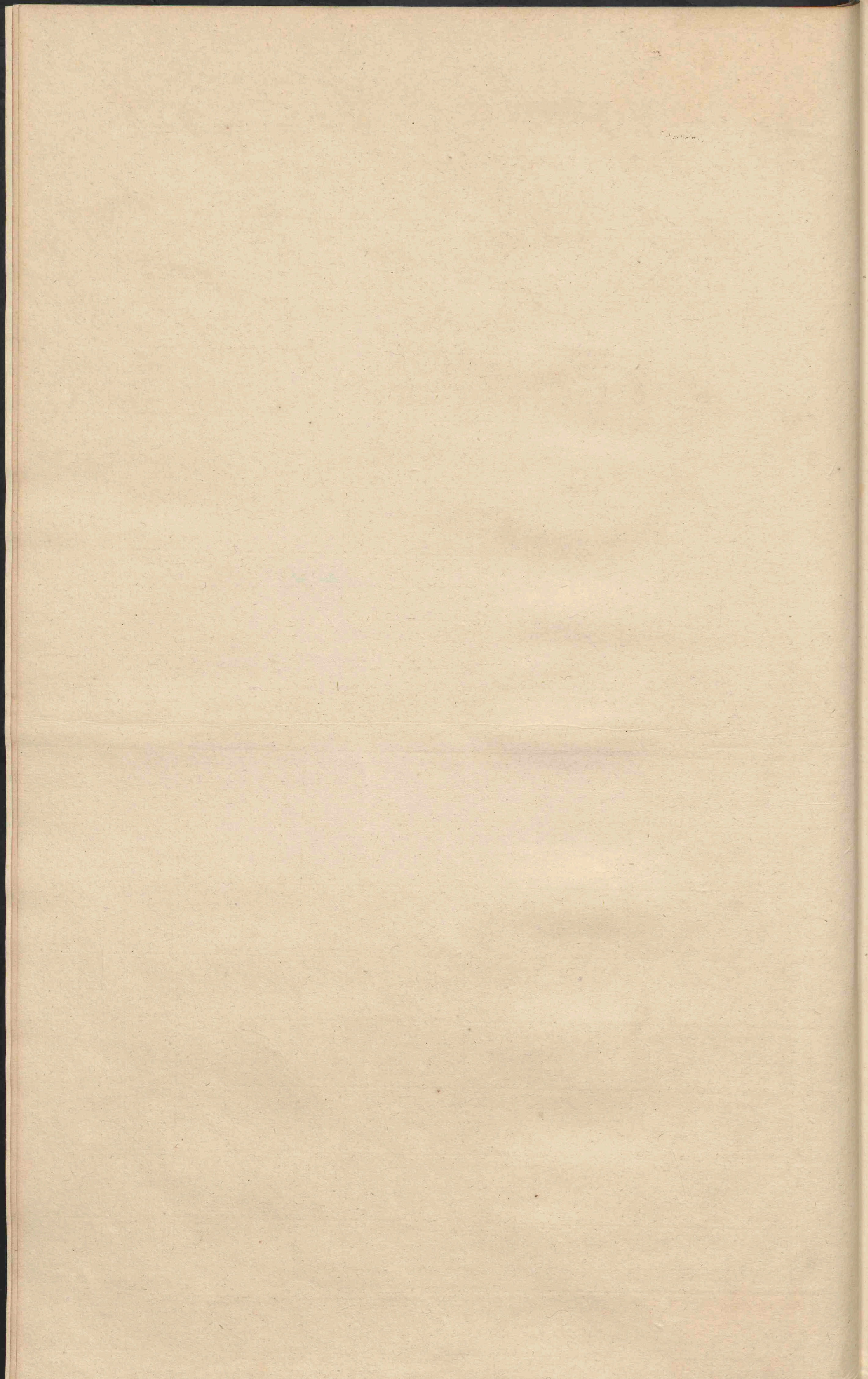
JAN DE MARRE.

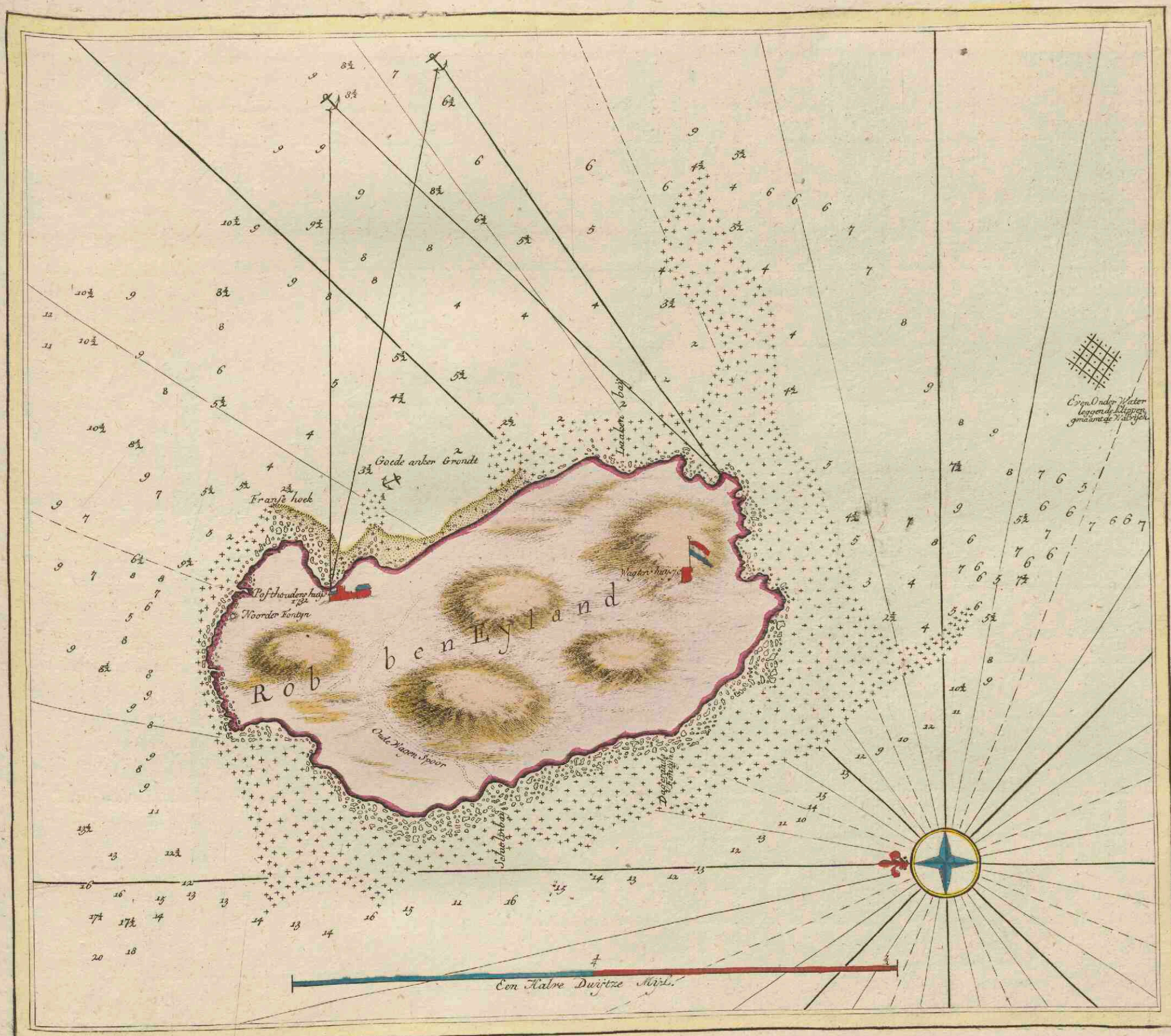
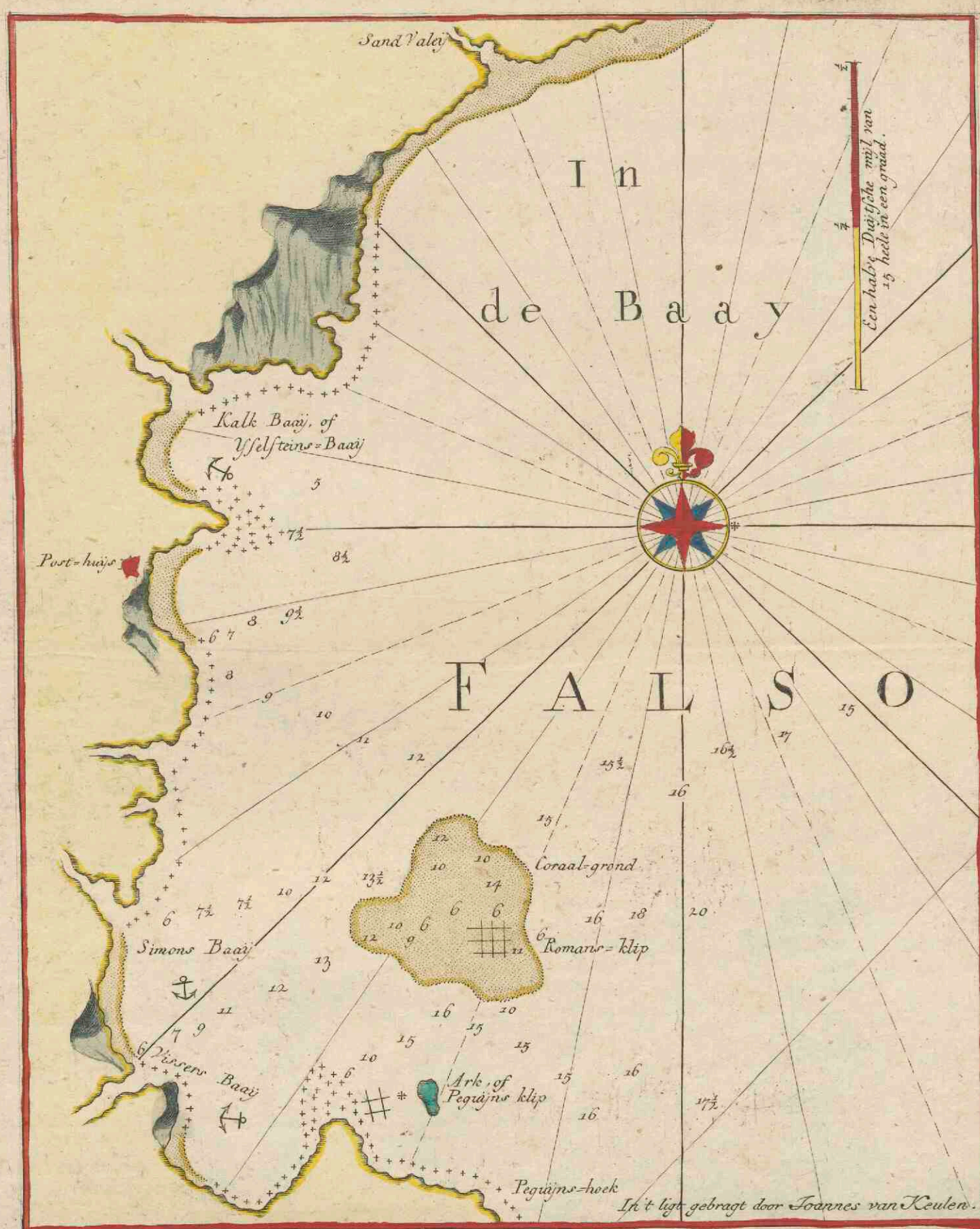
JOANNES VAN KEULEN.

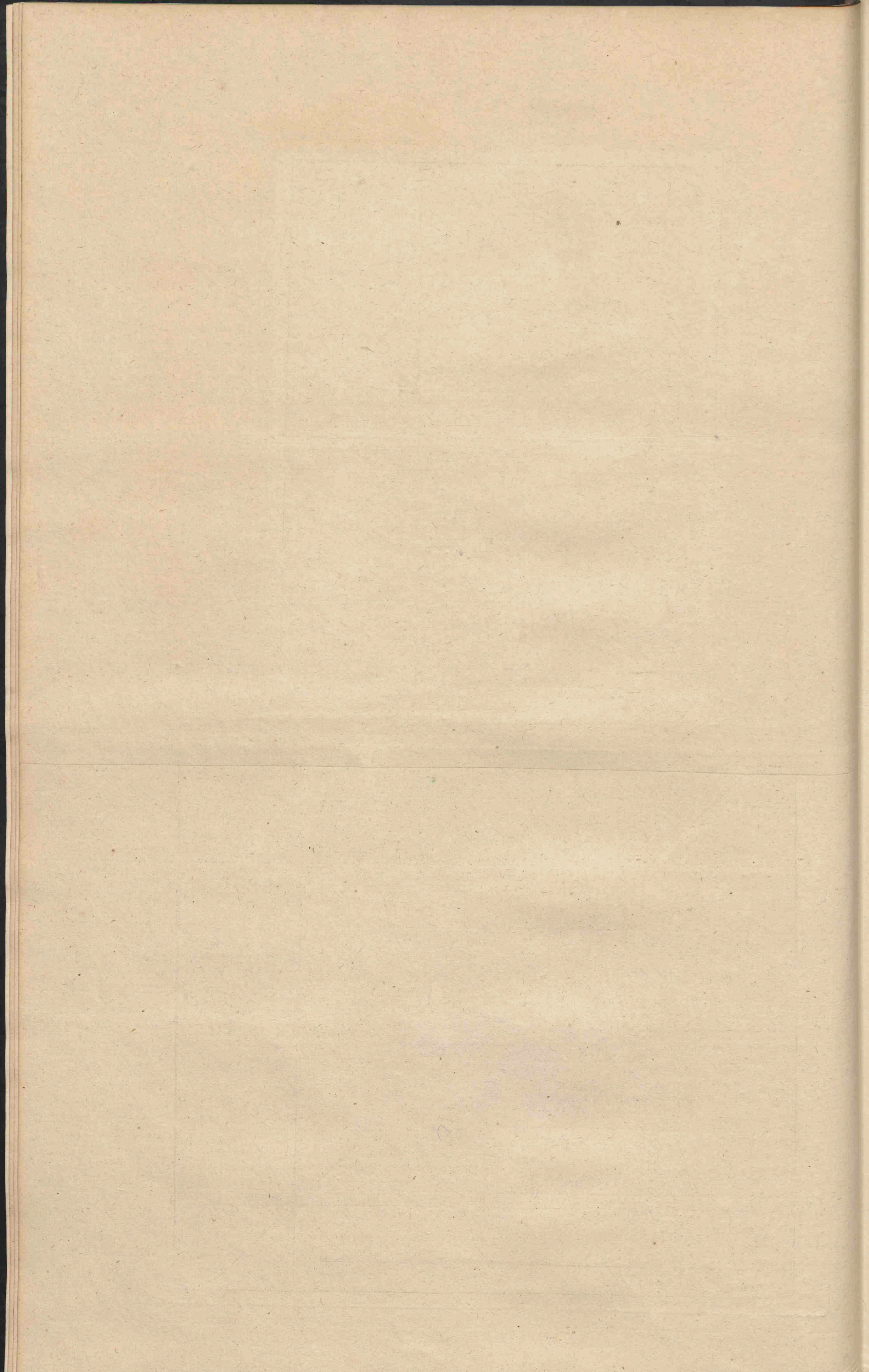
KAART
van de
TAFEL BAAY
vertonende
De REEDE van C. DE GOEDE HOOP
Te Amsterdam bij
Joannes van Keulen

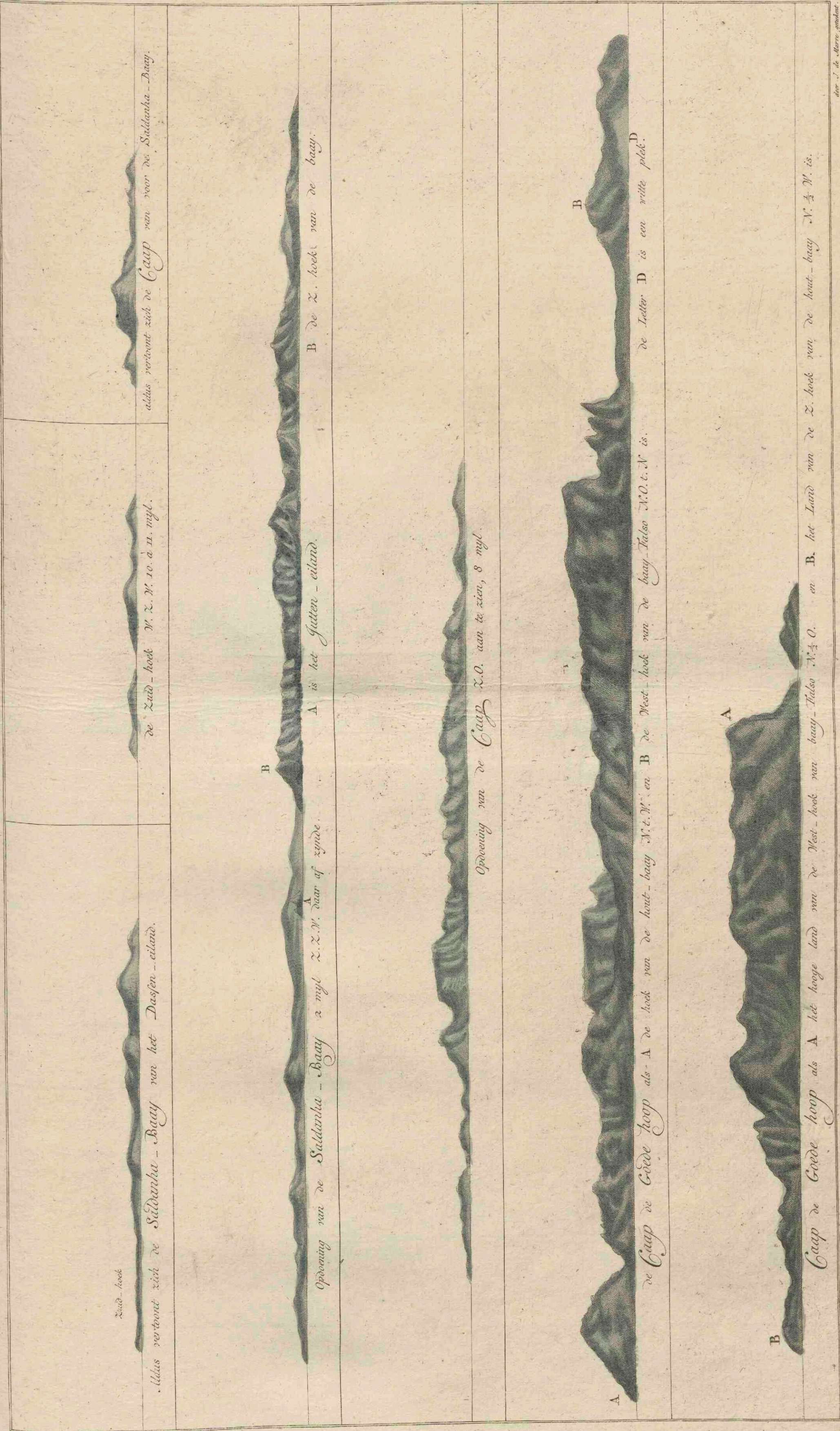

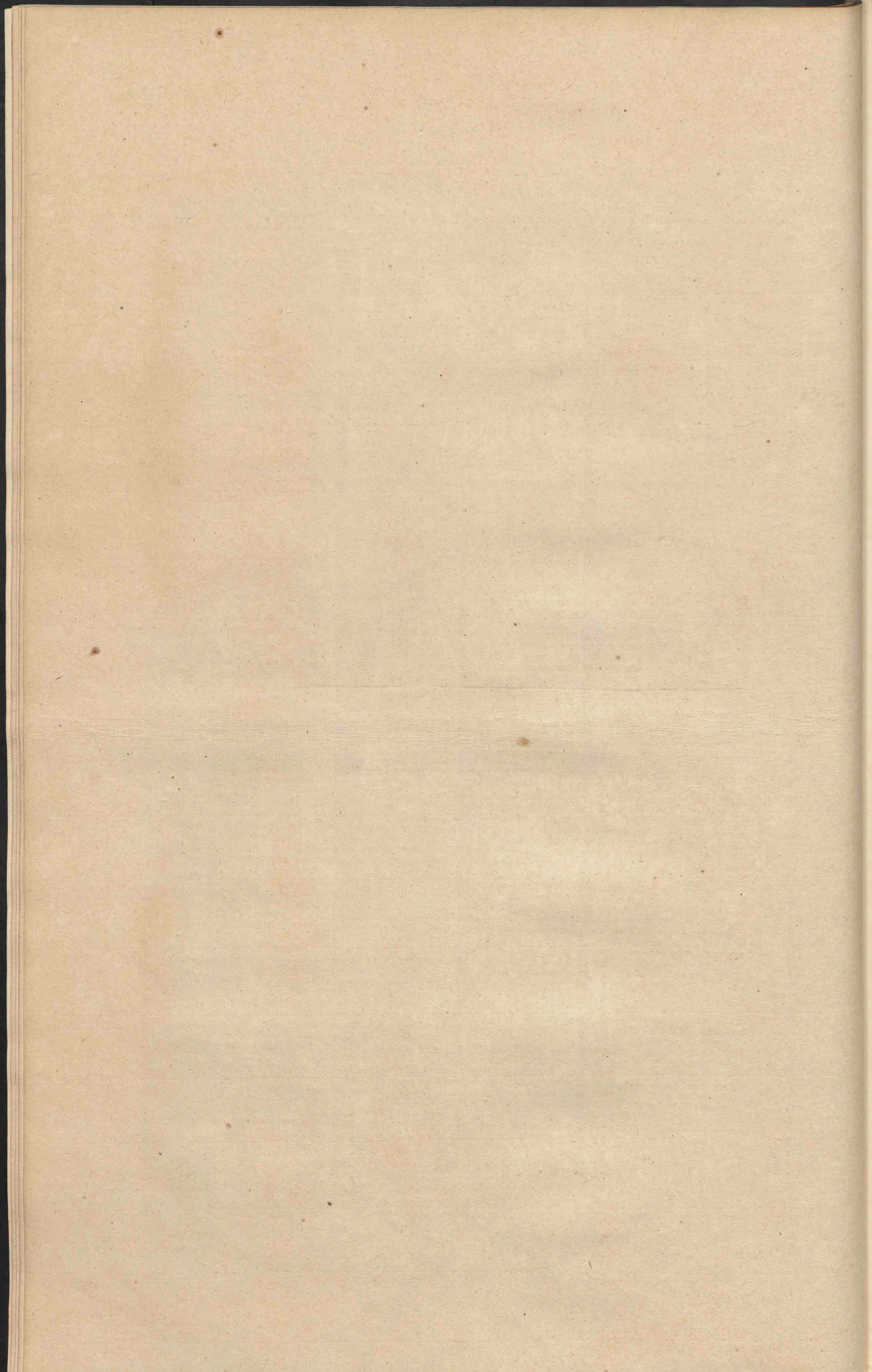

door J. de Mare gezeichnet.

HET SESDE DEEL
VAN DE
NIEUWE GROOTE LICHTENDE
ZEE-FAKKEL,
HET EERSTE BOEK,

Inhoudende de Beschryvinge der Zee-Kusten van geheel
Oost-Indie beginnende van de Zuidhoek van Africa,
tot Caab Commoryn.

De Eerste Vertooning van de

Zuidhoek van Africa, Caab de goede hoop en de geheele
Oostkust van Africa met deselfs by leggende Eylanden.

De Beschryving van het Vaarwater, en de kusten van Oost-Indien, word geboeglyk aangevangen met de zuidhoek van Africa, wyl de ontdekking van dien / den weg naar Indie geopent heeft / en deze hoek het Baaken / en de merkpaaal is / van waar de zeevarende het bestek van hun reyse / zo naar Azia, als naar Europa, kunnen

Be-
schry-
ving
van de
St. He-
lena
Bay.

wen en vast stellen.
De gemelde zuidhoek / heeft verschepte havens / zo aan de west als oostzijde / en wel voor eerst eene aan de westkant / met welke wy beginnen / deze word de Bap van St. Helena genoemd wiens zuidhoek op 32 gr. 50 minute gelegen is.
Het is hier niet zeer veilig voor de weste winden / wyl deze hoog dezelve open legt.

Men heeft in het aankomen van die Gede / 2 mpl van de wal van 50 tot 14 badem steek grond / en verder inloopen de tot 3 badem steek of zanden / heeft men de N. hoek N. ten O. en de zuidhoek N. Z. W. : van de zuidhoek dezer reede strekken een reeks klippen / 30 hoven als onder water en worden de Paternosters genaamt / verp verre in zee / in de bap is het moeylyk aan land te komen / door de gebuurige rolling op het strand / men heeft hier geen water voor zo verre nog bekend is en het land is woest zonder eenige be-
woonders.

3 a 4 mpl Z. ten O. van de zuidhoek der St. Helena Bay, legt de lage noordhoek van de Saldanha Bay, een zeer schoone Zeeboezem / waar in men voor alle winden beschut legt deze Bap word gekend door 2 hooge bergen die op de zuidhoek leggen / op de zuider breete van 33 gr. 9. min. : men stebend bezuiden of benoorden het Marcus Eyland / in de mond van deze bap leggende / na de Hoetjens Bay een Bogt aan de noordwal gelegen zo verre dat men geen zee kan zien / daar een Schip gekielt kan worden ; dog hier is geen goed water / nog goede grond tot kweeking van Moeskruipen / wyl het land zilrig is / ook is het inkomen in deze bay by stille wat gevaarlyk om de gebuurige Z. W. Zee die hier invalt / en het uitkomen uit de Hoetjens Bay moeylyk / wyl die niet van met een Nooyd tot oostelyke wind geschieden kan.

Z. t. O. 4 a 5 mpl van de Saldanha Bay, op 33 gr. 30 min. legt het Dassen Eyland, waar onder aan de O. zijde de Schepen door een Z. W. wind goede reede kunnen maken / men ankert hier op 10 a 11 badem sijn zand / houdende een berchje Rypermonde genaamt (het welk de eenigste hoogte op dit Epland is) Z. W. of Z. W. ten Z. en de Dassen hoek Z. dog dit Epland is gevaarlyk by donker weer wyl het seer laag is / en de branding die wel een wyl tusschen het noorden / westen en zuiden in zee strekt / eerder dan de wal word gezien / weshalven uit zee komende hier op moet werden ge-
Oosterwater.

let / als meede dat de stroomen hier altoos om de nooyd loopen. het aankomen met kleine Daartuigen aan de N. kant / is in een klein Baaptje / op wiens hoek een altoos brandende klip legt de Blaasbalk genaamt / buiten welke klip / en nooit tusschen dezelve en de wal door / moet gehouden worden om de blinde klippen en onberwagte stortingen die de Schu-
ten om verre werpen / te myden.

6 a 7 mplen Z. Z. O. van het Dassen Eyland legt het Robben Eyland op 33 gr. 55 min. zuider breedte aan de weste win- den is / en men ankert hier op 9, 10 en 11 badem sijn zand brengende het huis van de Posthouder in 't W. en de Vlag- ge stek op de zuidhoek van het Epland Z. W. dit Epland is wat hooger dan het Dassen Eyland, boornamentelyk aan de Z. hoek / waar op by nacht by gemelde Vlagge stoken Duur word aangestoken / wanneer door het schieten van eenige Kanon schooten / uit de Schepen zulks word be- geert / gelyk dan by verdere schooten / ook een Duur by het huis van de Posthouder word gestelt / om dan de Gede te kunnen vinden.

Der gemelde Epland is rondom een half mpl van de wal zeer klippig en buil / en mag niet nader dan 14 badem wor- den geloopt. van de N. O. hoek strekt een Riff verp verre te Zeewaerts om de O. dat niet nader mag genomen wor- den dan op 6 badem / 1 mpl Z. van de Z. hoek / legt een altoos brandende klip / de Walvis genaamt / waar tegen aan nog 4 badem water is.

Men zou des noods midden vaarwaters / tusschen het Epland en de klip kunnen passeren / dog is anders niet te raaden / op dit Epland is goede verbarfing van Scha- pen en groente dog brak water.

1 1/2 mpl Z. t. O. van de zuid hoek legt de N. hoek van Caab de goede hoop, de Leenwe Staart genaamt / op om- trent 34 grad Z. breeten / en niet zuidlyk / gelyk tot heden gestelt / is ten minste 30 als na de observatien met Octanten / Quadranten / en Graadbogen / der zeevarende in 100 jaren is bevonden / de gemelde N. hoek is meede de hoek van de Tafel bay, daar de Hoofst Colonie van de Maatschap gestigt is / en daar de Schepen in de maanden Septem- ber tot half Mey ten Anker komen / wyl als dan de Z. O. wind / (die in deze maanden aan de Caab regeert) daar een Opperwal maakt / dog dit ongemak heeft / dat by een stybe Z. O. wind de Schepen die de nooydhoek naderen / door de zwaare valwinden die over de Tafel en Leeuwenberg heen storten / belet worden / om behoortlyk zeil te voeren / en dus om geen masten of stengen te verliezen / naar het Rob- ben Eyland moeten afhouden / om daar handzaam weer af te wagten.

De Schepen uit Europa komende kunnen de Caabse uithoek met gemak aan doen / wyl het land / te weeten de Tafelberg by helder weer 18 a 20 mpl kan werden gezien / dog

Rob-
ben Ey-
land.

Caab de
Goede
hoop.

dag dan dienst gelet te worden/ in wat maanden zy daar arriveeren/ want in bovengemelde tyd als de Z. O. winden wagen/ moet de hoers by tyds op de Z. hoek van Caab de goede hoop die omtrent op 34 gr. 20 a 30 minuten legt/ worden aangestelt/ en dus dezelfde op 1 a 1½ nipl genadert zynde langs de kust worden heen gehouden/ wpl daar niets te mpyden is/ als het geen men zien kan; dus de Leeuwen berg en gemelde Noozd hoek nader komende/ boegt men dicht langs dezelfde en voorts langs de gronden van de duinjes of het Riff op de Noozd hoek om/ dog niet nader dan 9 vadem en stevent naar de Tafelbay daar men ankert onder of verder van de wal na begeerten/ houdende het Robben Eyland N. ten W. of N. N. W. de hoek van de duinjes/ tusschen het W. N. W. en N. W. en het Casteel Z. W. wat zuidlyker/ of westlyker naar verkiezing. En vertuit voor een N. N. W. wind.

Dog de gronden langs deze kust zyn alle vuil/ uitgezon- dert wanneer men zo verre geavanceert is dat men de Leeuwenberg O. Z. O. en Z. ten O. en het midden van het Robben Eyland N. O. en N. ten O. en de hoek van de duinjes O. Z. heeft/ daar een kleine Zand- plaat gebonden word/ waar op 25 a 26 vaam zand grond is/ dog om de kleine omtrek dezer plaats is het niet raadzaam/ daar na te zoeken of op te ankeren maar liever na het Robben Eyland af houden als men door de styppe Z. O. wind de Tafel bay niet konde beziepen.

Van de noordhoek der Tafel bay of Leeuwenbaart/ strekt de kust 1 mpy west/ en strekt zig dan met een hooge steile oever Z. W. en Z. W. ten W. naar de hooge noozd hoek van het Hout Baaytje/ ter distantie van 2½ mpy: dit Baaitje is een kleine naauwe inbocht waar in geen Scheepen/ maar alleen 2 a 3 kleine Vaartuigen agter deze noozd hoek vooz de Z. W. wind op 3 vadem beschut konnen leggen/ want buiten dien is het een lager wal/ wpl het inkomen vooz de zuidelyke winden open legt/ het in en uitzellen is mede gevaarlyk door de dwarsel winden en stiltte/ onder 't geberchten/ en door de reben die van de noozd en zuidhoek verre voor de Bay in zee strekken.

De zuidhoek is vlak en laag/ en om deszelfs gelykheits de Dood kift of ook de slange kop genaamt/ de Scheepen hier by nage passerende moeten zig wat verder van de wal houden/ wpl een mpy buiten deze hoek een Riff/ en verder van de noozdhoek een naauw klippen leaen die niet branden dan by hol water.

Van de zuidhoek der Houtbay tot de zuidhoek van Caab de goede hoop of de W. hoek der Bay Fals, strekt de kust met een hooge stipe en klippige oever N. ten W. en N. N. W. 3½ a 4 mpy: men heeft langs deze als ook de bovengemelde kust/ geen grond nog strand/ maar de zuidhoek om- hoegende bekoemt men 50 a 60 vadem/ Z. N. W. 1 mpy van de- ze hoek legt een altoos brandende klip de Blaasbalk genaamt/ buiten welken omgehouden word/ want schoon men binnen door zoude konnen passeren/ is het niet te raden dan by de uiterste nood.

Het uiterste van de zuidhoek is niet hoog/ zynde 2 laag- ge Berghes/ dog het land een wynnig noordwaarts aan de- zelfde palende hoog genoeg om 10 a 12 mpylen ver te kunnen worden gezien/ en zig als dan een vlakke en stipl in zee vallende hoek vertoonende/ en wel naar de Tafel berg ge- lypende/ en daar om ook Caab Fals of de Valse Caab ge- naamt.

Van de gemelde zuidhoek strekt de kust noozd en langs de Bay/ welke een open zee boezem door de Z. O. en Z. W. winden is/ hebbende een lengte van 5 en een breedte van 4 mpylen/ dog 3½ mpy van de zuidhoek heeft men een kleine bogt/ en rede vooz 10 a 12 Scheepen de Simons Bay ge- naamt/ waar in men voor alle winden beschut legt.

De Scheepen uit Europa komende van de maand; Mey tot 1 September en Cabo de goede hoop aandoende moeten by tyds hun cours op de voorgemelde noozdhoek van de Caab aan stellen/ en deze in 't gezicht kypgende onder de wal lopen/ en met de alsdan wjende N. W. winden zuid- waarts afzakken naar gemelde zuidhoek Caab Fals, en by dezelfde omboegen/ om spoedig op de grond te geraken/ ver- ders over 40 en 30 vadem langs de wal noozden aanhouden naar de gemelde Simons Bay, vooz welke een hooge en een al- toos brandende klip legt/ de eerste de Ark en de andre de Romans Klip genaamt/ tusschen welke zy naar gemelde ree- de door stevenen en een pistool schoot van de wal anaeren/ hebbende als dan de zuidhoek der Simons Bay in de oosthoek van bay Vals, en dus buiten het gezicht van de zee/ dog men heeft op het inzeplen van de zuidhoek tot hier toe te denken dat de N. W. en Z. W. winden met nog zwaarder bishwin- den op de Scheepen aanstorten dan de Z. O. wind by het

inzeplen de Tafelbay doet/ en wpl men in de tyd van de N. W. winden deze haven zoekt om dat als dan de Tafelbay een lager wal is/ zoo heeft deze haven nog dit ongemak dat men contrarie wind heeft zo ras men in dezelfde zal in- boegen/ weshalven die ingelabeert moet werden/ by welke laderen te lerten is dat men de O. wal mpyden moet/ daar niet dan vuile gronden zyn en de kust ongenaakbaar is/ als mede dat het Meeuwen Eyland aan t eynde van de bay Fals en O. ten N. van de Simons Bay leggende niet nader moet gekomen worden dan 9 vadem/ berders kan men bezuiden of benooyde de brandende of Romans klip heen loopen na begeeren.

De oosthoek van gemelde bay Fals is een hoog haggig ge- bergte van wiens uiterste een lager hoek afstrekt die stipl in zee valt/ en wel na een driehoek of lessenaar gelykt/ na dat zy uit een byzonder oord gezien word/ deze oosthoek/ legt O. N. Z. van de zuidhoek van de Caab de goede hoop en van hier strekt de kust O. ten Z. 15 mpy tot Caab das Aguilhas, tusschen deze hoek en Caab das Aguilhas omtrent ter halber weg legt de Rivier Dolce, of zoete Rivier, by welke een hoek in zee strekt die zich omtrent als de zuidhoek van de Houtbay vertoont/ of ook wel als een Lessenaar/ wiens aflopende zyde landwaarts strekt/ na dat zy van een byzondere kant gezien word/ dezelfde valt stipl in zee/ als men die uit het oosten beschouwd dog als men dezelfde ge- passeerd is/ loopt hy vlakker/ dit is buiten de diepten en grond/ het beste merck dat men Caab das Aguilhas is gepas- seert wanneer men uit de O. komt/ want zoo ras Caab das Aguilhas N. W. is/ en men 4 mpy van de wal is/ ziet men de gemelde hoek buiten of bezuiden uit komen/ tusschen de gemelde hoek van Rio Dolce en Caab Aguilhas wort het Land laag en gelyk/ en maakt een inbocht wel- ke na gedachte Caab strekt.

Caab das Aguilhas of de zuidelykste hoek van Africa legt op de Z. breedte van 34 gr. 45 a 50 min op 3½ hoogst en na de meeste bebinding: het Land van dezelfde is laag en loopt schuins af naar zee/ wannert men uit den O. komt ver- toont zig het land van dien hoek/ en het geen verder naar de hoek van de Struysbay strekt als drie laag en vlakke Eplanden meest van dezelfde hoogten/ doch het noozdelykste gedeelte verder van het middelste gescheiden/ als het zuid- elykste/ dat eigentlyk de Caab is/ dit noozdelykste gedeel- te hekoort niet tot het land van de hoek maar is een vlak- ke berg die aan de zuid-zyde redelyk steil dog aan de noozd- zyde schuin afloopt/ welke benooyden Caab Aguilhas in het land gelegen is/ en zich boven het laag land van de Caab vertoont: wannert de Caab in het N. W. is/ heeft men de berg N. ten O.

Van Caap Aguilhas tot de westhoek van de Struysbay strekt de kust noozdelyk 4 a 4½ mpy: deze hoek is laag en met zant duinen bezet/ gelyk ook het volgende land dat beoog- ten dezelfde in de Struysbay valt: de Struysbay is niet anders dan een groote diepen bocht/ daar wel goede ankergrond/ maar geen beschut als vooz N. westelyke winden is/ doch waar in een geduurige rolling der zee/ en trekking van stroomen gevonden wort/ en daarom best te mpyden.

De oosthoek van gemelde Struysbay is niet laag en zan- dig van welke het Land met een bocht na de Vleesbay strekt/ deze Vleesbay is mede niet anders dan een open bocht/ daar geen beschut is dan vooz noozdelyke winden men heeft in dezelfde een klein Eilandje en een witte ronden zand- duff/ waar aan dezelfde wel te kennen is/ wa- neer deze Bay in het N. is ziet men over dezelfde 7 hoog- ge Bergen die landwaards inleggen/ doch het voozland van die Bay is laag land/ de W. hoek van de Vleesbay is een redelyke hooge zandige hoek/ daar een Riff afstrekt ge- lyp van bovengem. hoeken.

Van de Vleesbay loopt de kust oostelyk na de Visbay die mede een vuile open bocht is: wannert men vooz deze Bay is ziet men in het N. een Berg in het land daar een heuvel gelykende naar een Boere Schuur/ op staar/ en ten westen ziet men de 7 gemelde hooge Bergen waar aan deze bocht wel te kennen is.

Van de Vi-bay strekt de kust O. ten N. naar de Mossel- bay welke mede als alle de andere een bocht is/ die maar 1½ mpy westwaards achter de westhoek instrekt/ en daar men niet dan vooz de noozdelyke tot zuid winden beschut legt maar van het zuiden tot het oost/ legt men op lager wal in dezelfde Bay heeft men een klein Eilandje of klip/ en ee- nige brakke Waterbreken en Gubieren/ het is de beste van al de Baajen of boch. en hier gelegen/ maar niet te gebrui- sen dan by de uiterste nood/ wpl de Z. O. en O. wind hier een vreeslyk water maakt/ en het drink water uit brakke- putten moet gezocht werden: de westhoek van deze Mossel- bay

Tafel- bay.

Hout- bay.

Zuid- hoek van de Caab de goede hoop.

Bay Vals.

Simons bay.

Oost hoek van bay Vals.

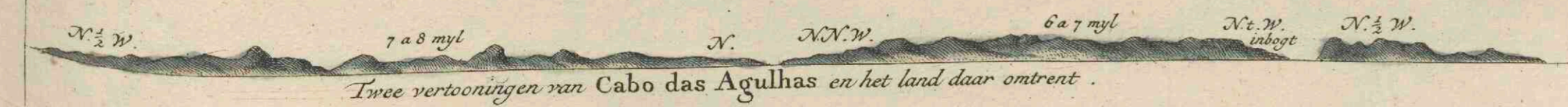
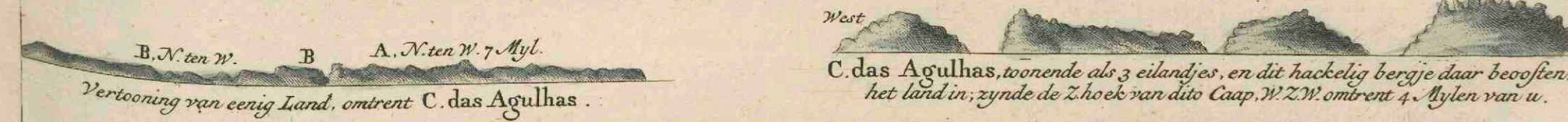
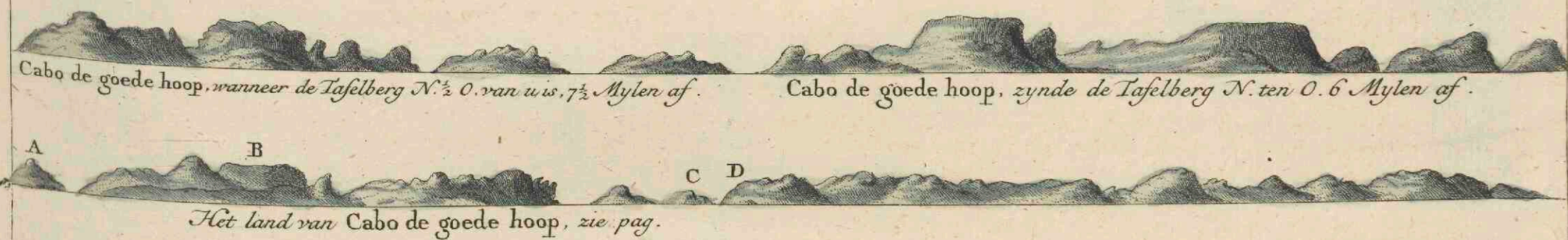
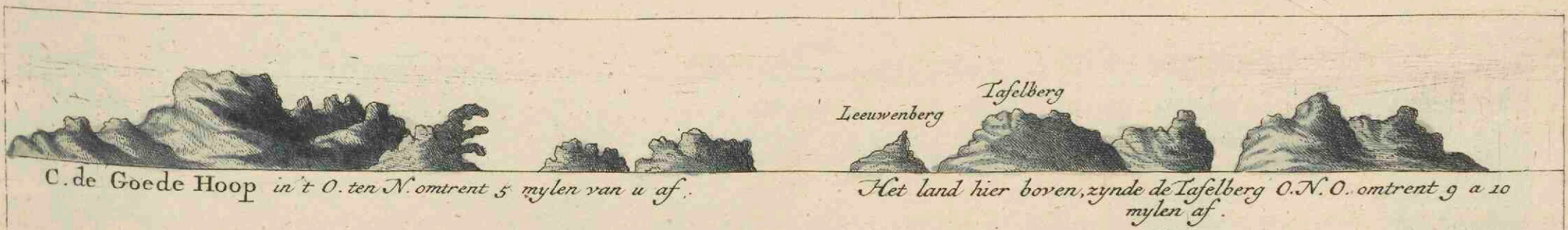
Caab Aguilhas.

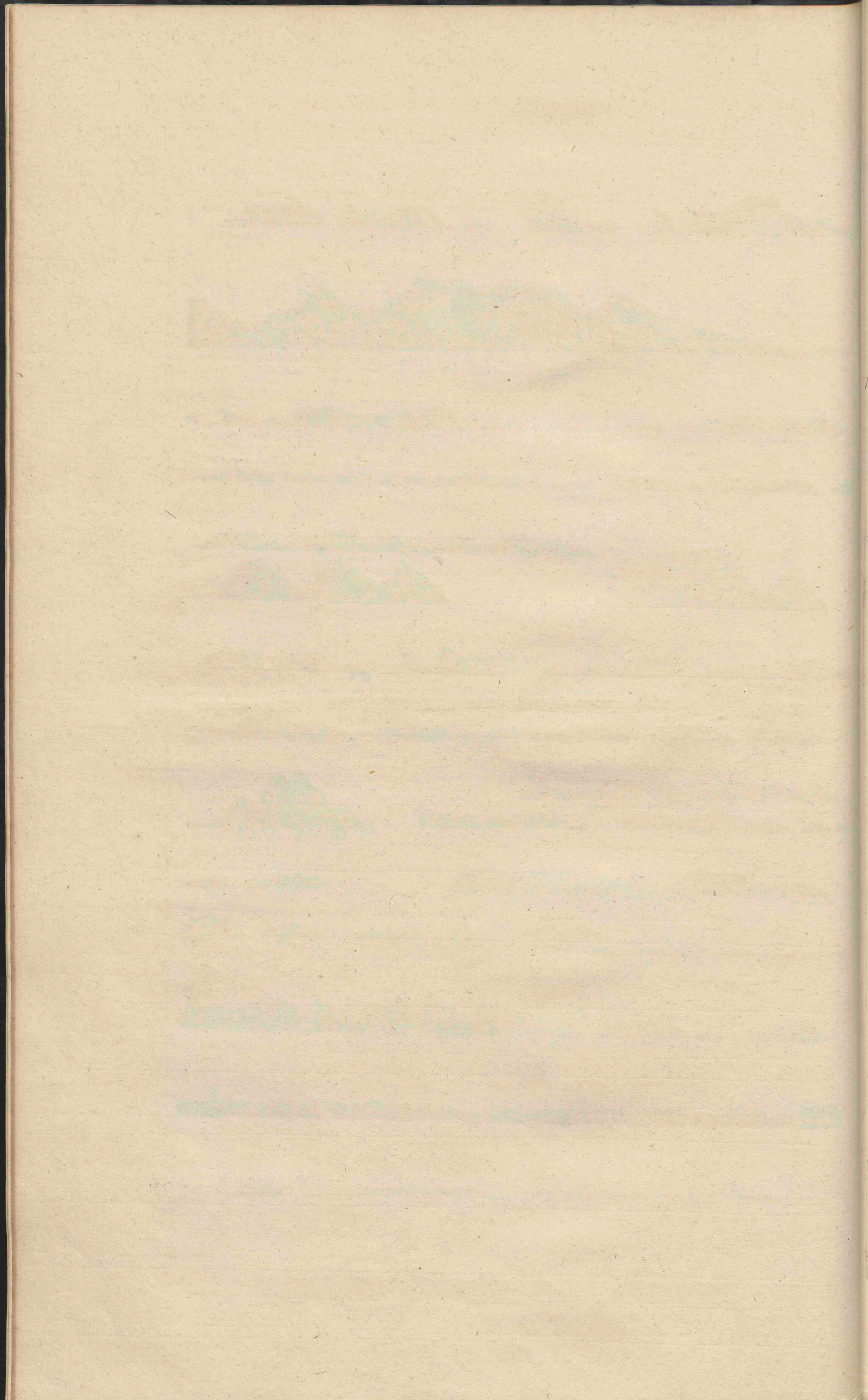
Struys- bay.

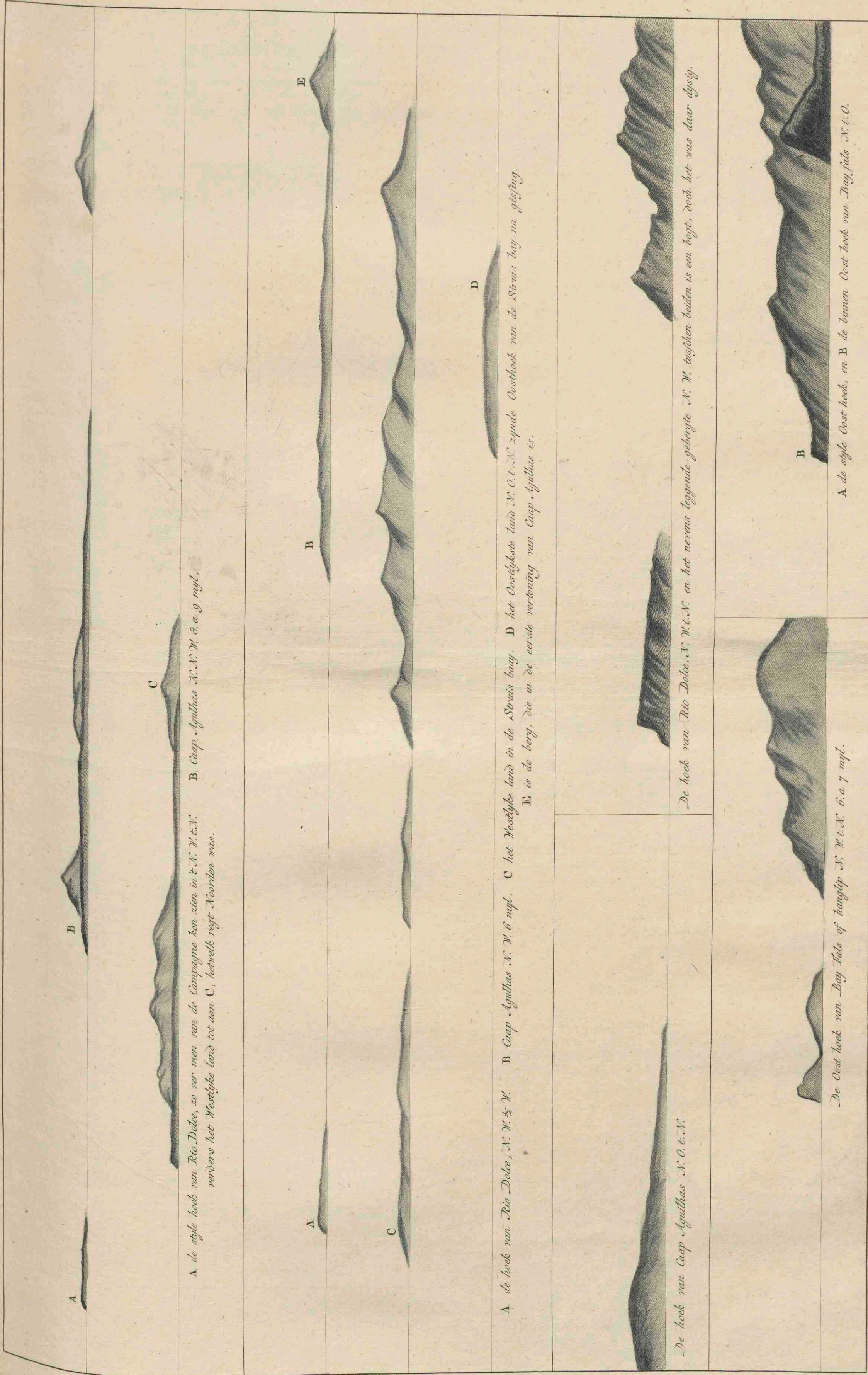
Vlees- bay.

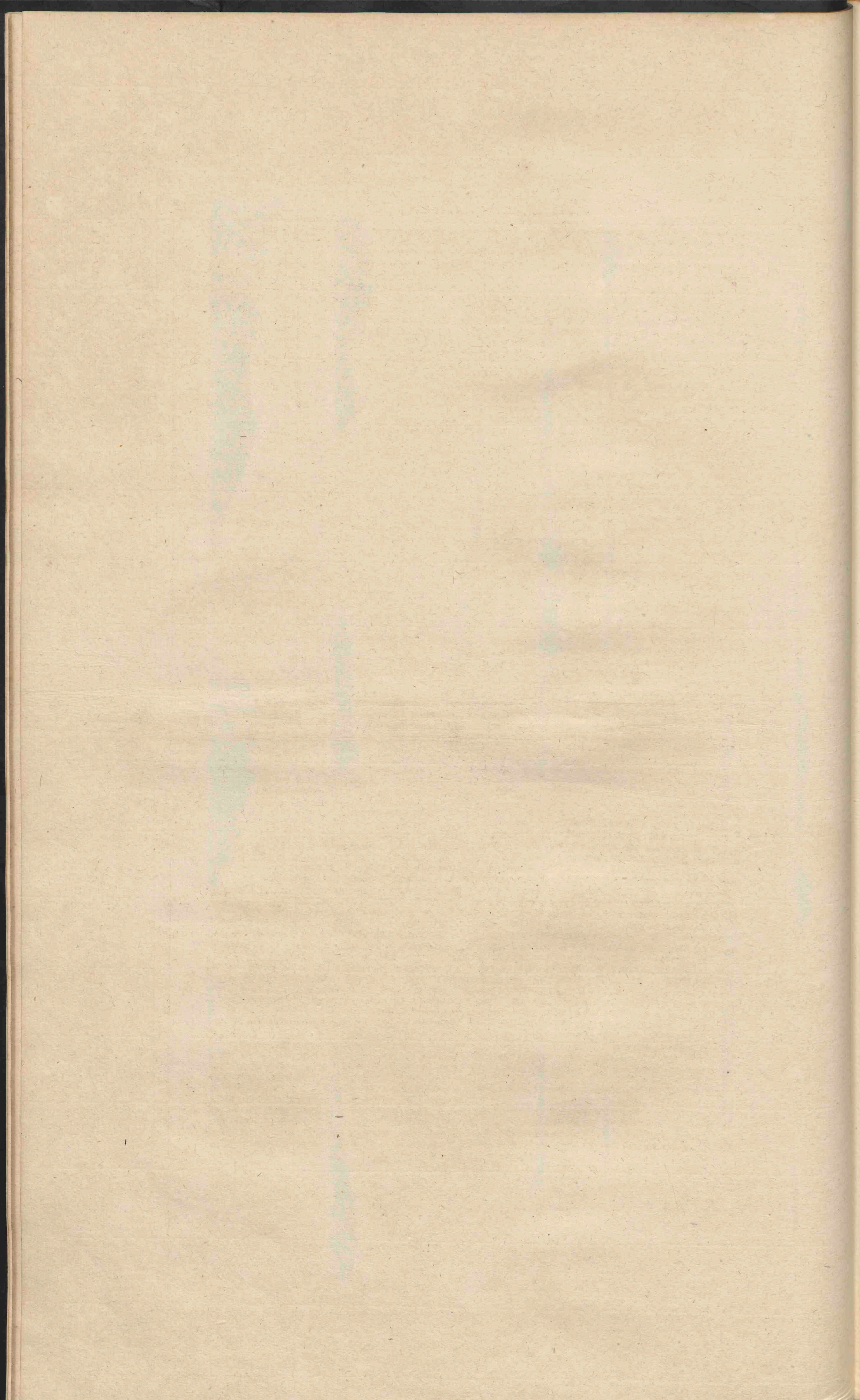
Visbay.

Mossel- bay.

baay is een reedelpke hooge groene en vlakke hoek die uit zee zich als een Tafelberg vertoont / langs de zelve is overal goede ankergrond / dog van de uitersten hoek strekt een klippig Riff O. af / ter lengte van een $\frac{1}{2}$ mpy / deeze hoek is onlangs bevonden te leggen op de Z. breete van 33 gr. 55 min. en volgens de lengte van de Caab op 39 gr. 25 min. langte : de oosthoek of het Land heesken deeze Bay is hoog en dubbeld gebergten 't welk tot aan zee strekt / met wepnig voogland / waar aan de Baap als men uit den O. komt ook wel te kennen is / wpl dit het laatste hoog gebergte is / dat 300 na aan de zee grenst / want het Land wort bewesten deeze Bay laager / en het gebergten is dieper of berder landwaard in gelegen.

Bay Content.

Van de Mosselbay tot Bay Content strekt de kust O. N. O. / de westhoek van die baap is een hooge vuile hoek / doch binnen de Bay is goede anker grond op 20 a 18 badem maar is gelyk al de andere Bajen open voor een Z. O. wind : men heeft in deeze bay of bocht een wpl de Sibier / doch te droog om met een Schuit daar in te komen / als men agter de westhoek legt / ziet men 4 a 5 mpy ten oosten een grooten hoek.

Beoosten deze bay legt Isle Content, wiens O. hoek zich als een Eiland vertoont wanneer die in 't noorden gezien word / aan de westzyde siet men een kloof en eenige spitse heubels op het gebergten waar aan dit wel te kennen is.

Bay Algoa.

Van deze bay en Isle Content heeft de kust veel bogten en hoeken die niet onderzocht zyn : men vint eenige mpylen oostwaarts van Isle Content de Bay Algoa, by wien een Riff een mpy van de wal legt / daar men des noots benoorden om zou kunnen loopen.

Deze Bay Algoa is een diepen bocht / waar in water en brandhout te vinden is : men heeft in het inzeplen van 24 tot 10 badem water / dog hoe en door wat wint de Schepen beschut leggen weet men niet / by deeze bay begint het Riff van Aguilhas, waar van wy eer wy vorder voortgaan dit zulle melden.

Het Riff van Aguilhas by bay Algoa zyn begin neemende eindigt tusschen de Caab Aguilhas en de oosthoek van bay Fals, waar door zyn breedte bepaalt word / hoe verre het om de zuid strekt is niet wel te beschryben / door dien wepnig zeebarende kust of tyd gehad hebben om dat te onderzoeken / en ook niet wel is te gissen / wpl desselfs diepten / allengs schynus afloopt / doch het is zeker dat op 26 graden gemaklyk grond kan gepeilt worden / de diepten op dit Riff is / van de kust af te rekenen tot aan deszelfs zuidelijken omtrek van 30 tot 200 badem ; het gemelde Riff naderende ontdekt zich by tyds door de couleur van het water / waar na de gront ontdekt word / de grond langs de wal is verscheiden doch meest zandig gruppig / schulpig en steinig / maar berder dan 4 mpy van de wal word die zand of klyp / te weeten van deszelfs oostkant tot omtrent Caab Aguilhas, want dan word die spierig en steinig / berder voor by de Caab komende 300 weck dat zy op het loot niet hechten wil / dit is een voornaam henteeken dat men Caab Aguilhas naadert en gepasseert is / indien de zeebarende tyd en kust hadden / zouden door de aantekeningen van de gronden groot gebruik konnen gemaakt worden / om te weeten op wat plaats van het Riff men zich omtrent bevont / wanneer by nacht of donker weer op de verre afstand van de wal dit niet waare te ontdekken / even gelyk de Zeeman dit door de gronden van het Canaal tusschen Engeland en Vrankryk bespeurt.

Isle de Chaos.

Van Bay Algoa strekt de kust 20 a 25 mpy oostlyk en iets noordelyk tot Bay Infante, men heeft 1 mpy van de wal van 30 tot 40 badem zandgrond en braalgrond / het voogland tusschen deze 2 bapen of bochten is met witte zand duinen bezet / men heeft hier een zandbank daar men op 8 badem langs kan passeeren / een wepnig buiten deze bank is 'er noch een / doch dichtter aan de wal ; als men hier is ziet men een kleyn Eplandje in het N. O. neevens noch 2 anderen die Isle de Chaos of Chaos genaamt zyn / het zyn slechts grote klippen $\frac{1}{2}$ mpy van Bay Chaos gelegen ; men heeft in deze bay van 20 tot 12 badem grof zand / de Z. breeten van 33 gr. 0 min. de oosthoek van deze bay is wpl en men moet die niet naader koomen dan op 12 badem : zy is in de kaart bekend onder den naam van Punta of Penada dos Fontes ; oost van de zelve heeft men eenige klippen en Eilandjes daar men op 10 badem by langs heen kan / het voogland van de kust is ook hier duinig.

Van de hoek van Punta dos Fontes of Pt. Primeira strekt de kust N. oostlyk 20 mpy.

Pt. Primeira.

Van Pt. Primeira tot Pt. Piscaria of de N. hoek van bay de Natal strekt de kust N. O. ten N. / ter langten van 50 mpy. Bay de Natal is wel een goede haven / doch slechts voor kleyne Vaartuigen / wpl een bank voor dezelfde legt /

waar maar eenige voeten waters by hoog ty op is / hier word de kust vruchtbaar en boomryk en levert alle verversing : deeze bay legt op de Z. breete van ruyin 29 gr.

Van Bay de Natal tot Rio Lagoa strekt de kust N. O. ten Rio de Janeiro 60 mpy / tusschen beide vind men by Terra dos Fu-mos een haven die 30 min bekend is als de geheele kust. Bay of Rio Lagoa is een wyde zeeboezem / en goede haven / dog bezet met veel banken daar onkundige schaafe op kunnen leiden / doch binnen deszelfs legt men voor alle winden beschut / en men kan zich hier van waater / Brandhout en verversing voorzien / het midden daar van legt op de Z. breete van 25 gr.

Van 't noordelykste van Rio de Lagoa tot Caab das Corentas strekt de kust meest O. N. O. Caab das Corentas is een redelpke hoogen hoek met witte zand plekken : 2 a 2 $\frac{1}{2}$ mpy bezupden het zelve is bevonden diep 33 baam / maar O. Z. O. van deselve 3 a 3 $\frac{1}{2}$ mpyl geen grond : deeze Caab is volgens Hollandse / Engelse / en Franse overeenstemmende narichten tot hier toe geplaatst geweest op 24 gr. 0 min. Z. breete ten naasten / doch eenige latere bevindingen van de onze geven het zelve een $\frac{1}{2}$ graad zuydelyker / gelyk van ook Cabo St. Sebastiaan, ook 30 veel zoude zuydelyker komen te leggen / het welk wy tot vorder onderzoek van oplettende Zeeieden recommandeeren / om by continuatie van deselve bevindingen te maken. Van Caap das Corentas tot Caab Sebastiaan, strekt de kust N. O. de gemelde Caab vertoont zich als de Hollandse kust te Camperduin / te weeten graauwe duinen met zwarte plekken / hier kromt de kust om de west / daar vervaagens Bay gebonden word / doch is onbekwaam en gevaarlyk / vervolgens strekt zy N. en N. ten O. tot de Sibier Cuame. men vind in dese bocht de haven van Sofala, en eenige andere Sibieren / doch deze zyn alle voor kleyne Schepen. Door dese kust leggen verscheide banken die gemidd dienen te worden : de grond is hier vlak en modderig 30 dat de Ankers daar by stormwind niet in wille hegten / men kan de kust van Sofala zien op 25 a 30 badem en 14 mpy van de kust heeft men gront op 50 badem. Sofala zelve legt op 20 gr. Z. breeten.

Caab Sebastiaan en de kust van Sofala.

Van de Sibier Cuame die op 18 gr. Z. breeten legt / strekt de kust O. ten N. en O. hier begint het dieper water te worden / want op 30 a 40 badem word het Land eerst ontdekt / voor deeze kust leggen mede eenige schadelijke droogten en banken naay de Sibieren die hier gebonden worden / en goede haven door kleyne Schepen zyn / hier vint men de 3 Eplanden de Primeiras waar van het eerste op 17 gr. Z. breete legt / zy leggen alle op zandplaten en zyn laag met boom bezet / waar uit eenige enkelde hoog op steeken / waar door zy van verre als masten van Schepen vertoonen / hier verliest men de grond / 30 dat men op 1 mpy van deze Eplanden niet 150 badem geen grond kan peilen / maar op het vlakke van deze Eplanden vint men deselve / en men kan een Gotingel schoot buiten dien ankeren op 6 a 7 badem : bezuiden het eerste Eiland kan men na de wal streben om in het Canaal dat tusschen deze Eplanden Primeiras en de volgende van Agoxa gebonden word langs de wal te zellen / dit Canaal is 30 mpylen lang O. N. O. en W. Z. W. en 3 a 4 mpyl breed / en diep genoeg voor groote Schepen wpl 'er 8 badem water is / dog men dient hier wel eerst bekend te zyn wpl het anders niet te raden is.

De Eplanden Primeiras.

Buiten de eerste passagie tusschen de zuid hoek van het Eilandje Primeiras en de droogten daar Z. waart 1 mpy van gelegen / heeft men noch andere doorgangen om in dit Canaal te komen / te weeten een benoorden het eerste Eiland Primeiras : men houd in het zellen dit Eiland het naast de andere doortochten zyn 30 zeer niet bekend / die na dit binne Canaal loopen en daarom best te mpyden.

Na de Eilanden Primeiras volgen de 4 Eplanden Agoxa zy strekken meede O. ten N. en W. ten Z. en leggen op dezelfde plaatsen / als de voorgemelde en zyn ook even 30 gestelt : hier zyn ook eenige doortochten na het binne Canaal doch niet regt bekend.

De Eplanden Agoxa.

Benoodden de Eilanden Agoxa legt een schadelijk Riff daar men niet ver af is / wanneer zich een hooge witte zand Caab in het N. W. ten N. $\frac{1}{2}$ mpy op de baste kust ontdekt.

Van deze Eilanden tot de kust van Mozambique strekt de kust noordelyk : de hoek van Mozambique legt op 15 gr. Z. breeten ; het is een redelpke hooge hoek en het scheint van verre of daar 2 dikke Coorens opstaan : tusschen de Eilanden Agoxa en deze hoek / leggen ook eenige droogten voor de Bajen en Sibieren die hier gebonden worden / doch zyn niet recht bekend / men moet deese kust niet nader koomen als 25 a 26 badem om geen schade te lyden / het gehele waater of Canaal / tusschen Madagascar en A-

Benoozden de hoek van Mozambique, ontbald het land en bozmd daar de Bay daar het Eiland en de Stad van die naam legt: men ziet daar een Bergje als een Tafel/ waar aan deze kust wel te kennen is/ deze hoek gepasseert zynde ontdekken zich de Eyländjes/ die voor het Eyland en de Haven van Mozambique leggen/ buiten en benoozden dezelve heet men 9 en 10 vaders goede en Awaade grond: deze Eyländjes zyn genaamt St. George en St. Jago.

Om te de haven van Mosambique aan te doen/ dient dit
waargenomen te worden/ dat als men de Vlaggestok van
't ffort W. ten N. van zig heeft dat men dan recht vooz
gaats is. Stuur dan W. ten N aan/ dan zult gy om-
rent 1/2 mjl benooyden het Epland Goa of St. George passe-
ren: dat gepasseert zynde stuurt men een weinig westel-
ker/ dat men de Vlaggestok eben aan de steerb: n van stuur-
booyz ziet/ tot zoo lange dat men 't gesicht op 't ffort be-
kennen kan/ dan moet men de Vlaggestok in 't middelste
van de 5 schietgaten/ die men op de oostzyde ziet/ houden
zoo lange tot men de oosthoek van de Tafelberg aan de kerck
van groot Cabo-Ceira ziet/ dan N. W. ten N. of wel iets
noordelyker recht op de Tafelberg aan/ zoo lange tot de
Vlaggestok Z. W. ten Z. van u staat/ stuurt dan weer
W. ten Z. tot dat de Vlaggestok in 't Z. O. komt/ en staat
dan recht in de poort/ komende hier ten anker op 4 vadem
zandgrond: 1/2 mjl van de wal/ men heeft ongelijke dieptens
in 't gat 20/ 18/ 16/ 14/ 11/ 9/7 en 6 vaam niet min-
der als 6 vaam/ zomtyds schoon/ dan weer buyl/ van het
ffort strekt ook een rif/ en het rif van Cabo-Ceira kan
men dooz het water zien schynen/ want 't water vertoont
daar ligt groen/ en 't is daar geheel naauw/ derhalven vooz
een onkundige best is geraden: 1/2 mjl buypen het ffort ten
anker te komen/ en een Loots van Mosambique te halen/
men moet verdacht zyn of de Ebb of Bloed gaat/ om de
coers daar een strekhe na te voegen/ want als men de Vlag-

In 't uitzeylen / zooo ſtuurt **O.** tot dat de **O.** hoek van de Tafelberg 1 windboom lengte beweyten de Kerk van groot Cabo- Ceira ſtaat / ſtuurt dan **Z.** **O.** en **Z.** **O.** ten **Z.** tot zooo lange dat de Vlaggeſtok van 't Foyt in 't derde of middeſte ſchietgat van de oofthoek van 't Foyt ſtaat / vervolgens ſtuurt men **O.** **Z.** **O.** en **Z.** **O.** ten **Z.** tot dat men 1 myl be- noorden het Epland Goa of St. George is / en voorts ooft aan / de drie Eplandjes / die men als dan in 't **N. N. O.** na giffinge 2 mylen van zig heeft / zyn zeer laag / die bo- venſtaande uitzeylen is te verſtaan / met Ebbe of vallend water.

Van Caab del Gado, kromt de kust naar 't Oosten en strekt dan Noorzen / hier legt nevens nog twee andere Eplanden / het Epland Pemba, waar onder een goede reede tusschen de vaste kust van Africa en dit Epland is.

Van het Epland Pemba strekt de kust N. O. ten N. tot Rio dos Fugos, onder de middellijn / hier vind men een openrede of bap waar in een Moors Fortres, op deze plaats heeft het Oost-Indische Comp. Schip het Castel van Woerden ten anker gelegen / om zig van water te voorzien / dog het volk wierd door den Inlander van de wal gejaagt: deze bap openleggende door een Oosten wind / zo vonden zij daar een ongemakkeleijk aankomen / wpl het in den maand October was wanneer de N. O. Mousson benooyden de middellijn regeert. Ter wy nu de Linie passeeren dient eerst gesproken te worden van het Epland Madagascar en deszelfs Canaal / als mede van de Eplanden van Majotte of Comora en andere hier nog gelegen / waar na wy weder zullen aangaan met de beschryping van Rio dos Fugos na Mocha.

De Tweede Vertooning

Beschryving van het Eyland Madagascar en deszelfs Ca-

naal, de Eylanden van Majotte of Comora, en verdere bygelegen Eylanden.

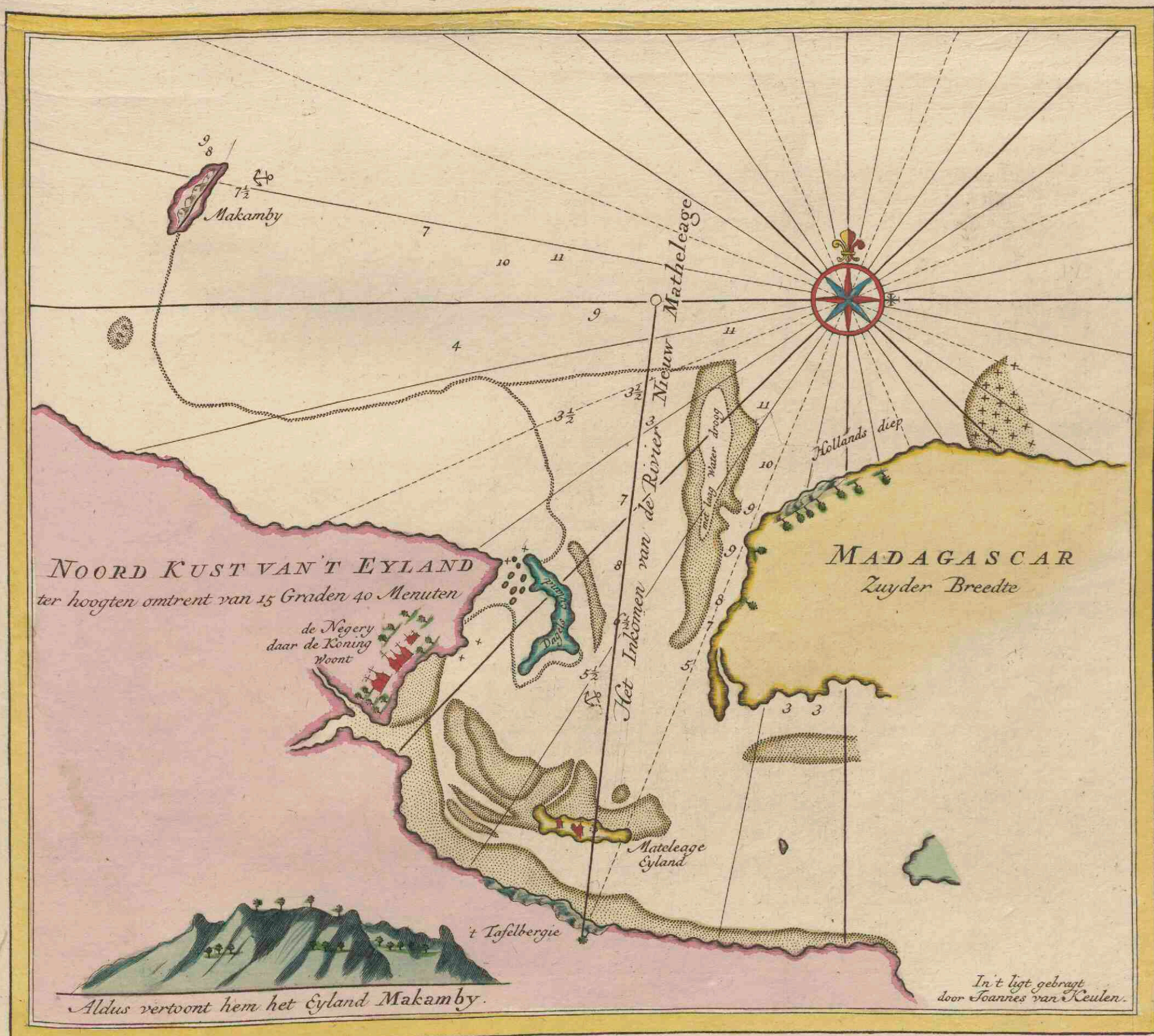
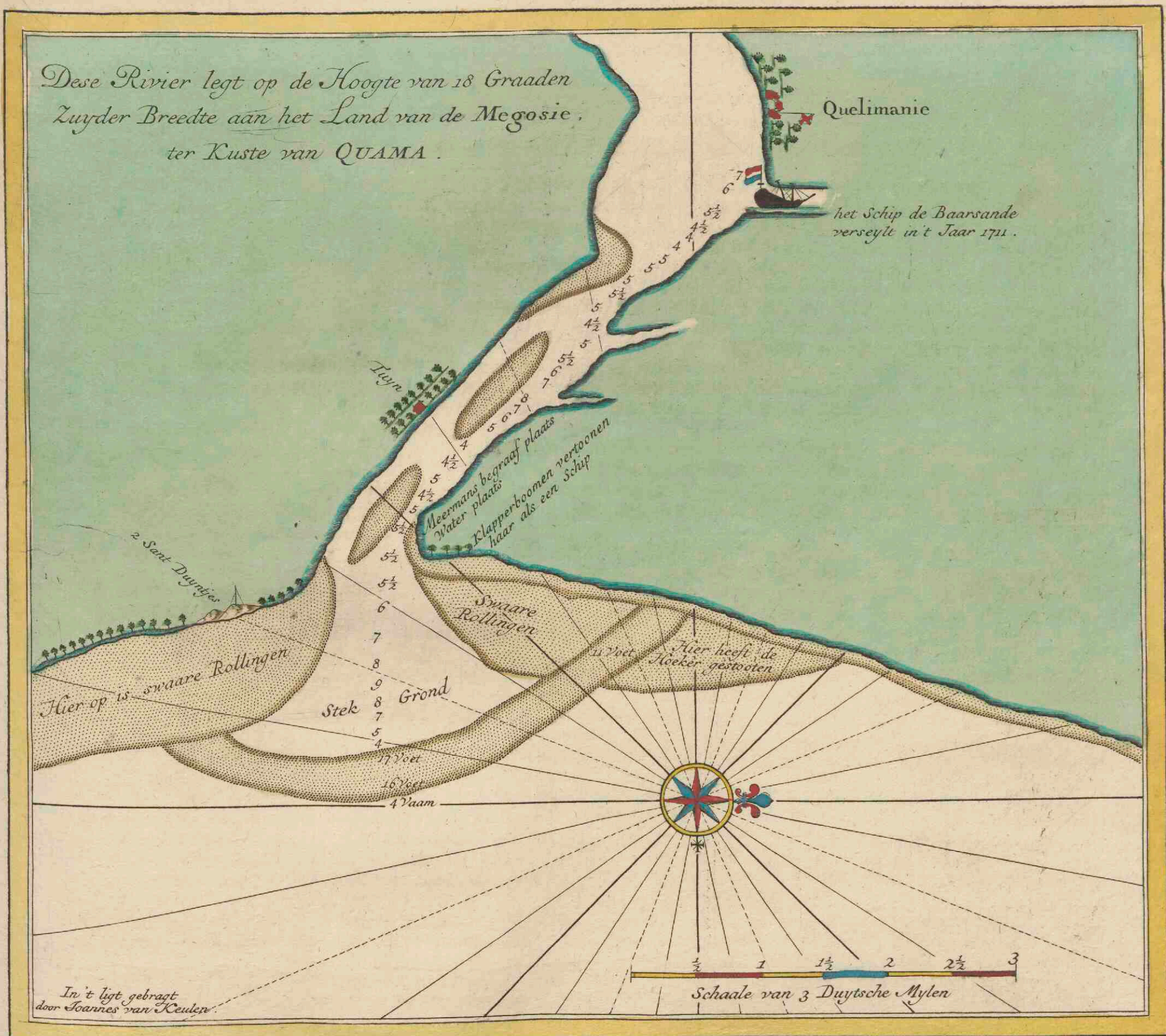

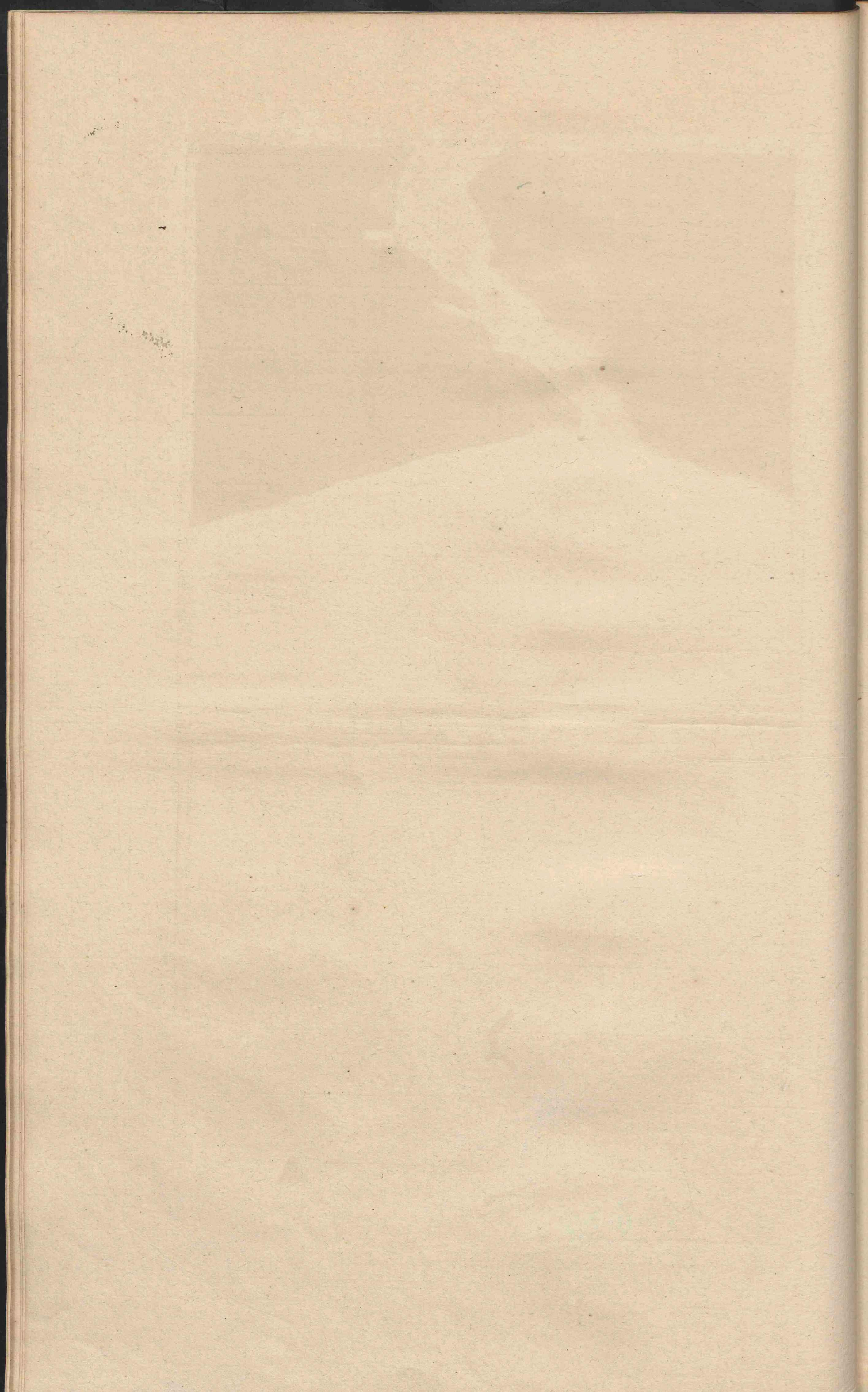
De voornaamste havens zijn de Rivier Massalegne of Mat-
halage, en niet verre van daar de Rivier Mannejaar, en
de bay Augustyn, alle aan de Westzyde gelegen. Voorts
baap Antongil, het Eyland St. Maria, de Rivier Maranata
of Maratange, en bay Dauphin alle aan de Oostzyde van dit
Eyland; buiten deeze en nog eenige andere Rivieren en ha-
ventjes/ heeft men geen goede berichten van Madagascars
Zee-kusten/ zoo dat ook geen goede bestel kaarten daar
van kunnen gemaakt worden/ dit weet men evenwel/ dat
4. myl N. van de Noordhoek een Zandplaat legt/ tusschen
welke en het groot Eyland en eenige kleine Eylandjes dooz-
te zeplen is/ en dat van deeze Noordhoek af tot aan de Ri-
vier van Manigara, de kust aan de Zee laag en moerassig
is/ en vpf groote Anbogten of Zeeboezems heeft/ alle met
kleine Eylandjes en dzoogten bezet/ so dat het van de Noord-
hoek tot Caap André een half Vloodsimans baarwater is/ waar
van niemand beter berigt zoude geven als de Zee-schuimers
die zig daar verbergen.

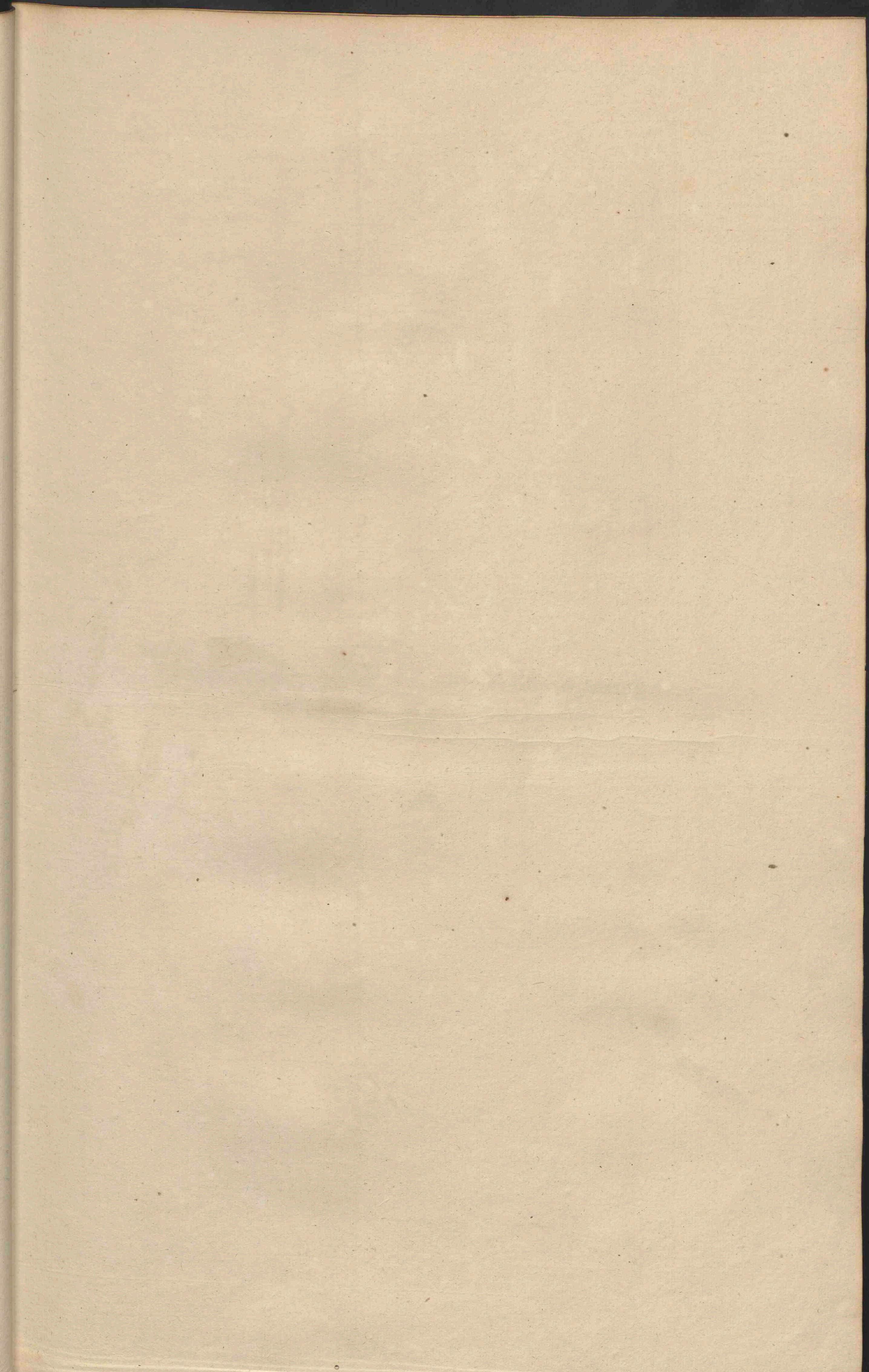
Van Caab André tot aan de Zuidhoek van Madagascar, is de kust meestendeels met eenige Zandbanken belemmert, die op sommige plaatsen droog en met Splandjes bezet zijn, waar bp ook op sommige plaatsen een goede distantie van de wal al grond geloopt word.

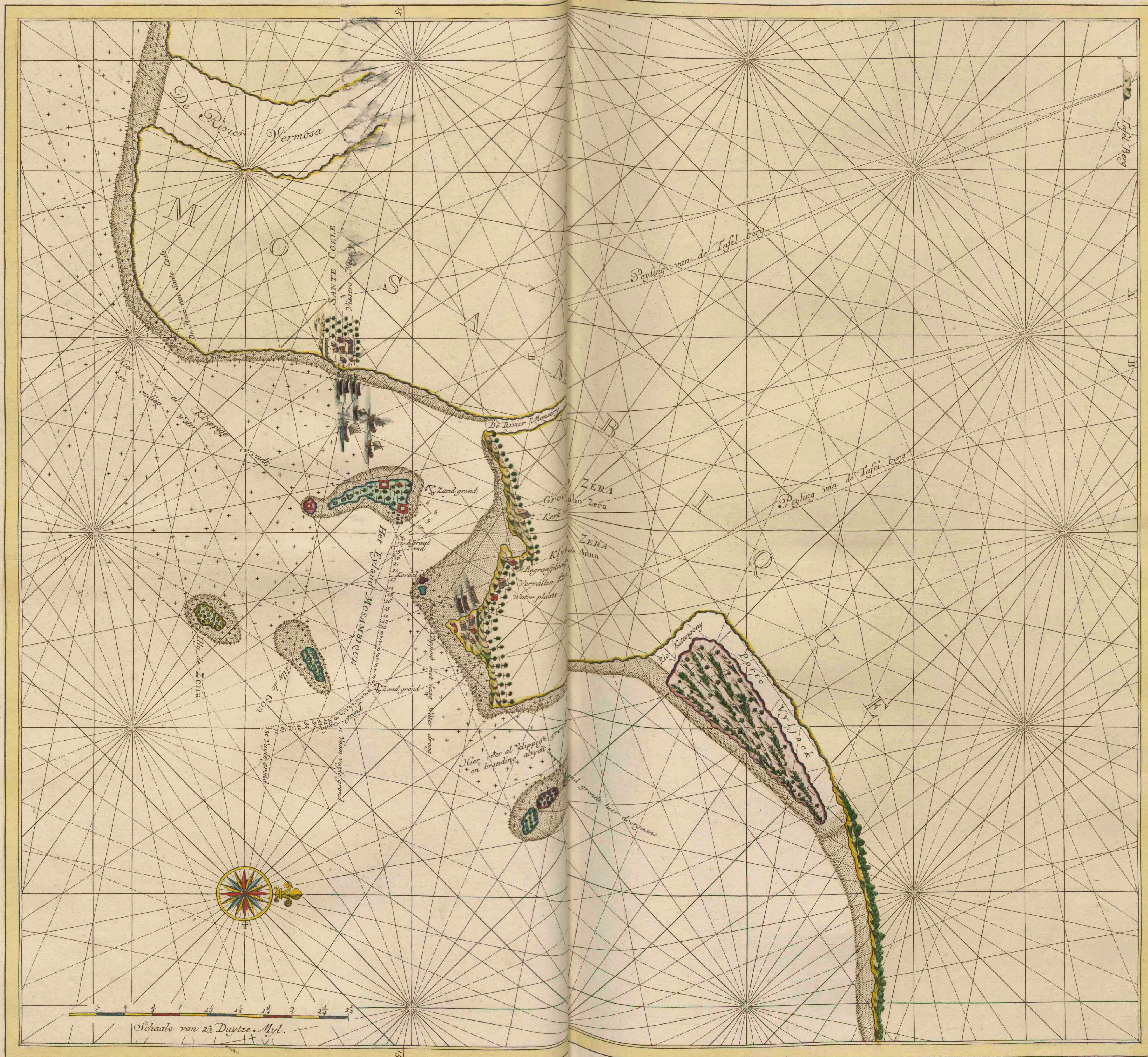
De boornaamste haben die 't meest bezogt word is die van Massalige, in een diepe en wel de laatste boogt van de Noordhoek af te rekenen gelegen: deze haben is boornaam te kennen aan het Eiland Macamby, Oostwaarts van Caab St André op Madagascar, en op 15 gr. 30 min. zuider breete 1½ a 2 mpl van de wal gelegen. Dit Eplandje is reedelpst hoog/ dog plat van figuur als een Tafel/ en zonder geboomte groot omtrent 2 a 2½ mpl/ onder 't welke men op 16, 15, 12, 9, 8 en 6 badem steekigzond/ en wel het best ½ mpl N. N. O. daar van kan ankeren/ of zoo na als men wil. 2. O. 2½ mpl daar af is de mond van de Rivier Massaleige of Matheleige, en 1 mpl binnen deze uitwatering het Epland van die naam/ zunde omtrent 1 mpl in 't rond. Binnen de Rivier is 6½/4½ baam ook wel 20 boer op 't doogst/ met spring bloeit 't 'er en 7 boer op en neder; men kan binnen de Rivier ankeren op 6 a 7 baam/ en beschut leggen boor alle winden/ vers water is 'er niet/ anders als met laag water boven uit de Rivier te scheppen/ de goeie tyd begint meest in May, en duurt tot in September, met Wind en Zee winden/ de goede tyd met sterke Noorde winden en regen begint in October, en duurt tot in April.

Om van Macamby in de Rivier Maſſalige te loopen/
ſtreekt men eerſt over na de Oſtwal/ tot dat men een
grooten boom op het Eplandje Maſſalige in 't Z. W. o-
ver een heeft met de ſchuine Oſthoek van het Tafel-
bergje.

Bergje/ dat 2 a 3 mylen breed den boom in 't Land staat / en dat men te gelyk het Eyland Massaleige in 't Z. : W. van zig heeft / dan heeft men de Rivier open.

In 't uitzeeilen gaat men N. : O. aan / lertende wel op de voor verhaalde merken; als men de buktenste droomte op 3; badem is gepasseert / 300 heeft men de Noordhoek van 't hooge Land van de Westhoek / beweesten 't Eyland Macamby over een met de Zuidhoek van 't kleine eilandje met de boomen / en de Noordhoek van Macamby zelfs in 't W. N. W. dan is men bukten en krygt 7, 8, 9, 10, en 12 badem diep.

In dit baarwater dient gelet op de kromme smalle bank / die voor de N. W. kust van Madagascar, op eenige dog ongelijken afstand gestrekt leid / kort by deze bank kan men niet geen 100 badem grond werpen / maar de wal wel wat nader houden. Wat oostelyker dan de Rivier Masselagie, legt de Rivier Mannegear dog die minder bezogt werd.

Sadran
Bon
Porto.

Op 19 graden 30 minuten / bind men de Rivier Sadran Bon Porto, daar het Schip Barneveld in gelegen heeft / 30 is in het inkommen een half myl wjd / en strekt met een elleboog naar 't zuid oosten / welke kromte door een rif voor het aanlopen der Zee gedeelt is / in de mond van deze Rivier heeft men 3; en 4 badem / dog verder opwaarts 5 badem / in het aankomen naar deze haven heeft men al vroeg de gronden van het weste rif / dat van Caab St. André, tot aan de Zuidhoek van Madagascar langs de wal strekt / op eenige plaatsen ter breedte van 10 en op andere smallen ter breedte van 4 mylen; het is diep genoeg om te passeeren / en heeft schoone gronden / op het zelfde leggen by de wal hier en daar eenige kleine Eylandjes / de Zeekust van Madagascar is hier mede laag en moerasig / dog landwaarts in bergachtig / het Volk is hier maar redelyk handzaam. De andere voornaamste haven is de bay St. Augustyn op 23 a 24 graden Supder brete / men moet 't Land niet zuidelyker naderen als op 24 graden 20 min. want op 25 grade en noch iets benoorden / 300 gebaayde bukten / maar op 24; graat is niets te myden / als wat men ziet. Men stuint dan N. en N. ten O. en langs de Strand op 24 gr. 10 minuten komende zal men een uithoek Lands zien / daar op een berg staat / iets gelykende na de Tafelberg aan de Caap de goede Hoop, met eenige boomen by dezelfde / deze uithoek is geen 10 mylen van de bay. Blyvende verder by de N. en N. ten O. coers is geen gebaar. Per men de Eylanden en ondieptens voor de bay ziet / zal men te landwaart in / een sleuf of opening tusschen twee hooge / steile en witte hoeken land ontdekken / het welke het inkommen van de baay is / by de Eylanden komende en benoorden om dezelfde willen de gaan / kan men op 4 badem onbedreest syn / dog men kan 'er niet ankeren wegens de vuile Coraal banken / derhalven men Oost aangaat na 't Canaal dat van de Rivier komt / alwaar Moddergrond is / en 12 / 14 / 20 / a 24 badem diep.

Bay Au
gultyn.

Tullea of Tolear, legt omtrent 3; mylen N. van de Augustyns bay: de Rivier is 30 ondiep / dat 'er geen boot kan inkommen / om hout of water te halen / maar de ree is goed / en leyt binnen de gebrooke gronden die van Augustyns bay afstrekken op 1 myl van strand af / tusschen welke gronden en het vaste Land is Moddergrond: komende van bukten / 30 brengt Westmunsterhall Z. t. O. recht wjzende van u af / dan is de opening klaar te zien / en zeilt op die streck van 't Compas regelrecht in. De opening is omtrent 14 myl wjd / in 't begin van 't inloopen is 't 16 / 14 / a 12 badem zandgrond / daar ontmoet men een bank van 2 badem die men niet schuimen moet / maar de boogzeide Z. O. ten O. coers houden moet / en zal men dan voorts 12 a 14 badem weer hebben: de strand nadert men vervolgens op 't loof / en men ankert 1 myl van strand af dus / dat men de opening daar door men is ingekomen / 2 Compas strecken open zien kan.

Tullea
baay.

Ites Noordelyker en wel ter hoogte van 20; graad / Z. breete leyt Mandeora of Morandava, een zeer bequame haven en handelsplaats / met de boot kan men daar altyd aanlanden / zynde op de baar en den ingang of 't naauw / by stil laag waater niet minder dan 2 a drie voet water / het vloet hier O. ten N. en W. ten Z. met een geregelde coers / met nieuwe en volle Maan is 't 5 uren hoogwaater / en het ryst ten minsten 12 voeten binnen de baar / het diepste waater is 4 badem het welk recht tegen over de ingang is / derwelke omtrent 1 mylen groot is / doch oeral met ondieptens / en 2 a 3 zoute Rivieren die daar inballen / verswaater is 'er anders niet als door Putten te graven van 3 a 4 voet diep / men ankert op 9 badem 1 myl van strand af.

Man-
deora.

De voornaamste haven aan de O. kust is de bay Anton- gal, 30 leyt omtrent op 16; graad Z. breete / dit is een

Anton-
gal.

goede en zuibere bay / wel 10 mylen diep en 2 mylen in het inkommen wjd / met inloopen houd men de Noord-strand / om dat de Zuidkant zeer vol klippen is / wel 1 myl ver / de mond van de bay is van Caab tot Caab / 5; mylen wjd / en loopt wel 15 mylen inwaards. Van het eynde van de bay leyt een Eyland / omtrent 2; myl in 't rond / en in het zelfde een schoone haven / het Land wederzyds hoog en bosachtig / op dit Eyland is verswaater en goet kielhalen / dog blyvende op de been om te waken / wegens beter zekerheid.

Het Eyland St. Maria, leyt meest op omtrent 16 graden 48 min. op ongelijke afstand / hier 1; en daar 5; mylen van het vaste Land / en is door een rif omringelt / tot op 1 myl van strand af / beweesten en agter het zelfde is een haven voor een Schip van 500 Lasten / komende het zelfde dwars tegen de bank ten anker leggen / men kan 'er kielhalen en waften of raes maken / verswaater is 'er maar 1 myl van u af / aan verberfing is 'er geen gebrek / wordende zelfs van 't vaste Land aangebracht. Op zult een lage uithoek Lands noordelyk van u zien / strekkende W. ten N. van u af. Zo gy bevest zyt in de haven te loopen / 300 kont gy onder de hoek daar van ankeren / op wat diepte gy wil / en vers waater hebt gy na by u / het beste aandoen van dit Eyland is aan de Zuidkant op 17 gr. 10 min. / en dan kan men voor de wind binnen loopen.

Mata-
tana.

Langs de kust van St. Maria tot Maratana of Maratango is het schoon weer van December tot February, en van July tot December, de winden O. N. O. en Z. W. en zomtyds N. / doch de Landwinden gemeenlyk N. N. O. en Z. Z. W. / Maratana leyt omtrent op 21; graat Z. breete. Het Eyland is open aan de Oost kant / en kenbaar aan een berg / gelykende na een draumelde mits / de mond van de Rivier laag Land / vol Cocos-noote-boomen, dezen berg in 't W. N. W. op 1 myl afstand van strand / is redelyk ankergrond / doch de strand wat onstuimig / als men ankert / strekt men een gescht af / en ryst de vlag op / dan komen de Antwoonders aan boord / de handel is Slaaven voor Schietgeweer en Buskruid.

Port
Dau-
phin.

Van Maratana naar Port Dauphin op 24 gr. en 50 min. supder breete strekt de kust Z. ten W. / men houd in de voorgevelde Maanden niet verder van strand dan 1 myl / het is daar veilig / op 24 graden en omtrent 40 min. Z. breete is een klipachtige hoek / het waer blak makende tot op 1 myl van strand / in 't gezicht van Port Dauphin.

Van dezen hoek W. N. W. na binnen is de ankerplaats op 6 a 7 badem omtrent een kabels lengte of meer van strand / in gezicht van 't Fransche Casteel, staande op een stompe hoek / wiens spleeten roodachtig vertoonen. Hier is yverige Negerhandel / men koopt dezelfde voor gescht volk en Negers / 300 men zuidelyker verbaad / dan is daar een valsche en zeer vuile Baay te Upwaard / van Caap St. Romano.

Zoo men van Port Dauphin bezupden om na de Westkust van Madagascar wil wezen / en van een Z. O. wind belooopen word / dan kan men tusschen de ondiepte en 't vaste Land passeeren / doch niet al te na aan het vaste Land / anders kan men 'er de opening niet van zien / om 'er door te komen / het is 'er 12 mylen wjd / 15 / 12 / 10 badem diep / 300 men bukten de ondiepte wil omgaan / moet men op 27; gr. Z. O. breete loopen / daar door men buiten alle gebaar is: binnen doorzeilende kan men aan C. Cormo of St. Sebastiaan op 25. gr. Z. breete omtrent / goede verberfing krygen / doch gelyk schynbaar is / niet zonder gebaar en moete.

Dit is het geene men met waarheid van de Zeekust van dit Eyland kan berichten / voor 't overige kan men op de kaarten niet veel staat maaken / wy hebben dezelfde 30 veel verbeterd als het mooglyk was / want de Engelsche groot bestek kaart / strep mede met de bevinding / hier mede van Madagascar afscheydende / zullen wy het Canaal tusschen Africa en dit Eyland beschouwen.

In het begin of zydeinde van dit Canaal / heeft men de gevaarlyke droomte Baixos de India, op het zuid einde derzelver leyt een klein Eylandje / waar op een heubeltje is / het overig deel is zeer laag en gelyk enkel witte Coraal steen / dit Eylandje is gezien en afgeteekent / in het Jaar 1624 / en na deze tyd heeft men op 't Iacht ter Na in het Jaar 1705 het zelfde Eyland ook ontdekt / 30 zagen het op hun reys na Madagascar, in het N. W. ten Westen / 3 myl van hun / en hebonden het leggen op de Zuider breete van 22 graden 10 min. / het midden van deze droomten is gezien op 21 graden 40 min. / door de Zeevarende op het Iacht Brederode in het Jaar 1671 / het welk met de

Baixos
de India

Generaal van Goens na Ceylon steevende / zy zaagen hier op de droogten geen Land of klippen / zelfs niet van steng af / maar niets dan blinde vuilens onder water leggen / waar op het vzerstyk storten / en waaren maar 1 1/2 mpyl van dezelven / doch hadden geen grond / het Nooyd eind van deze droogten is in het Jaar 1686 / door de Zeelieden op het Jacht Jamby gezien / op hun reys van Madagascar na de Caab. Zy zaagen op de N. O. hoek der droogten / in het N. W. ten Westen 1 mpyl van hun een Clip die wel na een Eplandje geleek / en van de groote Steng eenige stepe klippen in het N. W. die zich als Coorens vertoonden / en bevonden de gemelde Clip te leggen op de zuyder breedten van 21 graden 14 minuten / by alle deze ontdekkingen hebben zy bevonden / dat geen grond by deze droogten te peplen is. Met alle deze bevindingen blykt dat deze droogten geen 7 mpyl is zo als de Fransche schryven maar wel omtrent 14 mpyl lang Z. en N. is / het welk ook bevestigd word / door de verschilligen opdoeningen die by de zelve gedaan zyn. Wyl den een het Eplandje alleen / den andere verscheide klippen / en de derde niet van branding ontdekt heeft / dat binnen den omtrek van 7 mpyl niet mooglyk is / voornamentlyk wyl het Eplandje en de klippen 3 a 4 mpyl ver gezien kunnen worden / hier uit blykt ook dat het midden die droogten niet op 21 gr. 16 min. / maar op 21 gr. 42 minuten zuyder breedte leggen moet.

Van het Nooyd einde van het Canaal tegen over de Eilanden Principeira, legt het Epland Juan de Nova, door de Portugeezen als zeer schadelijk beschreeven / men heeft hier van geen zeekere onderbinding / alleenig weet men dat het Schip de Waalstroom in 't Jaar 1699. van Ceylon naar de Caap zeplende / het zelve heeft gezien op 17 gr. zuyder breedten: het Epland was zeer laag / en het lag in het Zuiden tot Zuid- Z. W. 3 a 3 1/2 mpyl van hun / de Oostkust van dit Eplandje is zeer gebaarlyk / door de droogten en klippen / die langs de kust van Madagascar leggen / het gemelde Schip ontdekte eenige van die vuilen / eer zy 't Epland Juan da Nova zaagen / waar van zy eenige klippen in het Oost 5 mylen van hun / en een Zandduinige plaats en zwaare branding / in het Z. W. ten Zuiden 3 mpyl van hun ontdekten / daar zy sterk met de stroom na toe gedreeven wierden / zy hadde W. Z. W. zuidel. 19 1/2 mpyl gezeild zeebort dit gezicht tot Juan da Nova, het welk over een komt met de distantie tusschen het gemelde Eiland Juan da Nova, en het Epland dat op de hoek van de droogten aan de kust van Madagascar in onze kaart legt / op 16 gr. zuyder breedten / en dat zal licht het zelve Epland zyn / dat de Engelschen met de naam van Christoval in hun kaart gelegd hebben. Doch verscheide kundige Mannen twyffelen daar nog aan / geloovende veel meer dat twee verscheide Eilandjes zyn.

Het Canaal valt Madagascar gepasseerd zynde / ontmoet men vier Eplanden van Majotta of Comora / het eerste dat de naam van Majottaboeyd / legt omtrent op 13 gr. zuyder breedte en is rondom vuil bezet met klippen en banken / zo dat het niet geraden is / by nacht op het zelve aan te steevenen. De reede van dit Epland is aan deszelfs Z. zeide of beweesten de zuidhoek / tusschen eenige keeven en Eplandjes en een klip die men zien kan / men moet om op de zelve te komen langs 3 Eplandjes / over een bank / daar met laag water 5 badem op is / en die van het eerste Eplandje N. O. ten Oosten strekt / men legt op gemelde reede veilig en beschut agter deze Bank en klippen / die op zominge plaatsen met laag water boven leggen / op 20 a 30 badem zandgrond / en men kan van hier het Epland Anzuany in het N. W. ten Nooyden zien / het water valt hier 2 badem op en neer.

N. W. en N. W. ten Nooyden van dit Epland Majotta, legt het Epland Anzuany, daar de beste reede en de meeste verbarsing te krygen is / de reede van de zelve is aan de N. W. zyde in een inbocht / men heeft om in de zelve te komen niets te myden / dan de N. W. en Nooyd hoeken die vuil zyn / anders is het Epland rondom schoon en hoog / zoo dat het ook by nacht wel aan te loopen is / zynde 1 1/2 mpyl

buiten de Oostwal geen grond / en de rechte reede aan de N. W. zyde / af en aan 't Clappers bos / alwaar 2 kleine riviertjes afloopen / omtrent 1 mpyl beweesten het Nooy / men vertuyp met het Zeeranker / op 40 badem en het ander op 28 waasagtige zandgrond / en men heeft dan de N. W. hoek / daar een Eplandje by legt W. N. / en de Nooydhoek N. O. ten N. / en de Negerp tusschen het O. ten Z. en O. Z. O. een Snaphaan of Pistoel schoot van de wal / en men bekomt 'er van alles / Koebesteen / Wokken / Hoenders / Eperen / Umoenen / en Pisang &c. Zoo dat het daar wel te leggen is / en half October begint de N. O. en N. N. O. wind daar te waajen / dit zo bevonde met Comp. Scheepen de Burg van Leiden A°. 1684. de Waalstroom en de Spiegel A°. 1696, en 1699.

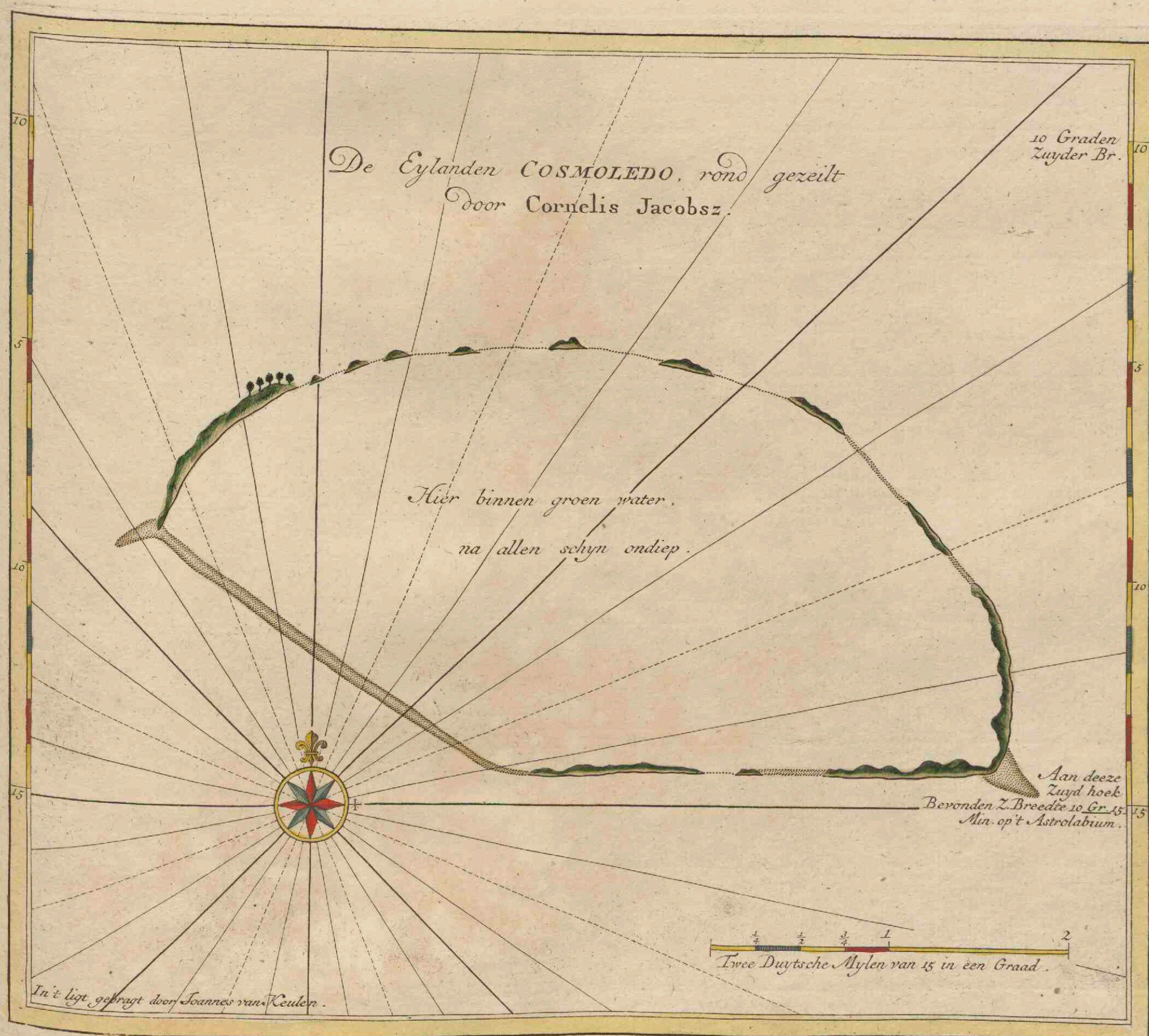
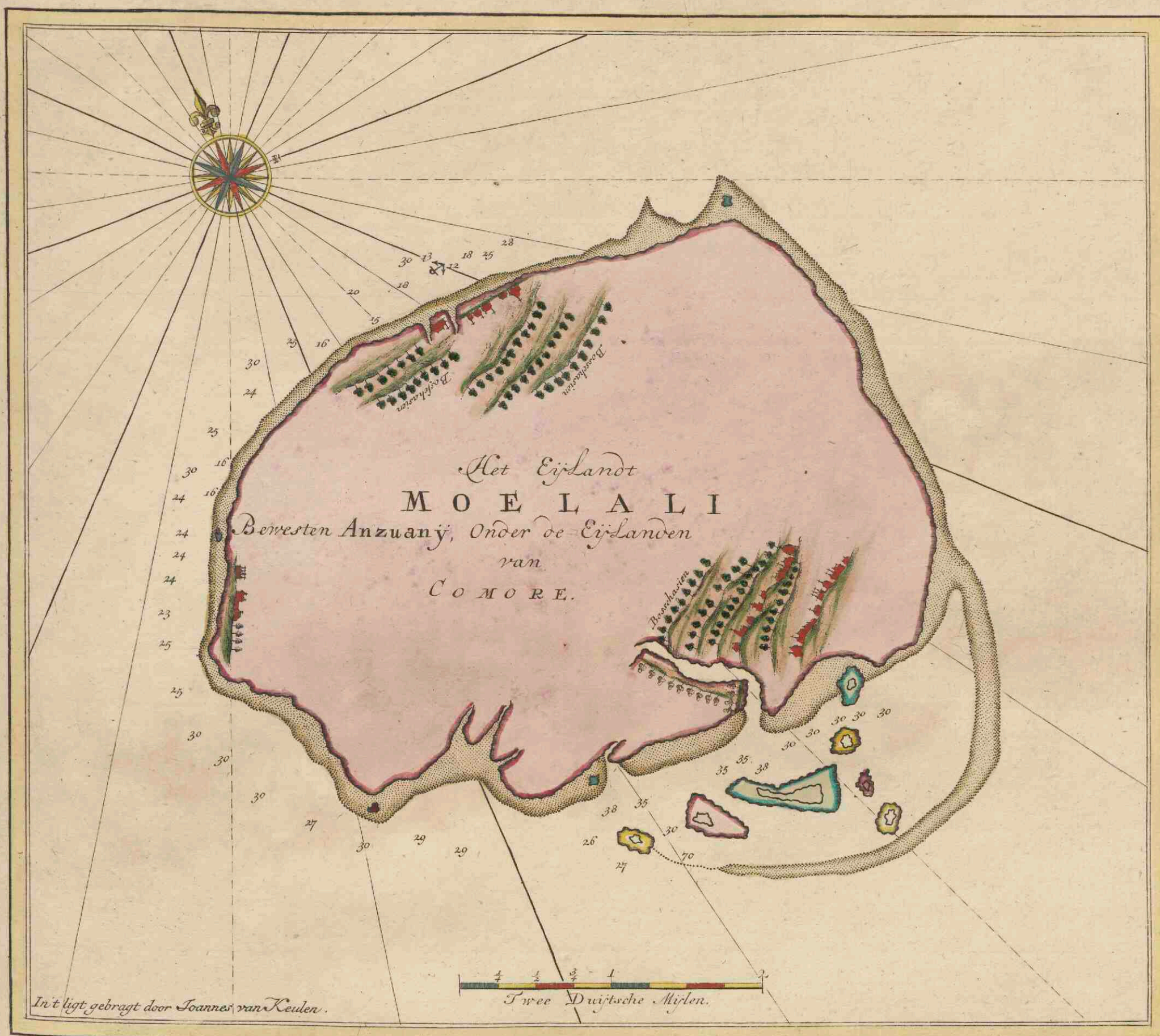
Omtrent west van het Epland Anzuany legt het Epland Moaly, deszelfs beste reede is aan de zuydhoek achter eenige kleyne Eplandjes / die 't Zeerwaars door een Coraal Riff omringt zyn / men stevent over dit Riff op 8 en 9 badem / dat deszelfs minste diepten is / men kan de grond daar klaar zien / dog daar is geen zwaarigheid / over het Riff gekomen zynde / kragt men van 45 / 43 / 40 baam wazige grond / en 38 / 36 / 30 baam fyne zandgrond. (Namentlyk beoosten de de kleine Eplandjes) daar op men Anker / het water yst en valt met een ordinaire Cp 14 boeten / waar door de keeven die langs de wal zyn droog raken / buiten deze reede is nog een ankerplaats / dicht aan de wal / op 20 badem van de Nooydhoek van dit Epland / alwaar een Pistoel schoot verre / schulp en gtof zand bevonden word / ook is 'er een aan de Oostzyde daar mede verbarsing te krygen is. In de Spruyten A en B in de kaart getekent / kan men maar met hoog water inloopen / want anderzints loopen zy te sterk af. in het Baartjen met de 3 Spruytes is geen anker plaats.

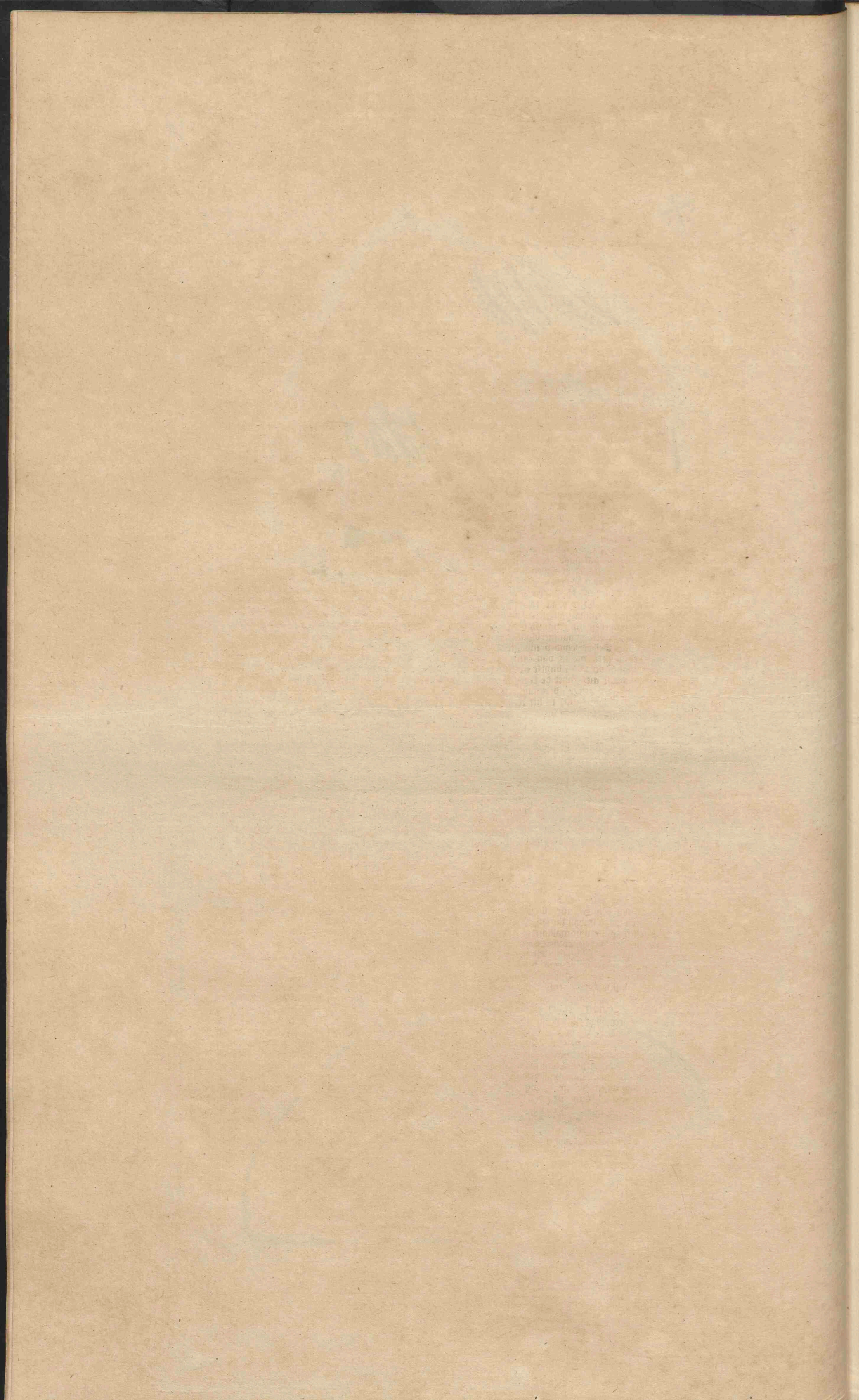
N. W. ten Nooyden van Moaly, legt het Epland Gadzida, dat is een buiten gemeen hoog Land / het welk zeer verre kan gezien worden / men heeft rondom dit Epland geen goede reede / wyl alle de gronden vuil zyn / en het zeer diep tot dicht onder de wal is / doch aan de Nooydzyde is een klein zand Baartje / daar men op 25 badem dicht onder de wal kan leggen. langs de Oostzyde van dit Epland legt een groot Riff / het Zuydelykste van dit Riff legt O. en W. van de Zuydhoek van dit Epland / over deze plaats zyn eenige Scheepen gepasseert die met een N. cours langs dit Epland zeilden / zy bevonden op het zelve geen diepten / wyl zy daar schielyk over zeilde / dog zag de klippen / maar geen droogte of branding tusschen hen en de wal. Verders dit gepasseert zynde hadden toen geen grond meer / zy vylden op het Riff / de Zuydhoek van het Epland O. ten Z.

Alle deze Eilanden zyn bewoont / en hebben water en verbarsing doch het beste van deze is het Epland Anzuany, daar de meeste verbarsing en de beste reede is.

De Eplanden en keeven benooyden Madagascar geleegen zyn ten grootsten deele onbekent. Het Epland Albadare is in het Jaar 1699 / op het Schip de Spiegel en 1734 op het Schip Meermond gezien. en de droogten Cosmolede op 10 gr. 15 min. zuyder breedte zyn zeer laag / en in 't rond leggende zandigen Eplanden en keeven / zoo als zy door den Stuurman Cornelis Janse zyn afgetekend. De droogte As Dose Ihas, op 9 gr. 10 min. zuyder breedte is maar een half mpyl lang / waar van de branding wel te ontdekken is / een wynnig beoosten deze droogte leggen twee Eplandjes oost en west gestrekt en 5 a 6 mpyl van elkander / van deze gemelde Eplandjes heeft men goed bericht / dog van alle de overige namentlyk het Epland Pynaken, de droogte Pedro dos Banhos, de de Admirante en andere is niets zekers te melden / wyl zy op de giffing ontdekt zynde / de ware plaats der lengte niet heeft kunnen bepaalt werden / dog naar alle waarschijnlijkheid leggen zy oostelyker dan in de kaart vertoont werd / indien zy 'er zyn / dog is raadzaam hier zynde / voorsigtig te wezen / wyl zy door de Portugezen niet zonder reden in de kaart zullen geplaatst zyn.

Dit nu van de Eplanden en droogten geseggt hebbende / zullen wy de kust verholgen daar wy gebleven zyn.

De Derde Vertooning

Van de Middellyn en Rio dos Fugos tot aan het Roode Meer.

Van Rio de Fugos, gelegen onder de Linie Equinoctiaal tot aan Cabo das Baxas, strekt de kust N. O. ten O. / en niet N. O. ten N. / gelyk zulks de oude Caart opgeeft / op 1 gr. N. breete leggen de Eplanden van Brava, benoordoosten een Caap dat een wyngig zee-waards strekt / het noordelykste van deesen Eplanden heeft aan zyn N. O. hoek een Santbaay, de Z. W. hoek is hooger dan het overige van het Epland / dat in zyn geheel omtrent 1 duysd myl N. O. en Z. W. gestrekt leydt / de grond van deese Eplanden en van de geheele kust is droog en versengt en is aan deesen kust niets besunders aan te merken / men kan het Land zien 6 a 7 duysd mylen in zee / men weet nog niet of men het aankonden kan / want de berigten die men daar van heeft spreken daar niets van.

Cabo Baxas.

Cabo des Baxas leydt op 4 gr. 45 min. N. breete, het word dus genoemd wegens een Riff dat daar rontom leydt en omtrent 1 van een duysd myl in zee strekt / men kan deese Caap niet bekenen anders als door de verandering van de strekking van de kust die tot hier toe N. O. ten O. is geweest / en vervolgens naar 't N. O. ontvalt / tot aan 9 gr. 50 min. Deese kust is van een middel hoogte en kan 7 a 7 1/2 duysd mylen in zee gesien worden / de grond is daar sandig / droog en versengt / zonder eenige aanmerkseligheden / in het voorby vaaren siet men wel verschyden inbogen of baagen / dog men heeft daar geen narigt van / men kan deese kust op het loot genaaken op 2 1/2 a 3 duysd mylen afstand op 20 of 30 badem / maar men moet de kust / maar des daags aankonden / en by goed gesigt / des nagts daar onder te loopen zoude niet geraaden zyn / in het tegendeel moet men daar een quart streek afhouden meer zee-waards als ze gestrekt leydt.

Cabo del Gado.

Op 9 gr. 50 min. leydt Cabo del Gado, daar bezuyden 3 duysd mylen een ander hoek uytsteekt / het land tusschen beyden kan men 9 duysd mylen ver sien / het is van boven seer glad en effen / maar styl teegen de zee afgaande en met witte vlakken: het voornaamste merck om aan deesen Caap bekent te worden / als men van de Z. komt / is dat de kust schyn gebroken te worden / en een groote inboge of baay maakt / daar men geenzins inloopen mag / niet alleen om dat hy niet wel bekent is / maar om dat men met de Z. O. winden naauwelyks daar weer uyt souden kunnen koomen / het agterste van het binnen landt schuyt agter een hoek / die dwars daar voer gestrekt leydt.

Cabo Dorfui.

2 1/2 a 3 duysd mylen dwars van Cabo del Gado af zyn-de / ontdekt men in 't N. ten O. Cabo Dorfui: als men van de Z. komt / vertoont hy als een Epland en van het land afgescheyden styl na de zee toe: beweesten deesen Caap siet men een berg in gelykenis van een Schuur / deesen berg is aan de Caap vast door een laage strook lands / waer door het komt dat zy ver afgesien zynde van malkander schynen geschyden te zyn; men siet het lant benoorden Caap Dorfui niet eer men hem N. N. W. van zig heeft. Deesen Caap is seer hoog en styl / en leydt op 10 gr. 25 min. breete.

Cabo Gardafui.

Van Cabo Dorfui tot Cabo Gardafui is de strekking noord en de afstand omtrent 20 duysd mylen / tusschen beyden en wel na de binnen kant van Cabo Dorfui is een groote inboge of baay; daar van af de kust N. N. O. strekt tot aan Cabo Gardafui, dit land is seer hoog en styl aan de zee kant / ook wit en gehakelt van boven / zig dus vertoonende tot op een klynen halve duysd myl bezuyde Cabo Gardafui, alwaar het zig eyndigt; als dan word het land laager en schyn trags gewyse te saken / de eygentlyke Caap is laag lant / edog styl aan de zee kant / de breete daar van volgens verschyde gemiddelde waarneemingen is 11 gr. 45 min. : de gehelen kust is zeer styl afdiepende / dus men 1 duysd myl van strant geen grond vint.

Cabo Monte Felix.

Van Cabo Gardafui tot Cabo Monte Felix is de strekking W. ten N. eenige graaden noordelyker / en den afstand omtrent 11 duysd mylen / de kust is nog hoog en styl omtrent 6 a 7 mylen ver / de overige mylen tot aan Monte Felix is een versengde en een robbelige blake naast de zee kant /

maar het binne land heeft zeer hooge bergen. Deese kust is supber en men kan daar neffens langs loopen sonder iets te schroomen; maar by nacht moet men wat meer van lant afhouden als volgens de strekking van deese Caapen wegens een smalle upthoek lands dat tusschen beyden in zee strekt.

Als men uyt den oosten komt / schyn Cabo Monte Felix een Epland te zyn / het is een hooge stylen klip op een laag voer-land dat hem als een Epland doet vertoonen; met klaar weer kan men hem 11 a 12 duysd mylen ver sien. Monte Felix dan voerby zynde siet men het laage land / verders langs de zee kant omtrent 4 duysd mylen naar het Z. W. strekkende / daar naar ontmoet men 4 a 4 1/2 myl zeer hoog land / daar naar komt een vlakten van middelmatige hoogte / strekkende W. ten Z. omtrent 1 1/2 duysd myl; van de westkant van deesen vlakten telt men 4 1/2 duysd mylen tot aan Cabo St. Pedro, desen laaste kust is hoog en met bergen bezet / die van boven gehakelt zyn; het uytende van deese ketting van Bergen is de eygentlyke so genaamde Cabo St. Pedro; omtrent 1 1/2 duysd myl van deese Caap siet men op strant een witte plek / gelykende naar een sand baay: de Caapen, Monte Felix en St. Pedro leggen gestrekt N. N. O. en W. Z. W. 12 a 13 duysd mylen van malkanderen.

Van Cabo St. Pedro tot aan het Epland Mette is de coers W. ten Z. omtrent 16 duysd mylen; daar is een inboge tusschen beyden / alwaar het land middelmatig hoog maar seer oneffen is; het binnen land is bezet met hooge bergen.

Het Epland Mette genaakende / ziet men omtrent 2 groote duysd mylen oostwaarts een half Epland van middelmatige hoogte / daar op verschyden hoop-bergen zig vertoonen / die van malkander geschyden sijn / tusschen dit half Epland en het Epland is een inwyl / wiens voorstrant niet hoog is / maar in het binnen land ziet men nog verder de voerzypde ketting van hooge bergen. Het Epland Mette, heel dicht aan dit half Epland gelegen / is ook middelmatig hoog / en met klyne bergjes bezet / daar van de hoogsten midden in het Epland staar / gelykende van boven naar een platten hoed / de grond van dit Epland en de geheele kust is ten uytste droog en versengt.

Van het Epland Mette tot aan het verbrande of witte Epland is de coers W. omtrent 14 duysd mylen; het vaste land tusschen beyden is middelmatig hoog / het laast genoemde Epland is maar een zeer hooge klip / die men 7 1/2 duysd mylen in zee sien kan / de voogel nest / waar mede hy bedekt is / doet hem wit vertoonen / hy leydt van de vaste kust omtrent 2 groote duysd mylen af / in 't Z. W. van uw zyn-de toont hy heel rond / hebbende andere klyne klipjes rondom en dicht by zig / maar in 't zuyden van uw zynde schyn hy een klyne duysd quart myl N. en W. gestrekte te leggen.

Van het verbrande Epland strekt de kust nog al voer W. en men ziet nog verder al langs het binnen land heen hoogen bergen / alsoo nu deese kust wyngig bevaeren word / 30 kan men daar van niets omstandig ter neederstellen / de Schepen die dit gedeelte van de Ethiopische kust langs loopen / 30 haast zy het verbrande Epland hebben berpht / stellen in het gemeen haar coers om naar de Arabische kust dwars over te streken.

Van Cabo de Aden.

De meesten Kaarten / die tegenwoordig by de Zee lieden in gebruyk zyn / verscheelen met malkander omtrent de strekking van het verbrande Epland tot aan Cabo de Aden, Pieter Goos stelt N. N. W. / de Engelse N. ten W. de eerste min de anderen nog veel meer te onregt: in deesen nieuwe Kaarten hebben geoordeelt deese fout te moeten verhelpen / die tot hier toe veel zeelieden heeft mislyd: derhalven de meeningen van de bevaarenste zeelieden in deesen Golf hebben by een gezamelt / en de Journaale van verschyde Schepen sonder vooordeel onderzocht / hebbe deese strekking bepaalt op N. W. 3 a 4 gr. westelyker / op deese laastgenoemde streek bind men Cabo de Aden omtrent 20 duysd mylen westelyker dan op de Engelse Kaarten: dit merckelike verschil in het plaatsen van deesen twee hoeken hebben de zeelieden wel bevon-den /

1 Ey-land. Mette.

1 Wit-land. Ey-land.

den; gelyk haar Journaalen daar van getuygen/ evenwel hebben veelen zig niet konnen verbeelden/ dat de opstellers van deesen kaarten op zo een klippe afstand zo grotelyk souden gemist hebben/ daarom zy zulx aan de stroomen geweeten hebben/ welke misstelling gemakke-lyk kan aangetoont worden: men moet maar vooreerst aanmerke/ dat alle Schepen/ die deese togt gedaen hebben/ heel naby een en het selve verschil gebonden hebben/ welke over een komst de veronderstelde stroomen tegen sprekent/ want men moeste als dan toestaan/ dat de stroom niet alleen jaar uyt jaar in/ een en de selve streek hielt/ maar ook dat hy langsaamer was/ wanneer de Schepen langsaamer oversteken/ en rasser wanneer de Schepen snelder voortschiet-ten tusschen het verbrande Epland en Cabo de Aden.

Daar en booven kan men desen misstelling daar dooz nog aantoonen/ dat de winden in de Golf vooz de roode Zee van November tot Juny uyt de oostelyker hand waagen/ en de ses overige maanden uyt den westen/ daar dooz den streek van den stroom noodsaakelyk verschydbentelyk bepaalt en verandert word/ dit is een algemeene wet der natuur/ uytgezondert in eenige bezonderen toeballen/ als in de wiffel maanden en by spring tyden/ als wanneer de stroomen wel zomtylen tegen de wint aan loopen/ daar uyt ligt te bemerken is/ dat men op de stroomen de schuld niet schuyven en kan van een verschil of misgissing/ die altyd eenen groot gebonden word/ het sy men van het verbrande Epland op Cabo de Aden aan dwars over stevent/ of dat men van Cabo de Gardafui of van het Epland Zocotora regt toe regt aan daar op aan loopt/ de bedrevenste Zeelieden hebben eyndelyk dit verschil als een misstelling in de kaarten aangemerkt/ en sulks in haar eppenhandige teekeninge verbeert/ daar na ik my hebbe getigt.

C. de
Aden.

Cabo de Aden, toont als een hoog Epland van boven gehakelt/ als men uyt den W. of uyt den Z. W. komt: als men hem nadert/ schynt hy zig in twee Eplanden te verdelen/ welk verschynfel dooz een zeer laag en inbogt benooyden de uiterste hoek veroorzaakt word/ die men eerst van heel naby kan gewaar worden/ als deese Caap in 't N. O. van uyt is/ toont hy als een seer gehakelde berg/ laagere aan zyn Z. als aan zyn N. kant/ benooyden deese Caap is een berg van gelyke hoogten en eenen eens gehakelt/ hooger aan de Z. O. dan aan zyn N. W. kant/ en tusschen beyden eenige klippe heubelen/ gelykende naar grooten klippen/ 6 a 7 duytse mylen af toonen deese heubelen als Eplanden/ om dat de gront daar op ze staan/ laag is/ en op die afstand niet kan gesien worden. Men passeert de Stad Aden op 14 tot 15 badem: bewesten de hoek van Aden is een bogt met zeer laag duynig land/ het welk by nacht niet te zien is/ westhalven deze bogt by nacht moet gempd worden/ men kan dezelve op 't lood aan doen/ en de ondiepte daar van krygende moet men om de zuid houden/ want hier in rakende zoude men heel werlt hebben om daar uit te komen.

C. S.
Antoni.

Van Cabo de Aden, tot aan den laag en upthoek van Cabo St. Antonio, by de onse Cabo de Estrol genaamt is de cours W. ten Z. ruyim 14 duytse mylen/ tusschen beyden langs de zee is het land laag en met sant duynen hier en daar dooz gebrooken tot omtrent 4 duytse mylen van de laast genoemde upthoek/ alwaar men een grooten Sand duyn gewaar word/ gemaakt dooz een hooge berg/ die al voorts de kust westwaards is strekkende/ en zig eerst verre binne- waarts in 't land verliest/ deese grooten upthoek is zeer gehakelt/ daar en tegen Cabo St. Antonio of de Estrol laag is/ hoewel men in het binne land/ de ketting bergen onderkennen kan/ daar van booven is gesproken. Deese ketting bergen doet de Caap hoog vertonen/ als men uyt den Z. komt.

So men dooz tegen wint langs deesen kust moet la-veeren/ moet men het tusschen 13 en 30 badem houden dus men niet nader Landwaards als op 13 nog verders Zeewaards uyt als op 30 badem komt/ op dat men niet den gront verliest/ en dat men in staat zy van te ankeren in geval van stilte/ want anders zoude men met de ebbe de strand uit dryven/ die zomtyds diep in zee gaat/ en uyt tegen wil en dank wel op de kust van Abyssinien na de Golf van Zeila zou verzetten/ alwaar men in gebaar zou raken van te vergaan. De gemelde Golf van Zeila, is dooz eenige onoplettende zeebarende wel vooz de zindlykste passagie van Babelmandel aan gesien/ en daar in gelopen/ het Volk hier aan de wal komende wierde dood geslagen en het schip konde naauwlyks hier weder uit geraken.

Onder den laag en upthoek is een klip bankje/ maar strekt niet ver in Zee/ maar houdende tusschen de dieptens verhaalt/ is 'er niets te breefen.

Van den laag en upthoek van Cabo St. Antonio tot aan Cabo Babel-Mandel, is de cours W. t. N. een wynnig nooz- belpker 11 a 12 duytse mylen/ tusschen beyden is het Land laag langs de kust/ en de bergen voornoemt strekken N. westelyk tot omtrent 4 a 4 duytse mylen van Cabo Babel-Mandel, alwaar zy by een grond van middelmaatige hoogten schynen ten eynden te zyn. Van daar tot aan Cabo Babel-Mandel maakt de kust een groote Inbogt van laag Land/ dat deesen kaap gelyk een Epland doet vertoonen: van het N. naar het Z. steevenende/ word men aan de noozdlyant een soot van een Diek gewaar/ en een ander wat donkerder nog verder om de Noozd. Het Epland Babel-Mandel legt op 12 graad N. breedte.

By mist of nevel moet men zig wagten van in te loopen in den Inbogt/ gelegen benooyden Cabo Babel-Mandel, verschyden Schepen zyn daar gebleeven/ meenende de straat albaar in te loopen/ om dat zy by gebrek van onderbindinge de Caap Babel-Mandel hebben aangezien vooz het Epland van die naam/ dog is gemakke-lyk te onderscheyden. De kaap is hoog en gehakelt/ en het Epland laag en vlak Land/ aan beyden 1 pt. pendens allengskens van het midden afdaalende.

Tusschen het Epland en de Caap is de klippe straat/ dus genoemt tot onderscheyd van de grooten/ die bezupden het Epland is/ die eerste straat is net 1 duytse myl breed/ men loopt daar zonder schyoomen dooz/ en houdende het Epland een wynnig nader als de Caap/ bind men tamelyk ongelypke dieptens van 20 tot 10/ en dan 14 en 9 baam goff Sandt/ en ook wel 7 op een klip Bankje dat dog niet gebaarlyk is.

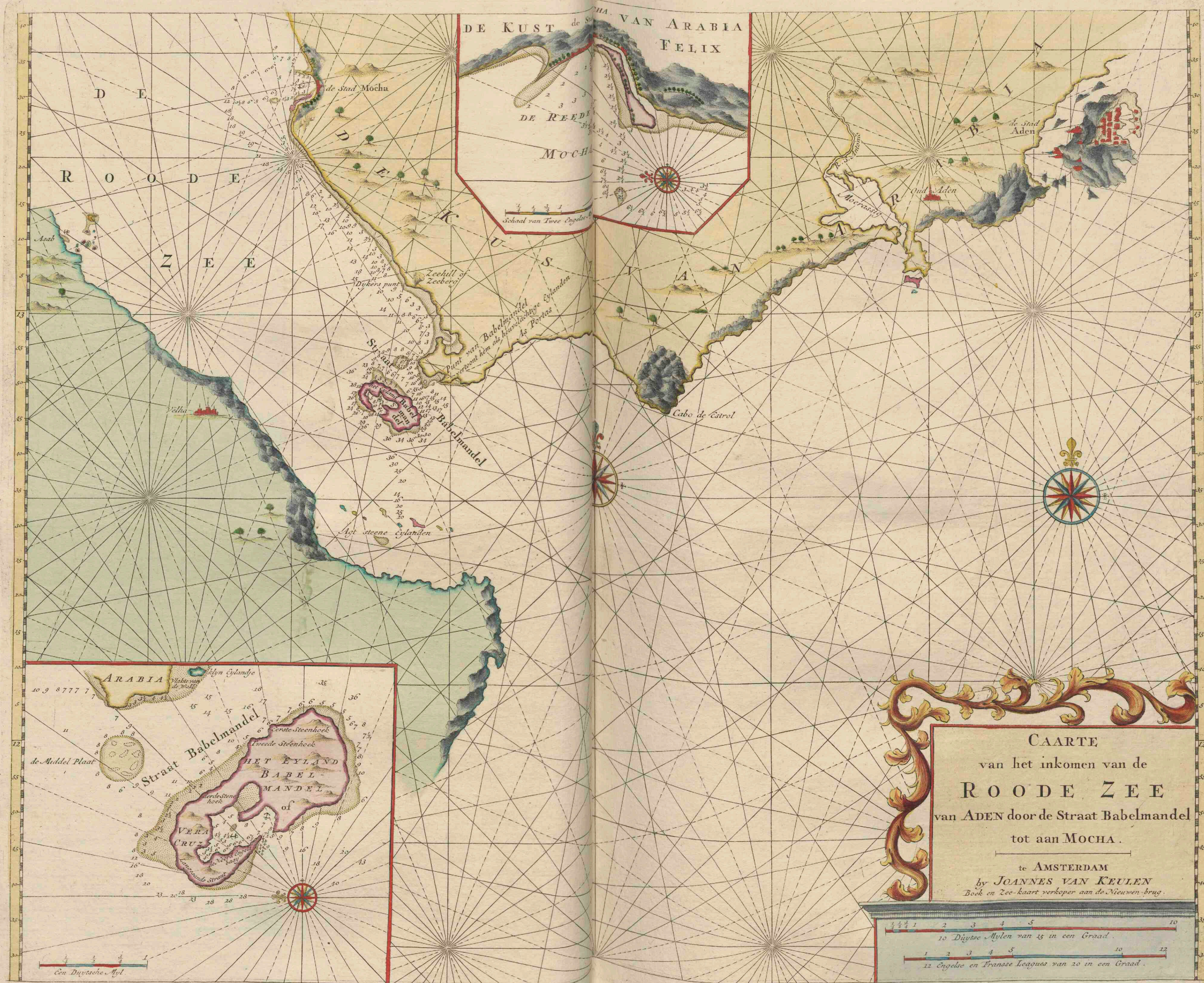
So de dag te hooft souw schieten om Mocha te bereyken/ naar dat men de straat uit was geraakt/ dan is het beter daar binnen in deze straat te ankeren/ als zig in het gebaar te begeven van te ver te gaan. Men moet verhalven in dit geval zig by wat binnen straats houden/ en benooyden Cabo Babel-Mandel ankeren/ alwaar men altoos een vlak waater heeft. Daar en teegen zo men dupten of teegen het eynden van de straat ankerden/ zou men gebaar loopen van touw en anker te verliezen/ gelyk zulks aan verscheyden Schepen gebeurt is.

Dooz onkundige (en gelyk meest dooz de Hollandsche Schepen geschiet) is het beter de groote/ dan de kleine straat dooz te loopen/ men stevent dan bewesten het Epland op 20 a 30 badem/ dog een Musketshoot van de wal is het buil/ maar men hoeft zo na niet te komen/ wyl deze passagie uyt genoeg is.

De steene Eplanden zyn 2 groote en 8 kleine Eplanden/ hier by zynde kan men de Ethiopischen kust zien/ als men de hoek van Babel-Mandel N. W. ten W. 4 a 5 myl heeft/ vertoont zy zich als 2 Eplanden.

De roode zee in of uit willende loezen/ zo is 't altyd beter vooz kundige Zeeluiden de kleine te kiezen/ als die bezupden het Epland Babel-Mandel, om dat men 'er veel met den stroom heeft te stellen/ en geen anker grond vind/ ten zy digt onder het Epland. Doch hier in zyn verscheyde van de onzen/ van een ander meening/ gelyk hooft hierop blyken zal. Van den upthoek van de straat Babel-Mandel tot aan de reede van Mocha, is de cours N. N. W. 10 duytse mylen/ de Zee- kust is laag Land/ maar verre naar binnen zyn zeer hoge bergen. Men kan het Land op ruyim 1 duytse myl of anderhalf aan boord houden/ op 9/ 10/ en 12 badem. Aan strandt ziet men een zand-duyn toonende als een heubel/ wat meer als half weegen van Cabo Babel-Mandel naar de reede van Mocha. Als men de Stad Mocha nadert/ ziet men de kust met Palmboomen beplant/ die omtrent 1 duytse myl langs de Zeekant zich uitstrekken. Dit zyn de eenigste boomen/ die men aan deze zeer verdroogde kust ontmoet. Hier omtrent belandende/ moet men het wat zee- waards houden/ en niet dzooger als 13 baam loomen om een bank te vermeyde/ die vooz de zuydkant van de reede lypd/ en maar 2 badem waaters op zyn dzoogst heeft.

Deezen bank is also veel gebaarlijker om dat hy stipt is/ want van 10 baam verbalt men eens klaps op 3 en 2 baam/ die halve moet men het op deezen diepten houden/ tot dat men de Coozen van de grooten Mosquee in 't O. Z. O. op het Kompas van zig af heeft/ als dan sturt men op deze Coozen aan/ en gaat ankeren op wat diepten men begeert. Dog in de zuid Mousson moet men op de Stad aanlopen tot op 12 badem Coraal grond/ als wanneer men wat noordelyker houd/ tot dat het Noozderfoyt O. en het Zuyderfoyt Z. Z. O. is/ en dan Noozden stevenen tot op een Canon schoot na aan het Foyt/ en dan by ste-ken/ om op 5 a 6 badem te ankeren.

De Vierde Vertooning

Van de Kusten van Arabien, Persien, en Guzuratten.

Van
Cabo
Aden
tot Ma-
cula.

Hier komt ons een nog swaardere dwaaling te vooren / van die van de tuffen wyten van Cabo de Gardafui tot Cabo de Aden, en zulks wel zo veel meer om dat het omtrent de breedte is / daar op een Zee-man anders het meest vertrouwt. In de Engelse Kaarten van Thornton, strekt de Arabische kust N. O. van Cabo de Aden af naar Macula, het welk door deze strekking op 14 gr. 50 minuten breedte komt te gevallen: deze strekking vind men ook in de Particuliere Kaart van deze kust in groot betek / als ook in de beschryving daar by. Maar na beschyden Journaalen der Zeeleiden onder zocht te hebben / ben ik verwonderd geweest / dat wanneer zy van het Eysland Zocotora naar Cabo de Aden gestekend zyn / en zig 30 Noordelyk begeven hebben / dat zy niet een reegel rege N. O. cours deezen Caap mochten beloopten / zy als dan ter rechter hand dwars af het Land van Macula hadden gezien / daar van zy egter volgens de Engelse Kaarten 22 a 23 duptze mylen ver af moesten geweest zyn / welke gebeurtenisse de meesten by gebrek van vertrouwde breedte aan den stroom hadden toegeschreeven.

Maar een zeer ervaren Capiteyn is het gebeurt / die in 24 Jaaren deese en andere Oosterse zeeën heeft doorgevoerd / dat hy in twee rypen kopt op malhanderen zoekende aan Cabo de Aden verkennd te raaken / op deese zelfde cours het Land hier benooyde klaar genoeg ontdekte / om goede gidsing over deszelfs afstand te maaken. Door zyn onvermoeide oplettenheid om by allen Occasien hoogten te neemen / merkten hy wel haast / dat de stroomen hem niet hadden mislydt. Niets meer overig zynde dan vast te bepalen / om hoe veel hy Oostelyker als Aden was / stelden hy opendeelyk vast na alle nootzaakelyke moeten daar op besteed te hebben / dat dit Land de kust van Macula was / dat by gevolg 47 minuten Zuidelyker moet leggen / dan in de Engelse Kaart en beschryving staat.

Van denzelve heb ik insgelijks gekreegen een Teekening van de Baay van Curia Muria, en de Eyslanden daar by leggende / alwaar hy een tyd lang had moeten Labeeren / welke teekening ik ook gevolgt heb. Hy heeft my ook verzekert dat de breedte van Morabat accuraat was / die het Engelse Zee-boek opgeeft. Deze tweede aanmerking bevestigd / dat de Correctie heeft moeten gedaan worden aan de kust van Macula, tot aan deezen laatste plaats.

Ge-
stelt-
heid der
Win-
den.

Van het begin van April tot het einde van Augustus, waagen de winden op deezen kust uit den Z. W. en Z. Z. W. / somtyds met veranderlyke stormen en rukwinden / meer of min uyt den Westen / daar by dan ook eenigen regen / weshalve op dit gety van het Jaar men deezen kust niet zonder gevaar bezopen mag. Ook is 'er geen haaven / daar in men een storm ontkoopen kan / en omtrent 11 duptze myl van Land heeft men op verschyden plaatsen geen grond. In September begint de oosten wind sagjes aan te koomen / met sterke stroomen settende om de W. die alhoorts duuren tot den laatste Maart, dikwils verzeeld met Zee- en Land- Winden. Het westelyke Mouton is zeer warm / maar het oostelyke zeer koud. Van wegens deezen winden moeten de Scheepen / die van Mocha omtrent den laatste Augustus, of laater naar den oost vertrekken / deese kust vernippen / en na het zupden overloopen / om van de W. Z. W. winden gebruik te maaken / die aldaar tot midden in September waagen. Verschyden Scheepen zyn van haar reys versteeken geweest / om dat zy hier niet op gelet hebben.

Win-
den op
de Re-
de van
Mocha.

De winden op de rede van Mocha zyn onlangs door onze Zeevaardende beboonden / te weten in January, van het zupden en met styve koelte in February wat slapper / en na het Z. Z. W. draijende. In Maart tuffen het Z. Z. O. / en Z. Z. W. met styve koelte. In April variabel met Donder en Weerligt. In Mey schieren zy van het Z. Z. O. tot het N. W. / en de Lucht word dan heeter / ook heeft men dan veel stilte. In Juny zet zig de wind in het N. W. en schiet somtyds met bupen naar het Noorden. In July zet zig de wind in het West / en het N. met variable koel-

te / en buiten gemeene benaaude hette. In Augustus blyft de wind meest aan 't Noorden / als dan moeten de Scheepen die naar Indie willen / de Rede verlaten / want in de volgende Maanden de wind aan 't N. O. lopende / zoude hen beletten de rypze te voordoeren.

De Baay van Macula strekt omtrent 2 grooten duptze mylen in het Land / en kan omtrent 4 duptze mylen breed zyn. Het Land is uitermaaten hoog / aan wiens N. O. kant een berg is / iets hooger dan de anderen / daar onder een reede is vry van de winden / die tuffen het O. N. O. sten en N. Westen waagen. Men anker een kabels langte van een klyne klippige hoek die zupber is / of ten minsten geen gevaar heeft / anders als dat men ziet. Drie kabels langte N. W. van deezen hoek af lyd een rep klippen onder water / daar op het somtyds brand. De merken van deezen ankerplaats zyn de oost hoek van de Baay / in het Z. O. 2 myl van uw af / en de west hoek in 't Z. Westen / men heeft 'er 31 badem diepten. Door het overige van deezen Baay kan men daar in ankeren / op 15 a 16 badem 1 myl van Land af. In het binnenste van deese Baay ziet men de klyne Stadt Foa, en aan het eynde vissers hutten. Dis is 'er overvloedig en goed koop / maar waater en ander voorraat is 'er wipnig en zeer duur.

Van de Baay van Macula tot aan de upthoek Schahar, is de cours O. N. O. 9 a 10 duptze mylen. Langs de kust ziet men verschyden Doopen / welkers Antwoonders niet te vertrouwen zyn. Van den oost hoek van Macula kan men de kust tot op 9 vaam aan boord houden / en ook wel een wipnig nader.

Schahar schynt een schoonen Stad te zyn / aan strand gelegen / toonende gelyk een hoop witte klippen / als men haar 4 a 4 duptze mylen ver af in Zee ontdekt. Men kent haar aan twee bergen / een in 't Noorden / de ander in 't Zuiden daar van. De Antwoonderen zyn redelyk bekeerd / en de wooning behandelt de vreemdelingen wel. De merken van de ankerplaats zyn de noordelyke berg / in 't N. O. ten N. / en de westelyke in 't W. op 't Compas op 9 badem zand en waas grond.

Van Schahar tot aan Cabo Boccouas Houa, is de cours O. 11 a 12 duptze mylen / zupber grond zonder eenigen bupen. De kust is redelyk hoog en men heeft 1 duptze myl van Land grond op 50 a 60 vaam / op 1 duptze myl van dito Caap is maar 12 badem / en hoe nader men aan de kust komt hoe meer de grond aan wint.

Van Cabo Boccouas Houa aan den uithoek van Kissen, is de cours O. N. O. / 2 a 3 graden Noordelyker 23 a 24 duptze mylen. Het binnen Land tuffen beyden is hoog en word gezien ten minsten 7 a 8 duptze mylen in Zee / maar het voorstrand is laag / men ziet daar eenige klyne Doopen. Deese geheele kust is zeer zupber / en een dupts myl of anderhalf in Zee heeft men 30 a 40 badem.

De kust van Kissen is zeer hoog Land / en kenbaarder dan alle de uithoeken hier omtrent / wegens twee uitstekende punten / gelykende een paar Ezels Ozen. Wanneer men ze in het O. ten N. van zig heeft / ziet men den uithoek van Kissen 7 duptze mylen in Zee en dezelfde in 't N. ten W. van zig hebbende / ziet men twee kleine Steedjes Kissen en Durga, welkers reeden N. W. daar van afleggen / alwaar men ankeren kan op wat diepten men wil.

Van den uithoek van Kissen tot Cabo Fortuach of Far-taque, is de cours N. O. ten O. 2 a 3 graden Oostelyker omtrent 16 mylen. De kust tuffen beyden is laag voorland en hoog binnen Land / alwaar men eenige Doopen ziet. Langs deezen kust kan men verder in Zee grond werpen / want 1 duptze mylen van Land / vind men 37 badem allengskens opdoogende naar Land toe. Maar by Cabo Fortuach heeft men 40 a 50 badem 1 quart duptze mylen af. Deese Caap is hoog en kan wel 15 duptze mylen in Zee gezien worden. Aan deszelfs noord kant maakt de kust een wyden Baay daar goede diepten zyn / en de ankers wel houden kunnen en stek grond. Het diept eerst regt af omtrent de Caap: in de Baay kan men ankeren op wat diepten men wil koomen / maar daar bupen zynde / is het hier gelyk op veel plaatsen van de Arabische kust / alwaar men geen bekwaamen anker grond vind / wanneer de kust wat hoog en stpl is.

C

Van

Dofar Van Cabo Fortuach tot Dofar, loopt de kust N. O. ten Oosten / 5 graaden Oostelstier / de afstand word by de Engelse gerekend 36 duytze mijlen / by anderen ruim 40 / op welk verschil die geenen moeten verdragt wezen / die dit daar waater bezien. 2 a drie duytze mijlen eer men 'er komt ziet men hoog en effen Land. Dofar is een klein steedje met voo men rondom / welkers reede zeer naauw is. Men ankert 'er 1 mijl van Land / op 5 a 6 vadem / N. O. van de kant van het hoogste huys van de Stad / alwaar de beste grond is. Men reekent 6 duytze mijlen van Dofar tot Morabat, daar leggen de meeste Schepen op de goede Mufon wagten / die van haar reys versteeken syn. Men wil dat het een goede reede is voor de O. Mufon, dog niets met zekerheid te schryven.

Mora-

bat.

Het gety houd geen sekeren reegel langs deezee kust / het vloeyt somtijds 7 a 8 voeten op en neer / de stroomen volgen de winden / behalve dat zy by spring tyden 3 a 4 daagen sterk daar tegen de wind aanloopen / het welk een groot behulp is voor die haar reys quyt raaken / en die ladeeren moeten om oostwaards te vorderen.

Verscheppen Zeelieden van deezee omstandigheid van wind en stroomen niet onderreget zijnde / schroomen onder alderleij voorwendzelen de kust te naderen / dog dit moet en kan men doen zonder gevaar / want zelden gebeurt / dat men by het oost Mufon van een storm beloopt werd.

Tot waarschuwinge dient / dat men de Inwoonderen van deezee kusten op veel plaazen niet wel betrouwen kan / gelijc omtrent Schahar, Kissen, en voornamentlijk te Dofar, alwaar de Christenen niet bemind syn.

Van het Eyland Zocotora.

Zoco-

tota.

Het midden van het Eyland Zocotora lpd volgens het Portugese Zee-boek op 12 graaden 25 minuten Noorder breete / deszelfs oosthoek is ruim 44 duytze mijlen van Cabo Gardafuy af / het kan in de 19 mijlen lang in 't O. en W. en 7 a 8 mijlen van Z. tot N breed syn / zegge duytze mijlen / het is zeer oneffen en bergachtig. Daar syn twee ankerplaatsen: die voor den O. Mufon dient / om de goede Mufon af te wagten / lpd aan de W. Z. westkant / tegens een zijde van het Eyland / die zig omtrent 7 a 8 duytze mijlen Z. O. en N. W. strekt. Om in deezee anker plaats in te loopen moet men aan de oostkant van het Eyland aangaan / en het land langs houden op 20 vadem / tot aan de W. Z. W. hoek van 't Eyland / alwaar het heel hoog en stijl is / en men op dezelfde diepten moet blyben / welken grond zand grond maar op 15 vadem klip grond is / dus men aldaar by stilte niet zou kunnen ankeren zonder gevaar te loopen syn ankers te verliezen. Deezee hooge W. Z. Westhoek voorgeby zijnde / moet men het langs de kust houden tusschen 15 en 25 vadem / en wanneer men een hooge berg dwars van zig af heeft / die rond is en aan het midden van deezee zyde lpd / by dewelke nog een ander klinder is in het midden geklooft / en dat men deezee laasten in 't noorden van zig heeft / kan men op 18 vadem zand grond ankeren / men vind 'er verdersingen / maar het water is 'er een wij nig brak / men zou 'er wel beter op eenige plaaze kunnen krygen / maar het zou te veel moeite kosten.

Tame-

rida.

De Inbogy van Tamerida aan de Noorderzy / alwaar de Steedhouder woont / is de geyffelijste plaas om tot verberfing in te loopen / en waar de grootste overbloet van leestogt is / maar de ankerplaats is niet goet / zynde te dicht onder strand: dien hoek voorgeby zijnde ziet men het Dooz / waar van dwars af men ankeren kan anderhalf quart duytz mijl van strand. Daar syn 10 vadem zand en Graal grond / het waater is daar zeer goet / en de verberfingen goetkoop.

Van de Wap van Curia Muria, tot Cabo Razalgate, strekt de Arabische kust N. O. ten Noorden ruim 86 duytze mijlen / is met klippen en vuilens bezet / daar van men wij nig narigt heeft / daarom moet men 'er niet na by komen / om dat daar sterke stroomen allangs loopen die uit onder de kust zouden verzetten / 30 je van stil weer behal len wierd. De Schepen die naar Persien gaan / en aan Cabo Razalgate zoeken verkiend te raaken / moeten niet eerder dan 13 a 14 mijlen bezupden deezee Caap het Land aandoen / alwaar de kust kan aangelood worden tot 2 grooten duytze mijlen afstand.

C. Ra-

falgate.

Cabo Razalgate is de Oostelstierste hoek van de Arabische kust: des zelfs breete / ypt verschepte waarneeminge ter Zee op gemaakt is 22 graaden 12 minuten / de langten zal omtrent op 75 graaden 30 minuten opthoopen van Teneriffa. Het uiterste daar van is laag / maar na binnen toe ziet men zeer hooge bergen / die wel 15 duytze mijlen in Zee konnen gezien worden.

Van Cabo Razalgate tot aan Mascatte of Muscatte,

streckt de kust N. W. 20 duytze mijlen. Tussen beyden Muscatte ziet men eenige sand Baayen / maar de Oeder is 30 stijl / dat men nergens ankeren kan / behalven voor Touves en Cariatte alwaar men dog op een Pistool schoot van strand moet leggen / niet te min moet men in April Mey en Juny deze kust aan boord houden / 300 men na Muscatte of de Persische Golf in wil.

Muscatte lpd op 23 graaden 25 minuten Noorder breete / en heeft een goede ringmuur en een hauben om 50 a 60 Schepen te bergen / een quart mijl van Land af heeft men geen grond meer.

Het verholg van de kust van Muscatte of tot aan Cabo C. Mozandon of Museldom is bezet met Eylanden / en vuy. zanden / daar van men nog ter tyd geen omstandig verhaal kan geeven.

Van de Persise Kust.

Van Muscatte tot aan Cabo Jasques is de cours N. N. W. omtrent 40 duytze mijlen. De Oosthoek van deezee Caap / makende den ingang van den Persise Golf lpd volgens opgeving van de meeste Zeelieden / op 25 graaden 50 minuten N. breete / de hoek is zeer laag / en daer op staet een vierkante hoogten by wyzen van een Graafombe / die meest naar Zee toe strekt / en die niet te zien is wanneer men daer op de Rhee de legt.

Deze Rhee de is geheel zandgrond / behalven heel dicht onder Land of onder de Oosthoek / benooyde deese hoek is een Riebertje veylig om te ankeren voor Waertrugen die maer 10 a 11 voeten diep gaen. Wat opwaards daer in is 4 vadem met laag water / maar den drempel en held 5 voeten en met hoog water 7 a 8 voeten.

Van Cabo Jasques tot Cabo Guadel, strekt de kust vol gens de Engelse beschryving O. ten Z. / de tussse wyte uit verscheiden meeningen opgemaakt / is op deezee nieuwen Caerten op 67 duytze mijlen bepaelt. De geheelen kust tusschen beiden deezee Caepen is als nog onbekent / en word in geen Journael beschreven / van die daer voorgeby langs gedaaren syn: het eenigste dat zy aenrypen / is by de naecht 'er niet te naby te komen / om dat 'er hier en daer laag boozland van 't hooge binnenland tot aen zee strekt / het welk men niet sien kan eer men 'er te na by is / en dat daer en boven dit laege boozland stijl is afdiepende. Cabo Guadel lpd op 25 graaden 15 minuten N. breete / en is middelmaetig hoog.

De baer of de drempel van de Rivier do Sinde of den Indus hebbe 15 minuten zuidelyker geplaeft / dan volgens de Engelse beschryving / en zulks ingeboly van een oude Portugese Zeeman / het verschil van lange met Suratte volgens die beschryving / komt wel ypt met de zogenoemde aenmerkinge. De Engelse beschryving zegt / dat bezuiden de uytwatering van deese Rivier / het land zeer laag is / dat omtrent 1 mijl van land maer 4 a 5 vadem harden krael grond is / dat voor de Rivier een baer leidt / waer op maer 13 a 14 voeten water leidt / en dat men 3 mylen ver een oude graft zien kan / daer men aen bespeurt dat men 'er naby komt. De merken om over den drempel te komen syn van geen gebruyk / om dat de banken van jaer tot jaer veranderen / derhalven is het best een Loots te nemen.

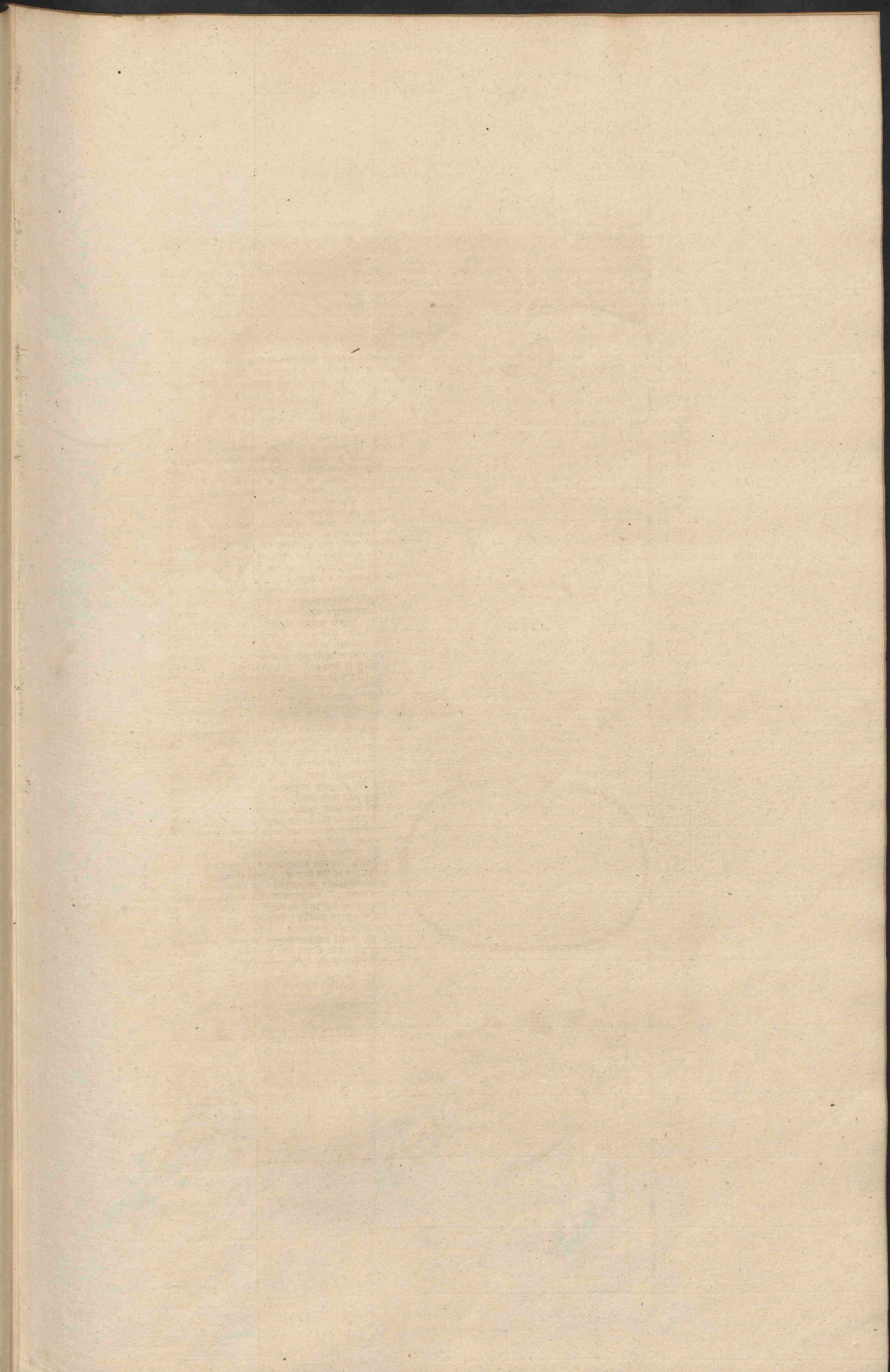
De eerste handelsplaets opwaards / is Laribundar, daer naer een ander grooter / Tara genaemt / dog die hoger op leidt: by gebrek van narigt omtrent de Golf van Guzaratte, heb be ik de oude Caerten gevolgt / behalven dat ik de breete van de Kemphoek of Commeron, heb geplaeft op 22 gra 10 minuten N. breete volgens eenige bezonderen bewyzen en voornamentlijk na de Caert van Eduard Wright, dat 25 minuten zuidelyker is als by Pieter Goos.

De Kust van Guzaratte.

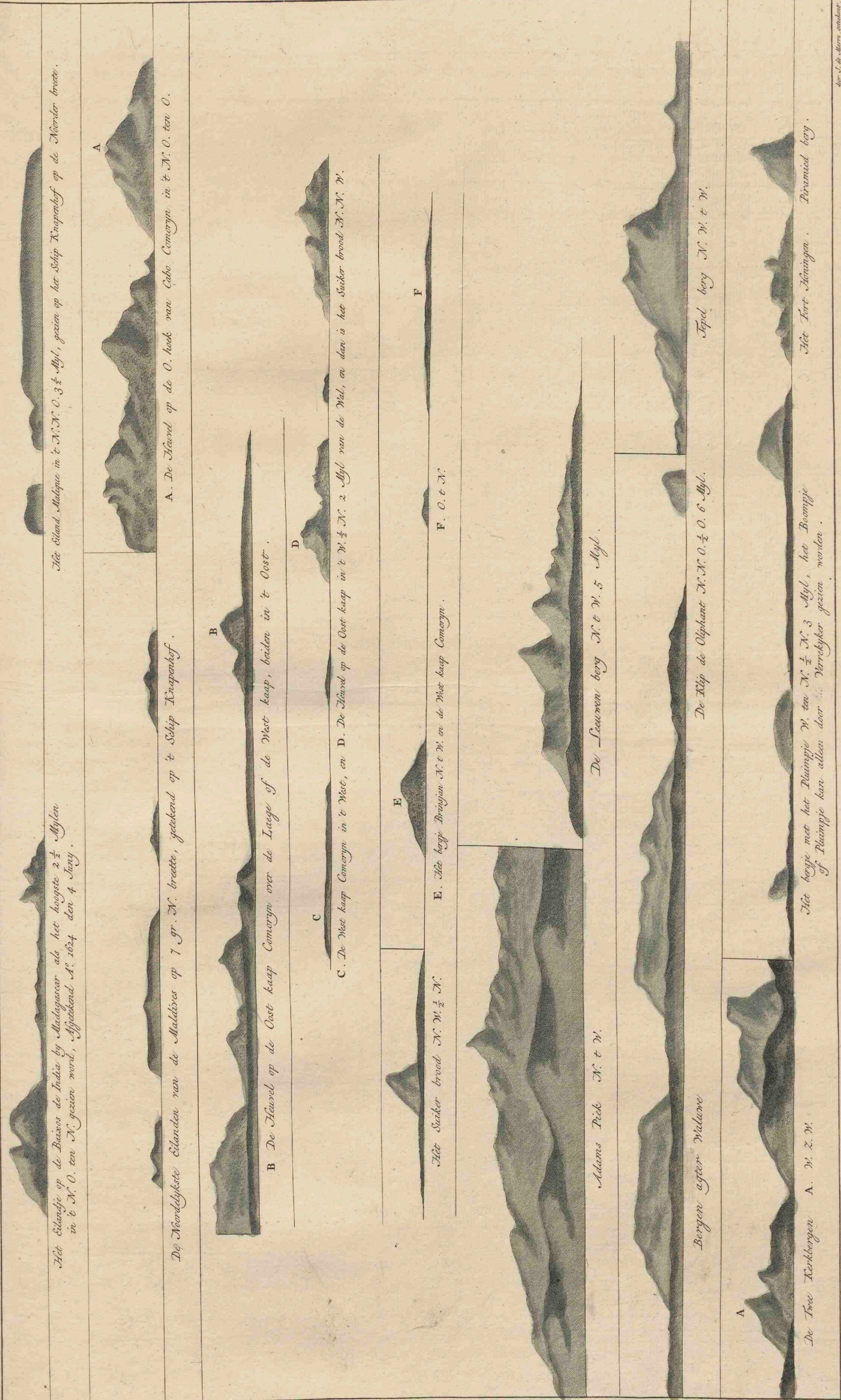
Van den voornoemde hoek tot aen de Westhoek van Diu, strekt de kust van Guzaratte, Z. O. en N. W. / omtrent 34 mijlen lang / daer voorgeby zeilende / ziet men zeer hooge bergen / strekkende naar binnen toe. Omtrent 6 duytse mylen in zee syn 36 vadem zand en schulpgrond.

Diu leidt op 20 graaden 45 minuten N. breete / en heeft een seer goede haven tusschen het Eyland en 't vaste Land / alwaar men op 3 a 4 vadem ankert / hoewel het inkommen swaer en moepelgk is. De Stad vervalt tegenwoordig in het geheel. Van de Oosthoek van Diu, tot aen de hoek van Courba, strekt de kust N. O. ten O. 17 mijl / de binnenkust is heel hoog en bergig / en het boozland middelmatig. Van deezee hoek strekt een reeks klippen boven en onder water omtrent 1 duytse mijl in zee.

De klippe van Porte Dante of de hoek van Courba voorgeby

De Eilanden op de Baai van de Indes by Madagascar als het hoogste 2 ½ Mylen in t N. O. ten N. gezien word, Afgetekend A. 1024 den 4 Juny.

Het Eiland Malique in t N. N. O. 3 ½ Myl, gezien op het Schip Knapenhof op de Noordster breede.

De Noordelykste Eilanden van de Maldiven op 7 gr. N. breedte, getekend op t Schip Knapenhof.

A. De Haard op de O. hoek van Cabo Comorn in t N. O. ten O.

B De Haard op de Oost kaap Comorn over de Laage of de West kaap, beiden in t Oost.

C. De West kaap Comorn in t West, en D. De Haard op de Oost kaap in t W. ½ N. 2 Myl van de Wal, en daar is het Suiker brood N. N. W.

Het Suiker brood N. W. ½ N.

E. Het bergje Brinjien N. t W. en de West kaap Comorn.

F. O. t N.

Adams Pick N. t W.

De Saanen berg N. t W. 5 Myl.

Bergen agter Malive

De Klip de Oliphant N. N. O. ½ O. 6 Myl.

Topel berg N. W. t W.

De Twee Kerkbergen A. W. Z. W.

Het bergje met het Pluimpje W. ten N. ½ N. 3 Myl, het Boompje of Pluimpje kan alleen door de Verruyker gezien worden.

Het Fort Joningen. Piramid berg.

Commonwealth of Massachusetts

Peram. by zynde/ gaet men N. ten O. aen naer het Eiland Peram, omtrent 9 duysen mylen/ en men moet de Cust tusschen byden niet aendoen/ wegens de klippen/ maer op 11 a 12 vadem diepten blyben rupin twee mylen van de wal af.

Het Eiland Peram is rond/ buyl en klippig. Zo men naer Gogowil/ leggende N. N. W. van Peram, moet men Peram W. van zig brengen 4 myl af/ en daer van N. W. aengaan tot op de Reede/ die diep genoeg is voor grootte Schepen/ 4 myl van Land heeft men 4 vadem/ het maakt 'er hoog water met 4 uren met nieuwe en volle maen: het water is 'er zeer stil/ ten opsigten van het Eiland en de klippen/ die met laag water boven komen/ en dus de baaren breken en heletten hoog te gaan/ de stroom gaet 'er seer sterck/ vooral in het laast van Maart en September.

Gogowil op 21 graden 45 minuten N. breedte/ en is de eenigste handelplaats van deesen kust. Men raade ider een die dit vaartwater bebaaren sal/ Lootszen te neemen om dat het hier moeylyk of veel meer gebaerlyk is. Van hoger op heb ik geen genoegsaamen narigt.

Wat aengaet de kust Cuncan, Decan, Canara en Malabaraar, die nu moest volgen/ hebbe geoordeelt het best te zyn de order te houden van de meeste reeds bekende beschryvinge van dit Vaertwater/ die alle aan Cabo Commorin beginnen/ en aan Surate eyndigen/ om zo veel beeter reden te kunnen geeven van de Correctien van de oude kaarten/ en om te beeter de kust beschryvinge op de oude order te hebben.

De Vyfde Vertooning

Van Caab Commoryn, na Souratte, zynde de

Beschryving van de Kusten van Malabaraar, Canara, Decan en Cuncan.

Com-moryn.

Aab Commoryn, zynde het zuidelykste van 't Gebergte Gatta, legt volgens de bevinding der Franschen op 7 graden 36 minuten/ dog volgens de Hollandsche observatie op 8 grad 5 m. N. breedte/ en op 93 graden 12 minuten lengte. Het uiterste Land is laag aen de Zee/ kant/ en met geboomte bezet/ dese uithoek is verdeelt in twee hoeken/

waer van de westelykste de Westkaap/ en de oostelykste de Oostkaap werd genaemt/ zynde dese 2 kaapen 3 a 4 mylen/ volgens de Hollandsche bevinding O. ten Z. en W. ten N. dog volgens de Franschen W. N. W. en O. Z. O. van elkanderen gelegen/ de Westkaap is een lage roode hoek/ dog de Oostkaap is heubelig/ tusschen beiden heeft men Landwaarts in op het lage boozland een bergje/ zich vertoonende als een Suikerbroet/ en verder Landwaarts ziet men het hooge gebergte Gatta, dat wel 10 a 12 myl berre kan worden ontdekt/ dit gebergte dat van hier Noordwaarts heen strekt/ scheidt de kusten Malabaraar, en Canara &c. en Cormandel en Orixia, van elkander/ en veroorzaekt/ wanneer het op de eersgemelde Zomer/ aengenaemt en droog saison is/ men op dien zelfden tyd van op de laestgemelde kust Winter/ en storm en regenlagen heeft. En zo in tegendeel/ wanneer men de goede tyd op de laestgemelde heeft/ dat het als dan de kwade tyd op de eersgemelde kust is.

Wegens Cabo Comoryn heeft Noordwaards op/ heeft men de Bocht van Tutucoryn, alwaer de voornaemste plaetzen zyn/ Manapaar, Puntocayl, Tutucoryn, Benpaar en Baaypaar.

Manapaar.

Van de gelegentheid van Manapaar, heeft men weynig kennis/ als men de kust in 't N. heeft/ 14 myl buiten de wal/ is men op 10 vadem graauw zand/ deselve in 't N. W. hebbende/ 2 myl van de wal/ 9 vadem ook graauw zand. Manapaar is te kennen aen de Vlag die op een uitstekende dunne blakke hoek nevens een huis gezien word.

Puntocayl.

Puntocayl is de Haven daar de Schepen op deze kust ten anker komen en is wel te kennen aan 2 Bergjes agter het Doyp by den andre gelegen: als men op de Reede legt/ heeft men de Vlag van het Kasteel in 't W. ten Z. / 30 berre bezuide het zuidelykste bergje als de zelve te samen breed zyn en gemelde berg in 't W. en het ander W. ten N. / en de Vlag van 't Eiland Allelande N. ten W.

Tutucoryn.

Tutucoryn, de Hoofst plaats van deze kust/ heeft geen goede rede voor Schepen/ hier bloept het water met spring 4 a 5 voet op en neer/ en met een doot ty 2 a 3 voet. Met laag water leyt het Coraale. Rif voor Tutucoryn meest doorgaens droog/ hoewel op de klippen aen de buytenkant de zee geweldig breekt. De gronden buyten het Z. gat op 4 a 3 vadem zyn goede zand-gronden. Als men uyt der zee komt/ zoo moet men de groote boom die op 't land staet/ W. ten N. a N. van zig brengen/ en dan mag men het rif wel naderen op de gemelde 4 a 3 vadem/ daer is nog zuiver zand-grond/ maer nader komende heeft men buyle grond/ en hier en daer maer weynige zeer kleine zandplaetjes doch niet de tweede woyp alweer steen- en onzuivere Coraal-grond.

Baaypaar.

Voort Baaypaar, als men 't N. a W. van zig heeft/ 4 myl

buyten de wal/ is 5 vadem graauw zand/ met kleine steentjes doormengt.

Baaypaar in 't W. ten N. Benpaar in N. a W. en het bosje N. W. zynde is men aan en op het rif op 17 voet. Uyt zee komende/ als men eerst 5 vadem werpt/ heeft men hoort daarop deze 17 voet/ syn zandgrond. De kust van Benpaar in 't N. a W. van zig hebbende omtrent 4 myl buyten de wal heeft men 7 vadem syn wit zand/ met zwarte stipjes/ het welke men ook vind op 3 mylen afstand/ hebbende deselve kust in 't N. W. ten W. en N. W. a W. Als men 9 vadem syn graauw zand kragt/ zal men een woyp of 2 daar na/ 5 en 4 vadem syn graauw zand kragen/ derhalven syn graauw zand verneemende is best te ankeren/ of ober staag te leggen.

Van de oost kaap Commoryn na de Malabaraar willende steevenen/ zet men de cours zo ver besyden het west dat men op 24 vadem blyft/ om de klip de omgekeerde Boord te myden/ die Z. Z. W. a W. 2 mylen van deze Caap is gelegen/ dog wyl hy eben boven water legt is hy daar wel te ontdekken/ maar een weynig beweesten deselve legt nog een blinde klip daar men op verdagt moet zyn/ men vind nog 18 vadem vuile grond tegen byde deze klippen/ men kan ook wel tusschen deze klippen en de wal door passeren/ als de gelykenis van de kust is.

Tusschen de oost kaap en de west kaap welk de hoek van Cadiapatnam is/ legt halfwegen de rivier Mannacondi wiens uitwatering niet klippen bezet is. De hoek van Cadiapatnam, maakt de oost zyde van de bocht of Bay Coleche die omtrent 14 myl N. W. daar van is. Men ziet verscheide boomen op deze hoek/ Z. Z. W. een half myl van deze hoek zyn twee klippen of klipne Eplandjes rondom vuil. De ankerplaats van Coleche is op 14 vadem beweesten deze Eplandjes.

Van de hoek van Cadiapatnam tot die van Veniam, rekkend men 6 duysen mylen N. N. W. volgens de Fransche dog volgens de Hollandsche observanten N. W. ten W. half weegen tusschen beyden ziet men onder de kust het Eplandje Enciam, daar een kust op gebouwt staat/ daar beoosten zyn verscheiden klippen onder en boven waater. Beoosten deesen klippen is de rivier van het Doyp Ten-gapatnam, strekkende heel ver in het Land/ alwaer de sloepen in de reegentyd in kunnen/ maar in de drooge tyd vergaadert zig aldaar een sandbank in de uyt-watering/ daar niet het alderklynste vaartuyg over kan/ hoewel bin-nens Drempels de rivier zeer wel vaarbaar is.

Twee grooten mylen bezuyde de rivier van Tengapatnam ziet men een groot Bosch/ aan welkers uyt eynden iets beweesten/ het hooge roode Land begint/ met wit ondermengt en zeer styl in Zee afdiepende. Dit hooge Land strekt 3 mylen verder als Veniam een uytsteekende punt van het zelve Land/ en is deesen hoek daar aan wel kenbaar Het Doyp Veniam en de rivier van gelyke naamen leggen 2 van een duysen myl N. ten W. van deesen hoek/ en aldaar eyndigt zig het roode Land. Dit roode Land is een goet merk om Tengapatnam aan te doen/ het eyndigt by Veniam, een weynig bezuyde de gemelde plaats.

Tusschen de West kaap en het Engels Comtoir Ansjenge legt op het laage boozland een goen bergje alleen in 't Land/ het welk Brinsjan genaamt word/ wanneer gemelde Caap O. ten Noorden is/ ziet men het zelve in 't N. ten Westen/ en is een goede merk om de kust te kennen.

Ik heb een klip geteekent 10 duptze mijlen W. ten Noorden van de hoek van Veniam. De Engelse beschrijving plaatst die 10 duptze mijlen W. N. W. van Cabo Commorijn. Dezen klip kan op die cours en afstand van die kaap daar niet leggen / terwyl deezen kusten met de Engelse kaarten verscheelen. Ik heb hem geplaatst op dezelfde breedten / en even 30 westelph ten opzichten van Cochijn als in de Engelse kaart.

**Ansje-
sen.** Van de hoek van Veniam tot aan Ansjege is de cours 12 ten Westen omtrent 5 duptze mijlen. De kust is laag en met geboomte. Een groot mijl van Land heeft men 23 a 24 baden. Ansjege is een Engels Comtoir / het Fort is een vierkant met bastioenen gemaakt / en de Stad is niet onaanzienlijk. De rivier die omtrent 100 schreeden bezupden de Stad loopt / is van weinig belang. Ik heb daar verscheyden reysen de breedten 8 graden 30 minuten Noordelph bebonden. De anker plaats is zuyd West van het Fort op 12 baden : mijl van Land.

Coilang Van Ansjege tot aan Coylang, strekt de kust N. N. W. 5 graden westelph / omtrent 5 duptze mijlen. De kust is laag / behalve anderhalf duptze mijlen Noorden van Ansjege ziet men roode stiptens opsteeken / dog dan heeft men weer een laagte kust tot aan Coylang, 1 duptze mylen Z. Z. O. van Coylang is de uitwaatering van een riviertje. Een groot mijl van de wal af / daar nevens loopende / vind men van 24 tot 15 baden zand en waas grond.

Coylang is te kennen aan zyn vlag / en een deel groote boomen op het fort geplant / het welke een hooge witte basten muur heeft / op de stede heeft men het fort N. / alwaar men op een klippige bank van de hoek af strekkende / verdagt moet wesen / komende het land niet nader dan op 12 baden.

Van Coylang tot aan de noordelphste mond van de rivier van Cal-Coylang, zyn ruim 4 duptze mijlen. Langs de kust loopende / stuit men N. W. ten N. en N. N. W. de kust niet nader dan komende als op bovengemelde diepten. Cal-Coylang legt op 9 graden N. breete. Men kan niets van dit Comptoir van de vlag zien als binnen een rivier leggende / waer van de Zuidelphste uitwaering / 2 myl benoorden Coilang gezien word.

Porka. 8 Myl van de rivier Cal-Coylang legt op een kleinen zandige oever / het Comptoir Porka, het welk slegt een afscheep plaats voor de Peper schepen is. Men ziet er niet als de woning van de Resident / die op strand staat / het lossen en laden is hier moeylyk / wyl alles tegen de steile strand door de branding moet geschieden / waer door de vaartuygen by hol water zomtyds om ver geworpen werden.

Cochin. Van Cal-Coylang tot Cochijn, reekend men N. N. W. 5 graden Westelph 16 duptze mijlen. De kust tussen beiden is laag en niet geboomte / men kan de kust op 7 baden Sand en slijk grond aendoen / 30 men Labeerd / moet men niet meer Zeewaerts als 24 baden / en niet nader onder Vant als op voorszelden 7 baden aengaen.

**Mod-
derha-
ven.** Op mylen bezupden Cochijn, is een wonderlyke Modderhaven / 1 mijl in zee strekkende / alwaar men met hondert schepen by een vliegende storm in openbare zee zonder anker of Coutwen voor alle gevaer bevyrd kan leggen / zyn de het water daer zoo onbeweeglyk / dat men van de 9 baden daer na toe zeilende / zonder banken of reben te ontmoeten / op 6 a 5 baden / even als een binnenlandsche zee of rivier ontmoet / die langzaam tot aan de wal opdroogt. Tegen deezee modder wort het water in de storm zoo kort gebroken / als of het tegen een dyk wierd opgehouden.

Uyt het Zuyden komende / kan men niet veel van de Stad Cochijn zien wegens het geboomte / dan eenige enkelde hupfen / en de vlag die op een Tooren is. Het is het voornaamste Comptoir der Hollanders op de kust van Malabaar, hebbende een goede tiggelsteenen muur aan de rivier / en aan de Land zyde aerde holwerken / de rivier die nevens de Stad in zee vloeyt / is binnen drempels zeer diep / men bouwt er Schepen van twee a drie hondert Lasten / de rivier wort veel meer voor een Zee hoefem aengesien / makende verscheiden Eilanden langs de kust. Het inkomen is tussen twee reeben / die de kust aan de N. en Z. zyden bezetten / en een kleyn 4 mijl in zee strekken. Zoo men in een sloep of boot naer de Stad wil / moet men om het Canaal te vatten / op Stuurboortshoek in 't inloopen aenleggen / en de branding wat naby komende / gaet men voorts over naer bakboortshoek / tussen beiden reben in / de kust naby en stuurboortshoek zynde / stuit men op een van de Stadshoeken / genaemt Gelderland, aan / alwaar een Kap is om te lossen en te laden / de beste ankerplaats op de rivier in 't Goede Mousson is op 5 a 6 baden / de vlag gestok in 't O. N. O. / voor het inkomen van de rivier is een bankje van 4 baden harde grond / is egter niet te vee-

sen / als men op voorszelden diepten anker / alwaar slijkgrond is en de ankers wel houden / de Stad Cochijn is zeer wel te zien als men uyt den Noorden komt / zy leid op 9 graden 58 minuten / N. breete / en op 91 graden 43 minuten lengte van Teneriffa gerekent.

Bennoorden Cochijn een half mijl bezuiden de rivier van Cranganore, begint de noorder Modder-bag / strekkende omtrent tot voor de rivier een half mijl van de wal / de Schepen die in de west Mousson zig hier by nood willen redden / als zy op de wal bezet zyn / hebben acht te geven op een gebouw aan Land / het Lazarus-hups genaamt / brennende het zelve in 't O. N. O. tot O. toe / en dus op de wal aanlopende 30 na als men begeert / zullen het in gemelde Modder / al was het zonder anker of coutwe kunnen houden / wyl de Zee daar 30 vlak is als een besloten haven / en dezelfde op de bukten hand van deze Modderbank gebroken word.

Van Cochijn tot Cranganore, strekt de kust N. ten westen 6 en pas een halve duptze mijl laag boozland / van waar men naar de toppen van de boomen bekennen kan / maar na binnenwaerts syn seer hooge bergen / die een gedeelte syn van de hooge bergen Gatta, men ziet op het hoogste van deesen bergen een paar spitzen / die van ter syden gesien zynde toonen als haafen dozen / welke als men voor Cochijn geankert leyt / in het N. O. ten Oosten zyn.

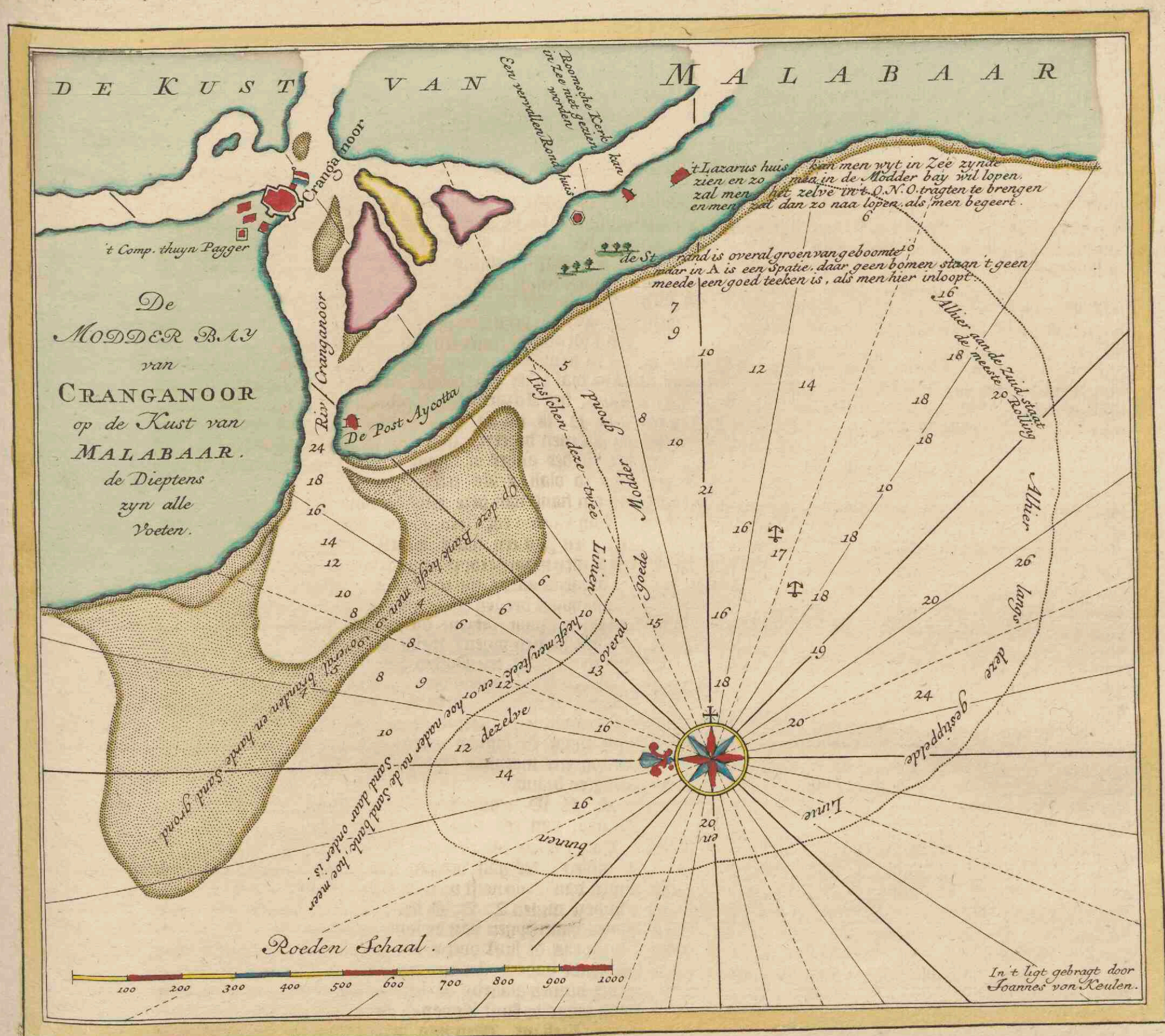
N. ten W. 7 mylen van Cranganore, is het Comptoir Chetua of Sittoca, bezupden het fortres is een riviertje op dewelke met peeper gehandelt word / maar daar hoemen maar de klippen vaartuygen van de land lieden in / en nog zeer moeylyk / wyl het daar sterk op de voozleggende dzoogten brand.

N. N. W. 4 mijl van Sittoca legt het inlandse plaatsje Pananie, aan een rivier behoorende onder de Samorijn.

Van Panany tot Calicut strekt de kust N. N. W. 5 dupt. Panany 3e mijlen / ter half weegen lyd Tanor, en pas 3 duptze Tanor. mijlen van Tano heeft men de rivier van Beypour leggende 2 duptze mijlen Z. Z. O. van Calicut, daar hoemen maar klippen vaartuygen van de land lieden in. Van Chetua tot Calicut is de kust oeral met geboomte. Als men het laast genoemde nader / siet men eenige bergjes niet ver van strand / en ver binnen waards de ketting van de Gatta bergen / ook staan langs de kust klipne pagoden / wit van aanzien / en naby de Zeehaant. Men kan deezen kust zonder schroomen op 8 baden waas grond langs loopen. Zo men van de Z. kommende digt onder Land loopt / kan men Calicut niet zien / om dat het agter een klippen Inbogh lyd. Men siet niet meer daar benoorden 3 witte Piramides / die Graffsteden genoemt worden / en deese Stad doen verkennen / dog een beeter merk is een klipne eenzaam berg / alleen staande op het zand / benoorden als twee drentwe hoefen / en die hoefel zuydelphker zynde als Calicut / evenwel daar benoorden schynt / als men uyt den zuyden komt. deese Stad is de hooft en hof Stad van de Samorin, daar word een sterke handel in Peper en Cardamom gedreeven / de Engelse en Fransche hebben daar ider haar Comptoir / en ider heeft syn vlag op syn Loosje. De Stad lyd op op 11 graden 25 minuten noorder breedten : op de reede van Calicut regt O. en W. van de Engelse Loosje is een klippige bank / daar op men niet ankeren kan sonder gevaar van het anker te verliezen / hoewel digt aan Land geen gevaar is. Klipne vaartuygen kunnen ankeren tussen het Land en de bank / maar voor Schepen is de besten anker plaats als de Fransse vlag regt O. en de Engelse O. ten noorden is op 5 baden slijk grond / 1 duptze mijl van het Land af.

Van de reeden van Calicut tot de reeden van Mahé, telt men omtrent 7 duptze mylen N. W. ten Noorden / tussen beiden is het offer Epland of offerklip / leggende 3 duptze mylen Z. ten Oosten van de reede van Mahé, en pas 5 mylen N. W. ten Westen van de reeden van Calicut. Dit Eplandje of deezee klip is geheel wit / met voogelmest bedekt hoog en rondom zeer stpl / en omtrent 1 duptze mylen van het vlagten Land af gelegen / tussen beiden is het zeer schoon en supper om door te passeeren / zynde midswaaters niet minder dan 8 baden bukten deesen klip / en een klipne halve quart duptze myl is 15 a 16 baden / O. N. O. daar van af leyd de rivier Cotte, daar op met Peper gehandelt word. Het voozstrand tussen Calicut en Mahé is laag en vol geboomte / men ontmoet er langs heen verscheyden riviertjes en Indiaansche Doopen / daar het voornaamste van Chanbaya is / 1 mijl Z. Z. O. van Mahé gelegen / dwars van deezee rivier af ziet men verscheyde klippen op de voozstrand.

Mahé is het voornaamste Fransse Comptoir aan de Malabaarsche kust / daar van zy zedert 1725 in bezit zyn. Het is tegenwoordig een zeer sterken plaats / het voornaamste fort leyd op een steilen wyfhoek aan de afwaatering van een

een Riviertje/ dat heel ver van binnen komt/ en hoog op dooz klippe vaartuppen van de Inlanders kan bevaaren worden/ waar dooz de Deeper en Cardamom met gemak word aangebragt/ daar hier sterck in gehandelt word/ maar wegens een zandbank van 7 of 8 voet met hoog waater/ die dooz het inloopen leyde/ kunnen daar geen Scheepen in. Aan de ander kant van de Rivier op een berg/ staat het Fort Groot Calais. De Stad heeft men inloopende aan de stuurboord zyde/ binnen het eerste Fort. Men ankeret in de goede Moufon op 5 badem/ de Vlag van het Fort O ten Noorden van zig omtrent 1 duytze myl van de wal. Doch zo men daar dooz de volle Maan van October moest ankeren/ moet men 'er niet nader als op 12 badem komen.

Moel.
lan.
1 Mpl van Mahé, N. N. W. staat op een klippen berg het Engelsche Fort Moelan, en 4 duytze mylen daar benoorden de Forten en de Stad Tellecheri ook Engels. Daar is een Rivier * in een Inbogh/ daar de Rivier van Derna-patnam zich ontfalt. Dwaars daar af ziet men verschyden groote klippen digt onder de wal. Tellecheri was eertijds Frans/ maar zo verlieten het/ en gaven het Comptoir over op den 3 Mey 1682/ tegen over Tellecheri is een Eplandje met boomen bewoosten.

Cananore.
2 Benoozde dit Eplandje ruyt 21 duytze mylen legt het Hollands Fort Cananore, op een laag voerland met groote boomen bewoosten/ de Stad van gelyke naam leyde 'er nevens/ en een Riviertje stroomt daar beneden doozby.

Berg
Delly.
De berg Delly ziet men omtrent 7 duytze mylen N. W. van de reede van Mahé, deelen berg leyde O. en W. gestrekt/ en maakt een uphoek in Zee. Van benoorden of bezuyden loomende/ zo schynt hy van de kust afgesneden te zyn/ en het laage voerland daar men naar het geboomten van zien kan/ maakt deese berg als een uphoeken zeer kenbaar aan de Zeelieden. De berg Delly leyde op 12 graden 3 minuten noorder hzeeten.

Mangalore.
3 Van de berg Delly tot Mangalor, strekt de kust N. N. W. 5 graden Noordelyker/ en de afstand is 12 duytze mylen. 14 duytze mylen benoorden den berg Delly, heeft men het Riviertje van Canaple, en tets Noordelyker vertoont zig de schoonen berg Formola, die duytze mylen omtrent van de strand/ dat laag en met boomen bewoosten is/ tot aan die berg toe. Men ziet nog verder benoorden de berg Formola, een ander klypder/ genaamt de berg Beam.

De Kust van Canara.

Mangalor leyde aan de afwaatering van een groot Rivier/ alwaar maar klippe vaartuppen van den Inlander in konnen die niet diep gaan/ en de baar over konnen/ die het inloopen belemmert: daar woxt sterck in Ruyt gehandelt. Daar bezuyden is een Fort behoorende aan de Koning van Canara, die alhier Stad en Land besit. Men ankeret dwars dooz het inloopen op 6 of 8 badem waas grond. De Portugesen hebben alhier een Cantoer.

Eylan
den S.
Maria.
Omtrent 8 mylen N. W. ten Noorden van het inloopen van de Rivier Mangalore vind men de zuydelijke Eplanden van St. Marie, die klyp zynen langs de kust N. en Z. gestrekt leggen/ tot dwars dooz de Rivier Bacanor of Calianpour, zo strekken zig omtrent 4 mylen lang. Men kan tusschen deese Eplanden en het vaste Land dooz als men daar bekenet is/ en de vaartuppen niet diep gaan/ wegens verschyden klippen onder waater/ omtrent deezen Eplanden.

Bassalore.
4 Op 13 graden 50 minuten/ pas 4 duytze mylen N. ten Westen 2 a 3 graden Westelyker/ van Bacanor loopt de Rivier van Barcelore, daar benoorden ziet men digt onder Land twee Eplandjes genaamt de Paanwen Eplanden/ en daar bezuyden een reeks klippen strekkende langs de kust.

5 Duytze mylen Noorden van het inloopen van de Rivier van Bassalore, op 14 graden 18 minuten noorder hzeeten is het duyve Epland/ anders genaamt het groene of Rovers Epland/ dat hoe klyp/ egter op 6 a 7 duytze mylen in Zee kan gesien worden. Het leyde N. Z. W. van de Rivier Baticaloa, pas 2 duytze mylen van het naaste Land/ langs het welke men nog eenige klippe Eplandjes ziet. Het duyve Epland heeft in 't Z. O. nevens zig een klyp of Eplandje/ en aan zyn O. zyde nog een.

Carwar
6 Duytze mylen N. ten Westen van het duyven Epland ziet men het Engelsche Comtoir Carwar, en daar nevens de Eplanden Anchediva, op het grootste der zelve hebben de Engelsche een Fort gebouwt/ volgens de Engelsche beschypping kan men dooz Carwar ankeren/ byengende de oester klippen die in het inloopen zyn/ N. N. W. 5 graden Noordelyker van zig af/ en een klippe klyp op de reede effen open met het Epland van Anchediva, in het N. ten W. 5 graden Westelyker/ 11 duytze mylen daar van af/ ook kan

men ankeren dwars van het Epland Anchediva, hebbende het midden van het Epland N. O. ten O. een groot halve duytze myl van zig af/ en de zuydhoek van Carwar in 't N. ten O. op 10 badem.

Het diep om tot Carwar in te loopen is tusschen de oester klippen/ en een klyp Epland daar nevens. In deese Wapen om deese hoek is een klippe Inbogh/ wiens inloopen N. O. ten O. strekt/ alwaar klippe Scheepen konnen ankeren/ by dooz alle winden.

Aan het inloopen van deese bogt is het 4 badem diep Een Schip kan by het W. Moufon zonder groot gebaar daar dooz zeplen/ men kan ook buyten en binnen de oester klippen dooz: het N. W. en Z. O. diep heeft 7 a 8 badem slyk grond.

De Kust van Decan.

Omtrent 3 duytze mylen benoorden de oester klippen legt C. R. Cab Ramas, ruyt 3 duytze myl Z. ten Oosten/ van het inloopen van de Rivier van Goa: het is een hooge kaap/ en als men uit den den zuyden komt/ toent hy als of hy naar de Zee slyp afgehaept was: loopende naar Goa langs de kust moet men 1 myl beweesten de oesters klippen een N. N. W. cours trachten te behouden/ om wat zeewaards van de koper of slange Eplanden af te houden/ leggende 1 duytze myl N. Z. W. van de hoek van Marmagon, zynde de zuyd kant van het inloopen van de Rivier van Goa. Men zegt dat men tusschen beyde deese Eplanden dooz kan/ en dat 'er niet min dan 4 badem diep is/ houdende het Epland dat Zeewaards leyt iets nader dan het Westelykste/ dog buyten om is beter. By nacht moet men alhier op de verandering van stroomen bezigt zyn/ die dooz het gety in de Rivieren veroorzaakt word.

Volgens de Portugese beschypping/ moet men/ als men het koper Epland dat meest Zeewaards leyde voozby is/ op het Fort De la Goada gebout benoorden het inloopen van de Rivier van Goa aanhouden en men ankeret op 8 a 9 badem waas grond/ hebbende het inloopen van de Rivier in 't Oosten/ en het Fort De la Goada in 't N. ten Oosten: een Canon schoot daar van af/ en anderhalf quart duytze myl N. W. van de hoek van Marmagon moet men op zekere klippen verdragt zyn/ die maar met laag waater boven loomen. Zo men dan verder in wil als op reede De la Goada, moet men Noorden gebuyken. Goa is het hooft van alle Portugese Comtooren in Indien/ alwaar de onder Koning zyn verblyf heeft. Het leyde 71 graden 25 minuten Westelyker van Parys, op 15 graden 31 minuten noorder hzeeten.

Omtrent 2 duytze mylen N. W. ten Noorden van de reede van De la Goada, leggen de zuydelijke en Westelykste van de elf verbanden Eplanden. De Noordelykste en grootste leyde op 16 graden noorder hzeeten/ een groote myl Westen ten zuyden van de Rivier van Vingorla of Wingerla. Alhoewel de dooztocht tusschen deese Eplanden en het vaste Land schynt goed te zyn/ is egter beter buyten om te loopen.

De Kust van Cuncan.

Volgens de Portugese beschypping leyde de hoek Vi-giador, (zynde de hoek van Ixdruc, de doornaamste haafden van de Zeeroovers Angrias,) 6 duytze myl N. N. W. ten Noorden van de verbzande Eplanden op 16 graden 25 minuten noorder hzeeten. Deezen hoek is slyp/ en daar op staat een Fort met geschut wel voozien/ en onder aan is een Ruyt of reeks klippen gelyk water/ deezen haven strekt een grooten myl omtrent N. N. W. in/ en is een grooten 1 myl wyt/ om de noordhoek loopt ook een Ruyt: binnen in de Waap is met laag water 12 a 13 voet/ maar 4 a 5 badem tusschen de 2 hoeken/ waar door men 'er in komt.

De Scheepen die langs de kusten van Canara en Decan zeplen gedestineert naar Goa, Bombay, Suratte of elders/ zo zo deesen kusten aan boord houden/ moeten zo zig wagen van de Zeeroovers d'Angrias, d'Sangans en de Sevagis, die destijds waarneemen om de Scheepen met doozdeel aan te tasten/ en zelden met een enkel/ maar meest met verschyden te saamen op de voozbyvaarende passen. Zy voeren ordinaar een 12 of 18 punder en dan eenige andere Stukken geschut van minder caliber. Daar meesten havens leggen tusschen Goa en Bombay in. De Engelsche Scheepen durven zedert eenige jaaren herwaerts anders niet als by vlooten hier voozby vaaren. Men zegt dat 20 a 30 mylen west van Goa een bank zoude zyn daar 30 tot 50 badem water op is/ waar op de Rovers zomtijds ankeren dog het is niet zeker.

Omtrent 3 mylen benoorden Ixdruc leyde Gejapour of Rajapour, dat in den jaaren 1682 en 1683 een Frans Comptoir was.

Comptoir was. Uit den Zuiden komende / kende men deesen Haven aen een Fort dat 3 duytze mylen Z. O. daar van afscheidt / en dat men 1; duytze myl verre gemakkelelyk sien kan. N. W. daar van is Cabo Geytapour, een steile hoogten / op dewelke men verscheide boomien hier en daer verstrooit ziet / dien men / ver af zynde / meest vooz windmolens zou aenzien. Wat hooger op in 't Land als deesen hoogten is een kleinen ronde berg / daar op drie groote dikke boomien stonden / die daar aen kenbaar waren / dat zy door malhanden gezien zijnde als een klein fort vertoonden. Aldaar wierd eertyds de Vlag van het Fransche Comptoir opgeheffen: een weinig noozdelphier van het inkoomen van Geytapour ziet men een steile van booven vlak en effen / gelykende naar een Eiland / die naar de Zee toe vol van Myer mynen is: nog noozdelphier ziet men een zandbaai met een ander steele gelijc de voorige vlak van booven maar laag en geheel swart. Midden in de zandbaai ziet men de branding van een Riff digt onder 't Land. De Noozd-kust verholgens is hooger als tot hier aan toe. Men ziet 'er nog vlakke steiltens nog eenig swart Land meer / behalven dat reeds beschreeven is.

Rif van
Geita-
pour.

N. W. van de noozdhoek van Geytapour, is een Riff wiens uit-einde N. W. / van de N. hoek van de Bai / aflegt: 1; quart duytze myl van dit Riff heeft men 7 badem klippigen grond. Naar de kust toe / omtrent een Snap-haanschoot daar af is 1; baam grond als voozzeid / en wat van dit Riff af rondsom 8 badem waasgrond. Wanneer men in de Bai van Geytapour wil inloopen / moet men uit den N. koomende wegens het selve riff op 10 badem blyven / tot dat zig de Bai opent / waar na men de zuptwal kiest en de dikke boom zoekt te zien / die op de berg van Gna-fil staat aan de Noozdhand van de wal / alwaar men op 5 badem dunne slijk grond kan ankeren.

Choulé

Van Geytapour of Rajapour tot aan de baar van Choulé strekt de kust N. N. W. / en de tusschen wpten is 33 duytze mylen: daar zyn wel verscheiden Havens en uytwateringen van Rivieren / daar van tot nog toe niets met sekereheid kan beschreeven worden. Een gedeelte van deesen Havens hoozd aan de Angrias, andere aan de Sevagis en anderen weer aan den Side of opper Admiraal van den grooten Mogol, egter geen een van belang vooz de Negotie. Omtrent deese kust laverende en daar na toe kustwaards loopende / moet men het land niet nader komen als op 9 à 10 badem / want op minder dieptens zouden men konnen gebaar loopen.

Choulé leyd op 18 gr. 35 min. noozder breete. men ankert daar dwars vooz op 8 à 9 badem. Pas 3 duytze mylen daar bezupbooste is een groote Rivier aan wiens inkoomen een ondiepten legt / die seer kenbaar brandt in 't midden siet men een Riff of klip een wynnig booven water / dit word by de Engelse gendeint Dundarajapour. Daar van daan naar Choulé is de kust met klippen bezet. Het Fort van Choulé leyd op een klipne hoogte / en kan 3 mylen ver in zee gezien worden. De Stad leyd beneeden dezelbe / Langs de kust siet men verscheiden Gebouwen / en in het land veel gehakkele bergen.

Coulaba.

Tegen Choulé ober / leyd een vlak Epland / genaamt Choulaba daar de Angrias een Fort op hebben. In dit Daarwater / en ook een wynnig verder zyn hier en daar paalen in de grond geslagen / waar op de Duffers haarnette hangen / waar van eenige 1; duytze myl uit in zee staan. Men moet sig daar van wagten en niet sonder de uiterste nood-saakheylheylt daar tusschen loopen. Wanneer men vooz de baar van Choulé geankert legt kan men gemakkelelyk de Eplanden Huary en Cunary zien / die omtrent 3 duytze mylen bezupden Bombay leggen. De kust tusschen bepden is vol Indiaansche Dopen.

Bombay.

Bombay leyd op 19 gr. N. breete en is de schoonste Haven aan deese geheele kust / en de beste van alle die de Engelse in gansch Indien bezitten. Aldaar onthoude zig de Scheepen in het quade Mousson, en worden daer gecalatert. Men moet daar bekent weesen om daar in te komen / want de Engelse beschryving komt niet de Haart daar toe behoorende niet over een.

Bacaim
of Bas-
teene.

Van Bombay tot Bacaim zyn omtrent 3 duytze mylen N. ten W. de kust tusschen bepden is laag en effen behalven eenige enkelde spitsen of hoogten / het binneland zig nog met hooger spitsen op doende. Men kan de kust sonder gebaar genaken tot op 10 of 11 badem behalven dat 'er palen heel ver in zee hier en daar geslagen zyn daar niet door te loopen is / de ankers houden daar wel. Men moet ankeren tusschen Bombay en Bacaim wanneer men het gety teegen heeft en wel 2 à 3 duytze mylen in zee: de bloet trekt om den N. W. ten N. en de ebbe om het Z. O. ten Z. tot aan Cabo

St. Jan: de sterke stroomen maaken daar het water heel onklaar en drabbig. Tusschen Bombay en Bacaim rekent men hoog water met een N. ten O. en Z. ten W. Maan.

Op de weg van Bacaim is een Rivier en een klipne Ba-
den geheeten Barlebasch; men heeft hem in het O. ten Z. van zig / wanneer het zuypdelphste deel van de berg die daar bezupden is in het O. ten N. staat: men ziet een hoek een wynnig in zee uytsteekende en daar kuyten een reeks klippen boven water: de Stad leyd binnen deese hoek en booven haar ziet men uytsteeken een Coorentje rondom met Cohus boomien bezet / op dewelke de Portugese Vlag word opgeheffen: een Batterij met Gescht beplant bestreft de Heede: benoorde Barlebasch is sandt strand / onder de welke hier en daar eenige klippen leggen op zyn beerst 1 klipne quart duytze myl in zee.

Boven Bacaim ziet men een effen kust eyndigende aan een dal / waar in de Stad leyd. Wat zuypdelphier ziet men een zeer hooge spitze ronde Piek / daar op de Sevagis een Fort hebben.

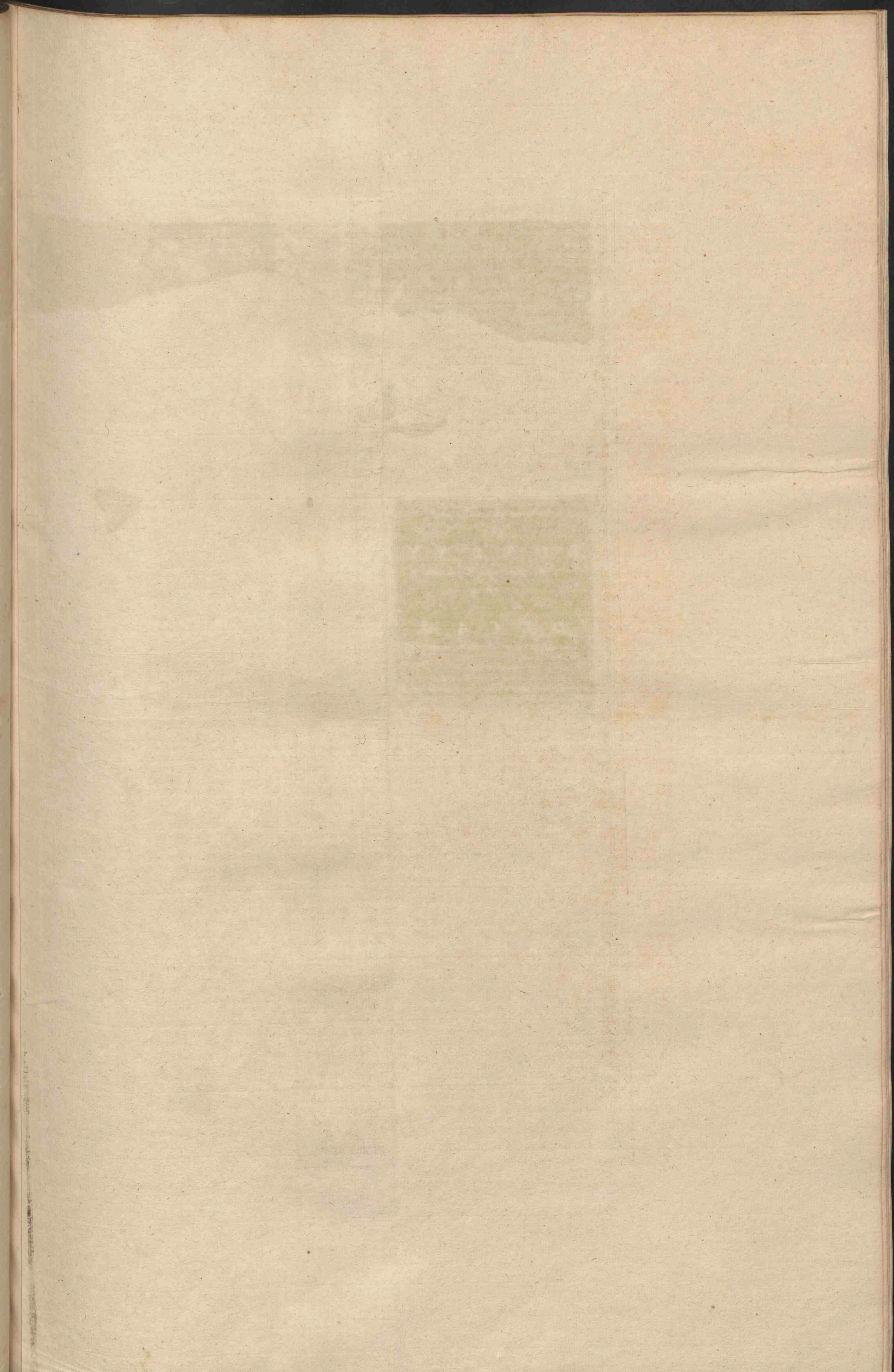
Deze berg in het O. zynde / kan men op dezelfde streek het inkoomen van Bacaim soeken / strekkende tusschen twee Eplandjes of klippen in / daar men door moet / latende de eenen aan de Noozd en d'anderen aan de zuyp zyde leggen. De Marratten hebben met een sterken Krigsmagt kortelings de Portugese de Stad en het Fort Bacaim naar een belegering van 18 à 20 maanden ontnomen / de Haven is ondiep en maar voor zeer klipne Scheepen.

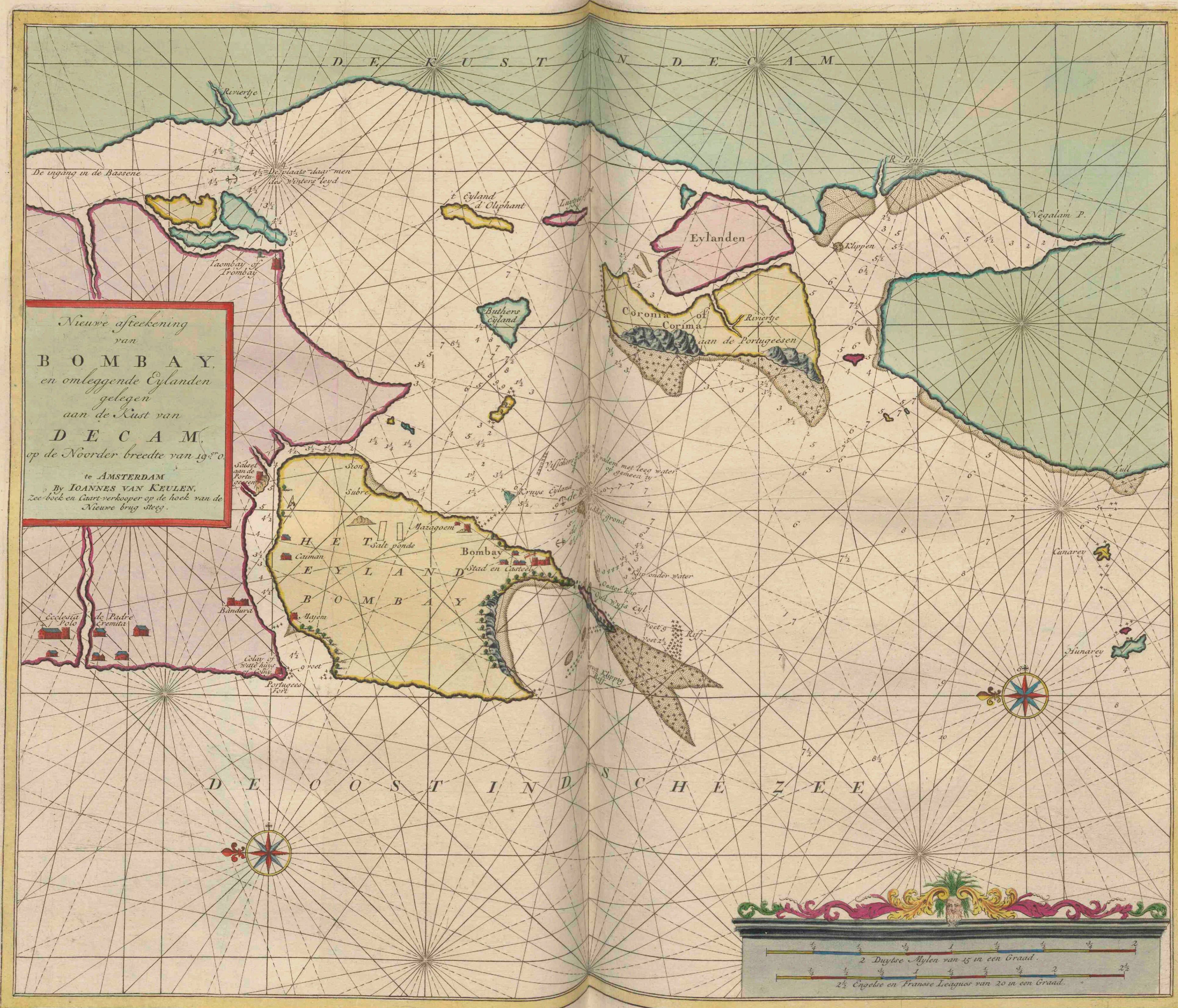
N. N. W. van Bacaim, siet men een Eilantje ober al met boomien bewassen / onder de kust vooz zig zelfs leggen: men reekend 9 duytze mylen N. N. W. van Bacaim tot Cabo St. Jan, langs welke weg men de kust moet nypden tot omtrent 2 duytze mylen / wegens eenige klippige banken / die 2 à 2 1/2 myl zeewaards uytstrecken / van 19 graden 40 minuten N. breete af tot hier aan toe is het 17 à 18 badem diep. Zo men alhier moet laveren / moet men teegen de wal aan niet nader als op 16 badem koomen / om niet eensklaps op 7 of 8 badem steengrond te verballen. Het gey dat N. N. O. en Z. Z. W. loopt / set zomtyds na de wal toe / daar men op moet letten / en niet ankeren anders als men het gey niet stoppen kan.

Cabo St. Jan, leid op 20 graden 2 à 3 minuten N. bree. C. S.

Op het Land bezuiden deesen Caap 2 à 3 duytze myl. Jan. ten / siet men 2 hooge bergen of Picken / den eenen als een Pyramide / en genaamt Pick d'Anoul of Piscadores, d'andere / toonende als een Casteel. Van daar tot aan Cabo St. Jan is de geheele kust hoog / en by dit Caap het hoogst. Daar beneden is het laag Land vol van Palm boomien. Men kan uit Zee komende / de kust hier broeg gebaar worden / wyl 40 mylen buiten dezelbe al 50 badem water is. Deesen Caap voozzy zeilende / als men naar de Heede van Suratte loopen wil / moet men midden vaar waters houden / op 16 à 17 badem waasgrond / want 30 men te westelyk loopt zal men de banken die zeewaards leggen op 20 à 22 of meer badem waasgrond reets te naby zyn / en 30 men aan het Loot / Zand / syn of grof / of steengrond bemerkt / zoude men digt aan de steiltens die banken zyn / daar men zelf met hoog water niet ober kan / men moet aanstonds Oostwaards overstrecken om het diep weer te batten / ook moet men niet oostelyker aangaan als op 11 badem / niet minder. Zo men dan grof Sandt of steengrond voelt / moet men weer westwaards aan om het midden te zoeken / de kust is daar gebaarlyk / en de stroomen seiten daar by stiltens naar toe / en in het diep zelfs zyn eenige klippen onder water. Dit alles moet zorgvuldig in agt genomen worden / tot men benoozden Daman is / alsdan mag men de kust 30 naby koomen als men wil / zynde de grond aldaar wecke steengrond tot aan de Heede van Suratte. De kust tusschen Cabo St. Jan en de Rivier van Suratte is laag en effen: bezuiden de uitwatering van de Rivier / ten hoogste 3 duytze mylen zyn 3 bergjens; men ankert op de Heede van Suratte op 7 of 10 badem slijk grond 1; myl van land / hebbende het inkoomen van de Rivier of de hoek van Swaly N. ten W. en de dikke boom Swaly. N. O. en de uiterste hoek van Navefary Z. O. / en men vertuit vooz de N. N. W. en Z. Z. O. ebbe en vloet die hier 3 badem op en neder valt. 2; mylen benoorde de Rivier van Suratte vint men de Haven van Suali, daar heen men wegens de banken zonder Loots niet kan koomen. De Stad Suratte legt omtrent 4 mylen binnen de Rivier op 21 gr. 10 min. N. breete en 87 grad. 52 min. lengte na de Fransche observatie / en op de Hee is door onze Zeelieden 20 gr. 45 à 50 min. bevonden.

De Hee van Suratte is een goede rede in de N. O. Mousson maar in de W. Mousson gevaarlyk / wyl het dan

dan een lager wal is / en dan diend verlaten te werden / want de banken geven zo weinig beschut door de zee / dat menig Schip op strand geraakt is.

Dus verre dan de kust beschouwt te hebben / zullen wy overgaan om iets van de gelegentheid van het Daar-

Water langs dezelfde te zeggen / en de bebinding daar van opgeven: waar na wy ter beschryving van de Eplanden in deze baarweg gelegen / en die verders door de Indische zee zyn verspreid / zullen overgaan.

De Sesde Vertooning,

Beschryving van het Vaarwater van Suratte, langs de Mallabaarsche en byleggende Custen, totaan *Punta-Gale*.

De Zeelieden die langs derze kust willen zeplen / moeten noodwendig de Mouffons of half jaars winden in agt neemen / die hier beurtelings regeeren / dog ebenwel zoo volstrekt niet / of men heeft in d'eene Mousson, zomtyds wel vlagen banden anderen / dog doozgaans by doozstaande winden zullen dezelfde altoos in dien hoek bebonden worden / na dat de tyd van 't jaar dat vereischt.

Buiten deeze algemeene Mouffon winden heeft men ook en dooznaamelyk in de N. O. Mouffon 't gebruik van Zee en Landwinden / dog welke ebenwel de winden van de Mousson zyn / maar met dat verschil dat zy 's nagts of 's morgens uit het land blazen en op den dag wat meer t'zee- waarts of somtyds wel na het westedragen: 't welk moet geobserveert worden / wanneer men tegen de N. O. Mouffons wind aan na Suratte of by leggende Comptoirten wil stevenen / om dus by slagboegen voordeel te doen.

De Mouffons wind die ordinair / (want op het eene jaar vind men dit vroeger of laater) in April op dese kusten doozbreekt en tot in November regeert is de westelyke Mouffon genaamt / welke wind tusschen het Z. W. en N. W. met ongestadige of buigige hoelken / met een donkere vliegende nebelige lucht of met stormbuijen of slagreegens op dese kusten aankomende de Havens of Rivieren met zandbanken belemmert / en door het verholgen water een lager wal maakt / en dat veroorzaakt dat de vaart in bovengemelde Maanden / en dooznaamentlyk in Juny en July gevaarlyk is / en den handel op de hier leggende Plaatsen stil staat / zoo dat geen Scheepen of Vaartuigen op deeze kusten als dan werden gezien / dan de zulke die genoodzaakt zyn om haer weg langs dezelfde te neemen / gelyk de Scheepen die met de Z. W. Mouffon, uit Suratte en Persien vertrekken / welke alsdan ook werk genoeg hebben / om het van de wal te houden / en somtyds denken branding van dezelfde of van de doozge in deeze baarweg leggende te zien / om dat het water in deeze tyd buitengemeen vuurig is.

Ma dat deze wind in de Maend November, of wat eerder of later geindigt is / verheft zig allengs de tegengestelde Mouffons-wind / die tusschen het N. O. en Z. O. waait / en ook in tegendeel een aangenaam faison maakt: dan heeft men in 't gemeen geene Stormbuijen of slagreegens / nog donkere Luchten / maar Zomer hoelkens uit een heldre hemel / een effen Zee en een Opperwal / dan gaet den handel op de kust weder aan / en men ziet dagelyks een roebloed van Scheepen / die langs dezelfde stevenen / 't welk duurt tot de maand April, wanneer de westelyke Mouffon weder zyn aanvang neemt: de Zeelieden die in deeze tyd van Ceylon langs de kust van Mallabaar na de Noordwaerts leggende Plaatsen tot Suratte toe willen stevenen / hebben te denken dat de stroomen de meesten tyd om de Zuid / en ook uit de Wal vloeren / waer dooz zy met Abber lugjes worden verleid / weshalven zy de de Wal moeten houden / en niet verlaten / om by tegenvalende stroomen te kunnen ankeren / en wyl zy dan tegens de Mouffons-wind aenzeilen / moeten de slagboegen / van de bovengenoemde Land en Zeewinden waergenomen werden / om hun reis te verzoederen / niets hebbende te myden als het geene men zien kan / wyl de kust op deze tyd zo na kan gelopen worden als men wil / en men oeral goede grond heeft / die tusschen de Laquedivische Eilanden en deze kust wel ter breedte van 10 a 12 mijlen in zee strekt / dog vozer weder onpeilbaar bevonden word / zoo dat wanneer men op de 12 of 13 graden noozder byzete grond werpt en dan weder van dezelfde afraekt / men verzeekert kan zyn

dat deeze diepten niet van de kust / maar van de albaer leggende banken is / maar bezder komende / vind men dezelfde wat verder van de wal / zo dat west van Caab St. Jan, de grond wel 40 mijlen in Zee strekt / en gemelde kust dan bygeetpdyg ontdekt kan worden / gelyk onlangs bebonden is.

Maar die geene die zoude willen onderneemen om in die tyd bukten de Laquedivische Eplanden / of beweften dezelfde na Suratte te stevenen / zoude zig bedrogen vinden; wyl de contrair wind of Abberluchjes die men dus verre bukten de wal vind / en de Zuydwaerts lopende stroomen dit zoude beletten / en hen naauwelijks weder op de afgevaaren plaats zoude doen aanlanden. Gelyk onlangs op het Schip Knappenhof gebleeken is / dog in de wisselmaand Maart zoude het doenlyk zyn.

Die geene die in de N. O. Mouffon van het Epland Ceylon na de Mallabaar willen oversteeken / moeten ook in die tyd op het spoedigst de opperwal van Toette Coryn of de kust van Madure zien te bestevenen / en onder dezelfde zien op te komen / en de kust niet verlaten / om geen lange rps onderwoopen te zyn / en in dat baarwater wel letten op de stroomen die haer verhoeren; wyl die tusschen Madure en Ceylon dooz / Zuidwestwaart aanbloejen / en de Scheepen van de wal zetten.

Dog de Zeelieden die in deeze tyd van 't Noozden afkomen / hebben enkel te letten / dat zy / als doozgaans dooz wind en stroom hebbende / harder zeplen dan zy gissen: en die geene die van Caab Comoryn naar Ceylon zullen oversteeken / hebben wel daar op te denken om niet beneden dat Epland te worden gezer / maar mede de hoogte te houden zoo veel nodig is / om de plaatsen te bezeplen waar heen zy zyn gedestineert / maar de Scheepen welke in de W. Mouffon van Caab Comoryn naar Punte Gale, of naar de Oostelyke kust van Ceylon willen stevenen / hebben in tegendeel te denken dat de stroomen nu sterker om de O. tusschen dat Epland en de kust van Madure doozschieten / en vry wat sterker als de Oosterstroomen. Zoo dat zy in dit baarwater van Ceylon na Toette Coryn, of van Caab Comoryn na Gale of de Oostelyke kust van Ceylon, vooz al met de westelyke wind / de hoogte moeten houden / om niet in de bogt te worden gesleept en daar bezet / of wel bezupden buiten het gezigt van Punte Gale te worden gevoerd / daar de stroomen zo sterker voozby snellen / dat zy veel eerder aan de Baxos zouden zyn / dan zy zouden gissen.

De Scheepen van de Hollandsche Comp. na Colombo of Gale moerende oversteeken / worden in deze tyd te Toette Coryn om die reden Persoonen toegevoegt / die op het baarwater kundig zyn / en de loop der stroomen weeten / om hen na bovengemelde plaatsen te geleiden. Hoewel het in deeze tyd een slegte reede vooz dezelfde is / en de W. wind op de O. kust van Ceylon gelyk op Mallabaare en lager wal maakt: derhalven hebben ook de Zeelieden die niet den aanvang van October van Batavia na Mallabaar gedestineert zyn / en in 't laatste dier Maand of in November op de breedte van Ceylon aanlanden / te denken dat zy op die tyd buiten het gezigt van Ceylon moeten blyven / want wyl de meesten tyd de W. Mouffon nog doozblaast / en de stroomen ras nog om de O. vloeren / zouden zy een lange reis onderwoopen zyn / indien zy by Punte Gale of Colombo de wal zagen / en schoon zy dus buitende wal / by ongeluk vroeger N. O. winden mogten aantreffen / zoude dit wel het minste van deze twee kwaaden zyn.

De Vaarten die van de Mallabaar en Ceylon tot reden zyn medegegeven / hebben ook oorzaak van veel misgiffing geweest / wy hebben dezelfde zoo veel verbeterd na de onderbinding der Zeelieden / en volgens haare dagregisters als mogelyk was / dog wyl ook vele dier dagregisters dooz a-

W.
Mouff.
fon.

O.
Mouff.
fon.

buiszen in het schippen/ gebreijlyk zyn/ diend men zelf ook toe te zien/ en by nader onderbinding de overgeblevene fonsen te verbeeteren/ het welk de plicht van een goed Zee-man is.

Dit nu als het boornaamste in het baarwater langs de Mallabaarsche en by gelegen kusten/ als mede van de weg tusschen Caab Comoryn en Ceylon gezien hebbende/ zullen wy overgaan om de Laquedivische en Maldivische Eylanden te beschouwen/ en verder alle de Eylanden bewestende bezel- de in de Indische Zee gelegen ter loop bezien/ en dan tot het beschypen van het Eyland Ceylon en de berdere kusten van Indien overgaan.

De Laquedivische en Maldivische Eylanden.

Naar gedachten het overschot van een gedeelte Lands hoorjeen van de Mallabaarsche en by gelegen kust afgescheurt/ bestaan in een ontelbare meentigte van kleine vlakke zandige Eylanden/ alle op Zandplaten/ buiten welke geen grond te peplen is/ gelegen en door andre droogten of reben omringd/ van welke Eylanden schoon zeer veel bekend/ men weinig berigten heeft/ om dat geen Scheepen door gebrek van Havens of ankergrond daar op varen/ maar den handel met de vaste kust door kleine vaartuygen gedreeven word.

De Laquedivische Eylanden leggen tusschen de 14 graden en 10 graden Noorderbreete/ 30 à 40 mylen van de kust van Indie, en redelyk wy van een/ 300 dat met grote Scheepen door bezelbe kan gestevend worden/ dog eventuel niet zonder gevaar/ wyl de Eylanden en droogten niet dan by ruuwe gissing in de kaart geplaatst zyn/ en niet komen worden aangelood/ en de stroomen hier sterck doorbloeyen. Het Noorderlyste van deze Eylanden is Baxos de Padoua, leggende op 13; tot 12; graad N. breete/ waar op de Fransche kaart een Eylandje vermeld/ dog waar van wy geen onderbinding hebben/ alzo min als van eenige byzonderheeden hier droogte of van haare grootte/ weshalven zy in de kaart ten 30 lange naar de oude Tekening gelegd en genepd moet worden/ tot dat de onderbinding nader kennis geeft.

Baxos
de Pa-
dua.

Cheiro-
Baniani

Niet verre ten Zuiden van deze legt de bank Cherybani- ay, of Cherboury 30 als de Fransche schypen genaamt/ waar op het Hollands Schip de Mars in 't Jaar 1668 by nacht vast raakte/ na dat het van Barceloor tot hier Z. W. ten W. 38 mylen had gezeelt. De Zeelieden hadde niets van deze droogte ondeckt/ dan alleen eenige raveling 't welk zy meende van de stroom te zyn/ hadde ook geen grond/ dan op het oogenblik dat zy daar op raakte/ en zelfs doen het dag wierd zagen zy geen branding of klippen dan derre Westwaerts/ maar by het Schip was de Zee effen/ en de klippen lagen onder water/ zo dat deze bank ten uiterste gevaarlyk is: zy vonden op dezelve door een goede Observatie 12 graden 4 minuten N. breete/ en mits zymet laag water daar op raakte/ kwamen zy met hoogty en door het ontlasten van eenige goederen in hun Boot en Schuit en op blotten daar gelukkig af/ boegende de kous eerst Zuiden en verder Z. W. tot op 11; graad N. breete/ waar na zy West stevende en dus buiten dezelve haar reys naar Persien voort zette.

Sillida
Pracel.

Van de Eylanden zuidwaarts gelegen heeft men geen berigten dan dat zy zomtyds worden gezien/ en alle met reben bezet zyn/ dog de Z. W. lphste/ Sillida en Pracel genaamt/ werden meer ondeckt/ zy leggen op 10 graden N. breete niet verre van elkander/ dog men kan tusschen dezelve niet passeeren/ mits eenige klippen tusschen beyde gelegen/ ook strekt van Sillida een rif wel 12 myl Z. W. na Zee het welk gevaarlyk is.

Quale-
peny.

West 25 mylen van bovengemelde Eyland/ is onlangs nog een Eyland ondeckt/ het welk door ons nu in de kaart ten is geplaatst en het nieuw Eyland genoemd is.

Het Z. Oostlyste Eyland van de Laquediv is Qualepeny 20 à 25 mylen van de kust van Mallabaar op 9 graden 50; min. à 10 graden N. breeten gelegen/ het zelve is redelyk groot/ dog mede zeer laag en vlak/ en vol geboomte gelyk alle de andere. N. Westlyk van dit is in het Jaar 1721 door de Zeelieden op het Schip Ouwerkerk nog een Eyland ondeckt/ zy hadden het 's morgens in 't N. W. op dezelve tyd als zy Qualepeny in 't N. N. W. 4 mylen van haar vonden/ en hadden zedert het gezigt van de Eylanden Sillida en Pracel 25 mylen O. ten N. gezeelt/ bevonden op de middag de breete van 9 grad. 50 min. dog waren het toen uit gezigt/ zy stevende van hier nog 20 myl O. tot in 't gezigt van Mallabaar, wy hebben het Eyland Ouwerkerklyk

genaamt/ hoewel niemand op deze breete meer dan een Eyland ondeckt heeft.

Wy zoude meerder van deeze Eylanden kunnen zeggen en haar waare plaats en distantie van elkander kunnen aantekenen/ indien de Hollandse Zeelieden meer lust en pber in haar dienst hadden betoont/ en by alle de Eylanden de breete hadde waargenomen of den eene zo wel als den andere hadde gezeelt/ en de afstand van elkander na haar gissing ons hadde medegedeelt: wyl nu alles gebreijlyk is en niets dien aangaande uit haar dagregister kan worde ondeckt/ zo is 't dat wy de legging van deze Eylanden volgens het opgeven der Fransche/ in de kaart hebben moeten behou- den tot dien tyd dat van onze Zeelieden daar beter of na- der berigten van worden medegedeelt.

Dit alles wat van de Laquedivische Eylanden onderbon- den is zynde/ vangen wy aan met de Maldives.

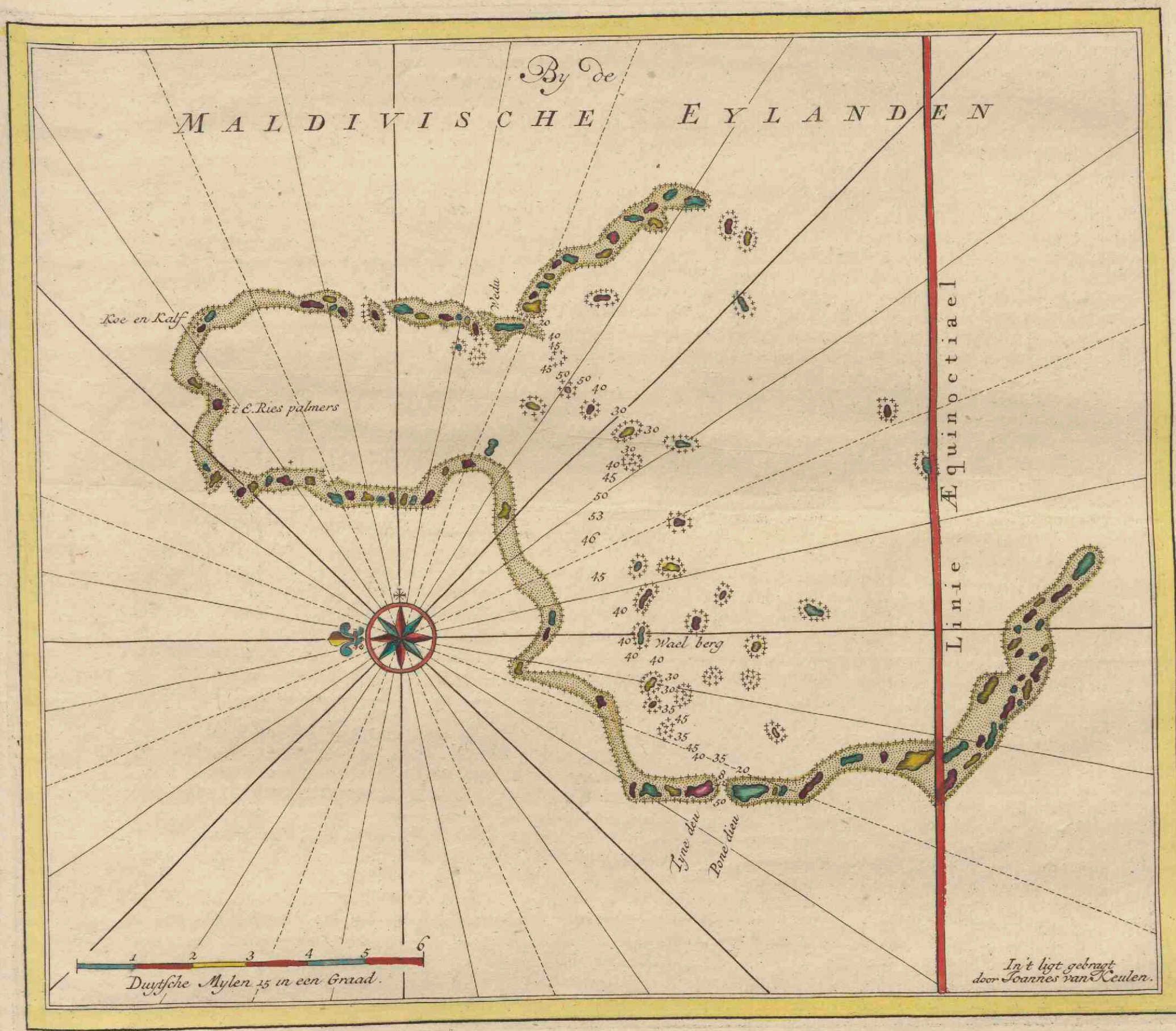
De Maldivische Eylanden

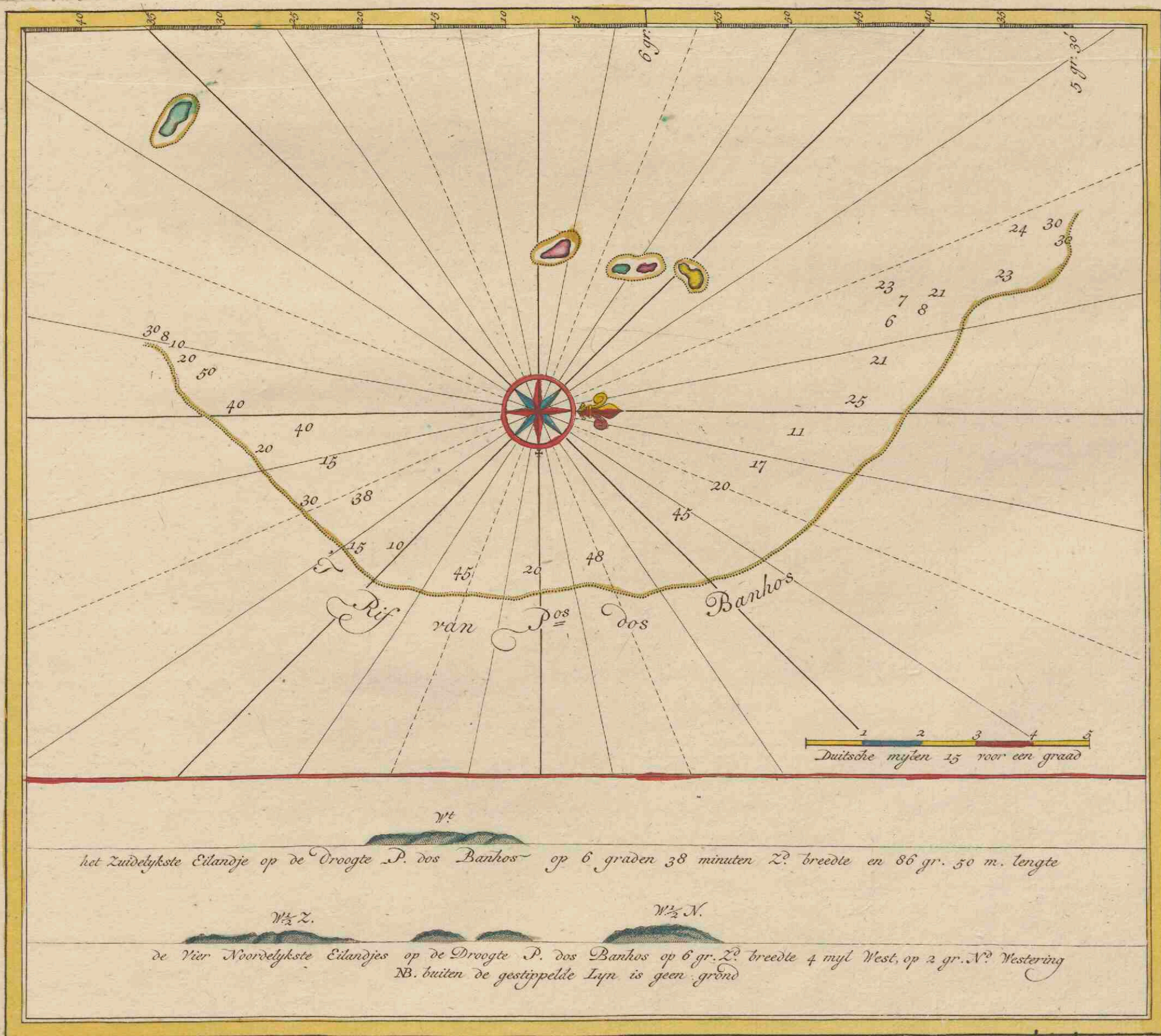
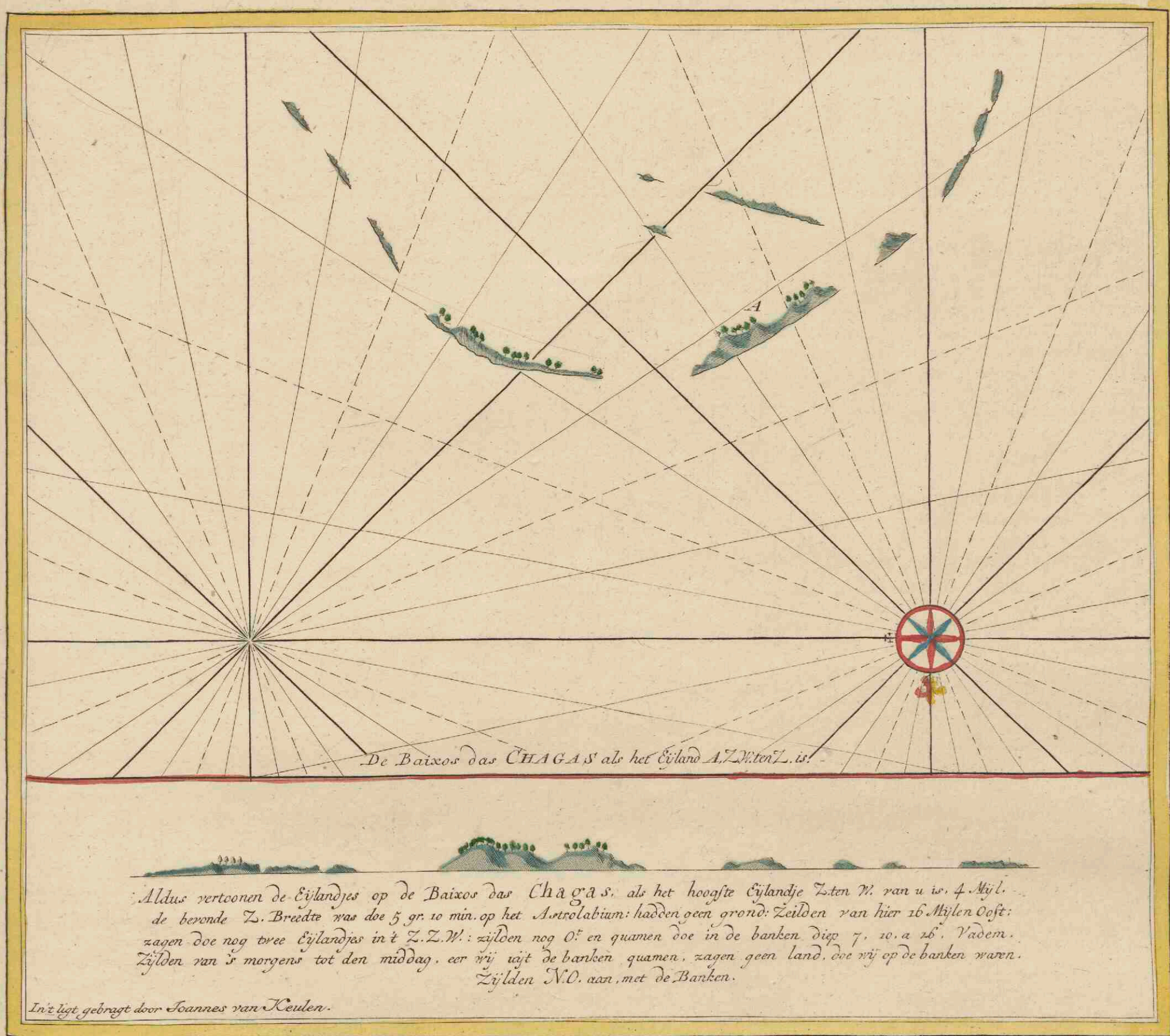
Gelegen tusschen de 9 grad. N. breete en 3 grad. Z. breeten zyn N. ten W. en Z. ten O. gestrekt/ wyp digter by een dan de Laquedives, dog eventuel 300 digt niet by den ande- ren/ of daar blyben tusschen deeze Eylanden/ en de menigbul- dige zandplaten/ nog passagies over/ door welke de Schee- pen by nood kunnen steevenen welke in 't kaartje daar van gemaakt kunnen worden gezien/ dog op welk kaartje na myn oordeel niet veel staat te maken is/ wyl het mer de onderbinding op sommige plaatsen niet over een stemt/ dog wy zullen van geen doorgangen dan van bekende spreken/ en eerst van het groot Canaal/ tusschen de Laquedivische en Maldivische Eylanden het welk het Canaal van Mama- le is/ en bepaalt word tusschen de 10 en 9 graden N. breeten/ waar door alle de Scheepen die in de tyd als de weste Mou- sons winden benoozen de Linie regeeren/ van Europa of Afrika na Ceylon/ Cormandel of Bengalen steevenen/ pas- seeren moeten/ als mede die geene die wanneer de O. Mousson benoozen de middellyn regeert/ van gemelde kus- ten naar Mocha willen oversteeken: men heeft in deze pas- sagie niet te myden/ want als men op 9; graden N. breete blyft zal men door de zelve steevenen zonder Land te zien.

De tweede doorgang is bezuiden de Eylanden Malike en Sundel tusschen de 8 en 7 graden N. breete/ waar omtrent eenige verschillende observaties zyn/ die wy derhalve moe- ten aantekenen/ om dat het Eyland Malike en Sundel, de zuidelyste Eylanden van deze passagie/ en de noordelys- te van het grootste deel der Maldives, niet door alle zeelieden op een en dezelfde breete bepaalt zyn: aangaande die passagie vind men in een der Journalen der Fransche dit volgen- de van de heer Houffaye.

Den eersten Julp 1685, omtrent 5 uren 's morgens zag men de vier noordelyste Eylanden van de zuidelyste Maldives in 't Z. W. ten W. omtrent 3 mylen/ waar van het groot- ste 1; myl lang was/ zynde zy alle zeer laag/ en konnen by klaar weer pas 4 mylen in zee door haar geboomte ondeckt worden/ het noordelyste kan leggen op 7 gr. 15 min. N. breete/ ten 8 uren waren wy de voornoemde Ey- landen tot op 1; duitsche myl genadert/ dog vonden op 120 vadem geen grond: ten 10 uren langs daar by lopende/ zagen wy 7 andere even zo laag met eenige klippen digt onder de oevers/ en neffens het derde Eyland/ naar het zuiden/ zwaare branding in zee die scheen zeer gevaarlyk. Aangaande het Eyland Sundel uit het zelfde dag register diene dit.

's Dags tusschen den 29 en 30 Julp met het derde glas in de hondewagt wierd het Eyland Sundel by het maanligt ge- zien/ ik giste doen 8 gr. 20 min N. breete en 95 gr. 55 m. leng- te van Teneriffa te hebben/ dit Eyland op 1; myl ge- waar geworden zynde/ was zeer laag gelyk de Eylanden van Glenan in Bretagne/ wy zagen aldaar zwaare branding dwars van ons af/ en hoorende duydelyk het geraas daar van tegens het land aan/ lepden wy het zeewaarts over/ alwaar wy 60 vadem en voortz geen grond vonden/ het middelste land dat wy zagen was in 't Z. ten O. de wind als doen Z. W. zynde/ en wy te digt onder land zynde/ heb- konden daar wat afgehouden: met het aanbreeken van den dag konden wy het Eyland klaar zien/ dat heel laag is/ en aan de westzyde meest gelyk waters/ alwaar een lange uitheek is daar het zeer sterck brand/ het is aan de O kant een wegnig hooger en kan omtrent 3 duytzemylen lang zyn/ de noordzyde langs lopende verdoond het zig rond/ met groote brandinge rondom/ meest in 't N. O. alwaar zig die vier verre zeewaarts uitstrekt/ het eyland kan men 3 à 4 mylen op het eerst afzien en is ten uiterste gevaar- lyk.

Ik vind beezen doortogt op 8 gr. 30 goed niet als die van 91 gr. hebbende zulks ook naderhand op verscheide Aetzen onderhouden; maar tusschen de 7 gr. 55 min. tot 7 gr. 20 min. kan men vry door/ hoewel ik altoos de voorn. doortogt op 9 gr. 30 min. voor beter houde.

Dit van de Franschen geobserveert volgt nu van de Hollandse zeelieden.

Het Schip Knappenhof van Batavia naar de Mallabaar willende/ steevende N. 1746. den 12 January, met een W. ten N. Coers in 't gezigt van 4 Eplanden/ meede zeer laag en boschagtig/ 3p peplde dezelve tusschen het Z. W. ten W. en het Z. ten O. 4 a 5 mylen van hen/ en bevonden op die tyd de N. breete 7 gr. 5. min. en 2 gr. 9 min. Noordwestring/ 3p steevende van hier N. ten O. en zagen de volgende dag 's mozzgens ten 6 uren een laag Epland in 't N. ten O. 31 mjl van hen niet een klein Eplandje aan de Westhoek gelegen/ en nog een Epland in 't W. N. W. 3p stelden het eerste Malikeen het laatste het Epland Sundel te 3p/ 3p zagen zeer veel kleine Daartuppen by het eerste/ en vonden op de middag de N. breete 7 gr. 59 min. dog verzuimden op dien tyd het Epland te peplen/ hoewel het niet veel nader kan geweest 3p/ om dat 3p meest in stilte dreeven/ dog den volgende dag peplden 3p het eerste Epland of Malike, en vonden de Oosthoek O. ten N. 4 mjl/ en op die tyd de N. breete 8 gr. 8 min. dog verzuimden om van het Zuidelphste of anders het Epland Sundel tets te observeren.

Maar de Zeelieden op het Schip de Parmer in 't Jaar 1682. na de Mallabaar zeplende/ zagen 's mozzgens mer een O. Coers het Epland Malike, in 't O. N. O. 4 a 5 mjl van zig/ vertoonende zig als 2 Eplandjes/ te weeten een kleiner aan de Z. W. 3pde/ digt aan het grootste/ en verzeherden zig dit Malike te 3p geweest/ toen 3p na 54 mjl O. aanzeplende de Mallabaarsche kust ontdekten/ en de Capitein van dien bodem getuigt/ dat volgens deze en 3p vorige onderbinding het Z. end van Malike ligt op 8 gr. 30 min. en het N. end van Sundel op 8 gr. 10 min. het welk 20 min. mer de bobengen. observatien van Knappenhof zoude verschillen/ dog wpl de Zeelieden op het Schip Knappenhof het Epland Malike hebben afgetekent/ en het 30 bevonden is/ als die van de Parmer hebben beschreven/ heeft men geen twyfel of 3p hebben het zelve gezien.

Men heeft nog een observatie gedaan op het Hollands Schip de Paerel, waar op het Epland Sundel in 't N. 2 mjl ver wierd gezien/ dog hadde doen maar een gegiste breete van 7 gr. 57 min. dog hier af O. zeplende/ vonden 3p de volgende dag de ware N. breete 7 gr. 55 min. So dat de booggen. gegiste breete goed schyn geweest te 3p/ met welke aantekeningen schoon 3p wat verschillen/ eventwel blykt dat tusschen de 7 en 8 gr. N. breete een goede passagie is/ het welk by de Fransche Zeelieden ook 30 gestelt word.

Capalen
door de
Maldi-
ves.

De derde passagie is gevonden door de Zeelieden op het Hollands Schip de Blooys, die op de oostelphste zijde der Maldives, door de Westvallende Stroom en N. O. Wind bezet/ rezolveerden tusschen de zelfde door te steeken/ en bevonden tusschen de Eplanden/ op goede grond ten Anker leggende/ de ware N. breete 6 gr. 15 min. 3p buiten dezelve geraakt zijnde/ steevenden een mjl buiten dien 52 mjl Z. tot 3 gr. N. breete/ doe nog 24 mjl Z. O. ten O. tot op 2 gr. N. breete altoos 1 a 1 1/2 mjl beweesten de Eplanden blyvende/ en doe de Z. W. Wind kypgende/ steevenden op 1 gr. 15 min. N. breete Oost aan/ tot dat 3p door dezelve weder beoosten dien kwamen/ en haar reys naar Ceylon vervolgden/ en hadden in deze laatste passagie ruymte genoeg.

De vierde passagie is die van het Schip Aardenburg N. 1676. van de Caap na Ceylon gedestineert/ dit Schip verbiel den 6 Mey op 41 min. N. breete aan de Westzijde der Maldives, en wierd door de Stroom in dezelve gesleept/ zoo dat 3p mer de Westelphje Wind genoodzaakt waaren om door dezelve heen te steeven/ 3p vonden een Canaal op 2 gr. N. breete/ het welke 3p N. O. en Z. W. ter lengte van 9 a 10 mylen en breete van 5 mylen gestrekt vonden/ dog zonder grond en alle de Eplanden laag met Klapus en andere Boomen bezet/ alle op droogen steden en platen gelegen/ 3p dit gepasseert zijnde verhoorden hun reys.

Dit zijn de passagien die ons 3p booggekomen/ dog die niet dan by nood zoude konnen werden gebruikt/ wy zullen nu alleen nog aantekenen de plaats van eenige Eplanden/ die by de Maldives behooren/ of die wat verder daar af gelegen zijn/ en die nu door ons eerst volgens de onderbinding in de Kaarten zijn gelegd/ waar omtrent het eerste boogkomt.

Cubile.

Het Epland Cubele, om dat het weinig gezien word

t welk door de Officieren van het Hollands Comp. Schip 3 Elizabeth in 't Jaar 1728. van Batavia naar Ceylon gedestineert op den 28. September is ontdekt/ 3p zagen het 's mozzgens ten 10 uren/ in het Z. W. ten W. 7 a 8 mylen van hen/ en hadde op de middag de bevonde N. breete 9 gr. 19 min. 3p steevenden van het zelve nog 84 mjl O. N. eer 3p de Mallabaarsche kust zagen/ waar door 3p 30 aan de breete als verheid bemerkten dat dit het gemelde Epland geweest is: de Eplandjes P. dos Banos aan de N. W. hoek van de Z. Maldives tusschen 7 gr. 50 min. en 6 gr. 19 min. N. breete gelegen/ 3p op het Schip Kronenburg gezien/ dit Schip van de Caap na Ceylon gedestineert/ verbiel op 6 gr. 23 min. den 22 Mey 1676, aan de Oostzijde der Maldives by gemelde Eplanden/ men vond die alle drie op een lange Zandplaat N. N. O. een Z. Z. W. ter lengte van 10 a 11 mjl gestrekt/ en zag eenige Daartuigen/ ineen kil binnen deze plaat/ 30 dat dezelve bewoond 3p.

Men zag de volgende dag op de bevonde N. breete van 6 gr. 9 min. het middelste Eplandje in het W. en de Eplandjes van de Maldives 5 a 6 mylen in 't O. Men kon ook over de plaat daar de 3 Eplandjes op lagen/ de Zee aan de andere zijde zien/ zoo dat de breete van deze droogte niet boven de 1 a 1 1/2 mjl bevonden wierd/ men passeerde gelukkig deze passagie en kwam op Ceylon.

Beoosten de Maldives onder de middelstyn/ en op 104 gr. lengte op de nieuwe kaart/ word gevonden het Epland Oura, het welk men meest geloofte daar niet te 3p/ dog het zelve is driewerf gezien/ het eerst door Christoffel Frik kius, welke daar aan de Wal geweest is/ op een reys van Batavia na Suratte, om een Persoon om gepleegde misdaad daar aan de Wal te zetten/ en by deszelfs wederkomst weder daar aan geweest om na gemelde Persoon te zien/ dog die niet gevonden wierd.

Ten tweede is het ontdekt door een Hollands Schip van Pulo Gale komende/ en wierd bevonden aan deszelfs Z. hoek laag en vlak/ met wit Strand aan de Westzijde/ dog aan de Noordkant wat heubelig te zijn/ dog mits een opkomende Onweersbui moest de Schuit die daar na toe gezonden wierd te rugge keeren. 3p gisten het Zuid en Noord 5 a 6 mylen lang te zijn/ en hadde 1 1/2 mjl van 't zelve geen grond.

Taastelph is het gezien in 't Jaar 1748. den 1 July van de Officieren op het Schip de Naarstigheid, op de N. breete van 11 min. 5 mylen van hen in 't W. Z. W. 3p meenden dit een der Maldivische Eplanden te 3p/ dog toen 3p den 13 July by de Nicobares Eplanden te land kwamen/ schoon 3p vast stelden by Ceylon te zijn/ bleek hier uit dat het de Oura geweest is.

Het Epland Polverera op 91 gr. Z. breete is gezien op het Hollands Schip Ganzenhoef 1702. van Batavia na Ceylon gedestineert/ het lag op de gegiste N. breete van 8 gr. 53 min. in 't Z. W. 9 a 10 mjl. de Eplanden dos Alchagos 3p gezien door de Zeelieden/ op het Schip de Ham van Caap de goede Hoop na Ceylon gedestineert/ 3p ontdekte den 7 September N. 1708. op 5 gr. 40 min. Z. breete/ hoer na de middag in 't N. 11 mjl van hen/ zijnde 3 lage Eplandjes ronsom in de branding en Oost en West van elkander gelegen/ en met een zagen 3p de klippen onder hen/ op 5 vadem/ 3p steevenden terstond W. en weer N. W. en kregen 's avonds een ander of derde Epland in 't gezigt/ en verders nog een in het N. W. steevende doen W. N. W. en beliepen daar meede des nagts een ander of vierde Epland in 't W. ten Z. passeerde de diepte van 40 tot 17 vadem klipgrond/ waar op 3p terstond ankerden.

De volgende dag bevonden 3p zig in een kring van Eplanden/ hadden het Z. Oostelphste Epland Z. ten O. 1 O. en de andere tusschen het O. en N. en W. en Z. W. 2 mjl van hen/ 3p zagen 3 openingen in 't N. N. O. en bevonden de Z. breete 5 gr. 5 min. en de Coers zedert de booggaande middag door elkanderen N. W. ten W. 11 mjl/ 3p bleven dien dag in de Eplanden geankert/ en zогten naar een booggang om daar uit te komen/ welke 3p vonden/ gaande de volgende dag 't Zepl/ en steevende tusschen het N. O. ten N. en het N. langs het noordelphste Eplandje over 23 tot 7 vadem klip en verdere grond af/ en vervolgden haar reys.

De Eplanden P. dos Banhos, bezuiden de bovengemelde P. dos geleegen/ 3p laast gezien by de Zeelieden op het Schip Kerk- wyk 1747. van Caap de goede Hoop na Ceylon gedestineert/ 3p hadden den 14 April 's middags de breete van 6 gr. 46 min. geobserveert/ en ontdekten tegen den Avond een laag Eplandje in het W. 4 a 4 1/2 mjl van zig/ en zagen met een de klippen op 10 vadem onder hen.

3p hielden terstond om de N. O. en lepen met de volgende dag weder om de Z. W. zagen doen in de boogmiddag het

P. dos
Banhos

Ouro.

Pulo
Vereira.

As Cha-
gas.

P. dos
Banhos.

het gemelde Eplandje van Steng in het W. Z. W. / hadden het op de middag Z. W. ten W. 5¹ mjl van hen / op de bonde bzeete van 6 graden 24 minuten. Zp stebenden om de Zupd / en bevonden de miswyzing van 2 graden N. Westring / tegen den avond wierden zp een Eplandje als een klip gewaar in 't N. W. ten W. / en passeerden over ongelphie klippige Gzonden over en weer tot de volgende dag / zagen doen weder een Epland in 't N. W. ten W. / en tegen de middag nog 2 Eplanden in 't N. W. / op de middag observeerde zp de bzeete van 5 grad. 57 min. / hadden toen het noozdelphste Epland W. 1¹ N. / het middelste W. en het zupdelphste W. ten Z. 5 mjen van hun / alle zeer laag en zandig / zp kwamen hier ten anker op 19 badem / om met de Schuit na dieper water te zoeken / wyl zp gedurig op ondiepe steden aankiepen. Den 5 ligte zp het anker / en stebende N. W. / N. N. W. en W. N. W. van 20 tot 7 badem / en waren toen grond af / pylden vooz het laast het noozdelphste Epland Z. 1¹ O. 5 a 6 mjl / en hadden de bonde zupder bzeete 5 grad. 28 min.

Van de verdere Eylanden in de Indische Zee.

I. de Grecia. B. Westen deze Eilanden op 7¹ graed zupder bzeete bind men het Eplandje J. de Gracia, waar van een Riff affstekt. En op 10 a 10¹ graed zupder bzeete Zuiden van het bovengemelde legt het Eplandje Roquepiz, bepde deze Eplanden zyn in de Vloot van de Engelsche Admiraal Lancaster gezien / als meede dooz de Officiers in de Vloot van de Hollandse Admiraal Wolphert Harmens, het eerst gemelde vertoonde zig zwart en heubelig / en het laaste laag en met boomen bezoot / bepde klein / dog hadden geen grond / wexhalven by tpsd daar na moet worden uitgezien.

Saya de Maiba. Westen deze Eplandjes legt de dzoogten / Saya de Malha genaamt / wiens Noozd-ende op 11 grad. 40 min. zupder te bzeete dooz een Engels Kapitein gezien is. Hw kwamen uit den Westen daar aan / en vond 15 badem en 8 badem klip-grond / hw wende daar van af / en had ten eerste 85 badem en verders geen grond / lag toen weder na de dzoogten / en kreeg terstond weder 15 a 10 badem / zoo dat hier uit blykt / dat dezelve zeer steil en gevaarlyk is / men zegt dat het zuid-ende van die plaat dzoog is.

Garajos. Bezuiden deze dzoogte bind men nog veele andere / en by dezelve een Epland / onder den naam van Garajos, dog men heeft van het een nog 't ander berigt / als dat de Portugeezen dezelve in de Caarten hebben geplaatst / en derhalven gemyd moeten worden. Dit weet men zeker / als dat daar omtrent ondieptens zyn / alzo de Vloot van Wolphert Harmensz en andere / daarop zyn geweest / dog geen land hebben gezien / zp waren op de zuider bzeete van 15¹ graad / op welke bzeete deze dzoogten in de kaart geplaatst zyn.

St. Brandaon. Bezuiden deze dzoogten bind men het gevaarlyk Epland St. Brandaon, buiten 't welk zeer veele klippigen by den andere / dog boven water zyn gelegen / in welk een Engels Kapitein by nacht gesteevend / zeer veel moepte had eer hy daar uit raakte / men heeft de gedaante van haar legging / zoo als dooz hy in is berigt / in dit Boek geplaatst / daar zp konnen worden nagezien.

Diego Rodriguez. Bezuiden het Epland St. Brandaon legt het Epland Diego Rodrigues, dat by hoog / dog merde zeer buil / en dooz een klippig Riff omringt is / zonder eenige ankerzonden buiten het zelve: de Zeelieden van de Vloot onder de Admiraal Wolphert Harmensz, vonden een passagie dooz dit Riff aan de Noozdkant van 't epland / en tussen het Riff en 't epland / de diepte van 25 tot 12 badem goede gonden / dog zp meldden niet hoe bzeet en diep deze passagie was / en of men met een Schip die zou konnen passeeren / om aan dit Epland een reede te maken / zp vonden aan land groente tot verberfing / dog weinig water / het welk dan tot nader onderzoek overblyft.

Mauritius. 70 a 75 mjen west / op 20 graden zupder bzeete / legt het Epland Mauritius, eertyds behoord hebbende aan de Nederlandersche Oost-Indische Compagnie / dog dooz haar verlaten / en nu dooz de Fransche Comp. in bezit genomen / welke zig in de Z. O. en N. W. Havens hebben versterkt / en dit Epland als een verberfing-plaats dooz de Schepen / die van Indiën naar Europa keeren / hebben uitgekozen Wp zullen van de bzugetbaarheid van dit schoone Epland niets schryven / maar alleen de Zeekust en Havens bezien.

Het Epland Mauritius op de zupder bzeete 20 graden in het Oosten in 't gezigt loopende / komt men vooz de Z. O. hant / 300 genaamt / wyl dezelve aan de Z. O. hant van het

Epland gelegen is / dit is een schoone reede / dooz een Riff even onder water besloten / waar op de Zee bzeekt / en binnen het zelve zoo effen water maakt / als binnen een besloten bay. 't Gemelde Riff heeft een passagie om daar dooz naar binnen te zeilen / en is zeer gemakkelek te ontdekken aan drie kleine Eilandes / op de Noozdkant van dit Epland gelegen / en de 3 Gebroeders genaamt: men stebent N. ten W. en N. W. op dezelve aan / en boegt de Cours vorders digt by dezelve heen / mits dan mydende de bzeeding en het Riff / waar van de dzoogte dooz de berandering van het water zeer wel te onderscheyden is / dus stebent men binnen het zelve op de reede / en anker waar men wil / men kan tussen de wal en de reben ook zeilen / na het Oostergat / om daar uit te loopen.

Dit Oostergat van buiten willende inloopen / stuur men eerst op de zwarte klip / latende dezelve vooz aan stuur-boort leggen / deze klip is tamelyk hoog / dog niet heel zwart / en hier zynde is de Katjesberg W. ten Z. / en de gemelde klip N. W. en het gat open / daar men W. N. W. op aan stebend / niet mydende als het Riff / dat daar / gelyk boven gezegt is / aan het wit water wel te onderscheyden is / want op de diepte is het blaauw / men anker hier waar men wil.

De tweede vooz naamste Haven is de N. W. Westerhaven, aan de Noozdwesthoek van het Epland gelegen / deze Bay is wel twee mjen wyl / dog aan de zuidhoek derzelve legt een steenrif / wel een half musketschoot van de wal / op het welk de Fransche een Battery hebben gesteld om de Haven te dekken: men kan in deze Bay inloopen / niets hebbende te myden dan het geen men ziet / en men legt hier altoos onder een oppertwal / wyl het Epland in de Z. O. passagewind gelegen is / dog men heeft op byzondere tyden van 't jaar hier zulke breefsele Ozeanen / dat die de Schepen / hoe zeer vooz de Zee beschut / somtyds op strand jagen.

Het Epland Domascarenhas is gelegen op de zuider bzeete van 21 graden / en de N. W. westerende miswyzing van 24¹ graad / dat zich / als men het in 't O. ten Z. en O. Z. O. van zich heeft / zeer hoog vertoonde / met een afgaande rug aan de zuidkant / in 't midden met een Tafelberg / die by wat hooger is als die van Cabo de Bona Esperance: men bevindt aan de Z. O. kant op 1 a 2 mjl van de wal geen grond / als meede zoo men de zuidhoek W. ten Z. / en de Noozdhoek O. ten N. en O. N. O. van zich peylt / na giffinge 1 mjl bukten de wal ook geen grond: hier dan wende ziet men in 't O. N. O. / na giffinge 3 mjl / een wit huis of een Fortresse staan / daar de Fransche woenen / en daar haar Schepen leggen / het land tusschen de N. W. en Z. O. hoek / strekt meest O. Z. O. en en W. N. W. / hier gaat ook meest altyd een harde stroom om den Zuid-westen.

Van het Epland Los Romeyros heeft men geen onderbinding / maar het Nachtegaals-Eyland en Dina en Maarsseveen zyn by onze Zeelieden gezien: men heeft onlangs op het Schip het Slot van Capelle, volgens getuigen van den Kapitein / de bzeeding van een dzoogte op 37 grad. 19 min. zuider bzeete / en volgens zyn giffing op 58 grad. lengte ontdek / dog wyl deswegens nog onder de Persoonen / die op dat Schip zyn geweest / disput is / of het zelve bzeeding was / zal dit by nader onderbinding berer blyken. Zekerder is de dzoogte dooz een Hollands Kapitein op 40 graden zuider bzeete / en volgens de giffing op 60 graden lengte / gelyk het water gezien / en die de strekking daar van heeft gepeylt: dezelve dzoogte is ook gezien op het Nacht Narris, als drie verschepte Zandplaten / zo dat de waarheid daar van zeker is.

Oostwaarts van deze Zanden bind men de Eplanden St. Paulo en Amsterdam, 400 mjen van de naaste kusten / en dus in 't hart der Zee gelegen / dezelve zyn bezogt dooz Schipper Willem de Vlaming, welke aan beyde heeft ten anker gelegen / en wyl deze Eplanden vooz of na die tyd niet meer zyn bezogt / zullen wy het Aittrekfel van het Dag-register dier Reize den Lezer mededeelen.

Bericht van de Eylanden St. Paulo en Amsterdam.

's Middags den 28 November, de zupder bzeete 38 grad. 30 min. en de lengte 92 grad. 54 min. bevonden hebbende / zagen met Zons ondergang het Epland St. Paulo in 't Z. O. ten O. 4¹ mjl / lagen des nagts redypden / en stuurde 'smorgens na de wal / en het Epland tot op twee kanonschoten genadert zynde / wierpen vooz het eerst grond op 32 badem zwart zand / als nat bushuid / hadde doen de Oosthoek Z. W. ten Z. / kwamen vervolgens ten anker op

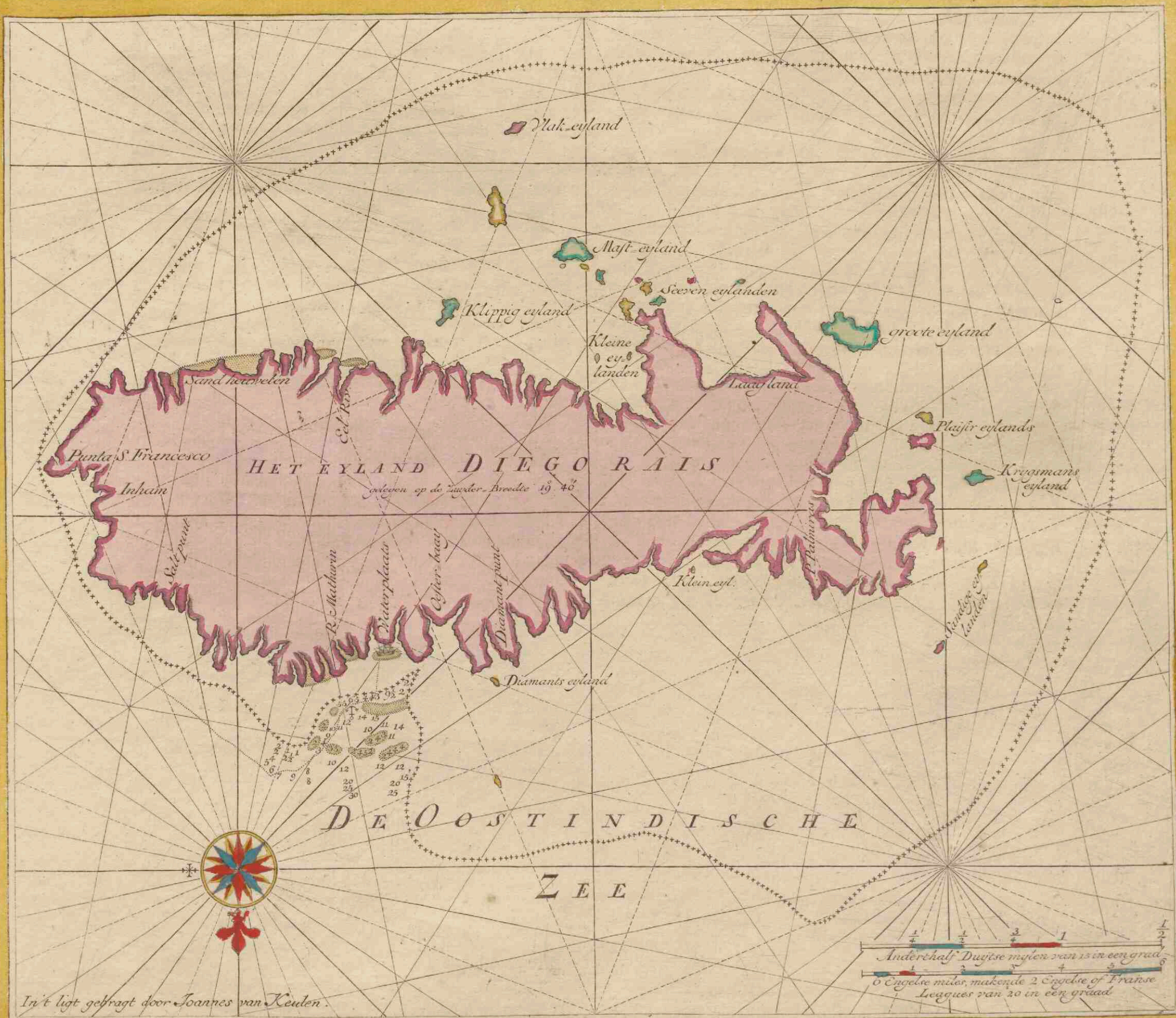
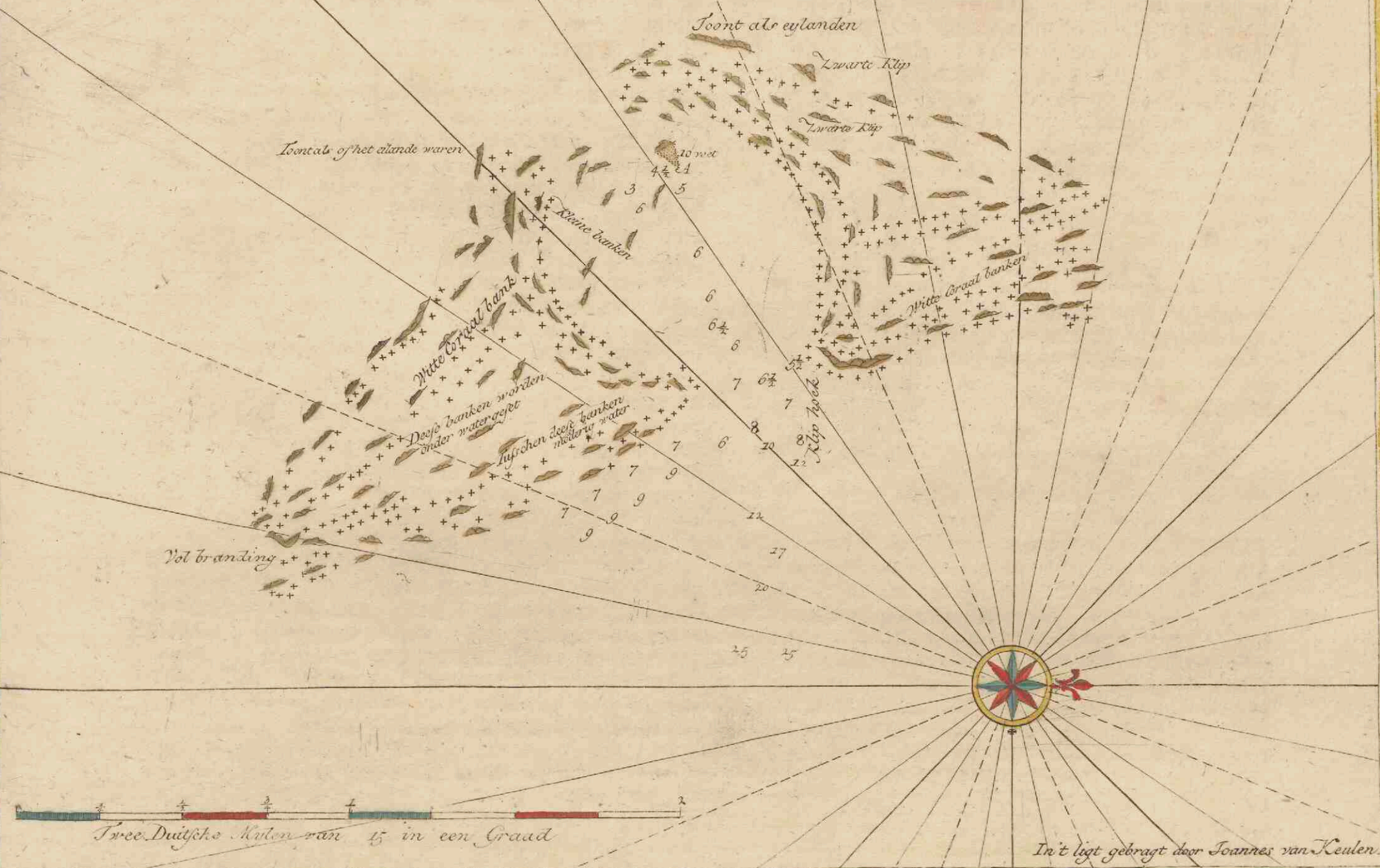
Domascarenhas.

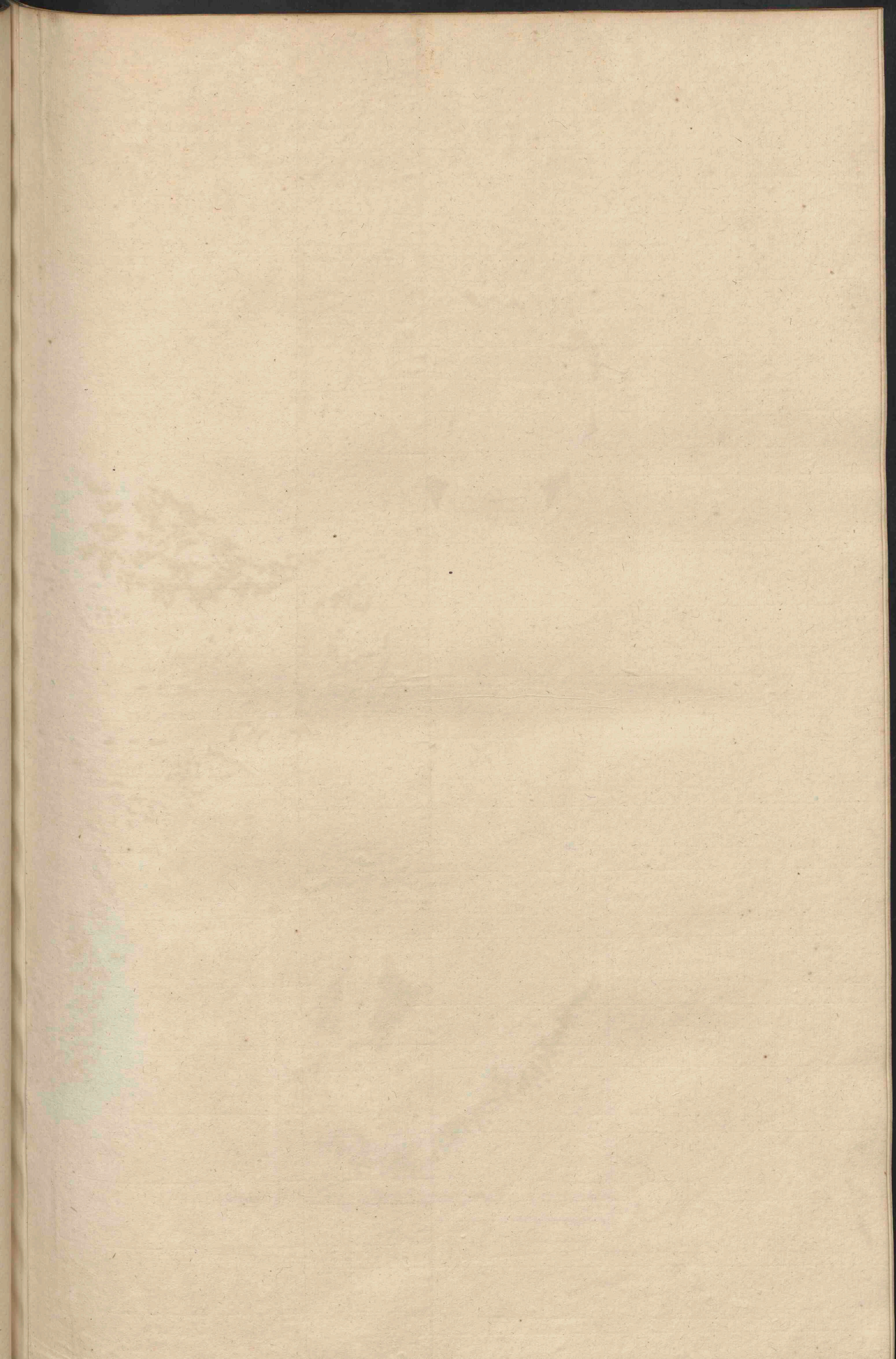
Os Ro-meiros dos Cas-tellanos

S. Paulo en Amsterdam

De gevaarlike Klippen van S. Brandão, op 16° 38' Zuyder-Breedte en
Langte van Rico de Teneriffa, 78° 30'.

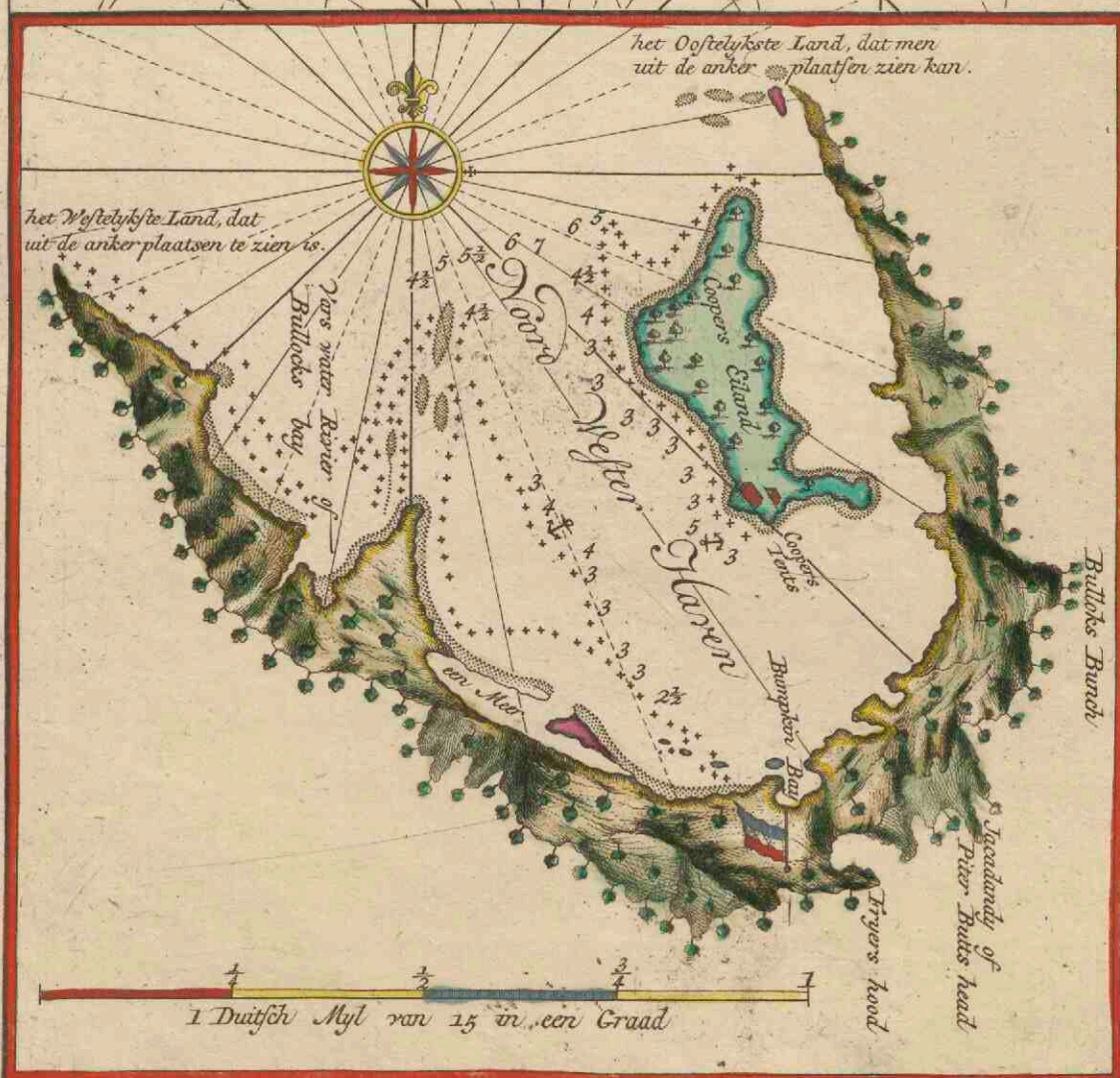
A irde plaats, alwaar een Engels Capiteyn, die deede ontdekking gedaen heeft, heeft vast geseeten,
en syn Schip haast verloren hebben.

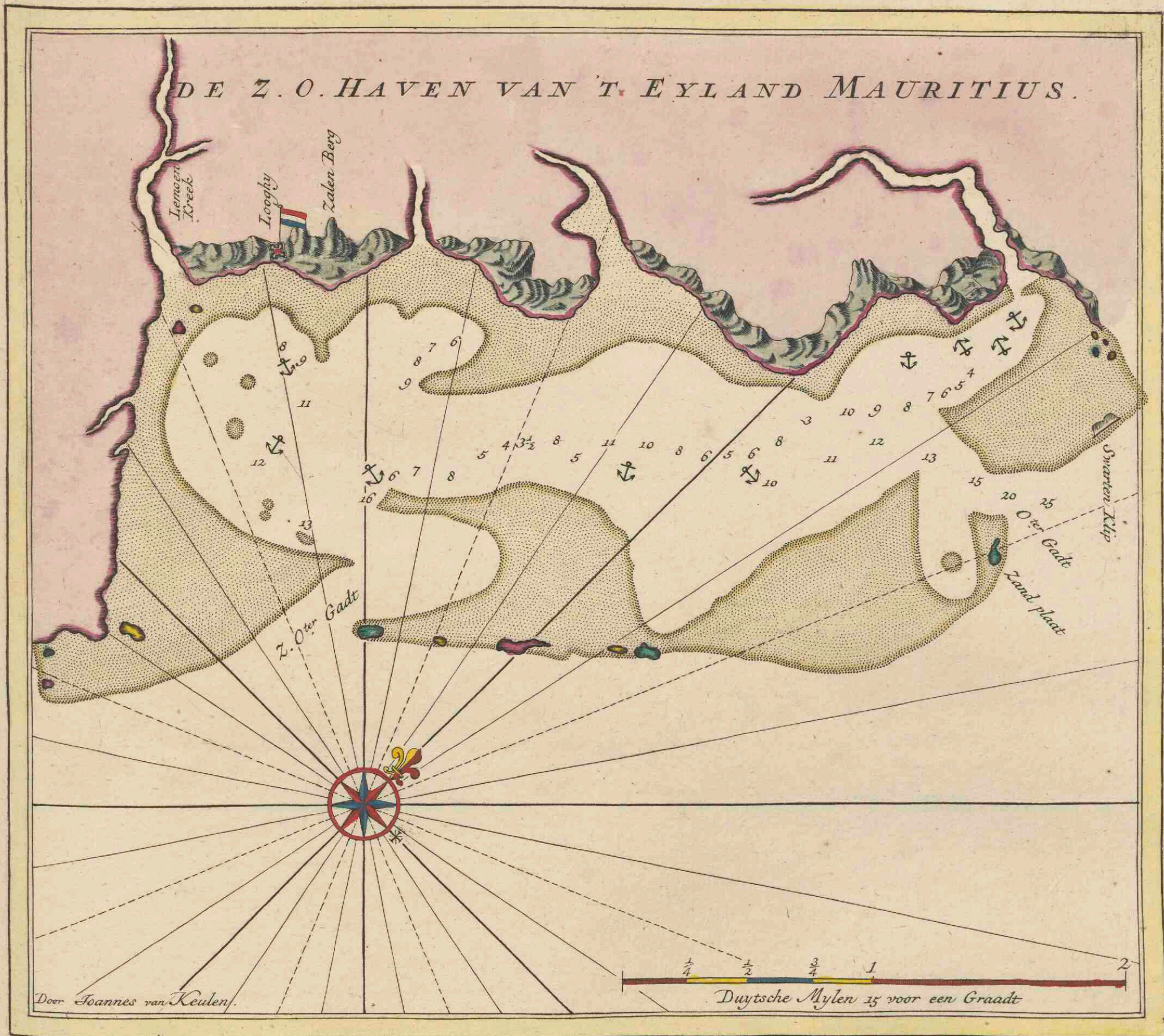

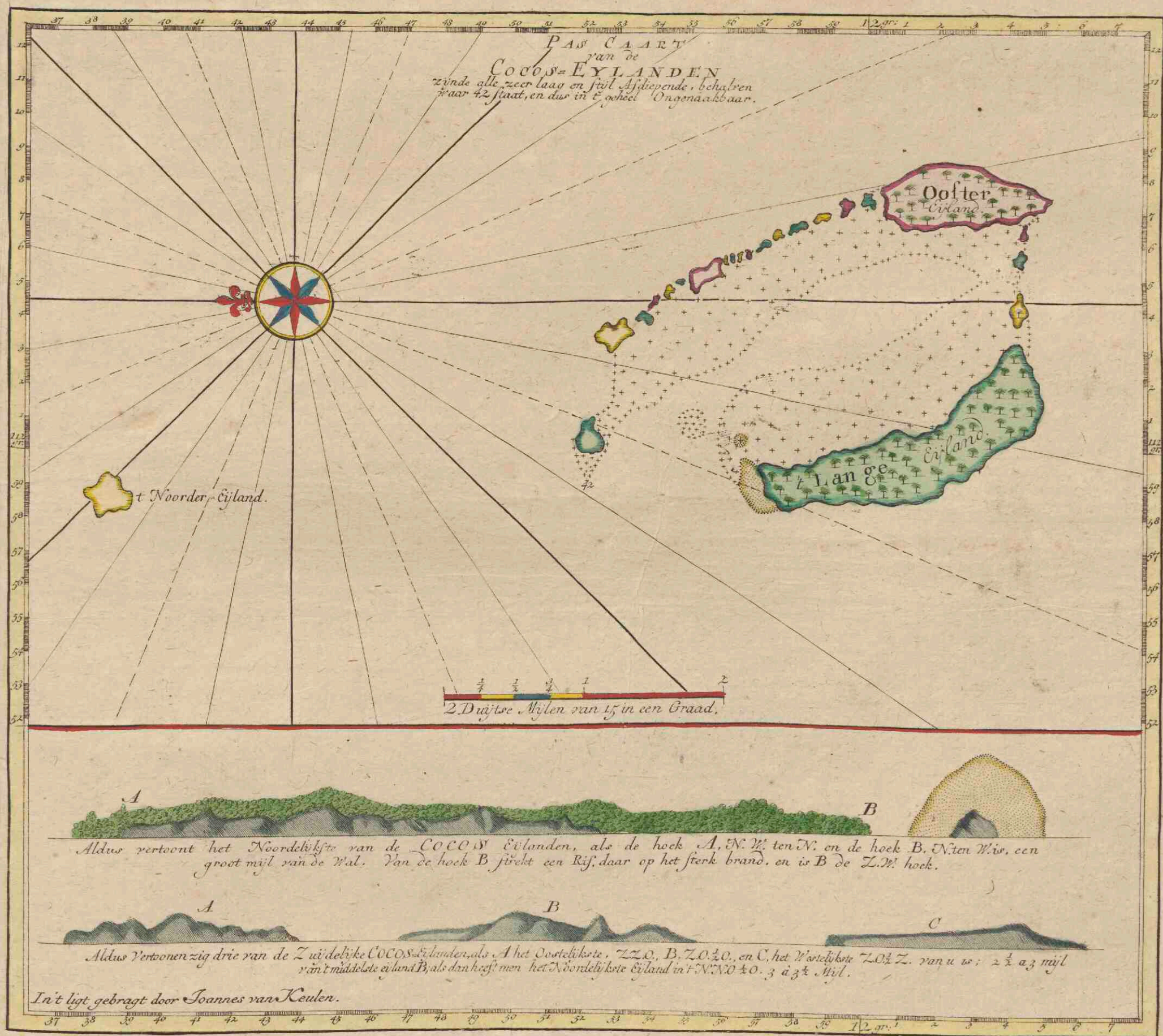

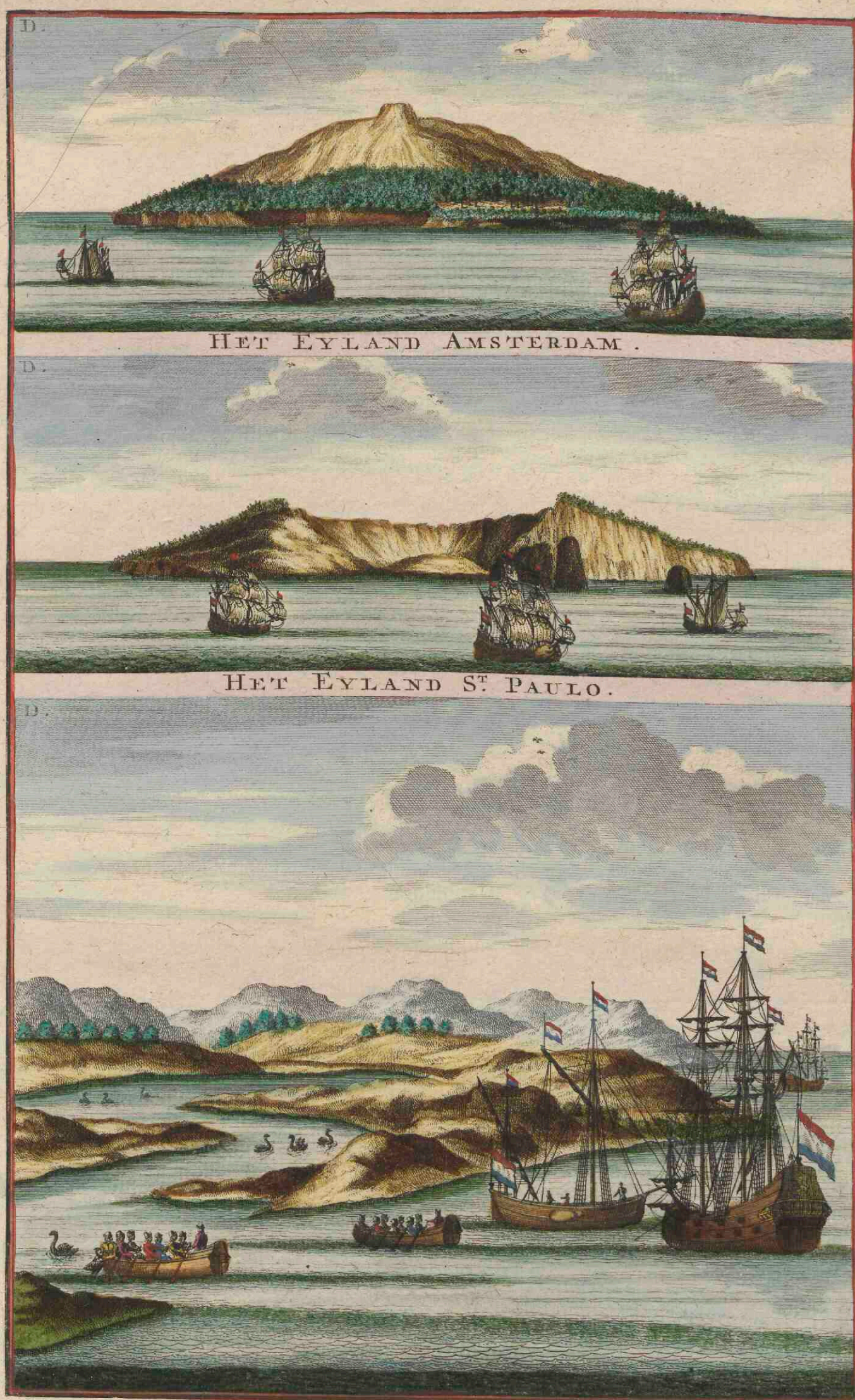
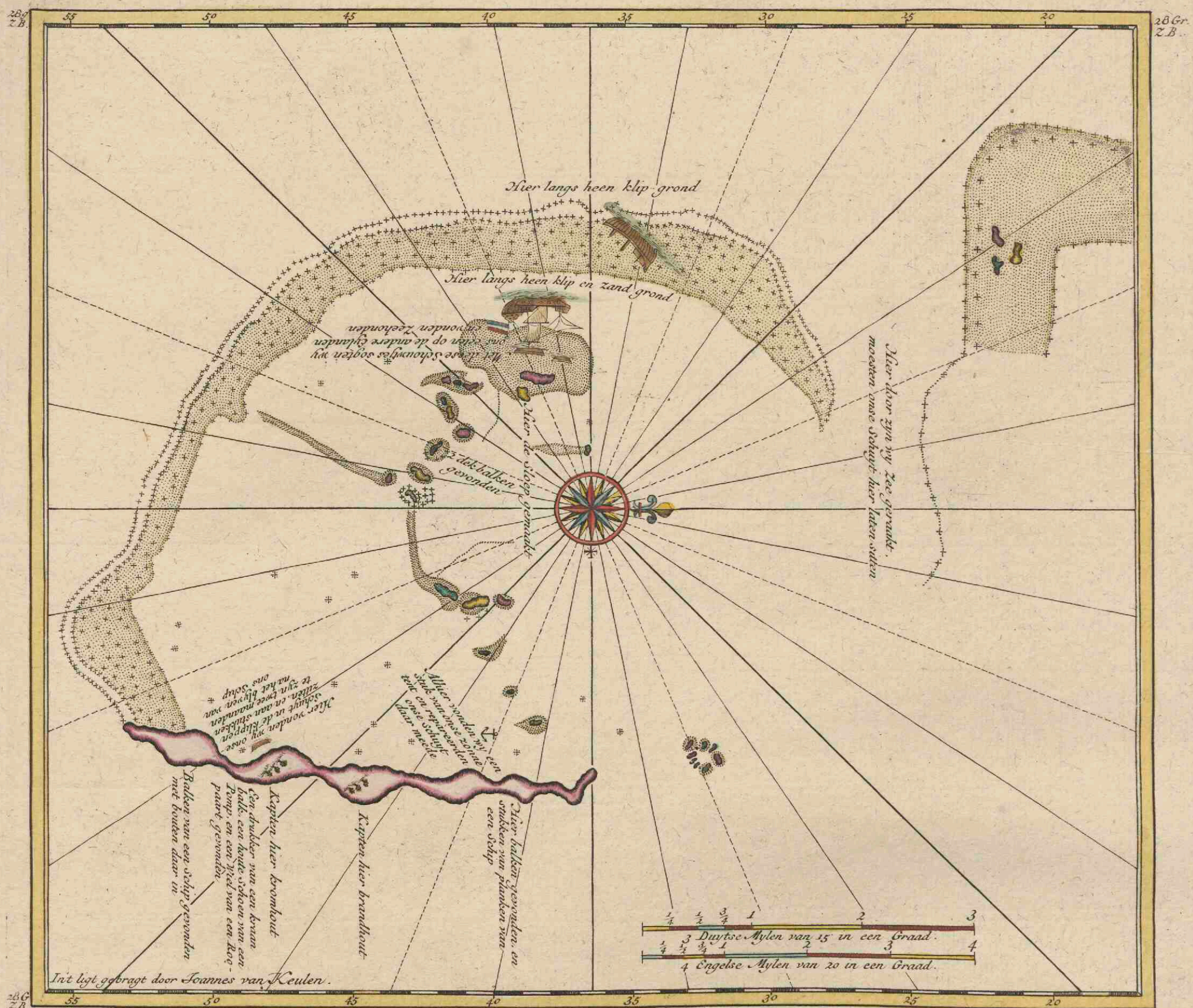
Paskaart
van t'Eyland
MAURITIUS,
gelegen
in de Oostindische Zee
begrooten het Eyland
Madagascar
te Amsterdam by
IOANNES VAN KEULEN
Zes-Buch-on-Kaart Verkeper op de
boek van de Maanen bris
steeg

de Noord

Swarthe Swaane drift op het Eyland Rottenest.

op 23 badem syn swart Zand / hadde op dato de geestige breete 38 gr. 39 min. en de lengte 93 gr. 54 min. zonden de Schuiten na de Wal / die een brabe plakre vonden / die vol Zeeleuuen en Zeevohben lag / waar van wy veele dood moesten slaan / een wy voer aan Land vonden zette / ge- raakte bod aan 't Dissen / en vingen in 't loze een groote Zode / zo dat de Sloep vol was / zonde de grond tot aan de Wal toe zeer schoon.

's Moorgens den 30 dito / gingen wy na de wal om het Land te ontdekken / vonden geen grante op het zelve als deels Helin of Ater / 8 a 9 voeten na aan malander staan / de / klommen op een Berg / vonden daar goed vers water / dog dat niet kleine Daartjes en veel moette om laag zoude moeten gebrage worden. Vonden het geheele Epland over zien / vonden het rondom zeer stpl dog overal schoon / en geen plaats om te ankeren of aan te komen als daar wy lagen / daar het zo goed leggen is / als aan de Caab, zon- der eenige dyping. Vonden ook een Binnen-water daar wy veel kleine Dissen in vongert / en by het zelve de grond zeer heet / daar het water kokend uit de grond borrelde / alwaar wy in de Kusten die wy maakten / waar in dat heete wa- ter op borrelde / de Dissen vonden en natigden.

* Eyl.
Amster-
dam.

's Avonds gingen wy onder zeil na het Epland Amster- dam, en 's moorgens na 12 myl Noorden te hebben gezet / vonden wy ons by het zelve / zonden de Boekter en 't Gal- joet aan de Noordzijde / en wy hielden aan de Zuid- zijde / zonden ook de Schuit om te loden / vonden een Canonshoet van de wal een plek daar 16 vad. goed swart Zand was daar wy op ankerde. Hoorde vervolgens dat de Boekter geen ankergrond aan de Noordzijde had gevon- den / en dat daar alles klippig was / en zwaare rolling der Zee / dog dat zy een afloop van water op het Strand had gezien. Wy zonden de Schuit na de wal / welke weer gear- riveert zijnde / hoorde dat veel Boschagte op de wal wierd ge- vonden / als mede zeer veel Zeevohben. 't Gebouwe was zwaar en wel ter dikte van een mans middel / digt aan el- lander / zy vonden ook groente als wilde Seldery die goed was te eten / en zo veel Dis / dat 'er Scheepslading te vangen was / maar geen water als boven gemeld aan de Noordzijde / dat van het Sebergte affloze / dog dat mits de rolling der Zee en schorre Strand niet om te halen was. De Dissen hadde de gedaante als Braasfen en groote Ca- beljauw / en vonden ook groote Kreessen.

* Eyl.
Rotten-
neft.

Men vond hier geen teken van eenige verongelukte Sche- pen / schoon wy het geheele Epland langs de strand om- voerde / en wyl hier niet meer te verrichten was / rest- teerde wy den 6 dezer te verrekken / na dat wy hier als op St. Paulo een teken van onze Landing hadde gesteld / en steevende naar het Land van de Kondragt, van 't welke wy de 28 December de grond ontdekte op 65 badem Zand / en de volgende dag de kust zagen op de diepte van 30 badem / bevonden ons by het Epland het Rottenneft, leggende in 't Z. O. op 32 gr. Zuidde breete / steevende naar het zelve over 30 tot 10 badem Zand grond daar wy ankerde. De volgende dag zonden wy de Schuit naar de wal / vonden daar schoon welriekend Gebouwe als Rozebomen / zagen verschepte Duuren op de vaste kust branden / dog geen In- woonders / schoon wy de rook van veel Duuren / land- waarts in zagen opgaan.

Tot dus verre hebben wy het dagregister gebolgt / soz- delende buiten ons bestek / om haar verder bedryf op deze plaats te melden / maar alleen te berichten / dat zy van hier langs de kust steevende / die niet hoog / maar stpl / dor / zan-

dig en klippig is / dat zy goede Ankergrond langs bezelve vonden / maar niets ontdekten van de droogtens de Tortel Doff, nog van Houtmans Abrolhos, 't Zeevaarts van haar gelegen / zo dat bezelve een goede distantie van de wal moe- ten gelegen zyn.

Deze Houtmans Abrolhos leggen tusschen de 28 en 29 gr. Hout- man's A- brolhos. Zuidde breete / en is dezelve daar het Schip Batavia 1628 / en het Schip Zeewyk 1727 op is verongelukt / de Scheepelingen van de laatste bodem bevonden die te bestaan in 10 a 12 zandige Eilandjes alle door heiden in 't rond aan elander gehecht / gelgk in een nedens gevoegd Caarte kan gezien worden / deze droogte legt wel na gissing 8 a 9 mylen van de vaste kust die van hun niet vonden ontdekt worden. Binnen deze kring van Eilandjes is het weder ruim en diep / zy vonden op het Oostelphste Eiland in 't Z. O. 4 myl van hen gelegen / ook stukken van verongelukte Schepen / en een wegnig Kreupelbosch / maar geen vers water dan in de kuilen / die door haar wierden gegraven. Gemelde Zeevohben tinnerde van hun gebroken Schip een Daartje / waar mede zy op Batavia arriveerden.

Om deze gevaarlike plaats te ryden / moet de kust niet biden de 26 a 26 1/2 graad Zuidde breete worden aan- gelopen / maar in de tyd wanneer de Schepen het Epland Java in de Oost Mousson moeten zoeken / ontrent Dirk Har- togs Gede worden aangedaan / daar bezelve zuiver is / en genoeg kan worden aangelood. Deze Gede is van geen gebruik / schoon bezelve zeer rustig en goed en wel in te lopen is / om dat hier niets te halen valt / wyl het Land zeer zan- dig en dor / zonder water en Inwoonders is.

Trials
Rudfen.

A. Westwaarts van deze Gede leggen de Klippen de Trials Rudfen genaamt / die meest boden water zyn / de- zelve zyn op het Schip het Vaderland Getrouw gezien en afgetekend / en op 20 1/2 graad breete bevonden op de diepte van 57 a 65 bad. syn wazig Zand / zy hadden doe bezelve in 't Z. N. O. 2 mylen van hen.

De Co-
cos Ey-
landen.

A. W. van deze Klippen leggen de Cocos Eilanden alle laag en Boschagtig / en door een Gif aan elander gehecht / waar binnen het diep scheen te zyn / men vind op bezelve veel Cocos Bomen / dog geen Menschen / zo dat het schijnt dat de natuur deze Boomen heeft voortgebragt / hoewel het geen wilde vrucht is.

Oostwaarts van deze Eilanden legt het Eiland Mony, Mony. het zelve is redelgh hoog en rondom 30 stpl / dat naauwlyks aan de wal te komen is / gelgh door Willem de Vlaming is geohserveert / dit Eiland word als de Cocos Eilanden / dik- wils ontmoet.

Noordwaards van dit Eiland gist men te leggen het Eij. Selam. land Selam, men twyfeld of het zelve wel in de Wereld is / wyl het meer zoude ontdekt worden om dat het zo naby de hoek van 't Eiland Java gelegen is / en de uitkomende en ook wel 't huisnarende Schepen / dien weg dikwils passeren / men heeft maar een getuigenis van een Zeeus uitkomend Schip / die het zelve meende gezien te hebben by buigig weer / zijnde dit alles wat ooyt daar van berigt is. Dit zyn alle de Eilanden in de Indische Zee / (buiten de geene die langs Somatre, en in de Golf van Bengalen leg- gen) / waar van men eenige berichten heeft / alle de overige moet men op de getuigenis van die geene die bezelve vooz- heen in de haarten hebben geplaatst aannemen / en wyl wy dus niet meerder daar van te zeggen hebben / zullen wy wederkeren daar wy gebleken zyn / en tot de beschrybing van het Epland Ceylon, en de vaste kust van Indie over- gaan.

D E NIEUWE LIGTENDE ZEE-FAKKEL, HET TWEEDE BOEK.

Inhoudende

De Beschryving van de Zeekusten van het Eyland *Ceylon*, de Kusten *Cormandel*, *Orixa*, *Bengale*, *Arrakan*, *Pegu*, en van daar tot aan de Stad *Malakke*, als mede de Eylanden in de Golf van *Bengale*, en verders de wyze om gemelde kusten te bezeylen.

Eerste Vertooning

Van de Kusten van het Eylandt Ceylon.

Mannaar.

M het voorgeaende Boek / de vaert van Caab Commoryn naer Ceylon gemeld hebbende / zullen we nu overgaen ter beschryving der Zeekusten van dat Eiland / en beginnen met het Eiland Mannaar, wiens Zuidhoek leid op 8 gr. 57. min. N. breete / wordende verkenndt aen eenige Bosschen Cocos boomen / beweesten de Rivier geplant / die aen haar uitwatering 13 a 14 voet water heeft. Een Schip dat wat diep gaet moet maer een halve duitsje wijl of wel drie quart beweesten het Riff ankeren. Langs het Eiland Mannaar een Canon schoot van Land vind men 20 a 21 voet diep. Dit Eiland legt met een rif aen de kust Madure geheet / Adams Brug genaemt / daer eenige hilsen door kleine vaartuigen in zyn / dog worden zelden gebruikt / maer enkel de passagie by Mannaar, om dat zo 't diepst is. Tegens deesen doortogt over / leid een Riff N. W. en Z. O. met Aripou, wiens Z. hoek van de doortogt van Manare omtrent Z. W. ten Z. 3 duitsje mylen afleid / en de Noordhoek W. Z. W. 3 duitsje mylen daer af / dit Riff zijn gebrooken klippen / daer tusschen verscheppen gaeten of hilsen zyn / dog maer door de Schuyten der Inlanders gebrooken zyn / en zulks dog maer by stilten / want de windt uyt den Zuiden wat opwakkerende / brandt het daer overal / diehalven moet men de noordhoek daer van omtrent Z. O. 2 mylen van zig af laeten leggen / als dan kan men met klippen Ladingen ombeschrymt naer het diep van Manare of waer men elders heen wil / vaeren. binnē het Riff naer het nauw toe droogt 't op tot 13 a 14. voet.

Aripou.

Van Mannaar tot het Doop Aripou is de weg 3 duitsje mylen Z. Z. O. / of de kust tusschen beiden maekt een inbocht. Aripou wordt verkenndt aen een doop en een klippe Rerk / van dewelke N. W. ten W. omtrent 1 duitsje myl daer van af men een klip vind vind van 8, 9 a 10 voet / dus dat de Schuyten der Inlanders daer over konnen / in het regten Canael zyn 14, 15 a 16 voet / derhalven van Mannaar naer Aripou willende / moet men deese diepten houden en nog Landeliker nog meer zeewaerts aenloopen.

De klippe Barken of dito Vaertuigen / die uyt den zuiden komende naer Mannaar willen / moeten / wanneer zo W. een weintje Noordeliker van de hoek van Caradive zyn / op 2 duitsje mylen afstand van het Land op 18 a 20 vadem vadem strenggrond blyben / en dan N. N. O. en N. O. ten N. sturen / tot dat zo de Rerk van Aripou in 't Ooste van zig hebben. Wanneer zo dan op deesen cours 4 a 5 vadem sullen gekreegen hebben / zullen zo het Riff zien blyden / en de klip te Landwaerts van het Riff: van daer af zullen zo cours setten om de bovengenoemde grond van 14

a 15 voet te houden te Landwaerts van de klip af.

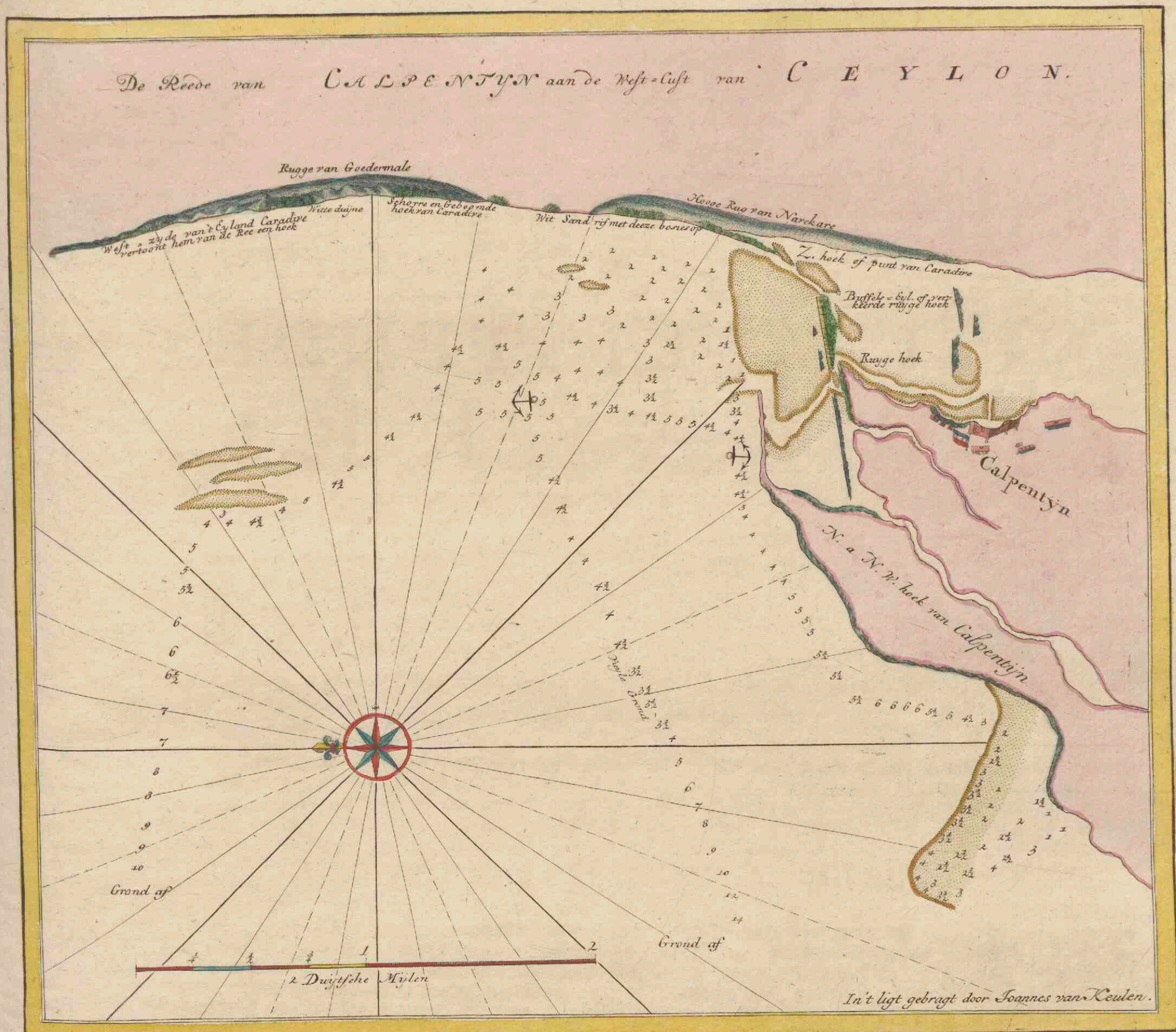
Maar zoo men uyt den Zuiden komende met groote Scheepen naer Mannaar wil / moet men als men 1 duitsje mylen beoosten de hoek Caradive op de voer verhaalde grond is N. waerts aangaan / tot dat men de branding van het rif ziet / en als dan omtrent 2 duitsje mylen om de W. afwyken om het zelve te myden / daar van af zal men in het N. O. het Eyland Mannaar getwaer worden / en daar op aansturende / zo na daar by loopen als het Schip zulks veelen kan / gedurig het loot gebrooken en stipt de waert houdende: in dit vaarwater valt men dikwils van 20 a 25 vadem eens klaps op 2 a 3 vadem / welke schielijke verandering of van het Land of het rif is. Maar aan de Landkant dit bespeurende hoeft men niet te schrikken want zo haast men 7 a 8 vadem berpāt vind men reedelyk geregeld dieptens allengskens opdrogende tot 5 vadem zandgrond na Land toe. Zo men het rif het naast 8 vadem werpt Steen en grof Zand / moet men daar van afhouden.

Van Aripou tot het Eyland Caradive zyn 5 a 6 duitsje mylen (1) Z. W. ten W. / het Eyland is 1 duitsje mylen Cardive lang / heel hoekig en ongeregeld van Figuren. De zuidhoek leid op 8 graden 26 min. / zynde een spien en roodagtige berg / meest als een gedaante van een kegel / 3 mylen daar van in Zee is 8 a 9 vadem steengrond. By klaar weer kan men uyt den Westen komende 3 a 4 duitsje mylen in Zee / op 15 a 20 vadem de grond zien / daar by komende / zyn de dieptens ongelijk / en men moet gestaedig met het loot daer by weesen: men hoeft niet onistelt te worden / zo men na eenigen vadem gepeelt te hebben voorts grond verliest / en dan weer onbooziens 8 a 9 vadem heeft; want omtrent 3 duitsje mylen van de kust / zo men die langs loopt / is de grondt zeer ongelijk / van 8 a 9 vadem tot aen omtrent 1 duitsje myl van het Eiland / alwaar men een bank ontmoet van 3 vadem steengrond / daer voorts zynde is sandgrond 5 vadem / Z. O. van dit Eiland is een baep maer 1 duitsje mylen af van Calpentyn en de Z. hoek van Cardive legt 1 duitsje myl van de Rivier van Calpentyn.

Van de Z. hoek van Caradive tot aan de Z. W. hoek van Calpentyn is de cours (2) Z. W. nauwelijks 3 duitsje mylen / alhier ziet men dezelfde ongelijke dieptens als bovendien: de 3 vadem bank / daer hier voer af is gesprooken / leyd een Musquet schoot van Land / en strekt zig boven Calpentyn. Omtrent 1 duitsje myl daer van af is een reeks klippen / daar aan het brand / deesen Z. W. hoek is kenbaar genoeg aan een dik bosch boomen diegelyken geen te binden is hier omtrent / maar wel aan het Oostland / alwaar men omtrent 100 Kokos boomen ziet / tusschen dewelken en dit bosch heel beneeden is een klip baaptje dat Navekare heet / 't welk dat voer de weste winden open is. De geen

1 Volgens de Kaart van M. Heer van Goens en de Nieuwe Kaart Z. Z. W.
2 Volgens de bovengemelde Kaarten Z. Z. W.

De Reede van CALPENTYN aan de West-kust van C E Y L O N.

geen die hier 't Anker wilde laten vallen zoude het zelve be-
liezen / wyl 't hier ober al vuil is; de Z. Westhoek van
Calpenty, en de kust daar bezuiden / als mede het Baapje
van Navekary, is wat dubieus beschreeven en ook niet wel
in de Caart gelegd. De gemelde Z. westhoek legt op 8 gr. 4 m.

Van de hoek van Calpenty na Chilau telt men 6 duptse
mylen. De Coers bukten om is Z. Z. W. bezupde de
Baap van Navekary, begint een reeks klippen en Coraal
banken / strekkende langs de kust tot 4 mylen benoorden
Chilau. Alhier strekt dezelve reeks klippen omtrent 4 mylen
in Zee / en kan op het Voot aangedaan worden / maar ver-
der van Landt is Sandt grond.

Chelau. De Gevier van Chilau word verkennt aan een Sandberg /
daar op eenige kleine Boontjes staan / en door een ronden
heuvel in het binnen Landt. Zo men uit den Zupden komt /
kan men de kust naby houden tot dwars voor de Gevier /
maar uit den Noorden komende / moet men 4 myl Zee-
waarts van de boogsepede klippen en Coraal gronden af-
houden / eer men het na de kust toe zet. De grond tus-
sen Calpenty en Chilau, is schoone Sandt grond / som-
tyds met een weinig Coraal / dog hoe nader by Calpenty
hoe vuilder. Chilau legt op 7 gr. 46 min. Noorder brete /
en men ziet op de Gede Adams Piek in 't Z. Z. O.

Mora- Van de rivier van Chilau tot Morabel of Mirabel, strekt
belle. de kust (1) Z. ten Westen / een weinig Westelyker / twee myl-
len; tusschen beyden is de grond als hier bozen / en de kust
kan aangelood worden. Morabel word gekent aan 2 a 3
Cypnen / wat binnen in het Land leggende / en wel gely-
kende na die van Navakari onder Calpenty / wanneer men
uit den Noorden komt zyn dit de eerste.

C. Van Morabel of Mirabel na Caymelle strekt de kust
melle. (2) Z. ten Westen op drie mylen / de rivier van Caymelle
maakt aldaar een uythoek daar op veel Boontjes boomen
staan / best te zien als men uit den Noorden komt. De grond
is overal goet en wel meest onder de kust.

Nigom- Van Caymelle tot Nigombo is de hoers (3) Z. ten Wes-
bo. ten 11 myl. Uit den Noorden komende schynt 'er
een inbogy te zyn. Dwars voor Caymelle zynde moet men
wat Zeewaards houden / wegens een reeks klippen tus-
sen hier en Nigombo; houdende het 11 duptze mylen van
de kust af op 7 a 8 badem / tot dat men Nigombo in het
Z. O. ten Zupden van zig heeft / daar door myd men
een klip / die N. N. W. van de Vlaggestok / of van de Noord-
hoek van het Fozt legt. Buiten beneeden aan deesen klip is
6 badem water en daar boven op 10 voet / uit den Zup-
den komende naar Nigombo toe / moet men het Fozt Z. O.
van zig brengen / en niet Noordelyker komen / en als
dan op het Fozt aanstauren tot aan de anker plaats
toe. Men kent Nigombo aan een hoek die van de kust
afstrekt / waar op een dik Bosch Cocos Boomen staat.
Van deze hoek wat Zeewaards strekt een klippige Gif af.
Voor Nigombo heeft men de Berg Adams Piek genaamt
Z. O. ten O.

Colom- Van de bukten hoek van Nigombo tot aan Colombo telt
bo. men omtrent 5 mylen (4) Z. ten Oosten en vind over al
goede grond / behalven dwars voor de Gevier Matuaal,
alwaar een klippige hoek een halve myl in Zee strekt.
Men moet op 10 a 12 badem blyven. Voor Colombo kan
men ankeren op 6 a 7 badem / de vlagge Stok in het Zup-
den / dog niet te naby het waaterpas wegens de klippen
die omtrent het zelve leggen: voor Colombo is Adams Piek
O. ten Z. 4 Z. en de N. breete 7 grad. 12 min.

De stad Colombo is een welbersterkte Hoofstplaats van
de Compagnie op Ceylon. De stede is niet anders dan een klei-
ne bogt / daar de Schepen onder het beschut van de zuid-
hoek leggen / dog met weinig voordeel. In de Oost Mousson
is het hier goed / dog in de West Mousson niet te houden /
wyl het dan een lager wal is / dog de kleine Daartuggen
konnen agter de bank die hier op de stede gevonden word /
eenigzints beschut leggen / maar de Schepen zyn genood-
zaakt na Pontacayl te stevenen / dat in de West Mousson
de Colombische Haven is.

Galkis- Van Colombo tot Galkisse is de weg 2 mylen Z. 4 O.
se. Het is een kleine ronde en opene Baag / Galkisse is te ken-
nen aan een rond Bergje daar de Zee tegen aan staat. De
Schepen houden het gemenelek een myl van Land op 13
badem Sandt grond.

Panetu- Van Galkisse tot Paneture is de Coers 3 mylen Z. (5)
re. Men moet tusschen beyden op 18 badem blyven / want nader
onder Land op 10 badem is steen grond. De Gevier
Paneture is kenbaar aan twee klippen boven water benooz-

den het inkoomen / omtrent een paar Canonshooten van
de wal. De ankerplaats is bezupden deze klippen op 10
a 12 badem 11 myl van de kust. Voor Paneture is A-
dams Piek O. ten N.

Van Paneture tot Caliture is de strekking (6) Z. ten Oosten Calitu-
rupm 3 myl. Benoozde Caliture is een Steenbank / en
bezuigen de Gevier ziet men het Fozt op een hoogte. Zo
men hier ankeren wil / moet men twee andere hoogten of
heuvels naby malkander en by het Strand / waarneemen /
daar van de Noordelykste de laagste is / en zo haast men
het Fozt tusschen beyden ziet / moet men regt daar op aan-
stauren tot op 4 a 5 badem / maar geensins het Fozt be-
zupden alle beyde die Bergjes brengen / men zouden anders
een zeer gevaarlyke grond vinden. Terwyl men op het
Fozt aanstaunt / komt men over 15 a 16 badem vuple
grond / maar van 6 tot 4 badem word de grond goet.

Van Caliture tot het Eylandt Barbieren strekt de kust (7) Barbe-
ryen. Z. ten O. 11 myl. Men volgt de kust al langs op 7 a 8 ba-
dem. Bezupden Caliture is een klip onder water 12 a 13
voet Z. W. ten Z. 5 gr. Westelyker van het Fozt / en N.
West ten W. 10. van het Bergje Macoene. Men kan tus-
sen het Land en deesen klip / door lopen op 4 badem / wyl
zy omtrent 3 duptse myl van Land afsep. Maar het is
beeter bukten om te loopen / het Land niet nader komen-
de als op 6 badem.

Tussen Macoene en Barbieren is de grond op 15 badem
vuple / en tusschen 15 en 20 badem reedelyk. Maar verder
uit als op 20 badem is een zeer vuple klippig en Craal
grond / dus daar nauwelijks een enkel Sandt korreltje aan
het Voot te zien is. Voor Macoene is de Hoopberg O. ten Z.

Het Eylandt Barbieren is kenbaar aan zyn hoogen afstand
van het Land. Men kan benoorden het zelve op 6 a 7 bad.
goede grond ankeren / en daar is ook een kleine Baag voor
Barken en Sloepen aan de Noordzyde. In het inkoomen
moet men de hoek van de kust myden / alwaar veel klippen
zyn. De anker plaats is op 2 a 3 badem Sandt grond een
kleine Musquet schoot van Land.

Van het Eylandt Barbieren tot aan de hoek van Cosgere Cosger-
re. is de strekking Z. Z. Oost. 3 duptze mylen. 4 duptse myl-
len van het Eylandt Barbieren loopt de Gevier Aliakan of Ben-
tote, bezupden dezelve staat een klein Fozt op een hoogte.
De anker plaats is op goede swarten Sandt grond op 12
a 13 badem. Bezupden deze Gevier leggen twee klippen
boven water. Drie mylen zeewaards tusschen Barbieren en
de hoek van Cosgere is 28 a 30 badem harden grond. Van
deze laatste plaats af kan men heel naby kustwaards op
7 a 8 badem houden / maar drie duptse mylen Zeewaards
kan men somtyds met geen 100 badem grond tasten / voor
Cosgere is de Hoopberg O. ten N. 4 N.

Van de hoek van Cosgere tot Regamme strekt de kust Regam-
(8) Z. O. drie en drie quart mylen. Tusschen beyden heeft me.
men Tottegamme by het zelve ziet men een Gevierje daar
de Sloepen nauwelijks in koemen koemen / en daar bezupden
en roodagtige Berg die stpl aan de Zee kant staat / en daar
benoorden een Musquet schoot af / een Thupn met Cocos
Boomen geheete Ambelam Godde, van daar naar Regam-
me telt men 24 mylen. Een myl bezupde Ambelam Godde
legt een klip omtrent een 11 myl van de Wal / alwaar
het altyd op brand / in dit Daarwater moet men de kust
niet nader koemen als op 20 badem / op 15 badem is on-
gelyke vuple en steenagtige grond / behalven op 9 / 8 / en
7 badem / daar op sommige plaatsen Sandt grond is / dog
niet te schoon / dus men deze kust op niet minder dan op
20 badem genaaken mag.

Regamme loopt met een uytstreckende hoek in Zee / daar
op eenige Bosjes Cocos Boomen staan / en aan Strand
zyn groote hooge en zeer kenbaare klippen / voor Regamme
is de Hoopberg N. O.

Van Regamme tot Pto Gale is de Coers (9) Z. O. ten O. Pto Ga-
sten 3 mylen. Men kan de kust niet nader dan op 25 ba-
dem langs loopen / want een kleine myl bezuigen Re-
gamme, vind men een blinde klip / daar maar 12 a 13 voet
water op is / maar rond daar om 15 a 16 badem. Men
ziet een kleine roodagtige hoogte aan Strand / voor en te-
gens over het zelve is deze klip. Bezupden Gindure zyn ook
2 klippen onder waater / van dewelke een Cabel langte af Zee-
waards 14 a 15 badem zyn / zy zyn aan de geduurige bran-
ding kenbaar genoeg en worden de Walvisch genaamt /
en waar maar 5 a 6 voet water is. Kleine Daartuggen of
Chaloupen konnen tusschen deze klippen en het Land door
op 9 a 10 badem / maar het is beter de klip wat nader als
de

In voorgemelde Caarten.

(1) Z. 1 O.

(2) Z. 1 O. 2 1/2 myl.

(3) Z. W. ten Z.

(4) Zuiden. 4 myl.

(5) Z. ten 1/2 O. 2 myl.

(6) Z. Z. O. 2 1/2 myl.

(7) Z. ten O.

(8) Z. O. 1/2 Z. 2 1/2 myl.

(9) Z. O. 2 myl.

de kust te houden / want alhoewel de grond 'er ongelijk is / en een woep met d' anderen voorts 2 a 3 vadem verscheelende / 30 is 'er evenwel nergens minder dan 4 a 5 vadem. Pro Gale is een zeer vaste Stad / op een uithoek / die met een smalle hals aan het Eyland gehecht is / gelegen / de Haven is aan deszelfs Zuidzyde / en niet dan door Vootsen in te zeilen / mits de blinde klippen voer en in dezelve gelegen: in deze Haven moeten de Schepen agter en voer vertuut worden / wyl 'er geen plaats genoeg is om te zwaayen is.

Voer deze Haven moet men ten anker koomen om de Vootsen af te wagten / op 16 tot 20 vadem goede grond / en men heeft als dan de Vlaggestok van de Stad in 't N. N. O. / de Hoopberg N. N. O. 1/2 O. / en Adamspiek N. ten O.

Rode-
baay, of
Bille-
gamme.

Van Punto Gale tot de Roode-bay strekt de Kust (1) O. 4 mylen / omtrent 1/2 myl belvesten deelen bay leid het zogenaemde Boompjes Eyland, met Cokos boomen beplant. Ngt den westen komende / en in de roode Bay of voer Billegamme willende wezen / moet men de kust op 12 a 14 vadem langs loopen / tot dat men een steplen rooden hoek voer by is / die het inkomen maakt / als dan word men een Riff gewaar digt onder land / van het welke dwars af zynde / men het op bovengemelde diepten moet houden / tot dat men aan de westkant van de Bay digt aan de waleen eplandje ziet / en een klip binnen het Riff: men moet nog verder al oostelyk aangaan / 300 ver tot dat de klip en het eplandje in 't N. N. W. over malkander zyn. Als dan wanneer men in 't inloopen de klip en 't eplandje in 't N. en N. ten W. van zig lyggt / moet men tot een steenwerp af de klip naderen / en als men voer by de klip en tot op een habel langte daar af is gekomen / ankert men op 4 a 5 vadem. Op 2 Cabel langtens daar van af is zeer byle grond.

Na het Riff toe inzeplende / moet men de klip en het eplandje over malkander in het N. N. W. hebben / eer dat men / als voersept is / de klip binnen de baay nabert / want aan de punt van 't Riff is een klip onder water / daar maar 11 a 12 vadem op is. Deese voersigtigheyt is ten uiterste noodzaakelyk / om daarop niet te stooten.

Miert-
zee.

Beoosten de Bay is hoog land / en een Dorp / genaamt Miertsee, maar men kan daar niet aanlanden wegens een reeks klippen / die meest 1/2 van de bay bezetten.

Om opt de Roode-baay te koomen / moet men het tegendeel doen van het geen gezeyd is / om daar in te koomen / en als men 14 vadem diepten heeft / kan men sturen waar men wil / doch het loot meest gebuyghende: voer Billegamme, 3 mylen in Zee zynde / is de Hoopberg in 't N. N. W. / en Adamspiek N. N. W. 1/2 N.

Mature

Van de Roode-baay tot Mature is de afstand omtrent 2 1/2 mylen / O. ten Z. 4 a 5 gr. zuydelijker: Mature is een Rivier / aan wier uytwatering 2 a 3 klippen zyn. Daar beoosten omtrent een Canonschoot / ziet men een Eplandje nevens het hooge land / iets gelijckende naar 't voorgemelde Boompjes Eyland: dwars voer deze bay af aan deszelfs westkant strekt een Riff of reeks klippen / wel een half myl in Zee / derhalven men / om voer Mature te ankeren / dit Riff niet nader als op 12 vadem koomen moet / eer men dit Epland in het N. ten O. en N. N. O. van zig heeft / als dan kan men het Epland met een kleyn Schip 30 naby koomen als men wil. Men kan ook binnen deese reeks klippen dwars van de Rivier af ankeren op 4 vadem / maar om het Riff te myden / moet men eerst / als gezeyd is / op het Epland aan sturen / daarna verder op laveeren / tot heel binnen het Riff / waar naar men omdraapt regt na de mond van de Rivier toe / 30 na daar by als men wil.

Donde-
re.

Van de Rivier van Mature tot de hoek Dondere of Canduree strekt de Kust 1/2 O. omtrent een myl / van de west. hoek van Dondere strekt een reegel klippen / 1 myl Z. W. daarop maar 9, 10 a 12 voet water zyn: daar bukten in Zee zyn 6 en 8 vadem / en daar binnen naar de kust toe 3 of 4 vadem / derhalve men op zyn hoede zyn moet / wanneer men daar naar by komt. Zo men dwars van Mature af zijnde op 12 vadem / en dan O. ten Z. 5 gr. zuydelijker aangept / zal men een half myl buiten de hoek van Dondere loopen op 15, 16 a 18 vadem: het land van deze hoek is laag / en ligt te kennen aan een groot bosch Cokosboomen / dat daar op staat. Voer Mature 3 mylen in Zee is de Hoopberg N. N. W. / en de Piek N. W. 1/2 N.

Galets.

Van de westhoek van Dondere tot deszelfs Oosthoek of Galets, is de cours (2) Oost 3 gr. zuydelijker: mylen / deesen hoek Galets is hoog en stpl / dus men om daar binnen te ankeren / digt onder dezelve moet wezen / en maar een

halbe Snaphaanschoot van land / anders is het zeer be-
zwaarlyk daarin te koomen en te ankeren / zonder gevaar te
loopen van zyn ankers te verliezen / derhalven 't best is 30
digt als moogelyk onder land te houden / alwaar men zien
kan al wat men te vreesen heeft. De kleine baay die daer
is / is rondt en hol aan zyn westkant / maar beplig op 4 a
5 vadem waasgrond / voer voer West / N. en Z. winden / maar
Oostelyke maaken 'er een weinig holle Zee.

Van de Galets tot Dikwelle strekt de Kust O. N. O. Dik-
1 1/2 myl / tussen beyden is Bamberande, tussen het welke en
Dikwelle een reeks klippen gestrekt leid / omtrent een half
myl van de kust / daarop het dikwils byand / derhalven men
maar op 15 vadem en niet nader daar aan moet koomen.
Men kent Dikwelle aan een Cokos-bosch / dat een hal-
be myl lang schynt te zyn / ook is 'er tussen de reeks klip-
pen / boven gemeld / en het strand een Riff / een Snaphaan-
schoot van land.

Van Dikwelle tot Nylwelle is de cours O. N. O. 1 1/2 myl / Nyl-
men houd het langs de wal op 14 a 15 vadem / * omdat men
op deze diepte altoos goede grond heeft / die op dieper wa-
ter niet gebonden word. Nylwelle is een schoone bay voer
de Schepen / die in de west-Mousson de Bay van Gale voer-
by raken / de westhoek / die zig als een Eilandje vertoont /
wanneer men van de west komende langs de wal zeilt /
steekt ver buiten de andere hoeken uit: deze hoek is stpl
aan de zee kant / en met eenige klappys boomen beplant /
men moet digt by dezelve omsteeken / en 1 1/2 Snaphaan-
schoot binnen dezelve ankeren op 9 tot 5 vadem / men heeft
niet te myden dan 't geen men ziet / want de banken en
klippen / die aan de oostkant van dezelve leggen / zyn boven
of gelijck het water.

Van Nylwelle tot Oenacker telt men 1 myl O. N. O. Oenac-
5 gr. oostelyker / dit is een grooten bay / men moet het digt
aan land houden / gelijk voer gemeld is / op 12 a 14 vadem;
net in het midden van de opening van deesen bay ziet men
een grooten klip / en daar bewesten een kleinen steplen hoek /
gelijck die van Galets, daer men het digt by houden moet /
als men de bay inloopt.

Van Oenacker tot Tangaale is de cours * O. N. O. 1 Tenga-
myl / onder deze hoek is een klein baaptje / men volgt de
kust op 12 a 14 vadem.

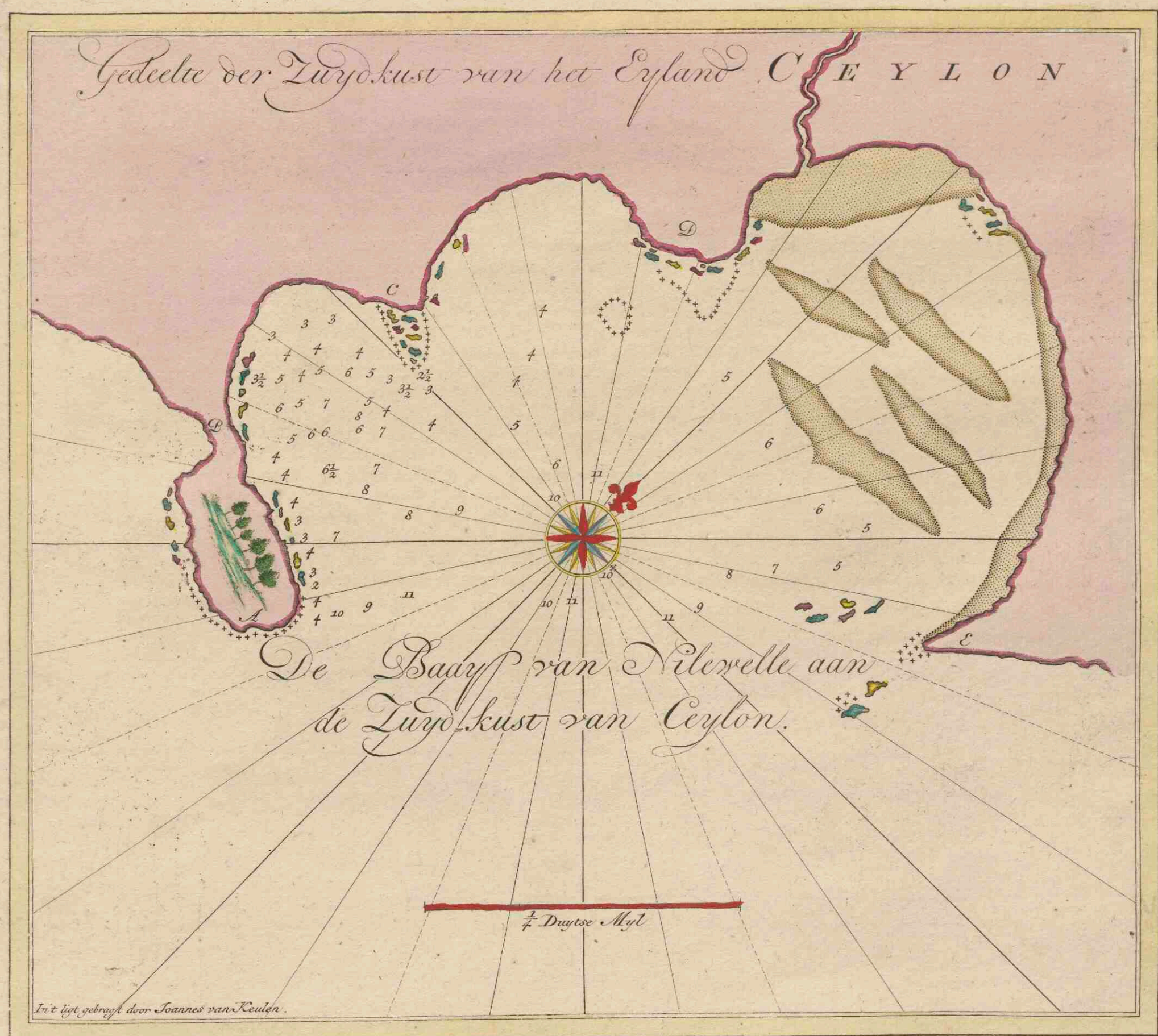
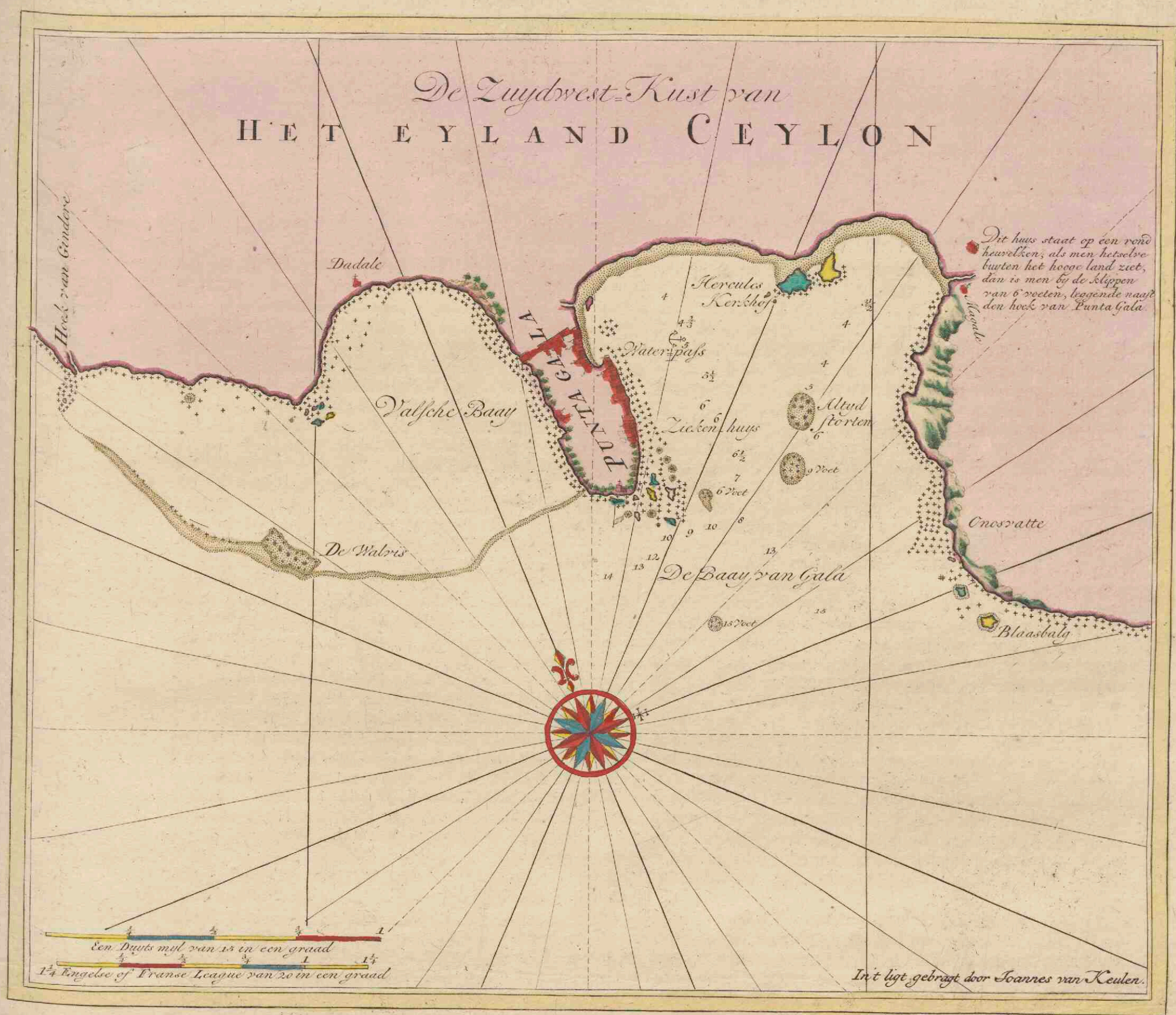
Van Tangaale tot Waluwe rekend men 3 mylen (3) O. N. Walu-
O. 5 gr. oostelyker / het land tussen beyden is laag en zan-
dig tegens de Zee / maar hoog en stpl na binnen toe / men
houd het de kust langs 1 myl van land af / op 20 a 22 va-
dem zand en kjaalgrond. Waluwe is een groote Rivier /
met een bergje daar benoorden / tegens deszelfs uytwater-
ring over omtrent een myl van de kust is een klip / daar
op het de mersten tyd byand / men kan met middelmatige
Schepen tussen dezelve en het land op 7 of 8 vadem zand-
grond doorloopen.

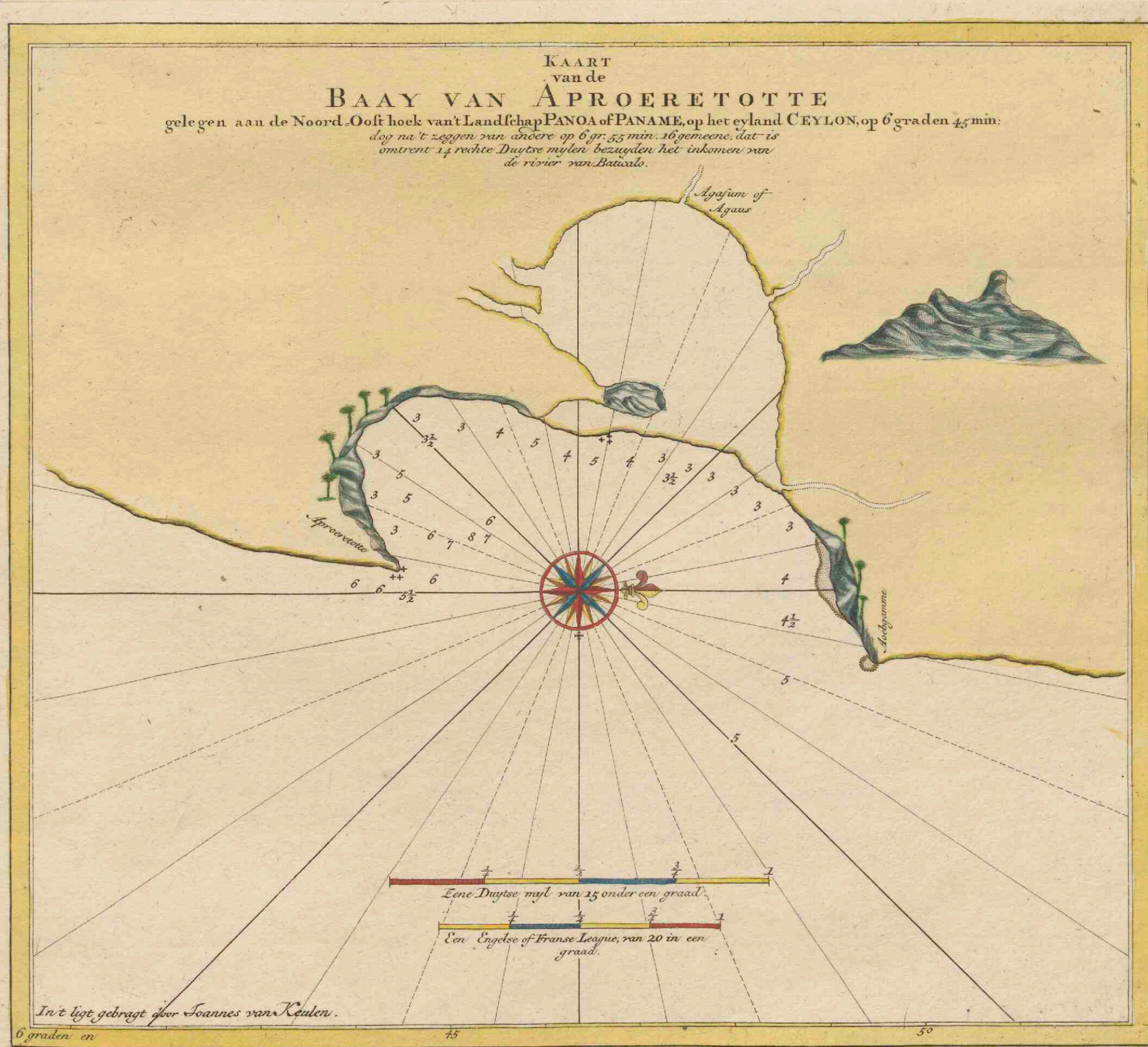
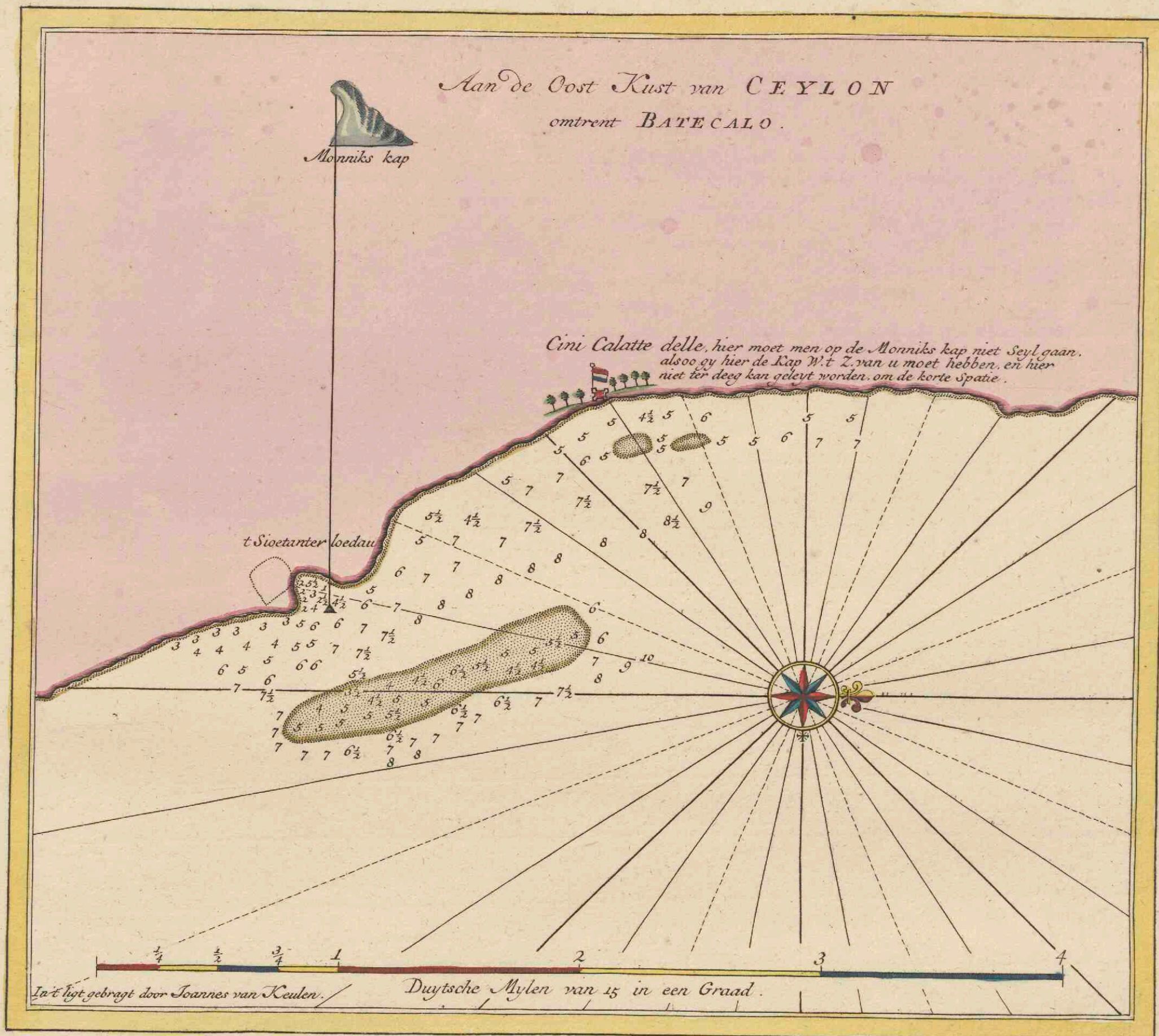
Van Waluwe tot Mago of Mahagamme is de cours O. Ma-
N. O. iets noordelijker 5 mylen / Mago is een hoek rond
om met klippen bezet / ter halver weegen tussen beyden be-
gint de byle grond / daarom men het op 22 en 24 vadem
moet houden / men ziet tussen Waluwe en Mago de Zout-
pannen of Matentaale, het is een kleine baay daar maar
Slepen in konnen / men zegt dat binnen in de bogt een
klip is / het welke is niet hebbe konnen onderzoeken. De En-
gelsche Beschryving stelt 2 mylen van land beoosten Ma-
go een klip boven water / maar ik geloof / dat by daar mee-
de meent eenige klippen / die van de groote Baixas wat ver-
der af na land toe strekken als de anderen. Deele die tus-
schen dit Riff en het land zyn doorgelopen / hebben myn
berzekert / dat dit niet anders kan verstaen worden: die
deezen weg zullen koomen / moeten daarop verdragt zyn.

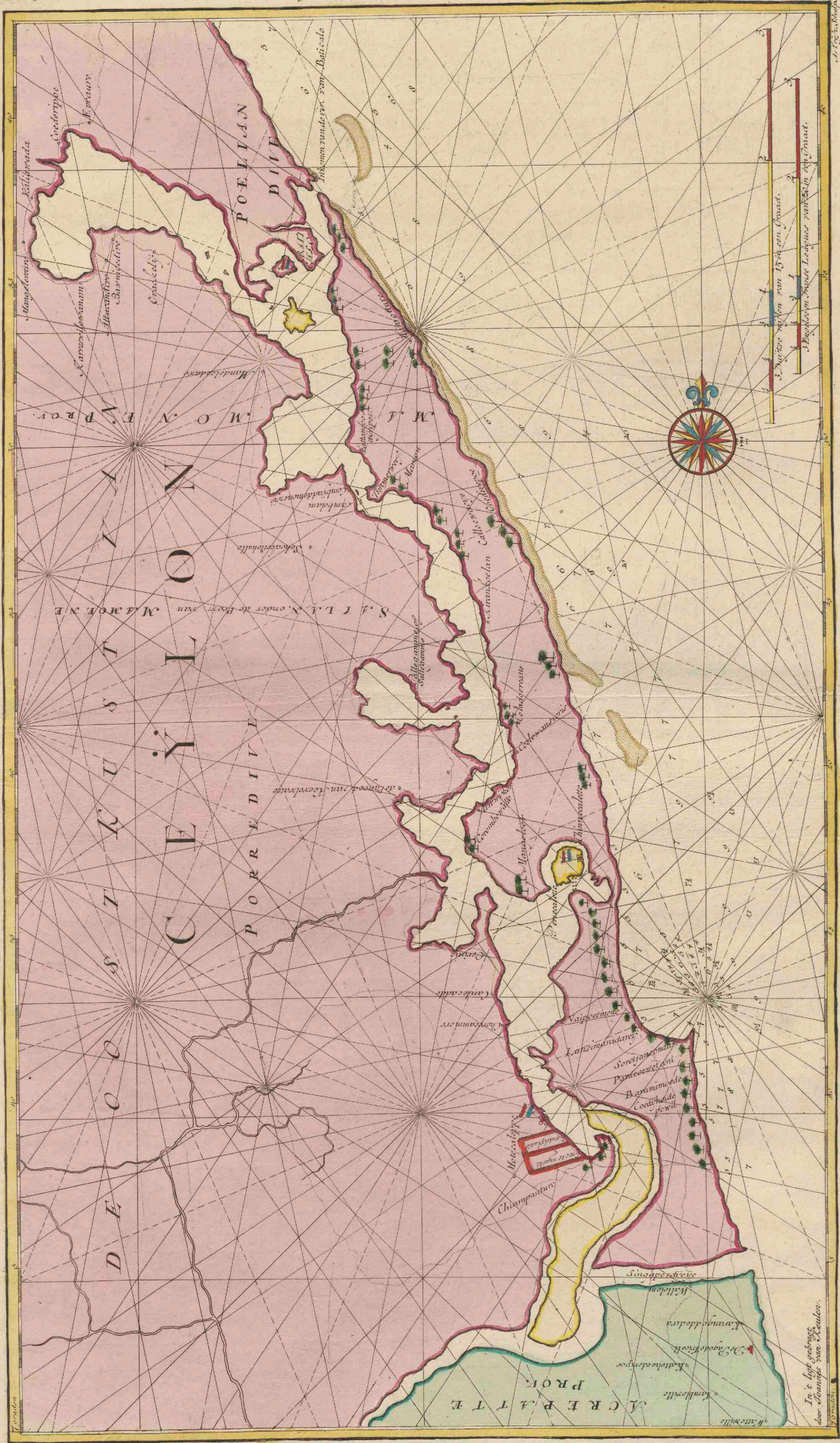
Van Mago tot voer een hemelyke Rots of groote klip Den O.
aen de zee kant / de Oliphant genaemt / is de cours N. O. (4) lipant.
4 1/2 myl. Zuden 1/2 O van den Oliphant ontmoet men de groo-
te Baixas, zynde een klippig Riff / dat na 't zeggen der Cin-
galezen eertjds * land en aen de kust is vast geweest / en waar
op een koper Casteel gebouwt was / waerom zy die nog
hebendaags Crowncoote noemen. De groote Baixas is
omtrent een Canonschoot lang en breed / de Zee byand daar
op zeer hoog / en sommige van deze klippen zyn iets bo-
ven water: men moet op 30 vadem daar bukten af blyben /
zy leyd 2 1/2 myl van de kust af / en men kan tussen beyden
doorloopen / het land een weinig nader dan aan de groote
Baixas, op 8, 9, 10 en 12 vadem / dog het land niet nader
dan op 8 vadem / nog de groote Baixas nader dan op 12 va-
dem / tot 30 lang de Oliphant in 't N. N. W. is. Ter hal-
ber weegen in het Canaal weezende / moet men O. N. O.
of

(1) In voorgemelde Kaarten O. ten Z. 1/2 Z. 3 1/2 myl.
(2) O. N. O. 1/2 myl.

(3) O. N. O. 2 1/2 myl.
(4) 3 mylen.

of **O.** ten **N.** aansturen / zo men het Landt het naast is / tot dat men 30 badem heeft berijpt / als dan moet men **N.** **O.** aanhouden om zeewaards buiten de kleine Baixas te loopen. Benoozden de Oliphant leggen de klippen / het Slot Honingen genaamt / 30 staan op het strand / en verbeelden een onderwets kasteel te zyn.

Ik begypte niet / waarom onze Hollandse en de Engelsche Beschryving zegt / dat van de hoek Dondere afzeken de / men **O.** **Z.** **O.** moet aangaan / om zeewaards bup-ten de groote Baixas te loopen; volgens deze berigten zou-den men zekerlyk wylt genoeg daar buiten om passeren / want het is zeker / dat men de kust daar door verliesen zou / en dat men naderhand zeer bezwaarlyk Ceylon zouden kunnen aanboren / om dat by de West-Mousson de stroomen zeer sterk om den Oost alhier loopen / gelyk zulks uit verschei-den onderbindinge blykt. By nacht dit baarwater bezep-lende / moet men op de stroomen verdagt weesen / die zo wel na landt als om de Oost zeyten. Ik daar en tegen stelle / dat van 11 myl bezuden de hoek van Dondere men maar Oost hoeft aan te sturen / waar mede men 6 mylen bezuden de groote Baixas omloopen zal / het welke genoeg schijnt te zyn / al schoon de bovengenoemde oostelpe stroom de Schepen ook wat om de Noord zet: ondertussen moet men het loo-den van tyd tot tyd ook niet vergeeten / ook moet men aan-merken / dat hoewel 'er 15 mylen zyn van de hoek van Don-dere of Ganduree tot aan de groote Baixas / men evenwel daar dwars afkan weesen / als men maar op 11 mylen gegist heeft; ja sommigen zyn daar dwars af geweest / als 30 maar 9 mylen gegist hebben / het welke zo wel ten opzichte van de cours als verheid amerkelyk is. Deze stroomen zyn tot heden niet alleen oorzaak van de misgissing geweest / maar ook de sleghheid van de hedendaagse Hollandse kaarten van deze kust / want als men het bestel 3 mylen regt zul-den van Punto Gale stelt / en dan oost steevt / tot dat de kleine Baixas op de kaart in 't Noorden is / zal de verheid tussen beyden 30 mylen zyn / daar dezelve in waarheid maar 24 mylen is / volgens de meting van de Gouverneurs van Goens en Pilat / wiens kaarten dezelve aldus verhoonen / en 't geen ook altoos by de onderbinding blykt de regte dis-tantie te zyn / waarom wy ook het Epland 6 mylen smal-der aan deszelfs zupdhust in de nieuwe kaart hebben ge-stelt.

Van de
groote
tot de
kleine
Baixas.

Van de groote tot de kleine Baixas is de cours **N.** **O.** half **N.** 54 myl / de Engelsche Beschryving zegt **N.** **O.** ten **N.** / en de Fransche **N.** **O.** / waarom tussen beyde genomen het verpligt is / als mede om dat bevonden is / dat men met een **N.** **O.** cours niet meer bup-ten den een als den anderen loope. Wanneer het op de kleine Baixas niet brandt / is het beste henteeken van derzelver nabijheid de Tepelberg / om deszelfs 2 toppen dus genaamt / **N.** **W.** daar van af ge-legen. Landwaarts in word ook de Leeuwenberg gezien / om het figuur van een leggende Leeuw / wel gelykende na de Caabische Leeuwenberg / dog dan op een andere streek te zien. Iets benoorden ziet men een andere Berg / wat laager / met een kleine Peramide daar boven / gelykende naar een Pagode / daar van die ook de Pagodenberg of Peramied-berg genaamt word / 30 leydt verder landwaarts in als de Tepelberg / en is maar aan dit enkele henteeken van de anderen bergjes onderscheiden / dog de gedaante dezer Ber-gen is best in de aftekening derzelve te zien.

In 't midden omtrent tussen beyden Baixas leid een bank-je van 8 badem / maar hoeft niet gelyd te worden.

Van
de Oli-
phant
tot de
hooge
Zand-
hoek.

Van de Oliphant tot aan de hooge Zandhoek / of Julius is (1) 3 mylen **N.** **O.** ten **N.** / tussen beyden ziet men twee heben / de eenen digt aan strandt / en de anderen een half myl in Zee / daar op maar 7 a 8 voer water is; binnen deze Zandhoek is goede grond en ankerplaats / by leydt **N.** **N.** **W.** van de kleine Baixas / en men kan daar tusschen beyden op 5 badem doozloopen / maar wat nader onder landt heeft men 6 a 7 badem / en in 't midden van het diep 53 badem / en dan is de Tepelberg in de hoek.

Van de hooge tot de laage Zandhoek is **N.** **O.** ten **N.** iets noozdelphier (2) 4 mylen / van derzen hoek strekt een zandbank een myl in Zee / die men myden moet / tusschen beyden de Zandhoeken is goede ankergrond op 12 en 13 badem.

Agavis.

Van de laage Zandhoek tot Agaus of Agavis is de strek-king **N.** **N.** **O.** (3) 4 mylen / Agaus is kenbaar aan de Pe-ramiedberg daarnedens / gelykende dan een Coorn; benooz-den dien Piek zyn twee Bergen nevens malkanderen / ge-naamt de Kerkbergen / en aan strand een bosch Cocosho-

- (1) 2 mylen.
(2) 31 mylen.
(3) 21 myl.

men / daar aan Agaus zeer kenbaar is. Van de laage Zand-hoek afkomende / moet men op 12 a 13 myl in Zee op 29 badem zandgrond met kraal deezen stylen kust langs loo-pen; een Snaphaanschoot daar van af is 15 badem.

Van Agaus tot Aregame of Arougame, strekt de kust **N.** Arou-ten **O.** (4) 3 mylen. Dwars van Aregame af strekt een Riff game een half myl in Zee / de plaats is kenbaar aan twee Berg-jes / die een weinig landwaarts in leggen iets van malkan-der af / als ook aan een bosch Cocosboomen / iets kleinder als die van Agaus; men loopt de kust langs op 22 a 24 badem.

Van Aregame tot Pauwgame is de cours **N.** ten **O.** Pauw- (5) 31 myl / men kent Pauwgame aan een bosch Cocosboomen / waar in een Pagode staat; de doozstrand is laag / het binnenland hoog en bergagtig / daar strekt een Riff 4 myl af; alhier moet men op 22 badem blyven / hoewel daar steenagtig en geen goede ankergrond te vinden is.

Van Pauwgame tot Manecaleppe is de cours **N.** ten **W.** Mane- (4) mylen / deze plaats is te kennen aan het laage Doozland / waarop een Clappusbosch / dat het grootste op deze kust is.

Van Manecaleppe tot Baticalo strekt de kust **N.** **N.** **W.** Batica- (6) mylen / het doozstrand tussen beyden is laag / maar bin-

tenwaards ziet men zeer hoogen Bergen / onder anderen eene de Munniskap genaamt wegens de gelykenis / wan-neer men die Berg in 't weste iets zuidelphier heeft / want in 't **N.** **W.** of **N.** **N.** **W.** gezien zynde / is zyn spits maar als het bovenste van een dikke Peramide. Men houd het hier 2 mylen van de wal om een steenig Riff te myden / dat 11 myl buiten Baticalo legt; tusschen dit en het vaste lande kan een klein Schip dooz / maar buiten om is het best. De Munniskap in 't **Z.** **W.** van zig byzengende / kan men om die bank heen boegende het land genaaken / en op 7 of 8 badem ankeren / dan is men dwars van de Rivier een quart myl van land af; de Rivier is best te kennen aan verscheide Co-cosboomen hier en daar verspreid / als mede aan een spijse Berg / het Zuikerbrood genaamt / als men die Berg **W.** ten **N.** heeft / dan is men regt dooz de Rivier.

Onder de geheele Oostkust van Ceylon moet men op een geduurige ongelphheid van gronden verdagt zyn / zynde al-daar op verscheide plaatsen Putten en diepen kommen / zo dat men dikwils van 20 badem aanstonds 100 pple / digt onder land op 7 a 8 badem zynde / zal men eensklaps op 40 vervallen: die hier langs loopen moeten daar op letten / zo wel als op de stroomen / die somtyds uit en na land roe-zetten.

Van Baticalo tot Venloos-baay zyn (6) 6 mylen **N.** **W.** Ven- (6) mylen. Venloos-baay leidt benoozde een uythoek / en is ken-baar aan bovengemelde Berg / het Zuykerbrood genaamt / bezuden dewelke mat berder na binnen twee of drie Berg-jes leggen. Een Canonschoot van de wal is 8 a 9 badem / maar meest heel vuile grond / dus men meer Zeewaards ankeren moet. Dooz het overige moeten de Schepen / die naar P. das Pedras willen / van Baticalo af de kust 30 na-by als moogelyk is houden / want de wal hier verliezende / zoude om de zwaare **W.** **Z.** **W.** winden / die hier over het laage land wapen / niet ligt weer te krygen zyn.

Van Venloos-baay tot het Epland Provedive zyn ruym 2 mylen **N.** **W.** ten **N.** / de kust heeft tussen beyde een bocht / en heeft alhier zeer vuple ankergrond / men moet op 16 a 18 badem blyven / op omtrent 2 mylen afstand van de wal. Provedive is eigentlyk een witte klip / gelykende naar een vierkant Zepl / en is digt aan de wal gelegen. De vuple grond duurt al omtrent 4 mylen verder om de noozd.

Van Provedive tot de hoek van Coetjaar is de cours **N.** Coet- (4) myl / de hoek van Coetjaar is laag en effen / jaar. 2 mylen bezuden dezelve is de ankergrond beeter / men is dan geen half myl buiten de wal op 10 a 12 badem. Van de hoek tot midden in de bay is goede ankergrond op 20 a 25 badem / maar verder naar Trinquemale toe is te diep om te ankeren.

Van Coetjaar tot de hoek of Pagoodberg van Trinquemale (7) is de cours **N.** **W.** 2 mylen. Trinquemale heeft een zeer diepe bocht / waarin aan de noozdyde een schoone binnen-bay is / 10 vyl dooz alle winden / het inkomen is wel naauw / dog zuiver / maar zeer diep / agter de Pagoodberg legt het ffort in een blakte / hebbende aan de noozdyde een goede reede in de **W.** Mousson. Het ffort van Trinquemale leid op 8 grad 38 min. noozder byzere volgens de beschryving / maar in de kaart op 8 grad. 26 min.

Dan

- (4) 1 myl.
(5) 2 myl.
(6) 51 myl
M

Van de noord Zyp van Trinque male tot de Duyveklippen is de cours (1) N. W. 3 mylen zonder eenige anker grond tusschen beiden / om dat het daar te diep is.

Van de Duyve Klippen tot de Kruys Rivier reekent men 11 myl N. W.

Van de Kruys rivier tot de Rio Sarti is de cours (2) N. W. omtrent 3 mylen / het is een laag en effenen kust. Men kan een myl van de wal af op 16, 18 a 20 badem ankeren.

Van Rio Sarti tot Moelewale is ruim 4 myl N. W. tusschen beiden is goeden en welhoudende anker grond.

Van Moelewale strekt een bank 2 mylen in Zee / die men niet nader als op 9 a 10 badem koomen mag / en om dat hy zeer styl is / is het best op 3 mylen van de wal af te blijven / alwaar 11 a 12 badem Graal grond is. Deesen bank heeft voornamelyk zand en schulp grond met glosfant / en Graal gemengt / 3 mylen van de wal is zandt grond met een weinig schulpen. De bank in 't geheel gepasseerd zynde / moet men om naar Punta das Pedras te gaan de kust weer zoeken / waar al langs verder niet te vreesen is. Zo lang men 6 badem zand grond voelt / is men nog op de staert van de bank / 30 men waasige grond peilt kan men op 7 a 8 badem al zulken grond de kust op een kanon schot lang loopen. Doch Punta das Pedras genaakende / wat daer af wyken wegens de vuilens / die daar rondom gestrekt liggen.

Van Moelewale tot P. das Pedras reekent men (3) 10 mylen N. W. en N. W. ten Noorden: men moet de kust als voornamelyk langs aan boord houden / om een klip onder water te vinden: daarop maar 9 voet is / als ook een bank Zee waards boord de kust gestrekt / daar de dieptens zeer ongelijk op zyn. De klip leid O. ten N. van P. das Pedras omtrent 2 mylen.

Van den zuiden koomende / 30 men in het langs loopen van de kust op boven gemelde afstand door tegen wind belemmert werd / dan is beter buiten de bank / en het giff om te loopen en het op drie mylen Zee waardt op 9 a 10 badem te houden tot dat P. das Pedras in 't W. Z. W. is / verholgens reegelfregt West en niet Zuidelyker aangaan / eer men deesen punt Z. W. van zig heeft. Men zouden anders op een ongelijke grond verballen / die somtijts 2 badem verscheelt by ieder pelling / maar volgens deesen Instructien gaande zal men niet minder als 4 a 5 badem hebben. Wie anders doet en op 4 badem Zandt en Steengrondt komt te verballen / die moet Zee waards afwyken / tot dat hy 5 a 6 badem sandt grond klykt met kraal en schulpen gemengt.

Wanneer Punta das Pedras, in 't zuiden ten O. 3 mylen van u is / kan men ankeren op 4 badem synen zandt grond / maar wanneer de punt in 't Z. ten Westen is / en men de kust wil naderen moet men / in Cas van labeeren / zee waards loopende de punt niet westelyker als Z. N. houden en kust waards loopende niet zuidelyker als Z. Z. W. van zich brengen / als dan men de voornamelyk blinde blinde klip wel vinden sal.

De Noordhoek van P. das Pedras is kenbaar aan een kerk en eenige huizen: 't Landt van daar om de west boegende. Volgens verscheiden nauwkeurige waarneminge der Fransche is de byeten van deesen Noorhoek van Ceylon bepaalt op 9 gr. 42 m. / daar en tegen de Engelse kaart en Beschryving zulks 23 m. Noordelyker stelt. Dog onze Observatie stelt die op 9 grad: 45 m.

Van P. das Pedras tot aan de N. W. hoek van 't Eiland Carradive reekent men (4) 6 mylen W ten Z. 4 myl van P. das Pedras ontkomt men de opening tusschen Ceylon en Carradive. Men moet 'er ruim 2 mylen afblyven / wegens een plaat van drie badem die Zee waards leid / tot dat het Foxt Ham-en-Hiel, dat op een klein Eilandje ligt / in 't Z. O. ten O. en het Eiland Vaka Z. ten W. en Z. Z. W. is / als dan kan men daar op aanstuuren kan tot op 4 badem goeden grond / hebbende het Foxt Ham-en-Hiel O. ten Z. van zig.

In May, Juny en July syn hier seer heevige en sterke Z. W. Winden / om dat geen gebzgte hier dezelfde verminderen over Ceylon heen te wagen / men vind hier ook sterke vloeden en ebben.

Van de overige kust tot aan Manare is weinig zekerheid om iets te schryven / om dat de beste Caarten en Beschryvingen daar over al te veel met malhanden verscheelen / en het is ook onnodig om dat hier geen grooten Scheepen koomen / maar enkelde kleine Vaartuigen om dat hier geen diepte genoeg is. Door het Canaal naar Jafnepatnam, legt het bovengemelde Foxt Hammenhiel, op 9 gr. 40 m.

(1) N. ten W. 2 myl.

(2) N. N. W. 2 myl.

(3) 11 mylen.

(4) 5 mylen.

Onderrichting en Aanmerking, wegens het Vaarwater langs Ceylon.

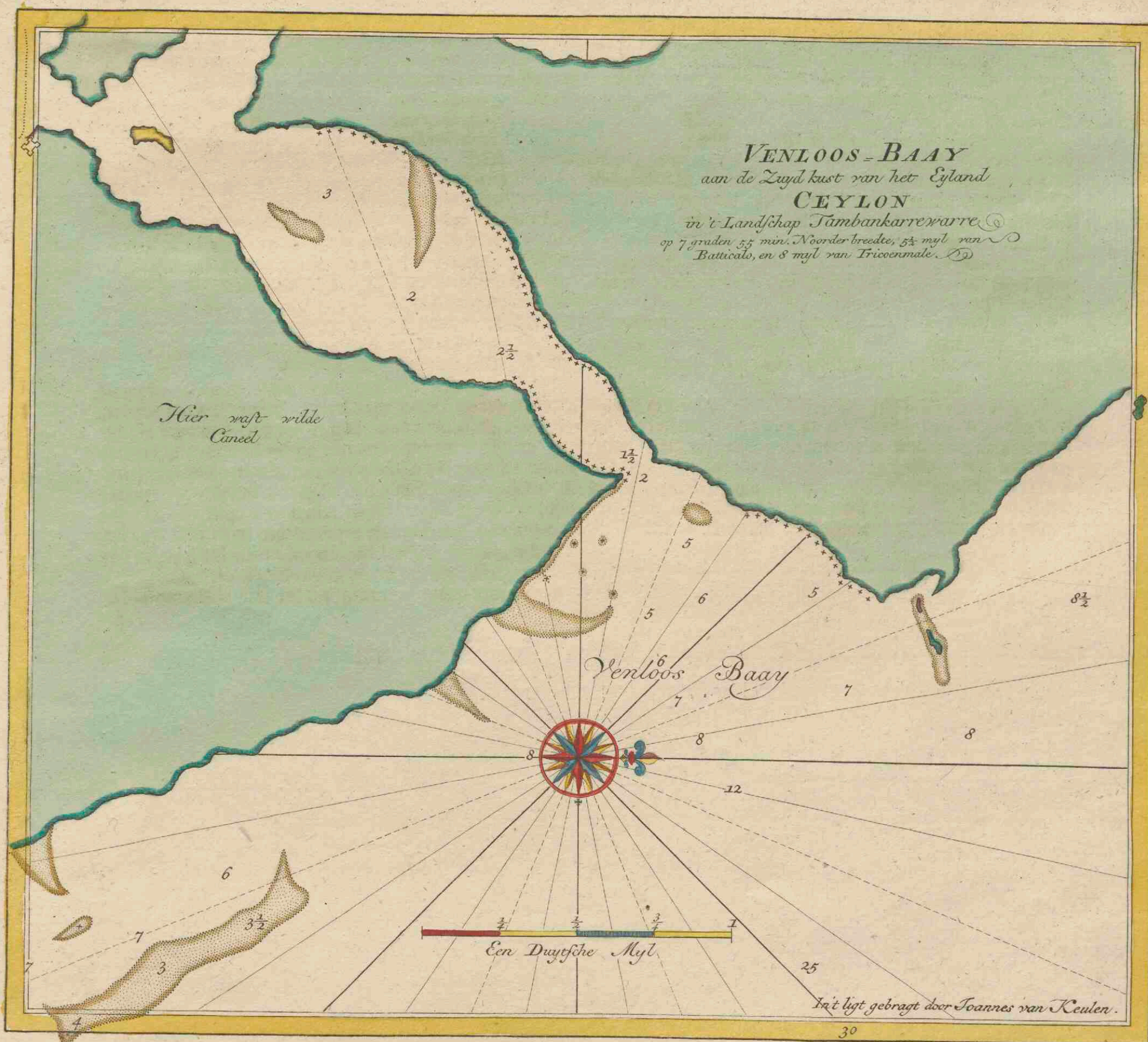
De Zeelieden die langs dit Eiland van het eene Compas naar het andre willen stevenen / moeten verdragt zyn dat de bovengemelde beschryving van de Coerssen / en verheeden tusschen de plaatsen niet al te zeker is / om dat dezelfde niet naar het eerste Oryneel is opgesteld / maar uit de Coppen der Zeelieden / welke niet elkanteren hier en daar verschillen: en wyl dit tegen het Oryneel niet konden nagezien worden / is een goeden toezigt nodig / om die fouten / door het naschryven veroorzaakt / te verbeteren. Maar dit is het minste / want het verschil dat tusschen de onde en laastgemaakte / en beste kaarten / en tusschen die kaarten niet de beschryving zelf is / maar groter verlegentheid om te weten wie de waarheid vertoont. Dit verschil kan in de aantekening onder de beschryving worden gezien / en is naar alle gedachten veroorzaakt / door dien dat onze Zeelieden 30 onegeel in hun gissing zyn / dat op het zelf niet wel of weinig staat te maken is; wyl aangetoont kan worden / dat twee Scheepen / in het midden van 2 Eilanden in 't Oost en West van haar gelegen / zig bevindende / op het eene Schip de distantie tusschen deze Eilanden 9 a 10 mylen werd gestelt / daarop het andere dezelfde distantie op 5 a 6 myl werd geoordeelt. Ook reekenen de Zeelieden de mylen doorgaans kleiner dan 30 in waarheid zyn / behalven die alles / weet men niet of de Compassen van die geene die de beschryving / en die na dien tyd de kaarten volgens haar observatie hebben gemaakt / wel hebben geoordeelt / en volgens de ware nuwyzing zyn verbeterd geweest / ik zwijge dat de observatie wegens het verbeteren der Compassen door de onoplettendheid van de waarnemers zo veel kunnen verschillen / dat op twee Scheepen hier by den andere zynde / den een met den andere 3, 4 a 5 grad. hebben gediscreet / en 30 / dat den een zyn Compassen roezen zo veel graaden meer beoosten of beweesten de naalt verbeterde dan den andere / 't welk / het verschil in de hoers heeft veroorzaakt.

In deze onzekerheid / blykt niets nodiger te zyn dan het eigen onderzoek / om die gebreken te verbeteren. En indien het onze Zeelieden lust / zyn wel middelen om dit te volvoeren. Want wyl 30 wel in de O. als W. Mousson, in het stevenen naar of van de plaatsen op dit Eiland / ten meesten tyd of voer / of een ruime wind hebben / konnen 30 in 't gemeen een doorgaande Coers zonder laberen behouden / en dus niet genoeg dezelfde observeren / en verders ter ontdekking van de ware verheid / de minutly gebzuiken / die hen de distantie van de eene plaats tot den andere na genoeg aantoonen zal.

't Is waar dat dit onderzoek van plaats tot plaats / door geen grote Scheepen / wyl die tot andere zaken worden gebzuikt / maar door de kleine Jachten der Comp. best geschieden kan / het welk te wenschen ware / dat eens werd volvoerd / maar niettemin kan zulks ook eenigzins door de Zeelieden op de grote Scheepen worden verricht / die naar eenige plaatsen op dit Eiland zyn gediscreet / of wel die hun Coers langs dit Eiland moeten nemen / als het hen maar behaagt om in de Landkenning zig bekwaam te maken / en daar door dan wetende door wat plaats 30 zig bevinden / van daar onder het gebzuik der Minutly nauwkeurig af te gissen / tot een weder bekende plaats / en is 't mooglyk de byzette derzelfde observeren: dus zoude men schoon 2 a 3 mylen buiten de Wal zeilende / eenigzins deze gebreken konnen herstellen / dog wyl door onze hedendaagsche Zeelieden het gissen van Coers en verheeden / het observeren van de byzette / en de miswijzing / langs een bekende kust onnodig werd gearst / 30 is het niet te denken dat deze verbetering in de kaarten voor eerst geschieden zal / wyl het naar hun oordeel genoeg is / als men des 's morgens en des 's avonds / de voor en agter uit leggende hoeken des Lands observeert. Schoon 30 niet weten hoe de hoeken genaamt zyn / of waar 30 zig bevinden.

Ik weet geen Land daar meer kenbare Gebzgtens en plaatsen op zyn / dan op Ceylon. Een Zeeman die lust heeft om Scheisen daar van te maken / kan door dezelfde over al weten door wat plaats hy zig bevindt / hy behoeft zig het schetsen der Gebzgtens / en plaatsen niet te onttrekken met den windvlucht / dat hy geen tekenen heeft geleert / want om dit te verrichten is alleen een oplettend oog / en een geduurige behandeling genoeg / het welk zulke eene onkundige allengs zo veel bekwaamheid in het schetsen der Landen geeft / als een die de Tekenkunst verstaat.

Het is niet nodig de nuttigheid der Landkenning hun te be-

bekijzen / alle de bekwaame Zeelieden onder alle Natien zyn daar van overtuypt / maar wy zullen aantonen dat dezelve hier booz al nodig is ; want wyl de Zeelieden die uit de Bengaalse Golf naar de Indische Zee / of uit de Indische Zee naar de Bengaalsche Golf willende stebenen / verplicht zyn dit Epland aan te doen / om van daar de Coers na hun begeerde plaats te stellen / en dus langs het Epland moeten stebenen en de grond niet verlaten / om niet benedens wind te werden verboot ; konnen zich in dit geval deelyk mis gissen als zy niet weten waar zy zig bevinden : want wyl in het midden der strekking van de gronden en niet verre van de wal / putten of plaatsen gevonden worden / daar geen grond te ppen is / zo konnen by nacht en duister weer de onkundige / als zy niet weten ontrent die plaatsen te wezen / op de bevinding daar van / denken dat de Stroom hen van de grond en ver van de Wal heeft geboort / en dus van de Coers na dezelfde opboegende lichtelph daar op Schipbreuk lyden / het welk myn oordeels genoeg behoorden te zyn / om hen tot die wetenschap aan te sporen.

Boozts dienen de Zeelieden hier ook verbaacht te zyn / dat de stroomen langs 't geheele Epland / zo wel in de Oost als West Mousson / zeer snel en ongeregelt lopen / nu na / en dan dog wel meest van de Wal / dat ook de grond niet verre buiten de Wal / en zeer snel af loopt / en dat het digt by 't Land nog vry diep blyft / gelyk in de boozgemelde Beschryving kan werden bespeurt / waar ontrent te raden is / (wanneer men de Comptoiren niet behoef aan te lopen) tusschen de 30 en 40 badem by nacht of duister weer te blyven / kunnende met deze diepte van alles vry passeeren / en de grond behouden / maar indien men op dieper water dan 40 bad. willende stebenen / loopt men gevaar van onbetwacht van de gronden te raken / die by sehtale Winden niet lichtelph weder te krygen zonde zyn.

Eindelyk diend in deze tyd nog aan de onkundige verwittigt te werden dat geen mistwyzing op de Compassen dan slegts maar eenige minuten Nooiz Oostwing of Nooiz Westwing / by dit Epland werd gevonden / waar booz de

Zeelieden nu dat boozdeel missen / wanneer zy gelyk boozheen / uit het Zuiden op dit Epland aanstebende / en op deszelfs brete geen Land ontdekkende / aan de mistwyzing konde zien of zy beoosten of bewesten het Epland waaren gearriveert. Dit dan / nu niet doenlyk zynde / diend op het Clemaat of de uitwerksels van de Mousson by dit Epland worden gelet / welke / (mits dat men niet te verre van de kust is) eenige Verklaring in die onzekerheid konnen geven. Want een Zeeman die weet dat van de Maand April tot October de west Mousson met stybe bupen / donkere nebelige Lugten bewesten Ceylon regeert / en in die Daarweg wester dynningen en hol water maakt / het welk op dien tyd beoosten Ceylon / indien men niet te verre van de Wal is niet gebonden word / en daar aangenaam weer is. Aan daar uit genoegzaam bespeuren of bewesten of beoosten Ceylon is vervallen / en zyn Coers daar naar rigten om het zelve aan te doen / al het welke in tegendeel / van December tot Maart moet worden geobserveert / wyl dan beweste Ceylon de Sonertyd en opper Walts / en de Oostkust de Stormbupen van de N. Oost Mousson onderhevig is.

Maar in de maanden Maart en November is deze observatie van zo veel zekerheid niet / om dat de Moussons Winden dan verwisselen / en haar heer neemen / en verschepde Winden zo beoosten als bewesten Ceylon gevonden worden. Een Zeeman dan uit den Zuiden komende / en met zyn gissing op de brete van Ceylon / 30 a 40 myl beoosten of bewesten / of by Punte Gale staande / zoude zich niet konnen verzekeren beoosten of bewesten die plaats te zyn / maar de Coers verkeerdt konnen aan stellen / endwaars van het Epland stebenen / gelyk hedendaags ook gebeurd / en dus van zyn geheele reys verstooken zyn. Want de roode Crabbettes die onkundige zoo vast een merktelen denken te zyn / dryven zo wel in het Daarwater beoosten als bewesten Ceylon / zo dat hier niet op te tellen is.

Dit nodig gedacht hebbende van het Daarwater te zegen / zullen nu ter beschouwing van de kust Cormandel en Orixia overgaan.

Tweede Vertooning.

Zynde de Beschryving van de Kust Cormandel en Orixia, tot aan de Revier de Ganges in Bengalen.

Van Punte Pedra tot Calimere.

diepten koomen / wegens een Bank strekkende ruim 1 myl Zeewaarts Z. ten O. van de hoek van Calimere.

De Zeelieden die van Moelewale of van P^o das Pedras na de kust van Cormandel stebenen / belanden aldaar meest eer als zy het verwagten / om dat de Stroomen zeer snel om den N. N. West / en somtyds in den inboge benooyzwesten Ceylon vloeyen. Dus verschepden Zeelieden / die om de kust te verkenen iets nooyz. als na Tranquebar stuurden / bezupden Nagapatnam vervallen zyn.

Velen zyn booz deze ongeregelde Stroomen in gevaar geweest om haar Schepen by nacht te verliezen / om dat zy niet by tyds het Loodt gebruik hebben. Men heeft wel eenige Boozbeelden van het tegendeel / dat namentlyk eenige Schepen om de Oost gedreeven zyn / maar die boozbeelden zyn zeer wyzig / en de eerste zeer gemeen.

Mer klaar weer kan men de Pagode van Calimere / ruim 4 mylen in Zee zien. Een kleine quaet myl daar benooyden is een Gedierte / en op deszelfs Oever een groot Booz rondom met Gebouwen / alwaar in Tabak en Kust gehandelt werd. Apt 'er Zee is het inkoomen van dezen Gedierte niet te zien / op de Baar is maar 3 voet water / dus maar de alderkleynste vaartuygen daar in konnen koomen.

(1) N. N. W.

Men ankert ontrent 1 mylen beoosten de mondt van de Revier / hebbende de Pagode van Calimere in 't Z. West ten W. Benoozden de Gedierte is de stek grond al te los of week / dus men daar geenszins ankeren kan. De hoek van Calimere stelt men op 10 grad. 25 min. N. brete.

Van Calimere tot Nagapatnam zyn ruim 51 mylen regt Noozden. Tussen beyden ziet men een dik Wout met een wylt uitgestrekt kreupel Bosch daar by. Daar is geen anderen verkenning als een kerk ontrent 1 mylen bezupden Nagapatnam / gebouwt aan de Oever van een Gedierte dat agter de kust schuyle / en op wiens Daar of Oeympel met hoog Water pas 4 voet zyn.

Nagapatnam is een versterkte Stad / de hooftplaats van de Compie op Cormandel / met een considerabel kasteel / op de wyze van de Vesting Naarden in Holland / dog zonder Buitentwerken / aan gemelde Stad gehecht. Buiten dit heeft men nog de Stad van den Inlander die wel goet / dog slegt bemuurt is / booz dezelfde is de mondt van de Gedierte / die zeer met Banken is belemmert / zo dat daar maar kleine Inlandsche Vaartuygen in konnen koomen / die somwyl nog aan de grond raken. Benoozden deze Stad staat een hoge vierkante Toren / het overblyffel van een Chineese Pagode / en daarom de Pagod Sina genaamt / op welke een blag getoont word als men Schepen ontdekt / gelyk meede van een blagge Stok by het kasteel word gedaan. Men ankert booz Nagapatnam waar men wil / dog bezupden de Gedierte om het gemak wil op 5 a 6 badem / de grond is hier zeer vlak / zo dat men 3 myl in Zee nog maar 7 badem heeft.

Van Nagapatnam tot de Gedierte Karykal telt men drie mylen Noozd. 5 gr. westelgher. Men loopt langs de kust op 6 a 7 vad. Tussen beyden loopt den Gedierte Naar / alwaar

alwaar ingezukten Timmens / en kist gehandelt word. Een Pagode met 4 witte torens die ver in Zee te zien zijn maakt deesen Plaats zeer kenbaar. Carykal is een nieuw Frans Comptoir aanmezhelpe niet alleen door de veel Indiaansche Dopen / die daar van afhangen / maar ook wegens de Timmen handel. Twee rivieren loopen dit Land schapje door / spzuitende uit de bezgen van de Malabaarsche kust / en maaken de toevloed der Coopmanschappen en het Land vruchtbaar aan ryst en anderen Levensmiddelen.

Het Fort Carykal is gebouwt aan de Noorder oever der rivier / wiens uitwatering is gemaakt door een laag sandigen uithoek / die een gelphie strekking heeft met de kust / daarom men er uit de Zee koomende de opening niet zien kan. De andere rivier heet Tirumale, leid pas een quazd mijl daar bezuiden / en opent zig insgelphs tegen het Noorden. Gelph sulks meest alle rivieren van deesen kust doen de baar of Sandbank die de rivieren Karykal en Teromale belemmeren / maken dat middelmatige Vaartuigen daar niet in / en dat maar Sloepen en kleinen Indiaansche Vaartuigen daar over konnen / en wel met hoog water. Men ankerd door Karykal op 5 a 6 badem. De merken van de Ankerplaats sijn by het Zuyder Moufon de vlag stek in 't W. Z. W. en by het Noorder Moufon regt West. Dit geschiet om de af en toegaande Schuyten meer gemak te geven.

Dan Karykal tot Tranquebar is omtrent een groot mijl N. 4 gr. Westelphier men houdt het langs de kust op 6 a 7 badem / maar het Fort wat naderende moet men van de wal afwijken wegens een bank nabij de rivier / dog die bank strekt niet ver in Zee en op boorden dieptens heeft men niet te vreesen. Tranquebar is het voornaamste Deense Comptoir in Indien, kenbaar aan de witte Couleur van het Fort / die men altyd zorg draagt om te onderhouden. De Indiaanen noemen het Tranquepatnam.

Das 2 mylen benooyde Tranquebar leid Cabritpatnam, alwaar een soort van Fort gezien word sonder bastions, digt daar by en aan strand zijn 2 kleine Pagodden. Eer tyds was hier een kleine 1 mijl vooer een klein Frans Comptoir.

Het riviertje van Trimeldenas leit 1 mijl benooyden Cabritpatnam, genoemd zynde na de Pagode Trimeldenas, die men in het Land ziet leggen. Voosten dese uitwatering is een bank strekkende omtrent 1 mijl in Zee / maar niet gevaarph maar de grond is daar allengskens opdroogende. Benooyden deesen rivier begint het Land wat hooger te worden / dat men tot hier toe van de Pagode van Calimere af maar aan spnen boomen en gebouwen kenneu kan. Langs het land 1 mijl van de wal af / is 9 a 10 badem.

Van de rivier Trimeldenas tot die van Calderone is 2 mijl Noorden / de laast genoemde berheent men aan een dik efsen bosch digt aan strand / midden door het zelfde schynt het dat de eenen arm van de rivier sig ontfalt en een doozsnyding maake. Daar strekt een bank af ruyt een myl in Zee / zeer steil en gevaarph want van 12 badem peylt men aanstonds op sommige plaatsen maar 3 a 4 badem. Dus moet een groot Schip dat hier wil binnen koomen / benooyde de droogte loopen en daar maar op 14 a 15 badem nabij koomen. Van hier kan men omtrent 4 kenbare Galderhen van de berugte Pagode van Chalembarany Landewaart in ontdekken. Die Pagode staat regt oost van de doozsnyding van het bosch voorgeid / en men sietz door die opening op dien selfde streck.

De zuyde kant van de Mont der rivier Calderone schynt een punt te maaken / voornaamentph als men uit den zuid koomende langs de kust loopt / om dat de strekking / die tot hier toe vlak N. geweest is / alhier een hoek maake en N. W. ruyt 21 mijl tot aan Porto Novo strekt. Tusschen beiden is de kust laag en effen niets aan te merken behalpen de voozgemelde gebouwen.

Porto Novo is een goede Indiaansche koopstadt alwaar de Hollanders en Franse haar Comptoirs hebben / daar op zy haare vlaggen opheszen. Wanneer men zig onder de steile van de bank van Calderone begeeft om door Porto Novo te gaan ankeren / moet men de vlagge stokeerst in 't N. W. ten W. van zig brengen / eer men op die strek aanstruift / op dat men versekerd mag zijn de Noort punt van de bank doorby te weesen.

In July somtyds wat vroeger of wat later is van Trimeldenas tot Porto Novo het water zeer dik en vuil als by een overstroming / dit schijnt zo veel wonderphier / om dat het in dien tyd op de kust van Cormandel wepnig of niet regent. Maar de oorzak is om dat de rivier van Calderone uit den bezgen Gata op de kust van Malabar ontspringt / alwaar het als dan seer steil reegent / dat deesen overstroo-

ming by Calderone veroorzaakt / alwaar de bzeetste uitwatering is. De andere grootsten uitwatering zijn by Nagepatnam Carreykal, Tranquebar en Trimeldenas.

Van Porte Nove tot Tegnepatnam is de Cours N. 10. 4. Tegnepatnam, is te keunen aan het mooyse Fort dat benooyden de rivier legt / alwaar de Hollandse Logie / een weinig bezuiden gezien word / als die W. ten N. is / legt men op de Gede.

Van Tegnepatnam tot het Engelse Fort St. David strekt de kust N. ten O. pas 1 mijl. Langs de kust houdende op 1 mijl van de wal af moet men 8 a 9 badem hebben. Een kleine halve mijl N. van Porto Novo beginnen den Sanddunen / die sig op den Oever verspreiden. Uit der Zee koomende / gelph die gedeelte van de kust naar verschelden Eylanden om dat de Duinen hooger schijnen als hier laaggen binnen Landt / vooz het overige leid St. David op het strand / een kleine quazd myl daar bezuiden ziet men de Stadt Goudelouze, en teegen over St. David strekt een bankje een kleine quazd mijl in Zee. De Ankerplaats is op 7 a 8 badem.

Van het Fort St. David tot Pondichery is de strekking N. N. O. wat Oostelphier 21 mijl 1 mylen van de wal af is 8 a 9 badem. Het voozstrandt is sandig en het Landt vol geboomte. Komende uit den Zuyden ziet men de Stadt en Fort Pondichery beneden een swaztagtig Landt iets hooger als de overige kust. Dit swazten Landt is omtrent 21 mylen lank / en leidt aan de N. W. kant van de Stadt die zo wel als het Fort op een laaggen strook Landts aan de zeehandt is gebouwt.

Pondichery is het Franse Hoofst-Comptoir in Indien. De Generaal Gouverneur en den hoogen Raad hebben aldaar hun voozblef. Het leid op 11 gr. 55 m. N. breedte en op 96 gr. lengte van 't de Teneriff. De Stadt heeft een goede Singmuur van gebakken Steenen / de Deringwezen sijn met Gescht wel voozsten en naar de herenddaagse bouwstunde geschikt / zy heeft een en een agste mijl in haar omtrent. De Citadelle, zynde een geregelde vphoek met een Waater Graft rondom / is geplaatst in 't midden van het strand dog aan beyde zyde zijn vlakke Velden gelegen / dit maake een der steilste plaatsen in Indien uit. Daar is een Mint / alwaar Gopepen en Pagoden gestaagen worden / veel synder als veel anderen van Alop / en die geheel Indien door gangbaar zijn. De Gouverneur van Pondichery is met de waazdigheyt van een Nabab of Mogols Stadthouder begiftigt / en heeft een Mansch of 4500 Paayden onder sijn Commando. By is de eenigste Euroiaan / aan wien deze hooge waazdigheyt is toegestaan / ter vergeldinge van de goede diensten die den heer Dumas out Gouverneur Generaal aan de Onderdaanen van den Mogol heeft gedaan / gedurende den Javal van de Maratte, in den Jaaren 1740 en 1741. Men ankerd door Pondichery op 7 a 8 badem omtrent 1 mijl van de wal.

Van Pondichery tot Calomoryn strekt de kust N. N. Calomoryn 5 gr. Oostelphier pas 31 mylen. Men ziet tussen beiden verscheiden sand dungen aan strand / en binnens Lands het swarten Land daar van hier booven gesproken is / het welk te niet loopt / vaneen myl van Calomoryn, dat anders niets is als een verlaten gerummeert Hollands Comptoir. Men sietz daar ook de overblyfselen van een oude Engelse Logie die ook niet meer in weesen is. Hier is een goede Ankergrond vooz deesen plaats omtrent 1 mijl van de wal af / op 6, 7 a 8 badem.

Van Calomoryn tot Alempere, is de strekking N. O. Alempere 31 mylen. Wanneer men omtrent 2 mijl van Calomoryn af is / en daar doorby / siet men een dik bosch en een Doop / daar van af tot nabij Alempere toond de kust laag en wat inwaazds geboogen / maar by Alempere, bezuyden de rivier / is het Landt hoogen dunstig en strekt met een punt Seewaazts uit / evenwel is deesen punt niet gevaarph en dwars daar van af droogt het vadem tot vadem op. De Noord zyde van de rivier / Alempere is kenbaar aan een schoon Fort met verscheiden torens onder het gebiet van de Mogol / door zijn witte Couleur is het ver in Zee te zien / daar zijn nog eenigen bezjes voozder af in het binnen Landt.

Van Alempere tot Sadraspatnam een Hollands Comptoir / strekt de kust N. O. ten N. 51 mijl. Tussen beiden is het Landt ten deelen vlak sandig en met weinig geboomte / tot op 21 mijl van Sadraspatnam af / alwaar een dik bosch Palmboomen begint / dat 1 mijl om de Noord strekt. Van doozelfs zynde dwars af strekt een kleine Santplaatje pas 11 mijl Noordwaarts bind men Sadraspatnam en in de ingang van een dikke bosch de Hollandse Logie. Daar zijn

Frankbare.

Cabritpatnam.

Trimeldenas.

Calderon.

Portes Nove.

Tegnepatnam.

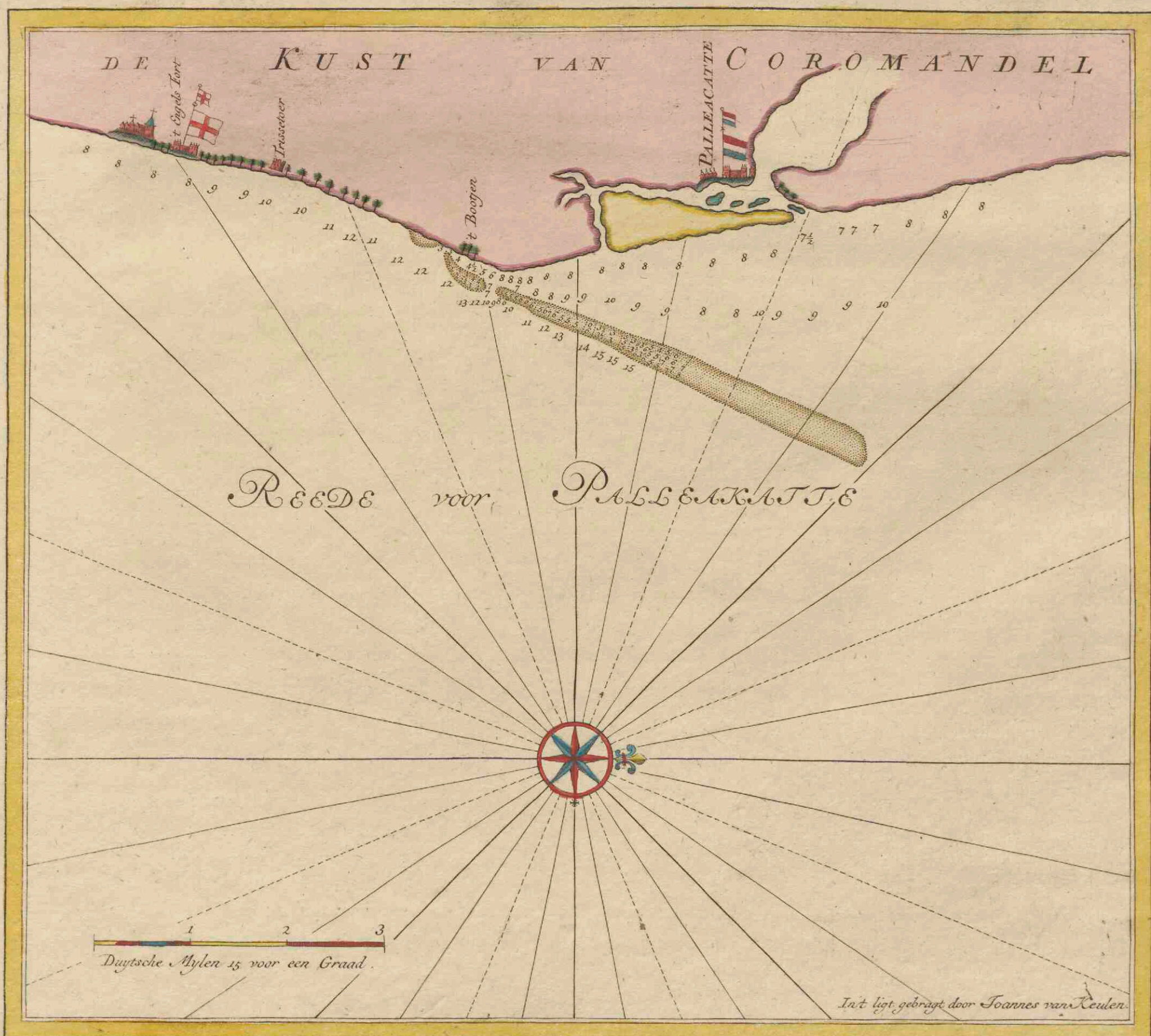
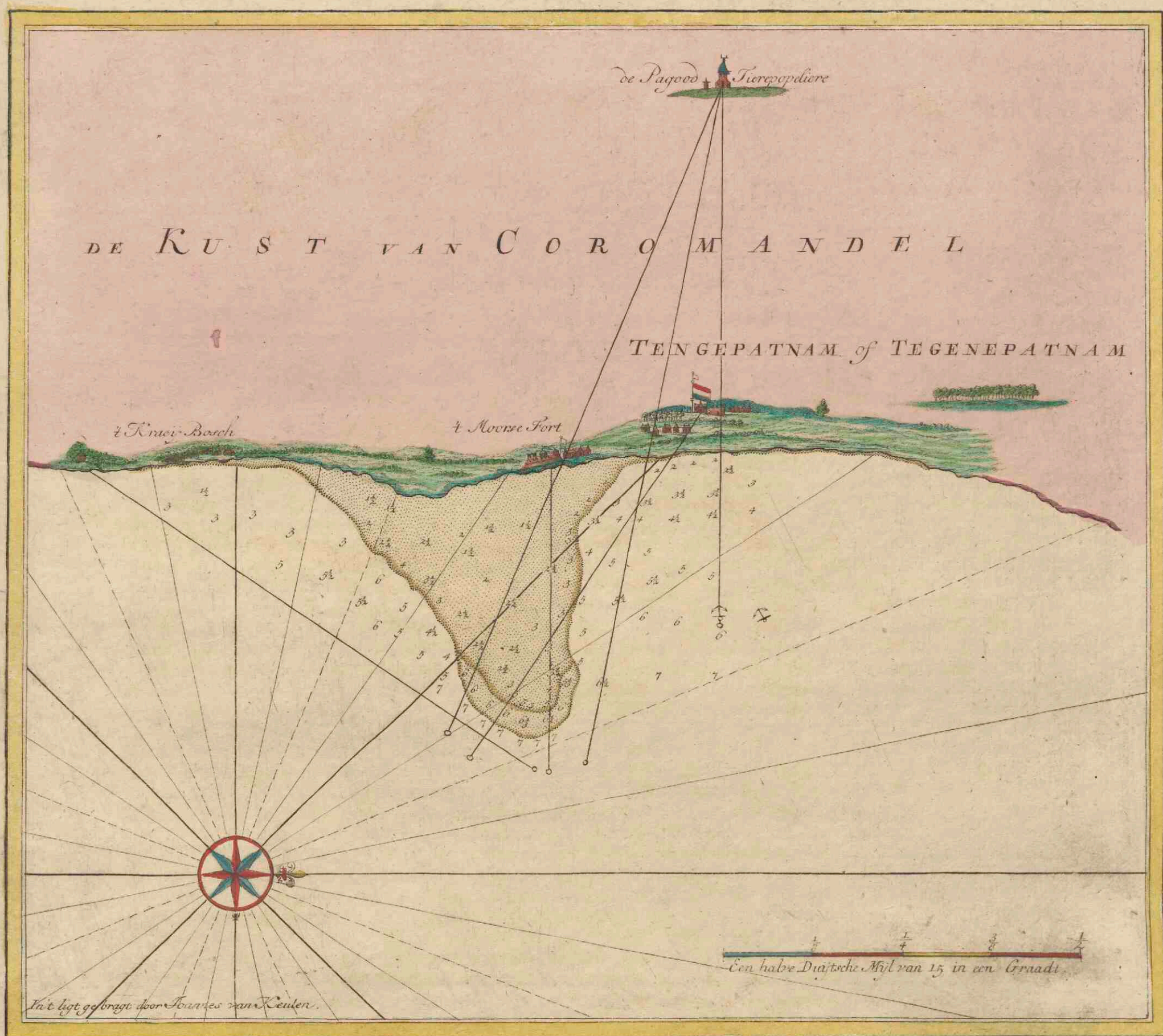
St. David.

Pondichery.

Calomoryn.

Alempere.

Sadraspatnam.

zyn 2 Pagoden, dog niet wel kenbaar de eenen bezuiden en de anderen benoorden. 1° Of 2 mijlen in het binnen Landt liet men eenigen klippen bezgen die door den bezyn baaren de de bezgen van Sadras genoemd worden / de hoogsten in 't N. W. zynde dan heeft men Sadraspatnam in 't Westen / omtrent 1 mijl Zeewaarts is het 9 a 10 badem diep.

Deze-
ven Pa-
den.

Van Sadraspatnam tot de Zeeven Pagoden, die men maar digt onder de kust zien kan / wordt gerekend 1° mijl N. O. ten N. W. D. of derzelve staan op steilen hoogten in 't Landt en men kan daar slechts de toppen van zien wegens een dikke Boschadie die dezelve bedekken. Een staat 'er heel digt aan strand. De zevende heeft de Zee om ver gestooten / zy stond wel eer op een klip een klipne halve guazd mijl van de Oever af.

Cabe-
lon.

Van de Zeeven Pagoden tot Cabelon is 4 mijlen N. N. O. 2 a 3 gr. noordlyker. dwars van het laast genoemde af leggen eenigen kleinen klippen N. O. van de kleinen bezg Tripoulour, die daar aan kenbaar is dat hy nader aan strand leidt dan al de anderen daar omtrent. Deze klippen strekken 1° mijl in Zee. Men volgt de kust al langs op 9, 10 a 12 badem op 1° of ruym 1 mijl van de wal.

St.
Tho-
mas.

Van Cabelon tot St. Thomas telt men 3° mijlen N. ten O. de Stadt leydt aan strand en wordt ook wel Meliapour genoemd / is anders maar een Duijnhooft daar zyn eenige bezken onder anderen den Dom / zynde de Setel van den Bisschop die onder den Nijdsbisschop van Goa staat. Syn stift begrypt alle Kusten van Cormandel. De Bezg van St. Thomas leid 1° mijl naar het Westen en is dan anderen onderschepten aan een Kerk daar boven op gebouwt / die men de kust langs loopende wel zien kan.

Ma-
dras-
patnam.

Van St. Thomas tot Madraspatnam is 1° mijl N. ten O. het is het voornaamste Engelse Comptoir van de kust van Cormandel, en de Setel van de hooge Staat. De Stadt is rondom met een Muur van gebakken Steenen voorzien / daar aan eenigen kleinen Bolkweken met kanon geplant. Een kleine rivier wiens mond bezuiden de Stadt is / en die om de Nooydt een bogt maakt / sluyt de Stadt eeniger maaten in. Zy is verdeelt in de witte en swarte Stadt. De witte is maar klein dog wel gebouwt / de swarte die de Nooydelijste is / wordt door Heydensche Moorsche, Armenische, en Joodische Coopliden bewoondt / met eenige weinige Europeanen, die zig in de witte Stadt geen huysvesting / hebben kunnen bezorgen. De swarte Stadt is blytten de Muur. Door de witte Stadt ziet men altyt veel Schepen ter siheede leggen. de Ankerplaats is ruym 1° mijl van de wal af op 10 a 11 badem water / het binnen Landt is vol hooge bezgen. Men heeft te Madraspatnam volgens verscheiden waarnemingen de byzete bepaalt op 13 gr. 13 min.

Trifou.

Van Madraspatnam tot het riff van Natour of Trifou is N. N. O. 2° mijlen. Men kent dezels nabyheyt aan een bosch gelijke hooge baomen / welkers toppen een Casel verbeelden. Wanneer dit Bosje over een is met 2 Palm of Cocosboomen dan is men dwars van dit Riff af / dat 1 kleine mijl in Zee strekt. De 2 Palmboomen een septs byeen met het bosje open gebagt hebbende / stuurt N. O. aan om bukten het Zee riff of bank van Pallacatte te loopen welkers Z. Punt N. O. ten O. 1° mijl van de uiterste punt van het Vant riff legt.

De kust langs houdende moet men het Voot niet spaaren / want de bank van Trifou naderende dzoogt het by ieder woy telkens een badem op. Als men dan by nacht of by dag deesen opzoozing geboelt moet men aanstonds Zee kiezen / om gelijc dzoylegt is / buiten de bank van Pallacatte om te loopen en die niet min dan op 10 badem genaaken. Hier op niet lettende zouden men een seer ongelijken grond kypen en van 6 badem aanstonds op 3 geraaken / dat door grooten Schepen seer gevaarlyk soude zyn / maar kleine Schepen konnen zonder schroom daar wel over / zynde op het hoogste van deesen bank niet minder dan 12 voeten / Een halve of 1 van een mijl van de wal het zee rif of de Bank van Pallacatte leid N. O. ten N. en Z. W. ten Z. omtrent 2 mylen gestrekt / de kust op 2° mijl afstand doorzyp loopende kan men aan deesen 2 laast genoemde banken geen quaat.

Palle-
catte.

Om door Pallacatte te ankeren moet men niet op het Vant aanstuuren eer men den blag van het Comptoir in het N. Z. W. van zig byengt / dus doende men de kust verlig aandoen kan op 6, 7 en 8 badem / wel verstaande by een Zuiden wind / want met een Noorden wind moet men de blag in het Z. W. van zig byengen / booznametlyk met een Schip dat 16 voet diep gaat / maar met kleinen Vaartuygen is deesen bank aan de Zee kant niet gevaarlyk / evenwel moet een Doer / die langs deesen kust niet bekent is sig

metkleinen so wel als met grooten Schepen dit in agt neemen. het Nooyd eynd van 't Zee riff is Z. O. ten Z. van de rivier van Pallacatte. 1° Mijl bezyn den deesen rivier leydt 't Hollandse Fort Geldria de gemene Ankerplaats is N. Z. O. van de blagstok op 5, 6 a 7 badem.

Van Trifou tot Pallacatte is de strekking N. N. O. ruym 4 mijlen. De kust tuffen beiden is een laagte voet strand / ook duijnig / Maar binnen liet men hoog Landt / door de Zeelieden genoemd de Bezgen van Pallacatte. Pallacatte leydt op 13 gr. 35 m. N. byzete.

Van Pallacatte tot Cycarathwery strekt de kust N. ten Cycarathwery. 6 mijlen. Alhier is ook een riff als dat van Trifou / ook by wat Zeewaards maar bezder langs de kust gestrekt. Kijkt by het N. O. eynde van dit riff begint een ander 1° a ry.

2 mijlen ruym van de kust / omtrent 7° mijlen Nooyd en Zuid in langte gestrekt / en van geheelen ongelijken pellinge om na Aragon te zeplen kan men tuffen den bank en wal door steenen / maar om daar in te loopen moet men het sonder kennis niet waagen hoewel het Canaal daar tuffen bzeedt en schoon is / strekkende N. ten O. en Z. ten W.

Om van Pallacatte bukten om het riff te loopen / moet men Zee kiezen / en N. N. O. aangaan langs het rif / of de bank / en niet minder dan op 9 badem diepten komen. Zo men op deesen weg 12 badem mogt kypen / moet men het rif weer genaaken tot op 9 badem dit is volzekt noodsaakelyk voor die naar Malulipatan willen gaan / om dat in Juny July en Augustus, de stroomen om den N. O. loopen en somtyds nog oostelyker. Dus te vtel Zeewaarts af houdende / zoude men wel van zyn Kieps konnen verreeken syn / gelijc aan veel Schepen gebeurt is / die aan Narsepoure belandt zynde van daar naar Malulipatan niet hebben kunnen koomen / dog waar van in 't verbolg nog iets staat te zeggen.

Van Cycarathwery tot Aragon is 6° mylen de cours meest noord ten W. dog iers Westelyker. Wat naar binnen liet men de bezgen van Aragon. Deselve in 't Westen hebbende / ziet men iets naar het Zuiden aan het strand de Duijnhooft van een verballe Engelse Loogie. Hier van af in 't Z. Z. W. kan men de bezgen van Pallacatte zien.

Van Aragon tot Caliture, is de Cours N. wel 300 Caliture. Oostelyk 5 mijlen / maar om bukten de bank van Aragon, om te loopen N. N. W. op 10, 11, a 12 badem.

Van Caliture tot Divelang is de Cours N. 7° mjl / te Divelang. Caliturre verlaafende moet men zig op 16 a 17 bad. begeeven / en de kust niet nader koomen / wegens een gevaarlyke bank / die drie mijlen N. van Caliturre 1° mijl in Zee strekt. Deesen bank is zeer styl en moet 300 veel te meer gemydt worden. Het is gebeurt / dat imand op 25 bad. geankert hebbende / des 's nagts met een gunstigen wind klaarigheyt maakten om N. W. waards te loopen / om op 13 a 14 bad. weer te geraaken / En hoe wel de wind maar matig was / en hy maar langzaam voortging / verviel hy egter in minder dan 1° uurs van 15 tot op 5 bad. ; weshalven hy aanstonds / meer Zeewaards steebende. Onder-

tuffen nog eens loodende en alweer 15 bad. hebbende geboonden / meenden hy / dat het niet de vyf badem koutelings gepeelt wel konde uits gelyest zyn. Maar by nader onderzoek bevonde hy / dat deesen Bank 30 steyl is dat men van 15 aanstonds 5 bad. krypt. Dezhalfen dient hier boozstigtigheyt gebuykt te worden / houdende de diepte van 17 bad. daarby men geen quaat kan.

Van Divelang tot Carrera is de Coers 4° mijlen N. ten W. men kan de kust langs loopen op 8, 9, a 10 badem. De noorden Carrera zyn twee dikke boschen / en in het Dorpen witte Pagode, in het binnen Landt zyn seer hoogen bezgen / die men 8 a 9 mijlen met klaar weer in zien kan.

Van Carrera tot Gondegambre strekt de kust 4° mijlen N. O. ten N. 3 a 4 gr. Nooyd. Langs deze kust strekt een bank iets in Zee / en bezder Zeewaards leydt nog een ander / aan wiens Landthandt klipne Vaartuygen konnen doorloopen : blyvende op 9, 10 a 11 badem heeft men met grooten Schepen voor beyden geen gevaar. Men wordt dit Dooz aan het strand met zyn Pagoden gewaar / wanneer men de rivier begint naby te koomen.

Van Gondegamme tot Montipoli strekt de kust N. O. Montipoli. 3 mijlen. Men houdt de kust langs op 1° mijl op 9 a 10 badem Waasige grond. Beoosten Montipoli is een klappus bosch en wat bezder nog een kleinder van 20 a 30 boomen / die wat hooger zyn als de eersten. De kust op boozvengemelde diepten langs loopende passeert men tuffen het Land en een Sandbank / leggende 3° mijlen Z. O. ten O. van Montipoli dezelve is 6 a 7 mijlen N. O. en Z. W. gestrekt. Aan de Z. W. kant / die de gevaarlykste is / heeft men

men eereitwel 3 baden. Wanneer men deesen Bank begint te naderen / kan men het aan de Zandgrondt be merken / want in het baar water tusschen de Wal en de Bank is stek grondt. Van Montipoli tot Petapoli, is de strekking O. N. O. pas 5 mijlen. 4 Dan een mijl beweesten de Stadi loopt een rivier / waar teegen over men een bosch Palm-boomen ziet / vlak en effen / zynde derhalve zeer kenbaar / en genaamt de Tafel van Petapoli.

Van Petapoli tot de hoek van Mecca of Divi stekt de kust Oost omtrent 11 mijlen. omtrent 2 mijlen van de Wal heeft men 6 a 7 baden. 3 Mijlen beoosten Petapoli vind men de monden van verscheiden rivieren / doorsnydende het laagste Land / en Eplanden uptmaakende / die men langs de kust loopende niet onderscheyden kan / het Eten vloeyt in deesen rivieren / en volgens waarneeming verscheelen hoog en laag Water 4 voet met malikander wanneer men op 5 bad. stek grondt geankert legt.

Drie a 4 mijlen beweesten den hoek van Mecca ziet men drie openingen van verscheiden rivieren.

Dwaars van Divelang af vertrekken de beeg van Carrera in 't N. W. ten N. moet men om de bank van Montipoli bukten om te loopen N. O. aanstuuren en op 10 a 11 baden soeken te houden zynde daar geen gebaar / alhoewel daar harde grond is / so de grondt dieper en met een sagter woord / kan men de kust beoosten Petapoli weer naderen om de waas grondt te herwinnen op 9 a 10 baden.

Om naar Masulipatnam op te koomen / moet men / wanneer men dwaars af van d'hoek van Mecca, pas 2 in p. len zeewaarts is / op 10 a 9 baden blyven / dus doende kan men de hoek van Mecca zonder gebaar om drapen / den gemelde hoek dan in het westen hebbende moet men op 7 a 8 baden N. N. W. iets meer of min westelyker omboegen / naar maten dat men by het stylen van de bank nader by / of verder daar van af is / voortz passeert men over minder dieptens tot op 5 baden stek grondt / meybende geduurtig de harde grond. Wanneer het over 6 baden diep word / moet men westelyker aangaen / en dus op de Gede van Masulipatnam aanstuuren / alwaar men ankert op 4 a 5 baden stek of waas grondt / op rupin 1 mjl van de wal.

De noord kust van de hoek van Mecca is laag effen en sonder geboomte. Langs deesen kust ontdekt men de twee uytwateringen van twee rivieren. Masulipatnam genaamen de ziet men een Bosch Palm boomen / nyl naar het Z. W. uyt den Z. O. komende schynen deesen Palm boomen een eenig te zyn / die al nader komende zig in meer getal vertonen.

Behalven dit teken is Masulipatnam kenbaar genoeg aan de Franse / Engelse en Hollandse Komptoirten en Vlaggen / Benoorden de Stadi is een vlak Bosch / even als effen gekapt met boomen van gelijken hoogten. in de bogt van Masulipatnam is overal stek grond behalve dicht onder de wal / het droogt maar een halve baden op voor pder quart mjl.

Hier boven is gezegt dat men van Palacatte in de west Mousson, naar Masulipatnam willen / ligtelyk op Narisepour kan verballen / waar ontrent men dese voorzorge kan gebruiken / naamtelijk / dat (zo ras men het Gif van Aragon gepasseert is) de caere noorden werd aangefelt / om by Pera Poly aan de wal te koomen / en van daar langs de wal / en voortz by het Gif van Mecca (dat aan de branding genoeg te myden is) op 5 a 6 baden heen houden / en na het zelbe gepasseert zynde / N. ten W. / en N. N. W. op boegen na de rede / daar het egaal opdyoogt en daar men ankert zo na als men begeert.

Maar wanneer men in 't leste der oost Mousson in de Maanden February, Maarten April, van Palliacatte naar Masulipatnam wil streben / wanneer de winden van het O. tot het Zuyden waagen / moet men het op Narisepour aanleggen / en zelfs oostelyker indien men kan / op dat men niet in den inbogt van Petipoli verbaft / waar niet gemaklyk zoude zyn uyt te koomen / en daar men de west Mousson eerst zoude moeten afwagten. In Mey kan men hoers setten om ergens tusschen Masulipatnam en Narisepour te belanden / om dat de windt als dan speelt tusschen het Z. Z. O. en het Z. W. somtyds ook wel tot het W. Z. W. in October, November en December, word deese en de oberigen geheele kust wynnig bevaaren. Zo men / in December of January, beneeden de kust van Cormandel is / dan kan men dezelve wegens de Noozdoosten winden en wegens de stroom / die om de zuydt set / en als dan in haar sterks te kragt syn / niet bereyken.

Van Masulipatnam tot Narisepour, is de coers O. ten N. 2 graden noozdyker / (1) van de Stadi af rupin 10 mplen en van

(1) Volgens andre O. N. O.

de Gede 9 mplen. De kust tusschen beyden heeft een bank vooz zig gestrekt leggen / mjl ontrent zeewaards strekkende. Dwaars van de rivier van Narisepour af leyd een andere bank / van een mijl van de kust af. Van het inkoomen en op den dzympel van deesen rivier vind men 8 a 9 voet Water.

24 Mijlen bezuyden Narisepour, word in sommige kaarten een Steenbank en in anderen een Modderbank geplaat / daar op niet min dan 3 baden water is. Allen Zeeleden die te Masulipatnam geweest zyn / gewaagen geen een woort van deesen in haar Journaalen / hoewel de meesten volgens haar Cours daar over geloopt zyn. Het Engelse Zeeboek stelt hem vooz een Steenbank te boek / maar zwygt in zyn Beschryving van hem geheel stil. Zo by daar evenwel is / dan moet men hem dooz het Toot naspeuren / het welke men bukten dien in dit baarwater geduurtig ter handt moet hebben.

De Hollandse beschryving stelt de coers van Masulipatnam tot Narisepour O. N. O. 10 mjl / en zegt dat van de noozdy der rivier een zand rif een mjl in zee strekt dat men het kan aan loden op 6 tot 4 baden / dat op de drempel der rivier 6 voet water is / dat aan de west zyde der rivier ook een droogte Maar niet zo ver in zee is. dat men tusschen dese droogtens door / in de rivier kan loopen mits dat op de stroom gelet word / die tegen de ooste droogte aan valt / berders dat beweesten de rivier een Bapje vooz groote Schepen is die niet in de rivier koomen / en dat de Schepen daar konnen vertimmeren / dog dat het in dit bapje heel vlak is / zo dat men 2 mjl van de wal / maar 3 a 3 baden water heeft / maar dat 'er niets te myden is / als men maar op het loot past en niet nader als 4 baden komt.

Van Narisepour tot aan de Punt van Goddewarre stekt de kust Oost rupin 10 mjl. dog in de Hollandse beschryving O. N. O. beoosten Narisepour syn 2 witren Pagoden, die men niet verwarren moet met twee anderen / die drie quazd van een mijl beweesten de Punt van Goddewarre staan / en beoosten den welke de rivier Viserow inloopt. Verscheppen Zeeleden hebben daar in mistast / niet lertende op een derde die men by de twee laasten gewaar word. Uyt den Westen koomende moet men de bank van Goddewarre niet nader koomen als op 12 a 16 baden / om dat die bank styl is en aan die handt heel ongelyke gronden heeft. Maar uyt den Oosten koomende om naar Janaon te gaan / kan men sonder gebaar tot op 6 a 7 baden sandtgront naderen.

In de Engelse Beschryving word gezegd / dat deesen bank 2 mijlen Zuid Oost stekt / maar eenige particuliere Caazten bryeken hem benoorden Goddewarre af. men heeft op de nieuwe kaarten dit by den stellinge aangetoont / sonder party te kiezen / hebbende tot nog toe daar van geen verseeherheydt die my boldoet.

Schepen die van Narisepour vertrekken sturen in 't gemeen 3 mijlen van de kust af / tot op 16 baden / om deesen bank te myden / het welke my zeer voozsigtig toeschynt.

Van P. Goddewarre tot Narisepelle is de Cours N. W. ten N. 3 gr. Noozdl. 6 mijlen. onse Hollanders zegge N. ten O. 3; mjl de plaats leidt op een Epland tusschen twee monden van rivieren in. De Engelse Beschryving segt / dat daar van een plaatse afstekt omtrent een mijl buktenwaards / dat men op 6 a 5 baden aanlooden kan.

Tusschen Narisepelle en P. Goddewarre anderhalf quazd mjl van Goddewarre is de rivier Janaon, aldaar een Frans Comptoir is vooz de Catoenhandel / en 2 mjl daar benoosten liet men de Pagoden van Corraango. De verscheppen uytwateringe der riviere die sig in deesen bogt ontfangen / maken verscheppen Eplanden / daar eenige banken boozleggen / omtrent 1 mjl van Land / die dog niet gebaartlyk zyn als men die maar niet nader dan op 5 baden komt.

Van P. Goddewarre tot Watere is de strekking N. 7; mjl. de Hollandsche beschryving zegt N. O. 10 mjl De bezgen van de kust Orixia beginnen hier / Watere is kenbaar aan een Pagode gebouwt op den top van een berg.

P. Goddewarre voozby zynde / ontdekt men Visapattam zynde een van de vooznaamste handel Plaatsen der Europaen, de plaats hooyd da Engelse. De strekking tusschen beyden is N. O. 5 gr. Noozdl. 18 a 19 mijlen Visapattam is te kennen aan grooten steilen berg op de N. O. hoek waar teegen de Zee aanbreekt. Daar benoorden is een kleinen inbogt / alwaar men ankert.

Bezuyden de grooten berg heeft de rivier een uytwatering / en nog een ander benoorden een heubeltje / daar op een witte Pagode staat / die men uyt den westen niet koomende niet liet eer men de grooten berg voozby is.

De Hollandse beschryving gaat hier onstandiger in ver-

Aan-merking.

De hoek van Goddewarre.

Narisepelle.

Watere.

Visapattam.

Aan-merking.

Petapoli.

De hoek van Mecca.

af Dive.

Dive-lang.

Masulipatnam.

Aan-merking.

Narisepour.

schikt met andere in 't beschrijven van de coers van Goddewarre tot Visagapatnam en andere plaatsen / welk wy niet kunnen na laten aan te rekenen / en is als volgt.

Van Goddewarre tot Watere, dwars voor by de bogt is de coers $\text{N. O. } 10 \text{ mjl.}$ Watere kent men aan een Moorsche Tempel / op een Zandberg / en van kragt men hoog land dat bezuiden Watere niet gebonden word / in 't aandoen heeft men $30 \text{ a } 35 \text{ badem}$ stek grond / 4 mjl. van de wal / dog op een half mjl daar aan genadert 14 badem zand met schulpjes.

Van Watere tot Panare, is de coers $\text{O. N. O. } 5 \text{ mjl.}$ men stevent langs de wal van $9 \text{ tot } 12 \text{ badem}$ zand / en als men dieper komt op stek grond. Panare is te kennen aan een rond bergje aan het strant / aan wiens west kant een bapje en een riviertje is.

Van Panare tot Ponty, is de coers $\text{O. N. O. } 11 \text{ mjl.}$ hier leggen $9 \text{ a } 10$ klippen een Snaphaanschoot van de wal / hoog boven water / en daar leggen ook $3 \text{ a } 4$ groote klippen op het strant / daar Ponty wel aan te kennen is / landwaart in is hoog gebergte. Van Ponty tot Visagapatnam is de coers $\text{N. O. } 6 \text{ mjl.}$ men loopt over de vortge diepte / en distantie van de wal op schoone grond. Te Visagapatnam is een Engels Comptoir / en is te kennen aan een lange platte berg daar de zee tegen aan spoelt / benoorden dezelve is een bapje daar men kan ankeren en daar een riviertje is / benoorden het zelve is een bergje daar een witte Pagode op staat / die men van de west komende niet zien kan voor dat men de hoge berg gepasseert is. dus verre de Hollandsche beschrijvinge.

Van Visagapatnam tot Bimlepatnam strekt de kust N. O. omtrent 31 mijlen . Men kent het aan een lange berg strekkende Landwaarts in en na de Zee kant aflopende geplende na een Leeuwenberg / ook ziet men op strand een bagje als een Supherboot / leggende omtrent 11 mijlen benoorden Bimlepatnam, dewelke voor by zynde / ziet men het Hollandsche Comptoir bewestende rivier. Men anker daar op $6, 7 \text{ a } 8 \text{ badem}$ waasige grond / hebbende de Loosje in 't W. ten Z. / maar zo men dwars van de Rivier af weesen wil moet men de Loosje in 't Z. W. van zig blyngen.

Van Bimlepatnam tot de Rivier van Canare is de coers N. O. ten $\text{O. } 2 \text{ mijlen}$. Men loopt langs de kust op $6 \text{ a } 7 \text{ badem}$ en niet meer Zeewaards als op $9 \text{ a } 10 \text{ badem}$ om binnen de klippen door te zeilen.

Van de Rivier van Canare tot de hoek Canare strekt de kust $\text{N. O. } 1 \text{ mjl.}$ Benoorden Canare is een dik bosch Palmboomen. Z. O. ten $\text{O. } 11 \text{ mjl.}$ daar van in Zee / leggen de klippen van Canare of Santipellen, op $17 \text{ gr. } 54 \text{ min. N.}$ byze. Om tusschen het Land en deesen klippen door te zeilen is het besten diep op $7 \text{ a } 8 \text{ badem}$ / maar voor al niet meer Zeewaards als op $9 \text{ a } 10 \text{ badem}$ nog de kust nader dan op $5 \text{ a } 6 \text{ badem}$. Bynen deesen klippen onlopende moet ze niet nader komen als op $16 \text{ a } 17 \text{ badem}$ / het sekerste is als dan op 20 badem / Een en half mjl zeewaards vande klippen liggende na de welke de stroomen dikwils schielijk toefsetten.

Van de hoek van Canare tot Chicacul onbalt hem het Landt $\text{N. O. } 2 \text{ gr.}$ Oostelphier 81 mijlen / makende tusschen beyden een inbegt. naby Chicacul is een Rivier te kennen aan $3 \text{ of } 4$ grooten boomen en eenigen Palmboomen. Tusschen beyden volgt men de kust op een grooten mjl afstand op 13 badem Zandgrond.

Van Chicacul tot Calengepatnam is de strekking $\text{N. O. } 31 \text{ mijlen}$. Deesen plaats is niet kenbaar anders als aan $3 \text{ of } 4$ grooten Boomen daar benoorden. Men heeft 1 mjl van de kust af $13 \text{ a } 14 \text{ badem}$ diepen.

Van Calengepatnam tot Aleture is de strekking $\text{N. O. } 2 \text{ gr.}$ Oostelphier 41 mijlen / dieptens als booven op geplien afstand van de kust. Tusschen beyden ziet men 2 bosjes ieder van $10 \text{ a } 12$ Palmboomen.

Van Aleture tot Pondi onbalt hem het Landt N. O. Oostelphier 4 mjl. De dieptens zyn $12, 15 \text{ a } 17 \text{ badem}$ ruyt een mjl van de kust af / Fgn met grof Sand gemengt. naby de kust voor de Rivier van Pondi liet men $10 \text{ a } 12$ klippen dicht aan strant / en binnen in het Land hoogen bezgen van booven gehakht / dog wat laager aan de zee kant maar even 30 gehakht.

Van Pondi tot Barrar is de Coers als booven 31 mjl. Men moet het 1 mjl van de kust op $15 \text{ a } 16 \text{ badem}$ Zandgrond houden / Barrar-berg is hoog met anderen kleinen bezgjes daar op / daar van de kennelphste bezupden de Rivier leydt. Benoorden de berg ziet men diergelphen meer dog iets hooger.

Van Barrar tot Sommewaron of Ganjan strekt de kust N. O.

$\text{O. } 2 \text{ a } 3 \text{ gr.}$ Oostelphier 6 mijlen . Men moet de kust niet nader dan als op omtrent 2 mijlen komen op $20 \text{ a } 25 \text{ badem}$ / 30 men daar naader aan komt / dan djoogt het daar schielijk op.

Bezupden den rivier Ganjan is een boschje Palmboomen dat maar een Hanonschoot langs schijnt. Nader by kommende ziet men nog een ander van booven glat en effen gelph de Tafel van Pitipolie, wat benoorden liet men 5 Coppen van bezgen die een vertooning van vyf Zadelen maakten. Daar is ook een klein fort omtrend deesen rivier.

Van Sommewaron tot Carrapa of Carapare telt men omtrent 5 mijlen $\text{N. O. } 3 \text{ gr.}$ Oostelphier. Tusschen beyden is niets merkwaerdig / dat tot verkenning dient behalven de vyf boogbengemelden toppen van bezgen / en de Pagode van Montecotte allen staande op laagachtig en vlak Land met boomen bewossen. 21 mijlen benoorden deesen Pagode ziet men de lange vlakke berg van Carrapa die hoewel de hoogste niet aan deesen kust / egter in 't N. N. O. gebragt zynde / daar aan kenbaar genoeg is dat hy naar een lange Graft-Combe gelph en steil na de Zee kant / af loopt. waer toe deesen bezg zich uytstrekt / in plaats van dat de bezgen / die bezder binnenwaards leggen / op deselve strek als de kust loopen: wegens deesen verscheppen strekking maakt de bezg van Carrapa tegens het N. W. een binnen hoek of Inham met de anderen bergen / daar binnen een vlakke begrepen is zyn-waards strekkende / tot aan de vyf voor verhaalde berg toppen.

Van Carapar tot Manekipatnam is de strekking N. O. ten $\text{O. } 3 \text{ gr.}$ oostelphier 61 mjl. tusschen beyden maakt de kust een inbegt waarin niet goed is te ankeren behalven 21 mjl. bezupden Manekipatnam, ook is niet geraaden daar ander te loopen boornamentlyk met een Z. O. wint. van Carapare af / loopen de bergen om de noord / latende daar tusschen / en de Zee kust een roodagtige blakten boornamentlyk na strand toe. Van Manekipatnam af strekt een Sand bank 1 mjl in zee / soo styl dat men van 10 aanstonds op 4 badem vervalt / dus men deesen kust niet nader als op $12 \text{ a } 13 \text{ badem}$ moet komen: mjl van Land is Zand grond en 11 mjl af is stek grond.

Manekipatnam kan men zien / wanneer men de berg van Carapare in het W. Z. W. van zig heeft $5 \text{ a } 6 \text{ mijlen}$ daar af / en is te kennen aan een klppen Pagood met Dypfen en andere geboutwen ook eenigen boomen rondom.

Van Manekipatnam tot Jangarnat, is de coers O. N. de Pa. $\text{O. } 5 \text{ gr.}$ oostelphier 31 mijlen daar is lange de kust geen geboor / westhalven men daar 30 na by loopen kan als men wil de grond is als booven / en het voozland duinstiger van de selfde couleur. Jangarnat heeft de grootste naam van de Pagooden hier om strecks. de Stad is groot en leydt omtrent 11 mjl. binnen waards / kan eventwel door zyn hooge geboutwen ver afgezien worden. Zoo haast men dwars van Manekipatnam af is / vertoont zin Jangarnat van steng af als een groot Schip onverspeet. Nader by zynde vertoont het als drie Pagoden by malkander / daar van de Z. westlykste zeer hoog en rondt is / met een Cooren spits daar op en aan desselfs oppereynde een groote kloot. De daar aan volgende schijnt daar dicht by te staen / maar heeft een blakke Coepel / met een tooren spits en met een kloot / gelph ook de derde / die de kleynste is / en met een ronde Coepel gelph den eersten / makende alle drie een eenige hooge en breede Pagode uyt.

Drie mijlen O. ten N. van Jangarnat, is de swarte Pagode / van verre vertoonende ook als een groot Schip onder zyl / maar nader by 30 breed niet opdoende als de booggaande. Dese Pagode in 't N. N. O. van uyt zynde schijnt zy in twee geboutwen verdeelt / die beneden in een / maar van bo. vengeschypden / zyn en spits toe loopen. Omtrent drie quart mjl W. ten Z. van dezelve is een ander klppen Pagood op vlak rood agtig Land sonder eenig geboomte gelph de laast genoemde / desen omstandighepd doet de swarte Pagood gemaklyk van Jan Garnat onderscheyden. Behalven deesen merken ziet men nog omtrent 1 van een mjl W. Z. W. van de klppen Pagood / tusschen beyden een plek Lands met eenige wyntige boomen / en alhoewel een andere dusdanige plek 1 mjl boven Manekipatnam is / kan men eventwel daar in niet mistasten / als men maar letten wil hoe ver men van de swarte Pagood is / en hoe verschillende die zig vertoont van Jan Garnat.

Van de swarte Pagood tot de valsche punt telt men in 't gemeen 131 mjl. / de 4 eersten O. ten N. de 2 vlakke volgende O. N. O. en de overige N. O. de kust tusschen beyden is ongenaakbaar wegens een bank / die omtrent een halve mjl in zee strekt / en op sommige plaatsen iets

Van Goddewarre tot Visagapatnam, na de Hollandsche Beschrijving.

Van Visagapatnam tot Bimlepatnam.

Canare.

Chicacul.

Calengepatnam.

Aleture.

Pondi.

Barrar.

Sommewaron.

Carapare.

Manekipatnam.

De Pagode van Jangarnat.

De swarte Pagood.

De klyne Pagood.

De vlakke hoek of valsche punt.

teer minder. Dwaars van de valsche punt of vlakke hoek strekt hy wel een myl in zee. De kust is in de drie eerste mylen vlak en zandig zonder eenige kenteeken/ en in de volgende distantie/ duinachtig/ en ten einde van de 3 laatste mylen/ ziet men het riviertje Marapour, en daar benevens een Boschje boomen. Twee en een half myl noordelyker is nog een ander riviertje. Tusschen beide maakt de kust een weinig bochts/ zynde aldaar zeer laag/ gelph ook 2 myl Noordelyker dezelfde gedaante aan de kust gebonden word/ dogh vervolgens doet ze zig hooger op ter oorzaake van een dik en effen boschagie/ die dezelve hooger doet vertoonen/ dan al het Land wat men van Manekipatnam af heeft gezien tot hier toe.

De valsche punt naderende/ zoude men die/ hoewel vast land zynde/ wel voor een eylandje kunnen aanzien. by de opdoeninge van de plaats daar het bos eindigt/ of daar het inkomen van een rivier is/ waar door het land zig schynt te scheiden/ ontbalt de kust/ (die tot hier toe N. O. heeft gestrekt) om de Noord en iets Westelyker/ en maakt een diepen inbocht.

Verscheide Zeelieden/ door deze opdoening misleid zyn/ hebben dese valsche punt voor Punta dos Palmeiros aangezien/ en deze mistasting heeft verscheide Schepen doen verliezen. De hoedanigheid van de grond is geen genoegzaam middel om deze dwaaling te behoeden/ om dat men aan de steile Oostkant van 't rif van de valsche punt/ met 2 maal looden/ even gelph by Punta dos Palmeiros, waazig zand-grond/ met grups/ en kleine vlakke zwarte korreljes/ geheel onvormelph/ gelph kwalijk gestooten peper bind/ doch niet dit verschil/ dat omtrent de valsche punt men dit maar 12 mylen van land op 15 a 16 badem bespreekt/ en men dan wel haast de kust gewaar word/ die verheven is/ doch effen/ daar en tegen men omtrent Punta dos Palmeiros deze grond maar beoosten deszelfs eylandje vind/ 3 mylen van de kust af/ die veel laager zynde/ naauwelijks te bekennen is/ 3 zand-duppen/ een weinig daar bezijden leggende/ zyn de eenigste hoogtens daar omtrent.

Uyt zee recht op de valsche punt aankomende bemerkte men die kenteekens niet/ daar van hier vooren is gesproken/ behalven het dikke effene bosch/ diegelyken hier omtrent geen meer is/ en tot de voornaamste aanwysinge dient. Na dat men 3 mylen van de valsche punt is geboordert/ en men die achter-uyt in het Z. W. heeft/ ontdekt men in 't N. O. een opening gelphende na de uytwatering van een rivier.

Van op 14 a 15 badem tegens de valsche punt over/ tot op gelph diepte beoosten Punta dos Palmeiros, is de cours N. O. 13 mylen. Men moet alhier op de Schepen verbaacht zyn/ want het hier bloept en ebbt. Een Z. O. en N. W. maan maakt hoog water/ of met 9 uren/ nieuw of vol zynde. De beste grond/ die men houden mag/ is op 14 a 16 badem/ waasige grond. Eventwel/ indien men op bezigen Coers andere grond ontmoet/ hoeft men niet te schrikken. Omtrent 3 mylen N. O. ten O. van de valsche punt heeft men op een N. O. Cours/ zand-grond 2 mylen lang gebonden/ en dan vervolgens waasige grond/ tot heel na Punta dos Palmeiros toe. Aan de veraandering van het zand kan men de nabijheid van de bank merken/ de grond is daar van spin hard zand. Rechte Oost en West met de Bank is de grond van zand/ grups en gebroke schulpen en onvormelph korreljes gelph vermozelt peper. Op 17 a 18 badem vind men dikwils maar waazig/ roodagtig en zwart zand/ met gebroke schulpen. Nader onder land op 11 a 12 badem/ is 't zand/ en roodagtig grups. Zoo men 's nachts op deze laagstgenoemde grond verbaht/ moet men de bank omloeden/ sturende Noord en Noord ten West ten aan. Hebbende dan op deze cours de waasige grond bereikt/ kan men gemaklyk weten/ of men de bank voorby is/ want alsdan doogt het maar 14 badem op ter langhte van een geheele byt myl/ daar het in tegendeel zeer schielph opdoogt/ zoo men de bank nog niet voorby is. By Westelyke winden moet men de kant van de bank zonder schroom wat aan boord houden/ alwaar men syne zand-grond heeft dikwils met grups vermengt/ zomtyds ongelph en van 10 badem schielph vallende op 7 badem/ alsdan moet men zig wachten van niet op 5 badem te geraaken/ dat heel naby de stipe van de bank aanloopt/ waar van de byandingen op het ondiepste zich klaar vertoonen.

By de West Moufon moet men zig niet te ver Zee waazis van de bank waagen/ men zoude ten eersten geen grond hebben vernids de winden alsdan de stroom om de Oost setten. In dit geval was men van zyn reys versteen/ en men zoude te Chaligam overwinteren moeten/ daar men eerst in November of December zouden kunnen

aankoomen. In het tegendeel de windt van het Zupden. tot uyt den Z. O. waapende dat veel gebeurt in April, May, en Juny, moet men het op 16 a 17 badem houden/ tot dat men de meeste uytsteekende punt van de bank voorby is.

Het Eylandje door Punta Palmeiros is zeer kenbaar/ en schynt van de punt by wat af te zyn als men uyt den Zupden komt/ hoewel het over 11 half myl daar van niet af is. Zo men in den Inbocht tusschen de valsche punt en dit Eylandje 30 ver verballen was/ zo dat men het Eylandje Oostelyker als Noord van zig bond/ zo moet men aanstonds Zee kiezen om niet op den boeg aan te koomen die de bank op 1 myl Z. O. ten O. van het voorszeyden Eylandje maakt/ welke boeg men heel naby koomen kan tot op 12 badem sonder eenigen veranderingh van diepten te merken. By Zupden winden is deelen. Onderrigtingh van grooter gewigt als andersints zoude zyn/ want men zoude als dan ter nauwernoot meer daar uyt koomen geraaken. Men zegt/ dat O. ten Z. 6 mylen van P. Palmeiros een bank is/ daar op het Hollands Schip Schiedam verongelukt zoude zyn/ dog by nader onderzoek wegens de Hollandsche Compagnie gedaan. is dezelve niet weder ontdekt.

Dog een Deenssch Capitein versiekt de zelden te hebben zien doog leggen/ na dat hy op de voorszeyde strek Zee waazis gezeven zynde/ tot dat hy 60 badem diepten en vervolgens minder water kreeg/ en daarna de bank zag. Dog dan zoude dezelve verder van de Wal moeten zyn. Volgens de gemelde diepten van 60 badem.

De Bank van P. Palmeiros voorby/ en het Eylandje in 't W. ten Z. iets Zupdelijker zynde/ dan is de besten Daarwegh om op de Rhee van Ballasoor of Bellesoor op 5 badem met laag water te ankeren/ N. N. W. omtrent 6 mylen aan te sturen/ maar by Westelyke winden moet men wat Westelyker als N. N. W. aangaan/ dan niet benevens de Rhee van Ballasoor gelykt te worden verhalven men de Westkust soeken moet op 7 a 8 badem/ en naby Ballasoor wel op 5 badem. Daar is geen gevaar in den Inbocht behalven de bank van Canaca, die met laag water brandt en zyn stipe op 5 badem harden sandtgrondt doet gevoelen. De Westkust is langs heen met boomen beplant behalven omtrent 1 van een myl beweften de rivier. Deelen plaats van boomen ontbloeit doet het inkoomen van de rivier verkennen/ beweften het welke een klein wit hups is/ en beoosten het selve zyn sandt-duppen/ daar agter men een heel kennelph klein Boschje ziet/ wanneer men te ver om de Oost van het inkoomen verbaht.

De merken van de regten Anker plaats/ wanneer men de bergen van Orixá, of Ballasoor zien kan/ zyn eerstelyk het eynd van de lange bezzh leggende bezuidwesten den anderen/ in 't West half Zuid van u. Ten tweede de middelste bezzh/ toonende het hoogste en van de anderen af geschepten/ in 't N. W. en half W. ten O. derden de kleinste en N. Oostlykste in 't N. W. ten N. (die in 't inkoomen van den rivier in het N. en N. ten W. is) van u te houden.

Door Ballasoor op de Rhee maakt een Z. Z. O. en N. N. W. Maan hoog water/ met springh tyden bloept het 10 hoer op en needer/ en met quazdier maar 7 hoer hier op dient gelet te worden/ wanneer men op 5 badem met laag water wil ten anker gaan.

By mistig weer/ als men de bergen van Ballasoor niet zien kan/ is het inkoomen van de rivier moegelyk om op 5 badem te bekennen en te batten/ zynde die diepten omtrent 3 mylen van Landt. In dit geval moet men de booven gemelden leedigen plek zonder geboorte beweften de rivier/ en de sandt-duppen beoosten den zelden tot verkenning neemen.

Van de Rhee van Ballasoor tot die van Piply selt men omtrent 6 mylen O. ten N. en O. N. O. houdende op 6 badem met laag water. Men kent Piply aan een Pagode beweften de rivier/ en aan een bosch boomen daar by/ daar aan die kenbaar genoeg is/ al ziet men de Pagode niet. om op de rechte Anker plaats te koomen/ moet men die beelden in 't N. W. ten N. van zig brengen. Zo men niet een klein Schip de kust op een minderen diepten aantoeft/ moet men zig wagten voor een bank dwars van deese rivier af/ strekkende een myl Zee waazis. Van de Anker plaats voor Piply tot het eersten diep van de Ganges zyn 3 mylen.

De Schepen die de Ganges op waazis moeten/ zyn niet altyd genoodsaakt om voor Ballasoor te gaan ankeren/ om aldaar Loozen te kypgen/ want zoo haast men binnen P. Palmeiros is/ ontmoet men ze al swerbend in Zee met haar Chaloupen. Ieder Nation heeft haar eygen Loozen en men moet haar niet onderschept aanneemen. Men heeft veel slegten gevallen beleef van die zig al te schielph aan

Pt. Palmeiros.

Punta Palmeiros.

Het Eylandje van P. Palmeiros.

De Reede van Ballasoor.

aan de eerst gekoomen hertjoutwt hebben; wat nu het opzpen van de Ganges betreft / van het zelve is niets te zeggen wyl dit een Vootsmans Daarwater / en geduurig verandering onderwoopen is.

Ger wy nu de beschryving van de bezdere kusten bezvolgen / zullen wy eerst berigt geven van het Daarwater langs de beschreven Landen / en hoe de Winden / in de Oost en West Mouffons tyd / langs dezelve en in de Bucht van Bengalen / in 't gemeen wezden gevonden; hoe de stroomen als dan vloeyen / en wat in de zeglage / van de kust Chormandel naar Bengalen, voozen Zeeman te betrachten is: waar omtrent wy hier ook wel dienden te herhalen het geene wy op Pagina 24 wegens het Daarwater langs Cylon hebben gezegt; om dat de beschryving en kaaften van Chormandelen Orixas 30 wel als als die van Cylon verschillen / en op het zelve 30 als hier booz gezegt is / door de Zeelieden wel dienden gelet te wezden / waarom wy dezelve (om niet te lang te zyn) daar heen wyzen / om dit na te zien / en te observeren / en is 't mooglyk die verschillen door de bevinding te verbeteren.

Onderrichting, wegens de Mouffons winden op de Kust Cormandel en Orixas, en in de Golf van Bengalen, en wat in dit Vaarwater te betrachten is.

Hier booz is gezegt dat op de Indische kusten van Su-ratte af langs de Mallabaar en Cylon, de winden beurtelings van het N. O. tot het Z. O. en het N. W. tot het Z. W. wagen / en dat van de Maand October tot April, de eerste / en van de Maand April tot October, de laatste gemelde winden wezden gevonden; dit zelve word ook op de kusten Cormandel, en Orixas, en in de Golf van Bengalen bespeurt; en zonder de kennis van deze Mouffons of halfjaars winden zyn deze kusten niet te bevaaren. En dewyl de reyse daar na moet wezden geschikt / zullen wy de bevinding daar van hier laten volgen / en eerst sprekken van de West Mouffon.

Deze halfjaars wind moet men onderscheiden van die W. Mouffon welke van October tot Maart bezuidende Linie tot 9 a 10 graden Z. hzete wezden gevonden. Deze daer wy nu van sprekken / regeert van Maart tot November door de Noorder Indische Zee, van de Linie af tot op 23 graden N. hzete / en veroorzaakt op de kusten daar zy op aanbalt de kwade tyd / weshalven de Zeelieden verboden is eenige plaatsen op dezelve aan te doen / maar de Landen benedens winds / hebben als dan de goede tyd dog niet verandering in de wind en 't weer / waar van wy nu de bezonderheden zullen beschryven.

Op de kust van Cormandel is het weer in Maart gemeenlyk heel zagt / heldere hemel geen bupjen / of 30 'er eenigen op koomen 30 duuren zy niet lang. Maar middernagt waagt het koeltjes wyl 't N. westen veranderlyk tot den Z. westen toe / zomtyds met stilten / maar wanneer het wat hart waagt / dan duurt het tot 9 a 10 uren 's Morgens: naar 12 uren Middags / en zelden voeger begint de Z. O. wind / veranderlyk tot N. O. toe / en zomtyds tot den N. O. deze beurtwisselingen geschieden het meest / wanneer de Maanescyphen van February tot wat laat in Maart uitstrekken.

In oopen Zee zyn de winden in den Golf veranderlyk van het Z. W. tot zupden / en van het O. tot N. Oosten / de stroomen volgen dezelve verandering / maar dypen meer om den N. om dat de wind meest Zupdelph is / het zelfde vind men ook langs de kust.

In April en May loopen de stroomen op zyn sterkt N. en N. O. aan / wanneer te gelyk de winden het meest uit den Z. Z. O. waaien. In April heeft men geen stilten / ten zy de nieuwe Maan van Maart laat in April uitstrek / gelyk ook hoort vooz een storm of wel vooz de aankomst van N. W. Mouffon.

Van de kust van Cormandel schroomt men eenigzints de nieuwe Maan van April wegens de wederkomst van de Mouffon, hoe wel zulks niet altyd met zwaaren Orkanen geschied / maar met storm en Regenbupjen vooz 2 a 3 daagen. In deze onzekerheid is het best / in deze Maanescyphen 1 of rupm 2 impen van de wal af Zee te houden op 15 a 16 badem / om bupjen gevaar te wezen / de waarschouwing is egyptlyk vooz deze kust / want in 't binnenste van de Golf zyn de ruk winden en storm bupjen veel gemeender.

De bovengemelde geregelde Z. Z. O. Winden beginnen in 't gemeen met 9 a 10 uren 's Morgens en duuren tot

9 a 10 uren 's abonds / somtyds ook wel de geheelen nagt. 's Morgens waagt het uit den Z. Z. W. en Z. Westen / wanneer deze laatste fris waagt / dan waagt het insgelyk ook 30 sterkt uit den Z. Z. Oosten / zommigen jaaren waagt het uit den Westen 2 a drie dagen in 't laast van April, de lught is 'er tamelyk helder behalven somtyds des abonds / wyl hy dan tegen het westen betrokken is en eenig Weerligt geeft: wanneer de wind over dag wat sterkt aanzet / dan is de lught in 't Oosten wat betrokken.

In May is meest het zelfde weer / des morgens Landwinden uit den Z. W. tot op het Zupden zomtyds zy koeltjes: als zy sterkt doozwaaien / duuren zy veel langer dan in April; waarom de winden van 't Z. Z. O. tot 't Z. / die anders by dag waaien niet eer dan Naarmiddags beginnen / en vervolgens met 9 a 10 uren des abonds als gezegt is eindigen / en derhalve korter duurende / vooz naamentlyk aan het eynde van May, wanneer de wint 3 dagen agter een uit den Westen en Z. Westen waagt / sterkt omtrent den middag en matig 's morgens en 's abonds.

Tussen de geregelde Zee en Land winden heeft men in 't gemeen stilte / ten zy het sterkt waagt / dat men voelen kan / dat de Z. W. wind dooz het Zupden naar 't Z. Z. O. of Z. Oosten omloopt. Sommigen jaaren vallen in May stormen en hagelbupjen vooz uit den N. W. zelden uit een Oostelph hand / die een uur of twee duuren / by wplen met Regen en Donner / als dan de wind niet sterkt is.

In het binnenste van de Golf van Bengalen zyn April en Mey gevaarlyk; want behalve dat de ordinaire winden in zommige jaaren zeer hevig waaien / heeft men 'er meest ook swaaren stormen en ruk winden uit den Noorden van 5 a 6 of meer uren / en om de 3 dagen na malhanden. In de rupme Zee waaien de winden / in April en Mey uit den Z. Z. W. tot aan het Z. W. / en in de Mey tot aan het W. Z. Westen.

In Jany, July, en Augustus is weinig verschil van winden / zynde als dan de West Mouffon in zyn grootste kragt. In Zee waagt het altoos uit den Z. W. tot het Westen / vooz naamentlyk in Jany en July, maar in 't laast van July en in Augustus dikwils uit den W. N. W. tot het N. Westen: aan de kust van Cormandel zyn de Landwinden min bestendig / men bespeurt 'er dikwils de Zeewint uit den Z. en Z. Oosten.

De Westen en W. Z. Winden zyn in deez drie maanden onderdragelyk heet / dog ongelph in verscheide jaaren / en waaien somtyds 30 sterkt / dat zy de lught benevelen dooz het stof die zy uit het Land opboeren / en die als roode wolken dooz de lught vliegt / en wel meest in drooge jaaren / maar in natte jaaren word zulks dooz de Regen belet / gelyk ook deez stof meest in het laast van Jany en in July meer regeert dan in Augustus, wanneer men wat meer Regen bupjen heeft. Terwyl de W. Mouffon in zyn kragt is / de Zee langs de kust effen of vlak vooz naamentlyk omtrent Pondichery, konnen als dan de Barken der Inlanders de baar gemakelyk overloopen / die op anderen tyden sterkt brand / en niet goed is om over te koomen.

Terwyl aan de kust van Cormandel in deez Maanden tamelyk goed weer is / regent het in overbloed in het binnenste van de Golf van Bengalen, te Ballasore, te Chaitagam, Aracan, en op de geheele kust van Pegu, Siam, en elders om de Oost. Ter eheede van Ballasore zyn de Z. W. winden in deez Maanden 30 hevig en Taftig / dat de Vootsen van de Ganges aan de Scheepen niet konnen koomen / men moet met goeden Cabelen en ankieren voozfen zyn / om zig aldaar wel vooz de winden te bewaaren.

September is wel wat wispeltuig dog meest aan de W. winden onderhevig / de wint swerft als dan van het Z. W. tot aan het Noorden / over dag vallen de Zee winden somtyds uit den N. Oosten maar meest uit den Z. O. en Z. Z. Oosten dog deez Zeewind is nooit sterkt / ten zy daar Regenbupjen by zyn; in 't binnenste van de Golf van Bengalen is deez wind sagt van 't midden in Augustus tot in September, dog met zware Regen.

De stroom die de geheele Mouffon dooz / op dezelve N. Oost streek heeft gevloeyt / loopt zig in September doot: aande kust van Orixas begint hy den 15 September om de zupd te gaan / en word tegen het eynde van de Maand vooz sterkt / het welk een groot behulp is vooz die van de kust van Bengalen, naar die van Cormandel moeten.

In de laasten daagen van September verheffen 'er zig eenige sterke Oosten winden in het binnenste van de Golf / aan de kusten van Orixas en vooz Ballasore: in 't midden van de Golf in rupme Zee / heeft men als dan dikwils N. Westelph winden.

Aan-
mer-
king.

Van de
West
Mous-
fon.

Eer wy van deze Eylanden afscheiden / zullen wy nog eenige berigten der Hollandsche Zeelieden aantekenen / om verder de gesteldheid dezer Eylanden te zien.

Gen Capityn van een Hollandsch Schip / naar 62 mylen van de Eylanden de Sayer N. W. gezeilt te hebben / zag op den 5. December op de N. bzeete van 12 grad. 30 min. twee van de zuydoostelykste Eylanden der Andamaons, hy vond die N. O. ten N. en Z. W. ten W. gestrekt / en stebende tusschen dezelve dooz / en had des 's nagts het eene in 't N. N. O. en het andere in 't Z. ten W. 6 a 7 myl van hem: hy zag vervolgens het grootste Eyland van de Andamaons in 't W. N. W. 8 a 9 mylen van zich / en bevond de stroom hier sterk om de zuid te gaan / zo dat hy niet boven het laatste gemelde Eyland konde stebenen / maar besloot om tusschen de zuydelijste Andamaons en 't Eyland Carnicobar dooz te loopen. De twee der bovengemelde Eylanden waren zeer laag / dog redelyk lang / en scheenen van verre uit verschiet de deelen te bestaan / en haar legging accordeerde niet met de kaart.

Gen ander Capityn / Pulo Pera in 't zuiden dooz het laatste gezien hebbende / zette de cours na het Eyland Sombere. en zag het zelve des 's middags op 8 grad. 16 minuten N. bzeete in 't W. ten N. / bevond het zelve aan de Z. O. kant hoog / dog aan de N. W. kant laag aflopende / hy stebende N. W. en liet dezelve aan bakboort / en zag de volgende dag na 15 mylen zeplens nog een laag Eyland in 't W. ten N. / waar op zig eenige heuvelsjes vertoonden: hy had op dien tyd de bevonde N. bzeete 9 grad. 4 min. / en stebende voort tusschen dit Eyland en Carnicobar dooz / dog zonder het laatste te zien en vervolgde zyne reyse.

Dit Eyland Sombere is van eenige andere onzer Zeelieden gezien op dezelfde tyd / als het noozdelijste Eyland Nicobar in Z. W. 4 mylen van hen was; van deze plaats stebenden zy 156 mylen W. : Z. / en zagen toen het eiland Ceylon in 't West 7 mylen van hen.

Gen ander Hollands Capityn de hoek van Achim in 't O. ten Z. van zich hebbende / stebende van daar 33 mylen N. W. / en zag toen de Nicobares, het noozdelijste N. O. : N. 10 mylen / en het zuydelijste O. ten N. hy stuurde van hier nog 33 mylen N. W. / en ontdekte toen het Eyland Sombere, nevens eenige blyggende Eylanden in 't N. O. : N. 4 mylen van zich.

De bzeete van het Canaal van St. George accordeert niet de voorgemelde beschryving / te weten 7 graden in dit Canaal: en buiten deze Eylanden / te weten 2 mylen van de wal af / heeft men de diepte van 30 tot 50 badem / nader doozt het schielph / maar verder van de wal is geen grond.

Alle deze gemelde Eylanden leggen westelyker als de oude kaarten aantuyzen / of de vaste kust van Malaye en Tannaseryn legt oostelyker / het welke op de nieuwste kaart verbeterd is / dog het getal en de legging der Eylanden zelve is nog zeer onzeker.

Het Volk op dezelve is zo kwaad niet als altyd geloofd is / maar de baldadigheid der Europezen is 'er de oorzaak van / dooz haar Boomen om 't genot der blappusvucht af te houwen / of hun Dee dood te schieten / het welk zy als dan niet ongetrooken laten / gelijk onlangs het Volk van het Schip de Naarstigheid heeft beproeft. Wy konnen niet nalaten een bericht van die Reys te geven / om de seldsame dwaling van de Zeelieden te doen zien / wanneer zy niet kundig op het vaarwater zyn.

Bericht van de Misgiffing van het Schip de Naarstigheid.

Dit Schip in 't jaar 1748. den 3. Mey van Batavia naar Ceylon gedestineert / zo wierd op het zelve dooz de Zeelieden de 1. Juny op 11 min. N. bzeete / en 98 grad. 56 min langte een laag Eylandje gezien / zy stelden vast / uit hoofde van haar gissing / dit eene van de Maldives Eylanden te zyn / hoewel het in der waarheid het Eyland Oura was / zy stebende van hier N. ten W. : westelyker 87 mylen tot op 7 grad. 15 min. N. bzeete / en denkende nu hoog en westelyk genoeg te zyn om naar Ceylon af te houden / zetten de cours oost na het zelve. Zy stebenden op dese oost-cours 112 mylen / en zagen toen den 13 Juny op 6 grad. 38 min. bevonde N. bzeete land / het welk zy meende het Eyland Ceylon te zyn / en hoewel zy het zelve na haar gissing reets waren gepasseert / dagten zy zo veel westelyker te hebben geweest / toen zy naar dit Eyland afschieden.

Zy pyliden op de middag het noozdelijste land Noozden / en het oostelijste in 't oost / en bevonden de diepte van 35

tot 42 bad. koolagtige grond. Zy stelde vast by 't Eyland Ceylon, en omtrent het Comptoir Caliture te zyn / schoon zy in waarheid zig by de Nicobares Eylanden bevonden.

Zy stebenden langs de Wal / en hadden / volgens haar gissing / tot den volgende middag den 14 dito O. N. O. 82 myl gezeilt / en bevonden toen 6 grad. 48 min. N. bzeete / pilden doe het Noozdelijste land N. ten W. : W. / en het Oostelijste N. O. ten N. 3 myl van hen / het welk zy de hoek van Vondree meenden te zyn / zy waren de diepte gepasseert van 28 a 38 badem / en ook geen grond: hoe wel zy dit met de kaart niet konden overeenbrengen / zo bleven zy dog by haar gedachten / en resolveerden om na Trincoemale te zeplen / en geloofden de kaart kwalijk getekent te zyn.

Zy stebenden van hier met een styve Z. W. en W. tot N. W. wind / met regen en hooge Zee / om de Oost / en hadden 's avonds het Noozdelijste en uiterste Land Noozden 4 myl / 's nagts / toen zy de Baxos meende gepasseert te zyn / boegden zy de Coers N. N. O. : maar op de 15. den dag aankomende / bevonden zy zig buiten het gezigt van de kust / zy hadden op de middag de bevonde N. W. 7 graden 23 minuten / en de coers van 't etmaal O. N. O. 17 myl. Zy resolveerden toen weer na de Wal te stebenen / daar zy dooz de stroom dagten afgezet te zyn / en stuurden N. W. aan; dog de volgende dag op den 16 dito zagen zy nog geen Land / schoon haar bestek al 25 myl op Ceylon stond; zy hadden nog buijig weer / de wind Z. W. en hoge Zee / en vonden op de middag de N. bzeete / 8 grad. 47 minuten haar Coers van 't etmaal N. W. ten N. 22 myl / zy behielden haar Coers / dog zagen de 17 dito nog geen Land; schoon zy 19 myl N. W. in dit etmaal hadde gezeilt.

Maar op den 18 dito met den dag weder zy weder het Land in 't N. W. ten W. tot N. N. W. gewaar / het welke zy dachten de kust van Coromandel te zyn / Zy hadden 's middags 10 grad. 35 min bevonde N. bzeete / en de Coers van 't etmaal was N. W. 18 myl / Zy waren op dien tyd 5 myl van de Wal op de diepte van 55 bad. / Zy stebenden vaders na de kust / dog bevonden die hoger als Coromandel te zyn / en ook met zwaarder geboonte bezet / passeerden de diepte van 15 a 14 badem / en zagen hoort na de middag 6 Eylanden in 't Noozden tot N. O. : O. / waar van eenige zeer laag en lang zig vertoonden / hier kwamen zy ten Anker op 14 bad. syn Zand / pilden doe het Zuidelijste Eyland Z. : W. en het Noozdelijste N. W. ten N. : 3 myl van hen / 't welk alles laag en vol geboonte was / en hadden hier van de gemelde 6 Eylanden / het naaste in 't Noozden en het Oostelijste in 't N. N. O. : N. 3 myl van hen.

Nu zagen zy / dat zy niet waren / daar zy gisten / hoewel zy nog geloofden het Eyland Ceylon te hebben gezien. Zy zonden daar op de Schuit naar de Wal / om onderrichting te bekomen by wat Eylanden zy zich bevonden / en of 'er water was / wyl zy in de kaart dit niet konden ontdekken / dog een schoot van een snaphaan / in 't bosch naar een wild zwyn gebaan / bzagt de Eylanders in de wapenen / die hen met 3 gekwesten van de Wal dreeven / waar op zy resolveerden van hier te vertrekken / nog onbewust zynde waar zy zich bevonden / schoon zy wel hadden konnen zien / dat zy by de twee Zuidelijste Eylanden der Andamaons waaren verballen / en dat de Eylanden in 't N. N. O. J. de Razes, nevens eenige blyggende Eylanden moesten zyn; schoon alles zo net in de kaart niet stond uitgezukt.

Zy stebenden van hier om de Z. O. / met styve Z. W. winden en stormbuien / en vonden den 26 dito op 5 grad. 50 min. N. bzeete / 60 bad. grond / zy gisten doe dooz de Straat Malakke te zyn / resolveerde de Wal van Malaye aan te loopen; zy kwamen den 7 July by 't Eyland Varelle te ankeren / en resolveerden van hier naar het Eyland Dingding te stebenen / zy zagen den 21 July de Eylanden Sambilangs in 't Noozden / dog na dat zy tot den 24 naar het Eyland Dingding hadden gezogt / (hoewel het in 't gezigt van haar lag) resolveerden zy weder naar het Eyland Varelle te stebenen / hadden 's avonds de Sambilangs Eylanden in 't O. ten Z. en Poelle Jara Z. W.

De 27 kwamen zy weder aan 't Eyland Varelle en vonden de weg korter tusschen P. Jara en Varelle als de kaart wysst. Wy zullen haar niet verder verolgen maar alleen zeggen / dat zy van hier de Reys weder na Ceylon ondernamen / en eindelyk dooz het ophomen van de N. O. Mousson dat Eyland den 3 November na een Reys van 6 Maanden bereypten.

Wy hebben / buiten de seldzaamheid van die vojagie / dit nodig geacht aen te rekenen / om dat daer uit ook de gesteldheid van de Zuidelyke Andamaons en J. de Razes kan ontdekt worden. Zullende nu overgaan om de afgezochten beschryving der vaste Zeekusten weder te verolgen.

Der.

Derde Vertooning.

Of beschryving, van de Kusten, Aracan, Ava, Pegu, Tanasserie, Malye en de Eylanden by dezelve van de Rivier de Ganges af tot aan de Stadt Malacca.

Van
de Ri-
vier de
Ganges
tot
Chatti-
gam.

An de Rivier de Ganges tot Chattigam is de kust laag of om beter te zeggen een geheel vervolg van Eylanden/ ge- maakt door verscheide uitwaterin- gen van den Ganges, die van alle kanten tot aan het binnenste van de Galf uit loopen: deze Eylanden zyn met zeer gebaar- ke banken bezet / strekkende om de Z. tot aan 21 gr. 23 min. N. byte: tusschen deze banken en Eylanden zyn verscheiden doortogten / die niet bevaaren worden / om dat 'er het wa- ter dikwils zoo schielich waf / dat die te vooren droog wa- ren / met de bloet volkomen baarbaar zyn.

Een klein Portugeesch Schip 10 a 11 voet diep gaende / is eens in een van deze uitwateringen geraakt / en hadde het geluk na veel moeyten en omzwervens eindelijk door de Rivier van Rangasoula in de Ganges uit te komen: de Ey- landen die deze banken bezetten / zyn onbewoond / en heb- ben geen ander water als het geen de vloed daar overstoot / verscheiden Matroozen van vergaane Schepen op deze Eylanden aangedreeven zynde / zyn daar van honger ge- storven / zy hadden daar geen ander eten / als het meezel van zeeher Riet / en de overige na groote moeie en elenden te hebben uitgestaan / hebben naauwelijks bewoonde Plaatsen bereikt: de ongenaakbaarheid van deze kust is oorzaak / dat men van deszelfs strekking en andere omstandighe- den geen bericht heeft.

Van
Chatti-
gam tot
Ara-
can.

Van de Rivier van Chattigam, zyn 30 verscheide en tegenstrijdige narichten dat beter is daar van niets te schry- ven / als voer zeeher aan te nemen dat onzeker is.

Van Chattigam tot de Rivier van Aracan, rekent men 37 mylen Z. O. ten O. / deze kust wort weinig bebaren / en is daarom ook weinig bekend / wegens de onzekerheid in den koophandel met de Natie van dit Koninkryk / wiens bestier geen allenheersing is: dit weet men dat 7 mylen bezuiden de Rivier van Chattigam een bank byna 4 mylen in Zee strekt / en dat van die bank af 18 a 19 mylen ver- de Caazien geen gebaar aantoonen: de Rivieren die in deze tusschen-wyde uitwateren / zyn klein en onbevaarbaar / maar als men verder komt / dan ontmoet men banken / al- langs de kust / tot aan de uitwatering van de Ri- vier Aracan, de streek van die het verst in Zee strekt / is 4 mylen van Land af / regt west van de Berg Mauw, die benoorden de Rivier Mauw leid / de Zuidelykste schiet af van Modernagon, een Eyland aan de Noordzyde / van het inloopen van de Rivier Aracan, daar van een uitwa- tering in het Rivierte Mauw uitloopt.

Om de Rivier van Aracan aan te doen / moet men op het gebrooken Eyland anhouden / op 19 grad. 47 min. N. byte om de banken te myden / die Zuidwaards zyn gelegen van de hoek van Modernagon: voer het gebrooken Eyland is goede diepten in Zee / en daar onder droogt het tot op 7 vad. op: voorts volgt men de kust van het Ey- land al langs tot tegen over de N. W. hoek van het zelve / alwaar men ankeren kan / en een Loots inwagten.

Bezuidooften het gebrooken Eyland / maakt de kust een zeer diepen inboge vol Eylanden en Eylandjes daar van het Zuidelykste en 't uiterste Chedube is / het welk op 18 grad. 45 min. N. byte legt / en Z. ten O. of N. ten W. gestrekt / en 5 mylen na giffing laag is / het schynt van verre een reeks kleine Eylanden te zyn / om dat het zulk een halikelig en ontfien gebezte heeft: een half myl Z. ten W. 3 a 4 myl van Chedube legt J. Sale, of Toppershoen- jen, een eylandje dat gemyd moet worden / om dat het zeer vuil is / ook heeft men aan de Z. en N. hoek van Chedu- be droogtens die Z. en N. wel een myl daar af strekken / en daarom gemyd moeten worden.

Van het eyland Chedube strekt de kust van Ava, Z. ten W. tot het Buffels Eyland, en men heeft langs dezelve geen grond dog langs deze wal veel eylanden en droogtens / dog die alle zichtbaar zyn zoo verre men weet / dog de ge- baarlijkste plaats is op 17 grad. 6 min. N. byte / zynde het gemelte Buffels Eylandje dat zeer laag is / en wel een

myl rondom het zelve met blinde klippen bezet / het legt 3 a 4 quart mylen van de vaste Wal.

Van het Buffels Eylandje, strekt de kust Z. O. / tot de O. hoek van 't eyland Groot Nigrais aan de vaste wal gelegen / deszelfs W. hoek is middelmatig hoog en gehakelt / en kan wel 7 myl verre gezien worden / langs dezelve zyn verscheide eylandjes: men heeft wel 3 mylen in Zee benooz- den deze hoek al 45 baden en 4 myl al 12 vad. / dog aan de Noordhoek is geen grond.

Aanmerking over het inloopen van de Haven van Nigrais.

Uit den Westen komende / en de Zuidhoek van het groote Eyland Nigrais in 't gezigt hebbende / stuur men op die hoek aan / zig wel wagtende voer een Zandbankje dat 1 myl W. N. W. gestrekt is / weshalven men het loot gestadig moet gebruiken / men kan 'er op 5 a 6 vad. ron- dom loopen / en op dezelfde diepten de voorsz. Zuidhoek genaken / die kenbaar is aan een groote klip dicht daar on- derleggende / en aan een Pagootje staande op den bezg: by gebrek of onkunde van dezen merken / is het afbreken van de kust en het Diamante Eyland, dat men Zeewaard ziet leggen / genoeg om zulks te kennen: verder volgt men de Z. en O. kust van dit Eyland tot dwars af van de N. Westhoek van Klein Nigrais, als dan verlaar men de bak- boord kust en leyd om stuurboord ober na deze hoek van klein Nigrais, binnen dewelke men op 10, 8 of 6 vad. an- kert voer een lage strand / op deze Coers moet men Groot Nigrais niet onderzeplen / wegens een zeer steile Zandbank gestrekt leggende dwars voer een inboge niet geboomte / die men daar gewaar word.

Van klein Nigrais tot het Diamante Eyland, ruim 1 van de afstand tusschen beeden / strekt een bank eenigzints steil aan zyn N. W. kant / die het inloopen van de Haven ge- vaarlijk maakt / en om die te myden moet men groot Ni- grais aen boord houden / en niet dieper Zeewaards loopen als op 6 vadem / om dat men op 7 vad. aankonds zoude vast raken / gelijc een Capteen gebynde / die uit de afdieping presumerde / dat hy in 't best van het diep was.

Men meent dat 'er doorgang is tusschen de Zuidhoek van deze bank en het Diamant Eyland, maar is rade nie- mant daar door te passeeren / niet zelf met een middelma- tig Schip.

Uit den Oosten komende om in de Nigrais in te loopen / zeyle men het Diamants Eyland op een halve myl voorsz. / en voer niet nader wegens de Steenbank / die Zuidwaards daar van afstrekt: dit eyland voorsz. zynde moet men niet te schielich omboegen / om het Canaal te tressen / want men zoude gebaar loopen / van op de Z. Westhoek daar van te verballen / het beste is dezelfde Coers te houden / tot dat men de Zuidhoek van Groot Nigrais N. O. van zig heeft / op welke streek men West daar op aan loopt / en dan daar by langs / gelijc in 't begin van deze aanwyzing gezegt is: die uit den Zuiden of Z. Oosten komen / moeten ook op dit laatste letten.

De Westkust van klein Nigrais is laag / vol geboomte / en kreupelbosch / maar de O. kust is hoog en bergachtig en gematthelyk in Zee afdiepende / in het geboomte bind men Olyfinten, wilde Buffels, Harten, Varkens en meer andere Gedierens: de Zuidhoek van Groot Nigrais is kenlyk aan een klip boven water / daarby gelegen / en aan een berg / daar een Pagode op een staat zo als gezegt is.

Van het Diamant Eyland tot aan de uitwatering van de Rivier Siriang telt men ruim 41 mylen / de kust die eerst O. ten Z. en O. Z. O. strekt tot aan de Rivier van Bar- ragon, en dan O. N. O. / bestaat maar in een reeks van Eylanden / die van malikanderen gescheiden zyn / door ver- scheiden Canaalen en banken.

3 mylen Z. Z. W. van het Eyland de Diamant, is een klip- pige bank of verzonken Eyland Negade genaemt / waar van

Klein
Ne-
grais.

Chedu-
be.

Buffels
Eyland

De Toppen boven water staan / halfweg tusschen beiden zegt men / dat een klip legt van 20 voet water / door de Zeelieden van het Schip Castricom ontdekt: men zegt ook dat 30 ondieper is. weshalven het raadzaam is die tempden / en op 10 badem water te houden / tot men de Diamant gepasseert is; nog 4 mijl Zuidwaards van het Epland de Diamant, legt een klippig rif dog waar van de hzanding te zien is.

Deze beschrijving is na een nauwkeurige bevinding opgesteld / dog de kaarten moeten daar na verbeterd worden / wat aangaat de bogt van Martaban, is niet zo wel bekend / als mede het inkommen van de Rivier Ava, die gevaarlijk / en met veel banken bezet is. Men moet hier voor al op de Bloeden en ebben letten / die zeer schielijk 10 voeten rizen en dalen.

In 't gezicht van Negrais zynde / moet men de Westzyde daar van langs loopen / om deszelfs Zuidhoek op 30 te kypgen / en dan vervolgens een groote mijl bezupden het Diamants Eyland omloopen / dit is noodzakelijk om het verdronken Epland te myden / en de klip die tusschen beiden leyt; om veiliger te gaan moet men het Diamanten Eyland in 't N. W. ten W. van zig brengen / 3 a 4 mijlen / eer men Zuidelyker aangaat.

Om onder de wind te komen en de misgissingen te myden / veroorzaakt gemenelek door de Westelyke stroomen / kan men van het Diamants Eyland af / op de Eplanden Cabossa, Tanasseryn, of die van Tores aan gaan / die de Westelyksten syn van al de Eplanden van den Archipel van Mergui, deze Eplanden syn seer hoog en konnen by ver in Zee gezien worden / behalven dat ook de grond daar omtrent gemakkelek doet onderkennen / of 30 ver of naby syn.

Deze Eplanden in 't gezicht hebbende / stuur men Z. ten O. aan buiten alle de Eplanden / die voor het Zuidderdeel van Tanasseryn leggen / zynde aldaar geen vuilens en niets / dat schaden kan / anders als men ziet.

In de oude kaarten staan op 9 gr. 45 a 50 min. N. byte / twee Eplanden / omtrent 22 mijl beweften het Epland van St. Matheus, die op deze nieuwe kaarten mede geplaatst syn / hoewel in Journaalen en andere Berichtten niets daar van gemeld word / de Zeelieden worden gewaarschouwt na deze Eplanden uit te zien / vermids de onzekerheid van hare plaatsingh.

Op 8 gr. 30 min. N. byte 9 a 10 mijlen beweften Jonk Seilaon leggen de eplanden Sayer, die men omtrent 5 mijlen ver kan zien / men laats aan bakboord / en stuur dan Z. O. om verkenning van Pulo-Buton te kypgen leggende omtrent 21 mijlen Z. O. van de hoek van Jonk Seilaon, op 6 grad. 35 min. N. byte. Pulo-Buton is het reingste epland niet dat men daar ziet; onder de geheele kust van Queda leggen verscheide anderen / van verscheide grooten en zeer hoog / dat van Lada is het voornaamste / daar beoosten klein of nieuw Queda leid / een haben daar zeer veel Maleysche en Indische Natien wegens de handeling verkeeren.

Sayer.

Van Pulo-Buton tot Pulo-Pera is de Coers Z. ten West. 13 mijlen / het laatste genoemde is een rond eplandje steil aan syn oever / met boomen bewassen / en pas 3 mijl rondom; het is rondom zupber / en zonder gevaar / deszelfs eenzaamheid midden in 't inkommen van de Straat Malacca, zynde van de kust en daar onder leggende eplanden geheel afgescheiden en ver buiten derzelver gezicht / doet het gemakkelek onderscheiden / het dient tot verkenning voor de Scheepen die die Straat in of uit zeilen.

P. Pera.

Pulo-Pera leid op de oude kaarten 15 minuten te Noor. delph / volgens getuigenis van alle Journaalen / de eigentlike byte / uit verscheide waarneemingen gemiddelt / is 5 gr. 39 min. op afstand van Pulo-Ronde, en van de Maleysche kust / 30 als de meeste Zeelieden die bepaalen.

Omtrent Pulo-Pera is het 60, 50 en 40 badem; in 't oversteeken van dit eplandje na de Diamantheek ruim 20 mijlen zeilens Z. O. ten O. vind men diergelijke dieptens.

Pulo-Pera verkiend hebbende laat men het aan stuurboort / en gaat op Pulo-Pinang aan / leggende 13 mijlen oosten ten Zuiden / van het eerstgenoemde omtrent 21 mijlen van de Maleysche kust; tusschen beide heeft men een Canaal / alwaar gemeenlek de kleine Vaartuigen van het land heen en weer baren / die op deze kust handel dypben / Pulo-Pinang is omtrent 3 mijlen lang Noor. en Zuid / het midden is hoog / en de Zuidhoek laag / op de Noor.hoek ziet men een ronden Heuvel / daar aan het gemakkelek te kennen is / de Westkust van dit eiland maakt een Anham of Baap / met een Zandstrand of Baap / aan de Zuidhoek van deze Baap is een eplandje / alwaar goed vers water is.

P. Pinang.

16: Mijlen Z. Z. O. 3 a 4 gr. Oostelyker van Pulo-Pinang leid het Epland Dingding: tusschen beiden de Maleysche kust mer een bank bezet / die ruim 2 mijlen in Zee strekt / en op sommige plaatsen wel drie: met een voorgelegte wind tusschen beide zeilende / heeft men de kust 30 naby niet te loopen / maer op 20 a 25 badem blyben. Maar 30 men labereen moet / moet men de bank niet nader komen als 10 bad. waasige grond: het Epland Dingding strekt omtrent 21 mijl Noor. en Zuid / hoog is / en toonende als drie a vier bezgen / hier is een goede bay en goet water / dit Epland behoort aan de Hollandsche Comp. daar was voorts een Fort tot dekking van haar handel / die 30 daar dypben. Een weinig beweften dit Epland legt het Epland klein Dingding, maar men behoef die passagie niet te zoeken / om daar door te passeeren / wyl ze te naut is. Van 't Z. ten O. tot Z. ten W. van deze Eplanden leggen de Eplanden Sambalang, verscheide in getal en grote waar onder een witte klip uitmunt: 5 a 6 mijlen beweften deze Eplanden / ziet men een hoog Eplandje / rond / als een Zuikerbood / en met boomen bewassen / dat Pulo-Jara genaamd word / men moet tusschen deze en de voorgehaalde Eplanden doorloopen. Men heeft 'er 25, 28 en 30 bademen waasige grond / zonder eenig gevaar.

Dingding.

Van Pulo-Jara tot de Eplanden Aru, is de Coers Z. Z. O. 1 a 2 gr. Oostelyker / omtrent 17 mijlen / de Eplanden Aru of Auros, 30 eenige Eplanden en klippen 30 boven P. Jara. als onder water en voornamelyk aan de Westkant / men kan deze Eplanden 6 a 7 mijlen zien / men moet die niet nader komen dan 1 mijl / om de stroom die daar doorreikt te myden; het is rondom dezelfde diep en ongelijk van 35 Aru Ey tot 60 badem allerlei grond / 30 leggen op 2 grad. 19 min. landen.

N. byte / volgens verscheide waerneeminge daerby gedaen. In de Zeilagte van Pulo Jara tot Aru, moet men maken dat men een Z. ten O. cours behoud / wel lettende op het gety dat dikwils na de Maleysche kust aanzet / die men voornamelyk omtrent de Eplanden Aru myden moet / wegens verscheide zeer gevaarlijke banken / die daar dwars tegen over leggen / 30 men by tegenwind aldaar labereen moet / om de voorgelegte beurens van het gety te baadt te neemen / moet men dikwils het loot gebuiken / in 't overleggen na de kust toe / en deze banken op niet minder dan op 16 a badem genaken / in 't regte vaarwater 30 de dieptens ongelijk van 30 / 35 tot 40 badem.

Op 1 a 14 mijl de Eplanden Aru naby gekomen zynde / zal men de hoek van Parselaar aansloopen.

Welpl men omtrent deze Eplanden meest labereen moet / om zig van het Gety te bedienen als het voorgelegte is tegen de nadeelige en ongestadige winden / 30 moet men in het overleggen naar de Maleysche kust op een bank / ver van de wal leggende / verducht wezen / en schoon op sommige plaatsen de hzanding op de klippen somtyds gezien word / 30 is op andere plaatsen die niet zichtbaar / wyl daar 2 a 3 badem water is / dit is de gevaarlijkste dzoogte in deze Straat / en men moet hem niet nader dan op 14 a 15 badem aansloopen / want de wazige grond is geen teken dat men nog ver van dezelfde zoude af 30 / om dat men die zelf op de bank vind / 30 dat men zich zoude bedrogen vinden; de Zuidkant van de bank maakt de Noor. kant van het diep / waar over men van de Eplanden Aru na Pulo Parselaar oversteekt / waarom deze dzoogte ook de Noorder Bank word genaamt / men heeft op dezelfde met laag water maar 9 voeten.

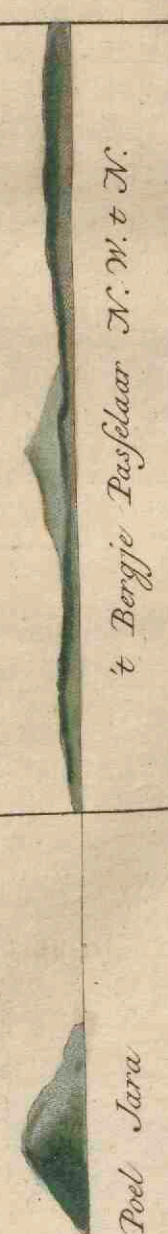
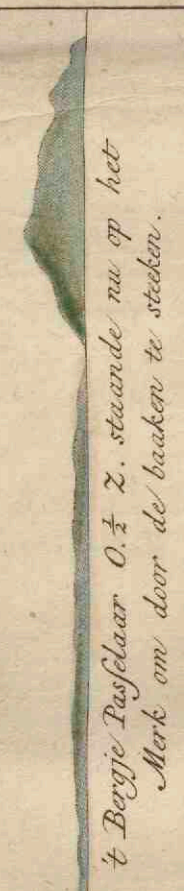
Bezuiden deze bank aan de oeverzijde van het vaarwater is een andere bank welke 30 schadelijk door de groote Scheepen / als de reeds gemelde is / waarom 30 veriden moeten gempd en midden vaarwaters gehouden worden; en wyl de stroomen hier veel veel verleiding konnen veroorzaken / moet het Loos geduurig gaan / en het Bezgje Passelaar op de ppling gehouden worden.

Van de Eplanden Aru tot aan het westelyke lage land van Pulo Parselaar, gist men de distantie 13 mijlen O. ten Z. Het bezgje Passelaar is zeer klein / wyl het alleen op laag boschagtig land staat / zonder eenige Bezgen of heuvels daar omtrent / dit is het eenigste merk om tusschen de banken door te loopen.

Wat de Noor. of N. W. komende en de Eplanden Aru op zyde hebbende / zal men als het langste Epland in het Z. W. is / O. ten Z. aan sturen / wel lettende op het Gety / dat alhier sterk gaat / het is hier met Nieuwe of Dolle Maan ten 10 uren hoog water / lopende de vloed ordinair 7 uren om de O. Z. O. / en de Ebbe aan de W. N. W. dog 't welk somtyds verschilt / voorts heeft in het vaarwater van 40 tot 25 badem wasige grond.

Wanneer men de Eplanden Aru in 't W. ten Z. 4 mijlen

ten

ten van zich heeft / zal men het bezgje Parselaar in 't Oost-
ten Zuiden van zich zien / op welke streek / en geensins Zuid-
lyker / het moet worden gehouden / en daar op aanstee-
nen. Alsdan zal men ongelijke diepten van 20, 19 a 18
vad. vinden / dus blijft men ver genoeg van de Zuidhoef-
der gebaartste bank: indien men 10 vadem vind en het
bezgje Parselaar Zuidelyker van u komt te staan moet men
weer om de Zuid gieren om in het Daarwater te blijven:
de Zuidbank moet men ook wyden / en daarom het bezgje
ook niet benoorden het Oost brengen: indien het by dezelfde
opdoogt of dat men vuile grond bespeurt / moet men het
om de Noord leggen / om de steile van die bank by te zyn.
Mit dit alles ziet yder / dat zich niemand binnen de ban-
ken behoort te begeven / voor dat hy het gemelde bezgje
Parselaar in 't gezicht heeft.

C. Ra-
chado.

Mit de banken geraakt zynde moet men nog verder Oost-
5 gr. Zuidelyker aanloopen tot op een groote myl afstand
van het laage Land van Parselaar; alsdan kan men verder
de kust langs loopen tot aan Cabo Rachado: van deslaage
hoek die van den bezg Parselaar W. Z. W. afstijkt / tot
aan Cabo Rachado, zyn 9 mijlen Z. O. de laage en bosch-
achtige kust tusschen beide maakt een inbocht / daar men
niet inloopen mag / Cabo Rachado is een groote steile / en
na de Zeehant gelijc als een afgekapt hoek / schynende
alleen te staan; wanneer men uit den N. Westen komende
hem begint te zien: het welke veroorzaakt word / om dat hy op
een lage strand staat / die men nog niet zien kan: voor deze
kust 3 mijlen in Zee ontmoet men de steile kant van de
bovengemelde bank / die Z. O. en N. W. strekt / en het
Canaal aan die kant bepaalt / de diepten in dit Canaal is
overal zeer ongelijk / zynde langs de kust van 18 tot 25
vadem / en langs de bank 30 a 35 vadem / alwaar het zeer
gevaarlijk is wegens de schielijke opdoogende grond: het
gety in dit Daarwater loopt zeer snel / Z. O. en N. W.
voor al met Nieuwe / en Volle Maan. 3 mijlen benoorden
Cabo Rachado, en Z. O. ten Z. van den bezg Parselaar 2
mijl van de kust af / is een bank daar op een Schip Ao
1701. gebleven is / dwars daar van ziet men een Eyland /
waer van verscheide blinde klippen meest gelijc water O.
Z. O. waerds afstrekken / nader aan Cabo Rachado ziet men
nog een reeks klippen die een groote halve myl N. West-
waerds strekken daar van eenigeblynd zyn; van de hoek van
Parselaar na deze Caab toezijlende / moet men een groote
mijl van de kust afblyven / en om zekerheids willen ont-
rent de bovengemelde bank wel wat meer; aldaar verby
zynde / stuur men also dat men dezelfde Caab op een
groote halve myl afstandt op zy heeft / daar het 15 a 30

bad. diep is / onefte grond. 30 men wegens tegen wind al-
hier laberen moet / om het gety te baat te neemen / moet
men in 't over en weer wenden op de voorsz. haalde be-
schyppinge wel letten / 30 ten opzigt van de kust als van
de bank.

Van Cabo Rachado dwars af zynde ziet men in 't Z.
Z. W. de kust van Sumatra toonende zich laag en vol
geboonte.

Malacca, legt 7 a 7½ mijlen O. Z. O. van Cabo Racha-
do: tusschen beide maakt het Land verscheide inbogen /
en men ziet daar verscheide Mitwateringe van Sibieren; men
moet daar niet te dicht aankoomen / wegens de klippen die
deze kust bezetten / Cabo Rachado voorby zynde / gaat
men Z. O. ten O. aan / alsdan zal men wel haast de kerk
van Malacca gewaar worden / voor afziet men een Eplandje
met boomen bewassen / het Vissers Eyland genaamt / dat
Epland een halve myl van zig latende stebent men op de stee-
de van Malacca en ankert / op wat diepte men wil / hebben-
de de kerk of de bezg daar dezelfde op staat in 't N. O. ten
O. een myl van de Stad af. Met nieuwe of volle
Maan is hier ten half Elven hoog water loopende de Oloet
om den O. Z. O. en de Ebbe om de W. N. W. en wel
zeer snel / voor al met spring ty.

Door Malacca in Zee leggen verscheide Eplandjes / de
Water Eylanden genaamt / het Zuidelykste leit 3 mijlen / Water-
Eyland-
den.
Z. O. ten Z. van de stede / de Stad Malacca leit op 2
gr. 12 min. N. byete / en op 99 grad. 45 min. lengte be-
oosten Parys, dat is op 117 graden 45 minuten beoosten
de Pick van Teneriffe, zy is genoegzaam het middelpunt
der omtrek van Oost-Indien, te weten van de Oostkust van
Africa tot de Ladroneische Eylanden, en dus zeer bekwaam
gelegen / om van hier naar alle derzelver Gewesten te ze-
len: de Hollandse beroverden die Stad in den Jaare 1641,
dog wyl die haar Hoofstplaats op Java bezeepten / is den
Handel en Vaart van Malacca ten meesten deele verlopen
en te Baravia overgebragt.

En wyl wy nu de Zee-kusten van het Westelykste ge-
deelte der Indien, dat by Malakka eindigt / beschouwt hebben /
en langs de stranden dezelfde hebben besteedt / zullen
wy / eer wy tot het Oostelykste deel overgaan / be-
schyppen hoe van Caap de goede Hoop door het midden der
Indische Oceaen deze Kusten bezeyt werden / en verbol-
gens wat Coerssen van den eene kust naar den anderen
worden gehouden om dezelfde te bereiken / en eerst beginnen
met de Coers van Caap de goede Hoop na Ceylon, wyl
uit die weg en van dat Epland de bezdere Zeilagies een aan-
hang neemen.

Aanwyzing omme ten allen tyden des Jaars van Caab de Goede Hoop het Eilant Ceylon en de verdre reeds beschreeven Kusten te bezeilen.

Coers-
wyzing
om
Ceylon
te be-
zeilen
in de
West-
Mous-
son.

De Overheden der Schepen / die van de Caab in de
Maanden January, tot Augustus naar Ceylon konnen
vertrekken / of in de Maanden April tot November, op de
kust Mallebaar giffen te arriveeren; zullen hun coers
ten eersten om de Zuid hebben te stellen / om op het spoed-
digste de Weste Winden op de Zuidre breette van 37 a 38
of meerder graden te bereiken; en met dien wint Oostlyk
aan te bevenen tot in het gezicht van de Eilanden St. Paulo
of Amsterdam, om daar hun bestek te verbeteren; en in
dezen Daarweg by tyds uitzien / naar de groente die al-
toos by / en beoosten deze Eilanden word bevonden / om
daar aan te ontdekken of men dezelfde by nacht of duister
weer / zonder die te zien / ook was gepasseert; als mede
geen gelegenheit verzuimen om daaglyc de miswyzing
van het Compas gaade te slaan; die / na de 25 graden /
spoedig vermindert / en in 't gezicht van deze Eilanden /
in den Jaare 1750, 19 a 18 graden Noordwestring is be-
vonden.

Dog indien het mogte gebeuren / dat zy door stormen /
of tegenwinden deze Eilanden moesten wyden / of niet
konnen verkenen; zullen zy hun Oostcoers niet langer moe-
ten houden dan tot dat de miswyzinge op 18 graden is
vermindert / alsschoon hun bestek dan nog verre Westwaerts
van de Eilanden mogt staan; doch dezelfde niet zeker konnende
ontdekken / zullen zy dog hun Oost coers niet verder heb-
ben te vervolgen / maar van 91 graden lengte N. ten W.
en N. N. W. aanhouden tot op 17 graden Zuider breette;
en 82 a 83 graden lengte / daar zy de miswyzing omtrent
7 a 8 graden Noordwestring zullen bevinden / by tyds uit-

ziende naar het Epl. St. Brandaon; en wel verdragt zy op de
schadelijke doogtens die verre van het zelbe in Zee strekken;
dat ook in de Daarweg van St. Paulo en Amsterdam tot op ge-
melde breete / de miswyzing van 't Compas / dagelyc en
spoedig vermindert / weshalven zy de waarneeming niet heb-
ben te verzuimen / en hun Compassen naar de bevinding
gebuurtig hebben te verbeteren / en by gebrek van dien / by
giffing naar proportie van de gezeilde coers en verheft / zo
dat als zy op de breet van dit Epland zyn aangekomen de
rozen der Compassen op 7 grad. N. Westring verschoven
zyn / of dat de Coers op diergelijke miswyzing verbeterd
wordt.

Het Eilant St. Brandaon gepasseert zynde / zal de coers
van bovengemelde miswyzing N. worden aangestelt naar
de Linie; doch zo het mogte gebeuren / dat by of na 't
passeeren van dit Eilant / de miswyzing meerder dan 8 a 9
graden wierd bevonden / zullen zy zo veel Oostlyker dan N.
aansteeven; of indien de miswyzinge minder dan 7, 6 a
5 graden wierd geobserveert / zullen zy zo veel Westlyker
dan N. aanhouden / als nodig is om de Linie op 82 a 83
graden lengte of wel op 6, 7 a 8 graden miswyzing te
passeeren / welke Variatie daar nu noch onlangs is bevon-
den / en aan welke miswyzing zy weder konnen zien /
of zy Westlyker door dezelfde meerderheit / dan of zy Oost-
lyker door dezelfde minderheit dan de gemelde graden /
misgiffen zy of niet; wel verdragt zynde / dat de W.
Winden aan de Oostzyde van dit Daarwater stiller en
Variabler worden / dat de stroomen hier sterk om de Oost
loopen / en dat de Eilanden hier gelegen / zeer laag / en niet
dan

van beoogde Zand plaaten zyn/ buiten welke geen gront dan op hun dzoogten is/ en waar van / mits het flegt water/ de byzanding by nacht naauwlyks word ontdekt.

Maar zo het gebeurde/ dat op de byzete van St. Brandon, en verders/ de miswyzing niet konde worden bevonden/ zal de coers N. ten W. worden aangestelt/ tot zo lange dat de Variatie bekend word; doch dezelve in 't geheel miswyzende tot 4 graden Zuider byzete/ om dus by misgiffing bebyrd te zyn van de Eplanden aan de O. kant van dit Waarwater gelegen/ en zal dan de Coers weder Noorden wezden aangehouden/ van waar de coers van Noorden zal worden aangehouden naar de Linie.

Van de middellyn en boven gezegde miswyzing zal de coers Noorden vervolgt worden tot de Noorder byzete van 9 a 10 graden/ om van daar/ met de Westlyke Mouffons windt/ die van de maant Maart tot in October in deze Zee regeert/ Oost aan te stevenen om de Maldives Eilanden ruim schoots op 9 graad Noorderbyzete te passeeren; wel verdacht zynde/ dat dezelve even zo gestelt zyn/ als de bovengemelde Eilanden/ dog waarom evenwel het Looden niet moet worden verzuimt/ wyl de Kust Mallabaar op het zelve moet worden aangedaan/ buiten welke terdistantie van 10 a 12 mijlen gront word bevonden/ weshalven zy met de Oost coers die Kust veilig kunnen aandoen/ en langs dezelve afhouden naar de bogt van Tuttukoryn; wel verdacht zynde op de klip de omgekeerde Boot, Z. Z. W. van Caab Commoryn gelegen; waar digt by nog 18 badem vulle grond gevonden word/ waar na zy hun coers kunnen aan boegen naar het Comptoir Punnacail, en daar ten anker komen.

Maar de Schepen die in de Maanden September, October, November en December, van de Caab vertrekken/ en die men gist dat in de Maanden December tot in Maart op de byzete van Ceylon kunnen arriveeren/ zullen als boozgemeld is/ hun coers ook op dezelve wyze hebben te houden tot het Eilant St. Paulo of Amsterdam of de miswyzing van 18 graden: en de Scheeps Overheeden in dien Daartweg/ alle het boozgemelde hebben te observeren/ en naar hun bestek aan de gemelde Eilanden op de eene of de andere wyze verbeter te hebben/ de coers N. Oostlyk aanstellen/ tot op de Zuider byzete van 25 graden en lengte van 194, 105 a 106 graden/ van waar zy Noorden hebben aan te stevenen/ om de Middellyn op bovengemelde Lengte/ by toelating der West Mouffons windt/ te passeeren/ daar zy/ (veronderstelt zynde) niet misgiff te zyn/ geen miswyzing op hun Compas/ of slechts eenige Minuten Noord-Westring of Noord-Oostring zullen bevinden.

Van de Middellyn zal de coers Noorden worden behouden zo veel mogelyk is/ om spoedig in de Noord Oost Mouffons windt/ (die van de maand October of November tot in Maart in deze Zee regeert;) op 7 a 8 graden Noorder byzete te geraken/ daar men dan West aan zal stevenen/ om het Eilant Ceylon Benoozden de dzoogte de Baxos aan te doen; verdacht zynde dat de stroomen hier sterk om de Z. W. en ook wel aan de Z. O. loopen/ weshalven men langs de Kust zal houden naar de gebedsteneerde plaatze; zonder de grond of de wal van Ceylon te verlaten; wyl doorzigtelike ondernemingen de Schepen van de reis zyn ontzet geworden.

Maar wyl buiten deze twee gemelde wegen/ noch een derde is/ die de Ceylonische Schepen/ in zommige maanden van 't Jaar kunnen bevaren/ doch waar van de tyd niet is bepaalt/ waar door veel een ongelukkige reis hebben gehad/ dient dit volgende.

Coers-
wyzing
langs
Afrika
door
het Ca-
naal
van
Mada-
gascar.

Dat de Scheeps Overheeden/ dit gemelde Daarwater kunnen kiezen in de maanden Maart, April, May en Juny, schoon wel boozbeelden zyn/ dat zy in July vertrokken zyn/ de/ een spoedige reis hebben gehad/ maar ook in het tegendeel: weshalven/ om door dit onzekere/ hen aan geen gevaaren bloot te stellen/ hen geraden zy/ dit niet laater te ondernemen/ en ook niet vroeger/ om dat in beide gevallen de Noordelyke Winden hen hindertlyk zyn; en dan hun coers van de Caab zuidwaarts hebben aan te boegen/ om spoedig in de Weste winden te geraaken/ met welke zy Oost hebben aan te stevenen tot op de Lengte van 53 a 55 graden om dus van de W. passaatwinden in 't afzelen der Lengte te profiteeren/ en in 't afhouden/ spoediger door de variabele winden te geraaken/ die tusschen de 28 en 35 graden/ Zuider byzete worden gevonden; weshalven zy van deze Lengte de coers Noorden hebben aan te zetten/ om de Kust van Afrika, tusschen de Caab das Corentes, en St. Sebastiaan aan te doen/ en niet eerder dezelve zoeken/ om de variabele winden/ en de Zuidwaarts vallende stroomen/ die langs de gemelde Kust regeeren/ te myden: dat zy/ van

de gemelde Caab St. Sebastiaan N. N. O. zullen hebben aang te stevenen/ om gerust de dzoogten Baxos de Indië te passeeren/ en dezelve boozlyk zynde/ N. O. ten N. aan boegen/ tusschen de hoek van Mosambique en 't Eilant Juande Nova naar de Majortische Eylanden, wel verdacht zynde de Kust van Afrika het naaste te houden om gemelde Eilant Juan de Nova dat Laag en Vuil is te myden/ dog ook verdacht zynde/ dat de banken van Sofala, schoon daar goede stek gront op is/ gevaarlyk zyn/ om dat/ indien de Schepen door stromen/ en laager wal/ genootzaakt waaren/ daar te ankeren/ zy teegen de wal zouden dypen door de weelheit van dien gront/ gelph aan sommige is gebeurt.

Doch zo het gebeurde/ dat de Scheeps Overheeden/ door tegenwinden genootzaakt waaren/ de Kust van Afrika bezuden Mosambique te zoeken/ zullen zy dezelve niet eer aandoen dan op de Zuider byzete van 17 graden en wel verdacht zynde/ dat dezelve hier overal zeer laag en gebroken lant is/ waar booz eenige dzoogten en laage Eilanden gestrekt leggen/ die niet dan hooge en beoogde Zantplaaten zyn/ waar van 't geboonte/ dat zich als Masten van Schepen op doet/ slechts 3 a 4 mpt verre kan worden ontdekt/ en waar buiten geen gront dan op eenige ondiepten gevonden word/ en waar op de Stroom somtyds maalt en aanbalt. Langs welke Eilandjes zy hun coers hebben te houden/ en dus verders Noordwaarts opboegen naar de boozgemelde Eilanden Majotte, welke/ als zeer hoog zynde/ verre genoeg kunnen worden ontdekt/ daar zy/ des noots zynde/ aan 't Eilant Anzuany zich met Waater/ Brant/ hout en verdersing kunnen boozzien/ indagtig zynde dat de anker gront niet verder dan een pistool of snaphaan schoot van de wal word gevonden en styl afloopt/ en dat de W. hoek in 't W. ten N. in de N. O. hoek in 't N. O. ten N. en de Negerp/ tusschen het O. ten Z. en O. Z. O. moet werden gebracht/ gelph in het nevens gaande kaartje kan worden gezien.

Van de Majortische Eilanden zal de coers op het Eiland Pynaken worden aangestelt/ en van daar N. O. tot op 4 graden N. brete; wel uitzijnde na de hier leggende dzoogten/ die/ schoon zy nooit ontdekt worden/ hier om streels zyn gelegen: van gemelde brete zal N. O. worden aangehouden tot op 9 graad brete/ en dan regt Oost om de Maldives te passeeren/ en verders te observeren al het geen hier voor in 't aandoen van de Mallabaar gezegt is.

Maar wyl het zomtyds gebeurt/ dat de Schepen/ schoon in Juny van de Caap vertrekkende/ door ruime Noordelyke winden/ en om de Zuid vallende stroomen/ zo lange hebben gezworven/ dat de tyd/ om dit Canaal te passeeren was verlopen/ en de overheden dikwils eventwel getragt hebben/ langs dien weg hun reis te bevoederen/ gelph onlangs aan het Schip 't Casteel van Woerden is gezien; zo zal in deezzen gevalle de tyd geobserveert werden/ en de Scheeps Overheeden worden by deezzen geraden/ dat zy/ indien zy voor de maant Augustus of uiterlyk voor de helft van dien/ Caap das Corentes noch niet waren gepasseert/ de steven om de Zuid hebben te wenden/ en 36 a 37 graden Zuider Brete Oost aangehouden naar de Eilanden St. Paulo of Amsterdam, en de tyd observerende wanneer en in wat Mouffon Mallabaar of Ceylon kan werden bezeit/ van daar/ het zy Westen of Oosten de Maldives stevenen naar het boozschift der boozgemelde twee wegen/ in gedagten houdende/ dat na het eindige der W. Mouffon nog eenige tyd de stroomen om de O. vallen/ 't welk ook geobserveert moet worden op de Schepen/ die in December van de Caab naar Ceylon vertrekken/ dat/ schoon in de Maant April de Winden van 't Oosten naar 't Westen Benoozden de Linie hun keer neemen; de stroomen in die Maant noch om de West volharden; als meede dat by de laatste onderbinding/ in/ en buiten 't gezicht der Kust zo wel bewesten als Beoosten Ceylon maar eenige minuten/ of een graat na dat de Compassen verschillen/ N. Westring of ook N. Oostring is bevonden/ weshalven thans/ gelph booz heen/ met die zekerheit niet kan worden bespeurt/ wanneer men in 't wisselen der Mouffon, op de byzete van Ceylon niet verre buiten het gezigt van 't Lant is gearriveert/ of men Beoosten of Bewesten dat Eilant is/ ten waare dat men zig niet verre van de Maldives Eilanden bevont/ daar thans nog 2 graade N. Westring word bevonden/ waarom te raden is de coers in de wisselmaanden niet op het Eilant Ceylon maar zo verre Bewesten of beoosten te houden/ dat men verzeekert is by de aankomende N. O. of West Mouffon boven 's wints te zyn.

Doch wyl het zomtyds gebeurt/ dat door tegenwinden van het N. O. tot Z. O. de Schepen worden verhindert om de Eilanden St. Paulo of Amsterdam te bereiken/ en

dus

dus met labereen / om die te zien / de reis zoude veragteren / zo zullen in dat geval de Scheep's Overheeden der bovengemelde Scheepen / als mede van die / welke in de Maant Juli, (dog anders geen) / van de Caab vertrekken / wanneer zy op 80 a 83 graden lengte zyn geavanceert / de tyd daar mede niet behoeven te verspillen / maar de coers Noorden konnen aanstellen tot op de breete van 't Eiland St. Brandaon, en daar haar gissing naar de beëindigde miswyzing verbeteren / en verder observeren / al het geene wegens dit Daarwater hier vooz gezegt is.

Endelph dient dit gedacht te worden / dat de Coerswyzing naar de miswyzing is geschikt / dog die / zelf op de beste Compassen wel 1 a 1½ graad kan verschillen / weghalven meer dan eene goede pyling moet worden gedaan / om van de waarheit verzekert te zyn: dat ook de coerssen na de ordinare loop der winden en stroomen / zyn gereguleert / doch die zomtyds wel van dien weg af wyken / waar in dan Zemanfchap moet gebruikt worden / gelph ook in verholg van tyd op 't veranderen der miswyzing zal moeten worden gelet / en dit voorschrift daar na zal moeten verbeterd worden / en zal als dan het Epland Ceylon ook zekerder dan nu te bezeplen zyn / als de miswyzing by het zelve gelph wel eer tot 5 a 6 graden vermeerderd is.

Voorts dient zo wel in andre Daarwaters als in deze vooz een vaste grondslag te worden gehouden / dat hoe spoediger men vooz de Variable winden in de passaten of in Mouffons kan stevenen / en voorts altoos de Wind ruim in de Zeplen gehouden word / hoe spoediger dit de repze zal doen zyn.

Van Caab de Goede Hoop, naar Mocha in de West Mouffon.

De Scheepen die van Caab de Goede Hoop naar Mocha, begeeren te Zeplen / behoeven niet eerder dan met de Maand July van de Caab te vertrekken om tegen het aankomen van de Maand September en de N. O. winden in de Golf te zyn / men kan deze Zeplagie neemen dooz het Canaal van Madagascar of beweesten dat Epland / en dus beiden tot de middelpyn in het Daarwater der Ceylonfche Scheepen / die van de Maand Maart tot in July van de Caab vertrekken / alleen maar observerende dat in het eerste geval de tyd in het passeeren van het Canaal woog agter volgt / en indien men te voeg vooz de Golf zoude aankomen / aan het Epland Anzuany de tyd woog afgewagt / moetende verder alles wegens deze Daarweg en het inzeplen van 't Rode meer worden geobserveert 't geen reeds gedagt is.

Van de Caab naar Perffien, in de West Mouffon.

Deze reyse neemt zyn aanhang met de Maand April, en men houd mede het zelve Daarwater als de Scheepen die dooz het Canaal van Madagascar naar Ceylon stevenen / tot aan de Middelpyn / hier zet men de Coers N. N. O. na de kust van Arabien, om bezuiden Caab Rafalgate de Wal aan te doen / bezders observeert men wegens het inzeplen van de Perffische Golf alles het geen hier vooz gezegt.

Dog indien de tyd was verlopen om dooz het Canaal van Madagascar te stevenen / zal de Coers in het Ceylonfche Daarwater beweesten Madagascar worden gestelt en alles in dit / zo ook in het bovengemelde dienen geobserveert te worden / het geen hier reeds gezegt is / dus de Lente op 81 gaaden lengt of 5 a 7 graden N. Westende miswyzing gepasseert zynde / zal de Coers als boven op de Arabische kust bezuiden Caab Rafalgate werden gebogt en bezders met d'variable wind naar Gamron gestevent werden.

Van de Caab naar Suratte, en Mallabaar, in de West Mouffon.

Van de Caab naar Suratte willende sal niet dooz het Canaal van Madagascar dienen gestevent maar beweesten Madagascar in het Ceylonfche Daarwater gehouden worden / en dus niet eerder dan met de Maand July de Caab verlaten om niet voeger dan in September tegen het aankomen der Noozd Oost Mouffons Winden aan de Wal te syn / wpl de Weste Winden gelph hier van gesegt is / daar een lager wal maken. Men kan de Ceylonfche Scheepen versellen tot onder de Middelpyn en van daar de Coers Noorden of wat Westlyker behouden tot Suratte, en men observeert alle het geene wegens het aandoen van die kust hier vooz gezegt is.

De Scheepen die van de Caab naar Couchin zyn geschikt / hebben het zelve Daarwater van de Ceylonfche Scheepen

beweesten Madagascar te houden / alleen lettende dat zy mede niet voeger van de Caab behoeven te gaan / als dat zy naar gissing met half September op de Mallabaar konnen aankomen.

Van de Caab naar Cormandel, in de West Mouffon.

Deze vojagie is dezelfde als die van Ceylon, alleen met dit onderscheid van vooz Pontacail te ankeren: en dat de Coers van Caab Commoryn, op Punto Gale woog aangestelt / en in dit oversteten op alles gelet / het welke hier vooz van dat Daarwater gezegt is / bezders langs de Ceylonfche kust tot by Punto Pedra gestevent zynde; stelt men de Coers om bezuiden Nagapatnam de kust aan te doen / van waar alle zulke plaatsen dan konnen bestevent worden als men begeert / en in acht neemt het geen hier vooz in 't zeplen langs deze kust is gezegt.

Van de Caab naar Mocha in de Oost Mouffon.

Indien men niet eerder van de Caab de goede hoop dan met de maand Septemb. kan vertrekken / zal de coers op de Eplanden St. Paulo en Amsterdam en van daar noozdelyker beoosten de Maldives worden aangestelt om de Mallabaarsche kust aan te doen / en van daar vooz gemelde op 91 graad N. breete met de noozdooste wind vooz dezelfde heen stekende na het rode Meer worden aangeboegt / observeerde alles wat van dit Daarwater hier vooz gezegt is.

Van de Caab na Suratte, Mallabaer en Perffien in de Oost Mouffon.

In dezelfde tyd van de Caab gaande / stevent men in het Daarwater van de Ceylonfche Scheepen / die na de Maand Septemb. van de Caab vertrekken en men behoud dezelfde vaartweg om boveng. winds van Ceylon aan te komen / bezders langs dit Epland naar de Mallabaarsche kust houdende / observeert men alles het geen hier vooz daar van gezegt is: op de Mallabaar aangeland zynde / stelt men de coers lange die kust naar Suratte of Perffien, in zulke wyze als hier vooz gezegt is / alleen lettende vooz die naa Perffien wille / met de N. O. winde de wal niet te verlaten / vooz dat men de Golf van Suratte is gepasseert / zettende voorts de coers om de kust beoosten Caab Jacques aan te lopen: dog by spoedig repze behoeven de Perffiaansche en Suratsche Scheepen zo verre niet beoosten Ceylon te lopen / want als dezelfde slegs Caab Commoryn of de Mallabaar kunnen bestevenen / zyn zy hoog genoeg om de repze te verborderen.

Van de Caab naar Bengalen in de West Mouffon.

Deze repze is dezelfde als die van de Ceylonfche Scheepen die van Maart tot July van de Caab vertrekken het zy dooz het Canaal van Madagascar of beweesten dat Epland. Deze Scheepen op de Mallabaar aangeland zynde / zetten de coers naar Punto Gale, en van daar langs Ceylon tot by de Baxos zyn gepasseert; hier het bestek vastellende verlaat men de kust / en zet de coers op het hooge Land van Pandy tusschen de 18 en 19 grade N. breete aan / alleen lettende van niet vooz de Maand July by Punta Palmeiros, aan te komen / wel observeerende het geen van dit Daarwater hier vooz is gezegt.

Van de Caab naar Malakke in de West Mouffon.

Wanneer men in de maanden Maart tot July van de Caab naar Malakke begeert te zeple / zal de coers op het Epland St. Paulo en Amsterdam dienen te werden aangestelt / en van daar N. ten O. en noorden op het Epland Ceylon en dus boven 's winds moeten worden gehouden / en van dit Epland of wel van de N. breete van 5 a 6 graden met de west winden oost werden aangestevent op de Eplande benooyde Achim gelegen; houdende benooyde Pule Brasfe dooz een zuiver Canaal tusschen de noozdhoek van Palo way, en de klippen bezuide P. Ronde door / bezders de kust van Sumatra het naast houdende tot de Diamanthoek of Tonjong Goeree.

By dit Jaargety is het weer selden gelphigzinnig genoeg / om regt over te steken / de winden / veranderen dikwils dus men souwpds heviger stozzen uit de Z. O. in de Straat Malakka vind.

De geheele kust van Sumatra tusschen de hoek van de Rode van Atchim. en de Diamanthoek is seer hoog met een weinig laag vooz land: ter halver weg tusschen beiden moet men niet verder dan 3 a 4 myl van de Wal houden / soekende op 25 a 30 vad. te blyven / om in cas van stilte en regen stroom te ankeren / want men in Zee souwpds selle Noozdlyke stozzen ontmoet: eer men aan de Diamanthoek komt / hier men 7 mylen verder een groote Vezg de Oliphant genaamt / dese Diamanthoek is laag en vuil / men moet die niet nader dan 3 myl aanloopen / de kust van Sumatra, die van hier om de Z. O. ten Z. strekt is mede laag en vol geboonte / 2 mylen buiten deselve is de diepte en grond seer ongelph / 4 myl van de kust heeft men nu eens 35 dan weer 20 badem: de Diamanthoek voozby zynde / stevent men langs de kust naar Pulo Varelle 224 mylen Z. O. 3 a 4 graden Oostlyker van de Diamant-hoek gelegen / en volgt is verscheiden waarneemingen op 3 graden 48 minuten N. byte en niet op 3 graden 5 minuten / 30 als men tot ugefelt heeft / men heeft hier mer een O. ten N. / en W. ten Z. Maan hoog water en te half ses uur met nieuween volle Maan / de bloed gaat veel sterker dan de ebbe / en trekt om de Z. O. ten Z.

P. Varelle.

Pulo Varelle is ontrent 14 myl groot / en hoog met geboonte bewassen / dit Eplandje is zuiver en stepl behalven in eenige Zandhopen / waar van de grootste in 't Z. O. is. Men anker by dit Epland op 12 badem / en men heeft daar Water en Zeeschilpaden / men vind daar veel Sumatraasche Visschers, en een klip of kleen Eplandje aan de N. O. een diergelphie aan de Zuidkant.

Om de Wind tot zyn voozdeel te hebben / stevent men gemeenlyk tusschen P. Varelle, en Sumatra dooz zonder eenig gebaar / alleen lettende in het laberen / de kust van Sumatra niet nader als op 2 mylen te komen / want dan vind men banken die schadelph zyn / weshalven het Lood geduurig gebzuikt moet worden.

134 mylen O. ten N. van P. Varelle legt P. Jara hier vooz beschreven.

Pulo Varelle gepasseert zynde / moet men op de Eplandjes de twee Gebroeders aan stevenen / 30 leggen N. O. en Z. W. 11 mylen van elkander / het Noozdlyke leyt ontrent 7 mylen Z. O. ten Z. van P. Varelle men stevent beoosten deselve heen / en zet de Coers na de Eplanden Aru, en van daar na de Maleische kust 30 als hier vooz pag 36 en 37 beschreven is.

Van Cormandel naar Bengalen in de West Mousson.

Wanneer men van Cormandel tegens het begin van Maart vertrekt / moet men ruime Zee kiezen / om van de kleine Z. en Z. Z. W. luchtes gebruik te maken / wyl onder de wal de winden nog van 't N. O. tot Z. O. wagen / vervolgens zet men de coers op de kust van Orixal / om die op 19 grade N. breete aan te doen / en de reys langs deselve te verborderen.

In April en May, wanneer de zuide winden sterk zyn / moet men boven het gezegde / ook op de stroomen letten / die om de N. O. bloepen / en op een redelphie afstand van Land blyven / wanneer men verkent is. Want als de wind naar 't Z. O. dyaapden zoude bezwaarlyk van de wal gehouden worden.

In Juny July en Augustus, de Weste wind in zyn grootste kragt zynde moet men meer Windwaarts de kust opzoeken en op 18 a 18½ graad N. byte aan doen / om by verley van de stroomen niet te laag te komen / verders heeft men in het stevenen langs deze kust te observeren het geen reeds gezegt is.

In de Oost Mousson.

Na den 15 September en in October moeten de Schepen een geheel ander weg neemen als reeds beschreeven is / om dat het W. Mousson als dan ten eynden loopt / en men dikwils N. Oostlyken koeltens heeft / verhalven men nu niet het Land bezupden de valsche punt moet gaan opzoeken / maar na het midden van de Golf houden / om Pra Palmeiros te hooven te koomen: ook is dit niet altyd genoeg / want hoe nader de wissel Maanden / hoe meer zozg men moet draagen wegens de geballen die daar dooz koomen gebeuren. De Schepen die de kust van Aracan, by

de verscheidenheid van winden kunnen berphen / zullen veel zekerder te Bengalen aan koomen / als die zulks niet doen / veronderstellende / dat het genoeg is mids water in de Golf te houden. Ik zal in de volgende beschryping de verscheyden Coursen verhandelen / en de byplens beschryven langs de kusten van Ava en Ariacan.

So men by bezup u van deezen onderregering of dooz eenig onberwa y gebal Zupdelyker als de valsche punt mogt belanden / dan zoude zulks of een verloren rps of ten minsten een merkelyk nadeel veroorzaaken / wegens de zwaargheid van wint en weer / om hooger om de N. te kunnen koomen en de stroom te kunnen stoppen / die van den 23 September tot in de Maant van February seer sterk naar het Z. W. zet / maar aldaar in November en December op haar selft is / wanneer zy van een myl in een uur verfiert.

De Schepen die benoorden de valsche punt verhallen / kunnen Pra Palmeiros te hooven koomen / 30 zy de bloet en Ebbe der naasten Rivieren te baat neemen / maar zy moeten ankeren en het labeeren sraaken / 30 haast zy merken dat het Gery niet voozdeelig is.

Van Cormandel naar Mergui, in de West Mousson.

Die van Cormandel naar Mergui met Pr. Augustus tot 1 September willen / wanneer de winden op deesen tyd meest uyt den Westen tot uyt een Z. Z. Westen waapen / 30 moet men dus de Cours setten dat men bezupden de kleynen Andamaon voozby loopen kan / weshalven men by rps de byeten van 10 gr. 10 a 15 min. moet zoeken te belooopen. Dit Canaal op deese byeten doozlopende / zal men dit Epland wel gewaar worden / en van daar af met meer zekerheid naar de Oostkust overstrecken / alwaar men de Eplanden Tores opsoeken moet / leggende Z. W. ten Z. 15 mylen Tores van de kust van Tanasseryn.

Alhoewel / het zelden gebeurt vooznaamentlyk by dit Jaar-gety / dat men westlyker is / als men gyt te zyn / Egter / wanneer men de kleynen Andamaon niet gewaar kan worden / is het geraaden / 22 a 23 mylen verder op de voozverhaalde byeten van 10 gr. en eenigen minuten te blyven / eer men Noozdelyk aangaat / op dat men niet by nacht onberwaas op dit Epland zoude verhallen / meenende / dat men het al lang voozby was. Men kan ook wel het Canaal Sombroero kiezen maar deese voozsozen schynt onnoodig te zyn / en men kan genoegsaam by de wind dooz / op 10 gr. N. byte.

Van de kleinen Andamaon af / of van de Noorder Eylanden van het Canaal Sombroero, beloopt men de kust van Tanasseryn souwpds veel eer / als men het verwacht / vermits de Noozd Oostlyke stroom / maar dewyl men by wat in Zee van deesen Eplanden en wel 9 a 10 mylen daar byten grondt weppen kan / 30 is gemakkelph allen onheilen te vermeyden / die de misgiffing en verhaastig van de Coers by nacht zouden kunnen veroorzaaken.

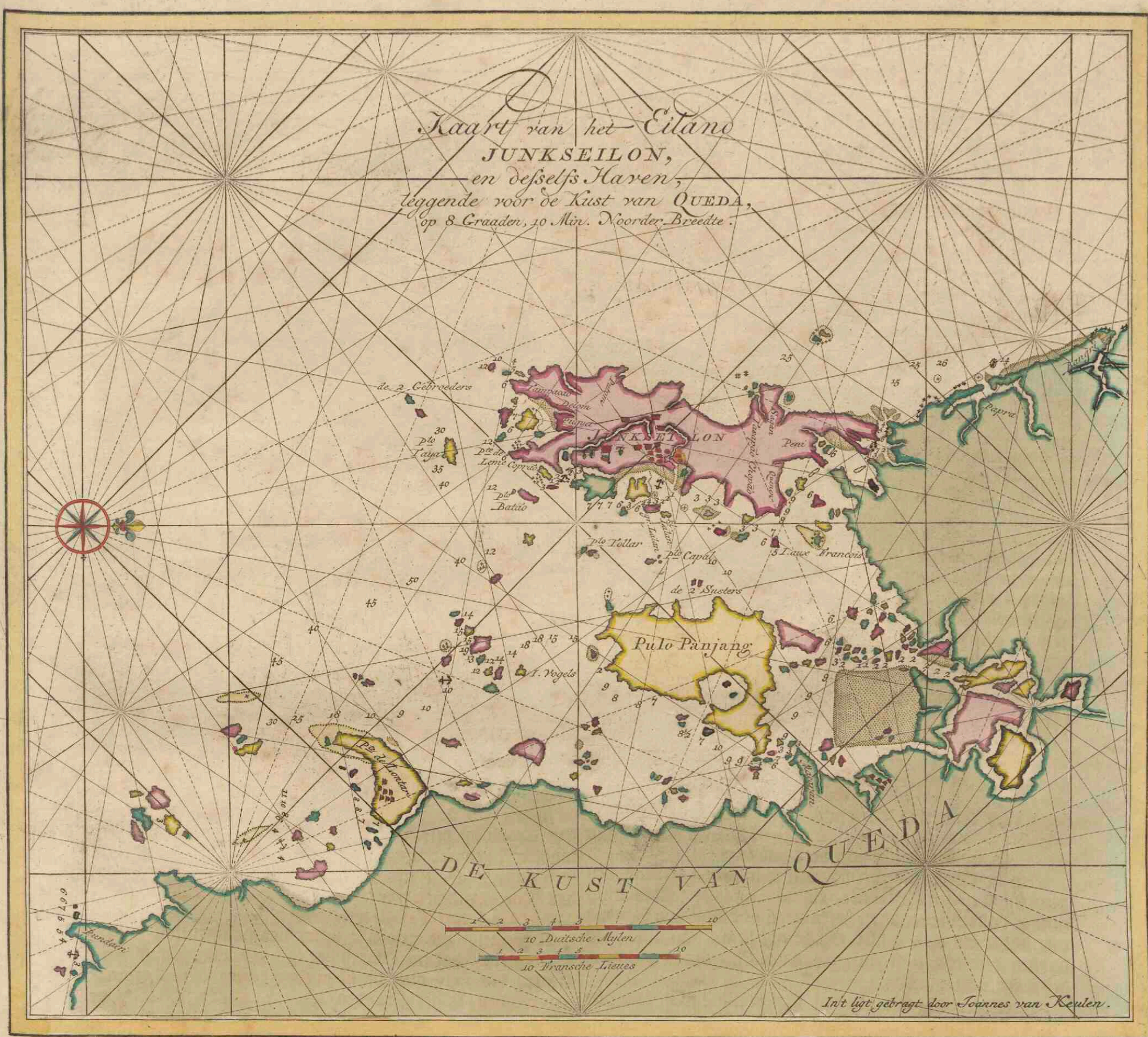
Al de Eplanden van dit Archipel syn zeer hoog / dus men deselve niet klaar weer 10 a 11 mylen ver zien kan / dat van Tanasseryn, dat men op 12 gr. 30 min. N. byte aandoot / toont als verscheyden heuvelen wegens de ongelphheit van de grondt / maar nader daar by koomende / toonen deesen aan elkander. Benoorden en bezuiden ziet men verscheiden Eplanden / van verscheiden grootte / het hemelphste van alle / daar aan men Tanasseryn kan kennen / is een ront hoog en stepl Eplandje / genoemd de West Canaster, leggende daer van N. W. 11 mylen af.

N. O. 5 gr. Oostlyker van dit laast genoemden ziet men het Epland Cabosse, middelmatig grooten strekkende Oost en West / het is hoog / gelph anderen hier om strekts maar niet zo gehakkelt als de Tanasseryn, aan de Noozd. kant van Cabosse is een klip / dit Eplandje is aan zyn Cabos. Zupd zyde seer kenbaar / om dat men daar benoorden geen ander ziet / en dit het laaste schynt te zyn van deese reeks van Eplanden.

Van dit laaste verkent gewoorden zynde / kan men / om in het Archipel van Mergui te koomen / daar zo wel benoorden als bezupden om / latende het Canaster Epland aan stuurboort / en Oost aansturende vind men het daar 30 a 35 badem diep. Van alle kanten ziet men een groote meenigten Eplanden van verscheyde grooten. Wyl zullen nu de Eplanden beschryben / tusschen dewelken de Schepen gemeenlyk haar Cours doozsetten / weetende van de overige met sekerheid niet te zeggen.

Wanneer men tusschen de Eplanden binnen gekoomen is / moet men op het gety wel letten / dewyl de Bloed dwars van

W. Canaster.

Klein
Canas-
ter.

van Cabossa af 7 1/2 uur duurt / en geen sekeren strek houdt / om dat de verscheptene openingen der Eylanden deszelfs strekking verandert; daarom zo haast het getey nadeelig begint te worden / is het best te ankeren.

Cabossa voorsz ynde zal men 6 a 7 mijlen verder klein Canaster, spnde een rondagtig Eyland ontdekken / het is hoog / steil en met boomten bemossen / en lukt iets naar de West Canaster boven gemelt; zo verscheelen daar in met malhanden / dat de Noordkant van de West Canaster niet zo steil is afgaande als de Zuidkant / maar als met een snuyp uitsloopt / daar in tegendeel klein Canaster aan zyn Z. kant op dezelfde wyze zig vertoont.

In 't gezigt van het laatstgenoemde ynde moet men om het zelfde aan te loopen en N. of Z. aansturen / zo naby als men wil / om dat dit Eplandje rondom seer schoon en steil afgaande is. Derbolgens moet men dus de Coers setten / dat men tusschen de Zuidhoek van Tava; en de N. hoek van het Yzer Eyland kan doozloopen / alwaar het omtrent 1 1/2 mijlen breedt / en geen gebaar is. Het eenigste ongemak dat daar is / is dat men niet geen zekerheit by strite of tegen stroom ankeren kan / want men kan de grond / die heel klippig en oneffen is / nauwelijx met 60 a 80 badem Cabeltoom bereyken. Men heeft hier eens in 't midden van 't Canaal het Anker op 60 badem laten vallen om het Getey te stoppen / dat extra sterk quam aanschie- ten / en na dat men het Anker toom tot op 3 gebiert hadde / bond men aan het Loo 80 badem gont; by geluk was de Wind gunstig hoewel te swak om het getey tegen te houden / dus men gelegentheid had om dooz de kragten der Zeilen die van de stroom te keer te gaan / daar dooz het Anker zo veel te gemakkelijker gehouden hadt en zonder los te raaken het Schip op dezelfde plaats behield tot het begin van de Ebbe / die eindelij tot redding aankam.

Dit is makkelij te ingden / zo men in of uytgaande in het begin van het voorsz deelen getey zoog draagt dus te sturen / dat men de naaste Ankerplaats gemakkelij be- loopen kan.

Van het Eyland Cabossa tot rupm 1 mijl bezuiden klein Canaster doozt het op van 35 tot 24 badem / maar het diept vervolgens weer af tot teegen het Canaal zo even gemeldt. Wanneer de Z. W. kant van het Yzer Eyland in 't Z. O. ten Oosten / en klein Canaster in het W. N. W. 1 1/2 mijlen van u is / dan heeft men de laatste Ankergrond op 35 badem / klein grys met waasige grond vermengt.

Groot
Canas-
ter.

Omtrent 1 1/2 mijlen Noord 5 gr. Westliker van klein Canaster ontmoet men een middelmatig Eyland groot Canaster genaamt. Deesen naam zal het misschien wegens de nabijheid van klein Canaster hebben / want aan welke kant men het ook aanziet / zo lukt het daar geensins na / is anders heel hoog en oneffen Land.

De Zuid ynde van het eyland Tava is een smalle punt / bestaande uyt verscheide eilandjes en steile klippen zonder strand / tusschen dewelke heel smalle kullen doozloopen. De Noordkant van 't eyland Yzer, dat Zuiden en 5 graden Oostliker van Tava is afgelegen / loopt insgelijks met een spitse uithoek in zee / en heeft aan zyn buitenkant klip- pen gelijks waters.

Dicht onder deeze klippen heeft men 25 a 30 badem. De Vloed en Ebbe / dielalhier uyt en ingaat / heeft ten oorzaak van de dooztens hier gelegen vele ravelingen en maaltzoo- men / die ook na verscheide kanten omdraaijen en uytloopen. Men zegt wel / dat de eerste / namelijk de vloed / om de Noord loopt / en de eb om de Zuid; maar de zekerste weg is / midswaters tusschen bepde oevers te blioen.

Lange
Eyland.

Alwaar ynde / ziet men in 't O. ten Z. het lange eyland / strekkende Noord en Zuid dicht aan een bank van klippen onder water / die dooz de kust van Tanasseryn van de ri- bier van Tava af tot aan die van Mergui legt / in plaats van dat eyland aan te doen / moet men / zoo haast men de uithoek van het Yzer-eyland voorsz is / omboegen en des- zelfe Oost-kust langs loopen / op 1 of 2 mijl afstand. Het Canaal ten eynde ynde / heeft men 40, 25, 20 en 17 badem waasige grond en zandgrond / tot aan de opening van 's Konings-Eyland-Baay, die men in 't Z. Z. O. gebaar wo- zt. Deeze baay leyt tusschen de Oost-ynde van 't Konings-Ey- land, en de West-ynde van 't Vygenbooms-Eyland. Al- daar is het gemeene verblijf van de Franse Schepen / ge- duurende het quade Mousson, ten zo wegens bezondere berichtinge moeten gaen ankeren bukten de baay of dym- pel van Mergui op 7 badem / dat 4 a 5 mijlen hier van af is / in 't Z. O.

Dit quazt van een mijl N. N. O. van den uithoek van 't Konings-eyland, daar het inkomen van de Baay is / is een baar of dympe / daarop een Schip gestooten heeft.

Men heeft deszelfs plaatsing naderhand naauwkeurig on- derzocht / en zynen afstand en strekking ten opzichte van verscheide andere kenbare plaatsen bepaald. De waar- neemingen daar omtrent gedaan / als ook een aanwyzing om in en uyt deeze baay te komen / zullen nader volgen. Dooz eerst zullen wyhet Canaal tusschen het Yzer-eyland en de Noordkant van 't Konings-eyland beschryuen / waar dooz men ook loopen kan / als men uyt den Westen komt / en na de Baay van 't Konings-eyland of na Mergui wil.

Eerste
Canaal.

Dit Canaal heeft hetzelfde gebiet als het voorszgaande; daar is geen beplige Anker-plaats / wegens de groote diepte / dus men 'er niet inloopen moet / behalven met het begin van een getey / dooz wiens begunstiging men 'er heel en al dooz geraaken kan. Derhalven komende van het eyland Cabossa, zal men / zoo na men kan / onder het Yzer-eyland gaan ankeren / om aldaar het naaste gunstige getey te ver- wachten / dat 'er volgen zal na het geene / daar dooz men dit eyland be loopen had.

Van deeze laatste ankerplaats moet men het Canaal in- sturen / houdende het Yzer-eyland nader als het Konings- eyland tot dat men de eplandjes leggende benoorden het laast- genoemde is gepasseert. Het uiterlijkste eplandje in dit Ca- naal, is plat / en heeft een gebaarlike banding. Daar voorsz ynde zal men de ynde van 't Yzer-eyland berlaa- ten / en weder aan 't Konings-eyland overleggen / daar dooz men zoo veel eerder de Anker-plaats bereyken zal.

Dit Canaal strekt langer O. en W. als dat benoorden het Yzer eyland is / om dat die kant van 't eyland spits toeloopt / maar de Zuidkant rupm een halve mijl breed is. Behal- ven dit verschil ontmoet men 'er nog stilens onder ly van het eyland / daarby loopt men gebaar zoo lange aldaar op- gehouden te worden / dat men een nadeelige beurt van getey tegen kragt. Dus zyn veel Schepen tot een steenwoy- naby het Yzer-eyland gebrocht geworden / en dan weer met tegenstroom Zeewaards gedreeben. Hoewel nu dit eyland zeer steil / ook op een steenwoy af / zoo is men echter al- toos iets bedreeft by diergelijke gevallen; daarom het Nooz- der Canaal beter schijnt te gebuyken.

Aanmerkingen over de Leliën Droogte, en aan- wyzinge, hoe men de Baay van 't Konings of Boompjes eyland inloopen moet.

Om dat de cours / die men houden moet om in deeze Baay in te loopen / meest van de Leliën-Droogte af hangt / zoo zullen alhier de noodzakelijke aanmerkingen daar over volgen / betrekkelij tot de opdoening van dezelfde Baay / zoo als de kaart verdoont.

Deeze droogte is een kleine reeks blinde klippen / een kabel-lange O. Z. O. en W. N. W. gestrekt. Het hoog- ste daar van / dat alleen recht gebaarlij is / leyt N. N. O. van de hoek A van het Conings Eyland, dat de Westhoek van de baay maakt de voorszgelde droogte leid een kleine halve mijl van het naaste Land E. Op het hoogste of on- diepsten heeft men 19 voet water met volle Zee. Alwaar ynde ziet men de hoek A en het eyland B over malhan- der / het Eplandje D Pannelle genaamt is dan regt onder F, dat het hoogste is van Vygenbooms Eyland.

Westwaards daar van af toont het noozdelijste Epland- je / van die tusschen het Yzer en Konings Eyland leggen / een schoobaars Zeils breeken open met de Noordhoek van het Konings Eyland. Van het ondiepste van deeze droogten naar A. toe zyn 6, 7, 10 en 12 badem bevonden. Noozd- waards daar af / 7, 10, 15 badem / naar het Veygen Ey- land toe eerst allengskens traps gewijse afdiepende van 6 tot 7 dan van 7 tot 9 badem klippig tot op een Cabel- lange van het begin van deeze gebaarlike Plaats. Derbol- gens 10, 12, 15 en 18 badem waasige grond tot op een halve Cabel lengte van het Eplandje van Pannelle, dit is een kleine klip op een Sandt Plaetje / daar op eenige enkelde boomten staan / leggende omtrent een kanon schoot van de Noozt Oosthoek van Vygenbooms Eyland, die men daar van niet onderschepden kan / als men uyt ter Zee komt. Daar beoosten heel naby deeze klip is nog een ander sandt Plaetje: na het Z. W. strekt een reegel klippen / daar van de meesten maar met laag Water boven komen. Dus in de baay van het Konings Eyland willende inloopen / het zo men uyt den Noozden of Westen komt / moet men de Noordkant van het zelfe Eyland / van een mijl Zuidwaards van zig houden en Oostwaards aangaan / tot dat men de baay oopen ziet / gelij die in bovengemelde verdoening ge- zien is / en dat men de Eplandjes B en C in het binnenste van de baay zien kan / als dan na binnen sturende laat men

men de Leliën-droogte aan Stuurboort / en het Eylandt Pannelle aan Bakboort. Men kan dit laatste sonder ge-
baar 30 naby houden / dat men zig maar wacht van de ree-
gel klippen boven gemeldt / die zig daar van Z. W. upt-
strekken naar de baap toe. Daarop 30 veel te meer te let-
ten is / om dat het 'er zelden op brandt / en dat men by
verandering van getp zeer schielph daarop konde gezet wor-
den / maar terwyl tusschen de Leliën-droogte en het Eylandt
Pannelle rupinte genoeg is / 30 is niet noodig het laatste het
naast te houden. Zo haast men volgens boven gegeven
aanwyzingen bemerkte / dat men de Leliën-droogte voorby
is / moet men Westwaards overleggen en onder het Konings
Eylandt ten anker gaan / tegen over een inbogh / alwaar
een riviertje afwatert met zeer goed water / de merken van
deese Ankerplaats zyn No. 1. de hoek van het Konings
Eylandt, die het inkoomen maakt / in 't N. en N. ten W.
1 kleine halve mijl van zig af. No. 2. de hoek na het Vy-
genbooms Eylandt in het O ten Zuiden 2 a 3 gr. Oostelph.
No. 3. het lange Eyland in 't N. N. O. 4. gaaden Hoof-
delph: het water ryst en valt 'er 10 boet met nieuwe en
volle Maan / wanneer daar volle Zee is met 9; uur: dit
Eylandt is onbewoont gelph de meesten in dit Archipel.
Daar is gemakkelph hout haalen en daar is zeer goed hout
tot Timmerhout en; Masten ook zyn der veel Tygeys
en Slangen. Deese baap is niet heel diep in zyn inbogh
bezupden den Ankerplaats / daar is een smalle pasgaide die
de Conings en Vygenbooms Eylanden van malkanderen
scheidt / daar maar kleine Inlandsche Barken door kunnen.

Zo men door tegenwind en tegen stroom in deese baap door
het Canaal moest inloopen / dat 'er tusschen de hoek A en de Le-
liën-droogte is / zynde als boven gemeld op zyn hoogst
een klein halve mijl breet / dan moest men het Land tegen
E zoeken op een kleine of groote quazt myl afstand / wel
oplettende dat men de baap niet open klypt / eer men het
Land 30 naby is: want 30 men om het Conings Eylandt
aan te doen de hoek A overeen brygt met het Eylandt B.
dan zouden men recht strekts op de droogte aanloopen / maar
het Eylandt C moet door de hoek A bedekt blyven / ten
minsten tot dat men 30 na aan E gekoomen is als boven
gemeld / naderhand hout men het langs deese zyden van het
Conings Eylandt, tot aan de voorzeide Ankerplaats.

Om upt deese baap te koomen schynt de beste weg te zyn
midden dieps te houden tusschen het Eylandt Pannelle en de
hoek van het Conings Eylandt, en niet westelph aan te
gaan / eer men de droogten voorby is. Dit kan men ken-
nen / wanneer men naar het Canaal tusschen het Conings
Yzer Eylandt uptziende / de Hoofdhoek van het Conings
Eylandt oopen begint te zien met het 2de Eylandtje in ge-
lyphenisse van het geene / daar van ik in de merken van de
Leliën-droogte gesproken hebben.

Daar en teegen / 30 men genoodzaakt is door het kleine
diep uit te loopen / dan moet men by tyds de hoek van het
Conings Eylandt, dat de baap maakt / op een kleine halve
quazt van een mijl van zig afbryngen / en niet eer naar het
Yzer Eylandt toeloopt / dan dat het Eylandtje C agter de
hoek A komt te schynen: deese aanwyzing / gaande daar
naar te werk volgens het geval daar in men zig bevinden
zal / is genoeg om deese droogte te vermyden / die 30 veel te
gevaarph is / om dat 'er maar 9 voet water met laag
water op blyft.

Om voor Mergui in te loopen.

Dwaars af zynde van de baap van 't Conings Eylandt en wil-
lende door de rivier van Mergui op 6; badem laag water ten
anker gaan / moet men dus stuur / dat men de N. O.
hoek van het Vygenbooms Eylandt omtrent 1 van een mijl
van zig af heeft; daar dan voorby zynde / moet men / om mid-
den op 't diepste te blyven / wanneer men naar het eylandt Ma-
dracacan toeloopt / (dat men in 't Z. Z. O. gewaar word) /
groot Canaster oopen houden van de Zuidhoek van het Y-
zer Eylandt, en digt aan dehoek van den Hoofd zyde van 't Vy-
genbooms Eylandt langs loopen / alwaar waasige grond is op
15, 13, 12, 9 en 8 badem diepten. De beste Ankerplaats voor
groote Scheepen / is op 9 badem met hoog water en 6; ba-
dem laag water / de Merken van deese plaats zyn ten 1.
men houd de Hoofdhoek van Vygenbooms Eylandt over een
met het Zuid deel van klein Canaster, als dan is de Zuid
zyde van het Yzer Eylandt in 't N. Westen / 10 gr. oopen
van klein Canaster. ten 2. deupthoek van het Eylandt Madra-
macan (die aan de Stuurboorts zyde de binnenkant van
de rivier van Mergui maakt) in 't Zuiden 3 gr. Oostelph 14
mijl van zig.

Men laatste houd de hoek van het vaste Land / die men

inkoomende aen Bakboorts zyde heeft in 't Z. ten O. van
u / dus doende komt men op de Gede / daar het getp meest niet
een Hoorden en Zuiden Maan hoog water maakt / en met
Nieuwe en Volle Maan het water ten 12 uren / ryst en valt
3 badem of ten minsten 15 voet op en neder.

Op deese Gede legt men omtrent 1; mijlen van de Stad en
Zeehaven Mergui onder de Koning van Siam hoorende; mid-
delmatige en kleine Scheepen konnen de rivier in / mid-
dende eerstelph klein Canaster een weinige oopen van de N.
Stad op 5 badem konnen ankeren. Men vind daer al-
derley verberfinge behalven Ossen / en de voornaamste han-
del bestaat in Oliphanten / sone Tin en Opst. De heer-
schende Godsdienst is Heydens; daer zyn eenige weinigen
Catholyke Christenen, maar veel meer Mahometanen, die
van de geheele Coophandel 30 te zeggen meester zyn / en
verscheide Scheepen hebben / die 30 hier en daer in de In-
dische plaatsen versenden.

Wanneer men van de de buiten Gede buiten den baar
of dzempel vertrekken wil / moet men deese aanwyzing
volgen / die boven gegeven is om daer in te koomen / hou-
dende eerstelph klein Canaster een weinige oopen van de N.
hoek van het Vygenbooms Eylandt, vervolgens die laatste
hoek op een groote halve mijl van zig afbryngen en van daer
af op het Yzer Eylandt aanloopen / houdende klein Ca-
naster iets oopen van deszelfs Zuidhoek / dus komt men
zonder gevaar door de baap van het Conings Eylandt, waer
van daen men Cours setten kan om door het Zuid of Hoofd-
der Canaal van het Yzer Eylandt uit te loopen / 30 als men wil.

Dit alles veronderstelt een gunstige wind / maar 30 men
in of uitgaende tegenwind heeft / en men lateren moet om
van het getp voordeel te hebben / dan is deese enkelde An-
stuctie niet genoeg / maar men moet weten / hoe ver men
op ieder plaats heen en weer kan overleggen / om niet in de
klippen te vervallen / 30 wel aen de Hoofd als aen de Zuid
zyde van 't Canaal.

Van buiten de baap van het Conings Eylandt tot een Ei-
landje halfweegs naar Mergui toe / kan men Hoofdwaerts
overleggen / tot dat de Zuidpunt van het Yzer eylandt over-
een is met het midden van klein Canaster, en Zuidwaerts
over tot een quazt mijl van het vaste Land / dog dat men
niet tusschen de Eylanden doorloopt.

Het Eilandje voorby zynde / tusschen het welke en dat van
Madracacan men niet verder Hoofdwaerts moet overleggen /
als tot dat men de Zuidkant van het Yzer eylandt over klein
Canaster heeft / is het sekerst een kleine opening tusschen
beide te laten / anders men onseilbaer op de bank geraaken
zouw / die voor het vaste Land aldaer gestrekt leidt: een
Schip zoude byna alhier gebleven zyn by gebrek van de-
se opmerking.

Met Zuidwaerts overleggen moet men uitschelden / eer
den Hoofdhoek van het Vygenbooms eylandt over de Zuid-
punt van het Yzer eylandt komt / houdende die bepde op zyn
minst een Schooverzeils breet van malkander af om een bank
te myden / die aen deese zyde van het Eylandt Madracacan
afstrect. Verder hier van te spreken is niet noodig. Wy
baren voort tot de Cours beschrybing van Cormandel tot
Mergui op het einde van het West Moufon.

Die voor den 15de September van Pondichery of Madras-
patnam naar Mergui vertrekken / mogen veel liever bezu-
den als benoorden de Andamaon omloopen: op de weinige
voorzbeelden / die het bezuden om gelukt is / is geen staet te
maken / en 30 de reis wat lang duurt / zouden men misfchien
het N. Ooster Moufon te ontpd ontmoeten / daer tegen aen
niet moogelph is naar Mergui te koomen. Dit lot is veel
Scheepen te heurt gevallen / die tegen wind en stroom lange
gewoest hebben / eindelph na Jonkfeylaan hebben moe-
ten toeftevenen / om gunstiger wind en stroom te vermag-
ten. Daerom van Cormandel vertrekken sal men trag-
ten tusschen de Cocos Eilanden en de Hoofdhoek van de
Andamaon, of wel tusschen de Cocos en Prepareys door te
loopen / welkers afstanden en bryens boven bepaelt
zyn.

Tusschen deese Eylanden weesende kan men by Weste-
lyke Winden veilig genoeg naar het Eylandt Caboffa over-
steken / om daer aen verkiert te worden.

Nota. Detusschen wyten tusschen de eylanden Andamaon,
en de kust van Tanasseryn is in der daat 15 a 16 mijlen
groter als in de oude kaarten. En komt nader overeen met
de Engelsche kaart. Daer en tegen is de tusschen wyte
tusschen de kust van Cormandel en de eylanden Andamaon
veel beter in de oude kaarten gestelt als in de Engelsche.

Omtrent 19 mijlen O. ten Z. van de Hoofdhoek van
Andamaon, of 16; mijlen Z. O. van de Kokos Eylanden
op

Z. ten O. 15 Grad. O. 14 mijl.

J. Andronaca

Z. ten W. 1 mijl.

Een Eyland met Dennen bewaſſen.

Z. W. 3 Grad. W. 3 van een mijl.

Een Eyland ten halven
mijl. ten O. van het
Eyland van de
W. 3 Grad. W. 3

NW. 3 gr. W.

N.O. hoek van t. Vygebooms Eyland.

t. Yser Eyland.

N.O. hoek van t. Vygebooms Eyland.

t. Yser Eyland.

Zuid hoek.

Noord hoek.

N. hoek.

Z. hoek.

Nijl tangſten. Klein tangſten.

Gezigt van het Konings Eyland. als men uit den Noorden komt.

Deze Eylanden Leegen voor de Cust van TINASSERYN, Benwarden Sumatra, ter Hooge van Ontrent 12 1/2 Grad. Noorder Breedte.

op 13 gr. 19 min. N. byete / ontmoet men het Eiland Narcondan, dat hoog is / en 13 mijlen ver kan gezien worden: onder dit Eiland ziet men een kleine klip dicht aan deszelfs Zuidhoek en een ander wat grooter beoosten hetzelfde Eyland / dat egyptisch te spreken niet anders is als een hoog klip meest rondom schoon / volgens getuigenis van die daar by geweest zyn.

Van Narcondam tot Caboffa, het westelykste Eiland van het Archipel van Mergui, is de Cours O. ten Z. 50 mijlen. So haast men Narcondam uit het gezigt verloren heeft / vind men 60 badem grond van de kust van Tanasseryn. Het Eiland Caboffa bereykt hebbende / gaat men te werk naar de de voorschreeven aanwysing om van daar af naar Mergui oer te steevenen.

Moscos Eylanden.

In 't gezigt zynde van de Cocos, Andamaon of Prepareys Eylanden, is by noordelyke winden de sekerste weg om Mergui niet mis te loopen / de Moscos Eylanden op 13 gr. 40 min. N. byete op te zoeken / die men 8 a 9 mijlen in Zee zien kan. Het Zuidelykste ziet men W. N. W. van de hoek van Tavaje, maakende de Oosthoek van de Rivier Tavaje. Van deese hoek is de geheele kust al langs om de Noord tot op 15 gr. met eplanden bezet / die men zegt schoon te zyn en verscheide Ankerplaatsen te hebben. Van deese eplanden / zyn de booven genoemde Moscos de Zuidelykste.

Tavaya.

Tuuten ten Oosten van deese eilanden op 13 gr. 6 min. N. byete / leid de Noordhoek van het eiland Tavaje of de lange Vader van 16, tusschen het welke en het vaste Land een seer goed diep inloopt na Mergui toe. Dit diep heeft aan zyn Oostkant een bank strekkende met syn steile kant N. en Z. / en bezettende dit geheele gedeelte van de kust van Tanasseryn tot aan de rivier van Calouan of Golpia bereykt Mergui.

Van de Moscos vertrekkende / en hebbende het Zuidelykste van die eplanden in het Noord / moet men om dit Canaal door te koomen Zuiden ten Oosten sturen op ongelijke diepte en waasige grond / als 30, 35, 25, 20 en 15 badem / dan weer 35 en 25, tot op een myl van de Noordhoek van het eiland Tavaje. Het is beter de Oostzyde van dit eiland te houden / als de bank voornoemt / om dat het daar omtrent 30 diep niet is. Aan de kant van het eiland Tavaje, ziet men 4 eplandjes / die men aan Stuurboord voorsz loopt: tusschen de Noordhoek van het eiland Tavaje, en deese laatste genoemde syn 30 en 25 badem. Nog deese diepten mindert / na dat men die eplanden voorsz is. Met een Z. O. en N. W. Maan / dat is te 9 uren met een nieuwe of volle maan / maakt het alhier hoog water / loopende de bloot om de Zupd / en de ebbe om de Noord; het water rust en valt 3 badem.

De Zupdkant van Tavaya is een hoop eplandjes / door smalle engtens en meer-boesems van malikander afgescheiden / die men uit den Noord komende niet onderkennen kan / derhalven aan deese kant dit eiland ongebozen schip te zyn. Om de Oost ziet men een rond eplandje / de Canaster van de Bank genaamt / daaraan men de steile kant van den Bank kan kennen / zynde dit eplandje dicht aan deszelfs buitenkant gelegen / gelph ook het Lange eyland, omtrent 14 mijlen zuidwaards af.

Konings Eyland.

Dwaars van dit laatste genoemde af ziet men in 't Zuiden de Waap van het Konings-eyland, waar na toe men volgens de instructie boven gegeven moet steevenen / of ten minsten dezelve gaan verkenen / het zyn men daar in loopen wil / of direct vooz de rivier van Mergui ten anker wil gaan. Alst den Noord komende kan men bewesten Tavaya, tusschen verscheide groote en steile klippen door / omloopen / die tusschen de West-kant van Tavaya en Groot-Canaster leggen. Daar van daan stelt men dan zyn Coers om tusschen de Noordhoek van het Yzer-eyland en de Zupdhoek van Tavaya door te loopen / gelph boven verhaalt is.

Te Mergui die tyd hebbende overgelegen / geduurende dewelke men aan de kust van Cormandel niet leggen kan / moet men daarvan met den 15 of op zyn laatste den 20 December vertrekken / om in 't begin van January onder de kust van Cormandel te wezen / alsdan men dezelve beilg aandoen kan.

Boven is reeds aangewezen / wat coers men nemen moet / om van de reede van Mergui, of wel van de Waap van 't Konings-eyland, de verscheide Canaalen en dooztogen te belooopen en te vatten / door dewelke men in de open Zee na bukten raakt; het welke op zyn plaats kan nagezien worden.

Het N. O. Mousson zynde op dit Jaargety in zyn grootste kracht / moet men / zoo haast men Caboffa gewaar word / coers maken om tusschen Prepareys en de Cocos door te loopen / of wel tusschen de Cocos en de Noordhoek van de groote Andamaon. Van daar af moet men na de kust

van Cormandel oversteeken / wel lettende / dat men altyd wat Noordelyker blyft / als de plaats / daar men aanlanden wil; want zoo men zupdelpher beziel / zoude men de gedestineerde plaats naauweliks kunnen belooopen / om dat wind en stroom alsdan 'er tegen is.

Het gebeurt wel zomtyds / dat de Scheepen / te Mergui handel drijvende niet eens in January klaar zyn om van daar te vertrekken. Zoo men 'er alsdan tot in 't midden van February aldaar moest verblyven / dan is de zekerste weg na Cormandel door het Canaal bezuiden de kleine Andamaon te loopen / wanneer men de zuidelyke winden te baat kan nemen / die in de Golf van de Bengalen alsdan meer regeeren / dan de Noordelyken.

De kust bezuiden Mergui, tot op 10 gr. 50 min. Noord-Brzeete is bezet met een meenigre eplanden groote en kleine / tusschen dewelke verscheide dooztogen zyn / doch enkel vooz Inlandsche vaartuygen. Wyf mijlen omtrent bezuiden Mergui, ziet men nog eene van de uytwateringen van de rivier van Tanasseryn: zupdwaards van dezelve een bank op dewelke ook eenige kleine eplandjes zyn / daar tusschen de kleine Inlandsche vaartuygen doorloopen / na Bangri en Jonk-Seilaon. Het grootste van deese eplanden is d'Omal, omtrent 7 mijlen Z. en N. gestrekt / leggende aan de N. O. zyde van de zoogemelde Bank. Doozby d'Omal word de kust bevaazbaar gezegt te zyn ook vooz groote Scheepen / tot aan Jonk-Seilaon, mits dat men zig wacht van een bank / gelegen tusschen het vaste land en de eplanden daar buiten leggende. Hoewel nu deese Bank 24 mijlen van de vaste kust is afgelegen / en daar tusschen een schoone doozgang zoude schynen te wezen / is echter best geraaden buiten de eplanden om te loopen / alwaar / al wat schaden kan / zichbaar is.

Jonk-Seilaon.

Het midden van het eiland Jonk-Seilaon leyt op 8 gr. 15 min. Noord-Brzeete; het is van een geheel ongeregelde gedaante / en strekt omtrent 13 a 14 mijlen Noord en Zupd. Daar beoosten zyn goede havens / alwaar men beilg kan ankeren. Verboefching en leefstocht is daar goed koop / en de inwoonders omgankelph.

Omtrent 33 mijlen van Jonk-Seilaon na het Z. O. vind men de haven van Queda, alwaar in Oliphanten en Indiaan-sche Tin gehandelt word.

Queda.

Van Cormandel na Achem.

Van de kust van Cormandel naar Achem vertrekt men gemeneiph tusschen den 15de Augustus en 15de September: in Zee zynde zal men de wind hebben uyt den W. Z. W. tot den Z. Z. Westen / die men tot zyn voordeel moet nemen / om in 't gezigt te loopen van het Eiland Sumatra op 5 gr. N. byete / dat is 4 a 44 mijlen Zupdelpher als de Koningshoek; die de Westkant maakt van de Rhee de van Achem. Men vind aldaar by dit Jaargety gemeneiph Zupdelpher winden / dus men Sumatra op deese hoogte aandoende onder de wind is van het zogenoemde Suratsche Canaal, dat hoewel het naauwste evenwel het beste is om na de Ankerplaats te geraaken. So men op de booven-gemelde tyd van Cormandel vertrekt / dan kan men deesen reys in 10 dagen doen / maar laater vertrekkende kan men soo spoedig niet voozkoomen wegens de stiltens en onbestendicheit der Winden.

Alst de dag-verhaalen / die men kan deese togt gezien heeft / blyft / dat men alhier in dit vaarwater zeer zelden eenig noordelyke stroom heeft bespeurt / maar veelmaals zupdelpher stroomen. Deele hebben zig daar in vergift / staat maakende op de winden welkers streek de stroomen gemeneiph volgen. Men kan op haar afzypben om de Oost beter staat maaken / en de voozigtigheyt vereyft / dat men zyn gisfing daar na maakt. Op de uytreyze so wel als te rug moet men verdragt syn het Land te zien bekeer als volgens de rekening.

So men op 4 gr. N. byete omtrent de kust van Sumatra verbaft / zal men binnenwaards op het Land verschepden tra. hooge bezgen gewaar worden met laag en effen voozland / daar op veel geboonte is / strekkende tot aan strand: 3 a 4 mijlen in Zee heeft men 50 badem en overal goede Anker-grond / zynde omtrent de kust niets dat schaaden kan. Doozder om de Noord op 4 gr. 43 min. ziet men de mond van een Rivier daar Sloepen in kunnen / vervolgens is de kust met verscheide laag en boschagtige Eplandjes bezet / die men niet heeft te schroomen. Alst 1 myl in Zee heeft men 26 badem waasige grond. In de Caayten word hier een bank berekent dwars vooz deese Eplanden / daar van eger de Journaalen alhier geen gewag maaken / derhalven te vermoeden is / dat die bank niet in wezen zy.

Om.

Omtrent 4 a 4½ mijlen Z. O. van de Konings-hoek is het laage Land nog al boschagtig/ maar strekt so ver niet na binnen/ toonende de hooge gehakkelde bezgen het strand alhier wat nader. De grond in dit vaarwater is verscheiden/ aan sommigen plaatsen sand met waasige grond vermengt/ aan andere grups en somtyds steengrond/ dus men aldaar niet sonder noodsaakelykheid ankeren moet: 1½ myl van Land vind men 35 badem.

Ko-
nings-
hoek.

De Konings-hoek, maakende de Zuidhoek van het inloopen van het zogenaamde Suratsche Canaal. is niet wel te be- kennen/ als men uit den Z. O. komt/ om dat men als- dan de Eplanden Gomme, Nankay, en Brasse, met die selfde hoek digt aan malkander gesloten siet. De kust langs loopende/ ziet men 1½ mijlen bezuiden het Suratsche Canaal eenen inbogt/ daar men denken souwde dat een ope- ning was. Aan deszelfs Z. O. hoek ziet men twee klippen booven water/ daar de Zee op breekt/ en nog een ander binnenwaarts gelykende na een Schip sonder Masten/ dat daar voer Anker lag. Verder naar binnen is laag boezeland met boomen bewassen en schoon sandstrand/ ten eynde langs de bogt van hoek tot hoek is het omtrent 1 van een myl breed. Beneden de hooge bezgen/ die aan de kant van Achem zyn/ ziet men 3 barre en verzengde heubeltjes. De diepten aan de Z. O. hoek van deese bogt een kleine halve myl van Land af Noordwaards is 17 badem fyne sand grond/ en een kleine quazt myl daar af 16 a 15 badem/ en dus ook aan de Noord Westhoek een Canonshoet van strand af deselfde diepten. Alhier vertoont de Konings-hoek als een groote steile heubel. Pulo-Gomme toont als dan als een pad- vrouwe bozsten en zyn Westhoek hoet laag met een E- plantje daar blyten/ waar van eenige bzinging omtrent een halve myl in Zee siet. Op deselfde afstand W. Z. W. van Pulo-Gomme is ook een klip/ daar de Zee seer sterk op breekt: deese schaadelyke plaatsen worden gemp/ houdende maar de Konings-hoek het naast/ die supper is. Digt daar onder is 12 a 14 badem roode zandgrond/ deese hoek voerby zynde/ opent zig het inloopen van het Ca- naal, als dan moet men de stuurboord zyde het naast hou- den tot aan het naauwst van het Canaal toe/ en voorts mid- den vaarwaters streuen/ waar na men ten eersten uit het Canaal zal zyn.

Somtyds komt d' Ebbe uit de baay van Achem seer sterk tegen het Canaal, in welk geval/ zo de wind niet sterk ge- noeg is om het gety te stoppen moet men het Anker laten vallen eer dat men binnen komt/ om de versagting van het gety af te wagten.

Van het Suratsche Canaal tot aan de Ankerplaats voer Achem, is de Coers O. ten N. 1½ mijlen.

Een kleine half myl van van Sumatra ziet men een Eplantje met bzingingen rontom: voer de rivier kan men ankeren op wat diepten men wil; hier syn altyd Scheepen ter rheebe/ dus men geen nader onderreging behoeft: op 12 badem is men een kleine halve myl/ en op 7 badem een kleine quazt myl van strand af.

Canaal
van
Cedre.

Het 2de Canaal om in Achem te komen is dat van Cedre. het Epland Nankay is aan de Noordzyde/ Gomme en het steene Epland aan de Zuidzyde/ hoewel het Suratsche Canaal het beste is/ egter is dat van Cedre so gevaarlyk niet/ als in eenige Caarten verbeeld wort; daar is maar een klip- pig rif voorgegelyd/ W. Z. W. van Pulo-Gomme afziet- kende/ en een diro van Pulo Nancay tot midden rakt.

Tot nog toe mag wel gezegt worden/ dat geen een Schip in 't Suratsche Canaal qualyk is gevaaren; evenwel schy- men eenige Zee-lieben dit Canaal wegens deszelfs zeer naau- we doorgang. Sommige hebben liever benoorden Pulo Brasse willen loopen/ om tusschen Pulo-Way, en de eplan- den Brasse en Nancay in 't Bengaalsche Canaal te komen. Dit Canaal zoude beter zyn/ als de beide voorgegaande/ om dat het 3 mijlen breed is/ zoo men daaruit met gemak na de reede van Achem kon komen; maar de Z. Z. W. en Z. winden/ die hier gemeenelyk regeren/ zyn daar somtyds tegen; en terwyl men 'er in gebal van stilte wegens de groo- te diepte niet ankeren kan/ zo moet men met de stroom by- ven/ die gemeenelyk N. O. aanzet/ en men loopt gevaar van na Achem niet te kunnen opkomen zonder groote en langduurige zwarigheden. Verscheide Scheepen zyn tegen Pulo-Way aangedreeben/ alwaar men niet ankeren kan/ zy hebben 'er rond-om moeten loopen/ en door het Malak- sche Canaal weer inloopen na 14 dage verachtert te zyn.

Op diergelyke voorgebeelden/ die dikwils gebeuren/ moet men letten/ en altyd het zeekerste beslupt neemen/ zonder het geene te schroomen/ daar geen zwaaryghed by is.

Het derde Canaal om na Achem op te komen/ is het Malaksche, dus genoemt/ om dat de Scheepen/ vaartende

tusschen Achem en Malacca, zig daer van gemeenelyk be- dienen. Het Canaal heeft een zyn Noord-West-kant de Zuidhoek van Pulo-Way, en een zyn Z. O. kant de hoek van Sumatra. Men ziet 'er een rond eplandje/ of klip bo- ven water/ steil aan alle kanten/ daar men gemakke- lyk rond om loopen kan/ leggende 2½ mijlen van de Reede van Achem.

Malak-
sche Ca-
naal.

N. N. W. 2½ myl van de N. W. kant van Pulo-Way legt het Rond-eyland of Poole-Ronde, en een kleine quazt van een myl bezuiden/ ziet men 7 a 8 klippen boven wa- ter. Benooyden Pulo Brasse ziet men drie eplandjes/ het eerste een kleine halve myl van u.

Ronde-
eyland.

Achem is een aemmerkeleke handelsplaats/ daer Schee- pen aankomen van verscheide Indische gewesten/ voorna- melyk om het Goud.

Achem.

De Stad leyt op een laege grond/ beneden de bezgen/ die men te landwaert ziet. De rivier van Achem synp deese blakite dooz/ en maekt 'er verscheide eplanden. In de re- gen-tyd is het platte land meest overal onder water. De voornaemste afloop van deese rivier heeft een byempel/ daer kleine dooztuppen van 25 a 30 lasten met hoog wa- ter over konnen/ maer met laeg water naeuwelyk een Sloep of Cano. De Portugeesen en Engelschen hebben wel eer gelyk wy hare Comptotren te Achem gehad/ maar hebben dezelve naderhand verlaeten wegens de on- handelbaere aard der Inwoonderen.

Het water ryst en valt alhier 7 voet/ en met 9 uren is 'er met meete en volle Maan volle zee/ doch by zwaere regens en winden in zee met eenige verandering. Dooz het overige is men daerbefchut voer de W. Mousson, die aldaer de sterkste is/ en van April tot November dooz- waert/ tegen de welke men met goede ankers en touwen moet voorzien zyn/ dog de Oost Mousson is zagter.

Het binnenste van dit gedeelte van Sumatra is bezgachtig/ onder welke bezgen een boven de anderen optneemend hoog is/ en 15 mijlen in Zee kan gezien worden/ de Berg der Koningin genaemt.

Konin-
gins-
Berg.

De Scheepen/ die van Achem over Coromandel naar Europa willen/ moeten den 20 of 22 December van daer vertrekken/ om in 't begin van January aan Coromandel te zyn. Van de reede vertrokken zynde gaen zy het Ben- gaalsche Canaal dooz/ en sturen voorts op het epland Ni- cobar aen/ leggende N. W. ten W. 21 mijlen van Pulo Ronde. Dit epland Nicobar is op 7 a 8 mijlen afstand in zee/ gemakkeleke te kennen/ alhoewel deszelfs Zuid-hoek zeer laag is. 't Is niet noodig het St. Joris Canaal dooz te loopen; het is genoeg aen de zuyd-zyde te houden/ en die voerby zynde/ coers te stellen na mate van de plaats/ die men opzoeken moet. Maar gelyk boven in de Coers-be- schypping van Mergui gezegt is/ men moet op dit Jaar- gety altyd zoo Noordelyk houden/ dat men niet gemak de gezochte plaats kan belooopen. Ook moet men op den stroom wel letten/ die alsdan Westelyk loopt/ en eenige misgiffing zoude kunnen veroorzaken.

De Scheepen/ die wegens de Megorie langer te Achem moeten blyven/ naemelyk tot Maart of April, gaen een geheel ander cours. De Zuyde en Z. Z. W. winden/ die alsdan in de Golf van Bengalen regeren/ en de stroomen/ die Noordwaards aanzetten/ bereyden dat men Zuyde- lyker aenloopt/ als de plaats daar zy wezen moeten. De reeden is klaer genoeg te begrypen/ op de reede van Achem is de N. W. hoek van Pulo-Way, N. N. W. 4 N.

Van de Cormandelsche Kust naar Pegu.

Den 10 September, is de besten tyd/ maer al gaet men daar den 15 af/ ook in 't begin van de Maand/ soo is 't ook wel/ dog in Augustus is 't niet geraten/ om dat aldaer dan de Weste winden nog soo sterk doozwaaien/ en men by ruuw weer in de bogt van Martavan dooz de haz- de stroomen kan beset werden/ daer 't seer ongeelyk en pe- riculeus van gronden/ en een lager wal is/ waer men qualyk kan uyttraken/ daerom seer voorsigtig 't Aif van Brago, dat zig diep in Zee uytbreyt/ moet aengeloot werden/ om de wal alsoo naar binnen op 6 badem te belooopen/ dog niet voer dat men de meeste dzoogte gepasseert zy; wan- neer men soo binnen de bogt van Pegu geraekt: men heeft op genoemde coers 6 a 6½ badem goede stekgont/ be- halven dat men eenige santreen aen de wal wat uytstekende vint/ waer voer men wat afhont/ als men die niet looden gewaar word/ en dan weer aengiert/ men heeft aldaer geen gebezgtie aan de Peguiche kust/ maer alle boschagien en

en laag geboomte / soo dat men de wal houd om de Rivier te passeren. Als 't klaar weer is / vertoonen zig van Martavaen eenige gebergten daer men weinig staet opmaekt / alsoo zy zeer verschillende zyn en niet altyt wegens de nevels gesien worden / men neemt dan agt op verschide Rivieren / die men passeert als men van de west afkomt. als men 't eerste eplandje / digt aen de wal leggende / voorsz. is seker men bezders naer Zinnebakan, waer de Zantren hier boogen genoemt gempd worden / als dan wel upt sien de verken men eenige boomtjes die van de wal af in 't water staen : die hier onervaren is / moet hy nagt niet zeilen / maer ten anker komen / also men by dag met eb en vloed voorzigtig kan komen waer men wil / maer die te stout zyn / geraken ligt voorby de Rivier / daer 't alom periculens is / wegens de maelszooimen en Zantgonnen / alsoo 't water by Martavaen stuit / daer 't ook vlah is / in aldaer zyn heer neemen moet / men kan ook op de stroom geen staet maken / alsoo dat hy om de dzoogte met de voorsz. vloed heen loopt / maar d'agter vloed schiet dan over de banken / daer byvoegen zy hun alle naer de winden die nu hart dan zagt waaijen : de selheid des strooms verest ook omzigtigheid in 't ankeren / want in 't op tornen dat met zulken kragt geschiet / byken de touwen menig mael / want in 6 uren wert aldaer aen de mont van de Rivier met ordinar tpe 17 a 18 voet waters aengebragt / en met de Springstroom 22 a 23 voet / als dan de wind uit de westeliker hant blazt / soo kan men wel afmeten hoe 't met die stroom gaen moet : 't is aldaer na de middag ten 2 uren voorsz. de mont van de Rivier en hoger 7 mijlen voorsz. de Stad Zierjang 's avonds ten 5 uren hoog water / met vol of nieuwe maen / men onderlegt om af te komen by dagen voorsz. of na de Spring tpe / om met gemak buiten te raken / anders loopt de stroom te fel en men raekt in 't afzypen hier of daer aen de wal beschadigt van de boschagien daer 't Schip in gebongen wert / want men 't niet in bedwang heeft. Ec. als men met de vloed inkomt dypft men gemaklyk byna tot boven toe / en al raekt men op een dzoogte / men komt 'er met het wassen van 't water weer af / maer soo en is 't in 't afgaenniet / wyl hem het water ontvalt / en dan somwyl al wonderlyk sieten is / daerom heeft men van 's Konings wegen / hier eenige Sjelaassen of Waertuigen mede / die de Schepen boegerten / en wat in 't midden der Rivier houden / ook alle dzoogten aenwyzzen Ec.

Van Pegu naer de Kust Cormandel ofte Bengalen.

In 't begin van December 't zy 6 a 8 of rode, dypft men af / met doode stroom / om dat 't nog schot genoeg maekt / daer toe die van Zierjang nog haer hulpe met Roepwaertuigen bieden / om 't Schip byten alle dzoogten en de wal te houden / en tot byten aen den drempeel of aen de mont van de Rivier te geleiden / alwaer men met half vloed tegens een dzoogte aen zeilt / en staet maekt met 't hooge water upt te raken / want in desen tyd en heeft men niet als noozdelphie wint soo dat alles sonder gebaer geschiet / vermits de doode stroom nog 17 a 18 voet waters aenbyngt : buiten zynde van de waterplaets afgezeilt / gaet men meest twesfelg langs de wal en soo voorsz. 't Riff van Brago tot aen de punt Negrais, en die dan na Cormandel wil / neemt synen gank naer de hoogte van 18 grad. staet makende dat hy het hooge lant van Pondy in 't gezigt bygt / of ten minsten Bimilipatam, van waer hy dan met de noozdooste winden komen kan / waer hy wil : dog die naer Bengalen moeten dienen by d'Arakanse wal te houden / om verskerft te zyn Pipely te mogen bezeilen / want de wint valt in December wat noozdelph / maer in January als de wint N. Oosten O. N. Oost begint te wagen / kan men sonder soeg van de Negrais boven de Punta Palmeiros naer Pipely zeilen : die in Maert in Pegu komen / mogen tot 25 a 28 dito / en niet langer wagen / om de Z. Ooste wint / die al Zupdelphier begint te waaijen / dat aldaer een leger wal en zware stroomen met stormen en aenstootinge der Zee veroozacht / waer dooz men van 't uitkomen soude konnen belet zyn / maer dit is 'er van / als men 't Zupder Mouson eerst gewaer wert / soo is de wint nog niet westelph / en hy waert wel 6 a 8 dagen sterck dooz / dat hy het uptloopen soude beletten / maer als men die laet overwaaijen / soo komt 'er weer stilte / daer mede men soude uitzypen al waft ook op 't eerste van April, maer dit behoest men niet als by noot te wagen / want het niet sonder perphel is : als men dan in Maert vertrekt / soo

moet men met de Ooste winden / die aldaer langs de eylanden van Andamaon waaijen / de Zupd hiesen / tot men op 9 graden is / en men loopt alsoo boven of bezuide de Andamaonseplanden dooz / staet makende dat men geen byete verandert / voorsz. men gist soo naerby Ceylon te zyn / dat men met den Zupden wint / die als dan naer 't westen in 't laeste van April ontrent de Kust begint te trekken / te meer als 't in 't begin van May wert / vermits men dooz de stilte ontrent de Andamaons eylanden in desen tyd veelmaels wat sukheit / als men dan op 9 a 10 graden de Kust kan aendoen / is men naer wensch verballen / daer men dan mede komen kan / waer men wil / en Compp. Comptoirs Nagepatam, Tegenepatam Sadrampatam kan aandoen eer men zig naar Palleacatta begeeft Ec.

Van de Kust Cormandel naer Arakan, en wanneer men van dezelve te rug keert.

't Beste baren naer Arakan is ontrent February, wanneer men over al Mooy weer ontmoet / maer men moet langs Cormandel houden tot op de 19 graden Mooyder byte / als of men naer Bengalen seilen wilde dog als 't in Maert wert / dat de winden naer 't Zupdoosten in Zee trekken / dan mag men daer soo regt op aen loopen als men kan : wanneer men naer de Kust van Arakan aen boort bygt / soo komt men naer wensch met een astandige wint en mooy weer aldaer / want den ooste wint waert van tot in 't laeste van Maert en 't eerste van April dooz. in May kan men hoyster / ober zeilen maer dan loopt men groot gebaer by hart meer opeen lager wal by Arakan te geraken dog als men 't waagt / moet men 't Zupdelphier houden / en dan het land aendoen / om alsoo rupin schoots na de Rivier / af te komen maer op 8 a 10 September van de Kust Cormandel gaende / en dan de Cours naer de Negras op 16 graden sertende / en soo voorsz. 't lant ontdekkende / loopt men dooz de wint het epland Bayting, 't welk hoog is in gezigt / alwaer men benoozden de Rivier het Zouridorp heeft / en men anker daer voorsz. / soo men niet beken is / maer anders loopt men op 6, 8 en 9 badem waters binnen / zynde in desen tyd van September wegnig gebaer / alsoo 't goet weer begint.

Als men van daar weder naar Cormandel wil / moet men verschide coursen waarnemen / na het den tyd het toelaet. wanneer men in December met de Mooydoosten wint kan zeilen komt men waer men toezien willen het is naar de Maldives of naar de Kust van Cormandel hoer ober gezeilt : men moet weten dat men op de Kust voorsz. 't begin van January, om 't quaat meer niet / mag komen / dog als men in 't begin van January van Arakan afgaet / soo komt men voorsz. de wint en stroom in korte dagen over / maer die na Bengalen willen moet 't wat boven de N. Westen houden / dog dat is met een N. Ooste wint voorsz. onbezeilde Schepen qualph te doen. maer / als de Schepen weder in 't laeste van January en in 't begin van February gaen / als de wint Oostelph trecht / van konnenze komen / waerze willen / niet alleen naer Bengalen maer ook al om na de Kust met het beste weer van 't jaer / maer men bebt wat stilte / dat de Rypze verlenget / dog die in February naer Ceylon en ook in Maert naer de Kust willen / moeten 't met d' Oosten winden langs d' Eylanden van d' Andamaon nemen / en loopen dan na de Zupd op 6 graden byte / eerste wat afhouden / voornaamentlyk die naer de Maldives willen / om boven Ceylon te raken / maer die naer de Kust willen / houden op 8 graden af / waer mede zy genoeg te doen hebben om Porto Novo of Tegenepatam of op 12 graden / 't Land aen boort te zeilen / maer die in April oversteken / zulkelen nog meer / want in dezen tyd is 't wel goed weer / maer al om stilte / om dat de wint van 't Oosten affscheyt neemt / en naer 't Westen op de Kust begint te waaijen / welke Z. weste wint / den stroom op het aldersterke naer de N. dypft / waer mede de Schepen die van Arakan komen / den heer-stroom Zupdwaerts op hebben.

Van Mallakka na de Kust Cormandel, en Bengalen.

De stude tyd / die in November en December op de Kust Cor.

Cormandel, en Orixā heerscht / holet de Schepen aldaar te ankeren / weshalven men met half December van Mallakka moet vertrekken.

C Rac
hade.
Berg
Paru-
laar.
De Mallaksche Gede verlatende / stevent men zo dra men het Duffers Epland gepasseert is / langs de wal op Caab Rachada een hooge aan Zee leggende hoek aan / en dus tusschen dezelve en de zeewaarts leggende banken / men moet hier op de stroom het 3^e Ebbe of Vloed letten / en in het la-veeren tusschen de 25 en 10 vadem houden / de banken niet nader dan laastgemelde diepte aanlopende : men ziet al broeg het Bergje Passelaar, het welk een hooge groene heubel is / boven het laage booz uit leggende Land / en wanneer men het gemelde Bergje O. : Z. heeft / dan is men op de plaats / daar de kust verlaten en door de Banken in Zee gestevent word; de hoers dan W. ten N. / en W. N. W. aan zettende / is te letten / dat by een Ebbe het Bergje O. half N. by stil water O. en by een Vloed het zelve O. half Zuiden ge-houden word / 30 lang tot men de Banken gepasseert is.

Jaru.
De kust tusschen de Z. en N. Bank is 2 2 2 mijlen / en in 't midden 25 vadem diep / dog de punten van de Banken na-derende doogt het schielph op : 30 dja men buiten de Ban-ken is ziet men het Epland Jaru als een boschachtig heu-velje. midden Daarwaters tusschen dit en Passelaar konnen 3^e beide te gelyk gezien worden / het eene in 't W. : Z. / en het andere O. : Z. / waer uit ook te zien is / dat deeze dis-tantie tusschen beide geen 15 mylen is gelyk de oude kaar-ten vertoonen / men heeft op de bovengemelde plaats de diepte van 17 vadem.

Eylan-
den
Sambi-
lang.
Ding-
ding.
Van hier zet men de Coers om de N. / en loopt op de-
zelve streek de Eplanden Sambalang (dat eenige kleine Ep-
landjes en grote klippen zyn) op dezelve streek in 't gezigt /
men laat die aan Stuurboort / en dezelve gepasseert zynde ziet
men het Epland Dingding en de heuk van Perach, en 't N.
N. O. in elkander / dog als het Zuidlykste van de Sambi-
lang in 't Z. ten Westen gebragt is / kan men de schepding
of het inkomen van de Wap van 't Epland Dingding in 't
N. ten Oosten zien / daar men op aan stevent en buiten of in
die Wap ten Anker komt / en zig van water en Brand-
hout voorziet / wyl daar niets te vrezen is / als de Roovers
die zig daar onthouden / en waar booz men zig van Wapens
voorzien moet.

Van dit Epland vertrekkende houd men op het Epland
Pinang aan / waar in te letten is / dat de distantie tusschen
Dingding en Pinang 30 groot niet is / als de kaarten tot
nog vertonen / en dat al het Land en de Eplanden wel 15
minuten te Noordlyk leggen / dog het welk in de nieuwe
kaart staat verbeterd te worden.

Westwaarts van de Eplanden Pinang ziet men het Ep-
land Pera hier booz beschreven / en Noordwaart de Eplan-
den onder de kust van Queda, dog deze zyn niet het gebezgte
der kust 30 verwaart / dat 3^e naauwlyks uit elkander zyn te
kennen / en geen vaste ppling uit het zelve kan werden opge-
maakt / het best is het bestel van 't Epland Pera te beginnen.

In 't verlaten van dit Epland houd men nog Noord
langs de Eplanden van Lada, Bouron en de Sayer om de
hoogte te krygen / en zet van de laastgemelde de Coers naar
Zee om bezuiden de Andamaons Eplanden op 101 graad N.
breete te passeeren / men bind zig hier altoos Oostelyk / door
dien deze Eplanden tot nog kwalph in de kaart geplaatst zyn /
en deze Eplanden in waarheid 20 a 30 mijl verder van de
vaste kust leggen / dat in 't vervolg zal verbeterd worden.

Na het passeeren van deze Eplanden houd men de Coers
30 hoog als men kan / om de kust van Orixā op 18 graden
bize met de N. O. winden te bereyken / dog de Schepen
die na Masulipatnam zyn geschild / konnen voller zept hou-
den.

De kust van Orixā aan boort zynde arbeid men met de
stroom en winden om langs dezelve op te komen na Belle-
zoor, en verders over de banken in de Gubier de Ganges.

De Schepen die van Malacca naar Nagepatoam of Pal-
liacatte zyn gedestineert / stellen haar Coers van 't Epland
Pera naar de Nicobares Eplanden / en stevenen tusschen de-
zelve door / houdende verders de Coers 30 hoog of Noord-
elyk dat 3^e 2 a 3 graden Noordlyker dan de gemelde plaat-
sen op Cormandel te land komen / om dus booz wind na
dezelve af te houden.

Dog die van Malakka in October of November na de
kust Mallabaar wil zeilen / houd van P. Pera op de kust
van Ceylon benoorden de Baxas aan / en stevent langs dat
Epland naar de gemelde kust / 30 als hie booz beschreven
is.

D E

NIEUWE LICHTENDE

I N D I S C H E

ZEE-FAKKEL,

HET DERDE BOEK.

Behelsende een Beschryving van het Vaarwater tusschen de Caab de Goede Hoop en Batavia, de winden bezuiden de Middellyn, de gelegentheid der Eylanden Java Sumatra, en de Kusten beoosten en binnen de Straat Sunda gelegen, en hoe dezelve worden bezeylt.

E E R S T E H O O F T S T U K .

Zynde een beschryving van het Vaarwater, tusschen de *Caab de Goede Hoop*, en de *Straat Sunda* en het geen daar in moet worden geobserveert.

Eerste Vertooning.

Dit vaarwater is wel 't gevaarlijkste dat ergens te vinden is / uit oorzaak der Orkanen / stormen / onstantbaste winden en verholgen Zeeën / die in het zelve worden gebonden / waar door de Schepen menigmaal zyn verongelukt.

In dit Vaarwater hoven de Zuidere bzyte van 35 graden waart het geheele jaar door / zo wel beweesten als beoosten de Caab tot aan 't Land van de Eendracht toe / een Z. Westen tot N. Westen wind / dog in May, Juny, July, wel het sterkste / en in de andre Maanden wat onstantbaster / wyl 'er dan veeltyds N. Oosten of Z. Oosten winden onder speelen: deze weste winden zyn doorgaans binnig / somtyds met Hagelbuijen uit een wolkige Lucht / welke een zeer verholgen Zee veroorzaken / die op sommige plaatsen tot een schrikkelijke hoogte word opgezeten / en waar door de Schepen nauwelijck ter lens kunnen lopen of by konnen leggen: tusschen de 35 en 26 grade Zupder breere heeft men altoos veranderlijke winden het geheele Compas rond / na dat de O. passaat wind om de zuid / of de gemelde Westen wind om de N. dzyngt / waar door ook dan veeltyds stormbuijen en uitschietende winden van 't Oosten tot het Noorden / en stuks tot het Z. Westen / of van het Westen tot het N. Westen en N. Oosten worden gebonden / dewelke uitschieting der winden zo veel te gevaarlijker is / om dat dezelve voor af niet konnen worden bespeurt.

Van de 26 a 25 graden tot de 9, 10 a 11 graden Zupder breere / heeft men het geheele jaar door uit een heldere Lucht eene Z. Oosten en Oosten wind / die bekend is onder de naam van Oost passaat / en tot het Eyland Madagascar toe word gevonden / uitgezondert in zonnige tyden / wanneer uit deze Oost passaat zeer gevaarlijke storm winden en Orkanen worden gebozen / die van het O. tot N. Oosten beginnen / en aan 't N. W. tot West schielijck naar 't Z. Westen schieten / en dus het water tegen elkanter opzet / deze stormen werden meest tusschen de lengte van 90 tot 70 graden / en op de Zupder bzyte van 20 a 25 graden gebonden.

Van 10 graden Zupder bzyte tot de Middellyn / waart

5 Maanden des Jaars / een Z. O. tot O. N. Oostelijche / en de andere 5 Maanden een W. Z. W. tot N. Westelijche wind / bekent onder de naam van O. en W. Mousson, in de 2 overige Maanden heeft men Variable winden van beide de Moussons, wyl als dan dezelve verwisselen: de Oost Mousson begint in April of May, en eindigt met September en October, de West Mousson begint in November, en eindigt met Maart, de eerstgemelde baart helder en droog / dog de teste nevelig en nat weer: benoorden de Linie van 1 tot 20 graden N. bzyten word de ter contrarie bevonden / gelijck hier voor gezegt is / uitgezondert in het nat of droog weer / dit is in 't gemeen de gesteldheid der winden in de Indische Zee / dog die somtyds wel eens voor een korten tyd veranderen / zelfs bind men dat de Moussons door de Middellyn lopen / dus op de plaats daar de West Mousson nog moet reageren / het hoginsfel der O. / en daar de O. Mousson moest zyn / de W. Moussons winden nog gevonden worden / dog het gebeurt zelden.

De kentekens van de voorszgemelde uitschietende winden / in de W. en O. passaat / of tusschen dezelve op 26 a 35 graden Z. bzyte zyn in 't gemeen deze.

Wanneer de himmen in het N. W. tot het N. Westen met duistere wolken berreft / en eenige dwarrelwinden uit dezelve ophomen / kunnen zy schielijck zig tot een storm verheffen / en springen op een oogenblik tot het Z. Westen / dog als zy dan naar het Zupden dzygen / klypt men weder goed weer.

Wanneer de Zon in 't ophomen alle de Wolken by de him verguld / en die wat hoger zyn / donker rood verft / en zig vervolgens agter eenige zwarte Wolken verschuilt / en als dan de gehele Hemel door kleine witte Wolken als gemarmeret is / dan zal het zelden missen of een dag na dien tyd zal zich een storm uit de eene of andre hoek verheffen: zo lang een hooge dageraad of avond by styve Coelte bespeurt word / is het een teken / dat de wind nog niet staat af te neemen.

Wanneer het Dondert of Weerligt moet men op zyn hoede zyn / al schoon dat het verre gehoord of gezien word / en het goed weer is.

Wanneer men een doorgaande stormende Weste wind heeft / en de wind na 't Zuiden dzygt / word het stilder / en inden

indien hy beoosten het Zuiden komt geheel stil / en als dan zyn de Schepen deerslyk dooz de nog hoog gaande Zee / in gebaar om Masten of Stengen dooz het slingeren te verliezen of uit elkander te werken.

Wanneer het uit den Oosten of O. N. Oosten stroomt / de Lucht bezet / en de wind onder motregen na 't Noorden draapt / zal het zelden missen / of zy zal met een barst na 't N. Westen schieten / en als dezelve dan niet afneemt / zal hy in 't kout dooz 't Westen aan 't Z. Westen draapen / met een bliggende storm.

Alle moettige Luchten zyn hier gevaarlyk / zelf wanneer men maar een Banzys coelte heeft / waarom het nodig is 30 dra de Lucht berreht / en het mot regent / de Zplen te Bergen / die het meest hinderlyk konnen zyn.

Hagelbuijen geven de zwaarste Winden en hoogste Zee / die tot zulk een hoogte kan stygen dat 2 Schepen by de andren zplende / de toppen van elanders stengen niet kunnen zien / de gemelde uitschietende winden konnen somtyds fel aan / dat de Zplen die als dan op de mast leggen / van de Ree af moeten werden gesneden / om dat men dezelve niet af halen of Bergen kan / te wyl de Schepen met het Loefboot onder water geslagen worden.

In de Maand van January en February vind men tussen de Lengte van de Cocos Eplanden en Mouritius op de biete van 20 a 25 graden / in sommige Jaren zeer vreeslyke Orkanen / waar dooz menig Schip is verongelukt / weshalven de Retour Schepen bevolen is / niet dooz 't einde van January upt de Straat Sunda te verrekken.

Hier uit kan gezien / worden hoe gevaarlyk deze weg is / en hoe een onkundige op de zekere in het uiterste gevaar kon worden gebracht om Schip en Leven te verliezen / het welke niet dan dooz oplettendheid en endervinding eenigzints kan voorgekomen worden.

Dit nu van de Winden gezegt hebbende / zullen wy ophangaan tot het beschryven der Coersen in de Zplagie van de Caab na Batavia in de W. Mousson.

Coerswyzing, van de Caab na Batavia in de West Mousson.

De Zeelieden die na September van de Caab vertrekken / waar van gegist word dat zy mer November tot Maart de Straat Sunda kunnen bestevenen / moeten haar Coers terstond om de Zuid stellen / tot dat zy op 36 a meer graden biete de Weste wind hebben bereyht / en van daar O. aanstevnen tot de Eplanden St. Paulo en Amsterdam, en dan allengs 30 Noozdlyk afhouden tot dat zy op 30 graden biete gekomen zynde / als dan 800 a 850 mylen beoosten de Caab giffen te wezen / en dus de Lengte van 98 a 102 graad te hebben bezept / in gedachten houdende dat de weg ordinair korter / tussen de Caab en die Eplanden bevonden word.

Het is om een vaste giffing te maken nodig de Eplanden St. Paulo of Amsterdam te zien / dog mits het ordinaire ruwe weer of de sterke winden / worden zy by de Zeelieden gemidd / schoon geen één Schip van de hollandsche Compagnie daar op is verongelukt / wyl de wyze van het verongelukken der uitgaande Schepen van die Comp. tussen de Caab en Batavia (uitgezonderd twee) alle hekent zyn : dog het is in deze tyd 30 nodig niet om gemelde Eplanden te zien / wyl men beweesten Java moet aankomen en dus de ruimte kan genomen werden / welke in de West Mousson op 5 graden biete kan werden afgezept.

Van de boven gemelde 30 graden biete of 98 of 102 graad lengte zal / indien de maand October reeds begonnen is / de Coers 30 Noozdlyk worden gestelt / dat men op 5 a 6 graden biete gekomen zynde / als dan 10 a 12 graden Beweesten de Straat Sunda giffen te wezen / van waar men de coers Oost aanzet / om het Epland Engano en de kust van Sumatra te bestevenen / indachtig houdende dat deze kust / schoon zeer hoog / dooz de Revelt 30 bezet kan zyn / dat dezelve niet verre kan ondeckt worden / en dat het Epland Engano niet hoog en het Epland de klein Fortuin zeer laag is. Deze 10 a 12 graden Westlyk te blyven / is nodig om verzekert te wezen boven winds van de Straat Sunde te zyn / wyl men 30 veel misgiffen kan / en dus dan beneden de Straat Java vervallende / zoude het ondoenlyk zyn om op te komen / gelyk aan vele Schepen is gezien / die in Dirk de Vriesbay of op Baly of Lombok de Oost Mousson hebben moeten of wagten.

Dog indien men zig dooz October op de boven gemelde lengte en biete bevind / zal de coers 30 Noozdlyk niet gehouden worden / maar aan Javaas Westhoek zien aan te Lan-

den om dat als dan daar in October nog Oostlyke winden werden gevonden.

In de Oost Mousson.

De Zeelieden die na February tot Augustus van de Caab vertrekken en met Mey tot September de kust van Java konnen bezeplen / moeten het zelfde vaartwater houden en Oost aanhouden tot zy 800 mylen beoosten de Caab giffen te zyn / dog door deze is het raadzaam de Eplanden Poulo of Amsterdam te zien / om haar bestelt te verbeteren / en van daar de coers Noozdlyk af boegen / tot dat zy op 30 graden Z. biete gekomen zynde / 900 a 950 mylen beoosten de Caap of tussen de 106 a 110 graden lengte giffen te wezen.

Van deze plaats zal (in dien de maand October nog niet begonnen is) de Coers dus werden gestelt om by goede gelegenheid het Land van de Eendragt te kennen berkennen / om dus verzekert te zyn op Java aan te komen / dog indachtig zyn boven de 27 graad Z. biete 10 a 12 graad buiten de Wal te blyven om niet by zulke een grote misgiffing op de Houtmaas Abrolhos te vervallen / gelyk aan 't Schip Ooltruf A. 1737. is gebeurt.

Maar beneden de 27 graden kan de Wal bekwaamelyk werden gezogt / wyl als dan 5 a 6 mylen buiten dien / grond geworpen word / waarom het looden niet moet worden verlaten / wyl de kust laag is.

Dog wyl de meeste Zeelieden tegen reden 30 bedreeft dooz het Land van de Eendragt als dooz St. Paulo en Amsterdam zyn / en meest het zelve myden / 30 is hen eventuel te raden dat zy de coers beoosten de Trials Rudfen houden / en tegen dat zy de biete daar van bevinden / snagts om de Z. van dezelve af houden om die by dag te passeeren / wyl zy / Beweesten de gemelde klippen houdende / gevaar lopen van beneden Java op Sumatra te vervallen / daar zy met de Oost Mousson lang kunnen zuktelen / eer zy de Straat Sunda bereyken.

Dog indien deze Schepen dooz te lang zeilens na den aanvang van October eerst op 30 graad Z. breedte en 105 a 109 langte aankomen / zal de coers 30 Noozdlyk worden gehouden / om beweesten dese klippen te passeeren en beweeste Javaas Westhoek aan te komen / wyl als dan de West Mousson daar te wagten is.

Het Land van de Eendragt by Dirk Hartogs rede in 't gezigt zynde / zal de coers Noorde worden aangestelt en men zal niet dezelve hoog genoeg op Java aankomen / en indien wat Oostlyk gegiert word / Lombok of Baly in 't gezigt krygen / tussen welke Eplanden wel kan worden gepasseert om langs Javaas Noozdkust naar Batavia te stevenen / dog wyl dit vaartwater niet vele Reven is bezet / en niet zeer bekent / en de weg ook niet korter is / 30 is het zekerder langs de Zuidkust van Java te lopen om de Straat Sunda aan te doen.

Eindelyk moet ik de Zeelieden / die het Land van de Eendragt myden / berigten dat de Oostlyke / passaat winden somtyds 30 Noozdlyk wagen / dat zy van de 26 graad tot 9 graad Z. biete geen Noorden konnen behouden / en dus by alle gelegenheid na het passeeren van 't gemelde Land / 30 veel Oost moeten zoeken als nodig is / om by misgiffing nog op Java aan te komen.

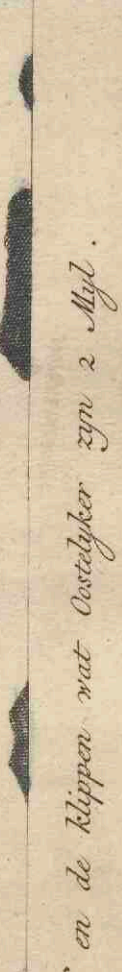
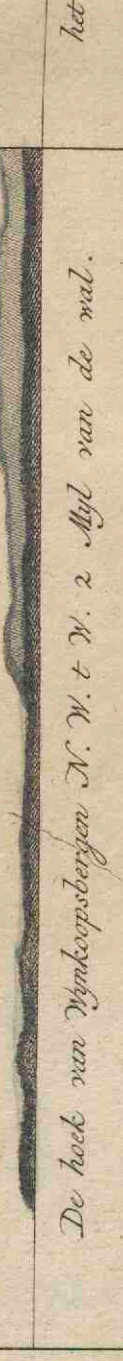
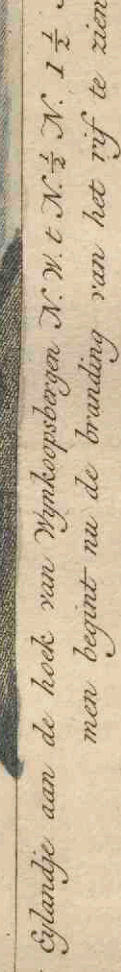
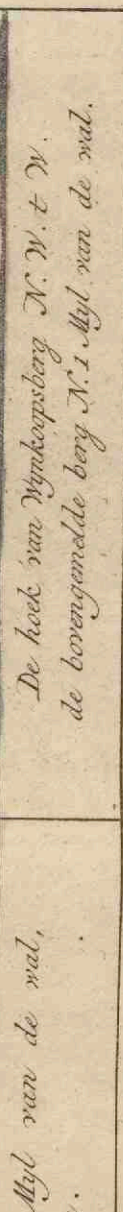
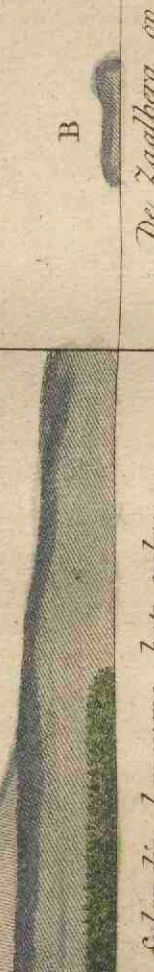
Gelyk ook die geene die / om de Eplanden S. Paul of Amsterdam te myden / dooz 30 Noozdlyk te houden in de variable winden raken / dat zy / 30 dra zy volgens de miswyzing deze Eplanden zyn gepasseert / weder om de Zuid in de Weste wind dienen te streken / om de nog overige Lengte af te zplen / wyl zy andersints niet die variable winden lang konnen zuktelen / eer zy dit konnen volvoeren.

Van de gesteltheid der Eplanden en 't land van Eendragt kan op pag. 19. worden nagezien.

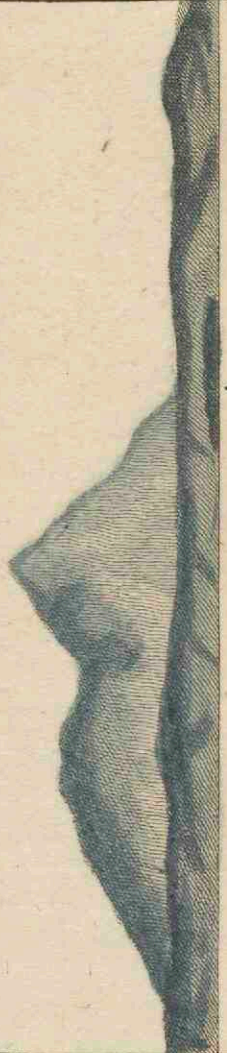
Om door de Straat Sunda te stevenen in de West Mousson.

De Zeelieden die in de West Mousson, de Sumatraasche kust hebben bezeilt / moeten de coers tussen de vlakke hoek en het Prinses Epland dooz zetten na de kust van Java, om spoedig de anker grond te berpken : dog deze kust by donker weer of nacht niet nader komen dan 25 bademen / en dooz al by de 4 hoek / wyl niet verre van de Wal / nog 23 badem gevonden word / dog indien men dooz tegen wind / niet boven het Epland Cracaron kan stevenen / kan men wel tussen dit en de Noozdlyke Eplanden dooz passeeren

Landschappen van t Eiland Java, aan de Zuid Zyde.

 A		
A. het Jorens hooft op de Zuidkust van Java, als het N. O. $\frac{1}{2}$ N. en de klippen met Oostdyker zyn 2 Myl.	Het Jorens hooft N. O. t. O. 2 Myl van de wal.	
 A		
De uithoek tuschen de Dirk de Vries, en Mauritijs Bay. Letter A.	De Blaauw berg agter Batavia gelegen, van de Zuid zyde te zien.	Een keubare berg in t N. als Wykepsberg N. W. t. W. is.
		
De hoek van Wykepsbergen N. W. t. W. 2 Myl van de wal.	het Eilandje aan de hoek van Wykepsbergen N. W. t. N. $\frac{1}{2}$ N. 1 $\frac{1}{2}$ Myl van de wal, men begint nu de branding van het rif te zien.	De hoek van Wykepsberg N. W. t. W. de hoegemelde berg N. 1 Myl van de wal.
		
De hoek van Wykepsbergen met zyn gehante in t N. 1 Myl, en het Eilandje benevens het zelve.	De Zadelberg op de West hoek van Java by A. Z. O. $\frac{1}{2}$ O. en de bergjes op de eerste hoek der straat Sunda Lett: B. O. Z. O. een vyngig boven de horizon.	De hoek van Wykepsbergen N. W. t. W. 2 Myl van de wal.
		
Gezicht van de bhoude Pasfigie Letter B. als die N. N. O. en de Zadelberg op de Westhoek van Java N. O. $\frac{1}{2}$ O. en de naaste wal 5 Mylen van u is, Letter A. is de hoogste heuvel van het Prinsm Eiland voor de kleinste gelegen, en Lett: C. de heuvels op de eerste hoek in de straat Sunda.	De hoek van Wykepsbergen N. W. t. W. 2 Myl van de wal.	De hoek van Wykepsbergen N. W. t. W. 2 Myl van de wal.

*Landvertoningen op de Westkust van Sumatra,
by de Keizers of Lampon's piek.*

		<i>A. het Eylandje kleine Fortuin, en de berg de Keizers piek N.N.O.</i>	<i>De vlakke hoek van Sumatra, of de N^d hoek van de Straat Sunda, als die by Letter A. N.O. t. O. is, en het Keizers Eyland over dezelve; en een berg in de hegt van Lampon by Lett: B. gezien word.</i>
		<i>Letter A. de Piek van Lampon O.N.O. $\frac{1}{2}$ O. 4 a 5 Myl van de Wal, en het Eylandje de kleine Fortuin by Lett: B.</i>	 <i>het Eyland met het Rif.</i>
		<i>De vlakke hoek of Noord hoek van de Straat Sunda, als het Keizers Eyland Lett: B. over dezelfde Oost einde gezien word.</i>	 <i>Dus vertoont zig de Berg Passang boven de Welken als by N.O. is.</i>
		<i>De Zuid hoek van het Eyland Niasfauw als het ronde bergje N.N.O. $\frac{1}{2}$ O. is.</i>	 <i>De hoek van Indragoeve, als het bergje Radje over dezelve in t N.t O. gezien word en de hoek N^d 1 $\frac{1}{2}$ Myl is.</i>

ten/ daar men tusschen dezelve anker grond vind/ en zelf tusschen Slebeze, en Sebeze; op welke drie gemelde Eplanden ook water gebonden word/ dog niet in overbloed/ en slegt/ en alleen om tot hohs water te gebruiken/ maar indien iemand het zelve nodig had en de kust van Java niet konde bestevenen/ zoude/ om zig te redden/ tusschen de Varkenshoek op Sumatra en de Eplanden daar by gelegen moeten stevenen/ daar het in overbloed/ als mede verberfing te bekomen is/ dog het Daarwater is by naauw/ en ook vuil waar op dan te letten is.

Het was vooreenige onkundige of onoplettende Zeelieden hier wel nodig/ om de opdoening of gedaanten van de blakke hoek van Sumatra, het Prinssen Epland/ en de Eplanden in de Straat Sunda gelegen/ te beschryven/ om dat wy weten/ dat sommigen van hen het inkomen van de Straat Sunda zyn voorsz gelopen/ en coers bezuiden dezelve in de bogt van Wynkoopsbergen hebben gestelt/ denkende dat de Berg op de Westhoek van Java het Epland Cracaton was/ en dus hun bodem met de Westen wind op het lage Land in de bogt haast hadden verzpelt: dog voorsz zulke Menschen is geen onderrichting van nut/ wyl haar verstand niet vatbaar voorsz dezelve is/ want een oplettende/ die eens die Landen gezien heeft/ kan dezelve genoeg onderscheiden/ wyl de berg op Cracaton, een zeer hoogen berg/ en gedaanten als een hoop berg heeft/ daar de berg op de Westhoek van Java een brede en veel lager berg met een zaal of in gebogen rug is/ en het Prinssen Epland twee hogen heuvels heeft/ waar door het van de blakke hoek zeer wel is te onderscheiden: om dat die een egale lage strekking vertoont: hier uit is te zien hoe nodig de Landkenning voorsz een Zeeman is/ wy zullen/ om zulke Menschen evenwel te gemoed te komen/ een tekening van de blakke hoek en 't gebergte op Sumatra geven/ om zig daar van te bedienen/ indien zy zig daar toe de tyd willen geven.

't Aandoen der straat Sunda in de Oost Mousson.

Wanneer men in de Oost Mousson de kust van Java heeft bereykt/ word de coers langs dezelve na de Straat Sunda gehouden. men heeft van de helft van dit Epland tot verder Oostwaarts geen grond/ dan zeer dicht aan de wal/ en men vind dezelve niet eerder voorsz dat men Dirk de Vriesenbay is gepasseert/ de gehele kust van Java van de Oosthoek af tot gemelde Bay, is een steylen ongenaakbare klippinge Geber daar geen berging voorsz schepen is/ dan agter eenige hoeken/ en dat alleen in de Oost Mousson, als men dit niet nodig heeft; daar is nog wel een klein bogtje by 't Horenschoof, dog is gevaarlijk om in of uit te komen dog/ in de Mauritius of Vriesenbay zoude/ men in bepte Moussons konnen ankeren. deze gehele Zuidkust heeft een zwaar gebergte over 't welk de bergen van Balambang, Samarang, Tagal, Cheribon/ en de Blaauwe berg agter Batavia leggende/ op steeken/ en welk goede merken zyn om te weten/ waar men verballen is/ indien de Zeelieden de moeite willen neemen om die bergen te leeren kennen.

Voorsz 't overige zyn de kentekens op deze kust niet veel; de voornaamste is 't Horenschoof wegens de hoge klippen daar gelegen/ en de hoek tusschen de Dirk de Vries en Mouriciusbay, die zig als een Epland vertoont: dan heeft men het Land van den Omkeer, het welk zeer hoog en 3 a 4 dubbelt gebergte is/ dat nergens op de gehele kust dan hier zo te zien is: dit hooge dubbel Land word om de W. allengskens lager/ en eindigt niet verre buiten de hoek van Wynkoopsbergen, daar de kust vlak laag en boomryk word: de hoek van Wynkoopsbergen is het uiterste van deze kust en zeer wel kennen/ wyl dezelve tot gelyk het water afloopt en wel een Eplandje gelyk/ waar op eenige enkel staande boomen gezien worden. dicht aan de hoek legt een groen vlak Eplandje een rif dat zig 't zeewaarts strekt.

Dan deze hoek onthalt het Land Noorden/ op zo dat het wel het einde van Java gelyk/ dog deze bogt in gierende onthalt men het Trouwens Epland en het verbolg der kust van Java, als mede het Clappers Epland; men kan by deze Eplanden ankeren waar men wil/ en men diend daar te ankeren/ als men tegen de nacht hier moegt aankomen/ om niet beneden de Straat te dryven/ wyl de stroom in deze tyd hard om de West loopt.

Wanneer van deze Eplanden na de kust van Java die hier zeer laag is gestevent word/ onthalt men haast de berg op de eerste of Westhoek van dat Epland/ die kenbaar genoeg is/ om dat geen bergen hier aldus meer gezien wor-

den/ dan alleen een blakke rug niet verre Oostwaarts van dezelve gelegen/ en vervolgens/ het bergje op de binnen hoek van de Straat Sunda als mede het Prinssen Eyland en verders de twee heuvels van het zelve in 't N. N. O. / dog agter elkanter gelegen/ die door haar laagte/ van de eerste gemelde berg gemaklyk te onderscheiden zyn/ de opening tusschen de heuvels van het Prinssen Epland en bergje op de hoek is de Zuidlykste ingang van de straat Sunda, de behoude passagie genaamt: men moet by tyd dicht onder de Javaasche wal boven dezelve ingang zoeken te komen/ daar men eenige hooge klippen zal ontmoeten dog die alle zutver zyn/ en waar langs men zo na lopen kan als men wil: aan de uiterste hoek van Java gekomen zynde moet hoort by de zelve Noordelyk merden opgeboegt om niet met de nu wapende Ooste wind op het Prinssen Epland bezet te raken/ daar het zeer vuil is en daar als nog geen anker grond is/ hier onder de kust van Java is niet te myden dan een party hoge klippen/ dicht aan de wal gelegen/ langs welke men dicht heen houdt/ tot dat men het nieuwe Eyland dat agter de binne hoek van de eerste hoek van Java legt/ gepasseert is/ dan kan men wat meer afhouden/ wyl men dan ook de ankergrond onder de Oostzyde van het Prinssen Epland aan de ly begint onder het bergh te krygen. Men zoude aan de Oostzyde van het Nieuw Eyland, en binnen het zelve ook konnen ankeren/ als het nodig waar/ om zig van water en verberfing te voorzien/ wyl daar niets te myden is/ en het water zeer gemaklyk aan de wal van Java gekregen werd beter dan op het Prinssen Eyland.

De coers van deze behoude passagie is op de 2de hoek van Java, en van daar op 3de en 4de hoek/ men passeert de Welkomst, en Peperbay agter de 2 eerste gemelde hoeken gelegen/ om dat dezelve met veel banken belemmert zyn/ en niet als by nood moeten gekozen worden/ zynde als dan de ankerplaats/ dicht onder de gemelde hoeken.

Dan de 4de hoek tot de hoek van Bantam, houd men tusschen het Eyland dwars in de weg en de klip het Brabants hoetje, in deze passagie word het dieper en de grond vuiler en de stroom valt altoos op dit eerst gemelde Epland aan/ weshalven men zo veel zorg draagt als men kan om hier niet te ankeren; dit gepasseert zynde/ is de coers bezuiden de hoge klip het Toppers hoetje, houdende 11 myl van de Javaasche wal om het Brouwers zand te myden/ een myl van de kust gelegen: het dzoogt schielik van 10 tot 2 bademen tegen het zelve op/ dog het is ligt te myden/ want als het Brabants hoetje niet buiten de Javaasche wal gezept wert/ heeft men geen nood/ men pylet op het zand het Brabands hoetje 2. W. 1 W. / en 't Geerttruiden Epland N. N. O. / men heeft door het zelve een hyl van 4 bademen/ waar door men passeeren kan/ dog het is niet te raden/ als mede niet om tusschen dit zand en de wal/ of agter het Brabands hoetje, om te lopen ten zy by nood.

Van de N. W. kant van Brouwers zand vind men het Geerttruyden Epland of P. Marok, ook het Pielang Epland/ agter deze Eplanden zelve is een goede plaats voorsz kleine vaartuigen/ daar men zig van vthanthoud kan voorzien/ dog men kan dit laatste Epland kwalik van de vaste kust onderschepden.

Dan de hoek van Bantam naar Bantem is niets te myden dan het geen men ziet/ dog van hier na Batavia zylt men noopt by nacht/ ten zy het zeer ligte Maan is/ dat men de merken van de dzoogten en Eplanden/ die hier zeer veel zyn/ kan onderschepden om dezelve te passeeren/ dog het is beter den dag af te wagten.

Men heeft in deze baar weg niets te observeren dan het gezegde/ en verders dat men in deze tyd/ wyl men 't dan in de wind en stroom heeft/ smozgens met de Land winden 't Zeewaarts/ en des smiddags met de Zeewinden Landwaards stevent/ en met stille ty stoppende/ dus zoekt op te komen/ en de rede van Batavia zoekt te berphen/ daar men ankeren kan waar men wil: deze gemelde Zee en Landwinden wapen in deze Mousson langs de noord kust van Java zeer geregelt/ beginnende met den avond de Landwinden uit de wal te blazen/ somtyds met buyen/ Onder en Weerlicht en Regen/ en duuren tot de volgenden dag ten 9. uren/ dan word het stil/ en de Zee wind komt allenskens tegen elf uren en waagd met een frisse hoelte tot den avond/ wanneer zy allengskens afneemt/ om plaats te maken voorsz de Land wind/ die ten 7 en 8 uren weder begint.

Dog in de West Mousson, waagen deze winden zo geregelt niet/ wyl veeltyds de N. Weste wind 2 a 3 dagen na elkanter met stybe coelte en regen kan doorblazen/ de Schepen die in deze tyd van Batavia door de straat stevenen moeten/ hebben veel werk om dezelve te passeeren/ niet alleen door de zware wind en Zee/ maar ook door de selle stroomen die hen tegen zyn.

Op nu op Batavia gearriveert zynde/ zullen van hier de coers naar de nog overige kusten stellen/ en eerst beginniet de reyse van Batavia, na Padang op de Westkust van Sumatra.

Van Batavia naar Padang en verders langs de Westkust van Sumatra.

Deze Reyse geschiet in de Oost Mousson, en de schepen/ die van daar niet naar Bengalen, maar weder naar Batavia geschikt zyn/ wagten den aanvang der West Mousson af/ en keeren de zelfde weg weder te rug.

De Ey-
landje
kleine
Fortuin.

Men steevent van Batavia in het gewoone vaarwater/ door de Straat Sunda langs de blakke hoek in Zee/ en passeert buiten het Eplandje de kleine Fortuin, schoon men tusschen het zelve en Sumatra wel kan passeeren/ dog het is/ mits men de wind tot zyn voordeel heeft/ niet nodig/ om dat dit Eplandje zelf vuil is/ en ook eenige ondiepten binnen waarts van de blakke hoek leggen; wy zullen deze passagie nader beschryven/ als wy de kusten van Sumatra zullen bezien.

Pas-
sang-
gang.

Van 't gemelde Eplandje verbolgt men de coers Nooyt West langs de wal/ passeerende het Eplandje Passangang digt onder de wal van Sumatra gelegen/ tusschen welke kust en het Eplandje ook kan worden door gesteevent/ of daar geankert kan worden/ als het nodig was/ dog indien men by wisselvallige winden tusschen het zelve/ en Sumatra moest doorloopen/ diende men te weten/ dat in die enge passagie/ aan de Nooydhoek van 't Epland eenige klippen leggen/ dog waar op niet minder dan 6 badem is/ en daarom gerust over dezelve kan gelopen worden/ schoon het wat afschrik geeft/ om dat men dezelve klaar onder het Schip kan zien.

Buiten deze gemelde ankerplaatsen heeft men langs Sumatra geen grond/ door dat men de Berg van Silibar in 't Nooyden heeft/ en dan nog digt op een a 11 mijl onder de wal.

Tusschen 't Epland Passangang, en Silibar leggen eenige bekende heubels aan Zee onder de naam van tafels be- kent/ door dien zy daar na gelijken/ de eene legt 16 en de andere 10 mijlen bezuiden Silibar; deze laatste legt wat verder van strand/ en heeft ook de figuur van een Voot- bult: als deze in 't N. is/ heeft men een mijl buiten de wal tot de hoek van Silibar toe/ de diepten van 20 tot 30 badem.

Sille-
bar.

Silibar is een komptoir van de Engelsche Compuy. dog heeft vooz deze aan de Hollanders behoort/ het legt ontrent op 4 grade Zuiden byte/ en heeft een goede rede: om op dezelve te zeilen houd men digt langs en benooyden een Eplandje hoort aan de hoek gelegen/ alleen mpdende een klein rif/ een dushet schoot van de Nooydhoek afstrekende/ en men ankert onder het zelve waart men wil.

Dog indien men uit Zee op Silibar aan zykt/ zo brengt men de kenbare berg van Bancoele de Haviks Bek ge- naamt in 't N. O. / in de 2 Eplandjes die vooz Bancoele leggen/ over malkander/ dan is men regt vooz de bay en men steevent O. ten Z. aan na de rede.

Dog by nacht steevent men zo lang naar de wal/ tot de gemelde Eplandjes Nooyden zyn/ en dan Oost tot dat men het Eplandje van Silibar gewaar word/ en boegt dan zo tot op de rede onder het zelve.

Als men op 8 badem onder het Epland ten anker legt/ dan heeft men de Eplanden van Bancoele in 't N. W. in 't N. W. ten N. en een dzoogte/ in 't N. Z. W. tusschen deze dzoogte en de wal kan men passeeren op 15 a 10 bad. N. ten W. en N. N. W. van de reden van Silibar legt nog een dzoogte die men kan zien byanden.

Ban-
coele.

Om van Silibar naar Bancoele te zeilen (dat mede een Engels Comptoir is/) steevent men tusschen de laatste gemelde dzoogte en de wal N. W. ten N. en N. N. W. aan/ dog buiten dezelve om wissende N. W. en N. W. ten W. tot zo lange/ tot dat de Eplanden in 't Westen zyn; dan Nooyden/ tot dat het grootste Epland Z. W. ten Z. en het kleine Z. W. is/ dan is men op de rede/ en men ankert op 6 badem steekgont: hier pykt men de berg de Haviks bek, die 4 a 5 mijlen Landwaarts in legt in 't N. O. ten O. / en de hoek van Bancoele Z. O. ten Z. 1 mijl: men heeft hier ontrent verscheiden dzoogten leggende dusdanig.

Ha-
viks-
bek.

Wanneer men een goteling schoot van de wal legt op 4 badem vooz de rivier/ en de hoek van Bancoele in 't Z. ten O. en het grootste Epland in 't Z. W. en de Haviks bek

N. O. en N. O. ten O. is/ dan heeft men een dzoogte in het Z. ten W. een Snaphaan schoot van zig/ en een ander een weinig verder in het Z. W. / nog een ander een kanon schoot van zig in het N. N. W. daar het op byand.

De gemelde Eplandjes van Bancoele leggen ook met een rif aan malkander/ en van het kleinste Epland Nooyd- waarts strekt een rif een mijl naar Zee.

Van Silibar direct na Padang vertrekkende steevent men N. W. ten N. / en van Bancoele N. W. / tot dat men 2 mijl Zee is; en zet verders de coers N. W. ten N. en N. N. W. naar de hoek van Ipoe, leggende ontrent 10 mijlen van Bancoele: men heeft een halve mijl van de wal 12 tot 6 badem steek grond/ op de kust ziet men eenige roo- roode kleden.

Van Ipoe tot een andere hoek is de coers N. N. W. 4 mijlen; de diepte is daar als voren.

Van de lefsgemelde hoek tot de hoek van la Majutte La Ma- is de coers N. W. ten N. 3 mijlen/ de diepte langs de wal als boven.

Van de hoek la Majutte tot de hoek van Patopan is de coers N. N. W. en ontrent N. W. ten N. 2 mijlen: het is hier aan wal by dzoog/ waarom die niet nader als op een mijl mag gelopen worden.

Van de hoek van Patopan heeft men een Pato- lage hoek/ die van vele vooz de hoek van Indrapoure aan pan- gezien is/ zy legt 281 mijlen van Bancoele, men heeft in deze daar weg geen grond/ men ziet hier de top van de berg van Indrapoure als een zuiker byoot hoog genoeg bo- ven de kust op steken.

Van deze hoek tot de hoek van Indrapoure is de coers N. W. ten N. 31 mijlen/ men kragt 1 mijl van de wal 30 tot 36 badem steek grond/ dog verder 't Zeewaarts is geen grond.

De hoek van Indrapoure is een boschagtige lagen hoek/ Hoek waar van een rif strekt/ dat men mijden moet: als deze van hoek in 't Nooyden is/ ziet men het ronde bergje van Ayer poera. Radje boven het lage land van de hoek in 't N. tot O.

N. W. ten N. een mijl van deze hoek legt de Zwart Water-Rivier/ daar men op 5 badem steek grond anke- ren kan; als dan is het boven gemelde ronde bergje van Ayer Radje, op de overleggende kust in het N. N. O. / en de berg van Indrapoure N. O. ten O. / en het Epland Poele Ringe N. W. 3 mijlen van u.

De hoek van Indrapoure legt op 1 graad 50. Z. byte en Pulo het Epland van Indrapoura P. le Ringe genaamt op 1gr. 40 m. Ringi.

Van de Zwarte Rivier tot de Rivier van Indrapoura is de coers N. ten W. een grote mijl; als men vooz de zelve ten anker legt/ heeft men de hoek van Indrapoura Z. ten W. 1 W. 21 mijlen van zig/ de berg van Indrapoura O. N. O. / en het voozgemelde bergje Ayer Radje N. ten O.

Van de Rivier van Indrapoura tot de Rivier Palengay is de coers N. W. ten N. 4 mijlen/ en van deze Rivier tot de hoek van Baracapas N. ten W. 21 mijl/ en van daar tot Silida, daar het Hollandse Comptoir op het Epland Silida. Sinco legt/ N. N. O. 2 mijl.

In deze bogt steevent men tusschen de wal en verscheide Eplanden en dzoogten door naar de Gebroken hoek, W. N. W. 4 mijlen van Sinco of Silida gelegen/ daar men int gemeen door een hollands baartuig op gewagt word om de Schepen door de Eplanden van de gebroken hoek te geleiden naar het hooft Comptoir Padang. Nooyden 4 mijlen van dezelve gelegen/ alwaar men tusschen het Epland Pulo Pie- sang en de hoge Z. hoek van Padang de Apen berg ge- naamt/ ten anker komt.

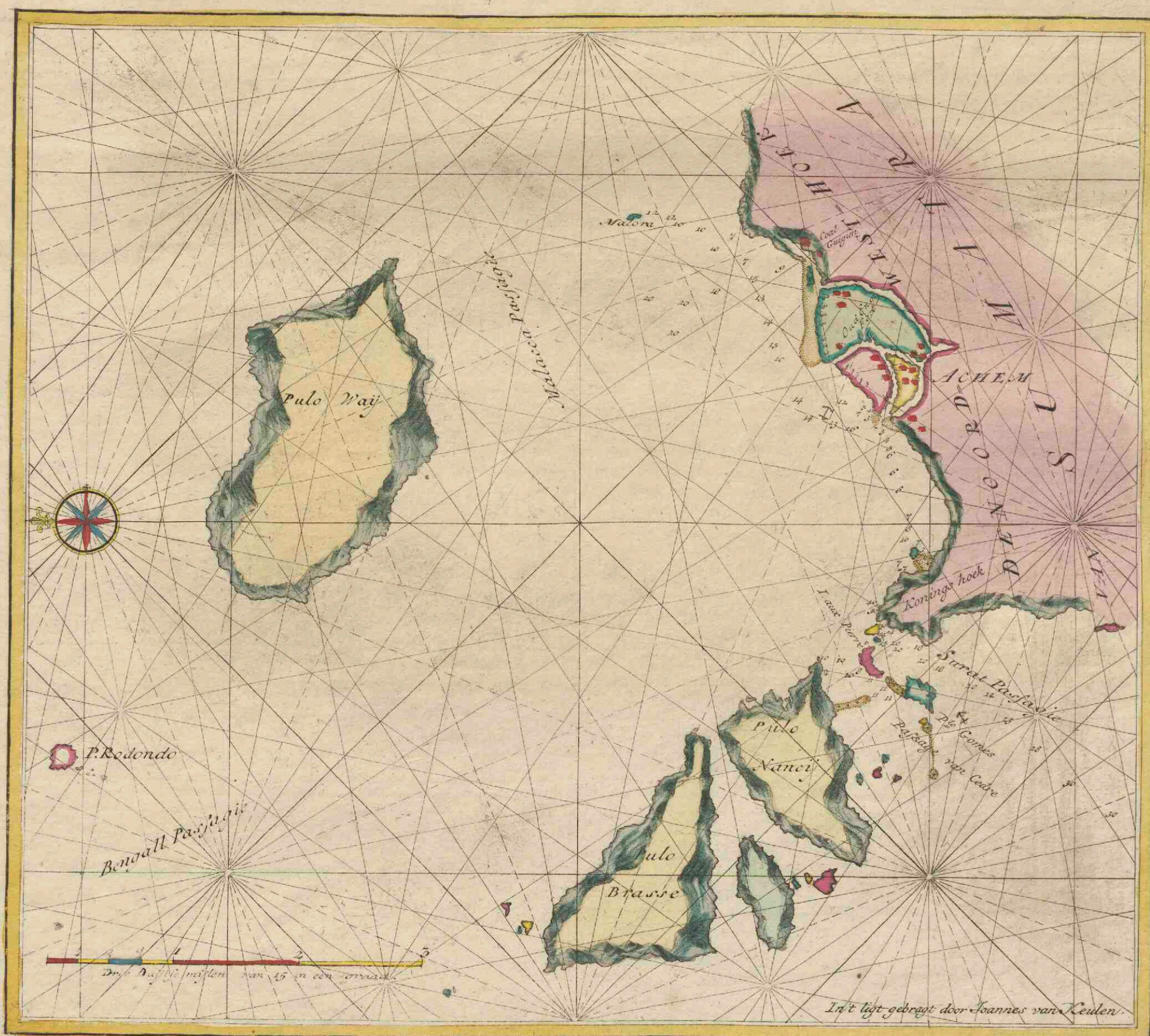
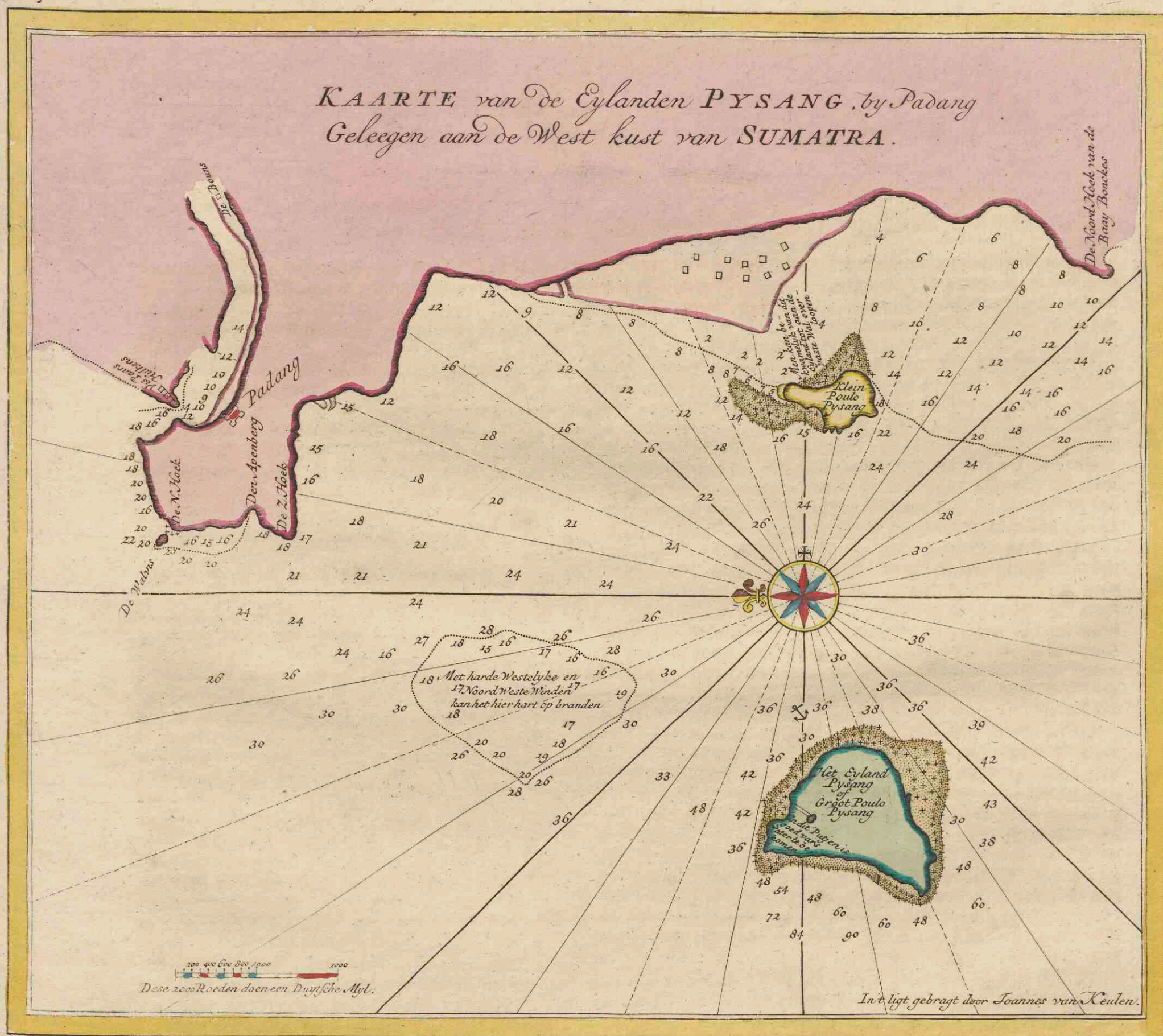
Om nu van Padang na de Nooydlyke Comptoiren als Ticos of Caros te: op dese kust te steevenen/ ontbeekt ons het bericht/ wyl de Schepen of Vaartuigen/ daar toe met een kundig persoon worden voozzien/ weshalven het onze Zeeleden niet nodig schijnt/ iets daar van aan te tekenen/ dog wy zullen evenwel in 't verbolgt/ als wy de gehele kust zullen beschryven/ de berigten geven die de oude Zeele- den ons daar van hebben naar gelaten of dezelve van nut mogten zyn/ en nu alleen maar zeggen dat de heden- daagse Zeeleden die hier onkundig zyn/ en van de hoek van Indrapoure naar Padang en verder steevenen/ dienen ver- dacht te wezen dat op dit baar water/ volgens de kaart niet veel te betrouwen is/ wyl meest al de Eplanden en dzoog- ten niet op haar regte plaats in dezelve zyn gelegen/ 't welk veroorzaakt is door de verschillende aantekeningen van de Oude Zeebarende/ waar na de kaarten zyn opge- stelt/ en welke in later tyd/ en nog op heden door de wei- nige oplettendheid of onkunde der Zeeleden niet ten volen kan komen verbeterd worden ja/ niet alleen deze weg/ maar het ge.

Hoek
van
Indra-
pouera.

Zwart-
Water-
Rivier.

Silida.

Padang.

gehele vaartwater langs de kust van Sumatra word in geen
hollandsche / nog kaarten van andere Natien naar waar
heeft aangegeven / zo dat deze niet te bezouten zijn: het
is te beklagen / dat onze Zeeleden of de bestierders op de
hollandsche en Engelsche komptolren haar pver niet aan
wenden om die gebieden ten nutte van de Zeebarende en
ten besten van de Schepen der Companien / wiens voor
deel ze dienden te behartigen / te verbeteren: 't is waar dat
men in de dagregisters der Zeeleden genoeg obserbatien
of pplingen vind / dog dezelve werden zo kwalijk genomen /
dat daar geen goed gebruik van te maken is / wyl alle die
pplingen op de Eylanden en djoogten en hoeken van Su
matra op de tuffen streken van het Kompas / en by ruw
genomen zijn / na dat men zig by by dezelve heeft be
houden / en segts op het oog zonder daar toe een Kompas
meer vifseren te gebruiken / het welk nodig was / zo dat
alle die obserbatien zeer verschillen.

En kundig Zeeman weet dat men om dit niet de min
sten mislagen op de Schepen of Vaartingen / te doen /
het best is ten der Eylanden in 't Oost / West / Zuid
of Noord te brengen en de afstand zo na van het zelve
te nemen als 't mogelijk is / en daar van voors
hoogte / en alle de onteggende Eylanden / djoogten of
hoeken te obserberen: dat by verholgens alle of ten min
sten een der aepelde Eylanden of djoogte of hoeken / we
drom op een van de vier gemelde hoest streken brengen
moet / en het eerste en de andere Eylanden ge weder
moet obserberen / dus doende zou men van haar aantek
eningen / het beste gebruik konnen maken / om de plaat
sen op haar ware stand te leggen na de pplingen op de
Schepen gedaan / hoewel die van 't land zekerder zijn.

Wp zullen evenwel de oude aantekeningen wegens de
Westkust van Sumatra nazien / en een beschryving ge
ben van die Eylanden op de kust / zo goed als die te vin
den is / op dat dezelve zoude konnen dienen tot een hand
leping om die te verbeteren: wy hopen / dat daar toe by
de heden daagse Zeeleden zo veel lust en pver tot haer
eigen behoud en welbaren zal gebonden worden / als by
wy / die geen schip of leven daar by te verliezen heb /
maar alleen die moeite ten beste van hen wel heb wil
len nemen / om de kaarten in beter stand te brengen.

Beschryving van de West kust van Sumatra en de Eylanden voor dezelve gelegen.

Op de ree door Achem is de noordt pool verheven
5 graden 30 minuten / men leyt daar op 5, 6 tot 12 vade
men vasthoudende grond / digt by den wal neffens een
drommel hooge bomen / waar het kasteel leyt / dat een laag
ge muragie heeft / ende beweeten het kasteel digt daar by
langs loopt de rivier van Achem uyt.

Rivier
van A
chem.

Van de West kant van de rivier ischiet een vlak te uit
niet ver 't zee / welk men mag aan looden op 3, 4, 5, 6 vade
men.

Oostwaart en Westwaart van de ree is 't al vlak water /
en zant strand / niet laag doozlandt vol geboomte / de
grond gaat doozwaart sehor af.

In 't ankeren zet men een wynig beoosten de rivier /
de Hooge Drommel boomen meest 2, 2 West of 2, 2
dan kan men over 't geboomte de loozen van Achem sien een
klepne wyl in 't landt.

Pyling
op de
Ree.

Daar leggende heeft men de N. W. hoek van 't Eyland
Way tusschen N. ten W. ende N. N. W. de Oosthoek
N. N. O. wel zoo noordelyk.

De clip tusschen P. Way ende 't vaste lande N. O. wel
zoo Oostelyk.

De Noordt punt van P. Ronde N. W. ten W.

het water gat van Gomes Poles W.

het naufte gat W ten Z. wel zo westelyk.

het kasteel Z. W. ten W.

het gat tusschen P. Ronde ende P. Way gaat N. W.
ten N. ende N. W. in Zee.

Men mag ook zo ver van landt leggen / dat het West
gat van Gomes - Poles / namelijk het tweede gat van 't
vaste land af / W. ten Z. / 3 kleine mylen is / het strekt
meest W. Z. W. dooz / het Eylandt aan stuurboort of N.
zyd van 't gat is Gomes-poles / ende aan bakboort legt een
klep Eylandt / 't welk aan twee gedeelte is / daer men in 't
doozloopen naast by zal houden / want men daer geen
quaar aan kan doen / of 't en waar men te zee digt op
leyp / als het Oostelyke heeggen dwars af is / sal men
aan stuurboort sommige rudsen boden of gelijk water

Said
van So
merpo
len.

zien / na dat 't water hoog is / omtrent tweederden deelen
der wpten van het gebrooken Eplantien / ende een derden
deel van Gomespole, de gantsche wpte is een klepne halve
myl.

By het gebrooken Eplantien of twee Eplantiens / hoe
men 't wil noemen / W. Z. W. langd lopende tot dat
men het Westelykste stuk dwars van hem heeft / zo ver
neemt men een klepne rif van de West punt afschietende /
van de dooz beschreven clip of rudsen Z. W. een kleine
myl: ende een klein myltien N. W. van het rifsen leit
een blinde / die men / als 't water een wynig klip hol
gaat / kan zien baren.

Tusschen die rifsen en de blinde dooz gekoomen weefende
is men op ruim water of buiten gaats / wel verstaande
als men om de zuid wil / want Gomespole dan is nog op
zyde.

Van de gezegde twee Eplantiens een roeschot 't Zee
waard omlopende en kan men niet misdoen aan de klip
pen of rudsen / die daar onder of gelijk water leggen.

In dit Gat van Gomespole heeft men diepte van 13
tot 16 vademmen / ende buiten / een goteling schoot van het
Westelyk Eplantien / 9. 10. 11. tot 12. vademmen zant
grond.

In dit gat loopt veeltyds sterke stroom uyt of in / daar
om niet geraaden met stilte daar in te komen.

Tusschen de boorbeschreven gebrooken Eplantiens en
den hoek van 't vaste land / is 't omtrent een groote mug
quet schoot wpt: om de engte en door dat het daar vlak
water is / sonderling om de stybe dwarsel stroomen / is 't
sozelyk daar in te komen.

Als men van de ree door Achem 't sepl gaat na het eerste
beschreven gat / op de coers van W. tot Z. 30 zal 't af
diepen tot 22 ende 24 vademmen / maar de coers een wynig
Westelyker neemende is men haast grond af / ende tegens
dat men door het gat komt / krypt men weder 18, 20, 22
vademmen.

Uyt of in zylende moet sonderling zorg gebaagen wor
den / om niet door de stroom op de rudsen of op de gebroo
ken Eylanden gevoert te worden.

Van het Noordt eynd van Gomespole / niet ver daar
van / leggen twee holmen / de Westelykste de grootste / bo
ven scherp toe loopende / ende een groote halve myl van die
om de noordt zyde / myl N. W. ten W. van Gomespole
leit een klein Eplantien P. Lampajan genoemd / tusschen
het welke ende de twee / die by Gomespoles noordt eynd leg
gen / men wel door mag / want 't is wpt en breeet sonder
pykel / ongezonert van de dwaal stroomen: het zekerst is
al die aan of by Gomespoles leggen / aan bagboort / en
de wat aan P. Way ende daar doozwaart af / pr / aan
stuurboort te laten.

In het uyt zeilen tusschen P. Way en de Gomespole
vind men geen grond.

En stuurman van de Comp. heeft het volgende be
vonden.

Hier in deze vaarweg vanden wy zeldzame stroomen en
de groote rabeling / en barning / niet een groot gedruis
wel 3 mylen N. W. in zee / ende nog zo veel verder als
men kon zien in het W. ende N. W. scheen het / als of
op veel plaatsen lange barning liep / de zee stortende / als of
zy tegens djoogten aanstortte / maar in de rabeling ende stot
ting dikwyls lodende vonden wy geen grond / op den stroom
kon men geen rekening maaken / dog bevonden aan dwars
merken / dat wy heen en weer dreeven / ook wel tegen de wind
op niet een topzels hoelte. Maar dit en is hier zo niet op al
le tyden: wy liepen hier twee maalen uyt / in 't eerst van Sep
tember en den 11 September / ende bevonden / dat de Sche
pen meer met schobertwoeylen om de West als met machelen
om de Oost liepen / het welk wy / in 't by leggen ende af
ende aanloopen aan 't land konden afzien: wy hadden de
wind zuidelyk ende zuidoostelyk / maar koften weinig gis
sing maaken op het zeilen / want wy hebben geweest / dat
wy 's nagts na gissing 2 of 3 mylen zuyd op gezelt wa
ren / ende 's morgens aan het land zagen verlooren te heb
ben / ook hebben wy een nacht in strike gelegen / ende za
gen 's morgens aan 't vaste land / dat wy een groot stuk
gewonnen hadden: daar om is 't goet in dusdanige tyt
ende geval / den wal of Eylandt bapten Zee gelegen in
gezig te houden. dus verre het Journaal.

Op de 4 graden worden breeke heeft men laag doozlandt
en grond op 40 vademmen / 3 mylen buiten wal / tot den
hoek van Achem toe.

Op de 3 graden heeft men weder hoog styt land.

het Noordelyk van de Eylanden buiten langs de west
kust van Sumatra is by die van 't Schip 't Wapen van

E

't Var.
kens
By
land.

Amsterdam het Varkens Eyland genoemd / om dat zy daar veel Varkens hebben gesien / in weinige Caapten staat het gants anders genoemd / het mag op zyn langst by den west-hant 13 of 14 mylen hebben / meest Z. O. en N. W. / met veel upthoeken ende inbogten / byzonder aan het noordeindt als aan het Zuydeindt / het noordeindt ontrent 12 mylen buiten Sumatra ende het zuydeindt 7 of 8 mylen / buiten een hoek die ook schijnt aan Sumatra te weesen / tusschen beide deese plaatsen schijnt aan Sumatra een seer grootte inbogt want men daar geen land en kan sien.

Als men N. W. ten N. ende N. N. W. van 't Varkens Eyland is / schijnt het een groot stuk om de N. O. te strekken / soo ver als men van de Compagne sien kan.

Als de N. hoek W. ten N. 6 mylen is / toont die als een Eyland / maar uit de Mars siet men die met laag land aan 't zelve vast / ende zoo ziet men de noordkant / van den hoek af S. W. strekken / gelph men van buiten die na 't noordooft siet loopen ende die hoek die W. ten N. is toont hem in gelphens van Poortland, dog zo hoog niet nog zo steil als Poortland.

Half weg heeft 't Varkens Eyland een laagte / die men soo wel van binnen als buiten / 5 of 6 mylen daar van door een doorgaand gat souw oordeelen; maar het is vast land aan de binnen syd met veel inbogten; ende is steil van grond / sonder bequaamheyt om te ankeren / van bukten ook laag / toonende als of men daar de schoonste bagen souw hebben die men mocht wenschen / maar men vind daar niet dan een dunle wat van ruisen en Gaalgrond, soo scherp als een put / beide einde van het eyland zyn hooger / ende is vol geboomt / nevens het zuyd eind van 't eyland 2 grootte mylen van de binnen hant af / leyt een eylandje van ontrent een groote halve myl lang / hebbende bewesten hem 2 of 3 kleine eylandjes / van dit eylandje tot den noordhoek / die na de hoek van Poortland gelph / strekt het N. W. ten W. ontrent 9 mylen; Ende by het eylandje weesende zoo leyt de noordhoek soo ver als men van beneeden sien kan / ende schijnt een eyland te zyn van het ander land verscheiden / door dien het land laag en te ver is / van het eylandje tot den Z. W. hoek van 't Varkens Eyland is de coers meest Z. ende N. 3 mylen.

Van de Zuydhoek van 't Varkens Eyland Z. O. 1 myl leggen 2 eylandjes of holmen / of een holm met een klip; deese hoek leyt op 2 grad. 6 minuten brete iets meer of minder na de observatie wel gedaan word / van de holmen of klippen Z. Z. W. 3 mylen leyt een upthoek / ende tusschen beide een groote inbogt / waar wy door de dysachtigheid geen land konden sien / deese gezegde Z. hoek toont ook als gebrooken land met een doorgaand van Z. na 't Noord / doch alzo wy niet ver genoeg om de west waren zoo en konden wy daar door niet sien.

Van de bukten zyde van 't Varkens Eyland een groote anderhalf myl daar van 't Zee / ende 5 mylties bezupden de noordhoek / leyt een eylandje van ontrent 1 myl groot / het welk goet is te kennen / want 't heeft in 't midden een weinigt lands dat de hoogte heeft van de Hollandische Kust, ende loopt aan beyde eynde zeer schuyt ende laag tot het water neer / van welk eylandje een groot steen rif ontrent 1 myl N. W. 't Zee schiet / waar op het water seer hard baent.

Wy syn daar bukten omgelopen na de noord / ende vonden een gooteling schoot bukten het rif geen grond / maar een gooteling schoot daar verby sagen wy grond op 7, 8, 9, 10 bademen / altemaal klippen / de noordhoek van het Varkens Eyland lag doe N. W. ten N. ende N. N. W. 3 mylen van ons.

Dit waaren al de bukten die wy by het Varkens Eyland zaagen / ook en zaagen wy geen meer bukten Eylanden van dit koozbeschreeven.

Met het zuyder Moufon loopt hier groote dyning / ook wierden wy door de stroom na het Varkens Eyland toegezet / waarom het ongeraaden is het zelve zeer na te komen.

Z. O. 3 of 4 mylen van de Zuythoek van Varkens Eyland / ende van de hoek van de holm met de klip op 21 grad. Z. Z. O. ontrent 5 mylen. Leggen twee niet seer hooge Eylanden vol geboomt / Z. en N. een halve myl van malkander / waar tusschen het 36, en 40 badem schoon zand grondt is.

Bezuden 't Varkens Eyland legt P. Nias, men heeft van het zelve geen net bericht / als dat 'er ook goede anker grond en water is.

Poule Bangoeck is een lang Eyland / ontrent 5 mylen bukten en langs Sumatra, ende met het zuyd eynd op 2 grade 20 minuten.

Langs de Oost zyde legt het Eylandje Bavia, doch niet half zo lang als het buktenste) van dat Eyland om de noord leggen veel klepne Eylandjes by het groote langs / ende aan het noord eynd van het groot / leggen wel 7. of 8. Eylandjes / by het zuydende leggen meede 2 of 3. Eylandjes / van het noord eynd van het binnenste Eyland schiet een steen rif N. O. 1 myl in Zee / 't welk men wel moet schuwen; want het daar ongelijk op is 4, 5, 7, 10, 14 ende 18 badem.

Beoosten dit rif anderh. kl. myl van dit Eyland naar Sumatra, leyt een ander rif daar de Zee op barnt / men mag tusschen beyden door / het is daar diep 20 badem ende daar over.

Het naauste gat van Sumatra is op 't engst een half gooteling schoot wpt / ende op 't dzoogst 6 badem / daar valt een stroom door als een ras.

Als men up de Noord komt / willende binnen P. Bavia door / zoo zal men 't zee waart een klep rond Eylandje zien / als dat Eylandje aan P. Bavia komt / zoo moet men voorsz hem zien naarde dzoogten / maar men isser dan nog ontrent 1 myl af / of als men begint by laag voorzland te koomen zoo zal men de hoek Zietoe of Blyden hoek zien / ende dan komt men by de dzoogten.

Als men op 15 tot 8 badem aan de zyde van Sumatra houd / kan men aan de dzoogte niet misdoen / ende als men den hoogen Heuvel / die op het Eyland is / bukten den Noordhoek van het Eyland krygt / zoo is men de dzoogte gepasseert ende up pytel ende men vind vozer een schoone kust.

Symon Jansen Breun geankert onder Pulo Bavia op 34 badem goede grond / heeft daar gevonden 10 of 12 man van Sumatra ober gehoomen om Calappes oly te zieden / die hem zeyden daar geen varsch water te zyn anders als in een klep putjen daar zy up dronken.

Tusschen de 2 Eylanden leyt een Eylandje dat vol Calappes staat / ook sonder varsch water.

Ende binnen de eylanden aan de zyde van 't vaste land leggen wel 20 eylandjes met Calappes boomen waar by het zoo vol dzoogten is / en en ook rondom dezelve dat het niet by nacht aan te looden is.

Tusschen het Zuidelphste eylandje ende 't vaste land leggen 4 of 5 banken 2 van 4 badem ende d'andere van 6 of 7 badem diep.

Ontrent anderhalve gooteling schoot van 't noord eynd van 't eyland S. O. ende S. O. ten S. en ontrent 3 gooteling schoot van 't Suid eynd van 't Eyland / bint men op 't dzoogst 5 bademen volgens afdiepende tot 20 bademen.

P. Meselaar het welk ook anders P. Baby genaamt is / P. Meselaar. beoostent hem van verre up de Zuyd als twee Eylanden / door een laagte baley die daar doorgaand / daar binnen / tusschen het eyland ende Sumatra is een schoon vaarwater; en langs het eyland ankergrond aan de N. W. zyde is een bay die zeer goed is; daar is varsch water dicht aan stant in een riviertje.

Men vind daar seer rechte hooge boomen / van root hout / bequaam tot raas en masten / dog W. N. W. van deze stede is 't vuil. over dit Eyland aan de Kust van Sumatra legt het Hollands Comptoir Baros.

W. ten N. anderhalf myl van P. Meselaar leyt een eylandje / half weg tot P. Meselaar bint men steil grond / op 35 tot 24 bademen / ende S. W. ontrent 2 mylen van Meselaar leyt een dzoogte / tusschen die ende P. Meselaar bint men ook steilgrond als mede langs de Zuidwal van het Eyland.

P. Meselaar is hoog gebrooken land sonderling het oost eynd / en 3 myl van dit Eyland Zeewaarts leyt een Eyland met een rif.

Op 47 minuten Noorder byete een half myl van de kust van Sumatra legt een boonig eyland van ontrent 1 myl groot / een steenwoep of wat wyder daar van leyt een rif.

Ende N. W. ontrent een gooteling schoot van het eyland leyt een steen.

Tusschen het Eyland ende Sumatra is goed leggen op 13 bademen / het inkoomen van 't noorden 15 bademen / men vind daar hout tot Masten ende raas maar geen varsch water.

In het Z. van P. Nyas 20 minuten Bezupen de middellinie leyt een Eyland met Clappe boomen / ende ontrent 5 mylen daar Beoosten leggen een menigte klepne Eylandjes van de 8 tot de 10 ende 20 minuten / aan of by een groot Eyland in Mintoan genaamt / welke Eylandjes dicht vol Calappes boomen ende met volk bewoont zyn.

Het

te Ey-
land
Min-
taon.

Het groote blakke Epland Mintoon of Matana heeft veel in Wyken en Rivieren ende wynnig Bergen.

Schipper Ysbrand Cornelis van Petten, die met het Schip 't Waapen van Amsterdam, aan de Oostzyde bykans een gansche maant heeft gelegen / heeft daar anders niet gevonden als vasschwaater / byzantheid ende wilde paling-ten / maar geen volk.

Op lag binnen een Epland dat hy Amsterdam noem-
de / in een bay die zy noemde 't Lams bay / na den naam van den Commandeur van de vloot / ende was beschut door alle winden / op 15 ende 16 bademen schoone zand grond / nevens een Rivier die de bloote Rivier word ge-
noemt 20 minuten by Zuiden de middellinie

Bezuiden P. Mintoon legt het Epland de Goe Fortuin
daar men geen berigt van heeft.

P. Bata
of Ba-
thon.

O. N. O. van het Noord eynd van P. Mintoon legt
P. Bata of Bathon een laag Epland / in zyn langte O. ten Z.
ende W. ten N. gestrekt 6 mylen lang / met zyn O. eynd
4 mylen van Sumatra. de Z. hoek van P. Nyas ende het
W. eynd van P. Bata leggen verschyden omtrent O. Z.
O. 12 mylen / de stroom trekt beelyts om de Zuyd
het Canaal tusschen P. Mintoon ende P. Bata in / voor
naemlyk in Augustus ende September.

Komende het Canaal tusschen P. Nyas ende P. Bata O.
ende O. ten Z. in zynen / op 1 of 2 myl Z. by P. Bata
langs / 30 vint men al langs de Noord kant van Bata
grond: op 8. 9. ende 10 bademen / meest zand grond. 30
men geen gezigt en heeft / moet men 't loot wel laten
gaan / want 300 men door de stroom om de Noord
wiedt gevoert / zou men de grond bezien van de kust van
Sumatra.

Aan de Zuyt zyde van P. Bata, ontrent een gooteling
schoot door van lept een Eplandje / dat schoon verschy-
waater heeft / daar bezuiden leggen veel dzoogten.

Als men om de Noord wil ende vervoelt op dit gat / 30
zal men 2 Eplanden door ypt in 't Westen zien / waar men
tamelikh digt by langs moet zeylen latende die aan bak-
boord: daar tegens over schiet van P. Bata een steen rif /
waar men tusschen door loopt / ende ontrent een gooteling
schoot N. N. W. gezept hebbende 300 ontmoet men een
zant plaat / die men aan bakboord laat / en daar digt by
langs loopt / de plaat legt 6 of 8. voer boven water /
ende daar digt by heeft men niet 25 badem geen grond /
het Canaal hier neffens is wel 3 mylen wyd / maar ypt
de mars ziende scheen het al vol banken ende rudsen.

De zant plaat die boven water lept / 1 myl gepasseert
wezende 30 leggt men grond op 10 tot 20 badem welke
grond het Canaal overloopt / hoe naarder Bata hoe dzooger /
de grond is grof zand ende kraal grond / by tpen loopen
daar groote maal stroomen.

Van de zand plaat tot de N. W. hoek van P. Bata is
de cours N. W. waar mede men weder in een wyder Ca-
naal komt / daar men geen ondiepten of blippen en ver-
neemt.

By goet gezigt kan men van daar P. Nyas, dat 9 of
10 mylen verder is / zien.

Pulo Bata of Bathon heeft een kleyn half myltyen Be-
zuyden het zuyt eynd 2 boomige Eplandjens met eenige
holmen voor haar / ende rondom de Eplandjens een groot
strak henen is 't al vol rudsen en onderwaater leggende
slippen / die men niet kan aan looden dog met hol wa-
ter ziet men die byanden / daarom is 't ongeraaden
de Eplandjens of de zyde van Pulo Bata na by te koo-
men.

Als men het zuyd eynd van Pulo Bata in 't Z. een
klepne myl van hem heeft ende O. Z. O. en O. ten Z.
aangaat 3 of 4 mylen / 30 leggt men aan bakboord een
deel gebrooken Eplanden / ende in deeze baarweg vint men
goede grond van 20 tot 30 badem / hoe naarder de gezepte
gebrooken Eplanden hoe dzooger. op zommitge plaatsen ziet
het water heel bleek als of daar banken 1 myl bukten de
Eplanden laag / maar wy vernamen noyt dzooger wa-
ter als 18. 19. 20 badem: van de mars kan men bezuy-
den deeze Eplandjes het laage voozland van Sumatra in het
O. ende O. N. O. zien.

1 myl of daar ontrent Z. W. van de gebrooken Eplan-
den / vint men 17. 18. 19 bademen steek grond / van daar
Z. O. ten O. aangaande 19. 20. 21. ende 22 badem
dezelfde grond / men moet op 't loot passen / dat zal wel
waarschuwen / of men de wal genaakt of dat men afwykt
het was haast gezept van de gezegde ppling tot voor
Tikou

De
hoek
Batang.

By de voozbeschreven gebrooken Eplanden / legt een hoo-
ge hoek / in de Caarten Bathang genoemd van deze hoek

leggen 2 dzoogten / ontrent 3 mylen Z. daar af / en ook
Zuyden deen van d'ander ontrent 1 myl / tusschen die beyde
digt by de barning is 15 badem zand zingelagige grond.

Zo men deeze weg by nacht zept / ende men is bezuyden
de gebrooken Eplanden / 30 zal men / 300 'er eenig gezigt
is / een hooge berg in 't N. O. zien / ende als men 30
aan zept / zal men een Berg daar Bengayden ypt zep-
len / die wat kleiner is / deeze Bergen int gezigt heb-
bende mag men wel op de slag van de wal langs loopen /
tot dat de grooiste N. N. O. legt / eer men ankert om den
dag te wagten / want deezen berg moet een weinig be-
noorden het N. ten O. wezen eer men voor Tykou is /
wel verstaande als men de slag van den wal neemt op 16.
17. 18 badem ontrent 1 klepne myl W. N. W. en wel
30 westelyk van het buitensle Epland voor Tykou.

Ontrent 3 mylen by noorden Tykou legt een blakke
ypt hoek waar op 3 ronde bergjens / de middelste de groo-
ste / deeze heubels kan men by nacht / als 'er eenig gezigt
is / mede wel zien / de Oostelykste van die legt weinig
verder dan 1 myl van Tikou.

Nevens deezen hoek ende 1 myl bezuyden / als ook 30
veel benoorden te 't heel stept / ende ontrent 1 myl om den
hoek vint men een riviertje / daar een doyp is Moedemassan
genoemt.

4 mylen benoorden Tykou lept Putapangan een Ri-
viertje benoorden een upthoekje / daar neffens zet men
op 10 badem stek grond.

Een myl noordelyker heeft men Passaman tanjong, waar
neffens men 18 badem stek grond vint 1 myl nog noorde-
lyker Passaman bezar.

3 myl noordelyker vint men P. Toloes, het zuidelykst
van de Eplandjens die bezuyt oosten den hoek van 't land
leggen tegen over P. Bata, onder 't welk men 1 myl be-
oosten het Epland / ende een cartouw schoot van 't vaste
land / op 13 badem stek grond mag ankeren / hier neffens
heeft men aan 't vaste land een vlekjen Siekarboun ge-
noemt.

Nevens Tycon leggen 3 klepne Eplandjens die rug by zyn
van boomen / elk ontrent een half myl van malkander /
van alle drie schieten dzoogten af.

Als men Tycon op een groote swart myl genaakt / 30 be-
gint het op te dzoogen 10. 8. 6 badem / en by het buktenste
Epland 4. 5. ende styf 4 badem / ende digt by het binnenste
wozt het weder dieper schaars 5 badem / men loopt by het
binnenste Epland op 1 of anderhalf kabel langte in / ende
zetter daar op 4 badem ruyt / of naa het water hoog is /
het is daar tamelikh wyd / maar naa de wal een musquet
schoot daar van dzoogt het allengs tot 3 badem / hoe
men naarder 't Eplandjen lept hoe slegter water / als maar
het land anker ende touw goet is voor de landelyke wind
te houwen / om niet op het Epland te dzyven.

Het Epland schynt rondom wel een zandstrand te hebben /
maar onder water ist al kraal / de reyen die rondom het
Epland leggen / komen meest met laag water boven / ende
zyn sehor ende stept / daar om men die wel wat naa mag
koomen.

Het water valt met spring meest 6. of 7. voeten op en
neer / het wassent water komt ypt de noord / ende de Eb
loop weer noord ypt / maar als het Moucon styf door waapt /
300 volgt het water de wind / ende valt wel een wyf op en-
de een wyf weer / maar en hout niet juist op om op te re-
kenen veltys isser met spring stroom in de zuyder of
noorder Moucon hoog of sterck. water in September ende
October sterke Crabaden meest upter Zee / met Regen /
Wind / en Donner.

Deze ree lept op 15 minuten bezuyden de Linje andre
zeggen op 30 minuten.

Op het Epland is water ypt putten te bekomen / maar
wynig / niet van 't best ende kan niet duuren.

Van de zuyd inhokende / vint men een zand dzympel van
31 ende met 't hoogste water 4 badem: hoe men het
noordelykste Epland / daar de ree is / naarder houd / hoe
beeter.

Tussen het middelste Epland ende het vaste land lept een
dzoogte. met groote Scherpen legt men ten anker aan de
Zuytzyde van deeze dzoogte / op 7 badem klep grond.

Het is evenveel of men ypt de noord of ypt de zuyd
komt om binnen dit landelyke Epland ter ree te koomen /
maar wie tusschen het een ende het ander van de zuyder
Eplandjens zoude willen door loopen / die zal aan de
grond zeylen.

Van Tycon om de noord / tot de heubels op 't laage
land / loopt een Riff by de wal langs ter byete van een
myl 't Zee.

DD

O.

O. Z. O. wel 30 oostelijk van het buitenste Epland dat voór Tycoon leyt / ontrent 1 klepne myl / di. t aan de wal leyt een blinde klip niet diep onder water / waar op men te letten heeft / bezupden in of uytzeplende.

Buypen de Eplanden moogen de Schepen ankeren op 6 vadem: **Z. W.** ontrent 3 mylen van de Eplantjens van Tycoon leyt een klip waar op het niet dieper is als 3 vadem / ontrent de klip is het zeer diep.

Het Zupd gat van Tycoon uytzeplende kan men in 't eerst geen quaat zeplen / men mag wel digt by het binnenste Epland langs houden / gelph als in 't in zeplen gezegt is / want hoe naader men by 't Epland houd hoe dieper water men heeft / alsoo 't rif aan 't Epland kraalsteen en stepl is.

Een gooteling schoot buypen het Epland diept het van 6 tot 7, 8, 9, 10 ende voort tot 15, 20, 22 ende 24 vadem zandige grond / 't welk de diepte van het vaarwater is.

Van Tycoon na Pryaman is de hours meest **Z. O.** ten **Z.** 3 mylen / de vaarweg heeft 22 ende 24 bademen / en in de vaarweg ontrent 2 mylen van Tycoon en ontrent 1 myl van de vaste kust leyt een klepne blinde klip / die men wel kan zien byanden als het water een weynig hol is / de merken van deze klip zyn de middelste van de heubels / die op 't laage land **N. W.** van Tycoon leggen / binnen het landelykste van de drie Eplantjens die voór Tycoon zyn / waar mede men een weynig binnen de klip naa de land. 30 doozloopt.

In deze vaarweg moet men wel toezien / altoos een man op de steng / ende de boor voór uyt houdende / het loot kan daar weynig waarschuwen / want men zoude konnen 20 vadem looden ende het Schip zouw dadelph stooren / daar om is het quaat daar by nagt te zeplen.

Van hier **Z. O.** ten **Z.** 1 myl ontmoet men weer een blinde klip die wel 300 diep als de voorgegaande leyt / de merken daar van is de buypenste of zeelpste van de voorgeheubel op 't laage land / een weynig binnen het innerste Epland voór Tycoon / dat zyn goede langs merken voór byde deze klippen / men en kan daar geen dwars merken nemen / dooz dien dat het binnen land van Sumatra benedelt is / men behoest een man aan de steng te houden / om naa bleek water of raveling te zien / men zal de Zee op de klip wel zien byanden als 't maar iet of wat dynt.

1 myl **Z. W.** van de noozdelphst van deze twee op een ry leggende doogten / leyt een andere droogte of steen / van het Zupder Epland van Tycoon **Z.** ende **N.** schaars 1 myl.

Tusschen beyde deese doogten / te weeten tusschen de Zeelpste ende de landelykste heeft men stek grond 24 vadem.

Binnen de twee landwaarse doogten / de doogten naast / heeft men mede 24 badem / en by de wal 12 badem / het woort voór best gehouwen binnen deze doogten dooz te loopen.

Men bericht / dat als men van de twee klippen / waar van de langs merken zyn beschreven / doozt zept tot dat het klepne Eplandjen met het witte strand / 't welk digt aan Sumatra benoorden Pryaman leyt / **O. N. O.** ontrent anderhalf myl is / dat daar een steen rif van 12, 13, 14, 16 voer waters is / men kan geen van deze 3 klippen aan looden / want het Schip zal voór vast zitten hebbende agter 20 ende 22 vadem diepte ende in de vaarweg heeft men 22 ende 24 vadem / na dat men ver van de wal is.

Hoe wel het water meest steg was zag men de Zee op deze steen breeken / ende van de steng zag men 't Zeewaart raveling ende bleek water.

Tusschen Tycoon ende Pryaman, Tycoon naast / leyt een plaats Batopigan genoemd / daar men op 18 vadem / of of een weynig meer na de wal op 10 vadem kan ankeren / de droogte **N. N. W.**

Men heeft van daar na Tikou ende na Pryaman tusschen de wal ende de doogte 9, 10, 8, 7, 6 vadem stek grond. Ende schaars 3 mylen van Tycoon ende ontrent 2 mylen benoorden Pryaman heeft men een rivier Tanamera genoemd.

Dooz Pryaman leggen 3 Eplantjens meest een streek met de kust / wel een goore half myl daar buypen. tusschen het middelste ende het noozdelphste moogen de Schepen ste maaken / op 7 vadem diepte / maar de regte ree is binnen het noozdelphst Epland / tusschen dat ende 2 doogten / het Epland naast / op 4 vadem stekgrond / van beyde zyden zo wel van de noozd als van de zupd by dit Epland konnen de Schepen inkomen / maar niet bezupden de 2 zupdelphste Eplandjens / also het binnen die na land / vol doogte is / ende dat kanaal niet dan met klepne voortupgen woort behaaren.

Benooorden deze 3 Eplantjens leyt een vierde / **N. W.** ten **N.** ende **Z. O.** ten **Z.** 11 myl van malkander / ende na die rekening laat men twee aan de **N.** ende twee aan de **Z.** zyde leggen / 't is 'er tusschen beyde een 1 myl wyd / diep 6 vadem / men leyt ten anker op 4 vadem / de Logie **N. N. O.** 1 myl.

N. Z. W. 1 myl van 't gat is 27, 26, 17, 10 vadem stek grond / het doogt by bademen ende 3 bademen op.

Als 't noozdelphste Epland **N. O.** ende het zupdelphst Epland **Z. O.** ten **O.** is / 30 is men nevens een onderwater leggende steen / daar men de Zee op ziet breeken / deese steen strekt **Z.** en **N.** lang anderhalf musquet schoot.

Om het noozder gat van Priaman, tusschen het derde ende vierde Epland uyt te loopen / kan men **N. W.** ten **W.** zonder prptiel aangaan.

Van Pryaman dat op 30 minuten **Z.** brete / tot Padang op 50 minuten of 1 graad legt / strekt de Coers **Z. O.** ten **Z.** ende **N. W.** ten **N.** diep 35, 40 vadem.

1 myl bezupden Pryaman leyt Zanaoer met een rivier / en anderhalf myl zupdelphst Oelacan, daar men qualph met een boot in kan / men zet het daar voór op 7 vadem: 2 mylen zupdelphst vint men Cotatenga.

Buypen de mond van het riviertjen van Cotatenga <sup>Gota-
tenga.</sup> leyt een Epland **P. Sauw**, of anker Epland genoemd 1 myl van land / men heeft daar binnen stek grond op 11 vadem / de wal naast heeft men 15 vadem ende buypen 18 ende 20 vadem ook stek grond.

N. ten O. 2 a 11 of 30 andre hebben / 1 myl van Cotatenga vint men Oedjongcarang of doogte hoek / 30 genoemd van een rif daar of gelegen / by de wal is een kil van 3 vadem diepte / daar men met een Schip mag dooz loopen / benoorden den hoek een riviertjen.

Men zet het daar op 10 vadem stekgrond / de rivier met de 2 klepne ronde heubels met boomen **O.** ten **Z.** een goote gooteling schoot ende de doogten **Z. Z. O.** van u.

Een of een half myl zupdelphst heeft men 't dooz **Pa-
Padang.** dang aan een loopende rivier / de zup hoek heeft een ronden heubel den Apenberg genaamt. even bezupden deze een Cartouw schoot van land leyt **P. Pisang** of Bananes Epland / een vierkant Eplantjen verzien met hout tot balcken ende ander timmerwerk.

Tusschen dit Epland ende 't vaste land leyt een rond Eplandjen met een rif tegens 't land aan en is kleen **P. Pisang** genaamt.

't Zeewaart van Padang leggen 6 Eplantjens met eenige doogten / daar men wel voór uyt mag zien / maar tusschen de Eplantjens ende 't vaste land is 't schoon.

De 3 zupdelphste leggen met malkander ende met het Epland van Cotatenga **Z. W.** ende **N. O.**

Het vierde leyt van het Epland van Cotatenga **W.** ten **Z.** Het vyfde Epland met de boomen leyt van 't Epland van Cotatenga **W.** ende het zesde **W.** wel 30 noozdelph / het vierde ende vyfde **Z. W.** ende **N. O.** van malkander.

Z. Z. W. 2 mylen van de Oost kant van 't Eplandjen van Padang legt een doogte.

Van Padang tot Tellelabon of Bougis bay is het ontrent 1 myls / daar legt een Eplandje in de mond van deese bay / die een gooteling schoot wyt is / dat bewoont word ende goet water heeft / men legt een musquet schoot **O.** ten **N.** van de noozd hoek / ende **W. N. W.** van 't klepne Epland op 12 vadem stek grond / dog men mag wel verder inkomen.

Van Bougis bay tot den gebrooken hoek is schaars 3 Gebrooken mylen. De gebrooken hoek wort anders **P. Banjac** <sup>ge-
ken</sup> genoemd weezende meest hooge klippige Eplanden vol ge-
boomte. ^{hoek}

By de Eplanden aan den gebrooken hoek leggende / zal men vinden 1 graad 21 minuten zupder breeke.

Ten Zuptoosten van den gebrooken hoek vint men een ^{Oular-} Epland dat hoog en rond is / maar niet wel 30 hoog als de Eplanden die 't Zeewaart leggen / schietende met een effen streek lands om de noozd west / 1 myl daar van in 't **Z. O.** leyt een heel klepne Eplandjen en in 't midden tusschen beyde een steen / deze eplanden worden Oular genaamt 1 myl **N. W.** van dit Oular leyt **P. Baby**, en een myl west waart een zeer klepne Eplantjen / genaamt kleyn Baby, anderhalf myl in 't **O. Z. O.** van 't Epland groot Baby legt het Epland **P. Sinca** aan de **N.** hoek van de rivier Sileda, ende half wegs tusschen deze **W.** ten **N.** van Sinca, 2 klepne Eplandjens de Crabben Eplanden genaamt.

Z. W. ten **W.** ontrent anderhalf tot 2 mylen van groot **P. Baby** leyt een doogt met het hoogste water onder / daar de Zee /

Zee/ als die uit de W. Z. W. aanschiet / of dat het hard waapt / op brekt.

Van het gezegde P. Oular of Oura kent men Silida. van de N. W. 3de van Silida loopt een rifjen af / en onder de wal is kraal grond / maar de ree onder de W. 3de heeft stek grond 19, 20 badem / ende binnen 11, 12, 13 badem.

Silida.

Die in de bay van Silida wil zeplen / bzengt het Epland Oular, in 't W. / (dit Epland is in 3 ongelijke delen verdeelt die met een rif aan elkander leggen /) van hier is de Coers N. O. na de reede / daar men op 9 badem stekgrond ankert / een klein kanon schoot van de wal.

Men ziet hier de N. hoek van Sumatra of van de bay N. ten W. iets N. / de ronde heubel op de Z. hoek Z. W. de Noordhoek van P. Oular West 1; mjl / de Zuidhoek Z. W. ten W. 2 mijlen / en het Epland Groot Baby N. W. ten W. 2 mijlen.

De van hier naar Padang begeert te zeplen / stevent recht op het Epland groot Baby aan / tot het zelve W. Z. W. / en een Eplandje aan de noord wal gelegen in 't N. ten W. is / dan heeft men 6 badem en men ziet het Eplandje klein Baby in 't W. ten N. / en een dzoogte branden in 't N. N. O. / en de lage hoek bezuiden de Gebroken hoek in 't N. W. ten W. 2 mijlen van zig.

Gebro-
ken
hoek.

Van hier stevent men / tot dat de gebroken hoek N. W. en N. W. ten N. / en groot Baby Oost wel 30 Zuidelyk is / dan ziet men het Musquiten Eyland in 't N. N. W. / en een dzoogte in 't Z. Z. W. 1 a 1 mjl van zig.

Een quart mjl van de Zuidhoek van het Musquiten Eyland legt ook een rif.

Van hier stevent men op de gebroken hoek N. ten W. / en N. N. W. aan / waar van dan het grootste of eerste Epland in 't N. N. W. 1 W. / het 2de Epland in 't N. N. W. / de 3de hoek van Sumatra N. ten W. en de hoek van Sumatra bezuiden de gebroken hoek in 't Noorden is / en dus binnen de gemelde Eplanden gekomen zynde / tot zo verre dat het Epland Baby agter de hoek is / stevent men beoosten het Slange Eyland, N. booz by 't Epland Robol, op de Bongis bay aan / daar een klein Eplandje in dezelfde mond gezien word / en van daar op Palo Pisang, tusschen het welk en de Sibier van Padang men ten anker komt.

W. ten N. van het grootste Epland van de gebroken hoek legt een dzoogte / die men niet segt water niet ontdekken kan.

Uit Zee komende / en buiten de gebroken hoek om wil- lende / stevent men N. N. O. beoosten de Zeewaarts leggende Eplanden over 20 tot 17 badem stekgrond / en men zal dus op P. Pisang te land komen / daar men zoo dicht aan kan lopen als men wil / en daar ankeren.

Nas-
sauw.

't Zeewaarts van de hoek van Indrapoure legt het groot Epland Nassauw / men heeft op 21 graad Z. brete aan de Oost zyde een goede haven die het geheele Epland dooz- loopt daar men ankeren kan na begeren / en alle verver- sing krygen kan.

In het inkomen heeft men een klein Eplandje daar men ter wederzyde kan omlopen / in het N. gat is het 36 badem en in het Zupder gat 10 badem diep : men heeft niet te myden als de wal.

Aan de Z. O. zyde van dit Epland heeft men ook een schone haven agter verscheiden Eplandjes by deze hoek ge- legen / men stevent rusten dezyde booz over 60 tot 20 badem binnen de Z. O. hoek / en legt op 31 graad Z. 23 booz alle winden beschut / daar is water en alle ververfing te krygen.

't Ey-
land
met het
Rif.

De Zuidhoek van Nassau is laag / gelyk ook de Epland- jes buiten dien gelegen. het Epland met het Gif of Tristefe genaamt is ook laag : wanneer men het begint te zien / krygt men eerst van 't zelve buile grond op 50 en 60 badem / dog eben buiten 't gezigt heeft men geen grond.

De kust strekt tusschen Silida en de rivier Indrapura meest N. W. ten N. / is meest heubelig booz land / heeft veel dze dubbel land / de diepte van de vaarweg is 25 tot 28 badem zand grond.

Men moet daar langs op 1 mjl by de wal houden om de dzoogten te myden / die 't Zeewaart leggen / daar 't stepl by is.

Op 1 gr. 40 uit Zupder hzeete N. W. ten N. ende N. W. 3 a 4 mijlen van den hoek van Indrapura lept een rond agtig Eplandje / boden vlak dicht met boomen be- wassen / P. Ringi of gemenelyk 't Epland van Indrapura genoemd.

P. Rin-
ge.

Als men op de ree booz de Sibier Indrapura gezet lept op 7 badem stek grond / is de Berg van Indrapoure (die de gelphenis heeft van de berg van Bantam, en de hoogste hier ontrent is) N. O. ten O. de Sibier O. ten Z. en-

de O. Z. O. de hoek Indapoure Z. ten W. ende Z. Z. W. / en het kleyne ronde bergjen Radje Ayer dicht op strand in 't N. N. O. wel 30 noozdelph / de N. hoek van het laage boozland N. ten W. ende N. N. W. / en het Epland Rin- ge W. ten N. ende W. N. W.

W. N. W. byf quartier mpls van 't voorszbeschreven P. Ringi lept een dzoogte eben boden water / waar het zeer vzezelyk op barnt.

Van P. Ringi 4 mijlen N. N. W. een weinig westely- ker lept een Eplandje 't voozgaande zeer gelyk P. Ayer genaamt : als het eerste te weeten P. Ringin Z. Z. O. 1 mjl / ende het 2de N. N. W. 3 mijlen is / 30 legt de gezeg- de dzoogte in het W. Z. W. 1 mjl.

Van P. Ayer Z. anderhalf mjl lept nog een dzoogt / ende het vermoeden is / datter 't Zeewaart nog meer leggen. Nog van het zelve Epland Z. O. wel 30 Oostelyk an- derhalf mjl / ende N. ten W. 2 mjl van P. Ringi lept een dzoogte boden water.

1 mjl landwaarts van die dzoogte heeft men 26 badem schoone zand grond.

N. O. ontrent 1 mjl van Ayer lept een kleyn Epland. P. Fello- jen P. Tello genaamt / zeer dicht met boomen bewassen / condaim met witte zant strand ende een rif.

N. W. ten N. 3 mijlen van Ayer legt een Eplandjen ge- lph als de voozgaande / P. Orang genaamt : van dit tot het voorszbeschreven P. Oular of Oura is 't N. O. wel 30 nooz- delph ontrent anderhalbe mjl.

Van P. Orang N. W. 4 mijlen lept het Musquiten Ey- land wel 30 groot als eenige van d'anderen / het legt Z. Z. W. ontrent 2 mijlen van de gebroken hoek.

Op 3 graade Zupder hzeete 11 a 12 mjl bezuide de hoek van Indrapoure is de Sibier Pontopoun, daar van de beste kennis is eenige rode dypnen op 't boozland / daar be- noozden ziet men eenige hupsjes aan de Z. O. zyde van de Sibier / ende aan de N. 3de ende N. W. heen / staan een deel boomen gelyk sparre boomen / N. W. op ist al witte strand / hier is een Engels Comptoir.

2 mjl Zuidelyk is de Sibier Lamajutte / ontrent 6 mijlen bezuden Lamajutte, heeft men de Sibier van I- poe, gemenelyk Mora Ipoe genoemd.

Op de 4 graade 8 minuten zupder hzeete vint men Palo Sille- bar, een Epland van 1 mjl lang / met 3^{yn} Z. eynd bar. op 't naast een gooteling schoot van land / maakende aan de O. 3de een ree of havening onder 't Epland / op 7, 8, 9, 10 badem stek grond.

Van de N. hoek schiet een rif een groot musquet schoot lang / het welk men schuiven moet. van de noord in koo- mende bind men de diepte van 12 tot 19 bademen / de bay strekt O. Z. O. in / als men van het rif aanloeft.

Het zupder gat tusschen 't Epland ende 't land heeft 31, 5, 6, 7, 3, 2 badem water / maar het is nauw / ende de Zee barntier te zeer / om met Scheepen of jagten in te komen / ook niet met geen boot.

Z. W. ontrent 1 mjl van de noozthoek van het Epland lept een dzoogte wel 1 mjl lang / op zommige steden maar 2; diep / vaard het met hard weer zeer op barnd.

Om wel te doen zal men / komende uit Zee / het Ey- land op 12, 14 tot 15 badem tot een groote musquet schoot aanloopen / dan heeft men een rif van de dzoogten. N. W. ten W. 2 mijlen van de ree binnen P. Sillebar leggen 2 eplandjens / P. Sotie ende P. Ticus, anders de eplanden Bencolo genoemd / strekkende N. W. ende Z. O. rondom in een Gif gelegen / 't welk van de W. Z. W. 3de by naa 1 mjl 't Zee schiet / weezende 30 stepl / dat men een woyp 19 ende d'ander 7 badem zal hebben.

Leggende binnen het epland van Sillebar op 9 vaam modder / de zupthoek van 't epland Z. ten W. en Z. Z. W. effen open van de oost hoek van het vaste land. 't epland Z. W. een musquet schoot / de Haviks berg van Bencolo N. N. O. / ende de eplandjen van Bencolo N. W. ten W. 2 mijlen / dan heeft men een rif / daar 't gewel- dig op barnt / dat Z. Z. W. 1; mjl van den hoek van Ben- cole legt / en dat in 't N. W. ten N. is.

De grond op deeze ree is 30 zagt dat de ankers dienen geschoept te worden.

Men is daar beschut booz Z. O. en Z. tot Z. Z. W. en W. wind : maar W. N. W. is regt open booz Zee : daar is goet water halen.

Een groot half mjl Z. W. van 't epland Sillebar legt een rif daar het somtyds op brand.

Van de eplandjens van Bencolo O. Z. O. 2 mijlen / heeft men den hoek van Bencolo, en daar Benoozden een bay met scharpe grond.

De ree booz Bencolo is op 7 badem stek grond / de Ai- Benco- vierle.

t Berg-
je Rad-
je Ayer.t Eyl.
P. Ayer.P. O.
tang.Mus-
kieten
Eyland.Palo Sille-
bar.

vier O. ten Z. / de oost hoek van 't vaste land Z. O. ten Z. een van de eplandjens die r' Zeewaart leggen Z. W. ten Z. en het ander Z. W. wel zo zuidelyk / de N. W. hoek Noorden ten Westen. de Oosthoek van de Rivier schiet met een rif omtrent 4 myl west af.

Van Sillebar na Bencola of van daar na Sillebar willende mag men wel binnen de kraal grond hier voer beschyden dooz / ende aan de bukten zyd op 3 vadem houden / maar best is op 8, 9 vadem daar by heenen te loopen.

N. W. 4 myls van den hoek van Bencola leyt een heel klein rifjen / daar men ook wel binnen dooz mag / zorge vragende dat men de hoek niet te na en komt / die over een gooteling schoot met zant afschiet.

Tusschen dit gezegde noordelyk rifjen ende den oost hoek / ontrent 4 myl van het rif leyt een klepne ronde steen of harde kraal ontrent 7 of 8 voet / ende met 't hoogste water 9 voet onder water / men mag aan beyde zyden van den steen om / daar is diep genoeg.

Leggende op de voerbescryeven peyllingen voer de Rivier / zo leyt deze steen - klip Z. Z. O.

Hoe nader den noordhoek / hoe beter grond / modderig ende schulpig.

Deze plaatsen van Bencolo ende Sillebar zyn de kenne-lykste op de gansche kust / dooz de genoemde Haviksberg, die hem scherper of stomper vertoont / naar dat men die komt te zien.

Van Bencolo tot Lamajutte strekt de wal tusschen 't N. W. en N. W. ten W. eerst wel W. N. W.

Van Lamajutte N. W. ten N.

7 mylen bezuden Sillebar vint men anker grond op 12 vadem zand / ook kan men langs meest de geheele kust ankeren op 15 ende 20 vadem / zo na als men zelfs wil.

Op de zuyder bzeete van 5 graade vint men een hooge berg Passangang genoemd / daar een klepne eplandjen regen over leyt / een styf 1 myl van Sumatra met 14, 15, 17 en 18 vadem / op de rif / die van het epland tot het vaste land overloopt / de meeste diepte het epland naast / het duurt ontrent 4 myl dat men grond heeft / voer is men datelyk grond af.

Tussen het eplandje Passangang en het eplandje de kleine Fortuyn strekt de kust van Sumatra veel Oostelyker als Z. O.

Op 3 graade 20 minute vind men een goede Bay / daar men op 20 a 15 vadem kan ankeren voer het dozz Poogang, de hoeken van deze bay leggen Z. O. een N. W. van malkander / dog men moet dicht aan de wal leggen.

2 mylen Zuidelyker is nog een bay en nog 2 myl Zuidelyk ook een goede anker plaats / dog alles dicht aan de wal / maar voer de West-winde zyn zo alle een lager wal.

Het eplandje de kleine Fortuyn is rondom zeer vuil / en men kan op het zelbe niet komen dan aan de N. zyde tusschen de klippen dooz: van Sumatra strekt een vlakke na de Noordhoek van dit eplandje van 5 a 6 vadem. Men kan tusschen het epland en Sumatra dooz stevenen op 13 tot 8 vadem.

De vlakke hoek van Sumatra strekt Oost 2 mylen: 4 myl Z. O. van de zelbe leyt een klip onder water.

Het Zuidelykste van de vlakke hoek leyt op 5 gr 56 min

Z. brete. benoorden dezelbe is een goede rede en ankergrond op 8 a 9 vadem / voer Schepen die in de Oost Mousson beneden de Straat Sunda verballen / daar is water en brandhout te bekomen / men heeft daar ter rede de vlakke hoek Zuiden / het Noordelykste dan een riffie dat van die hoek leyt / Z. O. 1 Z. en het Epland de kleine Fortuyn in 't West.

Het epland Enganho is omtrent 7 grote mylen lang / aan 't Noordwestepnd 3 klepne mylen en aan 't Zuydoost epnd 1 / myl bree / het vertoont hem aan de Westzyd langs zeplende met veel hoeken / die men al open zeplt / dog niet uytstekende / eenparig wat boogs wys inbogtende met eenige hoogagtige steple hoeken / anders niet zeer hoog / maar

langs heenen met hoge bomen / waar dooz het hoog land geplit / ende verscheyden malen voer Sumatra is aangezien / zo als 't Jagt Brouwers-haven is gebeurt / komende van de kust Coromandel.

Het west epnd strekt N. N. O. en Z. Z. W. 3 klepne mylen / de zuydzyd O. Z. O. en W. N. W.

't Noordwest epnd leyt op 5 graad 20 minuten / en 't Zuydoost epnd op 5 graade 31 minuten.

Het is zeer vol volk grote kloekke blankagtige mannen / die jong en oud gantsch naakt gaan / zo hebben veel daar-tuggen om in 't rond om het epland te visschen / maar niet om na Java of Sumatra over te varen.

Zo zyn zeer schuw / zo dat men haar qualph kan te spreekte komen ende en komen niet om te handelen / maar zo hingen aan strand eenige kokos noten aan de takken van de bomen / die wy daar na quamen afhaalen en een grof kleedjen of oud pfer in de plaats leyden.

De haven of ree voer een Oost Mouçon is aan 't West epnd in een bay van ontrent 4 myls wyd tusschen steenagtigen reben / die een half Cartouw schoot r' Zee schieten / binnen vlak en effen zand agtig klep / over al met wier be-wassen / met laag water meest dzoog / en de Zee kant o-beral met groote oneffen buple stenen / daar de branding als het styf uyt den Z. O. wapt / zeer hoog op loopt.

Men anker daar midden baarwater op 13 tot 14 vadem grofagtig grau w zand / een musquet schoot van de scherpe vuple hoek van 't rif dat van de Noordzyde tot het midden van de Bay strekt en 3 of 4 musquet schoten binnen de Zeeputten van de gezeyde reben / die van beyde hoeken van de Bay uytlopen.

Men leyt daar zeer gemakelyk zonder enige slagen van de Zee / beschut van N. N. O. tot O. Z. O. winden / en met die winden kan men altyt 't zepl geraken / dooz dien als dan geen westelyke winden wapen.

De noordhoek van de Bay is 2 myls breed / al 't zamen laag land met witte zand strand / ook de gantsche bay dooz langs 't land zeplende ziet men op zommige plaatsen wit / maar meest rood strand / laag land vol geboomte / en op enige plaatsen wat hoogagtig voerland: dog de Zuydhoek van de Bay is stepl.

Deze Bay heeft twee Riviertjens die in 't dzooge Mouçon met hoog water zout / ende met laag water goet versh water hebben: in de Regentyd mag men met de boot aan de linkerhand by de strand langs tusschen 't rif tot in 't Noord Riviertjen roepen en 't water scheppen / ende als 't Riviertjen zout is / zo heeft men 't versh water uyt een grote kuyl een steenwerp over het strand / ook kan men water krygen uyt het Zuyder Riviertjen / maar dat is wat te dzoog en verder om te halen. In 't Noord riviertjen is 't best water en brandhout halen. goed timmer hout is daar over al genoeg.

Schoon de gezegde ree goede anker grond heeft / buyten langs 't land is 't overal steenagtige vuple grond / ende aan de west kant diept de grond stepl af / ende laat hem aanzien als of in de westlyk Mouçon aan de oost kant beter ree zoude wezen.

Het de boot by de strand in / na 't Noord Riviertjen varende is men beschut voer alle winden / men kan daar dzoog voer aan land gaan.

Op het rif van de Noordhoek van de Bay is voer de-zen een groot Engelsch Schip gebleven / daar van het wrak tegen den hoek aangedreven leyt.

De Noordbay is ook omtrent 30 ber in te roepen / die is ontrent 1 myl wyd / en heeft aan de rechterhand met hoog water een zout / ende met laag water een versh Ri-viertjen / ook een zout binnenwater.

Dit is alles wat wy van deze kust kunnen berichten / waar ontrent wy van den hedendaagschen Zeeman een na-der obserbatie hopen te erlangen / om te zien / of dat met de bebinding van hem overeenkomt.

Tweede Vertooning,

Coerswyzing van Batavia naar Malakke en van daar door de Straat Gouvernadore naar 't Eyland Timahon, en de Kust van Siam.

In Batavia zet men de coers om de Noord langs de Zuyder wagt en de duizend Eplanden en verders om de Noorder wagt en de twee Gebroeders in 't gezicht te loopen / leggende omtrent 13 mylen op dezelfde streck dooz uit op 5 grade 2. breezen / zynde deze twee Eplandjes na by malhanderen en by na even groot en hoog: men ziet ze 4 a 5 mylen ver / meer dooz derzelver hooge Boomen als haar Land: wanneer men die N. ten O. van zig heeft / toonen zy als een enkel Eiland om dat het een als dan dooz het ander komt.

De twee gebroeders.

Van beide eindens van deze Eplanden ziet men 2 regels klippen gelijks waater / strekkende een klepne halbe quart van een myl N. en Z. daar af / en hoewel zy de O. en W. kanten bezetten / kan men dog deze Eplanden naby houden / dooz al het laatste / zonder eenig gevaar: men moet 'er niet ver afhouden wegens 2 klippen die 'er na by zyn / waar van een 12 mylen W. ten N. wel 30 Noordelyker van het Zuidelykste Eiland aflegt: dat deze bank of klip daar inderdaat lyd heeft het Fransch Schip Jupiter onderbonden / dat op zyn te rug komt van China, daar gestooten heeft / het kreeg schaade aan zyn kiel / en moest na Batavia om te halfsaareren.

De meeste getekende kaarten stellen deze bulessen berder af van de 2 gebroeders als zy inderdaad zyn / zy stellen insgelijch de O. kust van Sumatra te Westelyk / tusschen de welken en deze Eplanden maar omtrent 5 mylen zyn / op de kaarten by deze Beschryving behoorende zyn deze fouten verbeterd.

Omtrent 2 myle O. ten N. van de Noordelykste van deze 2 gebroeders leggen 2 klepne zand banken / op dewelken die daar na by geweest zyn / zeggen dat zy klippen gezien hebben / maar also andere daar van niet spreken / zo is te denken / dat zy met hoog water onderbloegen: de gehele O. kust van Sumatra van de Straat Sunda af tot op de hoogten van de 2 gebroeders / en verder op tot aan de Straat Banka is laag / met boomen bedekt / en heeft verscheide uitwateringe van Rivieren / daar van de voornaamste is Tolom Boang, dooz wiens uitwatering een groote bank is / wiens stipe kant omtrent 24 myl buiten de kust lyd / en Noordelyk betwelken nog een ander legt / die op zommige plaatsen zig nog verder uitstrekt en op verscheide plaatsen valt: deze laatste bank is kenbaar aan een hoek lande ^{onder de naam van het Boonijce Eiland} op een boffe boomen staat / zynde hooger dan eenige andere hier omtrent / waarom men dit Eiland ook genoemd heeft het Eiland met de Hooge Bomen, van daar af na Straat Banka maakt de kust een inboge en strekt N. ten O. omtrent 10 mijlen: tusschen dit Eiland en de 2 gebroeders is het zeer dooz / het Schip Sloten heeft onlangs daar vast gezeten.

't Eyland met de Hooge bomen.

Hoewel nu uit de strekking van deze kust kan opgemaakt worden / dat de coers van de 2 gebroeders af tot het Eiland Lusa Para is N. half Oost 25: myl / en geen 32 mylen / gelijch de hedendaagse caarten vertoonen / zo kan wegens de ongestadige stroomen / die tot Straat Banka in en uitvallen / als ook wegens de Vloed en Ebbe in de Rivieren van de kust van Sumatra, geen vaste coers aan de Schepen voorgeschreeven worden / die zy tusschen beiden houden moeten: de zekerste coers word dooz de diepten bepaald / daar aan men bemerken kan / na wat kant men getrokken word / de volgende narigten konnen de Zeelieden niet ondienstig zyn.

De 2 gebroeders getwaart wordende / moet men daar bevoosten hen loopen / dog zo iemand Bewesten om wil / houd een groote halbe myl dwars daar af / daar is 12 a 13 badem / doozes gaat men N. N. O. aan om 13, 12 en 10

badem te behouden / zo men 15 a 16 badem werpt / dan is men te Oostelyk en moet Noordelyker aangaan ook wel iets Westelyker / zo het nodig is / om Sumatra weder te gemaaken.

In tegendeel zo de stroom als gewoonlyk na Sumatra toerrecht / zal men maar 12, 10 a 8 badem hebben / van 8 badem diepten moet men aanstonds om de O. gieren / of wel Ankeren / zo men wegens de wind zulks niet doen kan / om de banken langs Sumatra te myden / daar van de gevaarste en het veerst Zeewaards uitstrekkende by het Eiland met de hooge Boomen legt / by daag en goed weer kan men buiten de diepten aan het gezicht van Sumatra weeten / hoe veer men daar af is / maar by nacht of dymzige lugt moet men in dit baarwater geen loot spaaren.

Het Eiland met de hooge Boomen dooz by zynde / en Luza Para genakende / word het allengstiens ondieper tot op 7: badem als dan zal men Luza Para zien / wiens Z. breeke is 3 gr. 13 min. het is een klip laag Eiland / maar kan wegens zyn hooge Boomen wel 4 a 5 mijlen in Zee gezien worden / dit Eiland moet men opzoeken en 2 klepne mylen in 't Noord van zig brengen / en by te genstroom van het gety / of by nacht aldaar Ankeren / zo men niet in de Straat Banka komen.

Van de Z. hoek van het Eiland Banka strekt een rif Z. Z. W. 34 mylen / zo men tegen de voorgaande coers wazinge aangaande / of dooz eenig ander onderwagt geval na deze kant verleid word / moet men / zulks merkende / het zy aan 't gezicht van het land om de N. of aan het minderen van de diepten / aanstonds W. N. W. aanstieren tot in het gezicht van Lusa Para, men kan ook buiten deze tekenen weeten / wanneer men Westoosten Lusa Para en Bezuiden Banka is / men is daar van genog verzeerd / wanneer men om de W. geen land ziet.

Luza para.

Van de Straat Banka.

Deze straat strekt zig omtrent 27 mijlen Z. O. en N. W. / hebbende aan zyn O. kant het Eiland Banka, en aan zyn W. kant de O. kust van Sumatra, wiens dooz strand hier zeer laag is / gelijch ook het binnen land / zyn zyn maar aan zyn Bomen te kennen / welkers wortelen dooz de Zee bespoeld worden: men moet deze kust niet te naby komen wegens een bank van waasige grond / die daar langs gestrekt is een klepne / mylen op zommige plaatsen en heeft verscheide Bergen / daar van de kenbaarste zyn Permissang en Monapyn.

Het Eilandje Lusa Para, legt aan het Z. O. einde van deze straat / en maakt twee kanaalen om deze straat in te loopen / het Oostelykste schynd heel breed en schoon / maar word dog wyng of niet gebruikt / hoewel het veilig / en in het baarwater 15 a 16 badem diep is / en men als dan het Eiland het naaste houd.

In het Westelykste Canaal moet men letten / dat het hier zeer ondiep is / daarom ook zommige de Sloep of het Cano dooz het Schip dooz uit laten gaan om de grond te peilen / het welke zeer voorzigtig gedaan is / dog kan men ook zonder dit behulp de coers dooz de nauw bepalen ten opzigt van Lusa Para ende kust van Sumatra, gelijch aanstonds volgen zal maar dooz af diend men te weeten dat het gety hier boven maaten schielijk valt ja zelf gehele Straat Banka dooz / en dat het geen vast regel houd / de vloed loopt N. waards uit / volgende over al de verscheide strekkinge van het diep / ende Ebbe insgelijch na dezelfde strekkinge / maar Z. waards uit / hoe lang het vloed en Ebb / is niet net te bepalen / zomtyds duerd de Ebbe 16 uren agter een / en zomtyds korter / dus men niet net dooz af kan weeten wanneer het begint of ten einde is / in dit geval is genoeg op deze verscheidenheid wel

wel te letten / en te ankeren / wanneer de wind niet sterk genoeg is om het gety te boven te zellen.

Wanneer men van de plaats (naamentlyk / bezuiden Lufapara alwaar hoven gezeld is / dat men by nacht en tegen stroom moet ankeren) vertrekt / moet men eerst W. N. W. aangaan tot dat Lufapara N. N. O. / en dan N. W. tot dat het zelve N. O. is / op deze coers heeft men 4 a 6 badem weelke waasige grond / zo men alhier harde zand grond bespeurd / dat alhier altpd de grond is van de banken van Lufapara, moet men Westlyker aangaan / om de waasige grond wederom te krygen / dat het regte diep is.

Lufapara in 't N. O. hebbende / boegt men tot het N. W. ten N. tot dat het zelve in 't N. N. O. is / waar van men N. N. W. aangaat of wel N. ten W. / zo het nodig is / om Sumatra het naast te houden / langs het welken men vervolgens een geheel dize vierde myl van de kust loopen moet / op deze afstand is men vry van de bank / die N. W. ten N. van Lufapara legt / waar op men het met laag water ziet branden / maar de kust van Sumatra moet men ook niet nader koomen / zo men niet zyn Schip aan de wasige bank verzeilen wil / daar meede de kust allangs bezet is / en wiens splitens op zommige plaatsen ruim een halve myl Zetwaards uitstrekken: veel Schepen / die zig te dicht onder deze kust hebben begeeven / hebben dit ongeval ondervonden en hebben groote moeite gehad om zig daar uit te redden.

De eerste hoek van die straat genakende word het dieper tot op 12 badem waasige grond / en verder heen nog dieper.

Berg
Permis-
fang.

Lufapara in 't O. van zig hebbende zal men by eenigzins helder weer de bergen van Permissang gemaklyk konnen zien / leggende op het Eiland Banka N. ten W. van de eerste hoek van de straat.

Verscheiden Zeelieden hebben aangemerkt / dat tusschen Lufapara en Sumatra de dieptens op dezelfde strecken en afstanden op zekere tyden niet eendelyk zyn / de Journalen geven deze verscheidenheid ook te kennen / verscheiden Schepen hebben maar 4 badem gebonden / waar andere 6 badem gehad hebben / dit kan veroorzaakt worden dooz de loop van 't gety als ook dooz gewonelyke of toevallige wisselvalligheden van hoog en laag water / dooz zware regens en overstrominge der rivieren / ook kan wel de misgiffing in den afstand van Lufapara hier van 't de oorzaak zyn / wyl het giffen van een distantie zeer ongelijk by de Zeelieden is.

Van de eerste tot de 2de hoek van die straat rekent men omtrent 6 mylen N. W. ten N. ondertusschen maakt de kust op 2 verscheide plaatsen 2 valsche hoeken / die men dus genoemd heeft / tot onderscheid van de voornaamste: deze hoek is insgelphs bezet met een waazig plaatje of bank / strekkende 4 myl Zetwaards / dus men de kust op 1 myl afstand zonder schroom vooz by loopen kan / de dieptens zyn 'er ongelph / hoewel gemeenelyk 15, 18, a 20 badem.

Op het uiterste van de 2de hoek staat een boom / toenende als of hy van den hoek afgeschieden stond / en eerst gelykende na een Schip dat vooz anker legt / de kust van daar verder heen maakt een grooten inbogt / die by de opstellers van de eerste kaarten van dit baarwater niet schynd bekend geweest te zyn / gelyk ook niet de wasige plaat of bank die hier langs gestrekt legt. Oede Zeelieden hebben zig / te onrecht verbeeld / dat aan dese uithoek een kisse was / tusschen het welke en de kust men kon dooz loopen / dit is anders ondervonden / men heeft in een sloep laten looden van deze 2de hoek af tot aan dit zo genoemde Gif / en nog verder / wanneer bevonden is / dat deze Bocht geheel ondiep is / en dat het plaatje meest dzoog legt met laag water / op de nieuwe kaart is dit plaatje gerekent volgens de peiling die hier genomen en waar by ook bevonden is / dat van de 2de tot de 3de hoek de Coers N. W. ten N. 3 gr. westlyker legt.

Binnen de 2de hoek een 4 van een myl daar Westlyk ziet men een groote boom die boven andere daar rondsom / (die alle even hoog zyn) uitsteekt / ende vertoont zich als eene die men op den stamgelaaten had / boven anderen die afgehoopt waren en rings wyze daarom stonden / deze boom is een goed merk om den 2de hoek te bekenen / als men uit de N. komt / om de punt van het rif te myden / die het verft in het baarwater uitsteekt / en N. ten W. 3 gr. westlyker van deze boom gelegen is.

Hier vut volgt / dat het gevaarlyk is niet alleen langs de kust van Sumatra tusschen deze 2 hoeken te loopen /

maar ook direct van de eene tot den anderen over te strecken: de beste coers / na dat men de 2de hoek vooz is / is op het grootste van de 2 Eilanden Wanka aan te gaan / dat men in 't N. ten O. vooz uit ziet / tonende aan beide de eindens wat laag en in het midden eenigzins hoog / hier na toe oversteekende / vind men 18, 20 en eindelyk 15 badem: deze Eilandjens genakende moet men ze op 15 badem op 30 brengen. 30 men vers water en brandhoud nodig heeft / kan men op het grootste Eiland te regt koomen / maar also 'er eenige vuilens zyn tusschen deze Eilanden / zo moet men daar buiten ankeren en geenzins tusschen beiden inloopen zonder dezelve van te booren wel afgepeilt te hebben / wanneer men tegen over het Noordelykste van deze Eilanden is / moet men op de 3de hoek aanstuerende kust van Banka verlaten / langs dewelken men veel vuilens en kwoade gronden zoude ontmoeten.

Van de Eilanden Wanka ziet men in 't N. W. ten W. den hogen Berg Monapyn, leggende op de W. hoek van het Eiland Banka, deze Berg is wegens zyn hoogte zeer ber te zien / en diend tot bekenning om de Straat Banka te batten als men uit den N. / of om 'er uit te geraken / als men uit de Z. komt.

De
Berg
Monapyn.

De 3de hoek van die straat is een wipig hoger als de vorige / en aan zyn roffe Zandstrand te kennen / daar dwars af zynde stuerd men W. ten N. na de 4de hoek leggende daar van af meer dan 5 mylen W. half Nooz / dus gaat men ters Noozdelyker aan als de legging van deze beide hoeken / om het steile van de banken van Palimbang te myden / die hoek na de 4de hoek haar begin nemen: omtrent deze hoek vind men dikwyls ongelphs grond / van 12, 8, a 6 badem / dat niet te verwonderen is / om dat een wipig Noozdelyker vervallende het aanstonds zeer schielph af diept.

De eerste uitwatering van de Riebtier na den 4 hoek is de regte niet / maar hoer daarna komt die te voozschyn zo wel als de 2de, die zig in 2 Armensplit / binnen dezelfde / legt het Comptoir Palimbang 10 a 11 mylen / alwaar de voornaamste handel in Peper / Fyn Tin en Gortinge bestaat.

3 mylen N. ten O. van de 4de hoek legt een schadelijke grond van eenige klippen / die in eenige zanden boven water wezd en gebonden een Schips langten van deszelfs kant af.

Alhier staat aan te merken dat het Gety tot de Riebtier van Palimbang zeer schielph vut en in trekt / en wel meest in de regen tyd / wanneer albaar groote overstrominge geschieden / het water is 'er als dan dik en dzoovig / waar in verscheidene woxtelen en zomtyds wel ook 3 a 4 geheele Eilandjes dypven / die de stromen na Zee toefleepen: vooz by deze Riebtier zellende moet men aanmerken / dat de vloet na de banken van Palimbang, ende Ebbe na de over kust van Banka trekt / alwaar de gronden / gelyk boven verhaald is / gevaarlyk zyn / behalven verscheide vuilens is aldaar een groot rif van grof zand strekkende ruim een myl Z. W. van de W. hoek af van Banka, met een klip daar by / daar maar 9 a 10 voet water op is.

Van de 3de hoek na de 4de toe zpellende en den Berg van Monapyn reeds in 't N. N. W. hebbende / moet men N. W. ten W. aangaan om de banken van de Rivier van Palimbang op 30 te krygen / dog dezelve niet nader als op 8 badem genaken / het 30 by daag of by nacht / deze coers houdende zal men in 't N. W. eerst de valsche dan de regte hoek Batacarang zien / deze 2 hoeken en het laag land beneden den berg Monapyn 4 mylen daar Beoosten / maken het uiterste van Straat Banka aan deszelfs N. W. kant / de voornaamste klip hier ter plaats is die van Frederik Hendrik, daar op een Hollands Schip is gebleven / en daar op men zegt op het dzoogst maar 12 voet water te zyn / een Fransch Schip heeft daarop gestooten in het Jaar 1729 maar kwam 'er nog zonder ongemak af / hy legt W. ten N. half West van de top van Monapyn, 2 en dize quart mylen van het lage Westelyke voozland van Banka: 30 men de kust van Sumatra veel nader als Banka houd / van is men vry van deze klip / de banken omtrent Batacarang zyn niet gevaarlyk / 30 men maar aan die kant niet nader als op 8 of 9 badem komt / maar dieper houdende is men Frederik Hendrik nader / daar op gelet moet werden wyl men / anders zeer schielph van 16 badem aanstonds 5 en dan 3 zoude wezpen.

De
klip
Frederik
Hendrik.

Uit de Straat geraakt zynde / ziet men benoorden Monapyn verscheide Eilandjes / sommige aan de N. Kust van Banka, andere wat verder uit / daar van tot noch toe niet zekier te schypen is.

Nader en algemeene Aanmerking over het vaarwater van Batavia naar Malacka.

Van Batavia set men de Coers om de N. langs de Z. Wagter / de 1000 Eplanden en Noorderwagter na Straat Banca, in welke Daarweg men verdagt moet zyn / dat de weg tusschen het gelph bomig Epland en het Epland Lufapare 30 lang niet is als de kaart vertoont / wpl men indden vaarwaters van de grote Steng die alle byde zien kan.

De Straat Banca van beoosten Sumatra en beweste Lufapare in lopende houd men zig midden vaarwaters / op 6. a 5 badem / dog de wal van Sumatra het naast / als men by de werken komt op 5 badem stek grond / wpl het altyt genoeg na 't Epland wil / daar het dieper wojs / en men wag 30 dra men sand-grond verneemt / daar wel van afhouden / of aanstonts Ankeren / wpl men dan niet verre van de dzoogtena is.

Men moet ook hier letten op hoog of laag water / welk wel een badem verscheelt / 30 dat men op 4 badem Sumatra ober de Modder loopt / dog nader heeft het men / wpl daar is geen zwaartheid / want 30 dra men by de eerste hoek komt / 30 diept het tot 10 badem / 12 badem na het 12 is.

De blakte van 5 a 4 badem / behout men / 30 lange tot Lufapare dooz 't N. Oosten / is dan diept het / gelph boven gezegt / en men stebent langs Sumatra de Straat in / dog moet men de hoeken myden op 10 badem het naast / wpl men kan 10 wel 5 werpt.

Die beoosten Lufapare in wpl / 't geen selden gebaan werd / die houd het op 10 badem / dog Lufapare het naast op 7 badem / men kan hier op de dzoogten passeeren / dog op 9 a 10 badem is men Banca te na / waarom 'er wat dient afgehouden om Vlaardinger droogte te myden.

De Beschermers dzoogte legt N. van 't Epland Lufapara, en als men 't Epland 3 a 3. mpl gepasseert is / 30 is men byp daar af / en men kan dan overstehen na de kust van Sumatra.

De stromen welk dooz de Straat Banca gaan / hoeren de Schepen altoos na de oberzide en van Sumatra af / men heeft werk met schrale winden die wal te houden / en 't is best als men het op geen 16 badem houden kan / en dat men dieper zoude moeten komen / te ankeren / want midden in de Straat is het 25 a 28 badem diep / en verbolgens dzoogt het weder tot 12 badem na de 3de van Banca, dog die langs die wal wil zyen / may wel met het Noot en 't Anker in de hand staan / want hier langs hren de gehele Straat dooz / is het Puttig / men werpt somtyds van 12. 5 badem / dog 't is maar Modder / en alleen dzoogtens die de stroom hier aanzet / dog buiten dien is het langs Sumatra veel beter dooz dien men daar vlak water heeft.

Men had met het Schip Ouwerkerk haast dooz de gemelde stroom een kwade rps gehad / want de vierde hoek in 't Z. W. ten Westen / en de Monapien in 't N. W. ten Noorden / en aldaar op 19 badem op de grond van Banca ten Anker leggende / gingen snagts met een frisse Z. wind onder 3pl / stebende W. Z. W. op de 4de hoek / het dzoogde op deze Coers tot 10 en 9 badem / en wpl dooz de Stuurman in het Noot niet gewaar geworden was / dat de stroom oversette / 30 wierd op gemelde 10 a 9 badem afgehouden in mening dat deze dzoogte van de 4de hoek was / dog als men het Strand van Banca by geval hojt daar na aan 't niet gezien had / 30 had men vooz de wind daar boven op gesepit / aanstonts loefde men weer op en zyde tot 13 badem daar men ankerde.

Hoe diep het op die tyd was doe men op loefde weet ik niet / dog men zal het konnen na gaan / want smorgens ons 1 mpl van de wal bindende daar men de Berg Monapien in 't N. W. had / ligt het Anker om onder 3pl te gaan / dog het Schip verkeert vallende / en wy dus vooz wind om moefende hregen van 12 aanstonts 5 badem dog het was Modder.

So dat om hojt te gaan hier op de stroom gelet moet worden / tusschen de 2de en 3de hoek moet de wal gempd worden wpl daar eenige dzoogten Z. O. ten Zuiden afleggen byp verre van de wal / wanneer de Eplande Wanka O. ten Z. zyn / is men daar nebens. Men moet ook weren / dat de weg tusschen de 3de en 4de hoek van Sumatra langer is als de kaart wpl / als mede de distantie tusschen de hoeken / Permissang en Lalary, en dat de kaart niet goed is.

In de uitgang van de Straat legt de klip Frederik Hendrik, waar op het Schip Sersjaantland bast raakte / 30 hadden de uiterste hoek van Sumatra W. a N. 3 mpl en

't uiterste van Banca O. N. O. a O. van haer / van waar 30 de coers N. aanstelden / dog wpl het begon te dzoogen van 14 tot 12 badem 30 boegden 30 op / en stelden de coers Westely / her / dog doe hregen 30 3 en 3, en raakten bast / hebbende aan de 30de van 't Schip 11 a 13 voeten water / 30 hadde hier de N. O. hoek van Banca O. a N. / en de hoogste top van de Berg Monapyn O. ten Z. a Z. / en de Z. W. hoek van Banca Z. O. ten O. a Zuiden / en de stroom sterk hier om de N. O. / dog om voozt te gaan.

Men moet deze klip van zorgvuldig myden / en niet op de kaarten vertrouwen / welk niet veel deugen het Noot is de beste Lydsman.

Van hier ontmoet men de banken van Batacarang, welke men niet nader neemt als 8 a 6 badem / deze dan gepasseert zynde stebent men langs Sumatra het Epland Varelle in 't gezigt. Dit Epland is klyn dog hoog en gehakht / en met eenige hoge en gehakhtde klippen op 30de bezet / men werd verbolgens de hoek Tanjongbon aan Sumatra getwaar / en men stebent dus tusschen het gemelde Epland en dien hoek dooz op 12 badem / by donker weer 30 moet men letten / hoe nader aan 't Epland hoe dieper / dog midden vaarwater is het 11 a 12 badem.

Men vervolgt langs menigvuldige Eplanden ober 15 badem tot men een redelyk groot en vlak Epland / onder alle deze gemelde in 't N. en O. naast aan 't vaarwater / ziet / welk wel gelph na 't Epland Edam, dit is het Trouwens of Brouwers Eyland, en men kan dan op die tyd van de groote steng de Eplanden de Calentigas in 't N. W. als klyne heubelen boven die kinnen zien / hier stebent men op aan ober 11 tot 9 badem / en deze gepasseert zynde werd het dieper / men stebent dan voorts langs de hoek Tanjongbon welk men om zyn klf wat myd / tot de zelve in 't N. W. / dan zet men de coers N. N. W. na de 3de hoek / welk wel 3 mpl Oostlyker legt als de kaart tot nog toe vertoont / men komt dus op een N. ten W. coers / en 13 tot 17 badem in 't gezigt.

Van de Straat Drioen.

Welk in 3 posten eplandjes sig op doet / van welke 3 het middelste de Zuyder Drioen is / welk aan zyn spitse bezgh / die van N. ten W. is / wel is te kennen / hier houd men op aan / en men klygt verbolgens het epland met het Schilderhuys aan de W. hoek van gemelden Drioen in 't gesigt / vertonende sig als een rond heubeltje / onder tegen de wal van de Drioen, men werd verbolgens regt onder de top en tegen het gemelde Drioens Eyland ook nog 2 heubeltjes getwaar welk het epland met de 3 heubels is / nader komende siet men op het epland 't Schilderhuys een witte blek van de groote see af / deze blek vertoont sig aan de Oost-hoek / welk vlak in Zee afloopt / daar de andere hoek met een ronde rug stpl afvalt / dus verders voozt zeplende klygt men beoosten het drie heubels epland de klip de Oude Holm ook in 't gesigt / welk niet wel 30 groot en lager als 't Brabants hoetje in de Straat Sunda is / op het gesigt van de se is het Schilderhuys al N. W. en de coers daar N. N. W. by langs boegende werd men eindelyk getwaar / dat de gemelde witte blek niet op het epland maar op een klip is / van de Z. nam van het eplandje een Scheepslengte of 2 daaraan afgelegen / en de Schildwagt genaamt. Men stebent zonder gebaar tusschen dit / en het drie heubels epland dooz / en men siet dan een weinig bewesten de N. 30de van de Z. Drioen een klein vlak eplandje / dat de eerste Holm van de Zuyder Drioen genaamt word, tusschen dit eplandje en de Drioen siet men dan 2 spitse toppen van bezgen eden boven de kinnen 8 a 10 myl van u / welk het epland Groot Cardemon is aan de uitgang van de Straat gelegen.

Benoodden het Schilderhuys en aan 't Westzide van u siet men een epland sonder naam / welk niet gelph de Caart wpl O. en W. maar Z. O. en N. W. gestrekt legt / hier stebent men by heen / als men kan / om aan de W. kant de Straat te passeeren.

Hier dan of midden vaarwaters tusschen dit epland en de Drioen zynde is de weg open en men kan stebenen waar men wil.

Van de Z. hoek der Zuyder Drioen vertonen sig in de kaart drie eplandjes / dog dese leggen hier niet / maar wel aan de N. hoek deser Drioen, waar van het doozgemelde vlak eplandje het eerste is / dog men siet eben wel aan de Z. hoek drie klippen waar van een seer klyngh / wpl hier wel een oud slot of Gebouw op schynt te staan.

Die bewesten Middelburgs droogte wil passeeren houd de W. wal op 7 en 8 badem / en ook niet nader want daar schieten reeden af / als men niet dieper als 10 badem komt

zal men de hoogte ook niet begaan / welk met laag water ook bloot legt.

Als de Noordlykste Holm van de dzye die aan de Noordkant van de Noorder Drioen, (want het Drioen Eyland is in twee delen gedeelt) leggen / $\odot$. van u is / dan is men Middelburgs Droogte gepasseert en men kan weer van de W. wal wat aflopen.

De boven gemelde derde Holm is ook buyl en werd genaamt Egmonds Droogte, die tussen dese en Middelburgs Droogte heen / wil moet nautwer toe sien en daar wat afhouden.

Dit van gepasseert zynde / is de coers volgens de kaart op de kust Maleye aan; men moet van hier op de pyllingen van Cardemon verdragt zyn / dat die eplanden Westelyker leggen als de kaart wysst.

Men krygt aan de kust Maleye het Epland Cocop, aan de hoek van Tanjong Bellos eerst in 't gezicht / welk alles vlak land is / en men werd verder de Piesang Eylanden als eenige heuveltyes in 't N. W. gewaar / hier stevent men op aan en men myd deze bry verre / wyl zy rontom buyl zyn.

In 't laberen na en van de Maleysche wal / moet men letten / dat men aan de kant van Sumatra op geen ondieper water loopt als 15 badem / wegens de aldaar leggende Banken / daar men van 14 tot 10 badem weypt en dan vast raakt / schoon men Sumatra niet siet.

Dus langs de Maleysche wal abancerende / komt men by de berg Formosa, als dese Oost is 30 kan men de Water Eylanden, vooz Malakke leggende / van Streng sien / waar na men de coers set / en dan krygt men 't Gebouute van Sumatra eerst in 't gezicht / wyl alles vlak land is.

De gemelde Water Eylandjes gepasseert zynde / siet men de kerk van Malakke op de top van een berge (dat in 't Kasteel legt) in 't N. N. O. / hier houd men op aan / en tot op 7 badem genadeert / en dezelfde $\odot$. N. O. of N. O. hebbende / ankert en vertuyp men met een vloet / het dageliks anker om de N. W. ten W. en 't tyn om de Z. O. ten O.

Om van Malacca na Pulo Timoon door de Straadt Governadore, en van daar na Siam te Zeylen.

Van Malacca na P. Timoon vertrekende / moet men buyten om de water Eplanden loopen / waar van het Zuidelykste 3 mylen Z. O. ten Zuyden van de aeyde leydt / en op een half myl genaakbaar is.

Op dezer afstand het zelve voozby geloopt zynde / stuur men Z. O. om de Rivier van Formosa iets te myden / waar vooz een bank leydt wiens steplen kant een grooten myl van land af is. In dit vaarwater is 18 a 22 badem water / op sommige plaatze sandt-grond.

Omtrent 5 mylen W. Z. W. van het Zuidelykste van de water Eplanden / vertoont zig de Berg Moor of Muar, kenbaar zynde aan zyn laage en bosagtige voozstrand. Van daar na de Berg Formosa strekt de kust Z. O. en Z. O. ten Oosten. De laatste genoemde Berg is nog gemakkeliker te kennen als de Berg Moor of Muar. De voozverhaalbe bank sluit de Rivier van Formosa geheel toe / en belet de kust te genaaken op minder dan op een groote of 11 myl; in 't laberen moet men op de splyte van deesen bank verdragt zyn / en van tyd tot tyd het Noot gebuyken.

P. Pifang.

Van de Berg Formosa tot Pulo Pifang is de strekking Z. O. half Zuid / 71 mylen. De diepte 20 bad. de bank van de Rivier Formosa voozby zijnde stuur men nog verder Z. O. aan / tot dat men Pulo Pifang gewaar wozy / leggende omtrent 11 myl van het vaste Land af / en maakende daar meede een Canaal van vier badem diep. Aan de W. kant van Pulo Pifang zyn 3 andere Eplandjes / waar van het voornaamste versly water heeft / en goed aankomen vooz de Sloepen in een Inbogy aan de Z. W. kant. Men loopt gemeenlyk buyten deesen Eplanden om / en men moet deselve niet nader koomen als 9 badem / wegens een Sandbank / die daar rondom leydt / en een quart myl in Zee strekt. Drie quart of een grooten myl Zee waards van Pulo Pifang, heeft men 18, 20, a 24 badem waasige grond / zynde van de Berg Formosa af langs dit geheele rakk meest dezelfde grondt.

Bewesten Pulo Pifang 21 mylen in Zee legt een zeer schaadelijke en hobbelige bank / aan wiens Noordwest kant men eensklaps van 25 op 4 badem verbalet / zynde omtrent deszelfs geheele langte het zelve gebaar te verwagten. De-

se bank strekt meer om de Noord als in de meeste kaarten staat / en tussen deselve en de kust van Sumatra, die men aldaar in 't Z. Westen ziet / is geenfins geraaden dooz te loopen: 30 men van Malacca naar Pulo Pifang gaande / by nagt dooz stroom of het gety bewesten deeze bank verbalet / moet men Z. O. aangaan / en deszelfs splyte aan die kant voozby loopen zonder de kust van Sumatra te genaaken / en vervolgens die zelve coers houden / tot dat Pulo Pifang in 't O. N. O. is / dan kan men het om den Oost na de Maleysche kust toe overleggen / en het regte diep weer treffen.

Tussen Malacca en Pulo Pifang maakt een Noordten en Zuyden maan hoog water / loopende de vloet gemeenlyk om den Zuydoost / en de Ebbe / die veel sterker is / om de Noordwest. Maar het is somtyds wel eenigfins wisselvallig. Iets beoosten Pulo Pifang is het gety geheel ongeregelt en loopt somtyds 20 uren lang naar eenen kant / en dan 18 uren na den anderen kant / vooz namentlyk in de Straaten Sinca Poura, Gouvernadore en aan het Oost eynde van Straat Malacca, dus men op deszelfs strek en uren geenfins staat maken kan. De Zee lieden moeten zig daar van bedienen / wanneer het haar voozdeelig is / en ankeren / wanneer het haar teegen valt / ten zy zy wind genoeg hebben / om het te boden te koomen.

Pulo Pifang voozby zeplende / ziet men het Epland Carimon in 't Zuid Oosten / ses mylen. Als dan moet men Z. O. ten Oosten aangaan / om Pulo Cocop op 30 te krygen / zynde een klein laag en vlak Epland met boomen bewassen / en hozt onder de Maleysche kust. De hoek van het vaste Land daar nevens noemt men Tanjong Boura of Bouas. Klein Carimon en deese hoek leggen N. O. en Z. W. omtrent 4 mylen van malkanderen.

Van Pulo Pifang tot Pulo Cocop is 41 mylen / en tussen beide een kleine bank / die men myden moet en een weinig uitwaards van de Maleysche kust afhouden. Men heeft in 't diep 20 a 18 badem wasige grond / en wanneer men van het laatste genoemde / van een myl af is / dan heeft men daar 16 badem / voozby de hoek Tanjong Boura maakt de Maleysche kust een inbogy / alwaar veel kleine rivieren uitwateren / waar vooz het Eplandje Ilha-Cobra aan de Oostzyde leydt. Tussen dit Eilandje en de West hoek van het Epland Tanjong, vind men de nieuwe Straat Sincapoura. De meeste houden de Straat Gouvernadore, heedenaags beter als deese beide Straaten, om dat zy hofter en veeliger is.

P. Cocop.

Voozby het Epland Cocop zynde / en beyder Z. O. ten O. aangaande / zal men wel haast twee enkelde Eplandjes / meest eerden groot en eerden hoog ontdekken / dit zyn de Twee Gebroeders, aan de Oostkant van Straat Drioen gelegen: houdende die Z. O. van zig af / loopt men het Boompjes Eyland in 't gezicht / zynde een Zantbank gelys waters / met 5 a 6 boschjes boomen / welke bank met hoog water onderbloeit / 30 dat maar de boschjes te zien zyn / deese bank is upneemende steil en derhalven 's nagts zeer gevaarlyk om te genaaken / also men niet altyd aan het Noot bespeuren kan / hoe naby men aan deselve is. So men by nagt of mistig weer de bank niet zien kan / moet men hem niet nader koomen als op 15 a 16 badem; hoewel tussen Pulo Pifang en de Straat Gouvernadore, het gety geen strek houd / 30 heeft men echter aangemerkt / dat van dit epland tot aan Carimon de vloet gemeenlyk om 't Z. O. ten O. of wel na het O. ten Z. bloeydt / zettende naderhand om de O. N. O. / wanneer Carimon zich in 't Z. O. vertoont.

De twee Gebroeders eyland.

En en een quart myl O. ten N. van het Boompjes Eyland leyt het vierkante epland / anders het Passagie eyland genoemd / en benoorden het zelve twee anderen / leggende Z. O. en N. ten W. van malkanderen. Aan deszelfs Zuidhoek dicht aan het Passagie eyland zyn twee klippen / die de Noord kant van het inkomen van de Straat Gouvernadore bepaalen. De zuidelykste van beiden noemt men de Fiool, wegens de gelykenisse / wanneer men die op een zeeher afstand aanziet.

Boompjes eyland.

Het kleine roode Eyland, 1 van een myl van dit laatste afgelegen / leid aan de over-zyde van het inkomen van deze Straat, wordende dus genoemd wegens de kleur van zyn zand en aarde. Daar boven op staan eenige boomen / en het is een zeeher kenteecken van dit inkomen. Het Boompjes-eyland bovengemeld / leid er 1 groote myl N. W. af. In geval van noodzakelykheid kan men onder het Roode Eyland ankeren / op 18 badem; mits wel opletende niet te dicht daar onder te koomen / wogens verscheidene klippen / die daar om leggen.

Om

Om deze Straat te vatten / moet men / zoo haast men het Boompjes eyland heeft ontdekt / op de Zuid-hoek van het Passagie-eyland aansturen / waaronder genadert zynde / moet men de Floot zoo naby voorby-loopen als men wil. Vervolgens moet men O. ten N. aanhouden tegen de Zuid-hoek van het eiland St. Jan, die men op deze streek ge- waart word / op 3½ mijlen van 't Passagie-eyland. De Zuid kant van dit rak moet men vooral wel aapden / al- waar veel klippen / die meest alle met hoog water onder- bloeyen / die zyde zeer onveilig maaken. Om dezelve re- de moet men ook niet in den inbocht inloopen / die aan de Noord-zyde is / alwaar verscheidne eilandjes zyn / maar midden dieps blyven / om beide zyden niet naby te komen. Als men het gety niet zig heeft / dat alhier zeer snel vooz- byst / is men dit rak wel haast dooz. De dieptens zyn zeer ongelijk / 20, 30, 35 en 40 badem tusschen het Roode eyland en de Floot, verder heen vind men verscheidne gron- den en dieptens van 30, 50, 80 en 25 badem by het ep- land St. Jan.

Passa-
gio Ei-
land.

De bekendste vuytens aan de zuid-zyde van dit diep / zyn de volgende. Z. O. ten Z. 1 grote mijl van 't ep- land Passagie is een regel klippen / die maar niet laag wa- ter boven komen / leggende op ½ van de breedte van dit diep aan de Zuid-zyde pas 2 mijlen. O. ten Z. van hetzelfde eiland ontmoet men een enkele zwarte klip boven wa- ter / 30 groot als een sloep / leggende meest een derde van 't Ca- naal na de zuid-kant / en twee derde van de Noord-kant af / en zeer steil zynde / dicht daar aan is het 17 badem / en een weinig Westelpher 30 badem. Z. O. half Zuid van 't eiland St. Jan, leyt een regel klippen gelyks waters / en 1½ mijlen verder / W. ten Z. van deze ziet men 'er nog andere / Z. W. half zuid van 't zelfde eiland gelegen. Bewesten het eiland St. Jan ziet men een ander eiland / met zoo een naauwe doozgang tusschen beiden / dat zy als een eenig eiland vertoonen. Het eiland St. Jan kan men tot op een halve mijl genaken / en van daar af O. ten N. aan- gaan / welke coers u midden-dieps tot tusschen Pedra- Branca en de hoek van Romania zal geleiden / alwaar het oost-einde is van Straat Malacca.

P. Pan-
jang.

Van de Oost kant van het eiland Panjang strekt een zeer steile Zandbank / ruim 2 mijlen na de kant van de uitwa- tering van de Rivier Djohor / men is by deszelfs uper- ste punt als de hoek van Romania in het O. half N. 4½ mijlen / het eiland St. Jan W. Z. W. 4½ mijlen / en de O. hoek van Pulo Panjang N. W. ten N. omtrent 2 mijlen is. Komende niet dieper als op 20 badem / en houdende de hoek van Romania in 't O. ten N. een weinig Noordelpher / en het eiland St. Jan in W. ten Z. iets Westelpher / gaat men 'er genoegzaam bukten om zonder schade.

Het uperste van de hoek van Romania is laag / maar voozan staat het bergje Berbezer, daar aan men het in- komen van de Straat zoekt te vatten / als men uit den Nooz- den en Oosten komt. Vooften de hoek van Romania leg- gen verscheidne groote klippen boven water / en veel ande- ren daar onder / maakende aldus een zeer gevaarlijke bank / die omtrent 1½ mijl in Zee strekt. Tusschen deze en het vaste land is een doozgang / die ebentwel niet is te beproeven / ook niet vooz kleine Scheepen / hoewel die 'er dooz gekomen zyn / verhaalen / dat 'er niet minder dan 13 badem is. Verhalven is het vuytste tusschen deze bank en Pedra Branca dooz te loopen / leggende dezelvaafgenoemde Z. Z. O. van de hoek Romania net 2 mijlen / het is een groote steile klip / uit van vogel-mest / wiens Noozd-zyde men wel op een ½ van een mijl zonder gevaar genaken kan. Al- hier diept het Canaal af van 28 en 30 tot 35 badem.

Pedra
Branca.

Het Zuid-gat / tusschen Pedra Branca en het eiland Bintang, is vol vuytens / daarom men het voozverhaalde Noozd-gat of diep moet zoeken / daar geene zyn.

Van het eiland S. Jan gaande na Pedra Branca, moet men ook de Zuid-zyde schouwen / alwaar ook schadelijke gronden zyn. Pedra Branca voozby zynde en dit Z. W. van zig af hebbende / kan men N. N. O. aangaan / en dus om de hoek van Romania op een bequaame afstand om- boegen / dzagende 30g van 16 a 17 badem te houden als men daar dwars af is. Aldaar is niets nog by dage nog by nacht te vreezen.

P. Aur.

Deze bank voozby zynde / moet men N. ten O. aan- gaan na Pulo Aur of Aur, leggende 2½ mijlen N. N. O. half N. van de hoek van Romania. Pulo Tin- gi loopt men bezuid-Oosten om / zynde hoog land / en too- nende op deelen strekt als een Diek iets na 't O. overhel- lende. Bezuiden Pulo Tingi ziet men eenige eilandjes / van dewelke ruim 2 mijlen Z. O. ten Z. een klip is ge-

lyks waters / daarop men verbacht moet wezen / als men na Pulo Aur toe aanloopt.

P. Tin-
gi.

Pulo Aur leid omtrent 5 mijlen O. N. O. van Pulo Tingi. Deszelfs hooge land toont als een Zadel / als men het in 't N. O. van zig heeft / zynde de uiterstens daar van als dan hooger dan het midden / maar in 't N. W. daar af zynde / toont het zoo niet meer. Digt aan de Z. O. hoek is een eilandje met Cocos-boomen bewossen / en aan de noozd- zyde 3 a 4 dito. Men kan 'er vers water en eenige ver- verschingen krygen. Men ankert 'er dwars vooz een zan- dige inbocht aan de O. zyde / of wel in een ander aan de west-zyde / en men kan de eene in het eene Mousson ge- bruiken / en de andere in het ander.

Verscheidne Scheepen / die na Siam gaan / de Bank van de hoek van Romania voozby zynde / volgen als dan de Maleysche kust langs op 14 a 15 badem / en gaan dan be- westen Pulo Tingi en de Eilanden daar benoozden / langs een diep / daar niet minder dan 8 a 9 badem water. Een zeer ervaren Zeeman eerst beoosten Pulo Tingi zynde geloo- pen / liep daarna tusschen het zelfde en het eilandje dooz / dat daar benoozdwesten leid. Het geen hier / uyt zyn Jour- naal gerooken / volgen zal / kan genoegzaam licht geeven van dit baarwater tot aan Pulo Varella toe / leggende om- trent 7 mijlen N. W. ten W. van de Noozdhoek van Pulo Timao.

ma-
a
n
n
n

Van Pedra Branca vertrokken zynde / zyn wy oost- waarts ruim 2 mijlen overgelopen / meer uit vreeze dan uit noodzaaktheden / om een Bank te myden / die de Noztgeesche Baarten by het buiten de hoek van Djohor / of Romania stellen / maar hebben niet kunnen merken / dat die zoo ver zeewaarts leid / als deze Baarten ver- melden. Daarna N. en N. ten W. gestuurt by een gesta- dige W. Z. W. wind / om Pulo Tingi op te zoeken. Hoe- wel ik nu het gety eenigzints mistrouwde / hebben wy evenwel Pulo Tingi in 't N. N. W. en 't N. W. ten N. van ons gezien omtrent middernacht / en Pulo Aur in 't N. / dus wy den volgende middag benoozden P. Tin- gi waren op ½ van een mijl afstand / alwaar in een inbegt aan de Noozd-kant ik eenige Bananas- en Palmboon- men / als ook eenige hutten hebbe gezien. Dwars van deelen inbegt af is 14 badem zand / en wasgrond / op afstand / als boven. Wy zyn verder om de W. N. W. en N. W. ten N. geloopt / om tusschen Pulo Tingi en een groot eiland dooz te houden / dat om de N. W. daar af leid / het welke in 't N. N. O. hebbende wy N. aan- sturden / latende de Eilanden / te landwaart leggen- de / aan bakboord / en aan stuurboord het eerste ei- land / dat lang en hoog is / en Noozd en Zuid ge- strekt leid / en aan zyn westkant een schoone witte zand- strand heeft. Langs deze geheele baart hadden wy 14, 12, 8 en 7 badem zandgrond. Een Canon-schoot van dit groote eiland is een kleinder dito / maar ook hoog / gelyk het eerste / wat zeewaarts daar van af en na de vaste kust toe afgeweeken zynde / en beoosten het nooz- delpher land zynde gekomen / 1 mijl ruim daar buiten / hebben wy / om het land te genaken / N. N. W. en N. W. ten N. aan gestuurt / dus wy den 19 met den mid- dag Pulo Varella, een eilandje wat zeewaarts van de Maleysche kust / 2½ mijlen om de Oost van ons hadden. In deze baart is 10, 8 en 7 badem zand / gruis / en ook wel waasige grond op sommige plaatsen. Deelen mid- dag zagen Pulo Timao in 't Z. O. en Z. O. ten O. omtrent 8 a 9 mijlen. De Maleysche kust is alhier na de zeekant laag / met zandstrand en eenige heuvelsjes. De zewind waapt uit den Z. O. / en nagts de Land- wind uit den W. tot 10 a 11 uren des voormiddags. Uit dit Wtrekzel ziet men / dat men zonder gevaar tus- schen deze Eilanden en het vaste land doozloopen kan / waar- na wy nu verder ter beschyppinge van de eilanden buiten de kust leggende vooz gaan.

Piesang

Benoozdwesten Pulo Aur leid Pulo Pisang, dat ook niet over de 1½ mijlen lang en N. W. en Z. O. gestrekt is. Het Canaal tusschen de eilandjes / die benoozden Pulo Aur zyn / en de zuidhoek van Pisang is omtrent 1½ mijlen wyd / en zonder gevaar.

Het midden van Pulo Timao leid N. N. W. van Pulo P. Ti- Pisang, van wiens N. hoek tot aan de zuidhoek van Pulo Timao men 2½ mijlen teld. Men ziet 'er een eilandje of klip / het welk men om de Zuid kan laaten / gaande na de W. kant van dat eiland dit Canaal dooz. Het midden van Pulo Timao leid op 3 gr. Noozd-der breedte / zynde het grootste van alle de Eilanden hier omtrent / en zoo hoog / dat deszelfs top meest in de wolken steekt. Daar is een berg met een dubbele Diek / gelykende na ha-

hazen oogen of bokshozen / by de Zeelieden dus / of anders de bokshozen genaamt zyn. Aan de oost en westzyde zyn goede ankerplaatsen en versch water / de grond is 'er zand / en niets dat schaden kan / als wat men ziet. Men wil / dat dit epland overvloed van verbersingen heeft / en zeer bquaam is tot een rust plaats. Het voornaamste Doop ziet men aan de Z. O. kant / tegen een kleine zandbaap over / vooz dewelke dwars af men op 20 a 22 badem zandgrond ankert.

Aan welke kant van deeze eplanden dat men aankomt / moet men de Malayen hier ter plaats niet veel betrouwen / en op haare schynbaare beleeftheden geen staat maken / die maac tot het gemakkelijker verrassen van de Vreemdelingen strekken. Het veiligste is niet zonder wel gewapent te zyn aan land te gaan / en dicht aan de zee-kant te blijven / en aldaar te laten brengen al wat men hoopen wil.

Aan de N. W. hoek van Pulo-Timaon zyn 3 eplandjes / tusschen dewelke en het groote epland een zeer diepe / en by gevolg veilige dooztocht is. Onder Pulo Timaon zelf vind men op 12 badem een zeer goede ankerplaats onder de lip van deeze eplandjes.

Beoosten deeze eplanden / omtrent 17 mylen ruim van Pulo Aour, vind men een geheele hoop van andere eplanden / groote en kleine / alle heel hoog / de Anambas genoemd; welkers plaatsing en strekking onder malkanderen niet schynen zeer behend te zyn. De oude Caarten stellen dezelve geheel wanstalig en onduidelijk vooz. De Journaalen van sommige Zeelieden / die daar omtrent geweest zyn / spreken van eenige dooztochten tusschen verscheide van dezelve / maar terwyl zy niets opgeeven / dat omstandig genoeg is / om de oude Caarten te verbeteren moet de bevinding werden afgewagt / mits waarschouwerde van daarop niet te veel te betrouwen. In de onderrechringe van de Daarweg na Sina zullen eenige kentekenen aangegeven worden / daar aan men kennen kan / wanneer men daar naby verbalt.

Tien en een halve myl in 't O. ten N. vind men een klip of eplandje vooz zig zelfs en van de Anambas afgescheiden leggen / die men op de Daarweg na Sina ontmoeten kan. Deeze Zeelieden kennen die klip niet; en als men maar op 3 a 4 mylen buiten Pulo Aur loopt / kan men hem niet zien; maar hy is 'er evenwel. In 't Engelsche Zeeboek / 't 5 de Cap. op pag. 64 beneden / op de eerste kolom / waar van de Banken van Lufapara gehandelt word / word die klip mede aangehaald; op welke plaats daar van niet dienende nog hoefde gesproken te worden; weshalven de meeste Zeelieden daarop niet gelet hebben.

Beoostdoosten de Anambas zyn de eplanden Natuna, even gelijc / en even zoo onbekend als de Anambas.

Komende by het O. Mouffon uit de Golf van Siam, uit Manilha of uit Sina, en de Straat Malakka willende aandoen / moet men / na Pulo Aur voozby gezelt te hebben / Z. ten W. aanstuuren / over 30, 25, 20 en 18 badem har. De en zwarte waasige grond / met een wepnig fyne zand vermengt. By het naderen van de Bank van de hoek van Romania, op 16 badem dien hoek en het laage land daar by gewaar wordende / staat te letten / dat de Bank geen zins nader als op 15 badem komt; maar als de Berg Bor befet men in 't W. ten N. en W. / die van Bimrang in 't Z. ten W. 2 a 3 gr. Westelphier / en Pedra Branca in 't Z. W. ten Z. 14 of 2 mylen is / alsdan kan men omboegen / en eerst Z. Z. W. dan Z. W. ten Z. en Z. W. aangaan / ten laasten ook W. / latende Pedra Branca aan Bakboord / daar dwars van af de grond afdiepende van 20 tot 30 badem is / gelijc op een ander plaats reeds is gezegt.

In 't inkomen van dit naauw valt het gety met een zeer sterke vaart in en upt; zynde by de N. O. Mouffon op zyn sterkt / en loopende in 12 a 14 uren 2 a 3 mylen. In de Nieuwe maan is het gety alhier zoo ongeregt / dat men daar van geen vaste regel gevee kan.

Zoo men uit den Noorden komende een sterke koelte achter zich heeft / en men bemerkte dat men niet vooz de nacht het inkomen van 't naauw kan batten; dan is best onder Pulo Aur te ankeren / en by tids weer onder zeil te gaan / dat men na mate van koelte / die men heeft / en van de weg / die men te loopen heeft / kan staat maken / by dage binnen het naauw te geraken. De ankerplaats / die men by deze Mouffon onder Pulo Aur zoeken moet / is aan de W. kant van 't epland / alwaar men op 25 badem moet ankeren / hebbende de eene hoek van die zand baapje in 't N. W. / en de ander in 't O. Z. O.

Hier van vertrekken / moet men eerst elph Z. aangaan / om de klippen te myden / die reeds gezegt is 24 mylen Z. O. ten

Z. van Pulo Tingi te leggen; daarna Z. ten W. / en vervolgens / zoo als boven gezegt is.

Van Pedra Branca af / of wel daar dwars van af / moet men W. aangaan / tot byten de rivier van Djohor, daar na W. ten Z. / om de Zupdhoek van St. Jans eyland op 30 te krygen / op het welke men veel hooge boomen ziet / en een eplandje daar bezupden. Hier omtrent moet men op de Bank verdacht wezen / die van 't epland Panjang af / strekt / daar van voozheen is gesproken; blyvende op 20 a 18 badem heeft men niets te breezen; voozal moet een Zeeman deesen bank zoo zeer niet schroomen / dat hy de Bakboords- of Zupd kant kiest / die veel gevaarlijker is / als de Noord zyde.

Het epland St. Jan voozby zynde / zoo men geen wind gevoeg heeft / of de stroom tegen is om de Straat Gouvernadore of Sincapoere dooz te loopen / moet men ten anker gaan Z. W. 5 gr. W. van St. Jans eyland. Het is aldaar 18 a 19 badem diep en een wepnig zupdelphier nog iets dieper / maar geen goede grond / daarop niet geraden is te ankeren.

Van hier vertrekken gaat men W. ten Z. aan / om het eplandje de Fiool op 30 te krygen / dat men aan de Zupdhoek van het Passagie eyland ziet; en dat voozby zynde / gaat men N. W. aan / of zoo het gety na het Boompjes eyland toe zet / dan iets Noordelphier; dit voozby zynde gaat men N. W. na het Canaal of de opening; alwaar men het eplandje Carimon in 't Z. W. en het eplandje Cocop met de hoek Bourro in 't N. O. heeft. Deeze dooztocht is zeer zuiver / hoewel de grond oneffen is van 16 tot 24 badem. Het is dikwils best de N. O. kant en niet midden-deeps van dit Canaal te houden; om dat het gety uit de oude Straat van Sincapoera uitvallende / om de zupd byst: maar den Zeeman moet wel letten / na wat kant die stroom gaat / om zich daarvan te wachten.

Men rekent 4 mylen van vooz het epland Cocop tot Pulo Pisang. Men moet Pulo Pisang 't naast houden / blyvende een quart myl byten de bank / die daar om en vooz leyd. Daar van af gaat men N. W. waarts aan / lettende op 't geen in 't begin van deeze aanwysinge is voozgeschreeven / zoo wel ten opzichte van de bank / die daar W. Z. W. af leid / als om die te myden / die dwars af van de rivier Formosa leid; welke laatste voozby zynde / men het zupdelphier van de Water-eylanden of. Iha de Aquada opzoekt / waar van af men N. W. ten N. stuur / om ter Heerde vooz Malacca te komen.

Om van Pulo Timaon, na Siam in de West Mouffon te zeilen.

Wegens de strekking der kusten / en de streek der winden by deze Mouffon, die alsdan dooz de geheele Golf van Siam uit den W. tot uit den Z. W. waajen / moet men de West-Kust het naast houden / om van zyn reis niet versterken te zyn / of ten minsten die niet moegelijc en langduurig te maaken. Zo men dan byten om Pulo Timaon loopt / moet men van dezelve Noordhoek af N. N. W. aanstuuren / om aan de Maleysche Kust weer te naderen / en vervolgens langs dezelve te loopen / op welke diepte men belijst; zynde dezelve overal schoon / hoog van binnen / en met zandig voozstrand.

6 mylen beoostdoosten de Noordhoek van Pulo Timaon leid het eplandje Pulo Varelle, zynde eigentlijk maar een groote klip. Beoosten daarom loopende heeft men op een ander klip onder water te letten / leggende 4 mylen / N. O. ten N. daar van af.

Deezen hoers vervolgende / zal men Pulo Capas gelwaar P. Capas worden / leggende op 4 gr. 57 min. N. byrete / 54 mylen pas. Zeewaards van de Maleysche Kust / en ruim 29 mylen N. W. half van Pulo Timaon. Pulo Capas is hoog / en kan 8 a 9 mylen ver gezien worden. Men kan daar binnen en buitenoem loopen / zoo als men ook wil. en 't naauw tusschen dit Epland en 't vaste Land / op 20 a 25 badem: buiten omloopende / moet men op een Giffje letten / strekkende een kleine halve quart myl Zeewaards van dezelve N. hoek af.

De Eilanden Riedang leggen N. W. ten N. van Pulo Capas, en de 2 Oostelphier van denzelven leggen / Z. O. 74 myl van Pulo Capas af / daar zyn 'er veel / alle hoog / en wel 12 mylen N. W. waards langs de kust strekkende / daar is wel een diep tusschen de zelven en de vaste kust / maar het veiligste is 't te zeewaard daar buiten om te loopen blyvende een kljne halve myl daar van af / op 25 a 30 badem.

Zo men tussen deezen Eilanden en het vaste land doorloopt /

Anambas Eylanden.

Natuna Eylanden.

't Eyland St. Jan.

't Eyland de Fiool.

De Eylanden Riedang.

loopt / zal men / Pulo Capas voorby zynde / onder de kust een langwerpige en bar Eiland gewaar worden / leggende op 5 gr. 15 min. N. Breeien / men loopt langs deszelfs O. zyde / waar van daan men in een nauw diep komt / strekken de tusschen de twee Z. westelykste Eilanden van Pulo Riedang in / van welken beiden het N. oostelyksten hoog en rond is met eenige Zand baaien / in dit nieuwe diep heeft men 9, 10, 11 en 14 baden: zie hier het uittrekfel van een Journaal / daar in alderbest voorgestelt word / met wat oplettendheid men zig tusschen deze Eilanden begeeven zal.

Den 21 Juny zaagen wyars van ons af een lang onvruchtbaar Eiland op 5 gr. 15 min. N. breeien / in de haart daar een bank geteekent langs de kust / daar van niets hebbe vernomen / hebbende diepte gehad van 22 of 18 bad met acht uren s' Avonds zyn wy tusschen de twee Z. westelyksten van Pulo Riedang doorgelopen / N. W. ten N. aan over 9, 10, 11 en 14 baden / 30 leggen maar twee habel langten van elkander af / daar van daan hebben N. W. aangestuurt en somtyds N. laastende aan stuurboord zyn de andere Eilanden / alwaar men van 14 tot 25 baden heeft / van het stuurboord Eiland tot aan een ander langwerpige Eiland aan Bakboord zynen / waar nevens het 22 baden diep is. ten N. W. van dit Eiland zyn 'er noch twee grooteren / en daar noch Ben. Westen 3 a 4 Eilanden / daar van een heel hoog als een Suiker Brood zich verhoort / het lande-lykste van dezen Eilanden is klippig en aan zyn N. kant spijl en het N. westelyksten strekt met een klippige uithoek een klippe quaart myl in zee.

Men teld alhier 12 of 13 Eilanden / daar onder groot Riedang, dat hoog en tamelyk groot is / het Noordelykste van de twee / daar tusschen wy gelopen zyn / is hoog en rond en heeft eenige Zand Baaien / verder om de N. W. leggen noch 9 a 10 andere Eilanden / 4 a 4 mylen van Pulo Riedang, daar onder 3 grooten 4 klippe. Al den zuiden koomende laat men dezelve aan Bakboord / geenstints tusschen dezelve en het vasten Land inloopen de wegen eenige buielsen / die dwars van deze Eilanden afleggen / een klippe halve duitsche myl verder hebben wy het laage Land van de Malysche kust gezien.

Den 23sten dito met de Middag hadden 6 gr. 10 min. N. breeien / de kust strekt Z. O. en N. W. iets Zuidelyker en Noordelyker / zynde laag en met veel bapjes / van deze Eilanden af heeft men 18, 15 a 10 baden / 11 duitsche mylen van de kust af in Zee. 's Avonds gevoeld men aldaar de Land wind / en by dag een sterken Zee wind.

Den 24sten dito op de Middag vonden 6 gr. 36 min. N. breeien / van hier af begaften wy het Land te zien omtrent Cabo Patani, deze gehele kust heeft laag doorgeland / maar binnenwaards hooge Bergen volgens de strekking van de Zee kust / die alhier veel Bapen heeft / men vind 10 a 24 baden waasige grond. Dus het Journaal

C. Pat. ni. Zeevaards buiten om de Eilanden van Riedang loopen de / en de Noordelyksten reeds voorby zynde / moet men de vasten kust weer aandoen / die zig Noordwaarts strekt van 6 gr. 30 min. tot aan Cabo Patani op 7 gr. 4 min. N. breeien / men heeft hier verscheiden Baaien / gelijc uit het voorschreeven Dagverhaal blijkt / laag doorgeland en binnenwaards hooge Bergen / en 10 en een halve duitsche myl Zeevaards Pulo Lozin anders Pulo Cospil: by de W. Mousson is veel beter de Malysche kust als dit Eiland het naast houden / binnen Cabo Patani maakt de kust een grootte maar ondiepe inbagt / daar buiten is de Land en Zee wind zeer hevig.

Die a hier duitsche mylen bewesten Cabo Patani gekomen zynde / moet men de kust van het Eiland Tavalam opzoeken / en die langs loopen op 12 a 14 baden / de N. hoek van dit Eiland is de O. hoek van de Baai van Li-gor.

Pulo Cara of Clafse. Pas 6 mylen daar Westen leggen de 3 Eilanden Cara of Clafse regt N. en Zuid van elkander / omtrent op 8 gr. 30 min. Noordbreeien. het Noordelyk of grootste heeft aan zyn Z. W. kant een zand Baai / alwaar volgens het zeggen van sommige Zeeleden vers water te krygen is / van boven af na beneden afzakkende: het Zuidelyk is maar een klip / toevende wit / als men uit den Zuiden komt aan dezelve kant / twee habel langten van deszelfs uithoek / ziet men een vlakken klip meest gelijc water.

Tusschen deze Eilanden en het vaste land / is een schone doorgang / over 14, 15 a 17 baden / en wel 18 op een groote halve myl afstand / dezelve voorby zynde is de coers

na Pulo Cornom, 24 mylen N. N. W. over 20 a 18 baden / eer men Pulo Cornom berijkt / ziet men onder de West kust: een groote menigte Eilandjes en klippen / de Eilanden Larchin genaamd / de uithoek van het vasten Land het meest om de O. uittrekende nevens deze Eilanden / is hoog Land / en word in sommige beschryvinge Cornom, in andere Lornom genaamd.

Pulo Cornom, als men het eerst gewaar word / toond zig als twee Eilanden / zynde twee hooge Landen met een dal daar tusschen / welke dal men eerst op 3 a 4 mylen afstand zien kan / men kan 'er 30 na by loopen als men wil / zynde drie quaart van een myl daar af / niet minder dan 10 of 12 baden.

N. W. ten N. daar af kan men op 12 a 12 mylen afstand 2 Eilanden zien van gelijc hoogte als Pulo Cornom, zynde het eenen Sancori, of Bancori, het andere en Lan. Sancori of Bandia, anders Bandia, men hoeft ze niet nabij te loopen / als men van Pulo Cornom af N. aan stuerd na de punt Cin of Cici, waar van af men 30 mylen zeltens heeft N. ten O. over 2 a 3 gr. Noordelyker: men kend deze hoek by der in Zee aan de Penfels Bergen, die daar digt by zyn / aan de uithoek van deze punt leggen 2 Eilandjes digt onder Land / van daar afstrekt de kust meest N. N. O. en Z. Z. W. en kan gemaklyk aangeloot worden / men kan 'er zonder schroom langs by loopen / behalve omtrent de Reede van Pepery, van de welken Oostwaards / aan des zelfs Zuidzyde een bank 3 mylen in Zee afstrekt / dus men de andere zyde het naast moet houden / het Dieplood gedurig gebruikende / als men daar aan nadert: 30 men op deze rede niet heeft te vertoeven / moet men de bank voorby zynde op de baai van Siam aanstueren / leggende ruim 5 mylen N. O. ten O. en O. N. O. daar van af / om daar voor te gaan ankeren / alhier moet men gety rekenen kunnen / en zyn coers daar na reguleren / na maaten dat het mee of tegen valt.

De Eilanden / die de uithoek van de Giehier Menam maaken / zyn 30 laag / dat men dezelve op 2 groote mylen of nog pas zien kan / het voornaamste inkommen kan men aan niets als aan de kust kennen / die aldaar wat hoger en bosachtiger vald / men ankert daar Bezuiden 30 diep of droog als men wil.

In de haart van de Engelsche beschryving word het inkommen van de Giehier Menam geplaatst op 13 gr. 52 min. N. breeien zynde wel 22 min. te Noordelyk. Die van de hoofstad Siam of Juthia is 14 gr. en 18 min. van dewelken de correctste beschryvinge 12 mylen tellen tot aan 't inkommen van de Giehier / het welken dierhalven op 13 gr. 30 min. moet geplaatst worden.

De hoofstad Juthia in Siam lyd op een Eiland ge-maakt door deze Giehier / 12 mylen benoorden deszelfs inkommen / de waarneminge gedaan te Louveau en Juthia, ter bepalinge van der zelve langten / zyn in de kaarten hier toe behorende in aetgenomen om dezen plaatsen ter neer te stellen.

16 En een halve mylen Z. ten O. van de Baai van Siam ziet men Cabo Lyam, makende de O. hoek van dat gedeelte van de golf / dat de Zeeleden de Baai van Siam noemen / benoorden dezen Caab ziet men verscheiden Eilanden ongelijc van grooten / en daar Bezuiden en Westwaards veel meer en klinder / men zegt dat 30 alle zuiver zyn / en dat men zonder gevaar daar by langs lopen kan.

Om van Siam na Pulo Timaon in de O. Mousson te zeilen.

Van Siam na andere plaatsen in de Indiën of naar het W. willend vertrekken / moet men de O. Mousson afwachten / zyn den de eenigste bekwaame tyd om deze reis te ondernemen.

Zo men van de Reede van de Baai vertrekt / moet men op Cabo Lyam aanstueren / dewelken / en de Eilanden daar omtrent voorby zynde / moet men Z. O. ten Z. aangaan / om aan de Eilanden Pulo Wey berijkt te worden / leggende op 9 gr. 55 min. N. breite / men kan ze wel nabij loopen / om dat ze hoog en van buiten zuiver zyn: van Cabo Lyam na deze Eilanden toe strevenende / bind men niets dan waag grond van 45 tot 35 baden / op welke diepten men dezelve gewaar word 30 men op boven gemelde breeien van 9 gr. 55 min. deze Eilanden niet ziet / en men noch 45 a 50 baden grond werpt / dan is men met de stroom om de west gedreeven / gelijc by deze Mousson gemeenlyk geschiet / en in dit geval moet men meer in den wind sturen om weder op zyn coers te komen / en ten minsten Pulo Panjang ge.

zoeken gelwaar te worden: maar al heeft men Pulowey eerst gezien / zo moet men evenwel Palo Panjang opzoeken: 3 en 4 myle W. daar van af heeft men 35 badem waas-grond / het Epland is hoog / vlak van booven / en met verschepte Eplandjes rondom / men moet het in 't N. van zich brengen / en dan moet men Z. ten O. aangaan om Pulo Timaoon in 't gezicht te krijgen.

Op deeze weg gebeurt het zomtyds dat men de Malysche Kust veel eer gewaar word als men gist / waar op wel te letten staat. tot kennisse van deszelfs nabijheid geveert zomtyds Zeehieden een harde zand-grond op / daar men in tegendeel verder Zeewaards enkele waasgrond heeft / maar deeze aantyping schijnt mij niet zeker genoeg / en het is niemand geraaden daar op te vertrouwen. De hzeete van Pulo Capas eens te booven gezeld hebbende / is de geheele Malysche Kust zuiver / en om die by nacht te vinden heeft men enkel op de vermindering van dieptens te letten.

Zo men in tegendeel op minder dan 5 graden N. hzeeten op 45 badem dieptens komt te verballen / dan is noodig de Kust te naderen om minder diepten te hebben / dus doende zal men niet missen om op Pulo Timaoon te verballen / van daar men na Palo Aur, en dan verder na Straat Malacca, 30 men wil / kan hoomen / mits volgende de voorgeaande aantyping: voor die na Batavia of Europa gedsitneerd zyn / zal nader instructie op zyn plaats volgen.

Van Pulo Timaoon na Pulo Condor, in de West Mousson.

P. Condor.

Pulo Condore leyd van Pulo Timaoon N. N. O. 4 gr. Oostelyker 94 mylen / die deze weg gebruikt moet niet enkel op deelen streck aangaan / maar hy moet ook op de stroomen in Reekenen hzengen / die by deze Mousson om de O. dypden / en oorzak zyn / dat men dikwils Oostelyker is als men gist.

De snelheid van deelen stroom hangt niet van de hacht der winden af / gelyk zulks verscheiden willen verzekeren / want uit verscheide Journaalen blykt / dat met een middelmaatige wind eeven 30 grooten misgissing gemaakt wierd als by een sterke hoekte / en de erbaaring bevestigt het niet / dat de stroomen en de winden alhier een en dezelve streck zoude volgen / terwyl by een Z. en Z. W. wind eeven 30 grooten misgissinge om de O. bespeurd word als by een W. Z. W. wind: wat nog meer is / wanneer men by een Z. Z. W. wind van Pulo Timaoon na Pulo Condor gaat / en aldus de stroom dezelve streck zoude houden / daar op men zeplen moet / dan zoude de enigste misgissing wezen / dat men Pulo Condore eerder gewaar wierd als men verwacht had / en geenzins dat men daar beweesten of beoosten zoude verballen / gelyk evenwel verscheidentlyk gebeurt / by gebolg is alhier op de streck en snelheid der stroomen geen baster staat te maaken / maar om Pulo Condor in 't gezicht te loopen / is best eerst van Pulo Timaoon af N. ten O. 49 mylen aan te gaan / en dan N. N. O. aan / dus doende zal men het gewoontlyke af dypden der stroomen te booven hoomen / en aan dit Epland verliend worden / dat men by klaar weer 11 a 12 mylen ver zien kan. 4 a 4 mylen daar bezuiden is 21 a 22 badem (pne grauwe zandgrond) / met schulpjes vermengd: 30 men op 8 gr 20 min. N. breeken op deeze diepte het Epland niet en ziet / en men by Continuatie op een N. of N. O. coers de diepte bevind te verminderen tot op 17 a 18 badem / dan is men beweesten Pulo Condore, maar vind men de diepten tot 24. 25 en 26 badem te vermeerderen / dan is men daar beoosten.

6 en 7 mylen W. ten Z. van Pulo Condore ziet men 2 Eplandjes of klippen / de 2 Gebroeders genaamd / 1 grooten myl van malkanderen. Tusschen dezelve en Pulo Condore kan men zonder gevaar dooz.

Beschryving van Pulo Condore.

Pulo Condor in 't Malysch / en in 't Duitsch het Calabassen Eyland genoemd / wegens de menigte van deelen Drucht die aldaar valt / is een verzameling van verscheiden Eplandjes dicht aan den andere gelegen / 30 zyn alle zeer hoog en met Boomen bewooschen. Zp leggen volgens waarneminge op 8 gr 40 min. N. breeken / en op 123 gr. langten / beoosten het middags Rond van Teneriffa omtrent 13 mylen Z. ten O. van de uitwaatering van de Sibier van Cambodia.

Deelen Eplanden konnen verdeeld worden in een grooten / een middelmaatigen en eenige klipne Eplanden. Het grooten

te / dat alleen bewoond is / is omtrent 2½ myle lang / en 1 klipne halve myl op zyn breedst. Dit Epland leid N. O. en Z. W. gestrekt / en is maar eigentlyk een ketting van hoogge Bergen / daar heel beswaartlyk over te reypen is / strekkende van het eene einde tot het andere / en scheidende den Haven van de grooten Inbegt / alwaar de Eplanders woonen.

Het middelmaatige Eiland is eeven 30 Bergachtig als het Grooten / maar niet zo hoog / zynde 1 myl lang / en half 30 breed / het leid Z. O. en N. W. gestrekt / en maakt beweesten het grooten Eiland tusschen beiden een voordeelige Haven / daar wel 8 Scheepen leggen konnen / het inhoomen van deeze Haven is een klipne halve myl breed / en de Haven strekt wel 2 van een myl na binnen / maar de Scheepen kunnen zo diep niet gaan wegens gebrek van water. Alhier komt het grooten en middelmaatige eiland zo dicht aan malkanderen / dat 'er maar een kleine opening is vooz Sloepen / kanoos en Jonken. Met Nieuwe en Volle Maan maakt het aldaar hoog water te 3 uren / het water ryst en valt 3 voet. De hooge Bergen / die deeze Haven altyd beschaduwden maken aldaar een ongezonde Lucht.

Van de andere zijde van de Bergen aan de Z. O. kant van het grooten eiland is een zeer wyden inbegt / vooz welkers opening eenige eilandjes dus geplaatst leggen / dat 30 den inbegt half toefluiten / dus men daer in volhooven vestig kon leggen indien den inbegt niet zo groot was / en zo open vooz de O. Mousson, die daar vlak in waelt. aen de Z. O. kant is de beste ingang / men kan 'er noch op 2 plaatsen inhoomen / maar niet zo gemakkelek. In 't binnenste van deelen inbegt op een Moerassige en zandige vlakten omtrent een grooten / myl lang en een kleine 1 myl breet staen hier en daer zonder order omtrent in de 40 Wooningen der Inwoonders / Op deeze plaats vind men de overblyfsels van een Fort van de Engelschen / die het zelve maar 5 of 6 Jaeren in bezit hebben gehad / en langer niet / om dat 30 daer geen voordeel van hadden.

De kleine eilanden / verschillen in grooten / het middelste is het grootste. Het zyn eigentlyk maar steile klippen met Moss en Kreupel Bos begroeid.

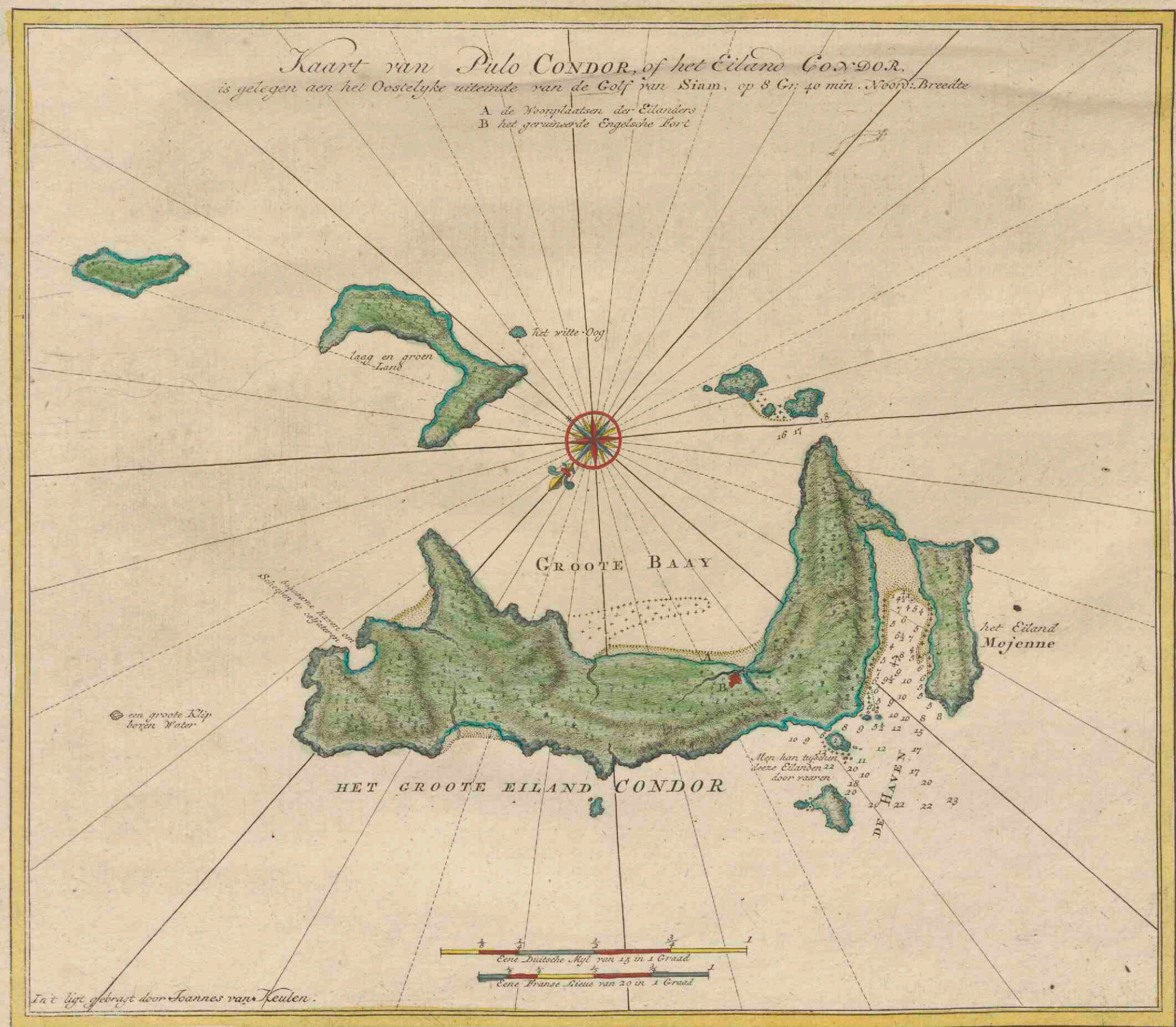
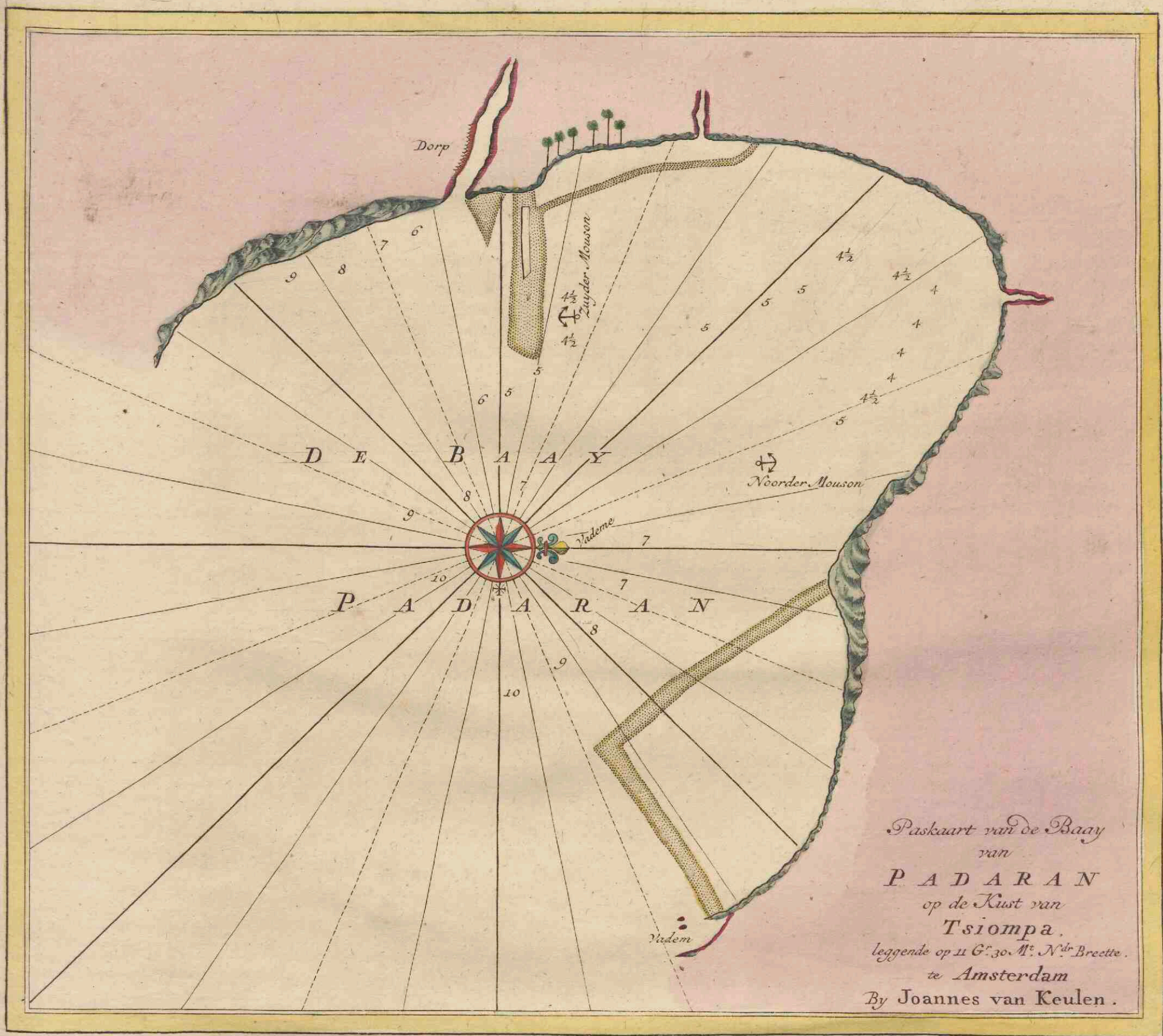
De grond beneeden de Bergen van het grooten eiland na de kant van de Haven / is zeer smal / oneffen / heuvelig / en met Boomen begroeid / welkers hout boden maeten hard is / en die door lange en diepe wortelen aen malkanderen gehegt zyn. Deeze grond schijnt eerst zwart en bet / maar dezelve nader inziende vind men / dat het meer steen en zand klontzen zyn / van buiten wat snerig van verrottinge van uitgesturde Boomenen afgevalle Loof. In de grooten Inbegt is de grond maar wit / fyn / dooz en ontbindbaar zand / zo dat het eiland niet in staat is om zyn bewoonders te voeden.

Ondertusschen is 'er noch iets nuttigs aen dit eiland / wyl daer veel wilde Boomen zyn / onder dewelke sommige tot Maeken en Gaen dienstig / ook wast 'er een ranke hooge en gladde Boom / daer uit de Inwoonders een Goedachtige Harst trekken die wel riekt / en zeer sterk brand: om dezelve te hyygen / maaken 30 beneeden aan de boom een of meer gaaten gelykende iets naar bakken. Wanneer 30 den Harst wille hebben / dan stookten 30 vuur daar digte by vooz een half kwartier uren / als dan raakt de Sap van de Boom aan 't uitsperffen / en droppeld langs den Boom in deze bakken.

Van de andere Boomen bedienen zich de Inwoonders om haar Jonken te maaken.

Met de Moussonnen veranderen de Jaargetyden / dus dat de W. Mousson de Keegenachtige / en de O. Mousson de dooze tyd bzyngt / hoewel niet zo effen verbeeld als de Mousson zelfs / want de Keegentpd duerd nog langer dan een Maand / na dat de O. Mousson met den 15 October is aangehoomen / dus dat de Keegentpd in April begint / meest 8 Maande duert / geduerende welke tyd nauwelijks een dag is zonder een zwaarte stort Keegen: het waater langs de Bergen hier en daar aflopende / vergaderd zich in Beeken / die met haar schielijke stroom alles om ver haalen en weg slepen: uit de Harde dooz den Keegen doozgeweekt / ryst een stinkende en bedurven Dampf / die de Lucht zeer ongezond maakt / als dan kan men niets vooz verrotting bewaaren / en buiten 's Huis niets bewerken.

De dooze tyd heeft weer andere ongemakken / het waater verloopt meest overal / de Harde die maar Zand is word verdoozd en verzengd / en de Zon is zo booven maaten heet / dat men daar in geen oogenblik zonder ongemak duuren kan Daar zyn op dit Eiland geen Fonteynen / en niets als Keegenwaater dat van de Bergen afloopt / en het

het sap van verrotten Blaaderen/ waar meede de grond bedekt is/ hier by lopende maakt het water ongezond/ verhalven de Antwoonders het wistachtige waater van haar Putten beeter houden als het klare Berg waater/ het welk ook in de vooze tyd geheel en al verloopt/ dus men als dan Putten zoeken of graaven moet/ alwaar het de grond toelaaten wil/ het welk moeilijck is te vinden/ voornaamentlyk na

de kant van de Haaven/ alwaar men by deze Mousson beschut leid.

Dit is het zekerste/ dat van Pulo Condore kan verhaald worden. De Fransche O. Indische Compagnie wilde in het jaar 1720 aldaar een Comtoir oprichten/ maar de voozverhaalde oorzaken hebben haar van dit voornemen doen afstappen.

Derde Vertooning,

Om van Siam langs de Kusten naar Cambodia, en beweesten de Pracelles droogte naar Couchin-China, Tonquin en naar China te steevenen, in de West Mousson: zynde een Beschryving van de vaste Kust en Havens en Eylanden by dezelve gelegen.

In het volgende met vastheid te konne Beschryben/ heeft men de verscheiden narigten met malkanderen vergeleken/ die in de Engelschen/ Portugeeschen en Hollandischen Beschryvinge te vinden zyn. Na dat bezelven waaren gecollationeerd/ is men in staat geweest om dit Hoofdstuk nauwkeuriger te behandelen.

Cui of Cin. Van de Baar van Siam in Juny July en Augustus vertrekken/ moet men na de W. kust van de Golf overloopen/ en die aan Vooz houden tot aan de hoek van Cui of Cui, daar van loopt men om de Z. O. tot op de bzeete van Pulo Panjang, en dan regt O. om daar aan bekende te worden.

Dit laatste is niet altyd noodzaakelyk/ want de stroomen als dan om de O. loopende brengen u dikwyls nader en eerder aan Pulo Wey en Pulo Panjang, als op gist: als men dit Epland eerst ziet/ dan heeft men 30 badem diepten en vervolgens het zelve meer en meer genaakende/ minder. Men moet gewaarshoud zyn/ dat zulke diepten op verscheiden plaatsen in de Golf gebonden worden/ ver van 't gezicht van eenig Land.

Pulo. Ubi. Pulo Panjang vooz by zynde/ gaat men Z. O. ten O. aan na Pulo Ubi, leggende van Pulo Panjang 17 a 18 mylen/ Pulo Ubi leid vlak op het O. einde van de Golf van Siam, op 82. 34 minuten. Het is hoog en kan ver gezien worden/ rondom zich hebbende verscheiden Bergen en Daalen of klooven/ die zich op doen als Zaadelen. uit den Z. W. of W. komende/ en deze Bergen in 't N. O. van zich hebbende/ schynen zy geheel onderscheiden te zyn. De Zuidelykste Berg is veel hooger dan de anderen/ en de Noordelyksten van allen is de laagsten. Pulo Ubi in het N. van u zynde/ zyn zy door malkanderen en toonen maar als een eenige Berg. Aan dit Epland is goed waater haalen aan de N. kant/ maar de beste Ankerplaats is aan de O. zyde vooz een kleine Baay/ hebbende het eplandje van de Z. O. hoek in 't Z. van zich; de diepten tusschen Pulo Panjang en Pulo Ubi is 25, 20, 18 en 16 badem/ op welke laatste diepte zynde is men dicht onder Pulo Ubi. Zo men uit den W. kommende 28 a 25 badem heeft/ dan is men nog by verre daar af.

Van Cam. bodia. Die van Batavia, Bantam of Malacca na de Sibier moet weezen/ zo wel als die van Siam vertrekken/ moeten noodzaakelyk Pulo Ubi opzoeken/ om hoog genoeg boven wind te zyn/ en de harde Z. W. hoelkens van deze Maanden te boven te kommen/ waar door de stroomen zo krachtig om den O. loopen/ dat zo men te Oostelyk verviel/ het zeer bezwaarlyk zou zyn de kust wederom te kommen belopen.

Cam. bodia. Men rekent 30 mylen O. 3 a 4 gr. Noordelyker van Pulo Ubi tot Pulo Condore, van welke Epland in het voozgaande gesproken is. Wanneer men dan na Cambodia wil zal men; na Pulo Ubi, op 15 a 16 badem vooz by gezeld te hebben/ iets Noordelyker aangaan om de vaste kust te genaaken/ men zal in 't N. W. deszelfs uiterste en Zuidelykste hoek gewaar worden/ die laag is en niet gaoote Boomen bewossen/ als dan moet men O. ten N. en O. N. O. aangaan met het Voor geduerig in de hand/ om 8 a 10 badem diepten/ waasgond te behouden; 3 en 4 mylen van de kust af is een harde zand-bank/ daar op niet min dan 3 badem is/ men moet eventwel om de N. loopen/ men zal hoer daar na beeter grond vinde op 5 a 6

badem/ en men kan het Land tot op 4 badem naderen/ teegen een Sibier over/ welkers oevers met hooge Boomen beplant zyn/ als nergens elders aan de kust te zien is. Deze Sibier lyd 16 a 17 mylen W. Z. W. van die van Cambodia. Volgens gaat men N. N. O. aan/ op diepten als boven/ als dan zal men nog de uitwatering van een ander Sibier gewaar worden/ waar van de kust zig O. waard strekt tot aan de Sibier van Cambodia: deze kust is byzonder laag/ en zonder eenige verkenning/ men moet daar verhalven dicht onder loopen/ om deszelfs strekking waar te neemen/ en zo haast men bemerkte/ dat zy van het O. begint te veranderen/ dan is men verzekerd/ dat men vooz de Sibier van Cambodia is/ in welkers inkom 5 badem diepten is/ als dan ziet men 2 uithoeken en een eplandje midden in 't vaarwater vooz aan in de uitwatering/ daar vooz 2 banken/ die met het eplandje een 3 dubbelde dooztocht maken; de Westelykste dooztocht/ noemt men de Sibier Balach, de middelste tusschen byde Banken heeft 14 a 15 voet water harde zandgond/ ende Oostelyksten 18 voet met hoog water en springen. Tusschen de banken moet men N. en N. ten W. stueren om de W. hoek by te houden daar nevens 34 a 36 badem diepten is/ men zal als dan 2 eplandjes gewaar worden/ die men om stuer vooz moet laten ende de Westelyke Oever langs lopen ter lengte van 36 mylen ver. 22 mylen boven de uitwatering verdeeld zig de Sibier in 2 Armen/ de eene Arm laat men aan bakhoofd/ zynde een nauwe doozgang/ genoemde Moestiek passagie/ en men vervolgd zyn weg langs de stuer voozds Arm/ houdende altyd de Westelykste oever het naast tot vooz de Stad: de Scheeppen/ die de Sibier op en af gaan moeten zig van Cabels/ werp Ankers en Touwen wel voozien/ omdat men over de 38 myl lang voegseeren moet. Dit is het geen verscheidne schriftelyke opstellingen/ ten opzichte van de Sibier van Cambodia aan de hand geven/ waar in een vooz volstrekt noodzaakelyk is: om dat de Banken daar in/ geest in andere Sibieren van Naar tot Naar veranderen.

Nog verder om de N. heeft de Sibier van Cambodia nog meer uitwateringen/ na de laast verhandelde/ die hier boven beschreeven is/ boegt zig de kust om de N. O. tot aan een nauw inkom/ het O. Canaal genaamd; ver. Japanse diep kleine Crabben Eyland.

N. O. van deze laatste op 10 gr. 35 min N. breedte lyd Cabo Sinque Jaques, zynde een hoogen gehakkelede kust/ die men omtrent 8 mylen in Zee zien kan en op 5 a 6 badem genaaken/ niet tegenstaande eenige klippen of eplandjes dicht daar by verder heen is de kust laag/ en strekt N. O. ten O. maakende verscheiden Zandbochten met 2 hoeken/ daar op Zand duinen zyn/ binnen in 't land ziet men eenige Heuvels.

Benoodden de tweede Zandhoek is een groote Bay aan de O. zyde/ en een saamlyk hoog Eplandje het Koe Eyland genaamt.

24 Mylen in zee buiten deze kust op 10 gr. 50 min. N. breedte lyd een schadelijke grond genaamt Akerfloots vooz te/ daar op een Portugeesche Schipper Matheus de Britto zyn Schip verlooren heeft/ de brandinge kan men een klepne; myl daar van af bekenne op 14 badem grof Zand en Schulp grond: om deze droogten te nypden/ moet men het Land alhier niet nader als 3 mylen komen tegen 3 witte heuvels over/ die aan de zee kant staan/ deze droogte is

Japanse diep kleine Crabben Eyland.

C. Sinque Jaques.

Akerfloots vooz te.

ook te kennen aan een gehakkelde Berg/ die aan zyn O. kant het hoogste is/ de W. hoek die aan zich zelfs veel laager is/ rust met een stye piek op/ beneeden dewelken het Koe Eyland als een ronde heubel verdoond. Het hoogste van den voornoemde berg/ en deze laatste heubel over en door malkander zynde/ als dan men dezelve N. ten W. van zich heeft/ dan is deze Bank in 't N. ten W.

Om deze Bank zo veel te veiliger mis te loopen moet men op 16 a 17 badem diepten blyven/ als dan men veer genoeg daar buiten omloopen zal.

De Scheepen/ die niet eigentlijk na de Rivier van Cambodia gedestineerd zyn/ maar die na Tonking in China gaan/ zyn niet verplicht Pulo Ubi eerst in 't gezicht te loopen/ nog de kust aan te doen/ omtrent de uitwateringe van deze Rivier/ al het voorgezide raakt maar die geene die daar direct na toegaan. Door de anderen is genoeg Pulo Condore te zoeken/ en het zo dat zo daar beooste of beweste omloopen/ moeten zo de kust van Cabo Sinque Jaques gaan verkenne en vervolgens langs de kust van Tsiompa, gedragende zich na het geene alhier terneeder gesteld zal worden/ van wegens de klippen en dzoogtens daaromtrent.

Van Pulo Condore na de kust loopende/ is het 20, 25, 16 en 15 badem diep. Omtrent 17 a 18 mylen N. O. van Pulo Condore, en 9 mylen van het kleine Crabben Eyland, is een Bankje houdende 13 badem waater/ ontdekt door een Hollandsche Boot: 5 $\frac{1}{2}$ myl N. O. ten O. van de Bank van Akerfloots dzoogte lyd het steen klippen eyland dicht aan een Zandhoek van de kust van Tsiompa. Mit den N. loomende toond deze hoek als een eyland met verscheiden plakken wit Land/ maar het Barre en klippige steen klippen eyland doet dezelve van andere hoeken gemaklyk onderscheiden. Het diep daar tusschen is onbaarbaar wegens de Bank en klippen die daar tusschen zyn. De klippen lyken niet kwalijk na Pylaaren/ en verbeelde volmaakte lyk een gezonde Stad/ in welkers midden een vierkante Tooren mag geweest zyn.

Tusschen het Koe en Steenklippen Eyland maakt de kust een groote Baay of Inboge/ daar in zich verscheidene Gebieden ontsaaten. Hier woont een onhandelbaar Volk.

Van de Eylanden, die buiten de Kust van Tsiompa zyn.

11 $\frac{1}{2}$ mylen Z. O. van het Steenklippen Eyland/ op 10 graden 32. minuten N. bzeeten leid Pulo Cecier de Mare, onderscheiden zynde van Pulo Cecier de Terra, leggen de maar 6 mylen O. N. O. van het voornoemde Steenklippen Eyland. P. Cecier de Mare leid omtrent 1 $\frac{1}{2}$ myl lang N. O. en Z. W. gestrekt/ zynde dzoog/ onbruchtbaar/ geelachtig Land/ in zyn midden met een Berg/ en aan zyn Z. kant eenige heubelsjes. Een groote 4 myl van de N. W. hoek ziet men een grooten klip/ en een kanon schoot van de N. O. hoek een Eylandje met roodachtig Land/ rond daarom/ zyn verscheidene andere klippen onder en boven waater/ en van deze klippen strekt een Zandbank na het Eyland toe.

Ter halber weg tusschen het Steenklippen Eyland/ en Pulo Cecier de Mare, leid het Hof van Hollands dzoogte/ die op zyn dzoogt volgens het zeggen maar 4 badem waater heeft: aan deszelfs styele Noordkant op 25 badem/ grond van kleine steene/ is men ten Anker geweest/ als dan men Pulo Cecier de Mare hebbende gepeild heeft bevonden/ dat de styele N. kant van deze dzoogte N. N. W. 5 a 6 mylen leid van dit Eyland. Het zo men uit den N. of uit Z. komt/ men kan deze dzoogte myden/ 30 men Pulo Cecier de Mare op 1 $\frac{1}{2}$ mylen afstand langs loopt/ zynde tusschen deze dzoogten en dit eyland een schoon Canaal/ gelph ook tusschen deze Bank en de kust van Tsiompa, alwaar men 24 a 25 badem waater heeft/ zandgrond somtyds met kleine steentjes vermengt.

O. N. O. van Pulo Cecier de Mare, omtrent 13 myle leid een eyland met 2 eylandjes/ die zonnige Zeelieden de 3 Broeders noemen. Het is middelmaatig hoog/ en van deszelfs Z. hoek strekt een Riff af.

In de Engelsche Beschryving staat/ dat 4 $\frac{1}{2}$ myle O. van Pulo Cecier de Mare, leyt een Eyland/ en O. N. O. daar af nog een ander/ en dat tusschen beide deezende grond zeer vuil is. Dit zal zeker Fransche Schypver kwalijk verstaan hebben/ als of 'er gezeid geweest was/ dat het laatste gemelde O. N. O. zoude leggen van het grene beooste Pulo Cecier de Mare leid/ daar het inderdaad verstaan moet worden/ O. N. O. van Pulo Cecier de Mare zelfs of ten minste van de eylandjes daar digt benooyden. Dit eyland is hoog/ en kan wel 7 a 8 myle ver gezien worden. In 't N. W.

ten W. 3 streek Noordelyker pas 4 myle af/ dit eyland gepeild hebbende heeft men 11 graden 5 minuten bevonden N. bzeete gehad/ weshalven dit eyland op 11 graden 10 minuten moet leggen.

Guim 11 mylen N. O. van dit laatste genoemde op 11 graden 10 minuten N. bzeeten ziet men een eylandje dat nog iets hooger is. Al de oude Caarten trekken tusschen beiden een gestippelde Lyn/ om een stye maar zeer smalle Bank aan te toonen/ die dit Daarwaater wat gevaarlyk zoude maaken. De Portugesche noemen deze eylanden en deze Bank Rabo de Lacra of de Scorpioen Staart.

7 $\frac{1}{2}$ myle Z. van de 3 Broeders ziet men noch 2 eylandjes en een grooten klip/ Joan Katwyks Eylanden genaamd, of by de Portugeschen Pulo Sapatte, dat is de Schoen/ om dat het Oostelykste op zeker afstand gezien zynde daar na gelphit: meest alle Scheepen/ die na China Japan, of de Philippynse eylande gaan/ wanneer zo Pulo Condore uit 't gezicht verlooren hebben/ zoeken Pulo Sapatte in 't gezicht te loopen/ om met meer vastigheid haar coers voort te zetten/ en op de Steen of Vigia de Andrada niet te vervallen/ die de meeste Beschryppinge 13 $\frac{1}{2}$ mylen plaatzen O. ten N. van het Oostelykste van Jan Katwyks eylande.

Z. Z. O. van Pulo Sapatte op 9 graden 58 minuten N. bzeeten leid Middelburgs dzoogten/ een kleine 4 myl O. en W. gestrekt/ daar op men de Zeekant zien zynde/ en wiens W. kant 7 badem waater heeft.

De Prezêlas is een groote klippige Bank/ strekkende N. en Z. vry verre in Zee buiten de kust van Cochin China. In de meeste Caarten leid hy 69 mylen lang getrekkent van 12 graden tot 10 minuten/ tot 16 graden 45 minuten N. bzeete/ breed 15 myl. Zedert eenige Jaaren heeft men bevonde dat daar op verscheidene Eylanden zyn/ ongelph van groote/ met Zandige en klippige Bank op veel plaatsen.

Vervolg van de Kusten van Tsiompa en Cochin-China.

6 mylen O. N. O. van het Steenklippen Eyland leid Pulo Cecier de Terra, 4 mylen buiten de hooge Cabo Cecier. P. Dit Eyland is laag en dzoog/ en de Rhyede vol van hoogge en stye klippe van binne/ met eenige klippen onder waater daar buiten dzoog. Tusschen het Steenklippen Eyland en Pulo Cecier de Terra, ziet men een grooten Baay strekkende N. N. O. ruim 3 groote myle tot aan de Rivier Bolidyn, alwaar goede gelegenheid zoude zyn om Provisie te haalen/ 30 de Inwoonderen te vertrouwen waaren. Aan de Z. W. hoek van deze Baay omtrent 14 myle van de Zandhoek N. waards is goed vars waater: wanneer de Baay van Cecier W. ten N. is 5 gr. Noordelyker/ omtrent 5 myle af/ ziet men om de N. 2 a 3 Bergjes als Suikerbroode/ en om de Z. een laag Zandplaatje meest langs de kust gestrekt/ daar aan men deze baay gemaklyk van andere kan onderscheiden.

Reebens Cabo Cecier strekt de schadelphie Bredas dzoogten in Zee/ wat buiten Pulo Cecier de Terra, om die te myden moet men omtrent 2 $\frac{1}{2}$ mylen buiten dit Eyland blyven/ want naader heeft men minder diepten en slegter grond.

Tusschen Akerfloots en 't Hof van Hollands dzoogtens is het 20 a 22 badem diep omtrent 3 $\frac{1}{2}$ myl van Land/ van daar af N. O. ten O. heeft men maar 15 a 12 badem zandgrond met klippgrond vermengt/ als dan het Steenklippen eyland in 't N. W. is/ dezelve coers verder houdende/ diept het weder af tot op 18 badem buiten dzoog de baay Cecier en dus allengskens tot op 24 badem/ buiten Pulo Cecier de Terra.

Wyl men binne Akerfloots dzoogten doorloopen een groote myl van de kust af/ dan heeft men 9 a 10 badem tot aan het Steenklippen eyland/ en daar van of tot aan Pulo Cecier 10, 14 a 15 badem/ vervolgens langs het Land loopende 10, 9, 8 en 6 badem tot binne in de baay van Cecier.

De baay van Padaran leid op 11 graden 25 minuten N. bzeeten/ omtrent N. O. van Pulo Cecier de Terra, en verder op de zelve coers ter hoogte van 11 graden 47 minute ziet men Cabo Avarella Falso, toonende hoog met een klipbooven gelphende na een Schilberhuys/ hooger op ziet men een laag zandig Dal.

Tusschen de baay Padaran en Cabo Avarella strekt een Baay N. ten W. in/ wiens grond zeer vuil is/ dzoog aan in de zelve leid een eylandje insgelphs rondom vuil.

Rabo de
l'Actra

Rocha
de An-
drada.

Cecier
de Ter-
ra.

Bredas
droogh-
te.

Baay
Padaran

C. Ava-
rella fal-
so.

Het

Steen-
klippen
Eyland.

Hof van
Hol-
lands
droog-
te.

Drie
Broe-
ders.

Baay Comorin. Het inloopen van de Baay Comorin leidt benooyde Cabo Avarella Falso, en strekt N. W. ten W. in. In 't inloopen heeft men 40, 25 en 30 badem/ het zyn maar d'ingegangen en klippen aan de N. W. zyde/ en het Land daaromtrent vertoont zich dubbeld met verscheiden hoeken en Baayen.

Wes-faanes Baay. Niet vol 7 mple van Cabo Avarella Falso leidt de Z. hoek van Wes-faanes Baay/ die te heme is aan zyn Z. kant aan 2 witte plakken in 't Land/ als ookaan verscheide eplandjes daar nevens leggende/ daar van het kennelykste is het visschers epland/ anders Rondenholm genaamd/ dat dicht onder de N. hoek van de Baay leidt/ en geheel bar verroond. Bewesten deeze baay ziet men een berg in 't Land/ die met klaar weer na Cabo Avarella ligit/ maar is deel Zuidelyker in 't gemeen met Wolken bedekt.

Rondenholm. De Pagoden baay leidt hooft benooyden den Rondholm, en ingegelyks die van Sint Philippe, en schuuts baay/ alwaar heel droog en bar land schijnt te zyn. Daar buiten doot is de kust reedelyk hoog en stipt/ maar na binne toe nog hooger. Tusschen deeze baay en Cabo Avarella ziet men aan de kust verscheide witte Zand Duine. De rechte Caab Avarella leidt op 13 graden 7 a 8 minuten N. byzete/ zynde aan een hooge berg kenbaar/ boven wiens top een klip staat in gedaante als een Pyramide of Tooren/ dat heel veel kan gezien worden/ het zyn men uit den N. of uit den Z. komt/ na binne toe maakt de kust een inboge of gooten bay die men niet zien kan/ eer men de Caab voerby is. Men zegt de grond aldaar goed is en wel houd op 15 badem/ en dat er waater te haalen is/ maar men moet de Inwoonders anders niet als dieven en Verraders vertrouwen.

P. Cambir de Terra. Omtrent 7 mple benooyde Caab Avarella leidt Pulo Cambir de Terra, een laag en lang epland een groote mple van 't vaste Land af/ en kenbaar aan de bonte opdoening van zyn Land/ daar bezynen leidt een klip/ boven op dewelken 4 gooten steenen zich vertoonen/ als of zy met menschen handen in een gelijken order geplaatst waaren. Tusschen het vasten Land en 't epland kan men op 12 badem ankeren/ en aldaar waater haalen. Digt by Pulo Cambir loopt een gooten Rivier in Zee/ hier omtrent begint hem de kust wat Westelyk te ontdallen/ uit den N. hoemende kent men de aannadering van dit Pulo Cambir aan een berg lers geelykende na die van Caab Avarella, doch byzete is deel Zuidelyker en daar aan verscheiden/ dat wanneer die op een Z. W. ten W. strekt is 5 graden Westelyker/ men als dan een Heuvelsje lers Noordelyker ziet.

P. Cambir de Mar. Chin Chin Bay is een wyde en ruime bay/ wiens N. hoek leidt op 13 graden 52 minuten N. byzete/ is kenbaar aan een gooten klip/ zich opdoende als een Rier Tooren boven de plakken Zee/ en aan eenige Heuvelsjes daar benooyden vertoonende als eplandjes/ deeze bay naderende/ en deszelfs opening 2 en 1 mple in 't W. voer zich heen ziende/ ziet men 2 klippen/ daar van de Zuidelyste als in in drieën geklooven/ dat ook tot verkenning diend.

Pulo Cataon. Benooyden de bay van Chin-Chin vind men de uitwatering van een gooten Rivier/ verder strekt zich de kust N. N. Westelyk/ en maakt een Inboge vol van eplanden en klippen/ daar benooyden ziet men verscheiden Zand Duine/ waar aan men de kust veer in Zee verkenne kan.

Pulo Cataon. Pulo Cataon leidt op 15 graden 40 minuten 21 mple van het vaste Land is omtrent 2 en 1 mple lang/ en heeft een hoogen berg aan pder ende/ met vlak Land in 't midden/ het welken maakt dat het veer af als 2 eplanden vertoont. Z. O. daar af strekt een Gif een goote Canonschoot uit/ daar aan men de Zee ziet branden/ rond daar om zyn buitelschadelpke gronde/ met geen Schip te genaaken/ doch tusschen Pulo Cataon en het vaste Land of Cabo Batang kan men doorloopen/ waar zutore grond en 30 a 40 badem diep is. Bezynen Cabo Batang leggen eenige klippen deels onder deels boven waater/ maar houdende de voorszpde diepten kan men daar aan niet misdoen. Daar is wel vares waater op Pulo Cataon, maar de zwaargheid is om een bekwaame plaats te vinde/ daar men aanlande kan: op het vaste Land teegen dit epland over loopt een gooten Rivier af/ wiens uitwatering byzete is en 5 a 6 badem diep. De Zaalen Berg op deszelfs uithoek gelegen/ ziet men 9 a 10 mple in Zee: het vaste Land is hier omtrent zeer bevolkt. 11 mple N. W. van Pulo Cataon ziet men een vlak eplandje/ dat zeer buil is en gemept moet worden/ wanneer men doot de eplande en het vaste Land doorloopt.

U. 12 mple N. W. ten N. daar van af ontmoet men nevens de kust het Epland Camponella ter hoogten van 16 graden 25 minuten/ het is een groot Epland N. N. W. en Z. Z. O. gestrekt/ men ziet daar op twee hooge Bergen/ tusschen dewelken een Dal is vol Doornen/ de Zuidelykste is de hoogste/ men vind waater aan de W. kant/ die na de vaste kust gekeerd is/ daar van dit Epland 1 en 1 mple af leidt. De voorzstrand van de vaste kust roond zandig en laag/ aan de N. W. hoek van dit Epland leggen 3 Eplandjes/ daar van een zeer hoog toond/ en aan de Z. O. kant 1 dito klinder/ men kan aldaar ankeren in eenige Inhammen of Bapjes/ die daar toe zeer gemaklyk zyn.

Camponella. Bezynen dit Epland omtrent 21 mple/ ontmoet men een ander middelmatig Epland Champella Falso genaamd/ Camponella aan de vasten kust ziet men het inloopen van de bay Tourou, van dewelken men tot noch toe geen genoegzaame kennis heeft/ hoewel het de grootste handelsplaats is aan de kust van Quinam, om dat niemand dan Chinezen en eenige andere nabuurige Volkeren daar Handelen.

Hainam. Verder binnewaards in de Golf van Tonquin aan de kust van Quinam en Tonquin komen zeer weinig Europeesche Scheepen. De beschryvinge van deze kust zyn niet omstandig genoeg om ze wel te doen kennen. Men schryft enkel van 2 Rivieren/ die zich in het binnenste van de Golf ontslachten/ de eenen ter hoogte 20 graden 6 minuten/ alwaar gemeenlyk Chinezen en Siamezen inloopen/ de andere 15 mple N. Oostelyker/ stoot zich in de Zee ter hoogte van 20 graden 45 minuten/ deeze Rivier is dieper/ alwaar de Fransche, Engelsche, Hollanders en Portugeesen, handel gedreeven hebben.

Hainam. De Golf van Tonquin heeft overal goede diepten/ en in 't midden 40 a 45 badem deels waas deels zwarte zandgrond/ en aan deszelfs W. kant roode waazige zandgrond/ edoch/ hoe naader de kust hoe minder diepten.

Hainam. De W. kust van 't Epland Hainam strekt zich tot aan 't O. einde van de Golf van Tonquin. Dit is een groot en zeer hoog Epland/ wel 37 en 1 mple in de langten gestrekt van 't Z. W. tot N. O. / en ruim 21 mple breed/ aan deszelfs Z. en Z. O. kanten zyn eenige Havens/ die men zegt heel bekwaam te zyn/ evenwel raade ik niemand daar in te loopen zonder loopen van dit Epland/ die zich altyd goomen aanbieden aan Voort van de Scheepen/ die zy haer kust zien naderen.

Hainam. De W. kust van het Epland Hainam teegen de Golf van Tonquin is met veel Bankte bezet/ maar men kan de nabijheid derzelve daar aan bemerken/ dat het daar teegen aan allengskens eenparig opdroogt/ mits het Voot niet spaarende heeft men daar voer niet te schroomen/ doch op 't nader aan dezelve als op 15 badem te komen/ aan deszelfs zelfde kant van 't Eiland ziet men een hoogen Berg wel 15 a 19 mple in Zee/ de zelfde rechte O. van zich hebbende toond hy ongelijk en met verscheide ongelijke pieken.

Hainam. Scheepen die na Tonquin gaan/ reers benooyden Camponella gekomen zynde/ moeten niet meer de westkust of die van Quinam volgen/ maar van daar af moeten zy N. W. stueren/ wel lettende op het gety en op de stroomen om niet by misgiffinge onder de Z. kust van Hainam of wel op de Bankten bewesten dat Eiland gebracht te worden. In het eersten geval kan men zich op het gezicht van het Land te recht heigen/ en in het andere door het Voot/ zo haast men ter hoogten van 19 gr. zich bevindt op 28 a 30 badem/ zonder Hainam te kunnen zien/ moet men aanstonds N. ten W. aanstueren/ als dan men aan de N. O. Eilande belandde zal/ daar van de zuidelykste op 20 gr. 35 min. N. bree- te leggen/ omtrent 10 mple N. Z. O. van de voornaamste Rivier van Tonquin, deeze Eilanden zyn middelmatig hoog: op deeze coers moet op de stroomen wel gelet worden/ die somtijds binnewaard na de Golf toezetten/ 30 men daar onder verslagen wierd en te rug moest/ dan moet men niet nader als op 8 badem aan de Bankten komen/ die rondom de kust leggen/ al tot voer de gooten Rivier omtrent toe: omtrent in 't N. ziet men een berg/ hier en daar als uitgeholt/ den Oliphant genaamt/ die den O. nende tot meek van de Anker plaats/ deeze Berg in 't N. liphant.

Hainam. W. ten N. hebbende sturt men op het W. land aan/ om op 6 badem te komen/ die men vinden zal 2 mple buiten de Baar/ het klippe Paarden Eiland dat men om de N. ziet/ moet men op de ankerplaats in 't N. N. O. van zich hebben/ van een mple af/ de Visschers van het Doyje Basta wonen alhier tot gemak van de voerbygaende/ en laten zich hooz Aotslieden gebruiken in deezen Rivier/ zy kommen aan hooz/ zo dra men een Canon lost/ maar zo het een groot Schip is dan durven zy het niet inbrengen anders als met springtp: de uitwatering van de rivier is om.

omtrent een halve mjl breed / en het diepste van den dzeimpel omtrent 1 mjl / den vloed tuffen de baaken inloopen: de / maakt veel gevaarlike maalftrouwe en dwardelinge: in Mei, juny, en July is op deezen dzeimpel maar 15 a 16 boer water / maar in November, December en January 26 a 27 voet: verder na binnen is de Rivier nog smalder / en omtrent 4 mijlen hooger op lpd het Dooy Domea, alwaar de Hollandse Schepen in 't gemeen leggen / maar de handel word gedreeven omtrent 26 mylen hooger op / alwaar men niet wel een groot Schip brenge kan.

Omtrent 6 a 7 mylen van het Paerlen Eiland, daar van boven / begint een menigte van Eilandjes en Banken / leggende langs dooz de kust gestrekt / van 20 gr. 20 min tot 21 gr. 20 min. N. breeten.

Uit de Rivier van Tonquin moet men vertrekken in 't begin of op zyn laast in 't midden van November, gedurende die tyd waaid het sterk uit den N. / maar reegen het einde van November drapen zy na het O. af O. S. om / als dan men dezelve reegen heeft en wagt: moet tot den laasten December of begin van January om na buiten te geraaken / want dan waaien zy uit den O. N. tot den O. het welken een verdoel is van het O. Mousson, loopende de stroomen als dan uit de N. om de Z: den drempel over na buiten geraakt zynde stuerd men men dwars over deeze Golf in 't gezigt van Pulo Campella, daar men zyn weg van verholgd langs de kust / doch wat verre daar af / wegens de winden / die daar op aan waaien / en anders de Schepen zo ver om de W. konden verzeren / dat zy de Baaren uithoeken niet zouden te boven komen / die het meest omfde O. uitsieken.

Directie om na China te Zylen tus- schen Hainam en de Pracelles Bank.

Zo men niet na Tonquin maar na China moet / dan moet men van de kust van Cochin-China af de Eilande Campella in 't gezigt loopen eer men na Hainam oversteekt / waar dooz men de stroomen te boven zal komen / die uit de Golf van Tonquin vallende / by het West-Mousson wat sterk om de O. zerten / van het gezigt van deeze Eilanden af stuerd men N. O. ten N. aan om de Z. O. kust van Hainam te verkenne / daar buiten 7 a 8 mylen heeft men 70 a 80 badem / en op 4 a 5 myle 50 a 60 badem: wanneer men de Z. kust van dit Eiland zoekt te belopen / ziet men dooz eerst geen kenbaar voorwerp behalven het Eiland Tinchoza, zynde het grootste van verscheide anderen omtrent deeze kust / aan dezelfs W. kant is een spien Berg lang en smal aan de O. zyde afgaande.

Beneden aan deezen Berg aan de W. kant zegt men dat een klippe Bap is / dit Eiland legt op 18 gr. 45 min. Tinchoza in 't N. W. 5 gr. Westelpher ruim 5 myle af van zig hebbende op 60 badem / ziet men op Hainam 3 zeer hoge Bergen / waar van de Westelphisten met 2 pieken en de Oostelphisten ook met 2 pieken zig vertonen.

6 Myle N. O. ten N. van Tinchoza ziet men onder het Eiland Hainam een ander en kleinder Eiland / genaamd Tinchoza Falsa, wiens N. hoek schutst en laag afgaat / de Eilande tusschen beiden zyn veel kleinder en laag / maar het binnen land van Hainam is zeer hoog / en wanneer men dezelfs O. kust 5 a 6 mylen van zig af heeft / toond die spij Bergagtig en gehakeld / onder anderen is 'er een zeer hogen Berg / boven dewelken een ronden heubel zeer kenbaar vertoond: de N. zyde van Hainam is laag: er als de O. kust / van Tinchoza Falsa. Na de uithoek van Hainam aangaande / bind men verscheiden Eilandjes langs de kust gelijc ook tusschen de Eilanden het egyptische Tinchofa en het valse

De Eilande Pulo Tajo zyn bar en laag / men teld 'er 9 a 10 behalven eenige klippen / het Noordelphiste lpd op 19 gr. 42 min. N. breeten ruim 8 myle Beoosten de N. O. hoek van Hainam: men kan tusschen Hainam en deeze Eilanden dooz / maar na China willende is genoeg 3 a 4 myle daar Beoosten dooz te loopen / op deeze afstand daar dooz wezende / is de Coers na het Eiland St. Jan N. N. O. 5 gr. Oostelpher omtrent 34 myle / de beoode N. breeten van St. Jan is 21 gr. 32 min.: aan dezelfs Z. hoek / daar Beoosten ziet men Pulo Out-Chou een klip maar hoog Eiland / met een klip diep tusschen beiden daar van gescheiden / men kan de nabijheid van deeze Eilanden gemaklyk onderkennen aan de dieptens / die men in Zee vind.

Zo men Weststen St. Jan en St. Jan Falso verbaad / dat hoort Weststen St. Jan lpd / zal men een klip gewaar

worden / eerst vertoonende als een Schip / maar op ruim 2 mple afstand als een klippe Piramide, genaamd des. Jan Mandaryns Hoed of Baratte de Mandarino, deeze gewaar wordende moet men O. waards aangaan om Bezuide St. Jan en St. Jan Falso als ook van Pulo Out-Chou te loopen: de uithoeken van beide St. Jans leggen O. en W. van malkanderen / en het laast genoemde N. O. ten O. van de Z. hoek van St. Jan: doozby Pulo Out-Chou geraakt zynde / ziet men van 't N. W. tot het N. O. een menigte van hooge dubbelde en driedubbelde Eilande / van zeer verscheide gedaantens / tusschen dewelken verscheiden dooztogien zyn / daar van de voornaamste / die de beste is na Macao toe / N. O. en N. O. ten O. strekt / het eerste Eiland op deezen streek van Pulo Out-Chou, is het Harten Eiland, wiens Z. W. kant hoog en gehakeld is / en daar beneden aan ziet men eenige witte plekken: tusschen St. Jan en het Harten Eiland is een grooten in- bogt / en nabij het laast genoemde ziet men eenige klippen boven water / waar buiten noch andere zyn onder water / men moet dierhalven dit Eiland niet genaaken / maar buiten alle deeze Eilanden omloopen: omtrent doozby het Harten Eiland ziet men het Eiland Merouw, het welk in 't N. W. van zich hebbende ziet men aan dezelfs O. hoek een witte plek gelijcende na een Bezaan Zyl / daar aan dat Eiland kenbaar is / langs dit Canaal is meest waas grond: van Pulo Out-Chou af heeft men 24 tot 17 badem / maar doozby Merouw tot Macao toe is minder diepten / tegen Merouw aangaande ziet men om de O. de Eilanden Ladrões, die met de Eilanden de Leemen, een geheel menigte van Eilanden uitmaaken / strekkende zich om de O. en om de N.: het Zuidelphiste van deeze Eilanden zynde het naaste aan het Canaal van Macao word de groote Ladrões genaamd / zynde zeer verre te kenne aan een hogen Berg van boven rond / staande daar midden op / daar digt by is een ander maar kleinder Eiland en een zeer nauw diep tusschen beiden / 11 mjl van dit Eiland lpd een Eilandje / dat zommige Potrie, en andere het mid- del Eiland noemen / om dat het uitersten is na dit diep toe: het vertoond als 1 klippe Druwe bozjes en heeft klippen boven en onder waater in Zee strekkende / die de Zee- lieben moeten myde / en aan stuerboord houden / houdende liever na de bakboords zyde toe een goeden halven mjl van de Eilande Enceadas, Sam-Choe en Caö, tot aan de ste van Macao, alwaar men op 5 a 6 badem zand en waas grond ankert / hebbende de Stad in 't N. W. ten W. een groote mjl van zig af / en het Fort op den Berg in 't N. W. 5 gr. Westelpher: de Schepen die aldaar blypen overleggen / loopen verder in / maar de reede op de voor- schreeven ankeren is genoeg dooz dit na Canton willen / alwaar zy Chinese Looptreeden moeten neemen om na Canton op te loopen.

Om van voor het Eiland Sint Jan na Amoi te Zylen met de Kust Beschryving tusschen beiden.

Als men St. Jan in 't N. W. van zich ziet op 30 badem / moet men O. N. O. aangaan / om Bezuide de grooten Ladrone dooz by te loopen / en op dezelve streek loopt men de eilanden de Leemes doozby / die iets daar Beoosten leggen: die dan doozby zynde stuerd men noch verder O. N. O. om Pedra Branka in 't gezigt te loopen leggende 9 a 10 myle daar Beoosten op 22 gr. 6 min. N. breeten / zynde een hoog en spij eilandje of groote klip kenbaar aan zyn witte coleur en eenzaamheid verre van de kust / daar is rondom zuiver / dus men daar by nagt of dag nabij houden mag / en zonder schroom binnen of buiten omloopen / daar Bezuide is het 29 a 30 badem diep / en Beoosten tot midden dieps 20 a 15 badem: omtrent 3 myle beoosten Pedra Branka lpd een hoek / beoosten dewelken is Haarlens Bay, waar goed ankeren is: om daar in te loopen / moet men buiten om een eiland loopen / dat nabij het valse land lpd / daar binne zynde vind men 2 klippen / nevens dewelken men na zyn verkiezing doozby loopen kan / in de Bap is oeral goede grond: men ankert op 10, 8 a 6 badem / dwars van de Bap af / of als men reeds binnen is / ziet men in het W. en iets Zuidelpher omtrent 2 mijlen af verscheiden eilandjes onder de kust / die tot noch toe niet bekend zyn / om de O. ziet men ook een Bap of indogt N. waards hern strekkende / alwaar Chinese Barken inloopen.

Beeren Bay, legd N. N. W. van Pedra Branka, en word by de Chinese genaamd Tior Zo, is bezet met ver- schet-

Tinchofa.

Tinchofa Falsa.

Pulo Tajo.

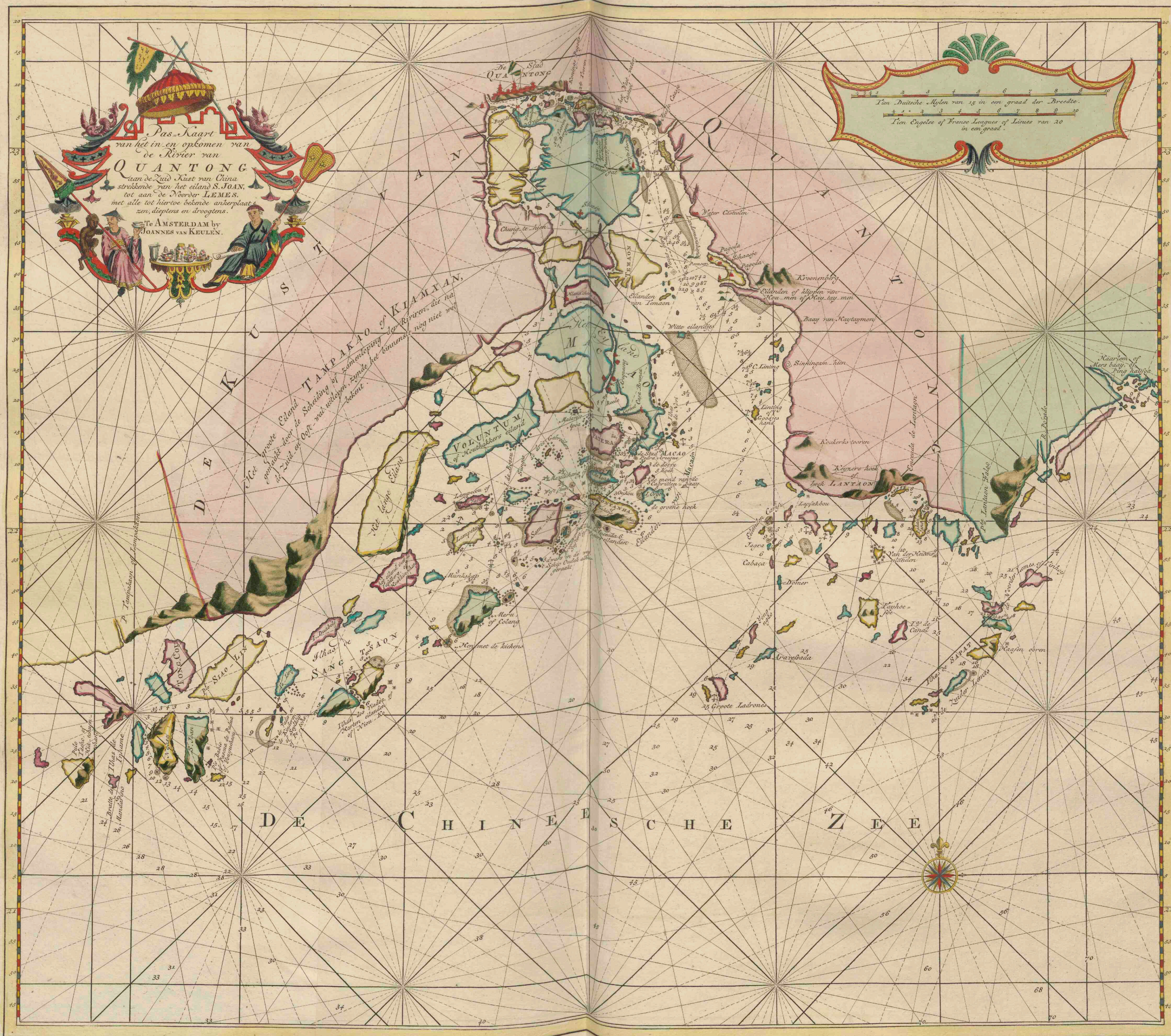
Jan en
des. Jan
Falso.
Baratto
de Man-
darino.
Pulo
Out-
Chou.Harten
Eiland.

rouw.

Ladro-
nes en
Leemes.

Macao.

Pedra
branca.Haar-
lems
baay.Beeren-
bay.

Het Inkomen
Van de Haven van
AIMOEY
Van Rio CHINCHOW af tot
de ERASMUS Baay onder
QUEMOEY
met de daar in bekende diepten
in faden en ankergrond

Drie Duitſche Muten van 15 in een Graad
Mer Engelfe of Franſe Leagues van 20 in een Graad

In 't licht gebragt
door Joannes van Keulen

ſcheide Eilandjes en klippen / daar is geen Ankerplaats of het moeft zyn onder de W. hoek van het Eiland / alwaar men gedeelt legd voor de Z. Winden.

Brander-
Baay.

O. N. O. van Beeren Bay legd Brander Bay, daar goede grond is en 4 a 7 badem diep: koomende uit den Z. Z. O. of uit den O. / (30 men de O. hoek van deeze Bay aan doen wil / daar vers Waater is /) moet men die hoek aan Voord houden en N. waard aangaan: langs deeze Coers vind men 10 a 6 badem ſneerige grond / iers gelykende na waasige grond / maar Zeewaards of buiten om 2 Eilandjes / leggende W. ten Z. van deeze hoek en van de andere Eilandjes onder de Kuſt / vind men 4 badem: tuffchen de 2 Eilandjes is ook vuile grond.

Daarom men na de N. Wal moet overſteeken / alwaar men beſchut lyd voor alle Winden.

Kra-
mers
Baay.
Pifoang
Baay.

Beoofden de O. hoek van de Brander Bay legd Kramers Bay, daar goed Ankeren is / en beſchut voor alle Noordlyke Winden / daar is 8 a 10 badem diepten. Beoofden deeze laaſten lyd Pifoang Bay, anders Siharen of de grooten Bay genaamd / het inkoomen daar van toond nauw maar is niet ongemaklyk / daar binnen is men beſchut voor Zuidelyke Winden op 6 a 7 badem goede grond.

Van Cramers Bay vertrekende na de grooten Bay, kan men tuffchen de Eilanden doorloopen / die dwars van de Bay af leggen / dat is / laaten de 2 Eilanden aan Stuerboord / en een ander groter aan Bahboord / ook kan men zonder ſchroom tuffchen de 2 Eilandjes en de hoek van Cramers Bay door. Zo men zyn weg neemt Zeewaards van het Eiland dat tuffchen deeze hoek en Pifoang lyd / dan gaat men eerst O. ten N. en O. 1 myl aan / en dan N. waards / tot dat men dwars van Pifoang is / welke weg ook 1 myl is / maar die binnen het eiland doorloopen / moeten veracht wezen op de klippen / waar mede de Wal bezet is.

Gronin-
ges
Baay.

1. Myl / of daar omtrent van Pifoang of van de grooten Bay vind men Groningens Bay, alwaar een goede reede is voor de N. O. Mouſon, als men maar het Eiland daar buiten voor by is / men moet zich op een tusselpſte afstand van de O. hoek afhouden wegens een Bank / die daar van vry veer in Zee uitſtrekt.

Ryer-
fens
Baay.

3. Myl O. N. O. van Groningens Bay legd Ryerfens Bay, alwaar men bylig Ankeren kan voor de N. Winden op 9, 8, 7, 6 en 5 badem. Daar in gaande moet men het eiland dicht aan Voord houden / dat men neevens de O. hoek ziet / doch niet nader als men op het Toot beſpeuren kan raadzaam te zyn wegens de vuilens die daarom leggen / weshalven men alhier het Toot geſtadig moet bezigen: tuffchen Groningens en Ryerfens Bayen merkt men verſcheide Eilandjes aan / tuffchen de welken gezegt word dat men door kan / op 10, 8 tot 4 badem.

De
Zand
Duinen.

Men reekend 9 mylen O. N. O. van Ryerfens Bay tot aan een uithoek Lands / die kenbaar is aan zyn Zand Duinen / daar is tuffchen beiden 8, 10, 12, 14 a 15 badem / bezuid Welken deeze uithoek is een hooge klip / omtrent een Canonschoot af zyn 'er noch anderen onder Waater / die met half Op boven koomen: tuffchen Ryerfens Bay en de Zand Duinen legd Naffouws Bay en iers W. lyker het ſwarte Berge.

Nas-
fauws
Baay.
Wie-
rings-
Baay.

Van de Zand Duinen reekend men 4 mylen N. O. tot aan de Z. W. hoek van Wierings Bay, deeze beide hoeken geeven beſchut voor de N. Winden in een Zand Bay, alwaar men op 10 a 12 badem kan Ankeren / ook kan men voor de Z. Z. W. Winden beſchut leggen agter een Eilandje / daar 't rondom vuil is / daarom men de Kuſt niet nader mag koomen als op 9 badem / iers benoorden deeze Bay ziet men Siö of de Drogen Bay, onder wiens N. O. hoek men wel mag Ankeren.

Drooge
Baay.

Van Wieringens Bay tot Cabo de Goede Hoop is de Coers N. O. en N. O. ten O. ruim 5 mylen / deeze Caab is zeer hoog / met laag land rondom / bew. dezelve lyd een groote Bay Oranjens Bay genaamd / alwaar men

voor de Noordlyke Winden Ankeren kan op 6 a 7 badem / be N. Cabo de Goede Hoop is noch een Bay, alwaar men voor de Zuidelyke Winden bylig Ankeren kan op 5 a 6 badem tuffchen 2 eilandjes / leggende een halve myl van malkanderen / maar beide met klippen rondom bezet.

Zo haast men Cabo de Goede Hoop N. W. 3 a 4 mylen van zig heeft / dan is / om na Amoy te gaan / de bekwaaſte Coers voor eerst O. 5 gr. N. lyker / om buiten een meentige eilanden en klippen om te loopen / deeze eilanden zyn Lamek genaamd / leggende omtrent 10 myl ten O. ten N. verder op / en op 23 gr. 8 min. N. bjeeten / het zyn laage en klippe eilanden leggende omtrent Z. Z. O. 3 mylen van het eiland Lamon, dat onder de vaste Kuſt lyd: men zegt dat tuffchen Lamon en Lamek een doortocht is / maar buiten om is wel het beste / zo men niet noodzaaklyk binne door moet. Eer men N. lyker aangaat na Amoy toe / moet men wel verzeekert zyn / dat men dezelve reeds voor by is / voornamentlyk by nacht / om niet door het donker daar op te verballen.

Deze Eilanden voor by zynde gaat men N. O. ten N. aan / en zo men bemerkt / dat de Stroom om de O. trekt / dan iers Noordelyker / daar door zal men het Capel Eiland of het Eiland met het Gar in de Muur in 't gezicht loopen / leggende op 24 gr. 10 min. N. bjeete / en Z. Z. W. van het inkoomen van de haven van Amoy. Dit Eiland is zeer kenbaar / en wanneer men het in 't O. N. O. of W. Z. W. van zich heeft / kan men daar door heen zien / waarom het ook het Capelle of Verwulde Eiland genaamd is. Dit Eiland in 't N. ten W. 3 mylen hebbende ziet men op het vaste Land in 't N. W. ten N. een zeer kenbare ronde Berg, en men heeft dan 26 badem water / van daar af ſtuerd men om het Capelle of Eiland met het gat op zy te klyppen / omtrent 1 myl het zyn aan Stuerboord of Bahboord van het zelve heeft men niet minder dan 14 a 15 badem / van daar gaat men N. N. W. aan om de Bay in te loopen / zo het Capelle Eiland in 't Z. O. ten Z. is / dan zal men 14 a 15 badem houden / maar zo men minder klypt / moet men Noordelyker aangaan als gezegt is / om op 11 a 12 badem te blyven / daar is het beste diep.

Ter halber weg van dit Eiland na het inkoomen toe zal men een langwerpig Eiland zien / groot Gou- Jou genaamd / hebbende aan yder einden een klippige Berg en tuffchen beide een Zand Bay, N. O. daar af legt de half Ty's klip / zynde reedelyk hoog. Tuffchen groot Gou- Jou en deeze klip kan men wel door / maar het is veel bettere alle beide aan Bahboord te laaten / een myl: daar af heeft men 16 badem / en alſdan ziet men het diep tuffchen Gou- Jou en de 5 Eilanden om de O. O. door zich oopen / men moet ter midden dieps op 14 a 15 badem houden / het is tuffchen Gou- Jou en het eerste deezer Eilanden om de N. O. een klippe 4 myl bjeet.

Dus doorgeraakt zynde gaat men N. W. ten N. aan teegens de Z. W. kant van het Eiland Amoy, blyvend een myl daar van af / hoe veer of hoe na by men van 't zelve is / kan men aan het Toot beſpeuren. In 't N. W. ziet men de Haven met de Chineſe Vaartuigen die daar leggen / men zoekt een bekwame Ankerplaats na mate van zyn Schip / de Chineſe Toofen koomen gemeenlyk aan Voord / ook wel buiten de Bay zo haast zy een Schip gewaar worden.

Ter Waarschouwinge diend / dat men deeze Haven niet inloopen mag zonder verlof van de Mandaryns, en voornamentlyk van de Opziender van den Koophandel / die het Schip komt meeren om de Laſtgelden te betaalen / de Koophandel is alhier niet zonder zwaarigheid / om dat men groote moeite heeft om Voortochten te vinden wegens zyn Geld dat men aan de Chineſe Kooplieden voor uit betaalen moet / daar in Dyeemdelingen voorzichtig te werk moeten gaan.

Oran-
jens
Baay.

Eilan-
den
Lamek.

Capel-
Eiland.
of 't
Eiland
met het
gat.

Gou-
Jou.

Amoy.

De Vierde Vertooning,

Behelfende het Vaarwater van Batavia naar Sina, en van daar naar de Stad Nangasakki in Japan. Beoosten de Droogte de Paracelles.

Met vaarwater beoosten de Paracelles naar Sina en Japan veel ruimer en veiliger zijnde/ dan langs de voorheen beschreven kusten/ is onlangs aan de Zeeleden gerecommandeert en ingezucht gebzagt/ en men heeft na dien tyd bevonden/ dat de reis spoediger door de altyd doorstaande winden is verrigt.

In dien zelbe tyd wierd ook het vertrek der Schepen van Batavia na Japan, dat eerst in de Maand July geschiedde/ in Juny vastgesteld/ om de Oorzaan of N. O. stormwinden/ die in 't laatst van Juny en in 't begin van Augustus somtijds regeren/ te myden/ het welk ook van dat gevolg geweest is/ dat sedert dien tyd de Schepen met meer geluk en min tegenspoed haar reis hebben volvoert.

Van nu niet te herhalen het geen reeds van dit vaarwater is gezegt/ wyzen wy den Lezer te rug op Pag. 57 en 58/ daar de gesteldheid van den weg/ van Batavia tot het Noord-einde van den Straat Banca, en op Pag. 64, daar het vaarwater van 't Eiland P. Timaon tot Condore beschreven zijnde/ nu alleen overig is het gedeelte van dien tusschen de Straat Banca en P. Timaon aan te tekenen/ waarna wy de reys van P. Condore na Sina zullen aanhangen.

Wanneer men de klip Frederik Hendrik, aan 't einde van de Straat Banca leggende/ is gepasseert/ stelt men de cours Noordwaarts/ om bewesten P. Toujoe of de 7 Eplanden te passeren/ men kijpt op die cours allengs dieper water van 8 tot 9 en 10 badem/ en naar 6 en 7 myl zeylens de 7 Eplanden/ (dog van de steng te zien) in 't gezicht/ waar uit ontdekt word/ dat deze Eplanden verder dan 7 myl van Banca zijn gelegen/ en dat die weg langer is dan de kaart tot heden vertoont. Deze Eplanden zijn heubelig en redelyk hoog/ en kunnen wel 6 a 7 myl verre gezien worden. De Berg Monapien 10 a 11 mylen in 't Z. ten O. van zig hebbende/ zal men (wanneer men aan de top der groote steng is) het Epland Saya uit de him zien ryzen/ welk eilandje zig dan als twee enkelde bergjes vertoont. Men kijpt dan de diepte van 15 a 16 badem wazige grond/ en men moet by nacht of donker weer indagtig zijn/ dat als het dieper word/ dat men dan bukten het vaarwater om de Oost/ en als het ondieper word om de West/ door de stroom verleid is.

Pulo Sayo genadert zijnde/ kijpt men het gezicht van heele Noordwaarts leggende Eplanden/ waar onder het groot Epland Lingen uitmunt/ 't welk zeer kennelyk is aan twee spitsen toppen/ dicht nevens elkander op de hoogste Berg/ wel gelykende naar torentjes. Beoosten deze Berg is nog een vlakke Berg/ en tusschen beeden een Dal/ waar door dit Epland van verre zig als twee Eplanden vertoont. Wanneer de spitsen van Lingen in 't W. ten N. zijn/ dan is P. Saya in 't Z. W. ten Z. even boven de him/ zo dat de weg langer tusschen P. Saya en Lingen is.

Van Pulo Saya, het welk op 48 minuten zuidder bzeete legt/ stevent men N. O. ten N. of N. N. O. om de Do mencees Eylanden, en de droogte by het Epland Lingen, het ruige Eiland en P. Panjang gelegen/ te myden/ waar onder gelders droogte/ dog welke men aan de bzing ontdeken kan/ als het water wat hol staat.

De weg tusschen P. Sayo en Panjang is/ gelyk het boven blpht/ langer als 6 a 7 mylen zo als heden de kaarten vertoonen/ welk distantie tusschen P. Panjang en P. Auer de weg weer korter is/ op welk verschil men by nacht veracht moet zijn/ men heeft in deze vaarweg de diepte van 18, 20, 24 tot 27 badem syn zandgrond.

Van 't Epland Panjang stevent men naar P. Auer, en kijpt dieper water tot 35 badem spne graauwe zandgrond/ en nog dieper wanneer men Oostelphier is.

Van P. Auer stevent men naar P. Timaon, van waar de de cours op P. Condore gesteld word/ zo als hier door op Pag. 64 beschreven is.

P. Condore gepasseert zijnde/ word het bestek in de kaart gesteld/ en de cours naar het Eplandje Sapatte of Schoen Eyland (dus om desselfs gelykenis naar een Schoen of Zeeft) genaamt/ gehouden. W. N. W. 3 mylen van dit Eplandje legt nog een Eplandje/ en tusschen beeden een klip boven water/ wel gelykende naar een Pyramide/ men noemt deze laatste de Jonk-Katwyks Eylanden.

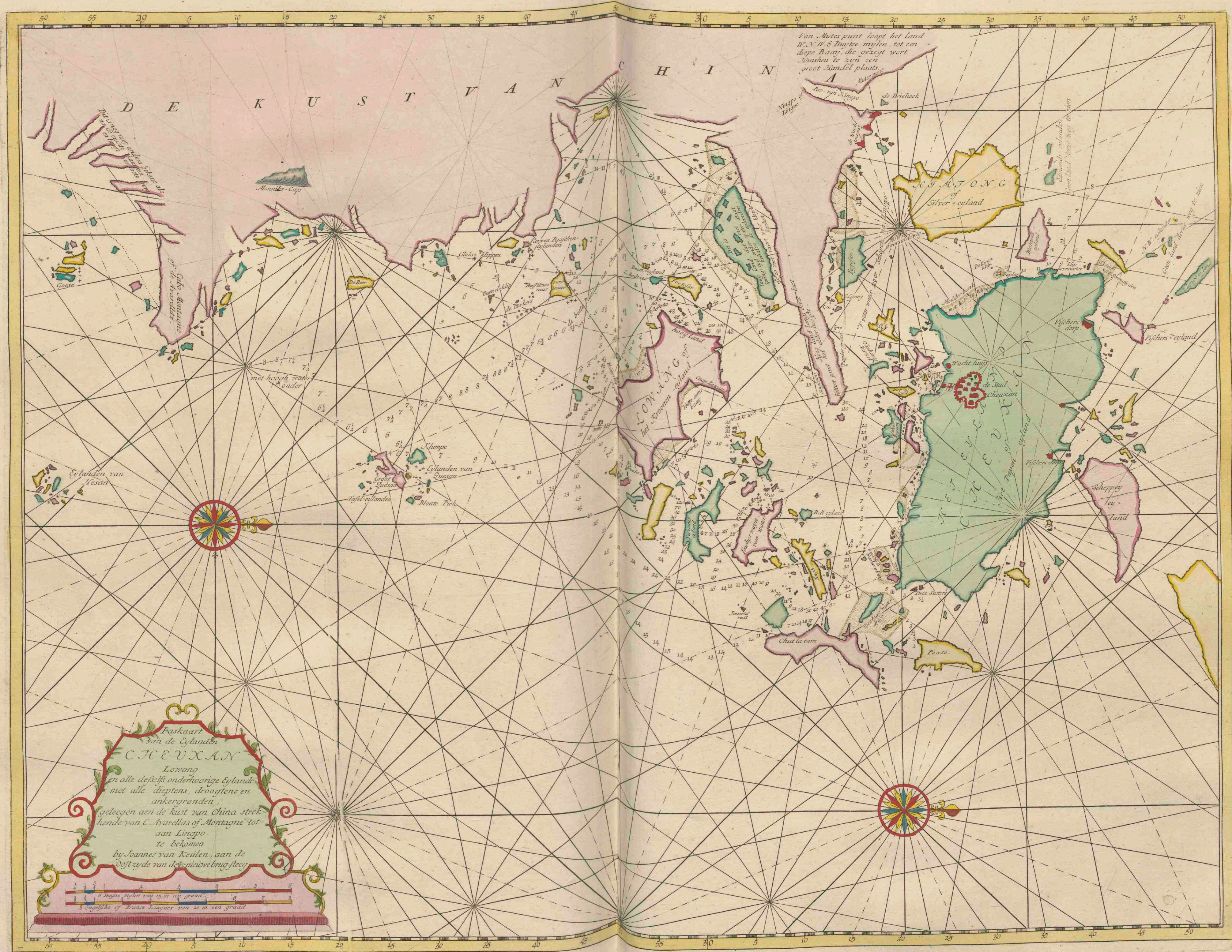
Een half myl Z. O. van P. Sapatte meent men bzing te hebben gezien/ ook heeft een ander wat verder dan dese distantie 20 badem klippige grond bevonden/ 't welk geoordeelt wierd het aankomen van bovengemelde droogte te zijn/ waarom te raden is/ P. Sapatte niet nader dan 1 myl aan de N. W. zijde aan te lopen.

Van P. Sapatte, welk op 10 grad. bzeete legt/ word de de cours ordinaar N. O. ten O. 45 mylen ruffchen de Ketting-Eylanden en de droog Vigia door gehouden/ deze droogte is door een Maailhas- Daarder ontdekt/ 30 legt gelyk het water/ met een Riff aan beide zijden. Voorz stevent men N. O. ten N. tot de Noordder bzeete van 15 graden/ wel lettende op de Pruisens Eylanden, die niet op haar rechte plaats in de kaart tot heden gelegd zijn/ en waar van wy op de te rug reys de bevinding zullen aantekenen.

N. O. 2 N. van P. Sapatte op 12 grad. 35 minut. N. bzeete/ word de Bank Varilla gekarteert/ waar op 20 badem Water zoude zijn. Sommige Zeeleden getuigen/ dat 30 daar ontrent dik water hebben gezien/ weshalven te raden is/ dit in gedagten te houden om die te myden/ maar liever nader aan de Bank de Rojaart/ of wel bezel- de zoeken aan te lopen om haar bestek te verbeteren/ wyl daar volgens alle berigten geen gevaar op is/ en aan de N. O. kant niet ondieper dan 9 badem zoude zijn/ en dat dezelve by tyds kan worden ontdekt/ wyl men voer af de diepte van 60, 50 tot 20 badem vinden zal.

De Engelsche verkiezen het om zig aan deze Bank te ver- kennen/ om haar Coers van daar zekerder naar de kust van China te stellen/ dog myns oordeels is dit niet no- dig/ wyl de bzeete het beste merk is om de hoogte te houden/ en van waar de Coers zo veel Westelphier kan worden gesteld/ dat men verzekert is/ bovens 's Winds van de plaats die men bedoelt/ aan te komen/ want wyl de ware plaats van deze droogte ten opzichte van de lengten onzeker is/ en men niet weet of daar ook drooger water op is/ is het liever te raden dezelve te myden tot dat dit alles bekent is.

Om de bovenstaande reden word de Hollandsche Zee- lieden gelast van 159 grade bzeete N. N. O. aan te steven tot dat 30 de Bril of Pruisens droogte in 't West van zig hebben/ en dan de Coers zo veel Westelphier te boegen/ dat 30 by de Eplanden Viados de kust kunnen verkenen/ en van daar de Gede van Heytamon bezeilen. Men weet dat van de Maand April tot September de Moussons Winden uit den Z. Westen tot W. N. W. regeren/ weshalven de Coers zo veel Westelphier moet wer- den aangestelt/ dat men boven 's Winds van de plaats die men zoekt/ op de kust verbalt/ de Schepen die naar Macou of Canton zijn gedestineert dienen eerst de Eilanden S. Jan of P. Oulcheou op 21 graden 30 minuten in 't gezicht te loopen/ als mede het Eilandje of hoge klip de Mandorynshoed, die bewesten de gemelde Eilanden legt/ en zich als een zplend Schip vertoont: vooral moeten 30 boven de Ladrones Eylanden zien te vervallen/ wyl 30 anderzints van de Reis konden verstoken werden/ of ten minsten zeer lang zoude moeten laveeren/ eer 30 het hadden opgehaalt. De Engelsche om hier op zeker te zijn/ verkenen zig aan de droogte Rojaart en stevenen van daar

DE KUST VAN CHINA

CHEUXAN

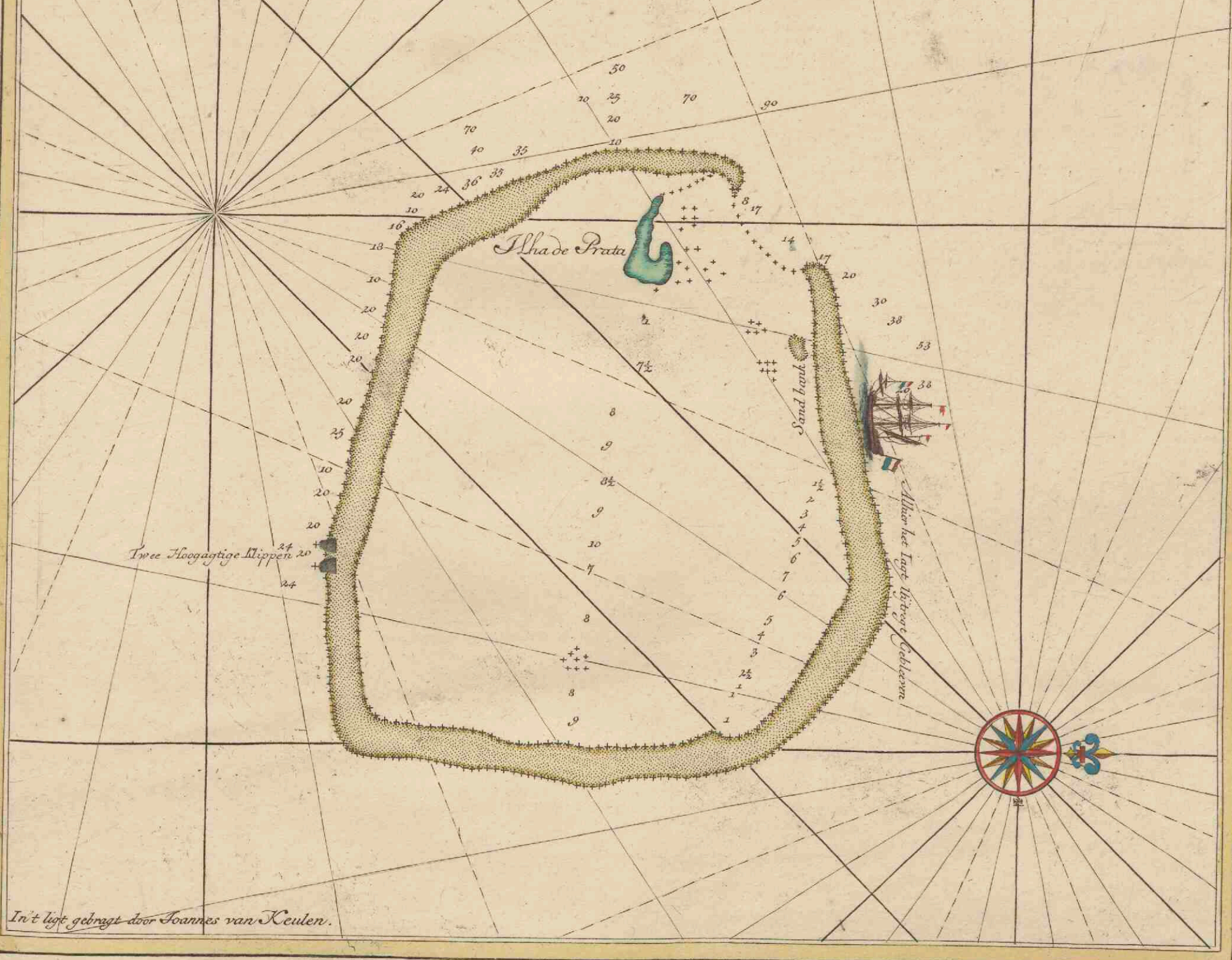
Louang
en alle deszelfs onderhoorige Eylanden
met alle dieptens, drooghten en
ankergronden.
geleegen aen de kust van China strek-
kende van C. Anrellus of Montagne tot
aan Lingpo
te bekomen
by Joannes van Keulen, aen de
Oost zyde van de rivier de Ruyter.

1 duynen, meten van 10 in een graad
1 duynen, meten van 10 in een graad

Het Riff van I. de PRATA,
 Bezuiden SINA,
 of. Benvesten FORMOSA.
 op 20 Gr. 30 Min. N. Breedte
 Over t' midden.

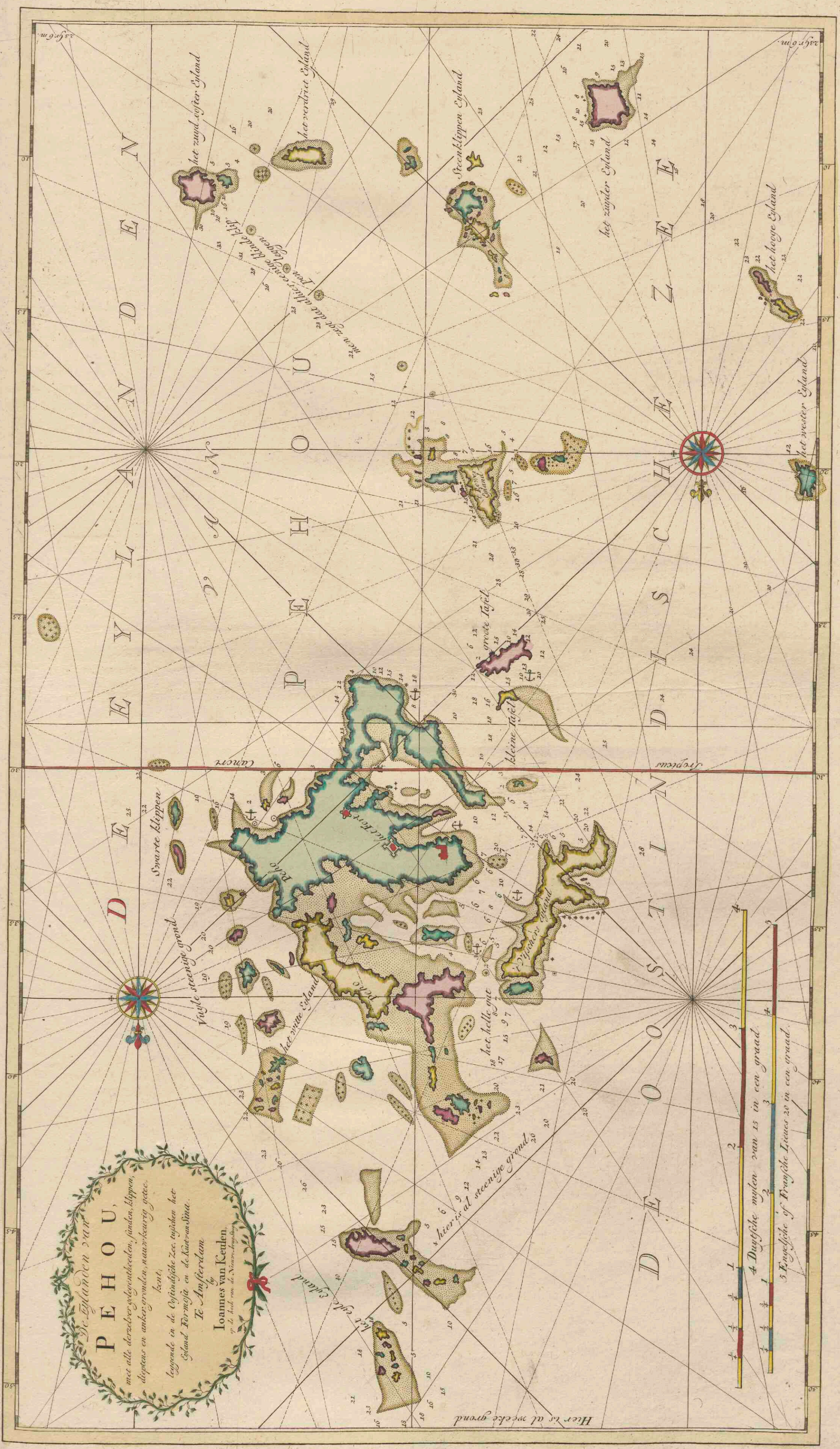
Een Duitse Mijl van 15 in een Graadt.
 Een Engelse of Franse League van 20-
 in een Graadt.

NOTA. een C.N.O. Maan
 maakt hier hoog Water en een N.Z.N.
 maan Laag Water. Dus maar
 een Vloedt in 24 Uuren 10; de
 Vloedt gaat om de 7.0. en de Ebbe
 om de 1.11.

In't licht gebracht door Joannes van Keulen.

PEHOU,
 met alle doorelver geveentheden, sanden, klippen,
 diepten en ankergronden, naar keuring geacc.
 lout.
 legende in de Oryentische Zee, tegen het
 Eiland Formosa en de Kaap van Sina.
 Te Amsterdam.
 Ioannes van Keulen.
 17 de Maand van de November 1725.

baar N. N. W. wel 30 Westelyk / waar mede zy de gemel-
de Eplanden aanlopen.

Volgens byzondere waarneemingen op Pulo Condore en
Canton, moet Canton 5 graden 23 minuten Oostelyk
leggen van Pulo Condore. De oude Hollandse Kaarten
hebben dit gesteld op 6 graden 15 minuten / en de Engelse
7 graden 30 minuten dog dit was by de giesing / daar het
eerste door de astronomische observatien is bepaalt.

De langte van de Manillas is nog onzekerder by de Hol-
landse heden daagsche en Engelse kaarten / en wel 2 graden
by de laatste Westelyk. Indien men in acht neemt / dat men
van Pulo Condore naar Canton in dezelfde Mousson oversteekt
als van Pulo Condore naar de Manillas, dan moeste vol-
gens de oude Hollandse Kaart van Pieter Goos en de En-
gelsen / in een en dezelfde Zeen by een en het zelfde Mof-
son, twee verscheidene Stroomen gaan / een / die om de O.
strekt / wanneer de Zeelieden na Canton willen / en een die
om de W. strekt / wanneer zy na Manilo of de Philipyn-
se Eilanden willen / het welke onmogelyk is / 30 er evenwel
niet in deze open Zeen / maar onder en in 't gezicht van
de Eilanden van de Landrones en de Lemes, een Ooster-
stroom is / dan kan men deze Eilanden evenwel aan haar
bzeeten onderscheiden van dat van St. Jan, wyl de Z. hoek
van de groote Ladrone 23 minuten Noordelyk is van de Z.
hoek van St. Jan, welk verschil in de bzeeten door een
Zeeman kenbaar genoeg is / en al kan men geen bzeeten
hebben / 30 zy de Westelykste Eilanden genoegzaam van
de Oostelyke te onderscheiden / om dat zy grooter vertoonen
en anders gestrekt leggen / welke kenteekenen veel zekuur-
der zyn / dan die van de hoedanigheid van de grond / daar
op zich sommige Zeelieden hebben willen verlaaten / maar
is onzeker bevonden.

Wanneer men dan op de eene of den andere wyze bemerkt
dat men beoosten het rechte diep van Macao vervallen is /
moet men deze Eilanden in 't Z. van zich brengen zo wel
als ook de groote Ladrone, en deze laatste door zynde
moet men N. W. aangaan om het Eiland Meruw of Co-
lang te gemaaken / dat men kennen kan aan een witte plek
aan een Berg / gelykende na een Bezaane-Zeil / hoe men
van daar af na Macao sturen zal / is boven reeds aan-
gewezen.

Alhoewel verscheidene Zeelieden verzeekeren / dat de ver-
scheidene doortochten tusschen de Landrones en de Lemes door /
dieper en schoonder zyn / dan tusschen de Eilanden om de
W. 30 is echter niet geraaden zonder Loois zulks te doen /
by geblyk van een Loois is het zekerste bezuiden dezelfde
heen te loopen / en al is de wind teegen / 30 kan men even-
wel door het gety na Macao opkoomen. Het zy men bewes-
ten of beoosten na by deze Eilanden verbaat / 30 kan men
zulks aan het Looi bespeuren / zynde daar buiten in Zee
gemeenelyk 10 a 18 baden diep.

Zo men door een onverwacht geval in dit oversteeken be-
let en opgehouden werd / of dat mentelaat vertrokken zyn-
de / Pulo Condore niet eerder kon beripen dan op het einde van
de W. Mousson, dan zou de voorgehaalde Coerswyzing
niet goed zyn / maar men zoude wegens de verande-
ring van winden en de veelheid van stilten / die in de wyffel
Maanden te verwagten zyn / te werk moeten gaan / als volgt.

Pulo Condore in 't gezicht hebbende gaat men op Pulo
Sapate aan / gelyk voorgehaald is / en dan N. O. tot
op 13 graden N. bzeeten om de klippen en builen mis te
loopen / daar van boven geschreeven is / van daar af stuerd
men N. O. ten O. / om de N. W. kust van het Eiland
Luçon op te zoeken / dit Eiland naderende moet men Zog-
vuldig en bedacht zyn op de gevaarlyke builens daar be-
westen / op dat zich niet Westelyk giffende als men is
daar op zou komen te vervallen / meenende noch veer van
daar te zyn / by daag kan men ze zien byanden / maar by
mistig weer of by nacht zou men gebaar loopen van zyn
Schip te verliezen / derhalven moet men by tyd maken /
dat men 17 graden N. bzeeten mag winnen om Noordelyk-
ker te zyn dan alle deze builen / als dan loopt men na de
kust toe tot in 't gezicht van de N. W. hoek of Cabo Ba-
jadore, hier omtrent is 't ten uitersten diep en styl / dus
men aan het Looi de nabijheid van de kust niet bemerken
kan / maar het Land is 30 hoog dat men het gemaklyk 9
milen veer zien kan.

Van Cabo Bajadore verhend zynde steekt men over na de
Chineese Wal, in welk oversteeken men ten uiterste Zog-
vuldig moet uitzien om de gevaarlyke Bank de La Pla-
ta, of Prata te myden / daar op verscheidene Schepen geblee-
ven zyn / deze gevaarlyke Bank legt 58 a 59 mple O. N.
O. van Cabo Bajadore, strekkende 6 mple N. en Z. tus-
schen 20 graden 45 minuten en 20 graden 17 minuten N.

bzeeten / en 8 a 9 mple O. en W. Deze geheele Bank is
vol met klippen booven en onder Waater / aan deszelfs
N. W. kant legt een Eilandje als een halve Maan / daar
neevens men op 8 baden witte Zand-grond met klip ver-
mengt kan Ankeren / daar benooyd oosten ziet men een Zand-
bank gelyk Waater / en op verscheidene plaatsen verloren
Ankers van Schepen die daaromtrent beland zyn / deze
Bank is 30 veel te gevaarlyk / om dat men het E-
ilandje niet kan zien als men uit den O. of uit den Z. komt /
maar enkel de brandinge 1 of 2 mple daar buiten / der-
halven om daar niet in te geraaken / moet men van Cabo
Bajadore af / een N. W. ten N. coers zoeken te behouden
tot op 21 graden 30 minuten N. bzeeten / en vervolgens
W. N. W. aangaan om de kust van China in het gezicht
te loopen / die men op zyde moet brengen tot in 't gezicht
van Pedra Branca dat op 22 graden 6 minuten N. bzeete / pas-
4 mple van de vaste kust legt / en een hooge witte klip is /
en daar door zeer kenbaar als ook schoon en styl rondsom.
Tusschen Pedra Branca en de Chineese Wal kan men doozloo-
pen / zynde aldaar niet minder dan 15 baden / gaande daar
van af W. ten Z. aan / zal men voorts op dezelfde strek
de Lemes Eilanden ontdekken tusschen dewelken een zeer
schoon diep is om na Macao te loopen : die daar door ge-
weest zyn / zeggen / dat 'er niets is dat schaaden kan of
men kan het zien / en dat 'er niet drooger is dan 8 baden
Waasgrond : om de N. ziet men een hoogen Berg genaamd
de Piek van Lantaö, die dit diep niet wil inloopen / mag
bezuiden alle deze Eilanden stevenen tot aan de groote
Ladrone toe / en zich vervolgens gedraagen na de voog-
verhaalde Coerswyzing om na Macao te loopen.

Van Canton na Nagasakki in Japan.

De Zeelieden die van Canton naar Japan zyn geshikt /
dienen in de aanvang der Maand Augustus van daar te
vertrekken / en de coers langs de Eplanden Landrones en
Lemes, naar het naauw van Formosa stellende / langs de
Chineese Wal op de diepte van 20 tot 30 baden hou-
den / en waakzaam te zyn tegen schielijke overval van storm-
winden die hier zich in een ogenblik konnen verheffen / zon-
der dat men van te voren daar de tekens van ontdekken
kan / welke stormwinden somtyds tot Orkanen konnen
uitbarsten / en uit den Z. W. of N. O. beginnen / en het Coer-
pas rond loopen met zulke een geweld / dat twee geladen Sche-
pen van de Hollandse Oost Indische Comp daar door zyn
omgerukt / door welke Winden de Zee zo vreeslyk uit alle
hoeken word opgezet / dat de Schepen daar door worden
verbysselt of overstelt. Deze Orkanen worden meest in 't
leef van July en Augustus bevonden.

n wyl het oordenatruw en donker weer in dit Vaarwa-
ter / en de Chineese Wal ten meesten tyd door Nebels be-
zet is / dient men zig somtyds aan de gronden te verkiennen
om de coers daar na te rigten / waar omtrent te letten is /
dat naar het passeeren van de Lemes Eilanden en P. Brance
men de stek grond verliest / en by het Zwart bergje zwart
zand krygt / dat verder by de Zand duinen grautwer word /
en by de Eilanden Lamon in grautw Zand met schulp ver-
andert / dog naar het passeeren dezer Eilanden weder stek-
lig of wazig zand word / uitgezondert by de Eilanden de
Piscadores, midden in 't naauw van Formosa gelegen / daar
ongelyk Zandige diepten en gronden gebonden worden / alle
het welke goede merken zy / wanneer de Eplanden op
de kust van China door de Nebels niet genoeg kunnen wo-
den onderscheyden.

Het naauw van Formosa gepasseert zynde / vervolgt men
by de Wal te stevenen tot de Eilande Babacoxyne, of Caab Sam-
bur, en daar 't bestek hebbende gesteld / steekt men om de N.
O. wel lettende in die weg op de Modder-bank / waar
aan te ontdekken is / of men Zuidelyk of Noordelyk dan
het Vaarwater is. Wyl op dezelfde tusschen de 30 a 40 ba-
dem dunne Modder-grond word gebonden / en dus hier
na de coers op het Eiland Maxima kan worden gesteld /
het welk men in 't gezicht loopt / en bezupden of benooyden
passeert / waar na men grond af raakt / en de coers om de N. O.
hoegt na de Eilanden de Cavallas, boog de Waap van Nan-
gasakki gelegen / lopende bewesten dezelfde na en onder de
kust van het Japanisch Eiland Cokoka, daar men benooy-
den de Ingang van de gemelde Bay twee doore Eplanden
of klippen gewaar word / om haar figuur de Bootsklam-
pen genaamt / en verder wat Zuidelyk een diepgelyk E-
ilandje waar op een stile klip is als een Toen / welke daar-
om de Zirkleesche Toren genaamt / als mede nog wat Zui-
delyk een klip als een kerkje, men stevent langs dezelfde
om de Z. O. tusschen het vaste Land en de Eplanden de

Coers,
als de
Mous-
son ver-
loopen
is.

Grond-
mer-
ken.

Mod-
der
bank.

Eylan-
den,
voor de
Bay.

N n

Ca-

Cavailes als in een kout zonder dat men als nog de Papenberg, (een Eylandje als het roppers hoetje in de Straat Sunda) aan de W. hoek van de Bay van Nangafakki gelegen; kan ontdekken/ om dat het zelve in het vaste Land verward is/ maar als de Zirkseesche Coren N. W. en N. W. ten Noorden is scheidt zich de Papenberg van het bugelegen Land van de Bay/ en men loopt dicht langs dezelve om/ en komt beoosten dezelve bukten het gezigt der Zee ten anker/ daar men door de Japanse Baar- tuigen op gewagt werd.

Maar de Zeeieden die zo Noordlyk niet willen stevenen/ kunnen als hen de wind dit toelaat haar coers O. op de W. hoek van de Eylanden de Cavalles aanhouden/ die regt W. van de Papenberg is gelegen/ en dus met die gang de Bay bezopen/ en de zulke diend te naricht dat de hoek van Nombo, die de Z. hoek van de Bay maakt/ op 22 gr. 20 a 23 minuten N. breeken legt/ waar na zy zig/ buiten het gezigt der wal zynde/ kunnen schikken.

Van Nangafakki naar Canton of Batavia.

Met den aanvang van November en de N. O. Winden of wel wat laater na dat het Japanders behaagt/ neemt de reys- haar aanvang/ en men stevent langs de Cavalles W. naar Zee/ en verders Z. W. doozby het Eyland Maxima, welk op 31 graden 40 a 45 minuten N. breeken legt/ naar de kust van China, wel leitende op het passeeren van de Modderbank, om de kust van China by de Eylanden Barboxyn of de Oliphant, of wat Noordlyker aan te doen/ houdende doozs langs dezelve op het Vlood of naar de Staat Formosa, en wyl men weder in dit Baarwaater styve winden en nevelig weer heeft/ moet men op zyn goede zyn om niet op eenige Eylanden te vervallen wyl sommige laag zyn/ waar onder het Ruige Eyland voorsz het zorgepste is/ wyl dat niet hoger is als de Noorder of Zuider wagner/ (waar naar het ook wel gelijkt) by Batavia gelegen. Men let vervolgens in dit Baarwaater/ gelijks als voorsz gemeld is/ op de gronden diepten/ en zelfs op de Eylanden zo het mogelyk is/ om de zelve op een andere tyd te kunnen kennen/ dus de Lemes Eylanden in 't gezigt geraakt zynde/ boegt men langs de Ladrone's naar de Cantonse Zeeboesem, daar men een Vloods ziet te lypgen om verder de Rivier op te stevenen.

Maar de Schepen die direct naar Batavia stevenen/ zetten haar coers van de Lemes Z. O. naar Zee/ wel letten- de om het zeer schadelijke Eyland J. De Prato te myden/ en dit gepasseert zynde Z. ten Westen/ van welk Baarwaater hier het bericht zal volgen/ als het zelve zynde met het geen de Schepen oer van Canton naar Java overstoeken.

Dog eer wy hier toe overgaan staat nog iets te melden wegens de Eylanden Zuidwaarts van het Eyland Cikoko voorsz de Straat van Diemen gelegen/ welke onlangs op het Schip Deunisveld No. 1750. zyn gezien/ die bevonden zyn wat Noordlyker/ en Oostlyker en anders te leggen als de kaart vertoon; want dit Schip in 't laatst van November van Japan vertrekkende dooz een Westelyke wind en daar op volgende storm oververballen zynde/ dreef in gevaar van Schipbreuk dooz dezelve en geraakte met een gelukhige Ooste Wind by van het drijvende ge- vaar/ waar uit men zien kan/ dat de Moussons in haar aanhang nog niet te betrouwen zyn/ en derhalven de Coers by tyds om de Oost moet gestelt worden om het opper te houden tegen diergelyke gevallen.

Van Canton naar Batavia.

Uit China trekt men gemeenlyk tusschen den 15 November en den 15 February, niet vroeger om dat de Oost- Mousson dan niet vast doozwaapt/ en niet later om dat de zelve op 't ende loopt en de Z. W. Mousson aanstaande is/ waar dooz men/ als dezelve war vloed doozzyt/ van de reys zoude verstoeken werden.

Van de Stede van Macou, stevent men eerst tusschen het Eyland Potrie of Middel Eyland, ende daar beweesten leggende Eylanden dooz/ de laatste gemelde het naaste/ om de buylens by het eerstgemelde te myden/ dit gepasseert zynde word de coers Z. Z. O. en Z. ten Oosten gehou- den naar het zelve Baarwaater van de uptryze/ alleen mer dat verschil dat men wat Oostelyker en tusschen de Prui- sens Eylanden en Vigia regt dooz Zuyden stevent/ tot op de brete van P. Sapatte, om verzeht te zyn daar beoosten te wezen/ en van daar regt W. op dit eyland aan/ om het

zelve te verkenen en dat in 't gezigt hebbende/ van daar de coers houden naar P. Condoor en verders dooz de Straat Banca na Batavia.

Dog de Engelse en andere Partien houde de coers van Macou Z. ten O. / tot de doogte de Rojaart om dezelve te verkenen/ en agten dit noodzakelyk om de Pruisens droog- te/ of de Brill/ en de Pruisens eylanden en andre builen te myden/ en aan bobengemelde ondiepte verkenen zynde/ stellen zy de coers Z. W. ten Z. / tot 12 graden 30 minu- ten/ doozs Z. W. om P. Sapatte te ontdekken/ en van daar op P. Condoor, maar dit is zo zeker niet/ wyl P. Sapatte op die tusschen coers veeltyds gemist word/ weshalven het best is/ W. op dit eyland aan te houden wanneer men een goede distantie/ beoosten het zelve op de brete gekomen is.

De bobengemelde Pruisens Eylanden zyn zeer gevaarlyk dooz haar doogten en grote uitgestrektheid/ wyl zy in de lengte wel een graad beslaan/ en men diend dooz al te we- ten dat zy niet wel gehaartert zyn/ en dat de Noord- lykste een graad Noordlyker leggen dan de kaart tot nog vertoon/ en niet schoon/ maar zeer vuil zyn. Om haar gesteldheid te doen zien/zullen wy het Aittrekfel van het Dag- register deswegens onlangs gehouden op het Schip Pad- mos/ van Sina naar Batavia Zeilende/ hier laten volgen.

Bericht wegens de Pruisens Eylanden.

Den 11 April 's morgens in de Voormiddag zagen een klein laag Zandig Eylandje als een Zandplaat in het W. Z. W. / en benoorden het zelve en zeer zware bjan- ding zeer lang uitgestrekt. Tegen de middag zag men nog een Eylandje/ dog wat hooger en langer/ bezuiden het eer- ste. Op de middag pylde het Noordlykste van de eerst- gemelde Zandplaat W. N. W. 3 myl hadden de bevonden N. 67. 11 gr. 45 min. en geen grond.

Gifte dit de Ketting Eylanden en de Zuidlykste van de Parafelles te zyn/ zette van hier de Coers Z. ten W. aan/ dog in de nademiddag ten 4 uren zagen van steng weder een Eylandje in 't Z. ten W. / en kort daar na bjan- ding in het Z. ten W. / stuurde derhalven Z. O. en hadde zedert de middag tot nu Z. ten W. 4 myl gezelt/ en bevonden vervolgens dit bjan- dend Gif wel 3 mylen O. N. O. van het laatste Eyland af te strekken.

Met den avond hadde het laatste gemelde Eylandje in 't W. ten Z. / 4 a 5 myl van ons stuurde Z. Z. O. / en Zuiden/ dog 's nagts na dat men 6 myl Z. / O. gevordert was/ zagen weder een Eylandje in 't Z. en Z. ten O. / en daar by een zware bjan- ding/ hadde tot nog toe geen grond/ dog onder het by de Wind daar van af te wenden/ raak- te wy/ agter uitspyende/ op 4 vadem Zand grond/ maar met het vallen van het Schip aanstonds grond af/ maar na 4 myl Zeilens/ weer op 30 en daar op 9 vadem/ waar op wy ankerde om den dag af te wagten.

's Morgens de 12. zagen het laatste gemelde Eylandje in 't O. Z. O. / Z. en nog een Zandplaat in het N. N. W. tot W. ten Z. toe uitgestrekt/ en hadde ook de laatste gemelde bjan- ding in het Z. O. ten O. / lagen tusschen beide deze doogten en een half myl van pder af/ ligten doe het anker/ stevende Z. Z. W. en na 5 myl Zeilens zag men weer een redelyk groot Eylandje in 't Z. ten O. 5 myl van ons. Op de middag was de Coers van 't etmaal Zuiden 16 mylen bevonden N. bree 10 grad. 28 min. en hadde op dien tyd het gemelde Eylandje O. ten N. 5 myl van ons/ dus verre het Journal.

Dat dit nu de Pruisens Eylanden en niet de Ketting Eylanden zyn geweest blykt daar uit/ om dat zy zedert deze laatste py- ling nog 100 mylen tusschen het West en W. Z. W. hebben ge- zeilt eer zy P. Condoor in 't gezigt kregen/ weshalven het te beklagen is dat op zo zekere bevinding/ deze Eylanden niet in de kaart verbeterd zyn/ wyl zy dus blyvende/ de Schepen een deerlyke Schipbreuk konnen doenlyden/ en het is wonder dat zulks niet geschiet om dat zy in 't Baarwaater leg- gen.

Deze mistellingen in de kaarten is haast algemeen en word ook by P. Sapatte bevonden/ dat in waarheid wel 10 a 12 mylen Oostlyker en 15 min. Noordlyker legt als de kaart vertoon. Doch word P. Sapatte met de Jonk Katwyks verwardelyk in sommige kaarten verroonden in andere een van hun beiden geheel uitgelaten/ daar de bevinding leert dat de Jonk Katwyks Eylanden 3 mylen Westwaards van P. Sapatte afleggen/ en men tusschen be- den op 65 vad. water kan passeeren/ en meer diergelyke fouten waar mede alle kaarten van het Indische Baar water verbult zyn.

hun

Hier voor is reeds gezegt / dat P. Timon, en P. Con-
door Z. Z. W. ; Westlyker of N. N. O. ; Oostlyker van
elkander leggen / weshalven de Coers zig zelf west / dog
men kan niet beter staar op de Coers maken / om dat
de stroomen in deze Mousson also min geregeld zyn dan
in de andere. Veel Schepen zyn onder de Ananbas ver-
zet geweest / andere daarentegen na de Cust van Malac-
ca. De zekerste tekenen / daar aan men bespeuren kan /
dat men onder de Ananbas is geraakt / is aan de Waazige
Grond, en aan de meerderheid van Diepten daar ter plaats
om de West / derhalven wanneer men gist omtrent de
breete van deze Eilanden te hebben / en men aan het
Dieplood 45 a 50 badem krygt / moet men het om de
West overleggen om de Matysche Kust nader te krygen /
welkers nabijheid men heeter aan de op dzoogende grond
als op deszelfs hoedantigheid bemerken kan.

Het hooge Gebergten van Polo Timon doet dit E-
land heel veer in Zee verkenen / ten zy dynzig of mistig
weer zulks veler / gelph by dit Mousson gebeurd / dit
Eiland verkenen hebbende / moet men / na maate van de
verheid daar op men het te zien krygt / dus aansturen /
dat men 4 a 4½ Duitse mylen Beoosten Pulo Aur heen
kan loopen of wel naader zo men wil / mits zich wag-
tende / voornamentlyk by nacht / van het Scrp / dat tus-
schen de Rakken van deze Eilanden in trekt.

Schepen die na de Westelyke Kusten van Indiën moeten
wezen / moeten van daar door de Straat Gouvernador of
Sincapoore of de Straat Drioen naar Malakke streven /
en zig gedragen volgens het geene hun voor is aangewe-
zen / en die na Batavia of onmiddelyk na Europa willen /
hebben het volgende in acht te nemen.

4 a 5 Mylen beoosten het Eiland Auer zynde / stelt
men de Coers Z. Z. O. / indagtig zynde / dat de weg
russen dit Eiland (het welk op de Noorder breete van 2
grad. 33 minut. legt) en het Eiland Panjang 6 a 7 mylen
hooger is als de Kaarten vertoonen / men steevent over 35
tot 28 badem / die diepte is bekwaam om by van
Panjang en eventwel niet buiten het gezigt van het zelve te
passeren / men houd het op die diepte om het Ruige E-
iland en Gelders Droogte te myden / dog waar ontrent wy
iers naders moeten zeggen.

Gelders Droogte legt in de Nieuwste Kaarte te Batavia
gemaakt / Z. ten Z. 4 mylen van de Z. O. hoek van
het Eiland Panjang op dezelfde plaats / daar in de Hollandsche
Parkemante Kaarten van de Kust Sumatra, en andere ou-
de Kaarten een dzoogte zonder naam word gebonden / bui-
ren dien legt in gemelde oude Parkemante Kaarten 7 my-
len Oostwaarts van dien en Z. O. ten Z. 6 a 7 mylen
van de zelve hoek van 't Eiland Panjang, Loosduinens
dzoogte / dog welke in de nieuwe Batavische Kaarten niet
word gebonden / hoe of nu Loosduinens Droogte uit / en
Gelders Droogte in de nieuwe Kaarte geraakt is / weet
ik niet te seggen.

Wit een Bericht in het Dag-register van de Opperstuur-
man Jan de Marre op het Schip de Moerkappel A. 1687.
gehouden / zal men kunnen na gaan / wat van deze dzoog-
te ontdekt is / om welke reden wy het hier zullen laren
volgen.

Berigt wegens Loosduinens of Gel- ders Droogte.

Den 12. 's avonds hadden de Oost hoek van Lingen
Z. Z. W. steevende N. ten W. over 18, 19 a 20 badem.
Den 13. 's morgens kregen wy een zware Stoombyp
upt het West en W. Z. W. / waar mede wy het om de
N. O. / en N. N. O. lieten af loopen / konde door de harde
voortgang geen grond krygen / dog de Wind wat slappende /
diepten op 22 badem Wazige Grond met zwarte stipjes / za-
gen hoer hier na / Loosduinens Droogte ontrent een quart
myl Oostwaarts van ons aan ley / konde op dien tyd
met 20 badem lgn / geen grond werpen.

Kort daar na met een blink zagen het Ruige Eyland
in 't N. W. ten N. ; N. / en gemelde dzoogte in het Z.
ten O. / dog deze ppling accordeerde niet met de Kaarte /
wyl het Ruige Eiland dan wel 4½ mylen Westlyker of de
dzoogte 30 veel Zuidlyker leggen moest.

Deze dzoogte kan men passeren als men binnen de 14
badem blyft na de Wal / en binnen de 20 badem 't Zee-
waarts / houdende het op 17 a 18 badem.

Wy steevende van hier N. ten W. / en hadden op de
middag het Ruige Eiland, West half Noord / en de West

hoek van P. Panjang W. N. W. ; West diep 26 badem
Zand-grond dus verre het Journaal.

Wit het bovengemelde Bericht zoude het schynen of zy
de Westlykste dzoogte / nu onder de naam van Gelders
Droogte beken / hadde gezien : of nu Loosduinens Droogte
een andere Zandplaat is zo veel Oostlyker gelegen / dan of
het dezelfde dzoogte is die onder de naam van Gelders
Droogte, door nader bebinding zo veel Westlyker is ge-
legt / weet men niet / en zal nu kunnen ontdekt worden / als
men het Dag-register van het Schip Gelder Malsen te
zien krygt / welke bodem onlangs in 't Jaar 1751. op het
ruige Eiland of een van beiden deze dzoogten is verongelukt.

Het bovengemelde bericht om deze dzoogte te passeren
is wat duister uitgedrukt / want Zeewaarts van deze
dzoogte op 26 a 27 badem blyvende / zoude naar myn ooz-
deel dezelfde by genoeg gepasseert kunnen worden / het welke
volgens het bovengemelde bericht niet zeker zoude zyn / wes-
halven wy deswegens de nader onderrigting moeten af-
wagten / in tussen is het te verwonderen dat de Zeelieden /
zonder het lood veel te gebruiken deze weg passeren / ge-
lyk uit de Dag-registers is te zien / en dat nog in deze tyd
daar het meest dzyg en ruuw weer is.

Na het passeren van deze dzoogten diend men Z. ten
O. aan te gaan / om de Oosthoek van Lingen op 23 bad.
te passeren / niet alleen om de builen aan die hoek gelegen
te myden / maar ook om een Stroom te boven te Zeilen / die
by dit Mousson om de Z. W. vloeit / dus de naaften weg van
Pulo Aur af na Lingen verkiezende / zoude men gebaar loopen
van by nacht of mistig weer op de Domines Eilanden of
de O. hoek van Lingen te verbaalen : in het koppelen van
de Coersen door verscheide Schepen in dit oversteeken be-
zeild / heeft men de grootste misgiffinge om de W. niet
meer als 6 a 7 Duitse mylen bedonden / dus dat in acht
neemende wat hier voorsz. is / zoude men nog altyd
ten minsten 2 a 3 mylen buiten het Eiland Lingen om
loopen.

Van het gezicht van dit Eiland gaat men op Pulo Saja
aan / doch zo de gegiste Coers zonder mercklyk verschil
wel uitkomt / en men beoosten Pulo Lingen dit Eiland noch
niet zien kan / als zynde noch te ver / dan moet men Z.
W. aansturen om Pulo Saja te verkenen / en indag-
tig zyn dat dit Eiland nader aan de hoek van Lingen
legt dan de Kaarte vertoont / en dan tusschen het zelve en
de 7 Eilanden op 2 a 3 mylen afstand van dezelfde doozloo-
pen laastgenoemde / welke meer in 't Daarwater leggen
dan de Kaarte vertoont. Men kan met een Zuiden ten W.
Coers de hoek van Bata Carang bellopen / die het inkom-
men van de Straat Banka aan de W. zyde maakt / gelph
boven gezegt is.

De strek op dewelke men de Berg Monapyn van zich
heeft / die men by helder weer zeer ver zien kan / zal de
Coers noch heeter aanwyzyn om het inkommen van de
Straat te vatten / men moet voozal het Eiland Banka niet
aanloopen / maar de steitens van de Banken van Bata Ca-
rang op zy houden op 8 a 9 badem / tot dat men Fredrik
Hendrik voozby is / die men hoe dieper water hoe na-
der is.

Van de 7 Eilanden tot aan de hoek van Bata Carang
oversteekende / en noch 3 a 4 Duitse mylen buiten het
inkomen van de Straat Banka zynde / zo men dan by
nacht of mistig weer Monapyn niet kan zien / dan moet
men ankeren / en den dag / of het opklaaren van de mist
verwachten om daar in te loopen / men konde anders
Fredrik Hendrik of de Banken van Bata Carang ont-
moeten / en also het N. en Oosterdeel van Banka niet wel
bekend is / zo reekend men daar meer Eilandjes te zyn /
als in de Kaarten staan / zie hier een aanmerking hier
over / getrokken uit de Beschrypping van het Engelsche
Zee-Boek.

Capitein Jan Harle hoerende het Schip de Makli-
sild, koomende van China, wierd door de Stroomen
bedroogen die om de Z. O. dreeven / hy zag Pulo Tou-
jou voor Pulo Toupon of Saja aan / en verbiel op de
Kust van Banka, alwaar hy zeer goede anker gronde
vond op 18 a 20 badem / in een middelmaatige afstand
van de Kust / en van eenige Eilandjes daar onder gele-
gen / maar die zo dicht daar by zyn / dat niemand
daar tusschenloopen durft / hy liep midden dieps op
18 badem door. Tusschen de Eilanden en de Z.
hoek van Banka, volgens zyn zeggen zyn 'er ruim 30
veel onder Land / en hy roemd dit Canaal en Vaarwater
als uitermaaten goed / wat staat de Hollanders op zyn
verhaal hebben gemaakt / is onbekend / maar men
30

„ zegt / dat zy naderhand een Schip daar heen hebben gezonden om zich van deeze ontdekking te verzekeren / en om zich daar van te bedienen zo het de waarheid is.

Al is nu dit Schip heelhuids daar af gekomen / zo hoeft zich een ander niet dat zelve geluk te beloven / het zekerste is zich wel te wachten van in het zelve gebaar te raaken.

Fredrik Hendrik op 8 tot 12 vadem gepasseert zynde moet men de Banken, die vooz de Rivier Palingbang gestrekt leggen / liever het naast houden als aan de kust van Banka, lettende evenwel insgelijks op het Gerp in deeze Rivier, om niet vooz de Bloed op de Banken en vooz de Ebbe onder de kust van Banka verzet te worden / vervolgens loopt men Sumatra langs tot aan de 3de hoek / en dan na de Eilanden Nanka over / van waar men Coers steld na de 2de hoek van de Straat / daar vooz zal men de Bank of het Waazige Plaatje vooz loopen / daar mede de inbocht bezet is. Deze 2de hoek is zeer wel van het andere Land te onderscheiden / als mede de boom op dezelve / waar van na gezien kan worden / het geen pag. 58 gezegt is.

Voozby deezen hoek is niets te vreezen / zo men maar tot aan den eersten hoek een halve myl van Land blijft / die voozby zynde / moet men dus aansturen / om 11 mylen beweesten Lusa Para heen te loopen / op welke afstand men de hooge ruggens daar omtrent vooz loopt / als ook de schadelijste Droogten, die tusschen de eerste hoek en dit Eiland in legt.

Het Eilandje Lusa Para in 't Oosten van zich hebbende de op afstand als voornoemd moet men Z. O. aansturen om dit voozby te raaken en dieper water te hebben / dikwils word men genoodzaakt om noch wat Oostelyker aan te gaan wegens het Gerp / dat uit Straat Banka uitvallende / na het Eiland met de hoge Boomen trekt / welk Eiland ook Westlyker legt dan de kaart vertoont. De Grend die aldaar heel ondiep is / maakt dat het daar gevaarlijk is naby te loopen / aan het Dieplood kan men de verheid of nabijheid van het zelve op het vpligste ondertasten.

Van het Gezicht van Lusa Para stuur men na de 2 Gebroeders / daar van boven is gesproken / dog hier is nodig de Waarschouwing te herhaalen / dat de strek van haar legging niet malikander geen vasten Coers kan wezen om zich daar vooz van den een na den anderen te richten om dat de ongeregelde loop van het Gerp in de gegiste Coers groote misgissing brenkt. Hier is derhalven nodig het Dieplood te gebruiken / en Lusa Para uit het gezicht hebbende verlooren zo veel mogelijk op de dieptens te vooz van 9 tot 11 a 12 vadem / zo men minder dan 9 vadem vind / gelijk het wel gebeuren kan voornamelijk omtrent de Bank van het Eiland met de Groote Boomen, dan moet men Oostwaarts aangaan maar zo men over de 12 a 13 vadem bespeurd omtrent de 2 Gebroeders / moet men de W. kust wederom op zoeken / deeze dieptens houdende en naarstig lootende / zal men altyd zekerlyk de twee Gebroeders kunnen beloozen / doch men moet tusschen Lusa Para en de Gebroeders geen evenmatigheid noch geregelde verandering van dieptens verwachten / het diep en droogt 'er somtyds heel onessen / maar men kan niet mistasten / zo men maar gestadig het Zoot gebruik.

Zo men omtrent de Gebroeders gekomen zynde dezelve vooz den nacht niet duidelijk kan verkenen / dan is het beter te ankeren of te labeeren als te onderneemen dezelve by de Nacht vooz by te zeilen / men zoude anders op het Rif Chabandar kunnen vervallen of wel op den andere Bank O. ten N. van deeze Eilanden gelegen / aangemerkt men deeze vuilens anders niet vermyden kan als van de Gebroeders wat verafhoudende.

Zo ver men oordeelen kan / uit het geene veel Scheepen in dit oversteeken gebeurd is / zo schynd het / als of van het Eiland met de groote Boomen de Stroomen by dit Mousson dikwils om de Z. O. loopen / dit is het / waar om verscheide Scheepen in het gezicht van de Noorderwachter zyn gebracht geweest / daar zy meende by de Gebroeders vervallen te zyn / deeze misgissinge kan het dieplood doen vermyden / zynde 15 a 16 vadem neevens de Noorderwachter, en maar 12 omtrent de Gebroeders / zo men by verzuim van deeze Waarschouwing of wel by teegen Wind genoodzaakt word om tusschen de Noorderwachter, en de Gebroeders vooz te houden / moet men de Noorderwachter maar op een klyne myl naby loopen / en zich geensints midden dieps houden / daar vooz men de Bank voornoemd vooz loopen zal.

De Noorderwachter vooz by zynde / zo men dan na Straat Zunda gaat / moet men een Clip / onder water /

myden / die het Fransch Schip de Jazon 1742. op zyn t'huys bys van China heeft ontdekt / deeze Clip legt 11 mylen N. N. W. van het Eilandje Dofan en 31 mylen omtrent Z. ten W. van de Noorderwachter. Deze Clip gepasseert zynde / stelt men de Coers naar het Noorder Eiland dat aan de kust Sumatra / myl N. W. van den hoek van Bantam is gelegen om van daar de Straat Sunda in te lopen. Dog de Scheepen uit Straat Banka na Batavia gaande / strevenen van daar beweesten de duizend Eilanden naar P. Babi en bezuiden het zelve naar Batavia.

Van Batavia naar Cylon beweesten de Maldives.

De Scheepen die van Batavia naar Cylon zyn gedestineert / en in de Maanden Mey, Juny, July tot het begin van Augustus van de Straat Sunda vertrekken / om onder Caab Commoryn of vooz Ponnecayl in de Maand July tot October te arriveeren / moeten haar Coers van de Straat Sunda om de Z. West of nog Zuidlyker stellen / om spoedig op 9 a 11 graden in de vaste Z. O. passaat wind te geraken en met dezelve West aan strevenen tot dat de miswyzing tusschen de 9 a 6 graden Noordwesting werd bevonden / of by gebrek van observatien / tot dat zy op 83 a 81 graden lengte gissen te zyn / van waar zy de Coers Noorden dienen aan te stellen naar de Linie om dezelve om bovengemelde lengte of op de miswyzing van 6, 7, 8. grad. te passeeren / en alle vlyt aanwenden om de Variatie van het Compas te ontdekken / en by gebrek van dien dan nog wat Westlyker houden tot dat zy de Oostwaarts leggende Maldives Eilanden zyn gepasseert / en zig verders dan, gedragen na de Coers wyzing van de Caab naar Cylon welk hier vooz op Pagin. 37 kan werden nagezien.

Van Batavia naar Cylon beoosten de Maldives.

De Scheepen die beoosten de Maldives naar Cylon moeten strevenen / en in de maanden November, December tot in January van de Straat Sunda vertrekken / moeten mede haar Coers om de Zuid stellen / om spoedig in de Z. O. passaat Wind te geraken / en dan zo verre West aan strevenen tot de lengte van 103 a 106 graden / en van daar de Coers Noorden aanstellen naar de Linie, dog de Scheeps overheden die na December vertrekken / moeten wel verdragt zyn dat zo dya op 6 a 8 grad. Z. bryete de Z. O. passaat Wind hen verlaat / dat zy in de nu waijende West Moussons wind zullen verballen / welke somtyds zo schraal kan waijen dat zy naamlyk hoven Sumatra zullen konnen strevenen / eer zy de Noort Oost Mousson hebben berijkt dog dezelve aan tressende / konnen daar mede zo veel Noorden bezeilen tot dat zy op de Noorder bryete van 7 a 8 grad. zyn gearriveert / en verders West naar Cylon strevenen / en zig reguleeren naar de Coerswyzing van de Caab naar Cylon in deze tyd / die op pagin. 38 te vinden is.

Maar de Zeelieden / die in Augustus, van Batavia naar Cylon zyn gedestineert / konnen ook wel beoosten de Maldives houden / maar dit is gevaarlijk om dat zy genoodzaakt zyn / om de hoogte te houden / zo veel West af te zynen dat zy Punte Gale N. ten O. van hen hebben / eer zy de Coers om de Noort mogen stellen / om dus onder de Maldiveste geraken eer de aanstaande en dan nog wapende Weste winden die somtyds schraal en styf zyn / hen dit belet / waar vooz het gebeuren kan / dat zy beweesten de Maldives en dus op een lager wal raken / gelyk dit Mo. 1750. met het Schip de Voorzigtigheid is gebeurt / 't welk van Batavia na Bengalen gedestineert / en den 31 July buiten de Straat Sunda geraakt zynde op 91 graden Z. bryete West aan strevende tot de lengte van 100 graden / en van daar N. Westlyk en Noorden tot op 93 grad. onder de middelyn / daar men een Eiland ontdekte / 't welk men giste J. de Oura te zyn / weshalven de Scheeps Overheden de Coers zo Westlyk boegde / als hen de Wind toeliet / zo dat zy op de Noorder bryete van 1 grad / zig op 90 graden lengte bevonden / van waar zy N. ten W. en N. ten O. met een W. Z. W. tot 23 minut. N. bryete / en 91 grad. lengte gekomen zyn / de / ontdekten zy de Maldives Eilanden in 't O. N. O. tot het Noorden / en bevonden dus zig vooz deze en beweesten

ten dien heen gesteevent / en dus op een lager Wal; worden de het Schip door de stroom / die door de Eilanden om de Oost bloeide / nog al verders daar in getrokken / zo dat zy beslupten moesten een opening te zoeken / waar op zy dan door de wind op dezelfde aanhielden / en langs de zijdenende reben en deze laage Eilanden zo lange stebende / tot zy by geluk de passagie of doorgang op 6 graden 30 a 40 minuten Noorder byzette ontdekten / daar zy instebende / en toen door het eerst grond wierpen op 20 a 24 vadem / redelyk goed om daar op te ankeren; dog zy haar coers vervolgen de / geraakte naar 7½ mjl zeplens gelukkig door deze passagie / die regt en ruim genoeg was / beoosten deze Eylanden; aan welke zy eenige Vaartuppen zagen geankert / dog welke niet by hen wilde komen / schoon zy daarom schoten.

Zy zetten van hier de coers naar Cylon; daar zy naar 5 dagen zeplens arriveerden / en bevonden zig / volgens de nieuwe kaart van de Indische Zee, niet misgiff / zo dat deze Eilanden wel geraarteert zyn.

Hier uit is te zien hoe gevaarlyk het is om langs dit Daarwater Cylon te besteevenen / zo lang de West-Mousson nog regeert / en dat het raadzaamst is de Schepen van Batavia naar Cylon af te zenden op zulk een tyd / dat zy / of de coers verre beweesten / of verre beoosten de Maldives moeten houden / en dus in 't hart van de West- of Oost-Mousson / om zulke gevallen niet onderhevig te zyn.

Van Batavia naar de Kust Cormandel, in de Maanden Mey tot Augustus.

Schoon nu de laastgemelde coersweg langs en beoosten de Maldives in deze tyd gevaarlyk is / zo kan dezelve egter door de Schepen / naar Cormandel gedestineert / niet wel worden nagelaten / ten zy men de gehele omweg beweesten de Maldives wilde doen / het welk onnodig / en te verre bupten de coers is. De hoofden dezer Schepen dienen derhalven als zy van de Straat Sunda, met de Oost-passaat / West aansteevenen / zeer naauwkeurig op haar gissing te letten / (wyl thans op de miswysing geen staat te maken is) om geen meer weg of lengte af te lopen als nodig is / en wel zo verre / tot dat zy op 8 a 9 graden byzette Punta Gale s. ten O. van zig bevinden / om niet onwetende beweesten de Maldives, gelph het Schip de Voorzigtigheyd, te geraken; dog de gemelde distantie diend eventwel afgezept / om niet benoorden de Linie door de schrale Westelphe wind en oostwaarts lopen de stroom beoosten Cylon te worden gevoert / gelph door dit verzuim het Schip Bloemendaal is gebeurt / waar door men van de reys kan herstraken worden / tot zo lange dat de Noord-Mousson gelegentheid geeft om het op te halen.

Punta Gale dan N. ten O. van zig hebbende / houd men onder goede toezigt op het Eiland Adu Noorden aan; en dus op de byzette van de Zuydelphste Maldives Eylanden gekomen zynde / weder zo veel Westelphe als de wind toelaat / en nodig is om op de byzette van Cylon nog 50 a 60 mjen beweesten het zelve te zyn / om verzekert te zyn beweesten dat Eiland te wezen / van waar dan Oost op het zelve moet worden aangehouden / en het Eiland verliet hebbende / langs de Wal gesteevent tot P. Pedros, van waar de coers op de Kust Cormandel bezupden Nagapatnam woord aangehouden / en dus het gemelde Comptoir besteevent.

Van Batavia naar Bengalen, in de Maanden Mey tot July.

De Zeevaren naar Bengalen geschild / houden het zelve Daarwater / uitgezondert dat zy / die in July vertrekken / zo Westelphe niet behoeven te lopen / wyl het genoeg is als zy het Eiland Cylon by P. Gale of de Baxos besteevenen / of maar verzekert zyn dat zy zig niet verre bupten Cylon bevinden / hoewel het best is het Eiland te zien. Maar indien de Schepen in Augustus, en dus te laat / uyt de Straat Sunda vertrekken / en gelph het Schip Osdorp onlangs in den Jare 1751 is gebeurt / niet eerder dan in October op de Kust van Orixia arriveeren en daar dan de N. O. Winden ontmoeten / diend men te weten / dat het als dan by de wal niet op te halen is / ten sy by geluk de Winden nog variabel mogten waaien; dog het welk eventwel nog veel werks in heeft / om dat de stromen in dese tyd buptengemeen sterk om de Z. West vloeyen / weshalven men dan de wal diend te verlaten / en by de Wind moet oversteken / om onder de Kust van Aracan te komen / daar men dan nog gelegentheid zal vinden om Belisoor te besteevenen: en indien de Officieren van het gemelde Schip Osdorp dit hadden geweten en aanstonts hadden te

werk gestelt / in plaats van 22 dagen langs de Kust van Orixia te kruipen / zo hadden zy niet van de reys verstooken geworden / en onberrigter zaaken op Cylon terug gekomen.

En wyl hier door op Pag. 39 gezegt is / dat de Schepen van de Caap naar Bengalen willende / niet door primo July de hoek Palmiros moeten aandoen / zo is dit daar berigt om de oude ordinare tyd aan te tonen / om dat by vroege aankomst het zeplen over de Banken / mits de sybe hoekte en holle Zee / wat gevaarlyk is / andersints kan de gemelde hoek wel eerder worden aangedaan / mits dat de Aootsieden zo vroeg in Zee of op Bellezoor zig bevinden / en dus kan de Ganges met den aanhang der Weste winden wel worden besteevent.

Van Batavia naar de Mallabaar, en van daar na Suratte, Persie en Mocha.

De Schepen die in de Maand November na deze Plaatsen willen vertrekken / houden de coers met de Cylonsche Schepen tot dat Eiland / van waar zy naar de Mallabaar oversteken / en verders langs de wal na Suratte en Persie steevenen / of de coers Westwaarts naar Mocha stellen: maar indien zy in de Maand van September of October t'zepl gaan / moeten zy in de Z. O. passaat zo Westelphe lopen / tot dat Punta Gale Noorden van hen is / en dan afhouden de de coers zo Westelphe aanstellen / dat zy beoosten de Maldives, en beweesten Cylon blyvende de hoogte houden / om niet met de Westelphe winden / die thans in November nog benoorden de Linie worden gebonden / en met de Oostwaarts vallende stromen beoosten Cylon te worden gezept / daar zy zo lang zouden moeten fukhielen / tot de N. O. Mousson hen eindelyk daar van verlost. En alschoon het gebeurt / dat de N. O. Mousson vroege door kennebde / en zy nog beweesten Cylon zig bevonden / zo kan de Mallabaar eventwel by hen worden besteevent / en van daar de coers naar de gemelde Comptoiren worden gestelt / op zulk een wyze als hier door in de beschryving van dat Daarwater gezegt is.

Maar de Schepen die naar Persie of Suratte gedestineert / in de Maanden van Juny en July van Batavia vertrekken / houden beweesten de Maldives en in 't Daarwater der Cylonsche Schepen van dien tyd / tot onder de Linie, van waar de eerstgemelde de coers N. N. W. op de Arabische Kust aan hebben te stellen / en langs dezelve naar de Persische Zeeboezem afhouden / en de laastgemelde de coers Noorden behoudende / tot op de byzette van de Suratsche Zeeboezem / dan Oost aansteevenen naar de gemelde Plaats.

Van Cormandel naar Batavia, in verscheide tyden des Jaars.

Dan 't begin tot den 8. October diend men zepl te maken / om by en zeker 't Ontweer op Cormandel te ontloopen / en de coers Z. O. aanstellende / en de Linie Equinoctiaal passeerende / om de Zuyd steevenen tot 5 graden Zuyder byzette / wanneer men de Sumatrasche Kust bupten 't gezigt mag houden / indien 't de Wind nog zoo mogte verepschen; want men bevint dat de Weste Mousson, 't welk van de 2 a 3 graden Zuyder breette tot 9 a 10 graden, van November tot February doorwaayt, nog zomwyl in 't begin van November wyfekt, daar door men in stilte raakt / en beter geoordeelt wert dat men onder Sumatra is / als dat men Zeewaarts zoude dypen / dog het gebuyt der Zeevaren de Officieren is staat te maken / datze in deze tyd van October en November tot op 5½ graden Engano in 't gezigt loopen / om hunne coers naar binnen niet de Weste winden te stelen / alzo die nu ordinair doorwaayt.

In 't begin van January is 't voozspoedig zeplen / want men heeft op de Kust Cormandel den N. O. wind, die de Schepen tot onder de Linie brengt, die bezuyden dezelve de W. wind ontmoeten, die aldaar tot half Maart doorwaayt, en dan begint te weyfeelen; zoo dat men aldaar / 't zy bupten Sumatra en al de Eilanden / of ook nader en 't Land in 't gezigt mag houden / en alzo de Straat Sunda besteevenen. Geheel in Zee houden mag ook geen kwaadt / als het niet na February is / en dat op 5½ graden Zuyder byzette / de coers naar 't Eiland Engano word gestelt / om alzo gemakkelek binnen te komen; maar men draagt zoze dat men niet al te veel Zee houdt / om de stilte / die hun dan meer om de West van de wal zoude afstrekken.

In January van de Kust Cormandel afgaande / bevint men zomwyl de Z. O.; maar in Zee komende, meest Ooste win.

winden; dog in April waaijen Zydelijke winden, die in Mey Westelyk trekken, zoo dat men zyn gang als te vooren stelde; maar meerder beneestigt / om onder Sumatra, als het in 't laatste van Maart aanloopt / te geraken / daar men met groote Schepen langs de Groote Fortuyn en Nassauwische Eylanden bukten of ook binnen kan opkomen / maar men is veel stilte en Z. O. winden hier in deeze tyd onderwoyden / zoo dat men met Landbuigen / gelijc het hooge Gebergte veel geeft / nog kan opraken / welverstaande dat men niet verder van de wal dan 2 a 3 mylen is / en zoo af en aanlegt / tot men de Straat Sunda bereykt; want in deeze tyd beblint men ordinair dat de stroom naar de Zuyd gaat / die nu dan nog te bate komt: daar en tegen hebben 't zommige onderlegt / die de wal onder de Linie niet bereyken konnen / dat zy het tot op 4 a 5 graden Zuyder bzeette hebben laten doorkaan / meenende daar by voordeel te doen / niet overleggende om de kust van Sumatra te bezeelen / maar door zy weder onder de Linie te rug kwamen / door de Z. O. wind en de blinde stroom / die hun om de West hadden gezet; behalven dat 'er zommige in die keeren van 't Mousson wel 30 a 40 dagen in stilte hebben gedreeven / en tot groote armoede verballen zyn: zoo dat het 't best is de wal te houden.

In Maart en April is het moeijelyc om te zeilen / want men ontmoet alom stilte. Van Cormandel moet men zien in Zeete koomen / en als dan zoo Oostelyk stevenen / als de wint toelaat om Oost te klyppen: door de Linie koomende / bevint men al meede stilte / daarom is het nootzakelyc de Sumatrasche kust aan te doen / op dat men als dan met Landwinden en Buigen mag opkoomen. Dit is de sijnste tyd van 't Jaar / om dat de Mousson wepfelt / en alom stilte veroorzaakt.

In Mey, Juny en July is het wel goet / maar doordien de Z. O. wint bezuyden dezelve zoo hinderlyc is in 't ophalen van dat kotte rick tot de Straat, zoo gebeurt het wel dat men al ober de twee Maanden opweg is; daar by heeft men veel moeite om de Straat in te koomen / waajende aldaar de wint zeer Oostelyc; maar van Cormandel tot aan 't Varkens Eyland, en ook onder de Linie, zal men ordinair in 14 a 16 dagen beezig zyn. Men kan tusschen de Eylanden en 't vaste Land wel passeeren / maar die daar niet zeer ervaren zyn / mogen 't beeter bukten dezelve houden / om de klippige plaatsen die hier en daar bebondenwoyden / gelijc men dat in de nieuw-gemaakte kaarten van Sumatra kan beoogen.

In Augustus en September moet men dezelve coers houden / om langs de genoemde kust op te koomen / dat door erbarentheyt bebonden is het beste te zyn; doch men neemt het dypen de Eylanden of bewosten dien ordinair te koomen Nassauw, en dan naar de Sumatrasche kust afhoudende / zoekt men de wal aan te doen omtrent Sillebaar, daar men alom goede Ankergront heeft / maar hooger opkoomende / woijt het weer zeer diep en steil / tot by de Kleyne Fortuyn, en omtrent den vlakken hoek of Zuyd-zijde van genoemde land Sumatra, of het welke men met gebukt en patientie / met af en aanleggen / moet ophalen / ten zy dat 'er een gelukhige Landbup met dypster en reegenachtig weer uyt het Land komt aandringen / die de wint dan wel veelmaal uyt het N. O. geeft / waar meede men Z. O. kan opkoomen; doch als 't aldaar in deezen tyd mooy weer en klare lucht is / behoef men niet als O. en Z. O. winden / ook wel O. Z. O. te wachten / die zoo vast waaijen / of ze nooit veranderen zouden / daarom moet men dicht onder de wal houden / om dat de Landbuigen veelmaal geen 4 mylen in Zee koomen / en men van dat voordeel zou verstreken zyn. De Winden beginnen in deezen tyd wel zoo Oostelyc te waaijen / dat ze zomtyl een streek Noordelyc hebben / zoo dat men zyn best doet om de wal van Sumatra te klyppen / daar men de wind meest langs of uyt de wal heeft. De Schepen / die van Cylon in Mey, Juny en July koomen / dienen de Linie op 109 a 110 graden te passeeren. Indien ze Westelyker door steeken / zoo raken ze door de Zuyd-Ooste en Oostelyke winden te Zuydelijk om de wal te bezeelen / moietende in 't vervolg noch onder de genoemde wal zien te koomen / alzo het in Zee dikmaals onderlegt is / maar altyt tot een lange Reys is uytgeval-

len; daar en teegen dit onder de wal veelmaal door buijen en reegenblagen wel gelukt.

Da breeze bevinding / wegens de Winden bezuyden de Middellyn, en de coers na de Straat Sunda, konnen zich ook de Zeelieden op de Schepen die van Persien, Suratte, Mallabaar, Cylon en Beogalen vertrekken / reguleeren.

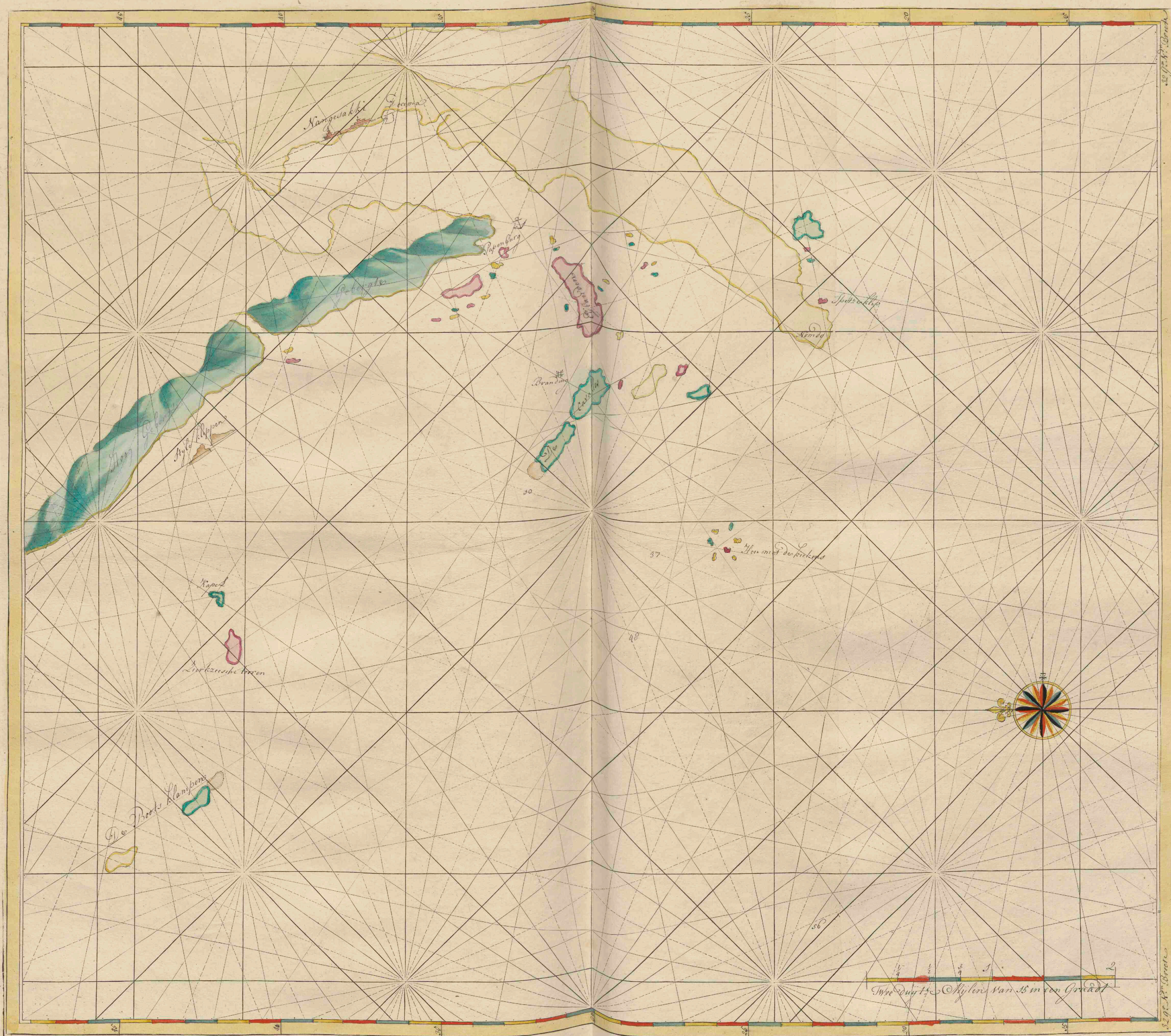
Van Batavia naar de Caap.

De Zeelieden die van Batavia naar de Caap in de Maanden Oktober en November vertrekken / en gemeenlyc nog wyng tegenspoed in de Straat Sunda hebben / stellen van dezelve haar coers om de Z. W. / om spoedig in de vaste Z. O. passaat te koomen / en stevenen niet dezelve W. Z. W. en W. ten Z. / om niet verder dan 25 a 30 mylen bezuyden Madagascar te passeeren / om dus zo veel te langer van de Z. Winden te profiteeren / van waar zy de coers afboegen / om de kust van Afrika by Baay de Algoa of Mosselbaay aan te doen / waar van zy de nabijheid door de miswyzing van 't Compas konnen bespeuren / en dan langs dezelve houden naar Caap de Goede Hoop, daar zy dienen te letten op de gronden van het Rijk van Agulhas, om niet voorge gemelde uythoek te woynen gedoert: de wal diend hier ook te woynen gehouden / om niet door stybe Z. O. Winden belet te woynen na dezelve op te boegen / wanneer men bukten het gezigt van dien moogt zyn / en dus genoodzaakt woynen om by storm den uythoek te moeten voorge lopen / of bybjen / gelijc veeltyds is gebeurt.

Maar de Zeelieden die in November tot January van Batavia tzepl gaan / hebben by meerder moeite om de Straat Sunda uit te raken / wyl de Weste winden als dan regereen / en gemelde passagie veeltyds moet woynen uitgelateert / in welk geval zy het ordinair Daarwater bezuyden het Eylant dwars in de weg / of langs Java, wel konnen verlaten / (om dat het in die tyd een lager wal is) en houden benooyden het Eylant langs Sumatra, naar 't Eylant Cracaton, daar in dit Daarwater ook goede Anker-gront is / schoon dog wat dieper water op deeze plaatsen woynen gebonden / en dus met slagboegen het Prinsse Eyland zoeken te bezeelen / daar zy aan 't Nieuw Eyland sig van water konnen voorge / en dan de reys naar Zee stellen / dog indagtig sijn / dat het raadzaam is niet voorge het eynde van January van hier te vertrekken / om eenigzins de Eykanen / die in deeze tyd tusschen de lengte van de Cocos Eylanden en het Eylant Mouritius woynen gebonden / te myden / en verders de coers te houden zo als boven is gezegt / uytgezondert dat deeze Schepen de Afrikaansche wal wel wat vroeger of Noordelyker mogen aandoen / om dat de nu waajende Weste winden Zeewaarts vande kust ordinair dan sterker en langdurig woynen gebonden / en om dat men onder de wal de nu Zuid-Westwaarts lopende stromen te baat heeft / die daar dan eenig voorge deel geven / maar in tegendeel nadeel / als men bukten het gezigt van de kust is / wyl die dan grootelyc de Schepen verhinieren / om by stizale wind weder onder de wal te koomen: verders dient op het Rijk van Agulhas het voorgezegde geobserbeert / en in gedagten te woynen gehouden / dat na half Mey om de N. W. wind de Tafelbaay niet woynz aangedaan / maar in de Baayfals geankert woynz. Waagande de eigenschap van dit baarwater / kan de beschrypping op Pag. 2 woynen nagezien / daar wy ons aan gezygen.

Tot dus verre de Z. W. / N. W. en Noordelyke kusten langs de Indische Zee beschouwt hebbende / en de wyze hoe dezelve woynen bezeelt / hebbende aangezoont / zo ver-eischte de ordz / dat wy ook de N. O. / Z. O. en Zuyd-waarts gelegen Landen / en dus de Philippynsche, Moluk-sche en Oostersche Eylanden bezogten; dog wyl zulks te veel door dit Boekdeel zoude zyn / wyl het reeds door de bygeboegde kaarten groot genoeg is / zullen wy dit overlaten voorge de geene die lust en tyd hebben om dit te onderneemen / en door een beschrypping van gemelde Eylanden / de Zuid Zee en het Westelykste van Amerika dit Werk compleet te maken / wyl als dan alle de bekende voorge kusten des Hardbols door deeze Nieuwe Ligende Zee-Fakkell zullen verligt zyn.

E Y N D E.

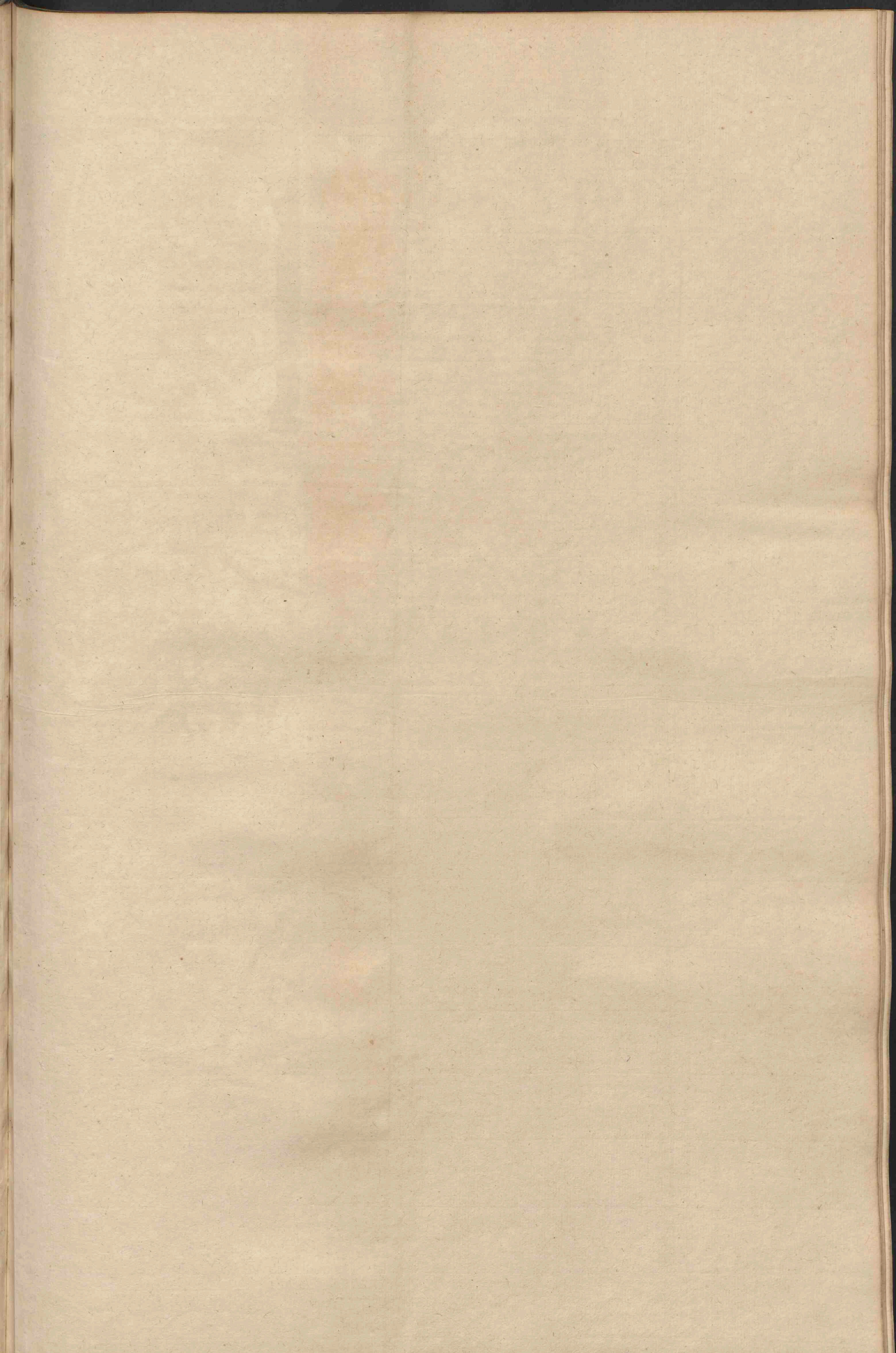

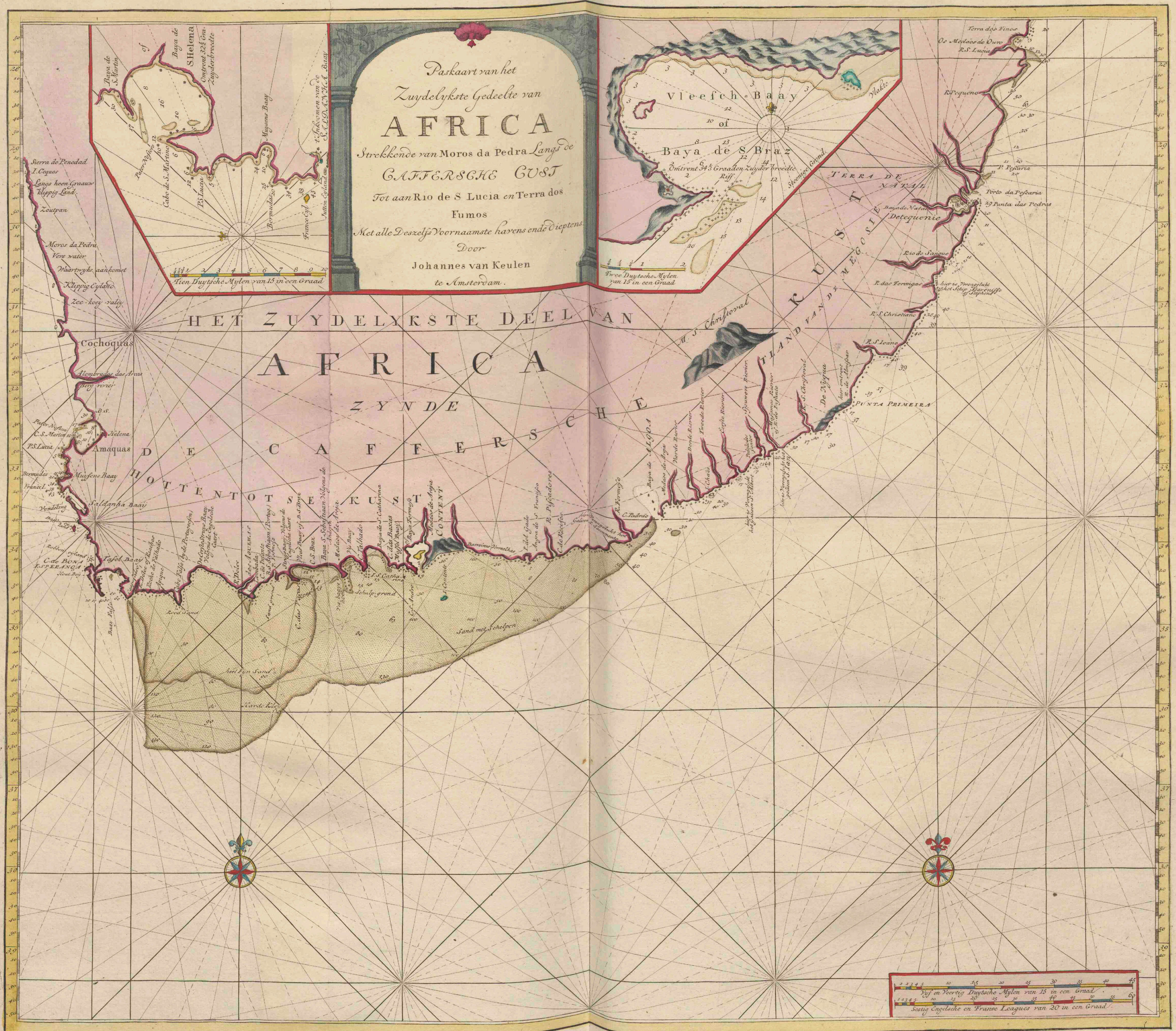
Zin-bedervende D R U K F O U T E N en nader Bevindingen.

Pag.	Colom.	Regel	20 van boven staat, heeft men de N. hoek N. ten O., leest dan heeft men.
2	1	13	van boven staat, de Zuid hoek van 't Eyland Z. W., vervolg, en de hoek van de Duintjes Zuiden of Z. ten O.
2	2	20	van onderen staat, van de Zuid hoek, moet zyn van gemelde Zuid hoek.
1	1	19	van boven staat, de Leenwenberg O. Z. O. en Z. ten O. moet zyn Z. O. ten O.
1	1	23	van onderen staat, strekt de Kust Noord, en moet zyn Noorden.
2	2	30	van boven staat, buiten of bezuiden uitkomen, moet zyn of bezuiden dezelfde uitkomen.
3	1	13	van onderen staat, de Zuid brete van 33, leest en de Z. brete.
4	1	24	van boven staat, de steven van Stuurboort, leest aan Stuurboort.
5	1	27	van onderen staat, West-Munsterhal Z. ten O. moet zyn Z. O. ten O.
2	2	4	van boven staat, de Mond van de Bay, moet zyn den Inham voor de Mond van de Bay.
2	2	5	van boven staat, en loopt wel, leest en loopt van daar wel.
1	1	24	van boven staat, het midden die droogte, leest van die.
1	1	39	van boven staat, Zanduinige Plaats, leest Plaat.
7	1	8	van boven staat, een Caab dat, leest die.
1	1	28	van boven staat, een noot riland, vervolg, of grote uitboek.
8	1	41	van boven staat, even een behakkelt, leest gehakkelt.
1	1	11	van onderen staat, de Strand uit dryven, leest de Straat.
1	1	6	van onderen staat, de Zindlelykste passagie, leest de Zuidlykste.
2	2	12	van boven staat, wat donkerder leest kleinder zwarte beuvel.
10	1	37	van boven staat, die voor de Oost Mousson diend, leest dienen.
1	1	38	van boven staat, leid aan de W. Z. West kant, moet zyn leggende aan de W. Z. W. kant.
12	1	8	en 9 van boven staat, is de Coers N. ten W., leest N. ten W., volgens de Fransche dog N. W. ten W. volgens de Hollandse bevinding.
2	2	18	van boven staat, laag Voorland, leest met laag Voorland.
13	2	32	van onderen staat, West ten Zuiden van de Rievier moet zyn W. N. W. volgens nader bevinding.
15	1	2	en 3 van onderen staat, wanneer men op de 12 a 13 grad. Noorder brete, moet zyn, wanneer men uit Zee komende op de 12 a 13 grad.
19	2	26	van onderen staat, en door een Rif aan elkander, leest en de 3 Zuidlykste door een Rif aan elkander.
20	2	12	van boven staat, eensklaps op 2 a 3 vadem, leest eensklaps 2 a 3 vadem minder.
2	2	14	van onderen staat, maar 14 Duitse mylen af van Calpentyn, en de Zuidhoek, moet zyn maar 11 myl van Calpentyn gelegen: De Zuidhoek.
21	1	25	van onderen staat, een klippige hoek, leest een klippig Rif.
27	1	15	en 14 van onderen staat, het Zee Rif van Palliacatte, leest legt het Zeerif.
29	2	5	van onder staat een Canon Schoot, langs leest lang.
31	1	22	staat van het West tot Zuiden, voeg daar by, en ook tot het N. Westen.
2	2	43	van boven staat, de Westen en W. Z. winden, moet zyn W. Z. Westen winden.
34	1	10	en 11 van onderen staat tot op 7 graden 15 minut. N. brete, voeg hier by, en 96 grad. 9 minut. lengte.
36	1	27	van onderen staat, en pas 1 myl, moet zyn en pas een 1 myl groot.
2	2	1	van boven staat Z. Z. O. 3 a 4 graden Oostlyker, moet zyn Zuidlyker.
2	2	26	van boven staat, waar over men van de Eilanden Arn, leest waar door men.
2	2	23	van onderen staat, men heeft op dezelfde met laag water maar 9 voet vervolg, tusschen deze Bank en de Kust kan men met grote Schepen passeeren, wyl daar niet minder dan 5 vadem is, dog buiten om is het zekerste.
37	1	1	en 2 van boven staat, het Berghie Parsselaar in 't Oost ten Zuiden, moet zyn O. 1 Z.
1	1	14	van boven staat, het gemelde bezeilen moet zyn het gemelde Berghie.
38	1	10	van boven staat, en zal dan de Coers weder Noorden worden aangehouden, dit moet by herdruk uitgelaten worden.
39	1	4	van onderen staat, Westlyker behouden tot Suratte, moet zyn Oostlyker behouden tot de breete van Suratte.
45	1	27	en 28 van onderen staat, tegens een droogte, leest tegen den drooge.
2	2	6	en 7 van onderen staat, die als dan naar 't Westen en in 't laatst van April ontrent de Kust begint te trekken, moet zyn, die in 't laatst van April naar 't Westen trekt; de Kust op 10 graden kan bezeilen.
47	2	13	van onderen staat, donker rood Verft, leest Verft.
2	2	8	van onderen staat, een hoge dageraad of avond, voeg hier by schemering.
48	2	22	van onderen staat, beneden de 27 graden, moet zyn op de 26 graden.
50	2	18	van onderen staat, Caros leest Baros.
54	2	26	van onderen staat, 1 mylen, leest 1 1/2 mylen.
56	1	12	en 13 van boven staat, die over een gotelings schoot met Sand of Schiet, moet zyn, waar van een gotelings schoot verre een Zand afschiet.
57	2	7	van onderen staat, leggen 2 kleine Zandbanken, voeg hier by het Brouwers Zand genaamt.
58	1	15	van onderen staat, N. N. W. aangaat of wel N. ten W. moet zyn N. ten W. of wel N. N. W.
2	2	44	en 45 van onderen staat, boven werd en gevonden, leest werden gevonden.
59	1	47	van boven staat, die houd het op 10 vadem, leest 8 vadem.
0	2	1	van boven staat, deze kank strekt, leest deze bank.

D R U K F O U T E N .

Pag.	Col.	Regel	28 van onderen staat, die ontrent 1½ myl, voeg hier by, of by andere wel 4 mylen.
62	1	- 25	van onderen staat, Borbazet men in 't W. ten N., lees Borbazet in het W. ten N.
63	2	- 17	van boven staat, als men van P. Cornom af Noorden aan stuurd na de Punt Cin of Ceci, waar af men 30 mylen Zeilens heeft N. ten O. over 2 a 3 graden, dit moet zyn, het is genoeg, als men van P. Cornom N. aanstuurd na de Punt Cin, of Ceci, waar van men dan nog 30 mylen N. ten O. 2 a 3 graden Noordlyker is.
64	1	- 30	van boven staat, ook op de Stroomen in rekenen, moet zyn ook de Stroomen in Rekening.
66	1	- 9	van boven staat, leyd een Eyland lees een Eyland legt.
	2	- 2	van onderen staat, dit Eyland is hoog, moet zyn het eerstgemelde Eyland is hoog.
	2	- 11	van boven staat, Scorpioens Staart, voeg hier by, en de Ketting Eylanden volgens de Hollanders.
	2	- 13	van boven staat, Joan Katwyks, voeg hier by of Jonk Katwyks.
	2	- 30	van onderen staat, ontrent 15 mylen, moet zyn 5 mylen is.
70	1	- 13	van boven staat, in 't laatst van Juny, lees July.
	1	- 16	van onderen staat, zo dat de weg Langer tusschen P. Saya en Lingen is, dit moet zyn zo dat de weg korter tusschen P. Saya en Lingen is, voeg hier by, dog tusschen 't Eiland Lingen, en P. Pansang is dezelve wel 6 a 7 mylen langer bevonden.
	1	- 8	van onderen staat, langer als 6 a 7 mylen, zo als heden de Kaarten vertoonen, moet zyn 6 a 7 mylen langer dan tot heden.
	2	- 20	van onder staat, van 159 graden breete, lees 15 graden breete.
71	1	- 35	van onderen staat, deze Eylanden in 't Zuiden, moet zyn in 't Noorden.
72	2	- 36	van boven staat, een Eylandje in 't Z. ten W. lees in het Z. W.
73	1	- 11	van boven staat, om de West, lees om de Oost.
	2	- 12	van onderen staat, om de Z. O. dreeven, lees om de Z. vloeyde.
74	1	- 21	van onderen staat, wel op de andere Bank, voeg hier by het Brouwers Zand.

Paskaart van het
Zuydelykste Gedeelte van
AFRICA

Strekken van Moros da Pedra Langs de
CAFFERSCH E GUST
Tot aan Rio de S Lucia en Terra dos
Fumos

Met alle Deszelfs Voornaamste havens ende Dieptens
Door
Johannes van Keulen
te Amsterdam.

HET ZUYDELYKSTE DEEL VAN

AFRICA

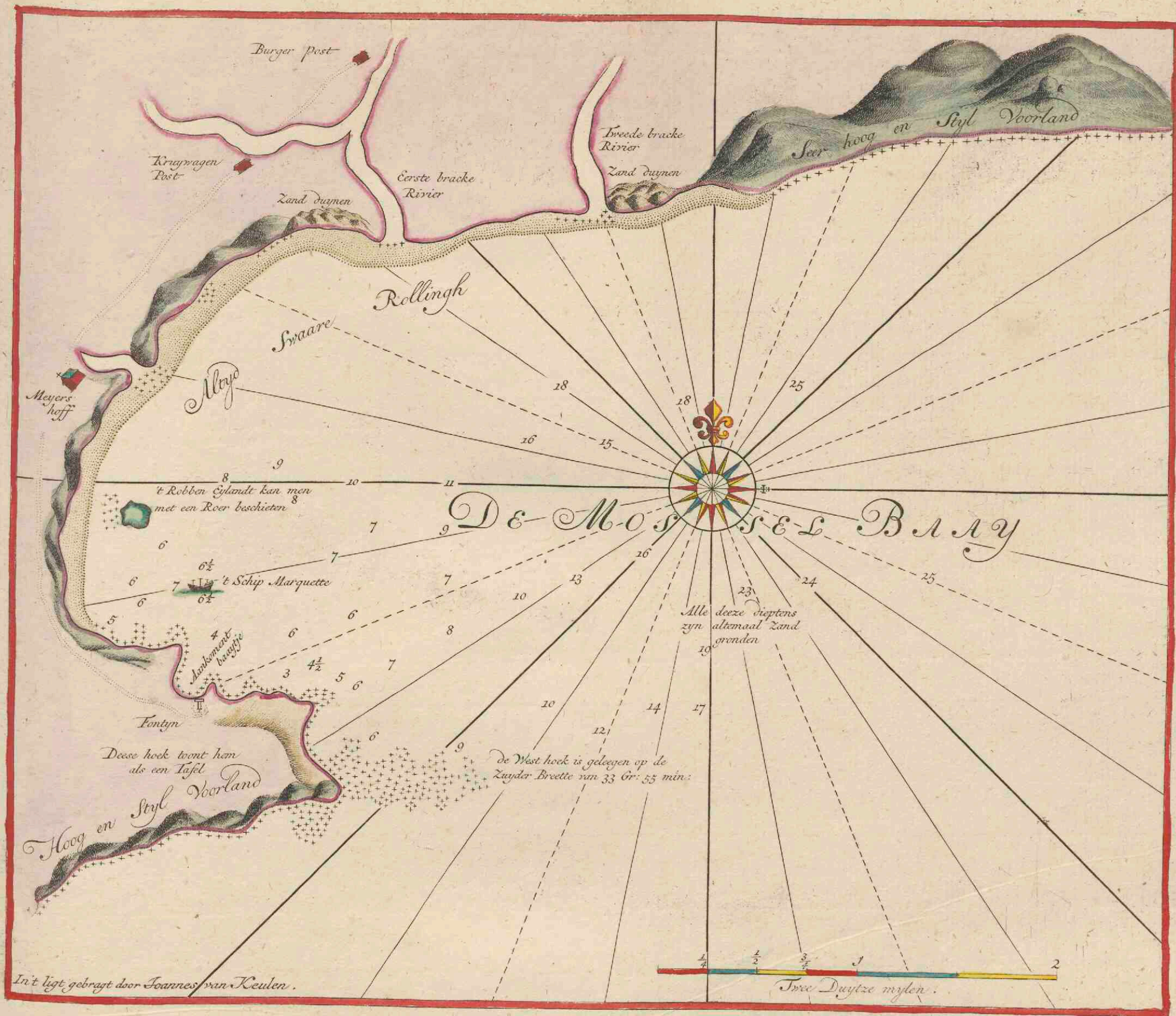
ZYNDE

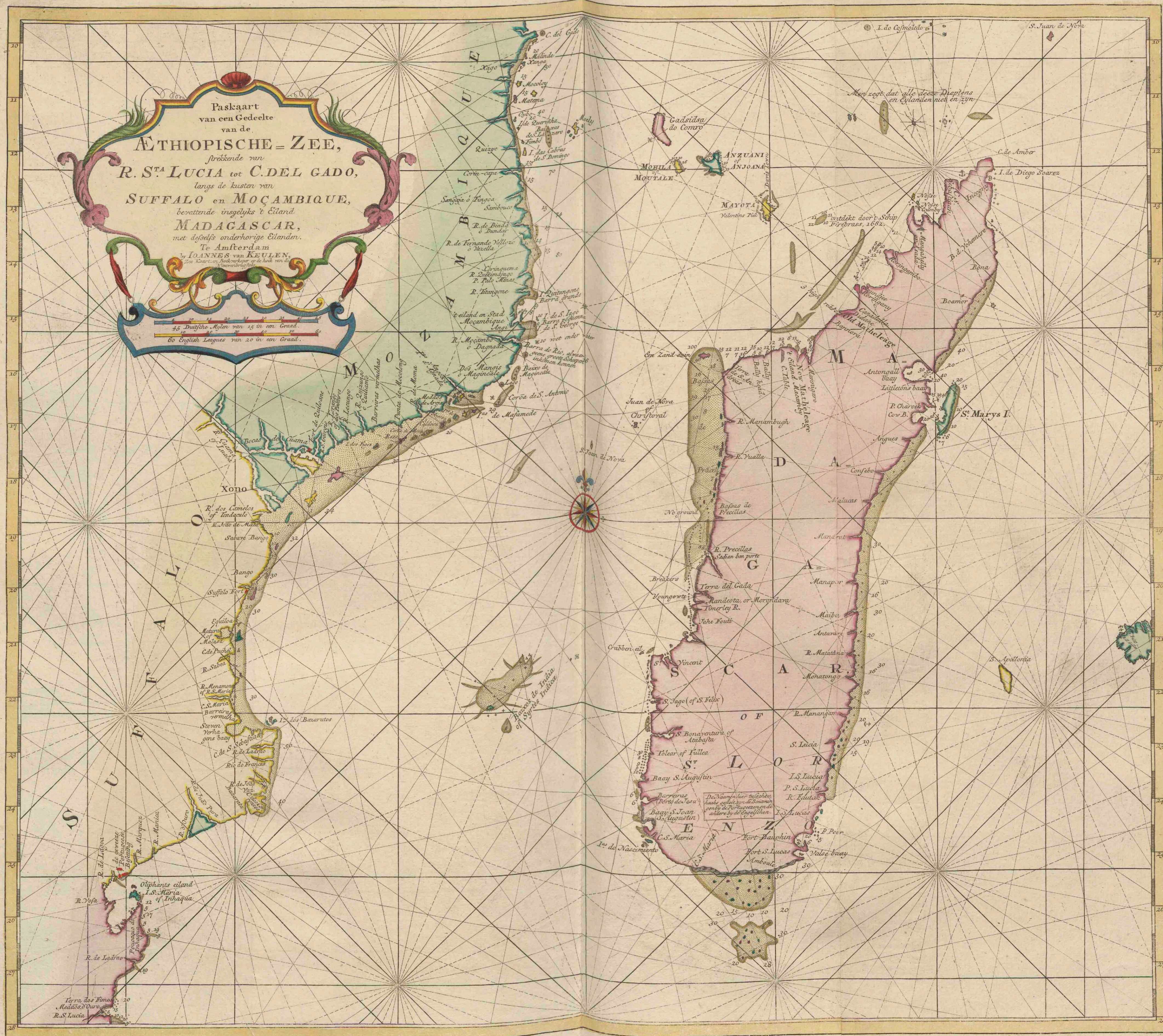
DE CAFFERSCH E

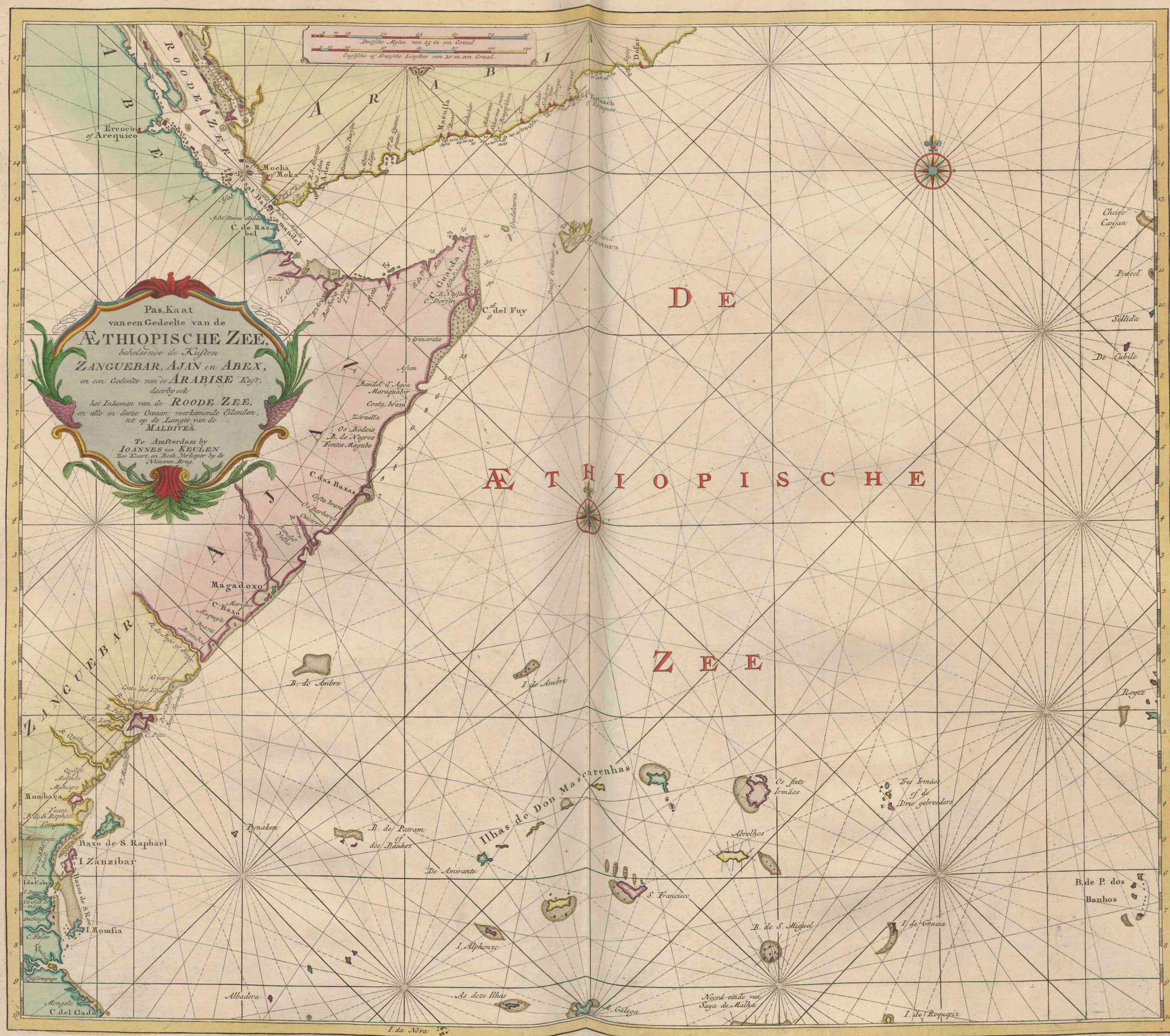
HOTTENTOTSSE KUST

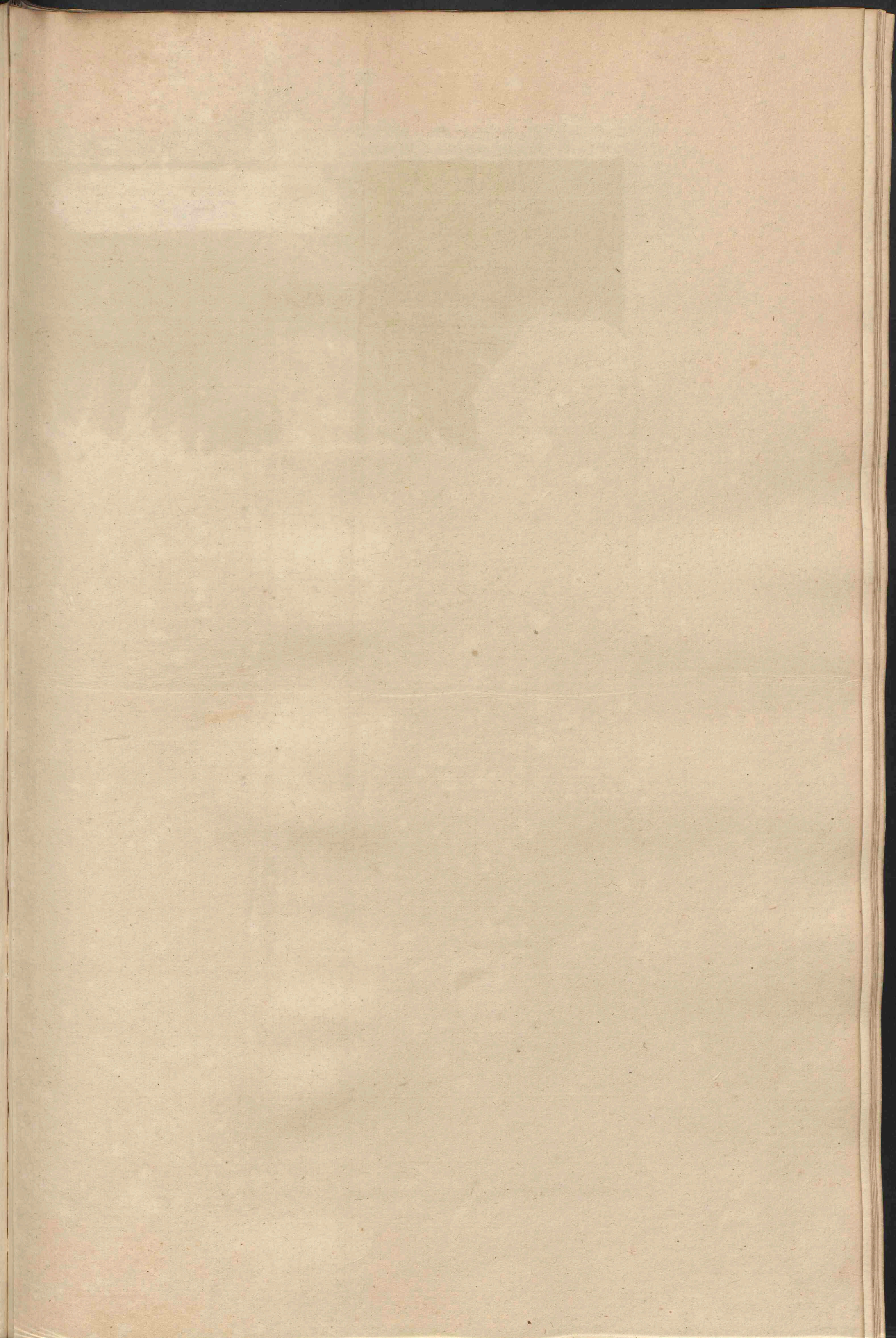
CONT

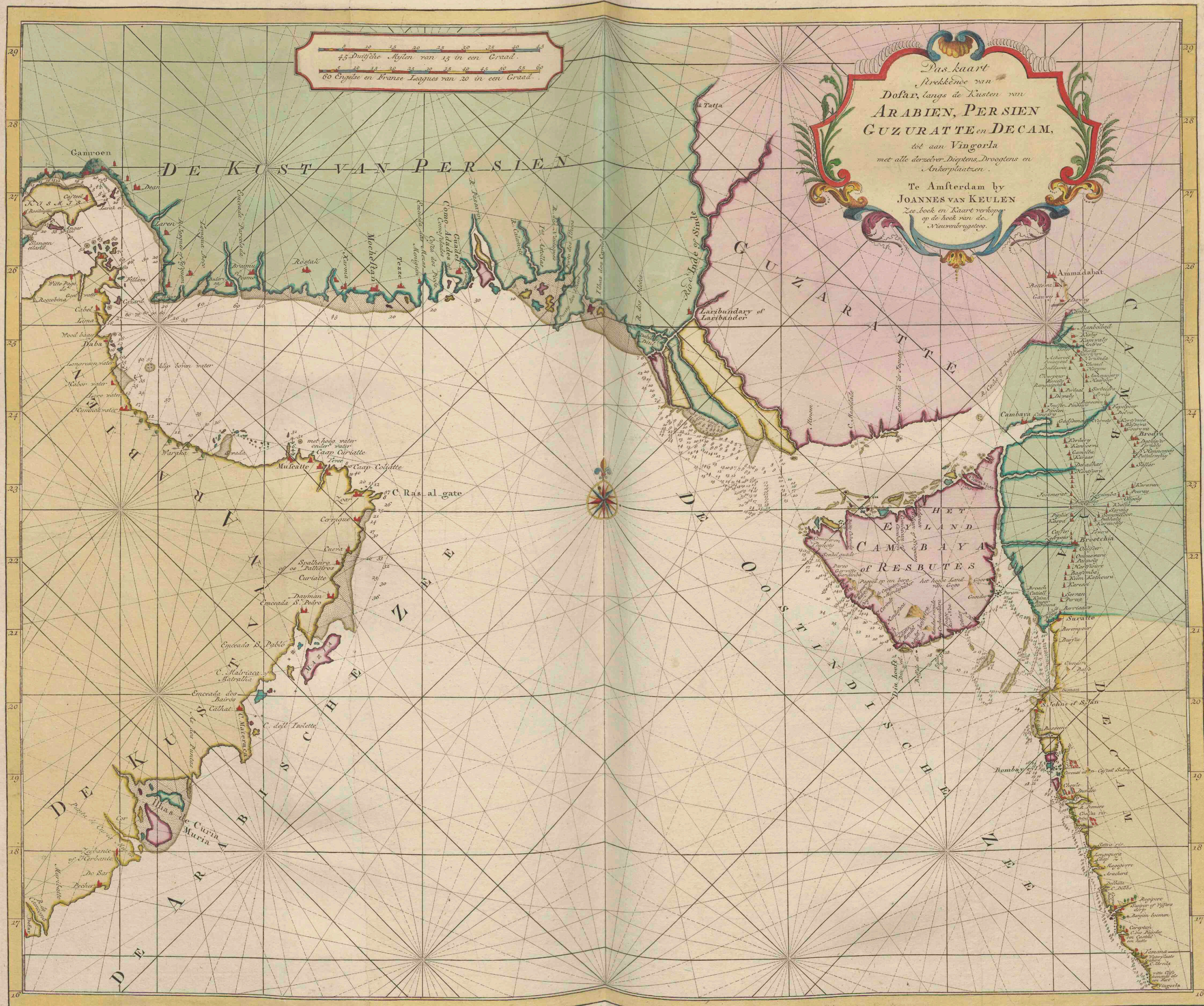
Deel en Veertig Duytsche Mylen van 15 in een Graad.
Sonty Engelsche en Fransche Loegues van 20 in een Graad.

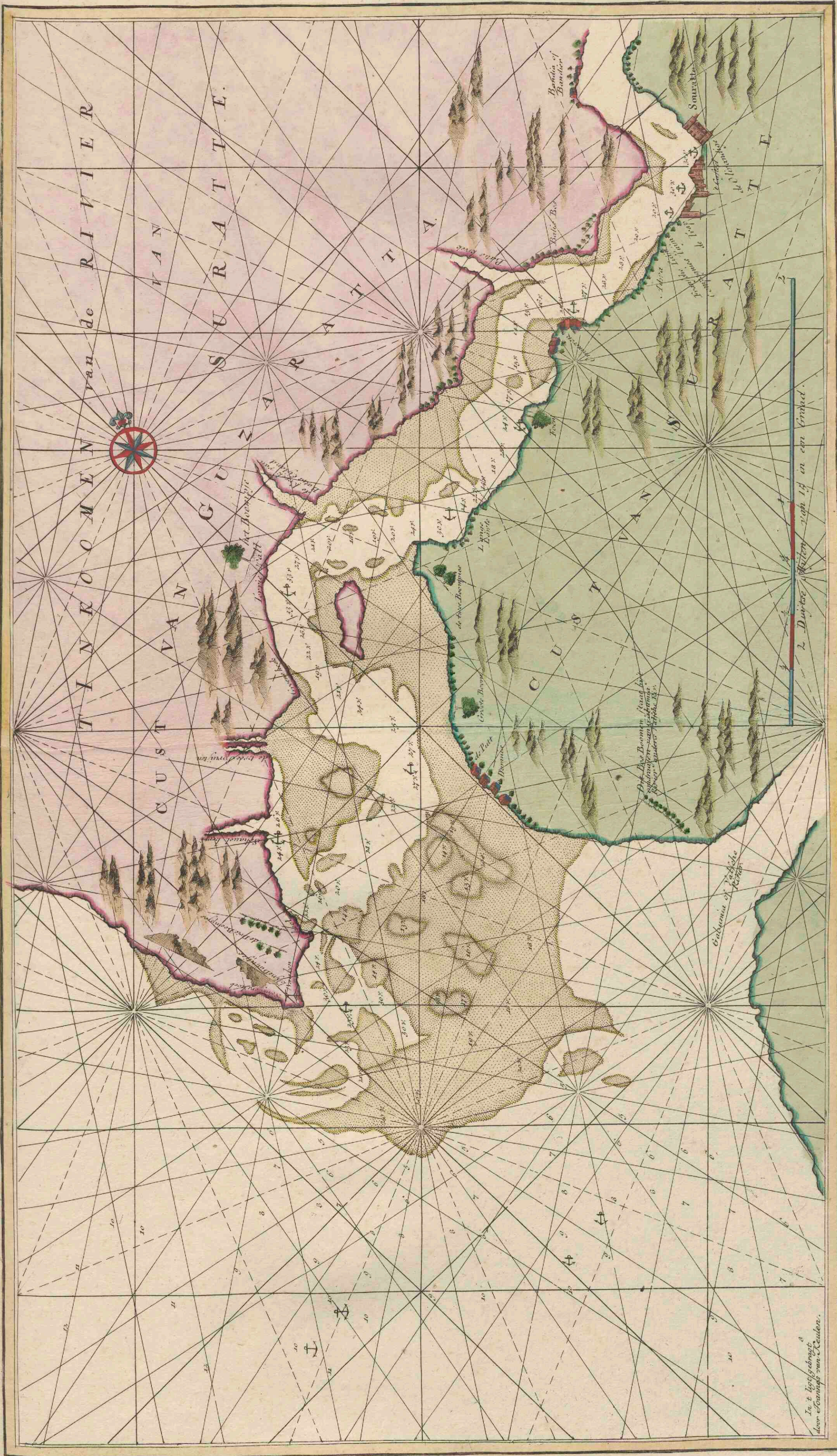

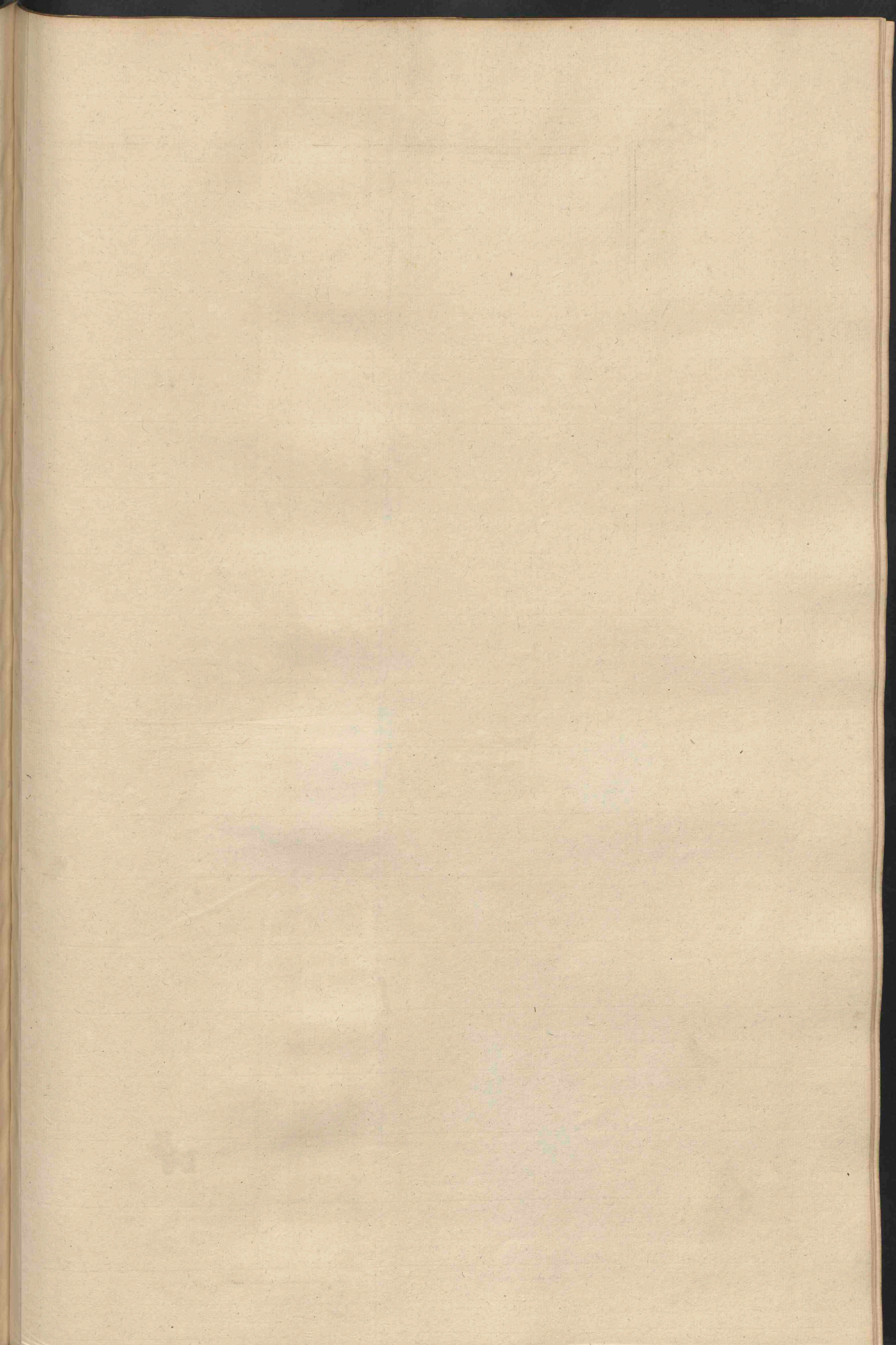

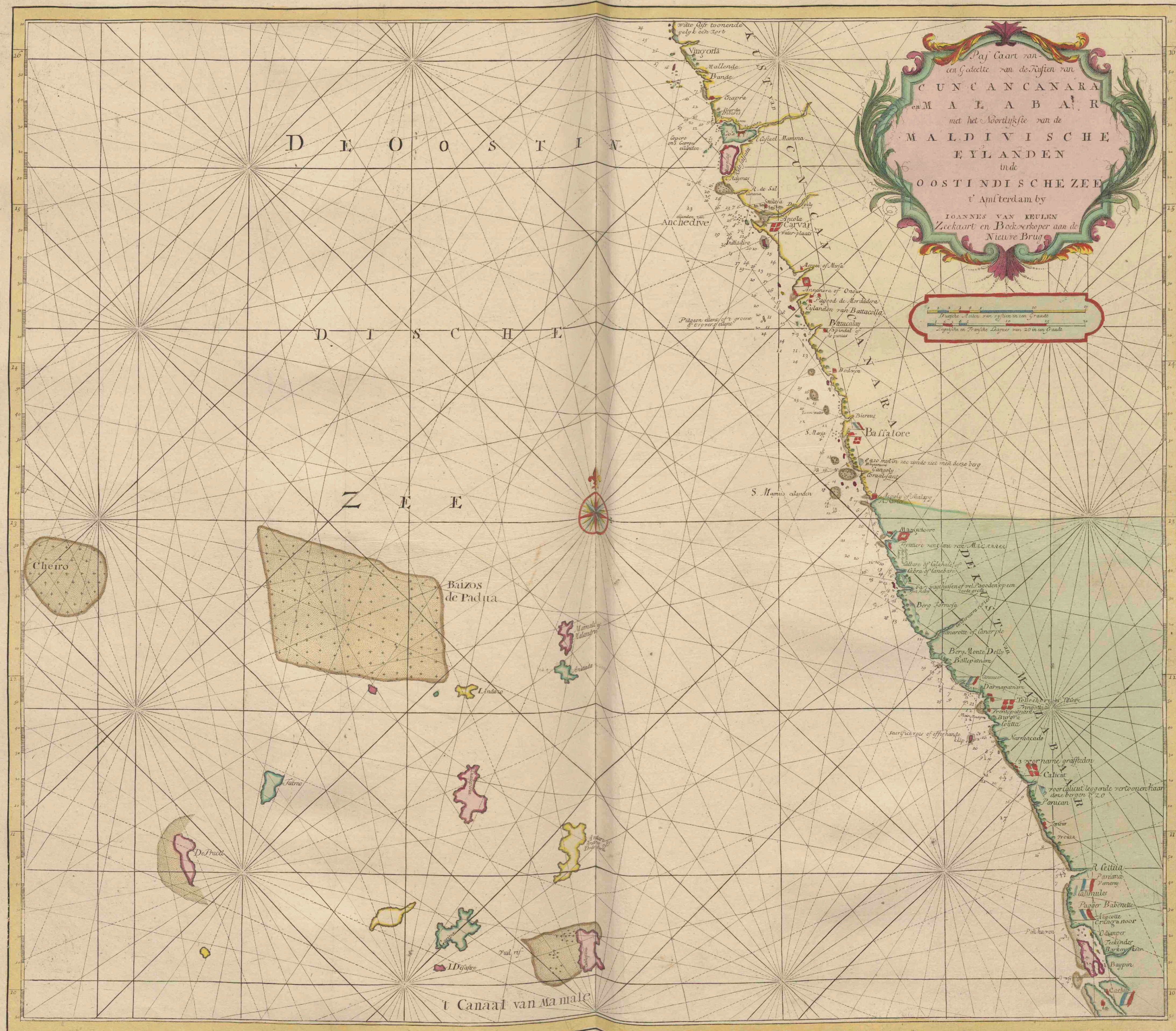

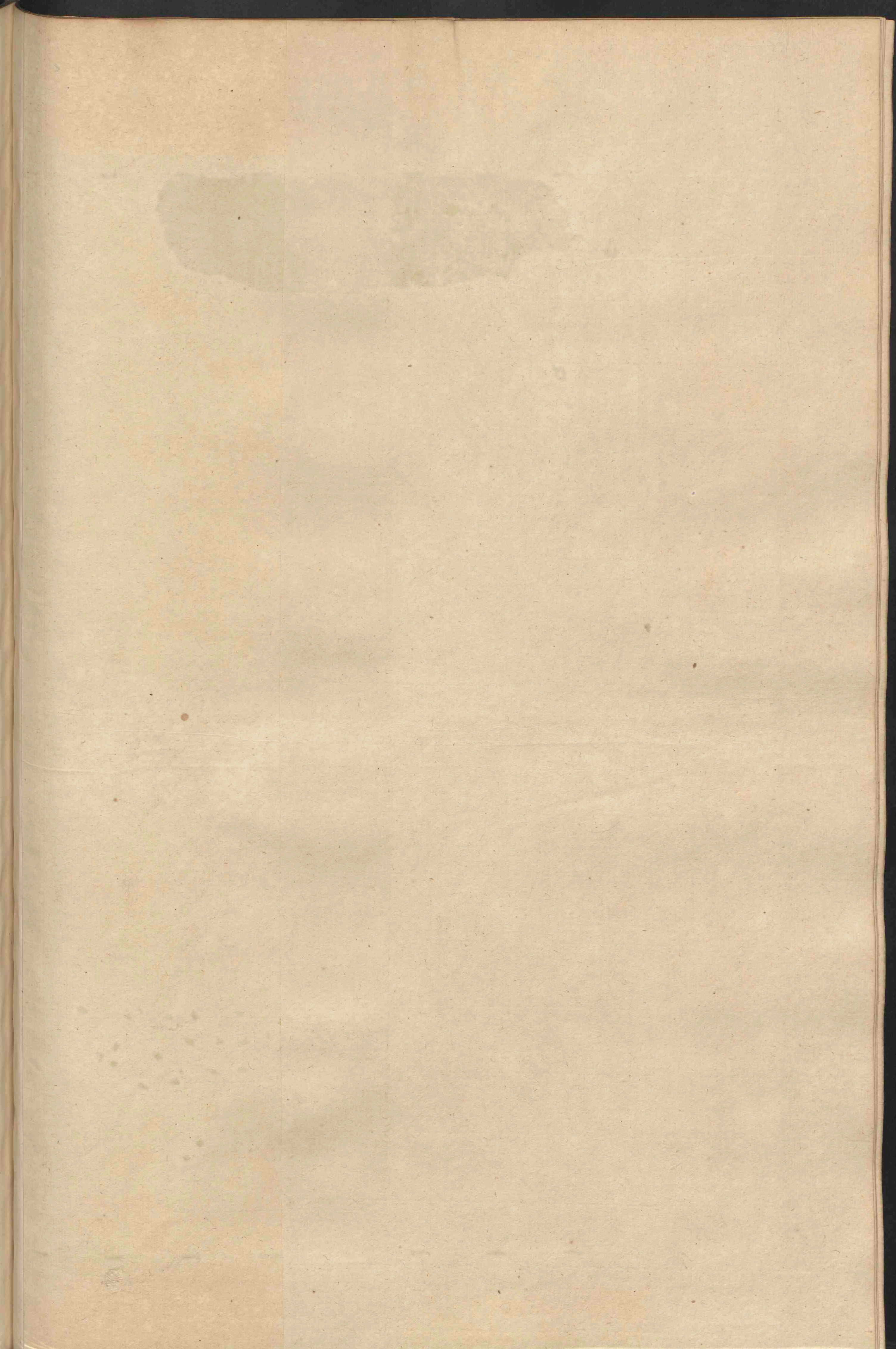

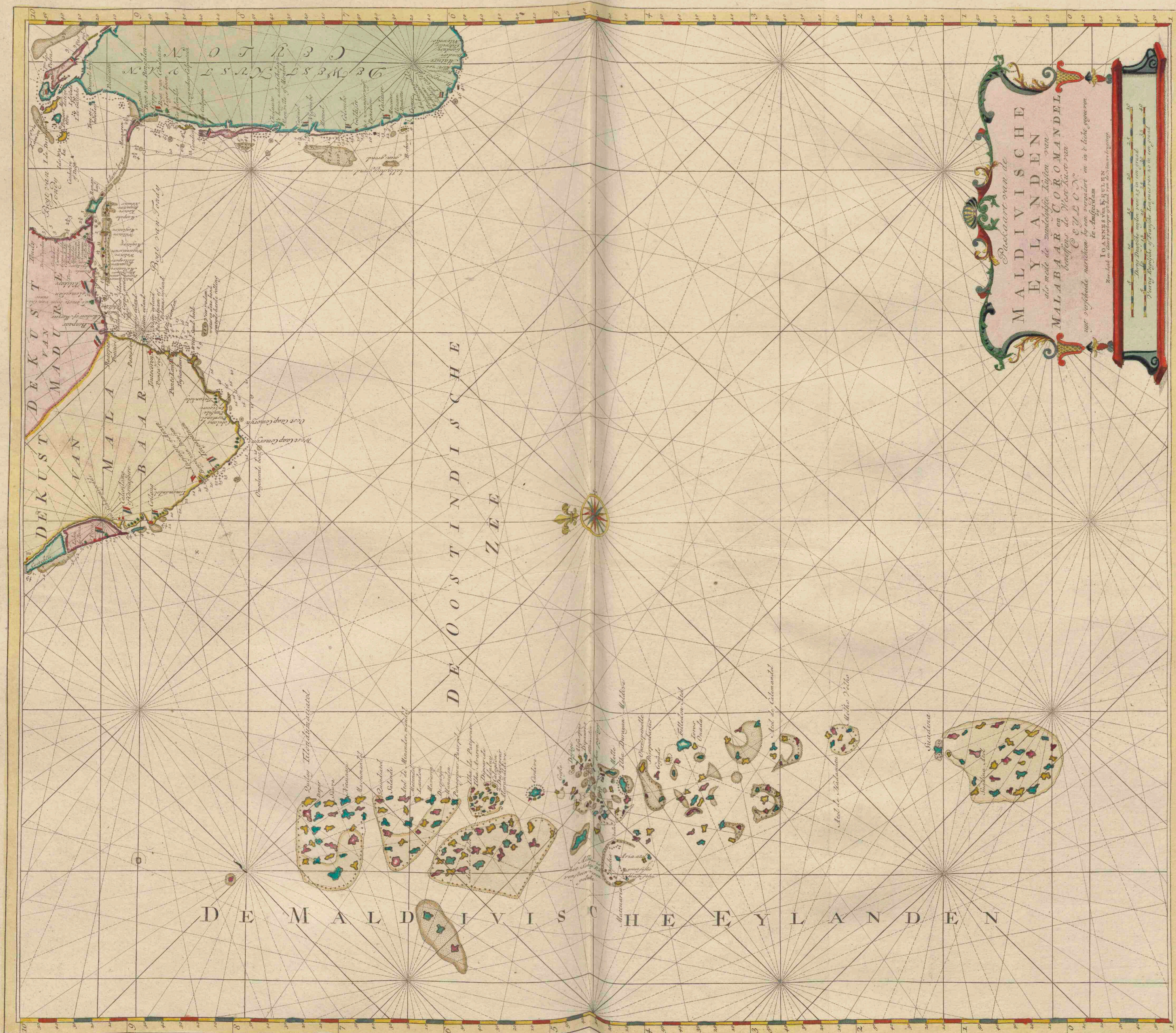

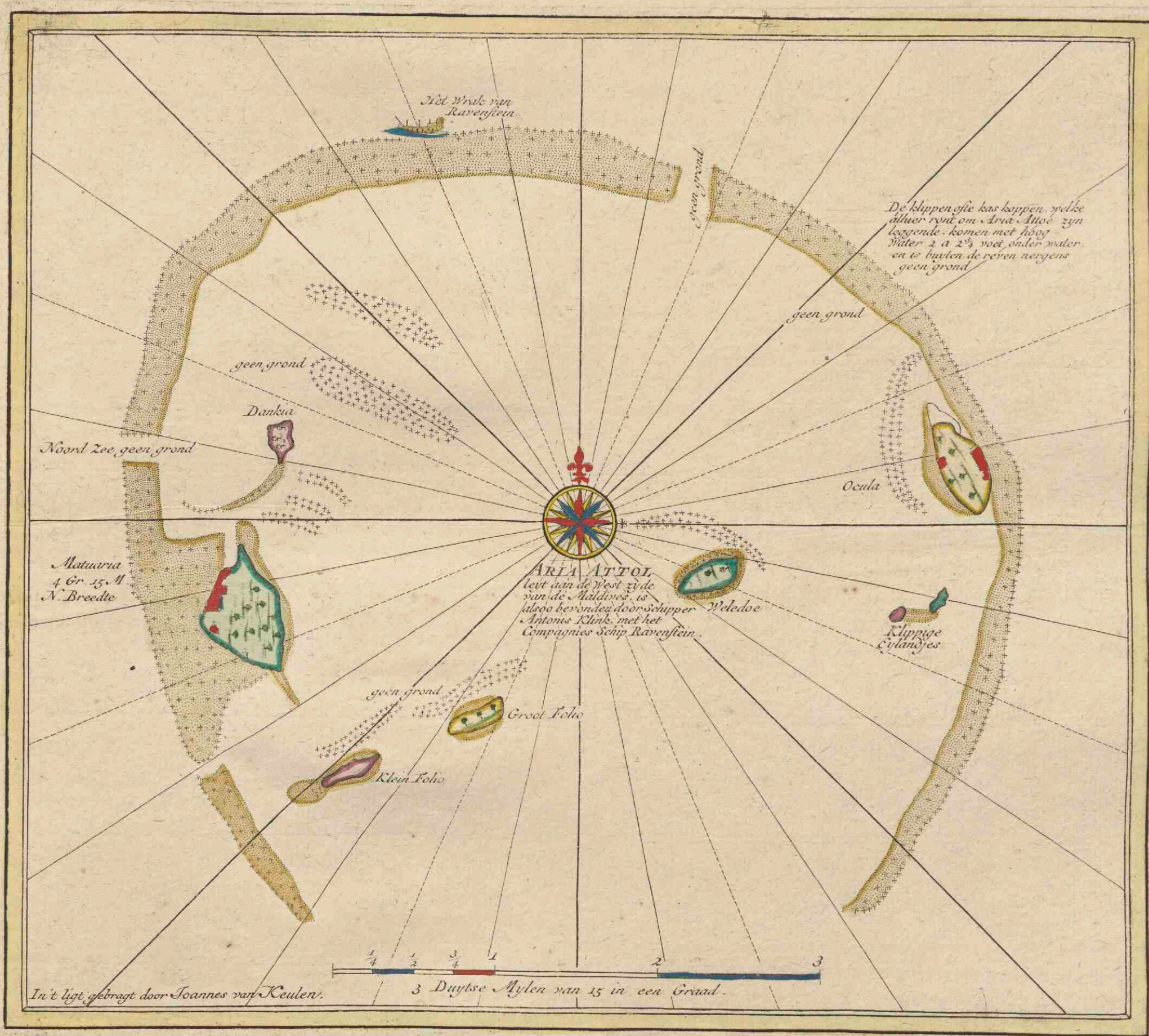

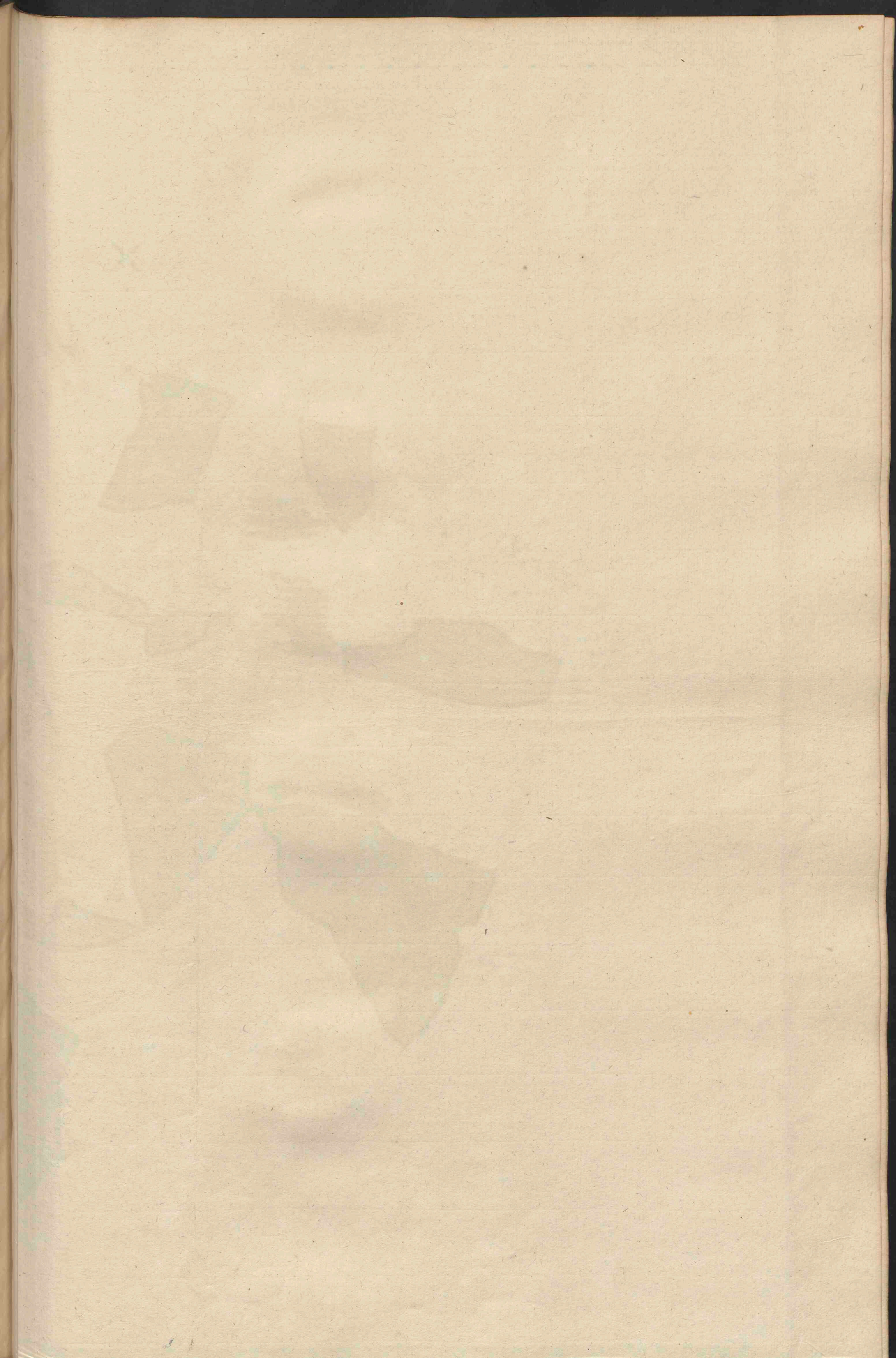

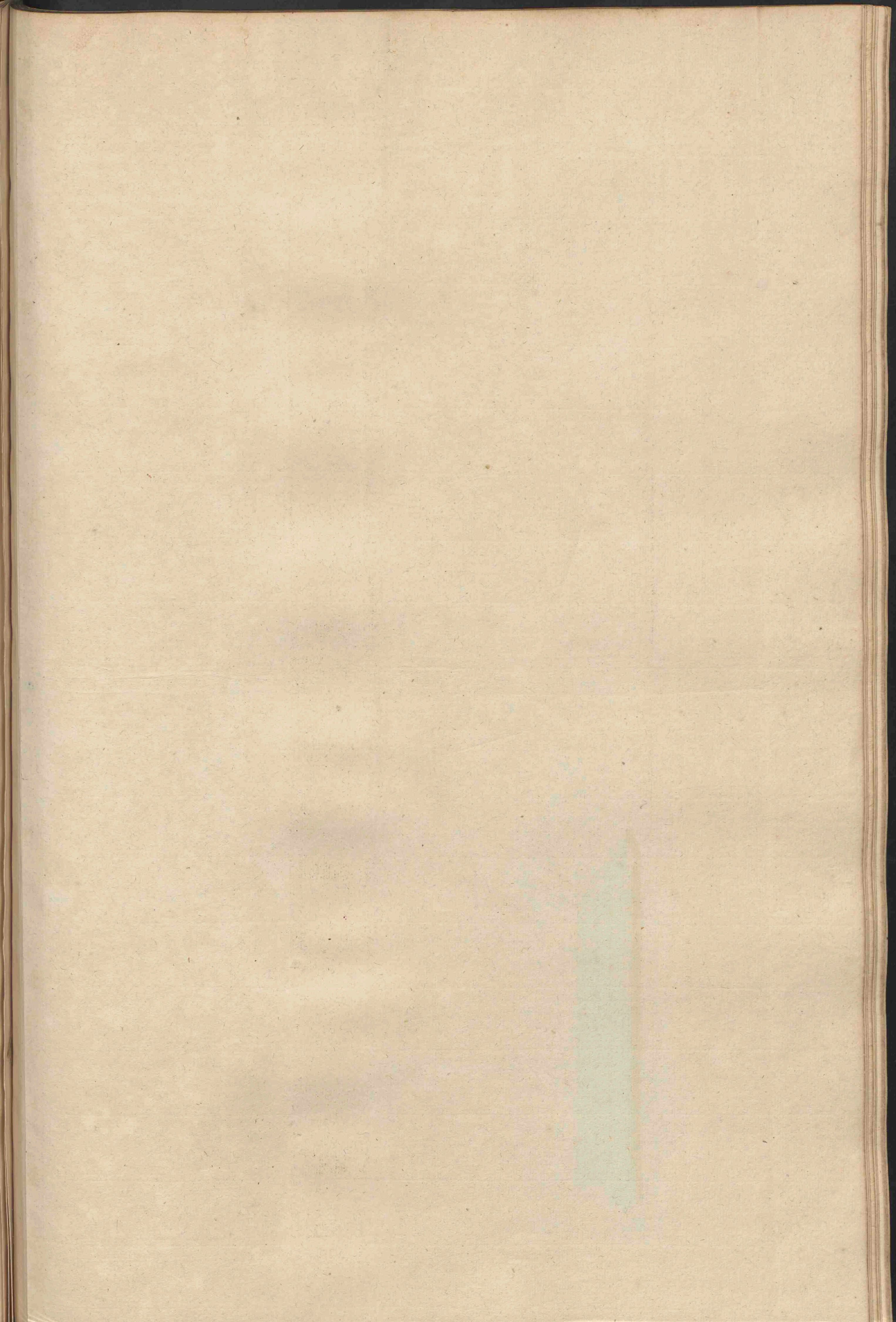

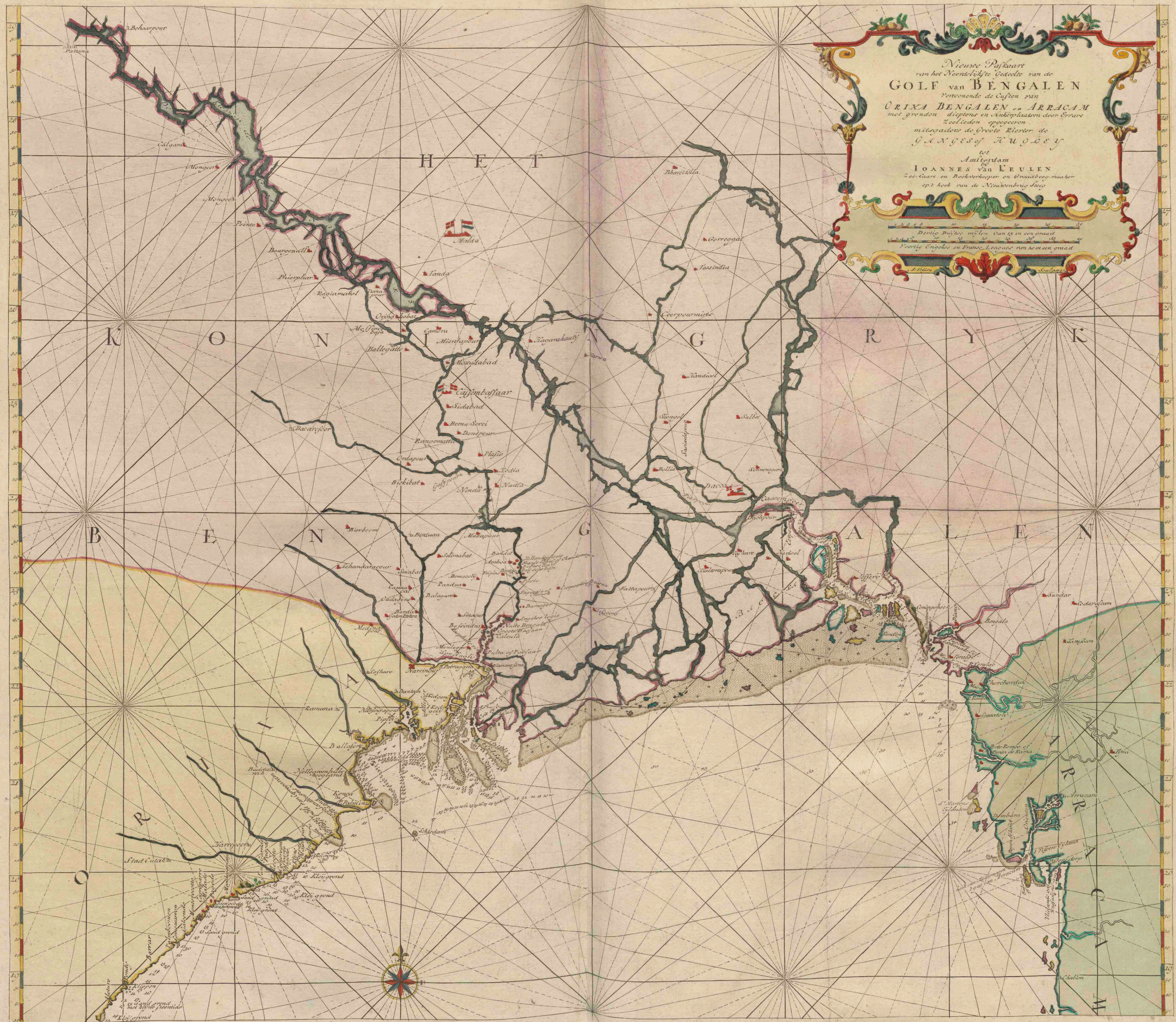

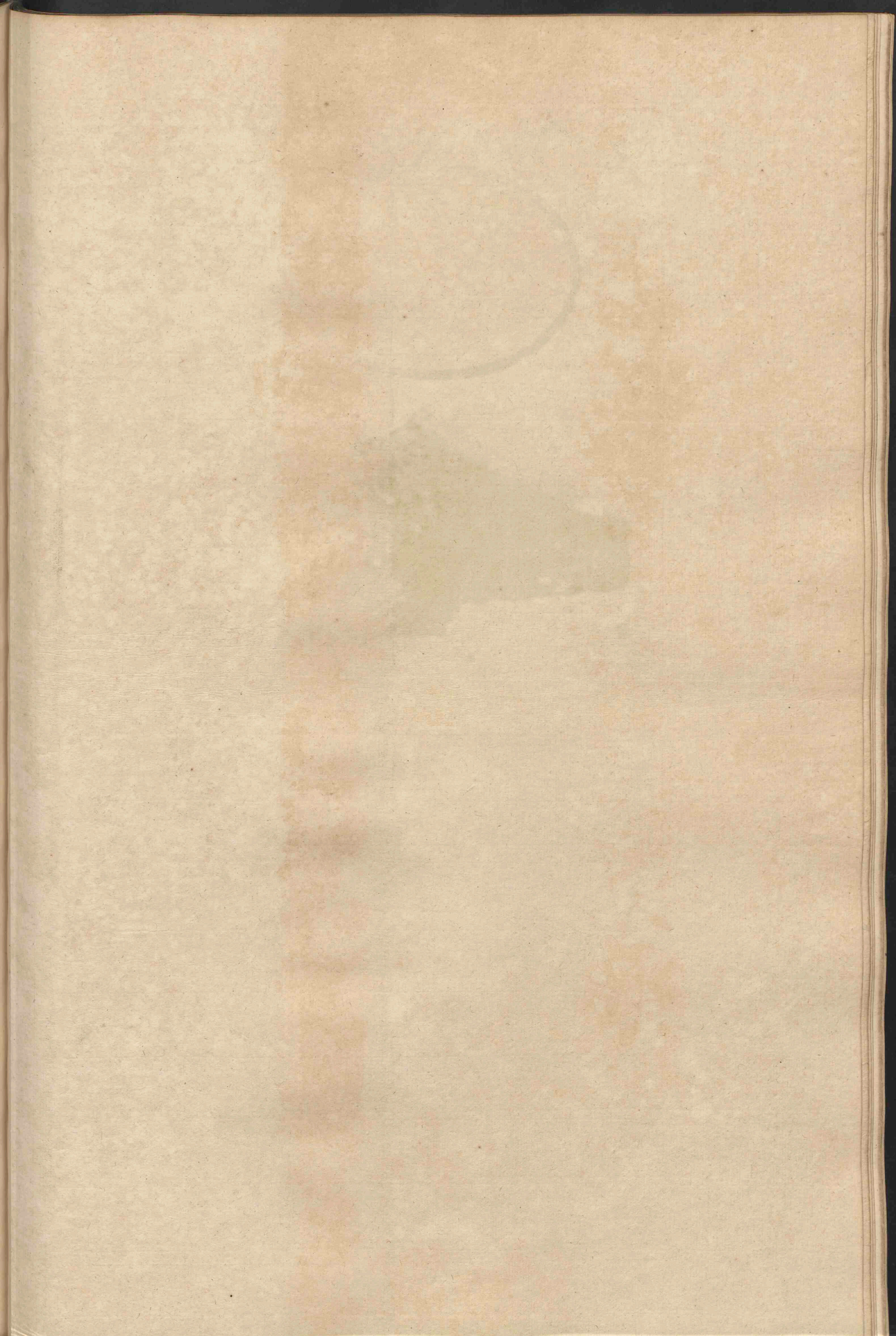

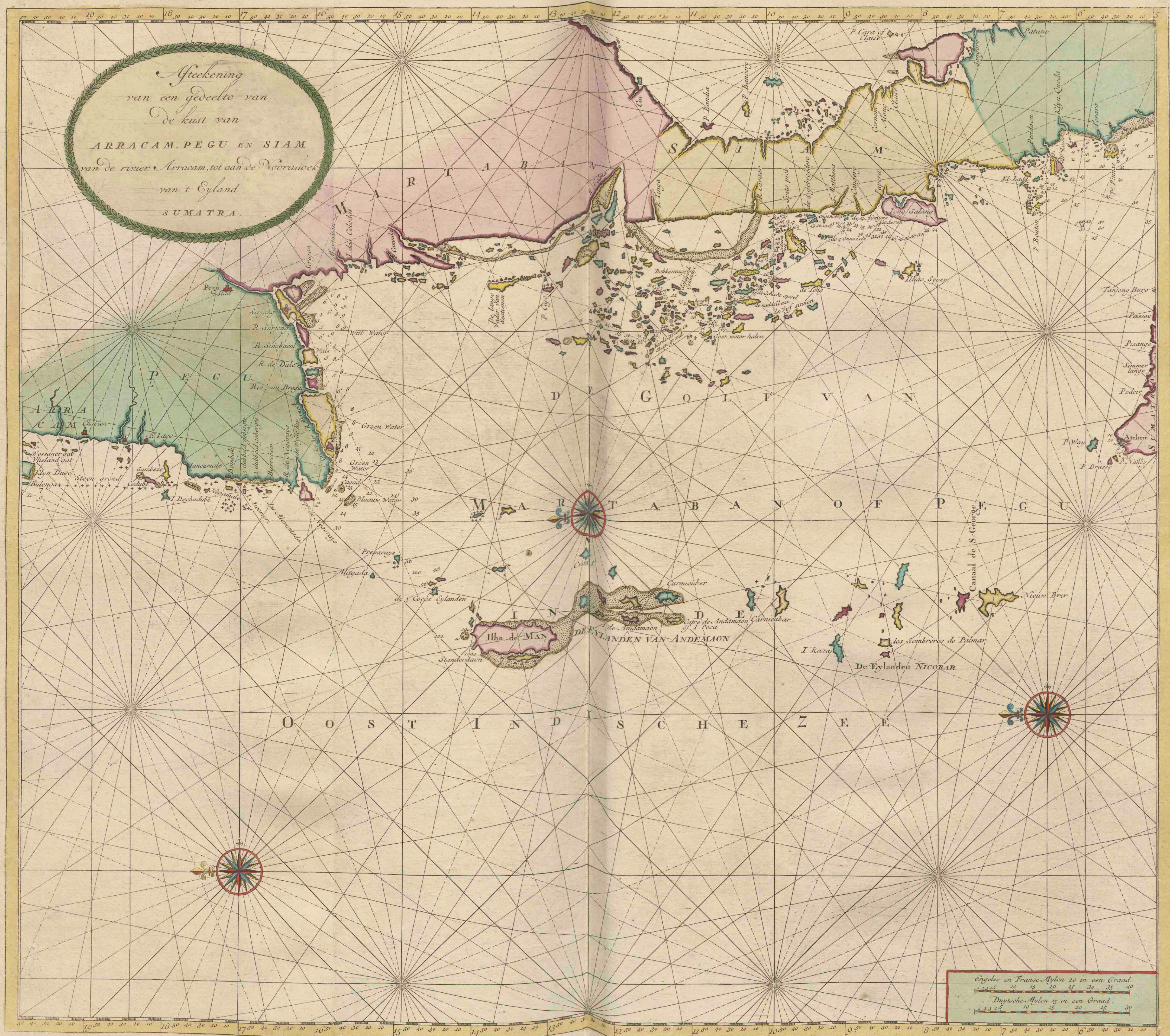

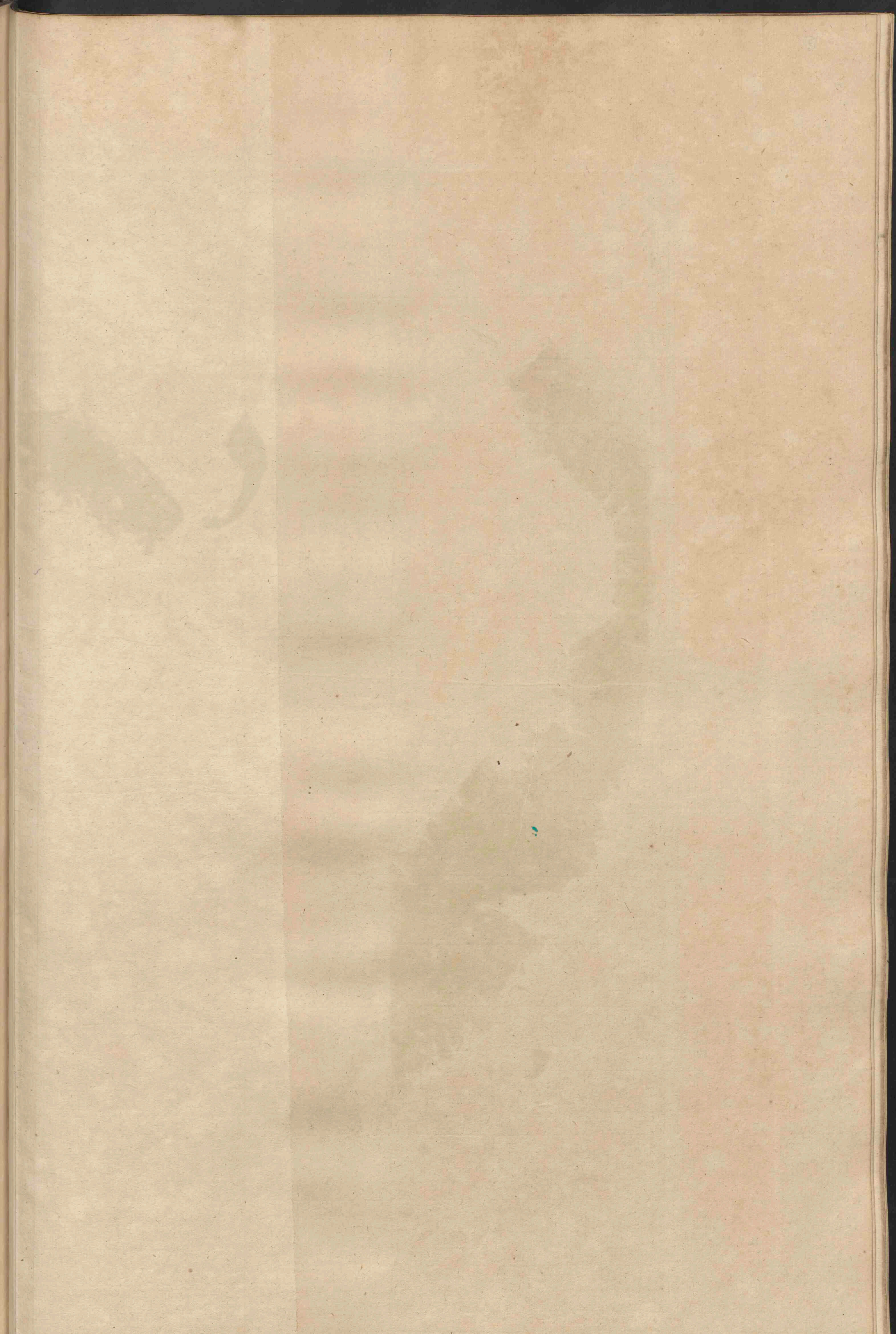

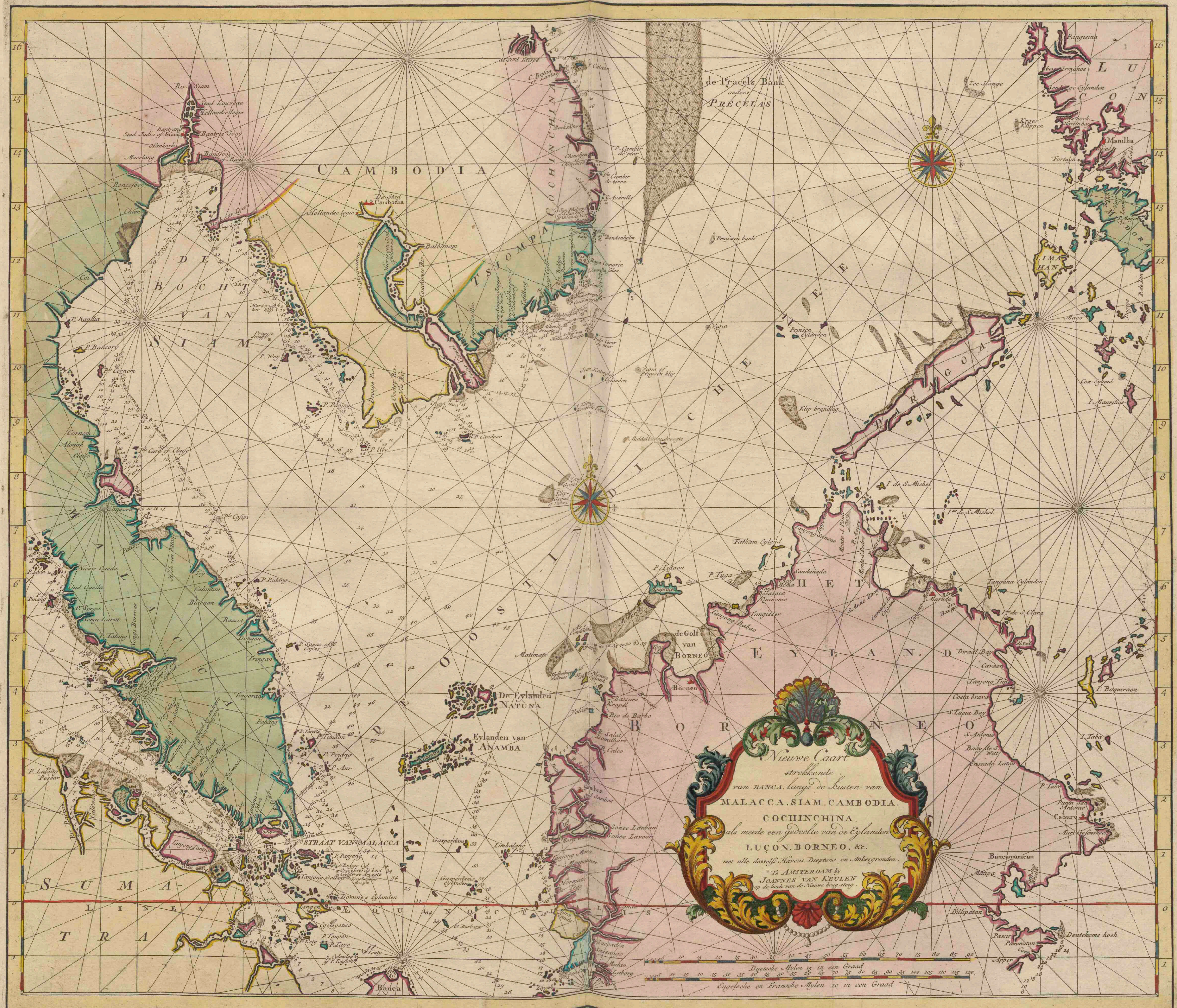

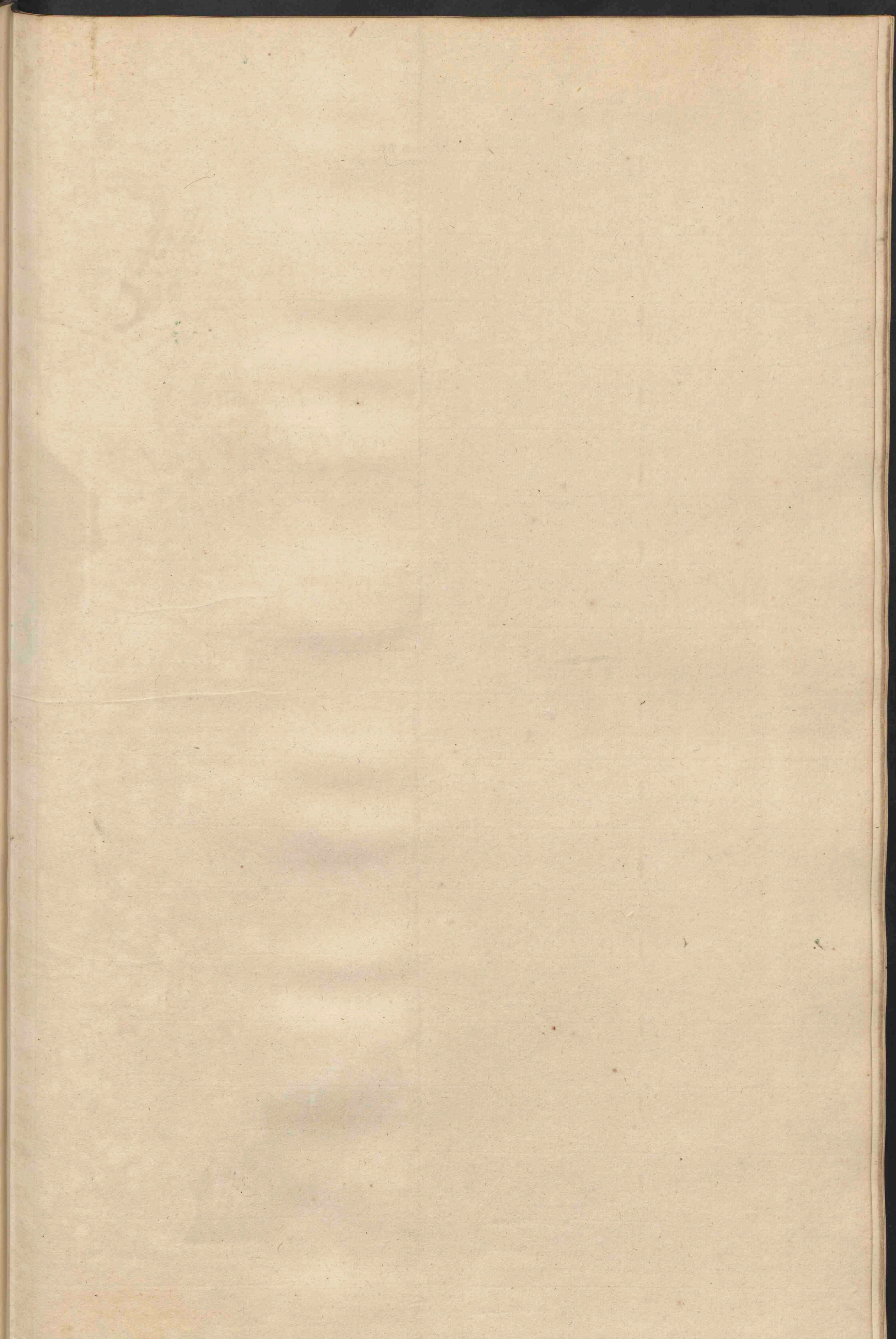
Afbeelding
van een gedeelte van
de kust van
ARRACAM, PEGU EN SIAM
van de rivier Arracam, tot aan de Voerpoort
van t Eyland
SUMATRA.

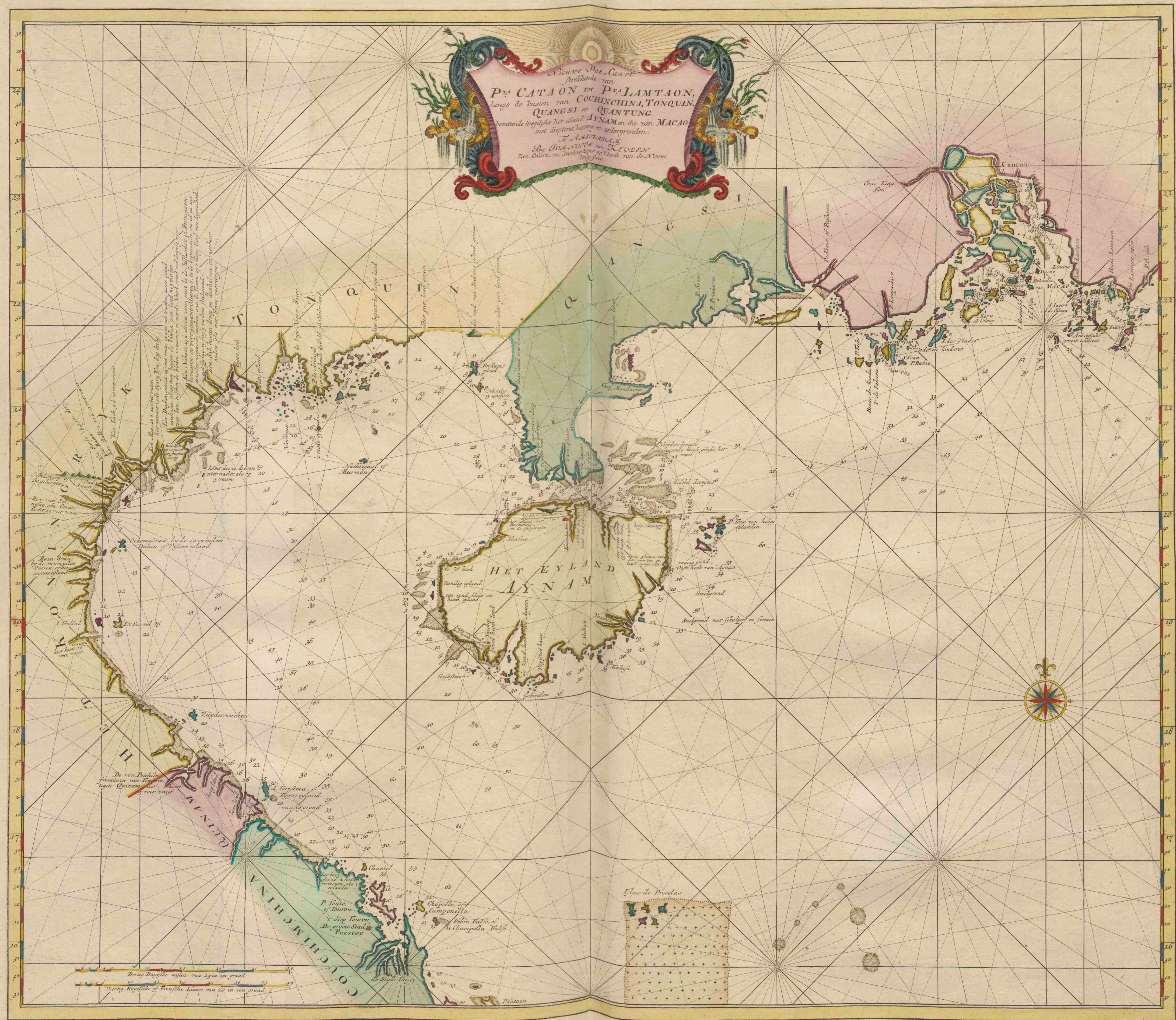
Eydel en Franse Aalen 20 in een Graad
Duytsche Aalen 25 in een Graad

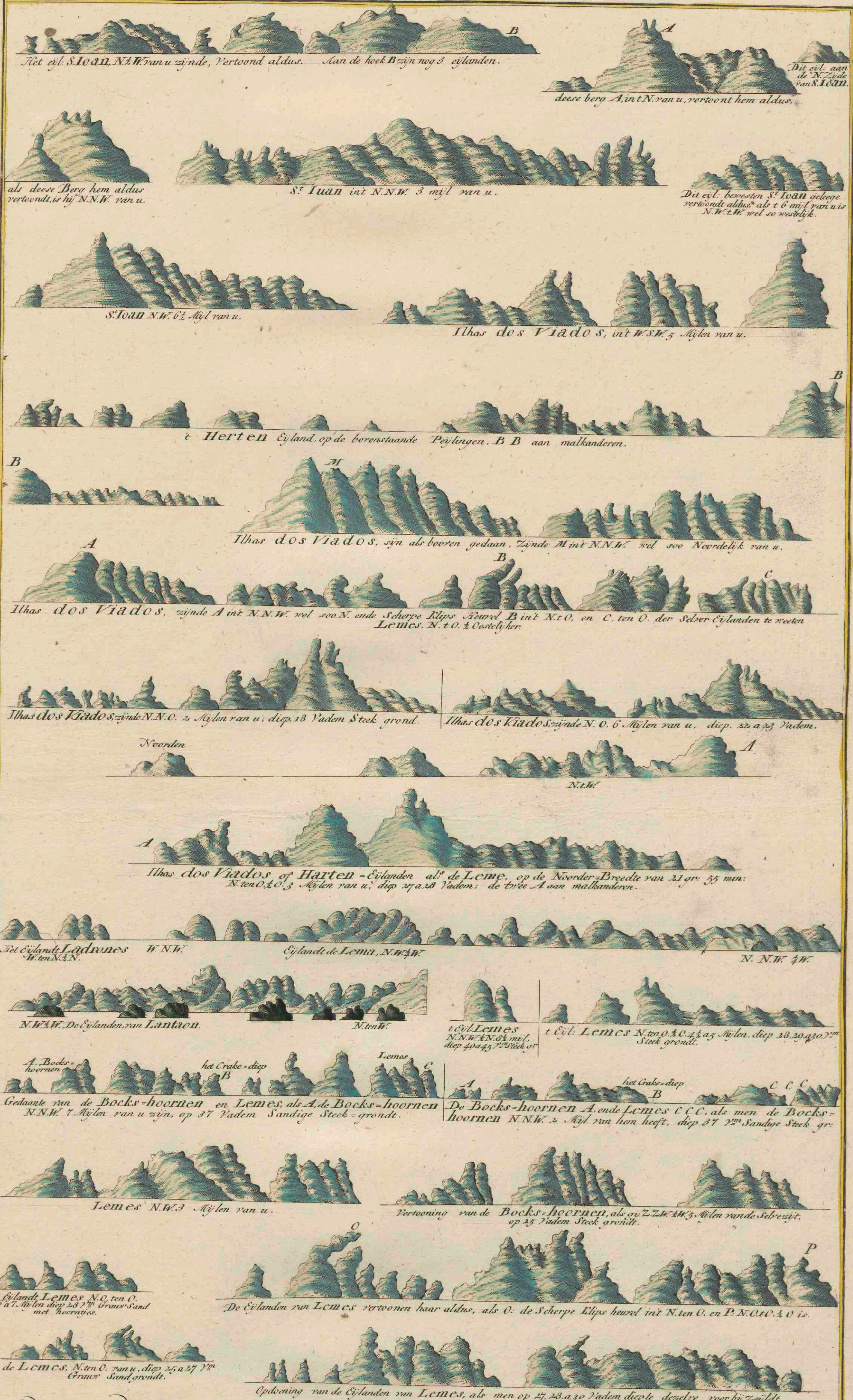

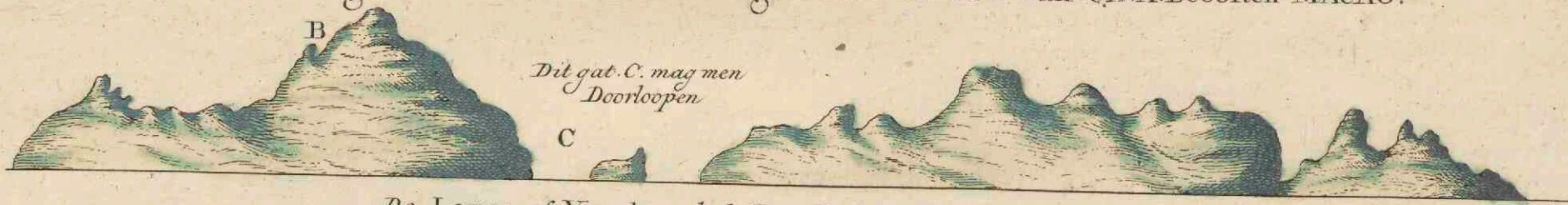

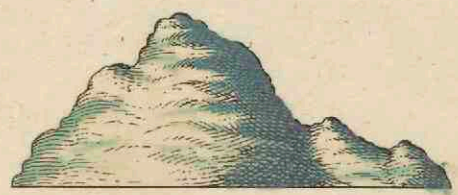

Gedaanten der Landen ter Kuste van SINA, tusfchen MACAO en QUEMOEY.
In t lgt. gebreyt door Joannes van Keulen.

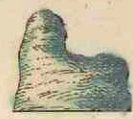
Vervolg van de Land-vertooningen van de Cust van CINA: Beoosten MACAO.

De Lemes of Vivados als de Berg B. W. t. N. 4 Mylen van u is.

Ilha de Ladrões by de Macauiche Eylanden, int N. van u 6 à 7 Myl Wannecr gy 28 à 29 radem graauw zand vind.

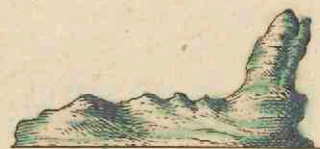
P^{le} Sapatte N. t. O.

Pulo Sapatte int W.

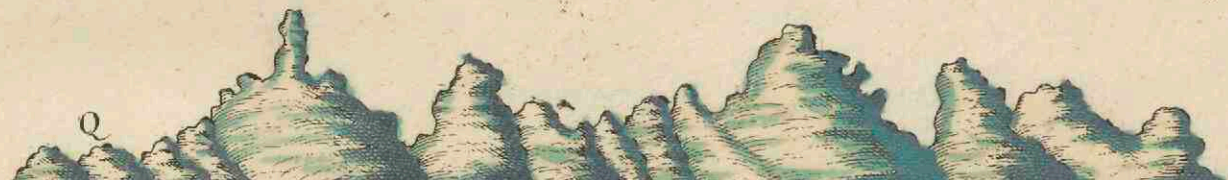
Pedra Branca N. t. O. 13 myl van u. diep 27 r^m Waasige grond.

Pedra Branca N. t. O. 13 myl van u. diep 27 r^m Waasige grond.

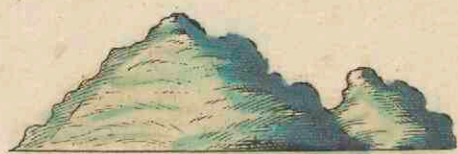
De Zalenberg Boresten Pedra Branca int N. W. t. W. 4 mylen of

Q de Cramers baays N. W. hoek int N. t. O. 4 à 4½ myl van u op 26 r^m Waasige grond.

De N. hoek van Cramers Baay als men die N. t. O. 4 à 5 Mylen van zig heeft op 26 radem Waasige Steek grond.

't Zwarte Bergje op de Kust van Sina int N. W. t. N. 7½ à 8 myl af op 25 à 26 r^m Schulpe en fyn zand.

De Zwarte Berg N. W. t. N. van u 4 myl diep 24 à 23 radem fyn zand.

Het Zuid-Eyland van Lammou op Bovenstaande Peylingen.

Lammou op Noordelyker Peylingen.

W. t. N. 4 myl

W. N. W. 3 mylen

N. W. t. N. 3 mylen

Dito Eylanden als mede de Hoeken op Bovenstaande Peylingen.

Kloks Baay als A. W. N. W. B. N. W. t. W. C. N. W. en D. N. W. t. N. van u is omtrent 4 à 4½ myl.

Tangloa N. t. W. van u 3 myl.

Groot Tangloa N. O. t. O. 2 myl van u af.

Kleyn Tangloa.

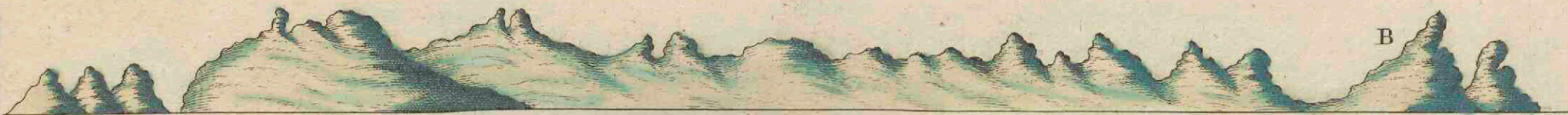
De 2 Eylanden Tengloa of Langloa onder de Cust van Sina op 23½ gr. Noorder Breedte int N. t. O. 1 à 1½ myl af.

De 2 Eyl. Tengloa of Langloa int Naauw van Formosa W. t. Z. 2 à 2½ myl daar Buyten

De N. O. hoek B van de Texels Baay int N. N. W. na gissing 5½ mylen af

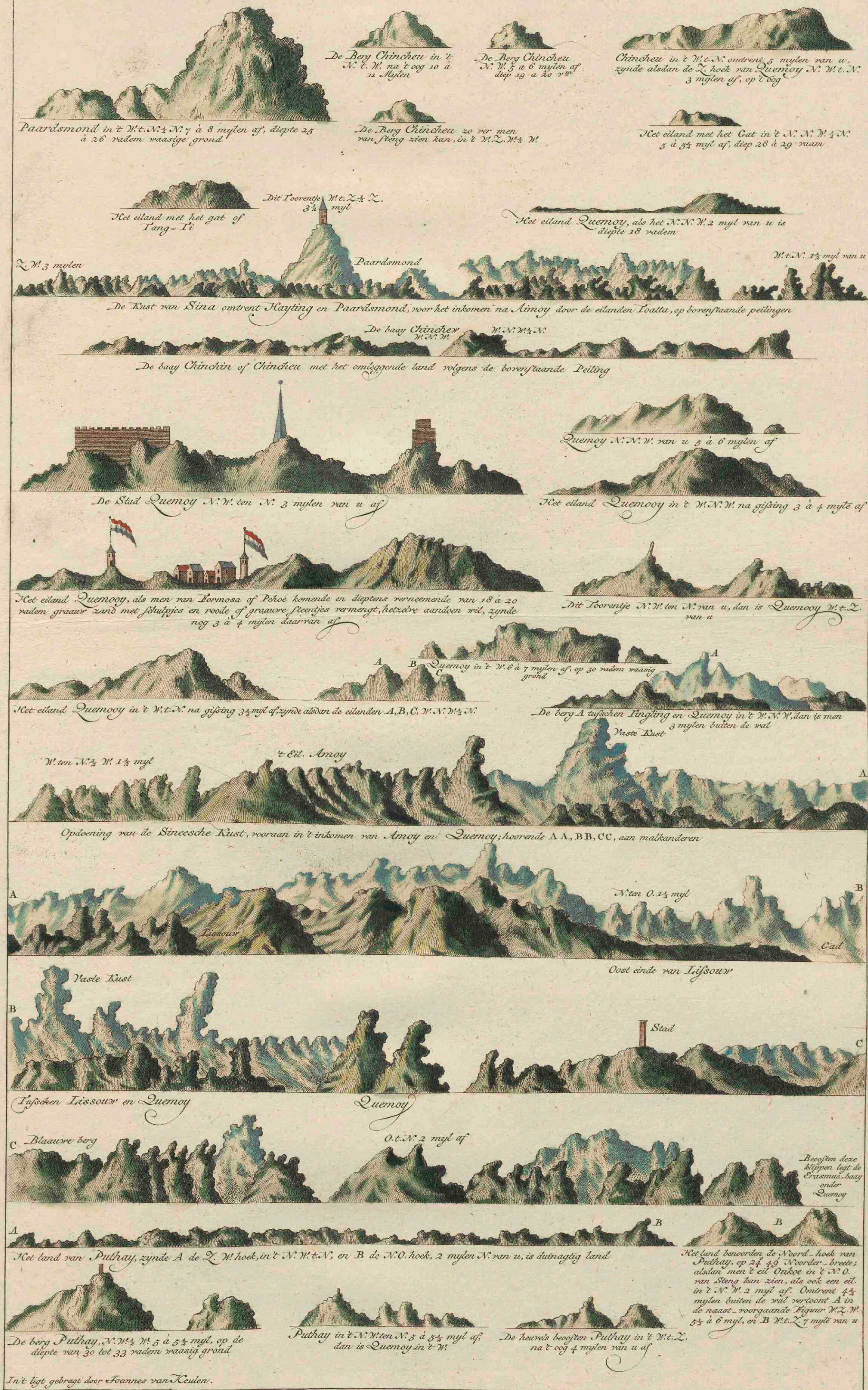

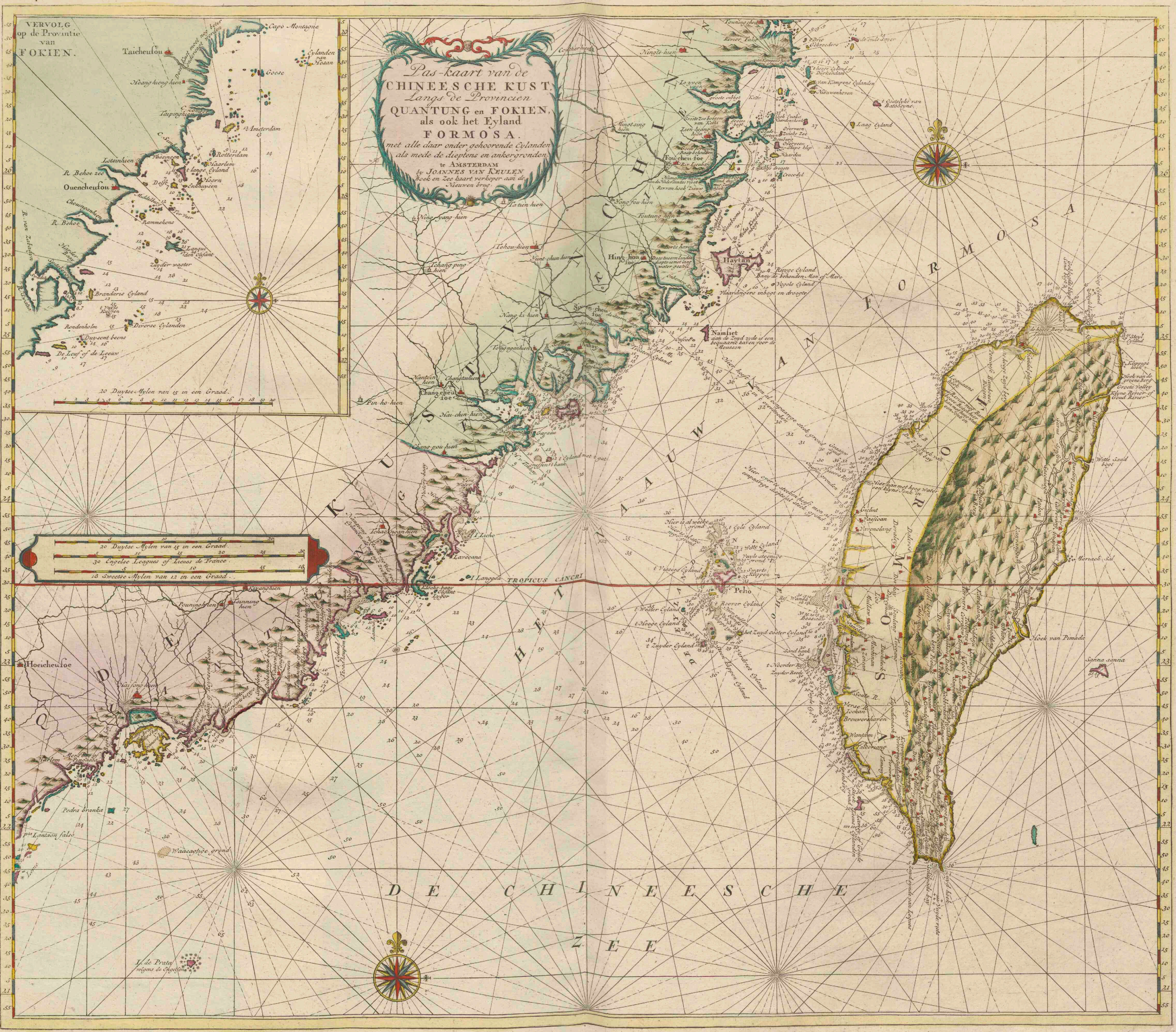
Het Land by de hoek van Lamek als men A int W. N. W. t. N. 4 myl van zig heeft en de Z. W. hoek B van Texels Baay int N. W. t. N. na Gissing 5 Mylen

Dit Hooge Land leyt int Land aan de Noord-kant van Texels Baay. als de hooge Hoek N. W. 4 Mylen van u is dan is de Zuid-hoek van Texels Baay W. N. W. omtrent 4 Mylen.

Vervolg van de Sineesche Kust en derzelver verscheide Opdoeningen tot aan benoorden Quemoy.

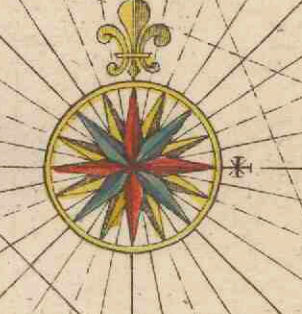
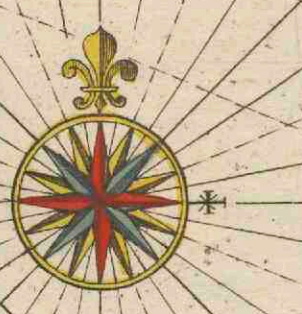

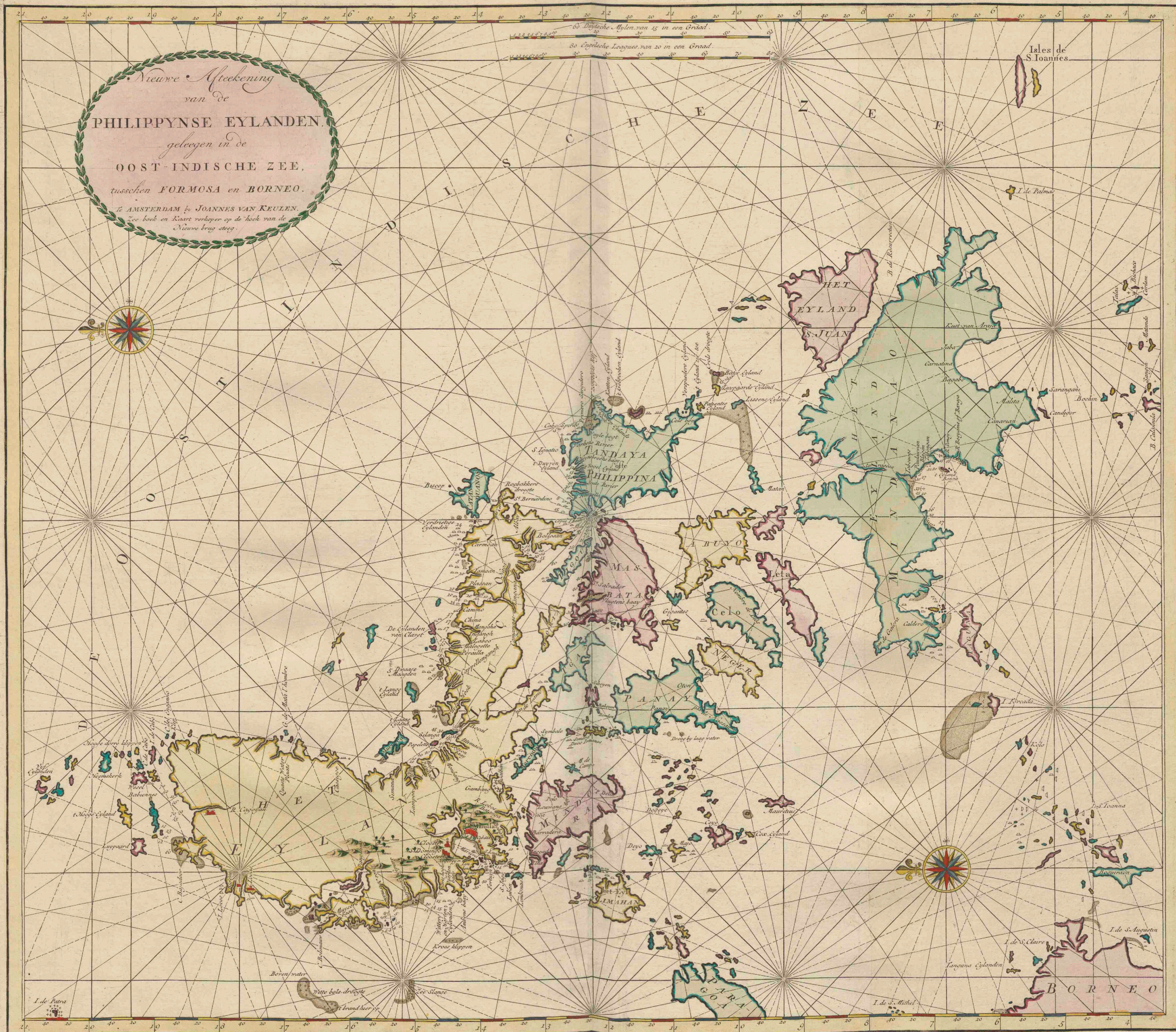

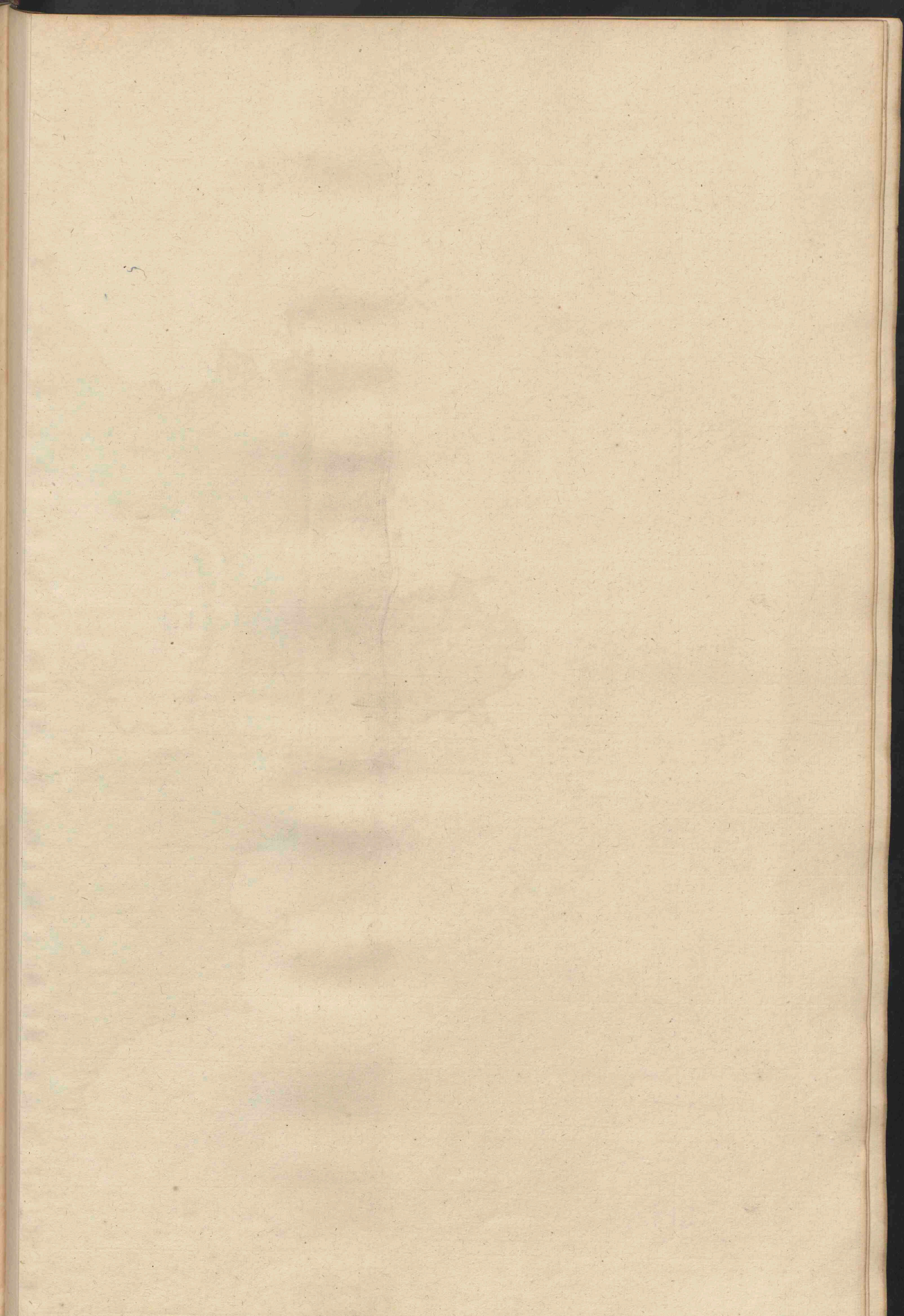
Pas-kaart van de
CHINEESCHE KUST.
Langs de Provincien
QUANTUNG en FOKIEN.
als ook het Eyland
FORMOSA.
met alle daar onder behoorende Eylanden
als mede de diepten en ankergronden
te AMSTERDAM
by JOANNES VAN KEULEN
boek en zee kaart verkoper aan de
Nieuwen brug.

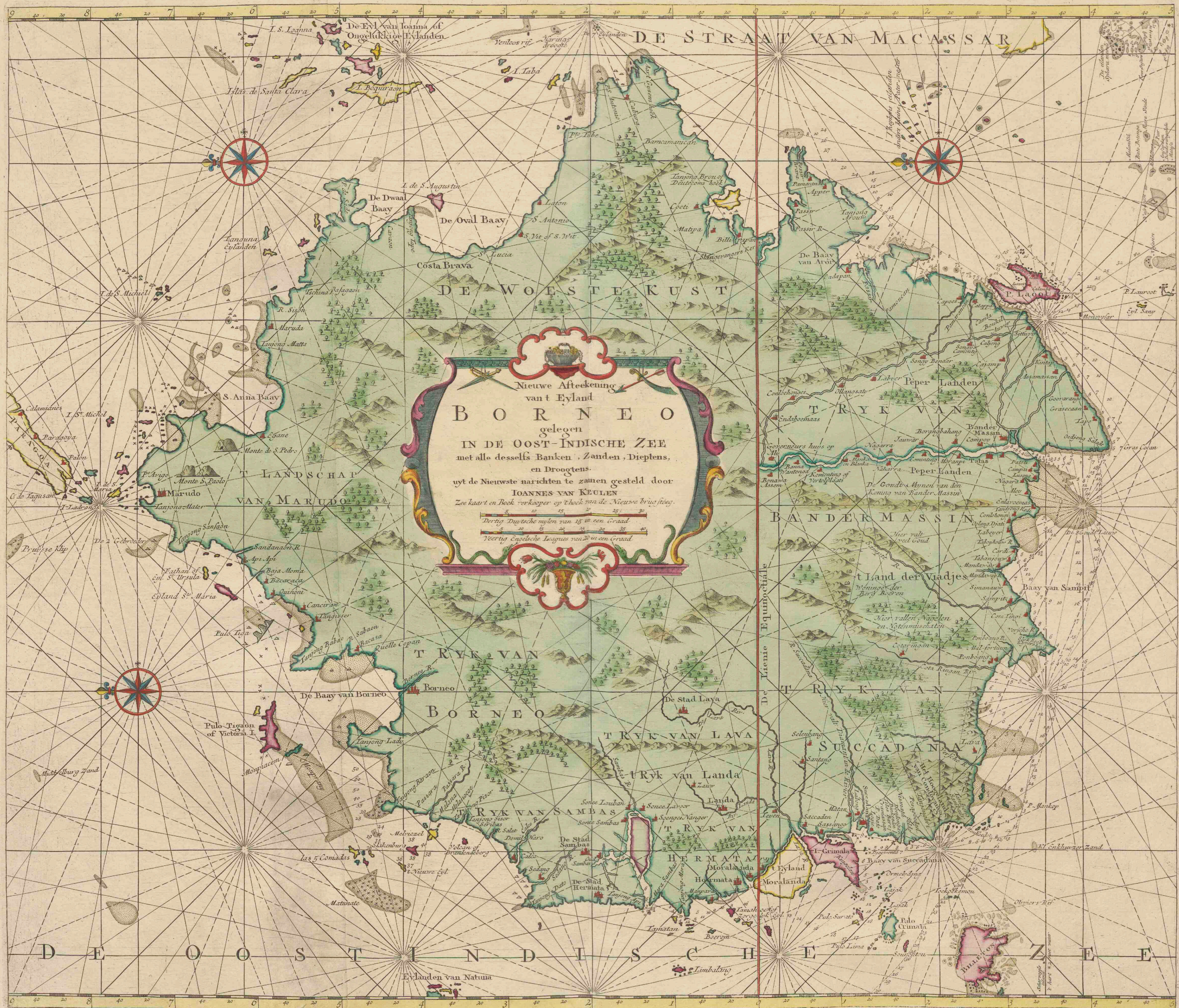
VERVOLG
op de Provantie
van
FOKIEN.

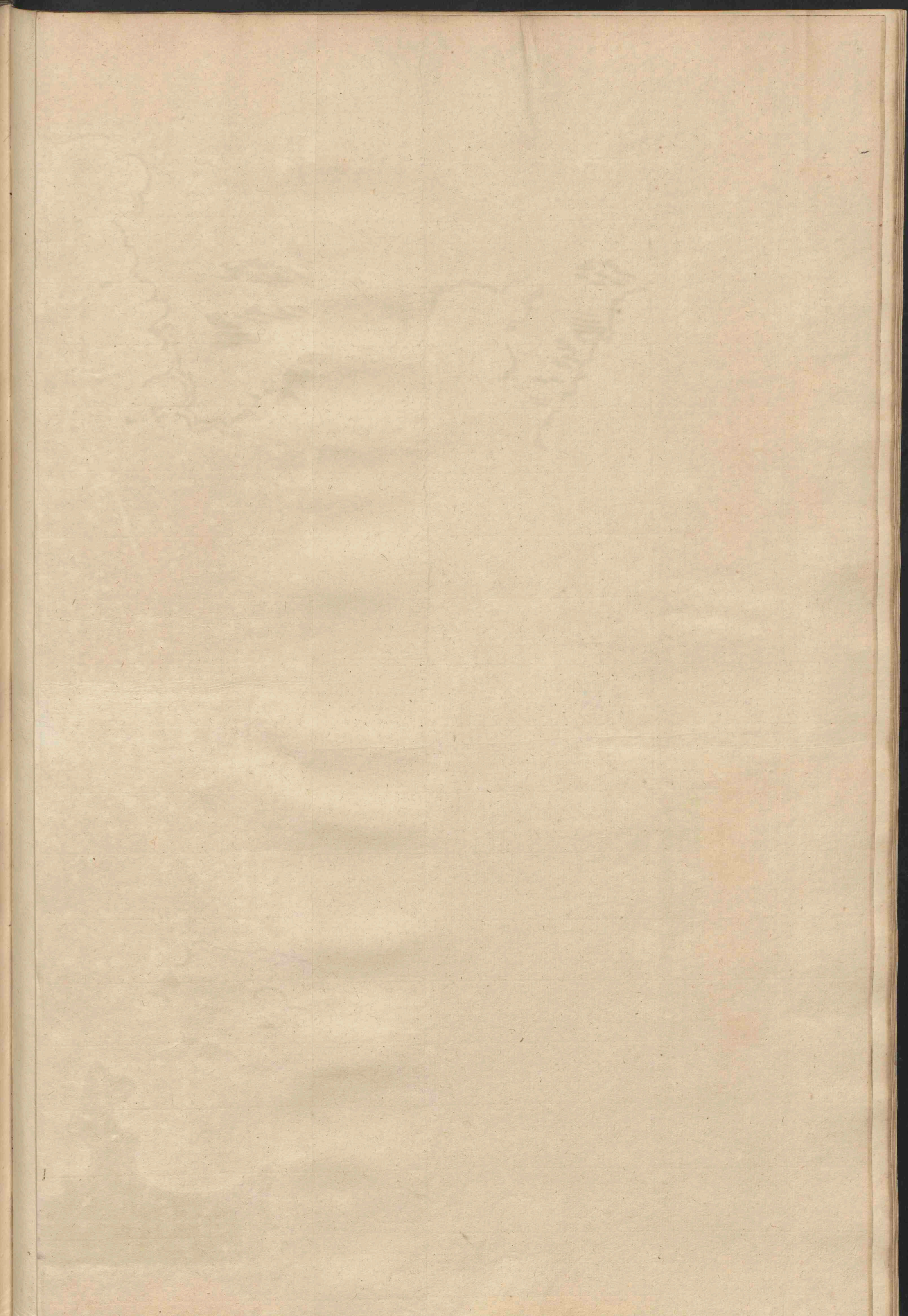
20 Duytsche Mylen van 15 in een Graad.
30 Engelse Leeguas of Lieues de France.
18 Spaanse Mylen van 12 in een Graad.

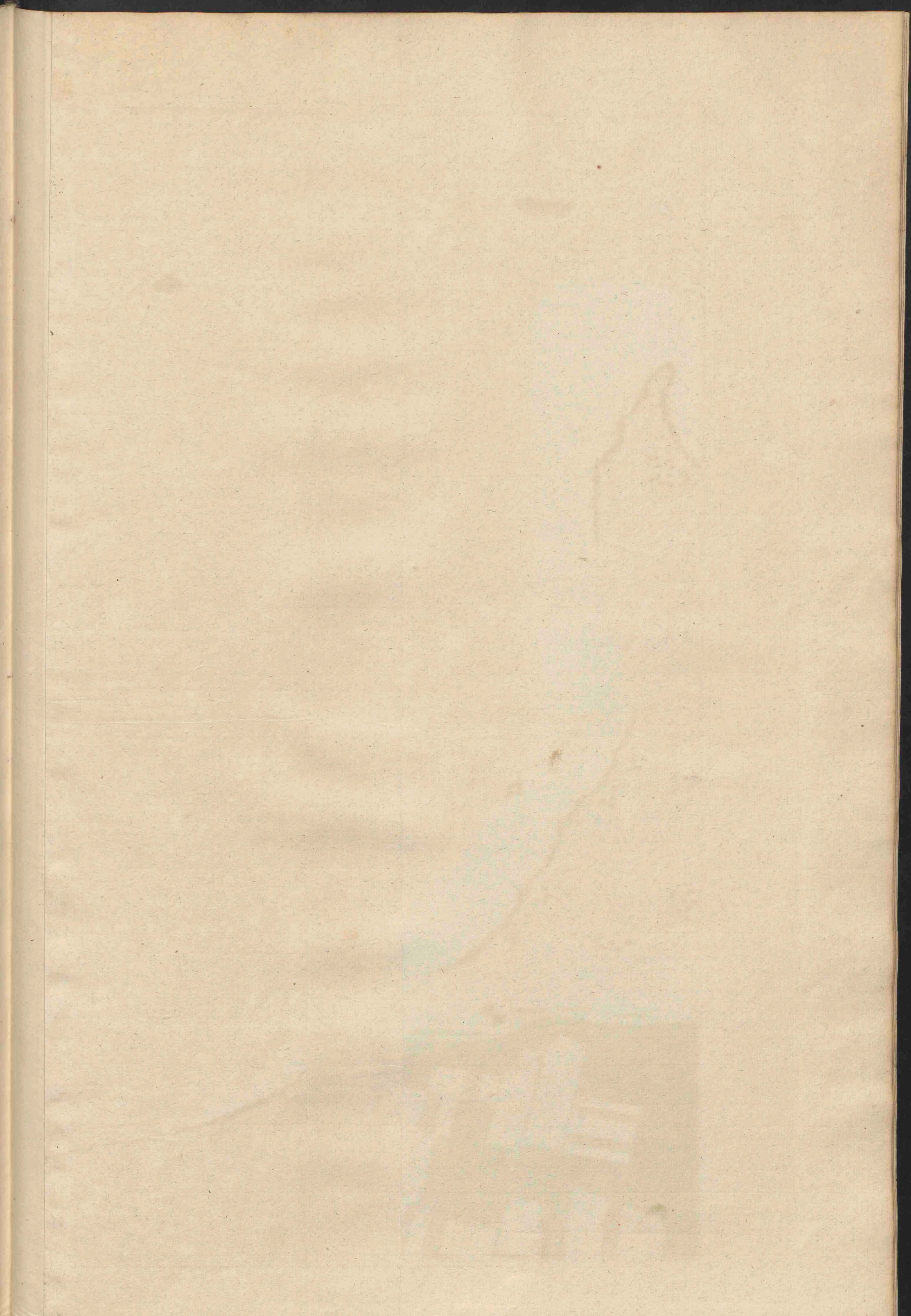

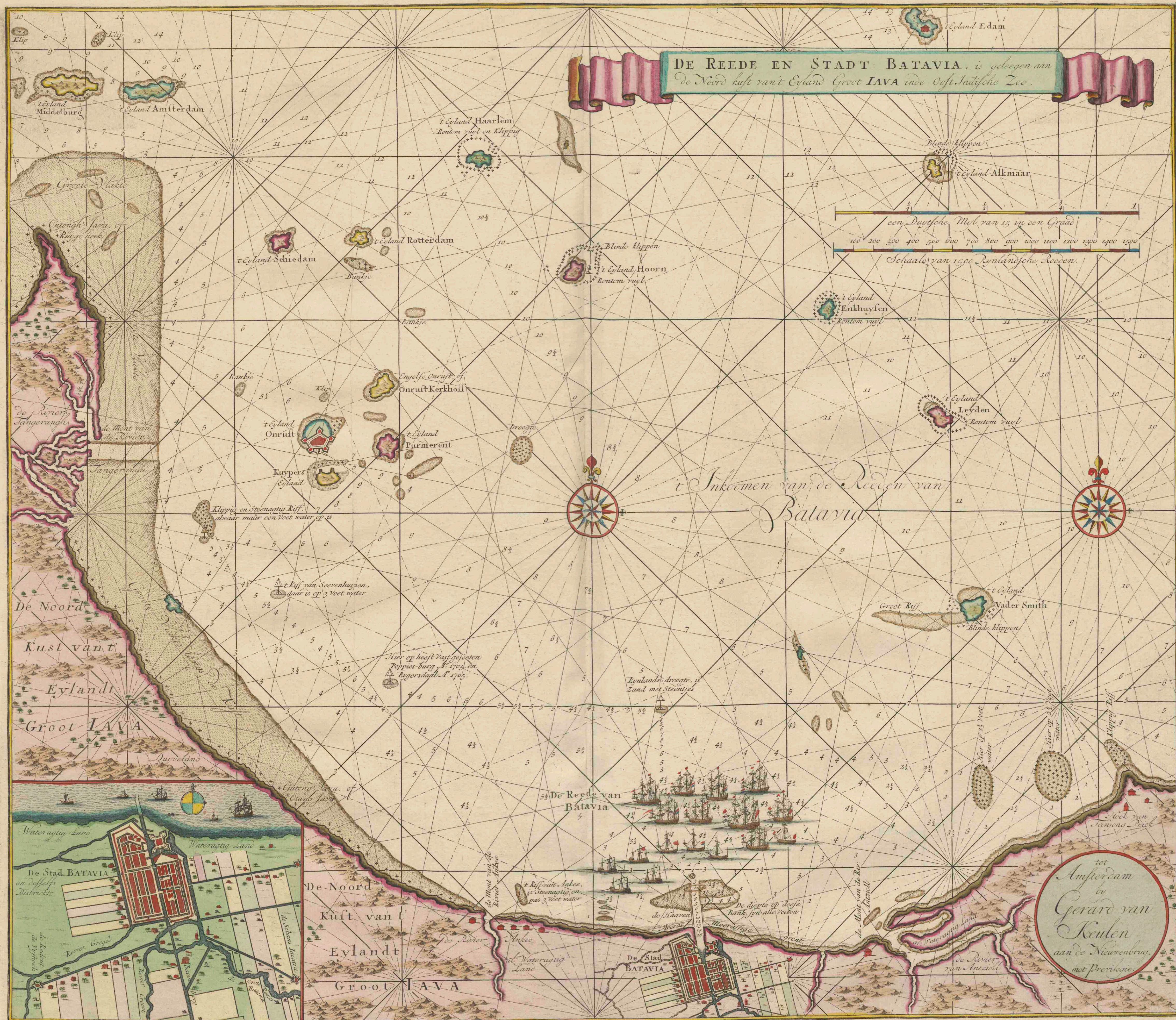

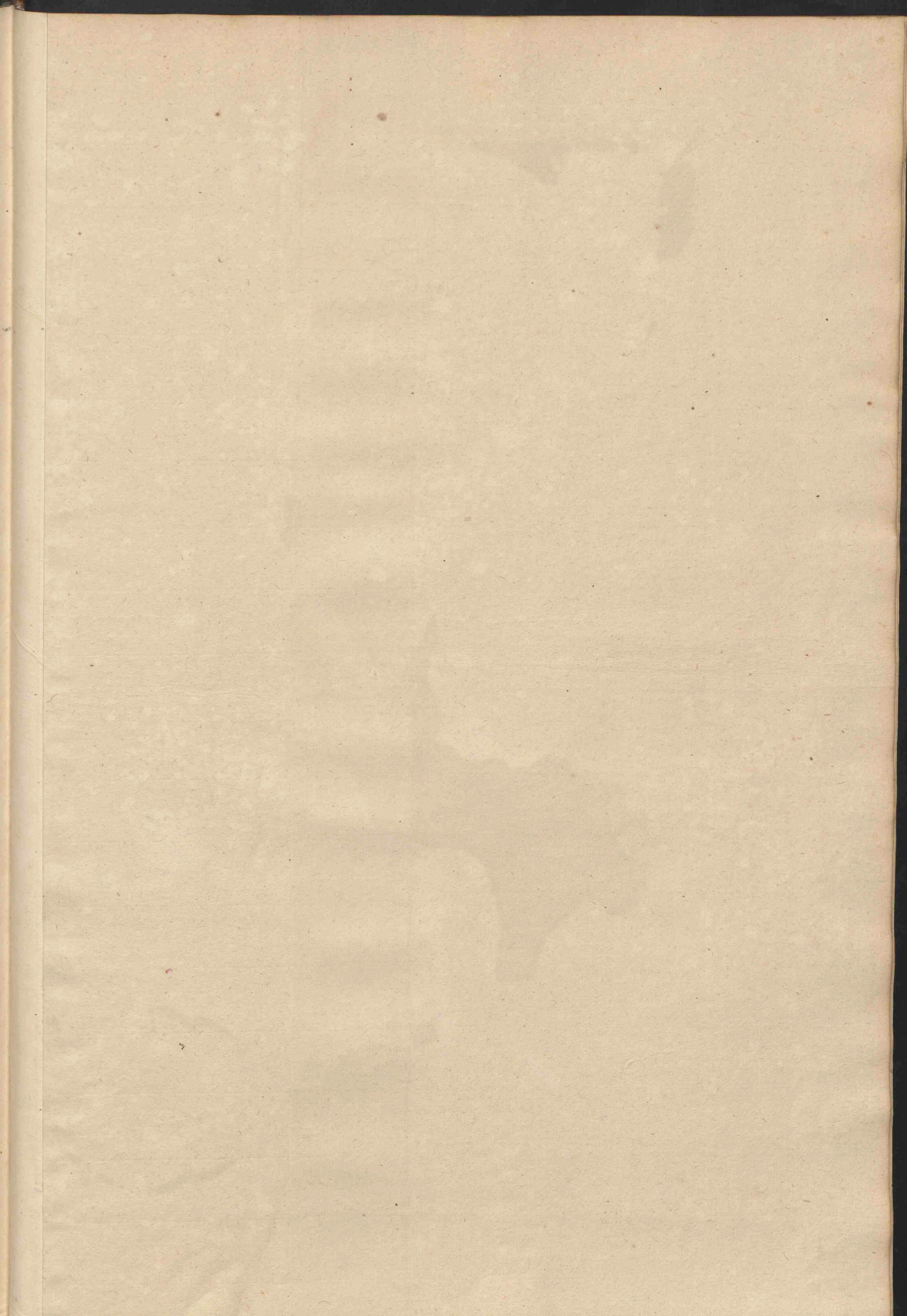

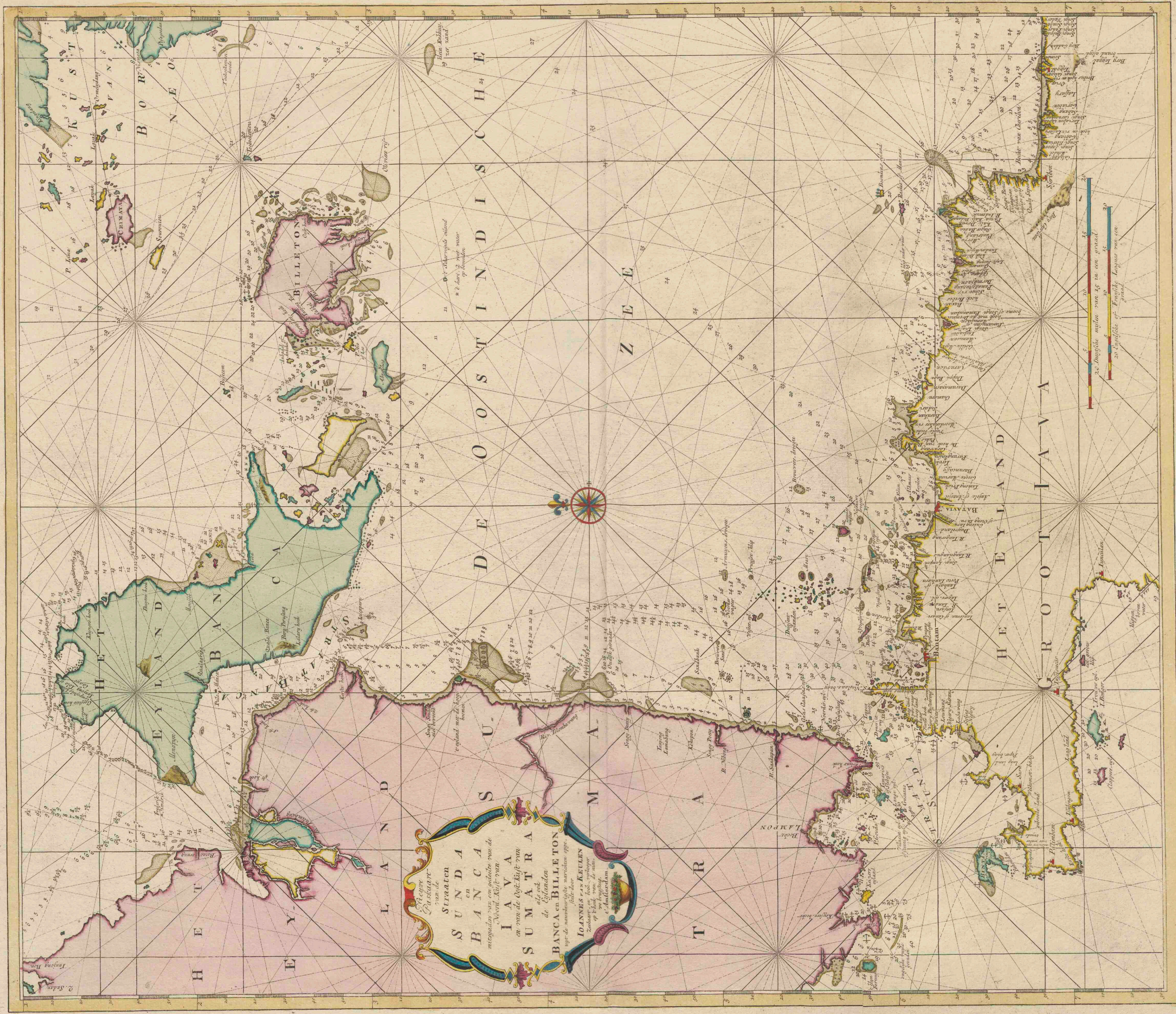

De Nieuwe
van de Nieuwe
van Straat Banca, of van de Straat van
omvattende de Straat
DRIEDENS, SABON, BROUWER
en SINGAPOER
met de daarvoor behorende eilanden, zanden
en ankerplaatsen.

te Amsterdam by
JOANNES VAN KEULEN
De Nieuwe- en Boekverkoopster en
Cartograaf, welke
op de hals van de
Nieuwe- en Boekverkoopster
aan te vinden is.

